

รูปแบบการจัดการศึกษาศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดลำพูน
ตามแนวทางการศึกษาวอลดอร์ฟสำหรับเด็กพิเศษ

อัมรินทร์ พันธุ์ไธ

ศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดลำพูน
สำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ
สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน
กระทรวงศึกษาธิการ

2562

ชื่อการวิจัย : รูปแบบการจัดการศึกษาศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดลำพูน ตามแนวการศึกษา
วอลดอร์ฟสำหรับเด็กพิเศษ

ผู้วิจัย : อัมรินทร์ พันธุ์โล

ตำแหน่ง : ผู้อำนวยการศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดลำพูน

ปี : 2562

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาสภาพการดำเนินงานพัฒนาการจัดการศึกษา
ศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดลำพูน ตามแนวการศึกษาวอลดอร์ฟสำหรับเด็กพิเศษ
2) เพื่อสร้างรูปแบบการจัดการศึกษาศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดลำพูน ตามแนวการศึกษา
วอลดอร์ฟสำหรับเด็กพิเศษ 3) เพื่อศึกษาผลการใช้รูปแบบการจัดการศึกษาศูนย์การศึกษาพิเศษ
ประจำจังหวัดลำพูน ตามแนวการศึกษาวอลดอร์ฟสำหรับเด็กพิเศษ และ 4) เพื่อยืนยันรูปแบบ
การจัดการศึกษาศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดลำพูน ตามแนวการศึกษาวอลดอร์ฟสำหรับเด็ก
พิเศษ โดยใช้กระบวนการวิจัยและพัฒนา (Research and Development : R&D)
แบ่งการวิจัยออกเป็น 4 ระยะตามวัตถุประสงค์

สรุปผลการวิจัย

1. ผลการศึกษาสภาพการดำเนินงานพัฒนาการจัดการศึกษาศูนย์การศึกษาพิเศษ
ประจำจังหวัดลำพูน ตามแนวการศึกษาวอลดอร์ฟสำหรับเด็กพิเศษ พบว่า

1.1 กระบวนการพัฒนาการจัดการศึกษาศูนย์การศึกษาพิเศษ
ประจำจังหวัดลำพูน ตามแนวการศึกษาวอลดอร์ฟสำหรับเด็กพิเศษ ที่บริหารด้วยวงจรคุณภาพ
ของเดมมิ่ง PDCA ประกอบด้วย 16 ขั้นตอน ดังนี้ 1) ชั้นศึกษาข้อมูล 2) ชั้นแสวงหาผู้ทรงคุณวุฒิ
3) ชั้นจัดทำกรอบแนวคิด 4) ชั้นนำเสนอกรอบแนวคิด 5) ชั้นแต่งตั้งคณะทำงาน 6) ชั้นจัดทำ
โครงการ 7) ชั้นจัดทำแผนปฏิบัติการ 8) ชั้นขออนุมัติแผนปฏิบัติการ 9) ชั้นปฏิบัติงานตามแผน
10) ชั้นนิเทศ กำกับ ติดตาม 11) ชั้นปฏิบัติงานตามแผนที่ปรับปรุง 12) ชั้นประเมินผล
การดำเนินงาน 13) ชั้นสรุปผลการดำเนินงาน 14) ชั้นวิพากษ์ผลการดำเนินงาน 15) ชั้นจัดทำ
รายงาน และ 16) ชั้นนำเสนอรายงานและพัฒนาต่อเนื่อง

1.2 ปัจจัยแห่งความสำเร็จในการพัฒนาการจัดการศึกษาศูนย์การศึกษาพิเศษ
ประจำจังหวัดลำพูน ตามแนวการศึกษาวอลดอร์ฟสำหรับเด็กพิเศษ ประกอบด้วย 10 ประเด็น ดังนี้
1) การแต่งตั้งคณะทำงาน 2) การออกแบบโครงการ 3) การบริหารโครงการ 4) ที่ปรึกษาโครงการ
5) ผู้บริหาร 6) คณะนิเทศ 7) ครู 8) ผู้ดูแล 9) เด็กพิเศษ 10) เครือข่ายความร่วมมือ

1.3 ความต้องการของครู เรียงลำดับความสำคัญจากมากไปหาน้อย ดังนี้ พัฒนารูปแบบการจัดการศึกษาศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดลำพูน ตามแนวการศึกษา วอลดอร์ฟสำหรับเด็กพิเศษที่เหมาะสมกับศูนย์การศึกษาพิเศษฯ มีความต้องการมากที่สุด รองลงมา คือ การจัดกิจกรรมการศึกษาดูงาน การฝึกอบรมภาคทฤษฎี และภาคปฏิบัติในต่างประเทศ สำหรับกลุ่มสถานศึกษา ในโครงการพัฒนาการจัดการศึกษาตามแนวการศึกษา วอลดอร์ฟสำหรับเด็กพิเศษ ศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดลำพูน ที่มีผลงานการดำเนินงานดีเด่น

2. ผลการสร้างรูปแบบการจัดการศึกษาศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดลำพูน ตามแนวการศึกษา วอลดอร์ฟสำหรับเด็กพิเศษ พบว่า

2.1 รูปแบบการจัดการศึกษาศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดลำพูน ตามแนวการศึกษา วอลดอร์ฟสำหรับเด็กพิเศษ มี 5 องค์ประกอบ ดังนี้ 1) ปัจจัยนำเข้า 2) กระบวนการ 3) ผลการดำเนินงาน 4) ข้อมูลย้อนกลับ และ 5) ปัจจัยแห่งความสำเร็จ

2.2 ผลการประเมิน ความเป็นไปได้ ความเป็นประโยชน์ ความเหมาะสม และความถูกต้อง โดยผู้ทรงคุณวุฒิ ภาพรวมมีคุณภาพอยู่ในระดับมากที่สุด

3. ผลการใช้รูปแบบการจัดการศึกษาศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดลำพูน ตามแนวการศึกษา วอลดอร์ฟสำหรับเด็กพิเศษ พบว่า

3.1 ผลการพัฒนา ศักยภาพเด็กพิเศษ ของศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดลำพูน กลุ่มเป้าหมาย จำนวน 30 คน พบว่า ปีการศึกษา 2560 เด็กพิเศษ มีทักษะพื้นฐาน ในระดับคุณภาพ 4 คือ ทำได้ด้วยตนเอง/ทำได้โดยมีอุปกรณ์หรือสิ่งอำนวยความสะดวกช่วยเหลือสูงกว่า ปีการศึกษา 2559 ทุกทักษะ คือ ทักษะกล้ามเนื้อมัดใหญ่ ทักษะกล้ามเนื้อมัดเล็ก ทักษะการช่วยเหลือตนเองในชีวิตประจำวัน ทักษะสังคม ทักษะทางภาษาและการสื่อสาร และทักษะทางด้านสติปัญญาและเตรียมความพร้อมทางวิชาการ โดยทักษะการช่วยเหลือตนเอง ในชีวิตประจำวัน มีเด็กพิเศษที่มีคุณภาพในระดับ 4 เพิ่มขึ้นสูงสุด คือ ปีการศึกษา 2559 ไม่มีเด็กพิเศษที่มีคุณภาพในระดับ 4 แต่ปีการศึกษา 2560 มีเด็กพิเศษที่มีคุณภาพ ในระดับ 4 จำนวน 10 คน คิดเป็นร้อยละ 33.33

นอกจากนี้ยังพบว่า ปีการศึกษา 2560 เด็กพิเศษมีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ ในระดับดีเยี่ยม มีจำนวนมากขึ้นจากปีการศึกษา 2559 ทุกคุณลักษณะ

จากปีการศึกษา 2554-2561 มีเด็กพิเศษของศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดลำพูน ได้รับบริการช่วงเชื่อมต่อไปยังสถานศึกษาอื่นคิดเป็นร้อยละของเด็กทั้งหมด เพิ่มขึ้นทุกปีการศึกษา และเด็กพิเศษได้รับบริการส่งต่อไปในการประกอบอาชีพเพิ่มขึ้นเช่นเดียวกัน

3.2 ความพึงพอใจของครู ที่มีต่อสภาพการจัดการศึกษาศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดลำพูน ตามแนวทางการศึกษาวอลดอร์ฟสำหรับเด็กพิเศษ ครูมีความพึงพอใจต่อการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นทุกเรื่องในระดับมากที่สุด

3.3 ความพึงพอใจของผู้ดูแล ที่มีต่อสภาพการจัดการศึกษาศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดลำพูน ตามแนวทางการศึกษาวอลดอร์ฟสำหรับเด็กพิเศษ ผู้ดูแลมีความพึงพอใจต่อการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นทุกเรื่องในระดับมากที่สุด

4. ผลการยืนยันรูปแบบการจัดการศึกษาศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดลำพูน ตามแนวทางการศึกษาวอลดอร์ฟสำหรับเด็กพิเศษ พบว่า

4.1 ผลการใช้รูปแบบการจัดการศึกษาศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดลำพูน ตามแนวทางการศึกษาวอลดอร์ฟสำหรับเด็กพิเศษ ที่ส่งผลต่อการพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษา ใน 4 ด้าน ดังนี้ 1) ด้านคุณภาพของผู้เรียน 2) ด้านกระบวนการบริหารและการจัดการ 3) ด้านกระบวนการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ และ 4) ด้านการเผยแพร่ผลงาน อยู่ในระดับมากที่สุด

4.2 ความพึงพอใจของผู้บริหารศูนย์การศึกษาพิเศษ ที่มีต่อเอกสาร คู่มือการจัดการศึกษาศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดลำพูน ตามแนวทางการศึกษาวอลดอร์ฟสำหรับเด็กพิเศษ มีความพึงพอใจมากที่สุด ทั้งด้านรูปแบบของเอกสาร เนื้อหาของเอกสาร และการนำไปใช้ในภาพรวม อยู่ในระดับมากที่สุด

กิตติกรรมประกาศ

การทำวิจัยและพัฒนาการจัดการศึกษา ศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดลำพูน โดยใช้การศึกษาวอลดอร์ฟสำหรับเด็กพิเศษครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ใช้ระยะเวลาในการทำวิจัย 7 ปี 6 เดือน ตั้งแต่ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2554-ปีการศึกษา 2561 (ตุลาคม พ.ศ. 2554-มีนาคม พ.ศ. 2562) ผู้วิจัย ครู และบุคลากรทางการศึกษาของศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดลำพูน ผู้ทรงคุณวุฒิ ผู้ดูแลเด็กพิเศษ ได้ร่วมคิดและร่วมใจกันทำงานพัฒนาการจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาคุณภาพเด็กพิเศษให้สามารถดำรงชีวิตและอยู่ร่วมในสังคมได้อย่างเหมาะสมและมีความสุข

ในการทำวิจัยนี้มีอุปสรรคในการทำงาน คือ แหล่งเรียนรู้ ผู้ชำนาญการ ผู้เชี่ยวชาญ เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวกับการศึกษาวอลดอร์ฟสำหรับเด็กพิเศษในประเทศไทยมีน้อย การฝึกอบรมหลักสูตรที่เกี่ยวข้อง อาทิ หลักสูตรการเคลื่อนไหวเพื่อการศึกษา ดนตรีบำบัด ศิลปะบำบัด แนวนุชฌาย์ปรัชญา ต้องอาศัยวิทยากรจากต่างประเทศเป็นส่วนใหญ่ กระนั้นก็ตาม การทำงานวิจัยในครั้งนี้เป็นโอกาสที่ผู้วิจัยได้พิสูจน์ความมุ่งมั่น ความตั้งใจของตนเองในฐานะที่เป็น ผู้มีประสบการณ์เกี่ยวกับด้านการศึกษาวอลดอร์ฟสำหรับเด็กพิเศษและด้านการทำวิจัยน้อย ตั้งแต่การเลือกหัวข้อ จนถึงการเผยแพร่ผลงาน แต่ได้รับความกรุณาจากบุคคลหลาย ๆ คน ที่ได้ให้คำแนะนำจนสามารถแก้ไขได้ทุกประเด็น

บุคคลที่มีบทบาทมากที่สุดในการผลักดันงานวิจัยเรื่องนี้ให้ลุล่วงจนสำเร็จเป็นรูปเล่ม คือ ดร.จิตประภา ศรีอ่อน ผู้อำนวยการสถาบันมาน้ำฟ้า เพื่อการวิจัยและพัฒนาคุณภาพชีวิต คนหูหนวก อดีตคณบดีวิทยาลัยราชสุดา มหาวิทยาลัยมหิดล ดร.ชาญ คำภีระแปง นายกสมาคม นักวางแผนการศึกษาไทย ดร.เฉลิม พิภพอ่อน อดีตศึกษานิเทศก์เชี่ยวชาญ สำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษาลำพูน เขต 1 ดร.สมพร หวานเสร็จ ผู้อำนวยการศูนย์การศึกษาพิเศษส่วนกลาง และ ดร.ประมวล พลอยกมลชุนท์ ผู้อำนวยการโรงเรียนสอนคนตาบอดภาคเหนือในพระบรม ราชินูปถัมภ์ จังหวัดเชียงใหม่ ที่ได้ให้คำแนะนำและสนับสนุนทางวิชาการแก่ผู้วิจัยทุกด้าน ตั้งแต่เริ่ม งานวิจัยจนงานวิจัยเสร็จสมบูรณ์ ผู้วิจัยขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูง

ผู้วิจัยขอขอบคุณผู้ให้ความร่วมมือการพัฒนาการจัดการศึกษา ของศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดลำพูน โดยเฉพาะวิทยากรฝึกอบรมที่ให้ความอนุเคราะห์ถ่ายทอดความรู้ คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานได้สนับสนุนทรัพยากรในการพัฒนา คณะครูและบุคลากร ผู้ดูแล และเด็กพิเศษ สังกัดศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดลำพูนทุกคน ที่ให้ความร่วมมือเป็นอย่างดี ทำให้ผู้วิจัยได้ข้อมูลครบถ้วนและถูกต้อง

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้รับกำลังใจเป็นอย่างมากจากครอบครัว และเพื่อนผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการที่ให้คำแนะนำและสนับสนุนมาอย่างต่อเนื่อง ผู้วิจัยจึงขอขอบคุณความดีจากงานวิจัยครั้งนี้แก่บุคคลที่ผู้วิจัยกล่าวถึงและที่ไม่ได้กล่าวถึงทุกคน

นายอัมรินทร์ พันธุ์วิไล

ผู้อำนวยการศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดลำพูน

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อ	ก
กิตติกรรมประกาศ	ง
สารบัญ	ฉ
สารบัญตาราง	ณ
สารบัญแผนภูมิ	ญ
สารบัญแผนภาพ	ฐ
บทที่ 1 บทนำ	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	1
คำถามการวิจัย	5
วัตถุประสงค์ของการวิจัย	6
ขอบเขตการวิจัย	6
นิยามศัพท์เฉพาะ	13
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	19
บทที่ 2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	20
แนวคิดเกี่ยวกับการจัดการศึกษา	20
ความรู้เกี่ยวกับเด็กพิเศษ	26
การบริการด้านการศึกษาสำหรับเด็กพิเศษ	30
การศึกษาออทิสติกสำหรับเด็กพิเศษ	38
แนวคิดเกี่ยวกับการบริหารโครงการ	50
วงจรคุณภาพของเดมมิ่ง PDCA	55
รูปแบบการประเมินตนเองของเคิร์กแพทริค	57
แนวคิดเกี่ยวกับความพึงพอใจ	58
แนวคิดเกี่ยวกับรูปแบบ	60
ศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดลำพูน	67
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	82
กรอบแนวคิดการวิจัย	86

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย	91
ระยะที่ 1 การศึกษาสภาพการดำเนินงานพัฒนาการจัดการศึกษาศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดลำพูน ตามแนวการศึกษาวอลดอร์ฟสำหรับเด็กพิเศษ	91
ระยะที่ 2 การสร้างรูปแบบการจัดการศึกษาศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดลำพูน ตามแนวการศึกษาวอลดอร์ฟสำหรับเด็กพิเศษ	93
ระยะที่ 3 การศึกษาผลการใช้รูปแบบการจัดการศึกษาศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดลำพูน ตามแนวการศึกษาวอลดอร์ฟสำหรับเด็กพิเศษ	99
ระยะที่ 4 การยืนยันรูปแบบการจัดการศึกษาศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดลำพูน ตามแนวการศึกษาวอลดอร์ฟสำหรับเด็กพิเศษ	108
บทที่ 4 ผลการวิจัย	114
ตอนที่ 1 ผลการศึกษาสภาพการดำเนินงานพัฒนาการจัดการศึกษาศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดลำพูน ตามแนวการศึกษาวอลดอร์ฟสำหรับเด็กพิเศษ	114
ตอนที่ 2 ผลการสร้างรูปแบบการจัดการศึกษาศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดลำพูน ตามแนวการศึกษาวอลดอร์ฟสำหรับเด็กพิเศษ	149
ตอนที่ 3 ผลการใช้รูปแบบการจัดการศึกษาศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดลำพูน ตามแนวการศึกษาวอลดอร์ฟสำหรับเด็กพิเศษ	164
ตอนที่ 4 ผลการยืนยันรูปแบบการจัดการศึกษาศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดลำพูน ตามแนวการศึกษาวอลดอร์ฟสำหรับเด็กพิเศษ	192
บทที่ 5 สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	202
วัตถุประสงค์ของการวิจัย	202
สรุปผลการวิจัย	202
อภิปรายผลการวิจัย	204
ข้อเสนอแนะ	215
บรรณานุกรม	217
ภาคผนวก	226
ภาคผนวก ก รายชื่อผู้ทรงคุณวุฒิ และผู้เชี่ยวชาญ	227
ภาคผนวก ข ค่าดัชนีความสอดคล้องของแบบสัมภาษณ์และสอบถามเพื่อการวิจัย (IOC)	231

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
ภาคผนวก ค ผลการทดลองแบบสอบถามความพึงพอใจของครู และผู้ดูแลกลุ่มทดลอง ที่มีต่อรูปแบบการจัดการศึกษาศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดลำพูน ตามแนวการศึกษาออลดอร์ฟสำหรับเด็กพิเศษ	242
ภาคผนวก ง ผลการทดลองแบบสอบถามเพื่อการยืนยันการใช้รูปแบบการจัดการศึกษา ศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดลำพูน ตามแนวการศึกษาออลดอร์ฟ สำหรับเด็กพิเศษ ของผู้อำนวยการศูนย์การศึกษาพิเศษกลุ่มทดลอง	247
ภาคผนวก จ เครื่องมือเก็บรวบรวมข้อมูล	256
ภาคผนวก ฉ ตัวอย่างนาฬิกาชีวิต	289
ภาคผนวก ช ปก คำนำ และสารบัญคู่มือการจัดการศึกษาศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดลำพูน ตามแนวการศึกษาออลดอร์ฟสำหรับเด็กพิเศษ	291
ภาคผนวก ซ การเผยแพร่ผลงาน	296
ภาคผนวก ฌ หนังสือราชการ	304
ประวัติผู้วิจัย	310

สารบัญตาราง

	หน้า
ตารางที่ 2.1 การสังเคราะห์องค์ประกอบที่เกี่ยวข้องกับรูปแบบการจัดการศึกษา ของนักการศึกษา จำนวน 7 เรื่อง	64
ตารางที่ 2.2 ข้อมูลทิศทาง การพัฒนาการจัดการศึกษา พ.ศ. 2555-2559 และ พ.ศ. 2560-2563 จำแนกตามประเด็น	74
ตารางที่ 2.3 จำนวนและร้อยละของเด็กพิเศษจำแนกตามปีการศึกษาและตัวแปร	76
ตารางที่ 2.4 จำนวนบุคลากรของศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดลำพูน จำแนกตามตำแหน่ง	78
ตารางที่ 2.5 งบประมาณสนับสนุนการดำเนินงานของศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดลำพูน จำแนกตามปีงบประมาณ	79
ตารางที่ 4.1 จำนวนและร้อยละของครูและนักวิชาชีพ ของศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดลำพูน ปีการศึกษา 2554 จำแนกตามตัวแปร	116
ตารางที่ 4.2 ระดับความสำเร็จและรายละเอียดของความสำเร็จในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2554	128
ตารางที่ 4.3 ระดับความพึงพอใจและรายละเอียดของความพึงพอใจของผู้มีส่วนร่วม	129
ตารางที่ 4.4 แสดงการสังเคราะห์องค์ประกอบที่เกี่ยวข้องกับรูปแบบการจัดการศึกษา ของนักการศึกษา จำนวน 7 คน	150
ตารางที่ 4.5 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการแปลความค่าเฉลี่ย ของมาตรฐานที่ประเมิน	157
ตารางที่ 4.6 ค่าเฉลี่ยส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการแปลความค่าเฉลี่ย ด้านความเป็นไปได้จำแนกตามมาตรฐานที่ประเมิน	158
ตารางที่ 4.7 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการแปลความค่าเฉลี่ย ด้านความเป็นประโยชน์ จำแนกตามมาตรฐานที่ประเมิน	159
ตารางที่ 4.8 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการแปลความค่าเฉลี่ย ด้านความเหมาะสม จำแนกตามมาตรฐานที่ประเมิน	160
ตารางที่ 4.9 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการแปลความค่าเฉลี่ย ด้านความถูกต้องจำแนกตามมาตรฐานที่ประเมิน	161
ตารางที่ 4.10 ผลการประเมิน ผลการปรับปรุงรูปแบบการจัดการศึกษาศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดลำพูน ตามแนวการศึกษาวอลดอร์ฟสำหรับเด็กพิเศษจาก ผู้ทรงคุณวุฒิต่อประสิทธิภาพของรูปแบบฯ จำแนกตามประเด็นการพิจารณา	162

สารบัญตาราง (ต่อ)

	หน้า
ตารางที่ 4.11 จำนวนและร้อยละของเด็กพิเศษ จำแนกตามเพศ อายุ ประเภทความพิการ และภูมิภาค	164
ตารางที่ 4.12 แสดงจำนวนและร้อยละของเด็กพิเศษในแต่ละระดับศัภยภาพ ปีการศึกษา 2559-2560	166
ตารางที่ 4.13 ผลการพัฒนาคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของเด็กพิเศษ ระหว่างปีการศึกษา 2559-2560	168
ตารางที่ 4.14 จำนวนและร้อยละของเด็กพิเศษ ที่สามารถเข้าสู่บริการส่งต่อสถานศึกษา และการประกอบอาชีพ จำแนกตามปีการศึกษา	171
ตารางที่ 4.15 จำนวนและร้อยละของครูจำแนกตามเพศ อายุ วุฒิการศึกษา และตำแหน่ง	172
ตารางที่ 4.16 ค่าเฉลี่ยและค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ความพึงพอใจของครู ที่มีต่อการจัดการศึกษาศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดลำพูน ตามแนวการศึกษาวอลดอร์ฟสำหรับเด็กพิเศษ โดยรวม 10 รายการ	174
ตารางที่ 4.17 จำนวนและร้อยละ ของผู้ดูแลจำแนกตามเพศ อายุ ความสัมพันธ์กับ เด็กพิเศษ วุฒิการศึกษา และอาชีพ	181
ตารางที่ 4.18 ค่าเฉลี่ยและค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ผลการวิเคราะห์ข้อมูลความพึงพอใจ ของผู้ดูแลที่มีต่อการจัดการศึกษาศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดลำพูน ตามแนวการศึกษาวอลดอร์ฟสำหรับเด็กพิเศษ	183
ตารางที่ 4.19 ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานผลการใช้รูปแบบการจัดการศึกษา ศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดลำพูน ตามแนววอลดอร์ฟสำหรับเด็กพิเศษ ที่ส่งผลการพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษา โดยรวม 3 ด้าน	193
ตารางที่ 4.20 ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานผลการใช้รูปแบบการจัดการศึกษา ศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดลำพูน ตามแนวการศึกษาวอลดอร์ฟ สำหรับเด็กพิเศษที่ส่งผลต่อการพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษา ด้านคุณภาพของผู้เรียน	193
ตารางที่ 4.21 ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานผลการใช้รูปแบบการจัดการศึกษา ศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดลำพูน ตามแนวการศึกษาวอลดอร์ฟ สำหรับเด็กพิเศษที่ส่งผลต่อการพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษา ด้านกระบวนการบริหารและการจัดการ	194

สารบัญตาราง (ต่อ)

	หน้า
<p>ตารางที่ 4.22 ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานผลการใช้รูปแบบการจัดการศึกษา ศูนย์การศึกษาการศึกษาวอลดอร์ฟสำหรับเด็กพิเศษที่ส่งผลต่อการพัฒนา คุณภาพการจัดการศึกษาด้านกระบวนการจัดการเรียนการสอนที่เน้น ผู้เรียนเป็นสำคัญ</p>	196
<p>ตารางที่ 4.23 ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานผลการใช้รูปแบบการจัดการศึกษา ศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดลำพูน ตามแนวการศึกษาวอลดอร์ฟ สำหรับเด็กพิเศษที่ส่งผลต่อการพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษา ด้านการเผยแพร่ผลงาน</p>	197
<p>ตารางที่ 4.24 สรุปลค่าเฉลี่ยและค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ความพึงพอใจของผู้บริหาร ศูนย์การศึกษาพิเศษกลุ่มเป้าหมาย ที่มีต่อเอกสารคู่มือการจัดการศึกษา ศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดลำพูน ตามแนวการศึกษาวอลดอร์ฟ สำหรับเด็กพิเศษ ในภาพรวม</p>	198
<p>ตารางที่ 4.25 ค่าเฉลี่ยและค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ความพึงพอใจของผู้บริหารศูนย์ การศึกษาพิเศษที่มีต่อเอกสารคู่มือการจัดการศึกษาศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดลำพูน ตามแนวการศึกษาวอลดอร์ฟ สำหรับเด็กพิเศษ ด้านรูปเล่ม ของเอกสาร</p>	199
<p>ตารางที่ 4.26 ค่าเฉลี่ยและค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของความพึงพอใจของผู้บริหาร ศูนย์การศึกษาพิเศษ ที่มีต่อเอกสารคู่มือการจัดการศึกษาศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดลำพูนตามแนวการศึกษาวอลดอร์ฟสำหรับเด็กพิเศษ ด้านเนื้อหา ของคู่มือ</p>	200
<p>ตารางที่ 4.27 ค่าเฉลี่ยและค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ความพึงพอใจของผู้บริหาร ศูนย์การศึกษาพิเศษที่มีต่อเอกสารคู่มือการจัดการศึกษาศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดลำพูนตามแนวการศึกษาวอลดอร์ฟสำหรับเด็กพิเศษ ด้านการนำไปใช้</p>	201

สารบัญแผนภูมิ

	หน้า
แผนภูมิที่ 2.1 ขั้นตอนการให้บริการเด็กพิเศษและครอบครัว ศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำ จังหวัดลำพูน	69
แผนภูมิที่ 2.2 โครงสร้างการบริหารงานของศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดลำพูน ระหว่างปีการศึกษา 2543-2554	71
แผนภูมิที่ 2.3 โครงสร้างการบริหารงานของศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดลำพูน ระหว่างปีการศึกษา 2555-ปัจจุบัน	72
แผนภูมิที่ 2.4 กรอบแนวคิดการวิจัย	86
แผนภูมิที่ 4.1 กรอบแนวคิดการพัฒนาการจัดการศึกษา โดยใช้การศึกษาวอลดอร์ฟสำหรับ เด็กพิเศษ ปีการศึกษา 2554	122
แผนภูมิที่ 4.2 ขั้นตอนการพัฒนาการจัดการศึกษาโดยใช้การศึกษาวอลดอร์ฟสำหรับ เด็กพิเศษ ศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดลำพูน	134
แผนภูมิที่ 4.3 แสดงโครงสร้างความสัมพันธ์ระหว่างรูปแบบการจัดการศึกษา ศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดลำพูน ตามแนวการศึกษาวอลดอร์ฟ สำหรับเด็กพิเศษ	151

สารบัญแผนภาพ

	หน้า
แผนภูมิที่ 4.1 รูปแบบการจัดการศึกษาศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดลำพูน ตามแนวทางการศึกษาวอลดอร์ฟสำหรับเด็กพิเศษ	163

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

การสร้างหลักประกันให้การศึกษาที่มีคุณภาพอย่างเท่าเทียมและครอบคลุม ส่งเสริมโอกาสในการเรียนรู้ตลอดชีวิตสำหรับทุกคน เป็นเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน แห่งสหประชาชาติ ที่ประเทศสมาชิกรวมทั้งประเทศไทยได้ร่วมรับรองและรับเอาหลักการ ไปดำเนินการ ในระหว่างปี พ.ศ. 2558-2573 (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา 2560: 15) การศึกษาเป็นหนึ่งในนโยบายที่สำคัญของโลก ที่เน้นการศึกษาสำหรับทุกคนอย่างมีคุณภาพ และเท่าเทียมกันและการส่งเสริมโอกาสทางการศึกษาตลอดชีวิตเพื่อปวงชน การศึกษาคือหัวใจสำคัญของทุกองคาพยพแห่งการพัฒนาประเทศให้มีความเจริญก้าวหน้าและเป็นกลไกสำคัญสู่การพัฒนา ที่ยั่งยืน ปัจจุบันทั่วโลกให้ความสำคัญกับการศึกษาเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน เพราะเชื่อว่าถ้าสามารถ จัดการศึกษาที่ดีมีคุณภาพในลักษณะเน้นพัฒนาคนได้ยั่งยืน ก็จะทำให้คนมีศักยภาพสูง นำมาซึ่ง กำลังคนที่เป็นทรัพยากรสำคัญเพื่อไปพัฒนาด้านอื่น ๆ ให้ประเทศชาติมีความเจริญก้าวหน้าต่อไป (กุลิสรา จิตรชญาวณิช 2561: 64)

การศึกษาจึงเป็นความจำเป็นที่ทุกประเทศต้องจัดการและพัฒนาอย่างต่อเนื่อง เพื่อ ยกระดับคุณภาพประชากรและเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันระหว่างประเทศประเทศไทยเริ่ม จัดการศึกษาอย่างเป็นระบบขึ้นในสมัยพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ 5 เป็นการ ปฏิรูปการศึกษาที่ไม่เป็นทางการมาเป็นการศึกษาอย่างเป็นทางการ ต่อมาในปี พ.ศ. 2542 รัฐบาล มุ่งมั่นที่จะปฏิรูปการศึกษาอีกครั้งหนึ่ง โดยได้ประกาศใช้พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ขึ้น ซึ่งเป็นกฎหมายแม่บทและเป็นกรอบนโยบายหลักของประเทศในงานด้านการศึกษา พระราชบัญญัติฉบับนี้จึงเปรียบเสมือนแผนแม่บทของการศึกษาไปด้วยในตัว และก่อให้เกิดการ เปลี่ยนแปลงหลายอย่างในระบบการศึกษาของประเทศมีสิ่งใหม่ ๆ ที่ในระบบการศึกษาแต่เดิมไม่ได้ กำหนดไว้ เช่น มาตรฐานการศึกษา การประกันคุณภาพการศึกษา กฎหมายและนโยบายเกี่ยวกับการ ศึกษาของเด็กพิเศษ เป็นต้น ทั้งนี้ก็เพื่อมุ่งขจัด หรือลดปัญหาต่าง ๆ ที่การศึกษาไทยกำลัง เผชิญอยู่ ซึ่งประเทศได้มีการพัฒนาการจัดการศึกษาอย่างต่อเนื่อง โดยคำนึงถึงทุกกลุ่มเป้าหมาย โดยเฉพาะเด็กที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษ

เด็กพิเศษ เป็นกลุ่มเป้าหมายหนึ่งในการจัดการศึกษาของประเทศไทยที่มีความต้องการ ช่วยเหลือในด้านต่าง ๆ รวมทั้งด้านการศึกษา ปัจจุบันประเทศไทย มีกฎหมายและนโยบายที่เกี่ยวข้อง

กับการศึกษาของเด็กพิเศษหลายฉบับ สาระสำคัญของกฎหมายและนโยบายแต่ละฉบับที่สอดคล้องกันในด้านการศึกษาของเด็กพิเศษ คือ การส่งเสริมการศึกษาของเด็กพิเศษตั้งแต่แรกพบความพิการ การศึกษาภาคบังคับไปจนถึงระดับอุดมศึกษา โดยปราศจากการเลือกปฏิบัติและไม่เสียค่าใช้จ่าย การให้บริการช่วยเหลือสื่อการเรียนการสอน และเทคโนโลยีสิ่งอำนวยความสะดวก รวมทั้งส่งเสริมความรู้และทักษะของครูและบุคลากรทางการศึกษา เพื่อส่งเสริมการศึกษาของเด็กพิเศษ ตลอดจนให้ความสำคัญกับการจัดทำแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล (ทวิ เชื้อสุวรรณทวิ 2562: 76)

นอกจากนั้น กระทรวงศึกษาธิการ ได้ประกาศจัดตั้งศูนย์การศึกษาพิเศษขึ้น ตั้งแต่ปี.ศ. 2539 ให้ทำหน้าที่จัดและส่งเสริม สนับสนุนการศึกษาในลักษณะศูนย์บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่ม (Early Intervention: EI) และเตรียมความพร้อมเด็กพิเศษแรกพบความพิการ ตั้งแต่อายุ 3-18 ปี พัฒนาและฝึกอบรมผู้ดูแลเด็กพิเศษ บุคลากรที่จัดการศึกษาสำหรับเด็กพิเศษ จัดระบบและส่งเสริม สนับสนุนการจัดทำแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล สิ่งอำนวยความสะดวก สื่อ บริการ และความช่วยเหลืออื่นใดทางการศึกษา จัดระบบบริการช่วงเชื่อมต่อ ให้บริการฟื้นฟูศักยภาพเด็กพิเศษโดยครอบครัวและชุมชน ด้วยกระบวนการทางการศึกษาเป็นศูนย์ข้อมูล รวมทั้งจัดระบบข้อมูลสารสนเทศด้านการศึกษาสำหรับเด็กพิเศษ จัดระบบสนับสนุนการจัดการเรียนร่วม และประสานงานการจัดการศึกษาสำหรับเด็กพิเศษในพื้นที่ (สำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ ม.ป.ป.: ไม่มีเลขหน้า) โดยคาดหวังว่า การประกาศใช้กฎหมายและนโยบาย และการประกาศจัดตั้งศูนย์การศึกษาพิเศษขึ้นนี้จะทำให้เด็กพิเศษได้รับการศึกษาอย่างทั่วถึงและมีคุณภาพ

อย่างไรก็ตาม แม้จะมีการประกาศใช้กฎหมายและนโยบายที่ให้สิทธิทางการศึกษาแก่เด็กพิเศษ รวมทั้งประกาศจัดตั้งศูนย์การศึกษาพิเศษขึ้น เพื่อเป็นหน่วยงานขับเคลื่อนการศึกษาสำหรับเด็กพิเศษในพื้นที่ แต่ก็ยังพบปัญหาที่จะต้องแก้ไขปรับปรุง ดังที่ผลการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการ (2558: 96) ที่ได้ศึกษา เรื่องแนวทางการบริหารจัดการศึกษาสำหรับผู้เรียนที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษในประเทศไทย และพบว่า สภาพการบริหารจัดการหลักสูตรการเรียนรู้อันสำหรับผู้เรียนที่เป็นกลุ่มเป้าหมาย 3 กลุ่ม คือ ผู้เรียนพิการ ผู้เรียนด้อยโอกาส และผู้เรียนที่มีความสามารถพิเศษ ยังไม่หลากหลายและยังไม่เอื้อให้เกิดการพัฒนาอย่างเต็มศักยภาพ นอกจากนี้ยังไม่สอดคล้องกับทักษะจำเป็นในการดำเนินชีวิตอย่างอิสระ ขาดการเชื่อมต่อในสถานฝึกอาชีพและสถาบันการศึกษาที่สูงขึ้น กล่าวได้ว่า ทั้ง ๆ ที่มีกฎหมายและนโยบาย และหน่วยงานรับผิดชอบ การจัดการศึกษาสำหรับเด็กพิเศษของประเทศ ก็ยังมีปัญหาที่ต้องปรับปรุงแก้ไข

ศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดลำพูน สถานศึกษาสังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ มีหน้าที่รับผิดชอบการศึกษาของเด็กพิเศษในพื้นที่จังหวัดลำพูน ได้นำบทบาทหน้าที่ของศูนย์การศึกษาพิเศษสู่การปฏิบัติ ทำให้ศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดลำพูน มีการเปลี่ยนแปลงไปในทิศทางที่ก้าวหน้าหลายด้าน อาทิ สภาพอาคารสถานที่ สะอาด สวยงาม มีเครือข่ายสนับสนุนการจัดการศึกษาอย่างหลากหลาย แต่ก็มีปัญหาหลายประการที่ต้องดำเนินการแก้ไขอย่างเร่งด่วน ดังที่ผลการศึกษาของอัมรินทร์ พันธุ์ไล (2553: 56-57) ที่ได้ศึกษา เรื่อง สภาพการจัดการศึกษาสำหรับเด็กพิเศษของศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดลำพูน ปีการศึกษา 2553 และพบว่า เด็กพิเศษที่มารับบริการมีพัฒนาการเรียนรู้แต่ช้า ขาดความกระตือรือร้น ไม่มีความสุขในการเรียนรู้ และขาดการดูแลสุขอนามัยส่วนบุคคล การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ของครูมีลักษณะการฝึกตามทักษะพื้นฐาน 6 ทักษะ ได้แก่ ทักษะกล้ามเนื้อมัดใหญ่ ทักษะกล้ามเนื้อมัดเล็ก ทักษะการช่วยเหลือตนเองในชีวิตประจำวัน ทักษะการรับรู้และแสดงออกทางภาษา ทักษะสังคม และทักษะทางสติปัญญาหรือการเตรียมความพร้อมทางวิชาการ โดยครูจัดกิจกรรมฝึกแต่ละทักษะเป็นรายบุคคล ตามแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล ครึ่งละ 30 นาที ซึ่งเป็นกิจกรรมที่ทำซ้ำ ๆ เหมือนเดิมเพื่อฝึกเด็กพิเศษให้ผ่านกิจกรรมนั้น ๆ ไปสู่กิจกรรมต่อไป ขาดบรรยากาศส่งเสริมการเรียนรู้ของเด็กพิเศษเพราะ ครูมุ่งกระตุ้นให้เด็กพิเศษทำกิจกรรมให้ได้ เด็กพิเศษไม่ได้ตัดสินใจด้วยตนเอง การประเมินผลเป็นไปตามเกณฑ์ที่กำหนด ไม่ได้ประเมินจากความสามารถของเด็กพิเศษ (ต้องผ่านเกณฑ์) การทำกิจกรรมระหว่างครูกับเด็กพิเศษเป็นเหมือนการทดสอบความสามารถ ไม่ใช่การจัดการเรียนรู้ เป็นการจัดกิจกรรมแบบแยกส่วนไม่เป็นองค์รวม และกิจกรรมแต่ละทักษะไม่เชื่อมโยงกัน จะเห็นได้ว่าผลการศึกษาดังกล่าว ไม่สอดคล้องกับเจตนารมณ์ในการจัดการศึกษาตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) และ (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2553 คือ การจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้ คุณธรรม จริยธรรม วัฒนธรรมในการดำรงชีวิต และสามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข (ราชกิจจานุเบกษา 2553: 5)

จากสภาพการจัดการเรียนรู้ดังกล่าว เป็นผลสืบเนื่องมาจากครูมีปัญหาเกี่ยวกับการสอนเด็กพิเศษที่มีความพิการรุนแรง เพราะครูส่วนใหญ่ถูกฝึกให้สอนเด็กพิเศษในห้องเรียน แต่เมื่อได้รับมอบหมายให้สอนแยกเป็นทักษะ ที่ต้องใช้ความรู้เรื่องการฝึกทักษะเฉพาะด้านจึงเกิดปัญหาในการทำงาน เมื่อได้รับคำแนะนำจากนักวิชาชีพ จึงนำเทคนิคของนักวิชาชีพมาใช้ในการฝึกทักษะกับเด็กพิเศษ ซึ่งสะท้อนให้เห็นถึงปัญหาขาดความมั่นใจในวิชาชีพของตนเอง ทำให้เกิดปัญหาในการพัฒนางานและวิทยฐานะ ส่งผลต่อการพัฒนาศักยภาพของเด็กพิเศษ ส่งผลกระทบต่อความรู้ความสามารถ ในการให้คำปรึกษา คำแนะนำและช่วยเหลือแก่ผู้ดูแลในการทำงาน

กับเด็กพิเศษ และผู้ดูแลขาดการมีส่วนร่วมในการฝึกทักษะให้กับเด็กพิเศษ ทำให้ผู้ดูแลไม่ได้รับการพัฒนาอย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง กล่าวได้ว่าครูไม่สามารถเป็นกำลังสำคัญในการพัฒนาเด็กพิเศษได้ เป็นเหตุให้ผู้ดูแลให้ความสำคัญกับแพทย์และนักวิชาชีพมากกว่าครู ดังคำพูดที่มักจะได้ยินบ่อย ๆ จากผู้ดูแลว่า “...วันนี้พื่อน้องมาพบหมออ้อย เพราะหมออ้อยนัดให้มาฝึกกิจกรรม...” ซึ่งหมออ้อยที่กล่าวถึง คือ นักกิจกรรมบำบัด ของศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดลำพูนในขณะนั้น

จะเห็นได้ว่า สภาพการจัดการเรียนรู้ที่กล่าวมาข้างต้น เป็นปัญหาเกี่ยวกับการจัดการศึกษา ของศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดลำพูน ที่มีลักษณะสัมพันธ์เชื่อมโยงกันเป็นระบบ ผู้วิจัยตระหนักถึงความสำคัญของปัญหาดังกล่าว หากไม่ดำเนินการแก้ไขอย่างเร่งด่วนอาจจะก่อให้เกิดปัญหาในระยะยาวต่อไป ผู้วิจัยจึงได้ศึกษาและแสวงหาแนวทางการแก้ไขปัญหานั้น ในปี พ.ศ. 2554 ผู้วิจัยได้ขอคำปรึกษาจาก ดร.จิตประภา ศรีอ่อน ผู้เชี่ยวชาญด้านการศึกษาวอลดอร์ฟสำหรับเด็กพิเศษหรือการศึกษาเพื่อการเยียวยา (Curative Education) ซึ่งได้ให้คำแนะนำว่า หากจะนำแนวคิดการศึกษาวอลดอร์ฟสำหรับเด็กพิเศษมาใช้พัฒนาการจัดการศึกษาในศูนย์การศึกษาพิเศษสามารถทำได้ แต่ควรดำเนินการบนพื้นฐานของการวิจัย เพื่อพัฒนาให้เหมาะสมกับบริบทของศูนย์การศึกษาพิเศษ นอกจากนี้ ผู้วิจัยได้ศึกษาแนวคิดเกี่ยวกับแนวทางการศึกษาวอลดอร์ฟสำหรับเด็กพิเศษ และพบว่า การศึกษาวอลดอร์ฟสำหรับเด็กพิเศษ เป็นแนวทางการจัดการศึกษาแบบสหวิทยาการสำหรับเด็กพิเศษ ที่คำนึงถึงองค์รวมของความเป็นมนุษย์ที่มีความแตกต่างกันระหว่างบุคคล โดยการมีส่วนร่วมอย่างเท่าเทียมกันระหว่างเด็กพิเศษ ผู้ดูแล ครู และนักวิชาชีพ ผู้วิจัยเห็นว่า เป็นแนวคิดที่เหมาะสมกับการนำมาใช้พัฒนาการจัดการศึกษาศูนย์การศึกษาพิเศษเป็นอย่างมาก เพราะการศึกษาวอลดอร์ฟสำหรับเด็กพิเศษ เป็นการทำงานร่วมกันระหว่างสองกระบวนการ คือ กระบวนการการศึกษา (Education) และกระบวนการเยียวยา (Healing) เพื่อตอบสนองความต้องการของเด็กพิเศษ ปัจจุบันในประเทศไทย มีสถานศึกษาหลายแห่งได้นำแนวทางการศึกษาวอลดอร์ฟสำหรับเด็กพิเศษ มาใช้แล้วประสบความสำเร็จในการพัฒนาเด็กพิเศษ อาทิ โรงเรียนอนุบาลบ้านรัก ดังคำกล่าวของผู้บริหารโรงเรียน

“...เด็กที่มาเรียนในโรงเรียนของเรา สวยงามมาก เป็นเด็กที่ร่าเริงแจ่มใส เล่นกับเด็กทั่วไปอย่างเป็นปกติ...” (อภิสิทธิ์ จรัสขนะเพท, สัมภาษณ์: 25 กันยายน 2554)

“...โรงเรียนโสตศึกษาอนุสารสุนทร จังหวัดเชียงใหม่ ได้นำแนวทางการศึกษาวอลดอร์ฟสำหรับเด็กพิเศษ มาใช้ในการจัดการเรียนการสอนสำหรับเด็กที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน ทำให้เด็กพิเศษมีการพัฒนาดีขึ้นในทุกด้าน ครูรู้จักวิธีทำงานกับเด็กพิเศษมีความสุขในการทำงาน ความสัมพันธ์ระหว่างครูกับเด็กพิเศษเป็นไปอย่างใกล้ชิด และอบอุ่น เด็กพิเศษมีความสุข ห้องเรียนเรียบง่ายดูดี สะอาด สว่าง สงบ สวยงาม ประหยัด ใช้สื่ออุปกรณ์ง่าย ๆ ที่เป็นวัสดุธรรมชาติ จากท้องถิ่น มีการจัดกิจกรรมที่ต่อเนื่องสอดคล้องเป็นวงจร ครูมีบทบาทในการพัฒนาเด็กพิเศษ

บนพื้นฐานการศึกษา” (จิตประภา ศรีอ่อน, สัมภาษณ์: 5 สิงหาคม 2554) จึงเป็นที่มาของการนำแนวคิดการศึกษาแนวออลดอร์ฟสำหรับเด็กพิเศษ มาประยุกต์ใช้พัฒนาการจัดการศึกษา ศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดลำพูน ตั้งแต่ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2554 ร่วมกับแนวคิดเกี่ยวกับโครงการ วงจรคุณภาพของเดมมิ่ง PDCA รูปแบบการประเมินของเคิร์กแพทริก และแนวคิดเกี่ยวกับความพึงพอใจในการบริหารจัดการ เพื่อยกระดับคุณภาพการจัดการศึกษาของศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดลำพูน ผู้วิจัยตระหนักและเชื่อว่าเด็กพิเศษสามารถพัฒนาศักยภาพของตนได้สูงสุด ถ้ามีโอกาสได้รับประสบการณ์ที่เหมาะสมกับวัยและสภาพความพิการ และเพื่อเป็นทุนมนุษย์ในการรองรับการเปลี่ยนผ่านประเทศภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี จึงได้วิจัย เรื่อง รูปแบบการจัดการศึกษาศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดลำพูน ตามแนวการศึกษาออลดอร์ฟสำหรับเด็กพิเศษ ในประเด็นสภาพการดำเนินงานพัฒนาการจัดการศึกษา การสร้างรูปแบบการจัดการศึกษา การศึกษาผลการใช้รูปแบบการจัดการศึกษาที่สร้างขึ้น ตลอดจนศึกษาผลการนำรูปแบบไปใช้ในหน่วยงานอื่น ๆ เพื่อยืนยันรูปแบบการจัดการศึกษาศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดลำพูน ตามแนวการศึกษาออลดอร์ฟสำหรับเด็กพิเศษ จากการดำเนินโครงการพัฒนาการจัดการศึกษาตามแนวการศึกษาออลดอร์ฟสำหรับเด็กพิเศษ ศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดลำพูน อีกทั้งเพื่อเป็นเอกสารทางวิชาการประกอบการทำงาน และมีแนวปฏิบัติที่เป็นไปตามมาตรฐานตามขอบข่าย การจัดการศึกษาของหน่วยงานต้นสังกัดที่มีความถูกต้องชัดเจน และเป็นรูปธรรมมากขึ้น อันจะนำไปสู่การพัฒนาการจัดการศึกษาสำหรับเด็กพิเศษ ในศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดลำพูนให้ดียิ่งขึ้น และเพื่อเป็นข้อมูลในการพัฒนาการจัดการศึกษาตามแนวออลดอร์ฟสำหรับเด็กพิเศษของประเทศไทยต่อไป

คำถามการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยมีคำถามการวิจัยเพื่อแสวงหาคำตอบ 4 ข้อ ดังนี้

1. สภาพการดำเนินงานพัฒนาการจัดการศึกษาศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดลำพูน ตามแนวการศึกษาออลดอร์ฟสำหรับเด็กพิเศษ เป็นอย่างไร
2. รูปแบบการจัดการศึกษาศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดลำพูน ตามแนวการศึกษาออลดอร์ฟสำหรับเด็กพิเศษที่เหมาะสมควรเป็นอย่างไร
3. รูปแบบการจัดการศึกษาศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดลำพูน ตามแนวการศึกษาออลดอร์ฟสำหรับเด็กพิเศษเมื่อนำไปใช้จริงมีผลเป็นอย่างไร
4. รูปแบบการจัดการศึกษาศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดลำพูน ตามแนวการศึกษาออลดอร์ฟสำหรับเด็กพิเศษสามารถนำไปใช้ที่ศูนย์การศึกษาพิเศษอื่น ๆ ได้หรือไม่ อย่างไร

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพการดำเนินงานพัฒนาการจัดการศึกษาศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดลำพูน ตามแนวการศึกษาอัลดอร์ฟสำหรับเด็กพิเศษ
2. เพื่อสร้างรูปแบบการจัดการศึกษาศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดลำพูน ตามแนวการศึกษาอัลดอร์ฟสำหรับเด็กพิเศษ
3. เพื่อศึกษาผลการใช้รูปแบบการจัดการศึกษาศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดลำพูน ตามแนวการศึกษาอัลดอร์ฟสำหรับเด็กพิเศษ
4. เพื่อยืนยันรูปแบบการจัดการศึกษาศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดลำพูน ตามแนวการศึกษาอัลดอร์ฟสำหรับเด็กพิเศษ

ขอบเขตการวิจัย

ขอบเขตด้านประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย ประกอบด้วย

1. ครูศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดลำพูน จำนวน 13 คน ที่เข้าร่วมโครงการพัฒนาการจัดการศึกษาตามแนวการศึกษาอัลดอร์ฟสำหรับเด็กพิเศษ ของศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดลำพูน ตั้งแต่ปีการศึกษา 2554–2559
2. ผู้ดูแล ศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดลำพูน จำนวน 18 คน ที่เข้าร่วมโครงการพัฒนาการจัดการศึกษาตามแนวการศึกษาอัลดอร์ฟสำหรับเด็กพิเศษ ของศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดลำพูน ตั้งแต่ปีการศึกษา 2554–2559
3. ผู้ให้ข้อมูลในการสร้างรูปแบบการจัดการศึกษาศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดลำพูน ตามแนวการศึกษาอัลดอร์ฟสำหรับเด็กพิเศษ จำนวน 12 คน ประกอบด้วย
 - 3.1 ผู้เชี่ยวชาญด้านการศึกษาอัลดอร์ฟสำหรับเด็กพิเศษ จำนวน 1 คน
 - 3.2 ศึกษานิเทศก์ จำนวน 2 คน
 - 3.3 ผู้บริหารศูนย์การศึกษาพิเศษ จำนวน 3 คน
 - 3.4 ครูศูนย์การศึกษาพิเศษ จำนวน 4 คน
 - 3.5 คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดลำพูน จำนวน 2 คน
4. ผู้ให้ข้อมูลในการประเมินคุณภาพรูปแบบการจัดการศึกษา ศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดลำพูน ตามแนวการศึกษาอัลดอร์ฟสำหรับเด็กพิเศษ จำนวน 5 คน ประกอบด้วย

4.1 ผู้มีประสบการณ์ในการสร้างและพัฒนารูปแบบ จำนวน 2 คน
 4.2 ผู้มีประสบการณ์ในการบริหารศูนย์การศึกษาพิเศษ จำนวน 1 คน
 4.3 ผู้มีประสบการณ์ในการจัดการศึกษาตามแนวการศึกษาออลดอร์ฟสำหรับเด็กพิเศษ และเป็นวิทยากรในโครงการพัฒนาการจัดการศึกษาออลดอร์ฟสำหรับเด็กพิเศษ ศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดลำพูน ตั้งแต่ปีการศึกษา 2555-2559 จำนวน 2 คน

5. เด็กพิเศษ ที่ลงทะเบียนเรียนในศูนย์การศึกษาพิเศษ ตั้งแต่ปีการศึกษา 2554-2561 จำนวน 30 คน

6. ครู ที่ปฏิบัติงานในศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดลำพูน ตั้งแต่ปีการศึกษา 2554-2561 จำนวน 13 คน ประกอบด้วย ข้าราชการ 9 คน และพนักงานราชการ 4 คน

7. ผู้ดูแล ที่เข้าร่วมโครงการพัฒนาการจัดการศึกษาตามแนวออลดอร์ฟสำหรับเด็กพิเศษ ของศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดลำพูน ตั้งแต่ปีการศึกษา 2554-2561 จำนวน 30 คน ประกอบด้วย พ่อ แม่ ย่า ตา ยาย และป้า

8. ผู้อำนวยการศูนย์การศึกษาพิเศษ สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ จำนวน 5 คน ที่เข้าร่วมฝึกอบรมหลักสูตรเตรียมความพร้อมก่อนเปิดภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2561 ในโครงการพัฒนาการจัดการศึกษาตามแนวการศึกษาออลดอร์ฟสำหรับเด็กพิเศษ ระหว่างวันที่ 24-28 เมษายน พ.ศ. 2561 ณ ศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดลำพูน และรับเอกสารคู่มือการจัดการศึกษา ศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดลำพูน ตามแนวการศึกษาออลดอร์ฟสำหรับเด็กพิเศษ ไปทดลองใช้ประกอบด้วย ผู้อำนวยการศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดกาฬสินธุ์ ผู้อำนวยการศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดสกลนคร ผู้อำนวยการศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดระนอง ผู้อำนวยการศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดนครราชสีมา และผู้อำนวยการศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดน่าน

ขอบเขตด้านเนื้อหา

1. การศึกษาสภาพการดำเนินงานพัฒนาการจัดการศึกษาศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดลำพูน ตามแนวการศึกษาออลดอร์ฟสำหรับเด็กพิเศษโดยใช้วงจรคุณภาพของเดมมิ่ง PDCA ได้แก่ ขั้นตอนวางแผน ขั้นปฏิบัติ ขั้นตรวจสอบ ขั้นปรับปรุง และแนวคิดเกี่ยวกับการจัดการศึกษา

2. การสร้างรูปแบบการจัดการศึกษาศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดลำพูน ตามแนวการศึกษาออลดอร์ฟสำหรับเด็กพิเศษ

3. การศึกษาสภาพผลการใช้รูปแบบการจัดการศึกษาศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดลำพูน ตามแนวการศึกษาออลดอร์ฟสำหรับเด็กพิเศษ

4. การศึกษาสภาพการใช้รูปแบบและเอกสารคู่มือการจัดการศึกษาศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดลำพูน ตามแนวทางการศึกษาวอลดอร์ฟสำหรับเด็กพิเศษ ของศูนย์การศึกษาพิเศษ กลุ่มเป้าหมาย จำนวน 5 แห่ง ได้แก่ ศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดกาฬสินธุ์ ศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดระนอง ศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดนราธิวาส ศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดสกลนคร และศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดน่าน สังกัดสำนักบริหารงาน การศึกษาพิเศษ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ

ขอบเขตด้านระยะเวลา

เป็นการศึกษาตั้งแต่ปีการศึกษา 2554-2561

ขอบเขตด้านตัวแปรที่ศึกษา

1. กระบวนการพัฒนาการจัดการศึกษาศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดลำพูน ตามแนวทางการศึกษาวอลดอร์ฟสำหรับเด็กพิเศษ

2. ปัจจัยแห่งความสำเร็จในการจัดการศึกษาศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดลำพูน ตามแนวทางการศึกษาวอลดอร์ฟสำหรับเด็กพิเศษ

3. ความต้องการในการพัฒนาการจัดการศึกษาศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดลำพูน ตามแนวทางการศึกษาวอลดอร์ฟสำหรับเด็กพิเศษ

4. ทักษะพื้นฐานของเด็กพิเศษ ใน 6 ทักษะ ดังนี้ 1) ทักษะกล้ามเนื้อมัดใหญ่ 2) ทักษะกล้ามเนื้อมัดเล็ก 3) ทักษะการช่วยเหลือตนเองในชีวิตประจำวัน 4) ทักษะสังคม 5) ทักษะทางภาษาและการสื่อสาร และ 6) ทักษะทางด้านสติปัญญาและเตรียมความพร้อมทางวิชาการ

5. คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของเด็กพิเศษ ใน 9 ด้าน ดังนี้ 1) รักชาติ ศาสน์ กษัตริย์ 2) ซื่อสัตย์ สุจริต 3) มีวินัย 4) ใฝ่เรียนรู้ 5) อยู่อย่างพอเพียง 6) มุ่งมั่นในการทำงาน 7) รักความเป็นไทย 8) จิตสาธารณะ และ 9) ใส่ใจสุขภาพ

6. ความสามารถเข้าสู่บริการช่วงเชื่อมต่อของเด็กพิเศษ ใน 2 ลักษณะ ดังนี้ 1) การเชื่อมต่อเข้าสู่สถานศึกษา 2) การการเชื่อมต่อเข้าสู่การประกอบอาชีพ

7. ความพึงพอใจของครู ที่มีต่อสภาพการจัดการศึกษาศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดลำพูน ตามแนวทางการศึกษาวอลดอร์ฟสำหรับเด็กพิเศษ ใน 10 ประเด็น ดังนี้ 1) การเปลี่ยนแปลงของเด็กพิเศษ 2) การเปลี่ยนแปลงของผู้ดูแล 3) การเปลี่ยนแปลงของครู 4) สภาพห้องเรียน 5) สภาพอาคารสถานที่ 6) กิจกรรมการเรียนการสอน 7) การมีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียนการสอน 8) สื่อ สิ่งอำนวยความสะดวก 9) ข้อมูลที่ได้รับเกี่ยวกับการศึกษาวอลดอร์ฟสำหรับเด็กพิเศษ จากศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดลำพูน และ 10) การให้บริการของครูและบุคลากรทางการศึกษาศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดลำพูน

8. ความพึงพอใจของผู้ดูแล ที่มีต่อการใช้รูปแบบการจัดการศึกษา ศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดลำพูน ตามแนวการศึกษาออนไลน์สำหรับเด็กพิเศษ ใน 10 ประเด็น ดังนี้ 1) การเปลี่ยนแปลงของเด็กพิเศษ 2) การเปลี่ยนแปลงของผู้ดูแล 3) การเปลี่ยนแปลงของครู 4) สภาพห้องเรียน 5) สภาพอาคารสถานที่ 6) กิจกรรมการเรียนการสอน 7) การมีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียนการสอน 8) สื่อ สิ่งอำนวยความสะดวก 9) ข้อมูลที่ได้รับ เกี่ยวกับการศึกษาออนไลน์สำหรับเด็กพิเศษ จากศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดลำพูน และ 10) การให้บริการของครูและบุคลากรทางการศึกษา ศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดลำพูน

9. ผลการใช้รูปแบบการจัดการศึกษา ศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดลำพูน ตามแนวการศึกษาออนไลน์สำหรับเด็กพิเศษ ที่ส่งผลต่อการพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษา ใน 4 ด้าน ดังนี้ 1) คุณภาพของผู้เรียน 2) กระบวนการบริหารและการจัดการ 3) กระบวนการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ และ 4) การเผยแพร่ผลงาน

10. ความพึงพอใจของผู้บริหารศูนย์การศึกษาพิเศษ ที่มีต่อเอกสารคู่มือ การจัดการศึกษา ศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดลำพูน ตามแนวการศึกษาออนไลน์สำหรับเด็กพิเศษ ใน 3 ด้าน ดังนี้ 1) รูปเล่มของเอกสาร 2) เนื้อหาของเอกสาร และ 3) การนำไปใช้

โดยมีรายละเอียดของขอบเขตการวิจัยตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย ดังนี้

วัตถุประสงค์ข้อที่ 1 เพื่อศึกษาสภาพการดำเนินงานพัฒนาการจัดการศึกษา ศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดลำพูน ตามแนวการศึกษาออนไลน์สำหรับเด็กพิเศษ มีขอบเขต ดังนี้

1. ขอบเขตด้านเนื้อหา การศึกษาสภาพการดำเนินงานพัฒนาการจัดการศึกษา ศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดลำพูน ตามแนวการศึกษาออนไลน์สำหรับเด็กพิเศษ โดยใช้วงจรคุณภาพของเดมมิ่ง PDCA ได้แก่ ขั้นตอนวางแผน ขั้นปฏิบัติ ขั้นตรวจสอบ ขั้นปรับปรุง และ แนวคิดเกี่ยวกับการจัดการศึกษา

2. ขอบเขตด้านประชากร

ประชากรที่ใช้ในการศึกษา ประกอบด้วย

2.1 ครูศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดลำพูน จำนวน 13 คน ที่เข้าร่วมโครงการพัฒนาการจัดการศึกษาตามแนวการศึกษาออนไลน์สำหรับเด็กพิเศษ ของศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดลำพูน ตั้งแต่ปีการศึกษา 2554-2559

2.2 ผู้ดูแลศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดลำพูน จำนวน 18 คน ที่เข้าร่วมโครงการพัฒนาการจัดการศึกษาตามแนวการศึกษาออนไลน์สำหรับเด็กพิเศษ ของศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดลำพูน ตั้งแต่ปีการศึกษา 2554-2559

3. ขอบเขตตัวแปรที่ศึกษา ได้แก่

3.1 กระบวนการพัฒนาการจัดการศึกษา ศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดลำพูน ตามแนวการศึกษาออลดอร์ฟสำหรับเด็กพิเศษ

3.2 ปัจจัยแห่งความสำเร็จในการจัดการศึกษา ศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดลำพูน ตามแนวการศึกษาออลดอร์ฟสำหรับเด็กพิเศษ

3.3 ความต้องการในการพัฒนาการจัดการศึกษา ศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดลำพูน ตามแนวการศึกษาออลดอร์ฟสำหรับเด็กพิเศษ

4. ขอบเขตด้านระยะเวลา ผู้วิจัยดำเนินการการศึกษาสภาพการดำเนินงานพัฒนา การจัดการศึกษา ศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดลำพูน ตามแนวการศึกษาออลดอร์ฟ สำหรับเด็กพิเศษ ตั้งแต่ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2554-2559

วัตถุประสงค์ข้อที่ 2 การสร้างรูปแบบการจัดการศึกษา ศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดลำพูน ตามแนวการศึกษาออลดอร์ฟสำหรับเด็กพิเศษ

1. ขอบเขตด้านเนื้อหา เป็นการสร้างรูปแบบการจัดการศึกษา ศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดลำพูน ตามแนวการศึกษาออลดอร์ฟสำหรับเด็กพิเศษ

2. ขอบเขตด้านประชากร

ผู้ให้ข้อมูลที่ใช้ในการสร้างรูปแบบ ประกอบด้วย

2.1 ผู้ให้ข้อมูลในการสร้างรูปแบบการจัดการศึกษา ศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดลำพูน ตามแนวการศึกษาออลดอร์ฟสำหรับเด็กพิเศษ จำนวน 12 คนประกอบด้วย

2.1.1 ผู้เชี่ยวชาญด้านการศึกษาออลดอร์ฟสำหรับเด็กพิเศษ จำนวน 1 คน

2.1.2 ศึกษานิเทศก์ จำนวน 2 คน

2.1.3 ผู้บริหารศูนย์การศึกษาพิเศษ จำนวน 3 คน

2.1.4 ครูศูนย์การศึกษาพิเศษ จำนวน 4 คน

2.1.5 คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดลำพูน จำนวน 2 คน

2.2. ผู้ให้ข้อมูลในการประเมินคุณภาพรูปแบบการจัดการศึกษา ศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดลำพูน ตามแนวการศึกษาออลดอร์ฟสำหรับเด็กพิเศษ จำนวน 5 คน ประกอบด้วย

2.2.1 ผู้มีประสบการณ์ในการสร้างและพัฒนารูปแบบ จำนวน 2 คน

2.2.2 ผู้มีประสบการณ์ในการบริหารศูนย์การศึกษาพิเศษ จำนวน 1 คน

2.2.3 ผู้มีประสบการณ์ในการจัดการศึกษาตามแนวการศึกษาออลดอร์ฟสำหรับเด็กพิเศษ และเป็นวิทยากรในโครงการพัฒนาการจัดการศึกษาออลดอร์ฟสำหรับเด็กพิเศษ ศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดลำพูน ตั้งแต่ปีการศึกษา 2555-2559 จำนวน 2 คน

3. ขอบเขตด้านระยะเวลา ผู้วิจัยดำเนินการสร้างรูปแบบการจัดการศึกษา ศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดลำพูน ตามแนวการศึกษาออลดอร์ฟสำหรับเด็กพิเศษ ในปีการศึกษา 2559 (มีนาคม-เมษายน พ.ศ. 2560)

วัตถุประสงค์ข้อที่ 3 การศึกษาผลการใช้รูปแบบการจัดการศึกษา ศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดลำพูน ตามแนวการศึกษาออลดอร์ฟสำหรับเด็กพิเศษ

1. ขอบเขตด้านเนื้อหา เป็นการศึกษาสภาพผลการใช้รูปแบบการจัดการศึกษา ศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดลำพูน ตามแนวการศึกษาออลดอร์ฟสำหรับเด็กพิเศษ

2. ขอบเขตด้านประชากร

ประชากรที่ใช้ในการศึกษา ประกอบด้วย

2.1 เด็กพิเศษ ที่ลงทะเบียนเรียนในศูนย์การศึกษาพิเศษ ตั้งแต่ปีการศึกษา 2554-2561 จำนวน 30 คน

2.2 ครู ที่ปฏิบัติงานในศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดลำพูน ตั้งแต่ปีการศึกษา 2554-2561 จำนวน 13 คน ประกอบด้วย ข้าราชการ 9 คน และพนักงานราชการ 4 คน

2.3 ผู้ดูแล ที่เข้าร่วมโครงการพัฒนาการจัดการศึกษาตามแนวออลดอร์ฟสำหรับเด็กพิเศษ ของศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดลำพูน ตั้งแต่ปีการศึกษา 2554-2561 จำนวน 30 คน ประกอบด้วย พ่อ แม่ ย่า ตา ยาย และป้า

3. ขอบเขตตัวแปรที่ศึกษา ได้แก่

3.1 ผลการพัฒนาศักยภาพเด็กพิเศษ 3 เรื่อง ดังนี้

3.1.1 ทักษะพื้นฐานของเด็กพิเศษ ใน 6 ทักษะ ดังนี้ 1) ทักษะกล้ามเนื้อมัดใหญ่ 2) ทักษะกล้ามเนื้อมัดเล็ก 3) ทักษะการช่วยเหลือตนเองในชีวิตประจำวัน 4) ทักษะสังคม 5) ทักษะทางภาษาและการสื่อสาร และ 6) ทักษะทางด้านสติปัญญาและเตรียมความพร้อมทางวิชาการ

3.1.2 คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของเด็กพิเศษ ใน 9 คุณลักษณะ ดังนี้ 1) รักชาติ ศาสน์ กษัตริย์ 2) ซื่อสัตย์ สุจริต 3) มีวินัย 4) ใฝ่เรียนรู้ 5) อยู่อย่างพอเพียง 6) มุ่งมั่นในการทำงาน 7) รักความเป็นไทย 8) จิตสาธารณะ และ 9) ใส่ใจสุขภาพ

3.1.3 ความสามารถเข้าสู่บริการช่วงเชื่อมต่อของเด็กพิเศษ ใน 2 ลักษณะ ดังนี้ 1) เข้าสู่สถานศึกษา 2) เข้าสู่การประกอบอาชีพ

3.2 ความพึงพอใจของครู ที่มีต่อสภาพการจัดการศึกษาศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดลำพูน ตามแนวทางการศึกษาวอลดอร์ฟสำหรับเด็กพิเศษ ใน 10 ประเด็น ดังนี้

- 1) การเปลี่ยนแปลงของเด็กพิเศษ
- 2) การเปลี่ยนแปลงของผู้ดูแล
- 3) การเปลี่ยนแปลงของครู
- 4) สภาพห้องเรียน
- 5) สภาพอาคารสถานที่
- 6) กิจกรรมการเรียนการสอน
- 7) การมีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียนการสอน
- 8) สื่อ สิ่งอำนวยความสะดวก
- 9) ข้อมูลที่ได้รับเกี่ยวกับการศึกษาวอลดอร์ฟสำหรับเด็กพิเศษ จากศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดลำพูน และ
- 10) การให้บริการของครูและบุคลากรทางการศึกษาศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดลำพูน

3.3 ความพึงพอใจของผู้ดูแล ที่มีต่อการใช้รูปแบบการจัดการศึกษาศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดลำพูน ตามแนวทางการศึกษาวอลดอร์ฟสำหรับเด็กพิเศษ ใน 10 ประเด็น ดังนี้

- 1) การเปลี่ยนแปลงของเด็กพิเศษ
- 2) การเปลี่ยนแปลงของผู้ดูแล
- 3) การเปลี่ยนแปลงของครู
- 4) สภาพห้องเรียน
- 5) สภาพอาคารสถานที่
- 6) กิจกรรมการเรียนการสอน
- 7) การมีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียนการสอน
- 8) สื่อ สิ่งอำนวยความสะดวก
- 9) ข้อมูลที่ได้รับเกี่ยวกับการศึกษาวอลดอร์ฟสำหรับเด็กพิเศษ จากศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดลำพูน และ
- 10) การให้บริการของครูและบุคลากรทางการศึกษาศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดลำพูน

4. ขอบเขตด้าน ระยะเวลา ผู้วิจัยดำเนินการศึกษาผลการใช้รูปแบบการจัดการศึกษาศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดลำพูน ตามแนวทางการศึกษาวอลดอร์ฟสำหรับเด็กพิเศษ ในปีการศึกษา 2560-2561

วัตถุประสงค์ข้อที่ 4 การยืนยันรูปแบบการจัดการศึกษาศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดลำพูน ตามแนวทางการศึกษาวอลดอร์ฟสำหรับเด็กพิเศษ

1. ขอบเขตด้านเนื้อหา เป็นการศึกษาสภาพการใช้รูปแบบและเอกสารคู่มือการจัดการศึกษาศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดลำพูน ตามแนวทางการศึกษาวอลดอร์ฟสำหรับเด็กพิเศษ ของศูนย์การศึกษาพิเศษกลุ่มเป้าหมาย จำนวน 5 แห่ง ได้แก่ ศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดกาฬสินธุ์ ศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดระนอง ศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดนครราชสีมา ศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดสกลนคร และศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดน่าน สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ

2. ขอบเขตด้านประชากร

ประชากรที่ใช้ในการศึกษา ประกอบด้วย ผู้อำนวยการศูนย์การศึกษาพิเศษ สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ จำนวน 5 คน ที่เข้าร่วมฝึกอบรมหลักสูตรเตรียมความพร้อมก่อนเปิดภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2561 ในโครงการพัฒนาการจัดการศึกษา

ตามแนวการศึกษาวอลดอร์ฟสำหรับเด็กพิเศษ ระหว่างวันที่ 24-28 เมษายน พ.ศ. 2561 ณ ศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดลำพูน และรับเอกสารคู่มือการจัดการศึกษา ศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดลำพูน ตามแนวการศึกษาวอลดอร์ฟสำหรับเด็กพิเศษ ไปทดลองใช้ประกอบด้วย ผู้อำนวยการศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดกาฬสินธุ์ ผู้อำนวยการศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดสกลนคร ผู้อำนวยการศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดระนอง ผู้อำนวยการศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดนราธิวาส และผู้อำนวยการศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดน่าน

3. ขอบเขตตัวแปรที่ศึกษา ได้แก่

3.1 ผลการใช้รูปแบบการจัดการศึกษา ศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดลำพูน ตามแนวการศึกษาวอลดอร์ฟสำหรับเด็กพิเศษ ที่ส่งผลกระทบต่อพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษา ใน 4 ด้าน ดังนี้ 1) ด้านคุณภาพของผู้เรียน 2) ด้านกระบวนการบริหารและการจัดการ 3) ด้านกระบวนการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ และ 4) ด้านการเผยแพร่ผลงาน

3.2 ความพึงพอใจของผู้บริหารศูนย์การศึกษาพิเศษ ที่มีต่อเอกสารคู่มือการจัดการศึกษา ศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดลำพูน ตามแนวการศึกษาวอลดอร์ฟสำหรับเด็กพิเศษ ใน 3 ด้าน ดังนี้ 1) ด้านรูปแบบของเอกสาร 2) ด้านเนื้อหาของเอกสาร และ 3) ด้านการนำไปใช้

4. ขอบเขตด้านระยะเวลา ผู้วิจัยดำเนินการศึกษาสภาพการใช้รูปแบบและเอกสารคู่มือการจัดการศึกษา ศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดลำพูน ตามแนวการศึกษาวอลดอร์ฟสำหรับเด็กพิเศษ ของศูนย์การศึกษาพิเศษกลุ่มเป้าหมาย ปีการศึกษา 2561

นิยามศัพท์เฉพาะ

ศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดลำพูน หมายถึง สถานศึกษาสังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ มีหน้าที่จัดการศึกษาในลักษณะให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่ม และเตรียมความพร้อมเด็กพิเศษ แรกพบความพิการ ตั้งแต่อายุ 3-18 ปี จัดการศึกษาอบรมผู้ดูแล ครู บุคลากรทางการศึกษา และสนับสนุนสื่อ สิ่งอำนวยความสะดวก บริการ และความช่วยเหลืออื่นใดทางการศึกษา โดยมีจุดมุ่งหมายสำคัญ คือ พัฒนาศักยภาพความเป็นมนุษย์ของเด็กพิเศษอย่างเป็นองค์รวม เด็กพิเศษมีทักษะพื้นฐาน มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ และสามารถเข้าสู่บริการช่วงเชื่อมต่อ

การศึกษาวอลดอร์ฟสำหรับเด็กพิเศษ หมายถึง นวัตกรรมทางการศึกษาที่นำมาประยุกต์ใช้พัฒนาการจัดการศึกษา ศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดลำพูน ที่พัฒนาขึ้นโดยรูดอล์ฟ

สไตเนอร์ มีรากฐานมาจากมนุษยปรัชญา (Anthroposophy) เป็นนวัตกรรมที่ให้ความสำคัญกับธรรมชาติของความเป็นมนุษย์ และเป็นการทำงานเคียงข้างกันหรือร่วมกันระหว่างสองกระบวนการ คือ กระบวนการทางการศึกษาและกระบวนการเยียวยาตามแนวมุขยปรัชญาที่มุ่งตรงสู่ความต้องการของเด็กพิเศษ

รูปแบบการจัดการศึกษาศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดลำพูน ตามแนวทางการศึกษาวอลดอร์ฟสำหรับเด็กพิเศษ หมายถึง โครงสร้างที่แสดงความสัมพันธ์ระหว่างองค์ประกอบต่าง ๆ ที่ใช้ในการพัฒนาศักยภาพเด็กพิเศษของศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดลำพูน ทั้งทางด้านทักษะพื้นฐาน คุณลักษณะที่พึงประสงค์ และความสามารถเข้าสู่บริการช่วงเชื่อมต่อ ประกอบด้วย

1. ปัจจัยนำเข้า หมายถึง สิ่งที่ใช้ในกระบวนการจัดการศึกษา ได้แก่ วัตถุประสงค์ และหลักการ ซึ่งพิจารณาจากข้อมูลที่ได้จากการสนทนากลุ่มผู้ทรงคุณวุฒิและผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย ในการพัฒนาการจัดการศึกษาศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดลำพูน ตามแนวทางการศึกษาวอลดอร์ฟสำหรับเด็กพิเศษ จำนวน 12 คน

2. กระบวนการ หมายถึง กระบวนการพัฒนา เพื่อที่จะทำให้การดำเนินงานพัฒนาศักยภาพของเด็กพิเศษบรรลุวัตถุประสงค์ ในที่นี้ได้กำหนดกรอบกระบวนการพัฒนาตามวงจรคุณภาพของเดมมิ่ง PDCA ซึ่งพิจารณาจากผลการศึกษาศาภาพการดำเนินงานพัฒนาการจัดการศึกษาศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดลำพูน ตามแนวทางการศึกษาวอลดอร์ฟสำหรับเด็กพิเศษ (ระยะที่ 1) และข้อมูลการสนทนากลุ่มผู้ทรงคุณวุฒิและผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย ในการพัฒนาการจัดการศึกษาศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดลำพูน ตามแนวทางการศึกษาวอลดอร์ฟสำหรับเด็กพิเศษ จำนวน 12 คน

3. ผลการดำเนินงาน หมายถึง สิ่งที่เกิดขึ้นจากการดำเนินงานตามรูปแบบ ได้แก่ ผลผลิต ผลลัพธ์ และผลกระทบ

3.1 ผลผลิต หมายถึง การเปลี่ยนแปลงของเด็กพิเศษที่เกิดขึ้นจากการใช้รูปแบบการจัดการศึกษาศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดลำพูน ตามแนวทางการศึกษาวอลดอร์ฟสำหรับเด็กพิเศษ ในด้านทักษะพื้นฐาน และคุณลักษณะที่พึงประสงค์

3.2 ผลลัพธ์ หมายถึง สิ่งที่เกิดขึ้นต่อจากการเปลี่ยนแปลงของเด็กพิเศษจากการใช้รูปแบบการจัดการศึกษาศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดลำพูน ตามแนวทางการศึกษาวอลดอร์ฟสำหรับเด็กพิเศษ เกี่ยวกับความสามารถเข้าสู่บริการช่วงเชื่อมต่อ

3.3 ผลกระทบ หมายถึง สิ่งที่เกิดขึ้นจากการใช้รูปแบบการจัดการศึกษาศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดลำพูน ตามแนวทางการศึกษาวอลดอร์ฟสำหรับเด็กพิเศษ เกี่ยวกับความพึงพอใจของครู และผู้ดูแลที่มีต่อการใช้รูปแบบฯ

4. ข้อมูลย้อนกลับ หมายถึง ผลที่เกิดขึ้นจากการดำเนินการโครงการพัฒนาการจัดการศึกษาตามแนวการศึกษาวอลดอร์ฟสำหรับเด็กพิเศษ ศูนย์การศึกษาพิเศษประจำจังหวัดลำพูนในแต่ละปีการศึกษา ตั้งแต่ปีการศึกษา 2554-2561 ด้านปัจจัยนำเข้า กระบวนการ และผลผลิต ได้จากการประชุมครูและบุคลากรทางการศึกษาสะท้อนผลการดำเนินงาน ในขั้นตอนวิพากษ์ผลการดำเนินงานของแต่ละปีการศึกษา ซึ่งเป็นขั้นตอนหนึ่งขององค์ประกอบที่ 2 กระบวนการ เพื่อนำข้อมูลที่ได้ไปปรับปรุงในองค์ประกอบที่ 1 คือ ปัจจัยนำเข้าในปีการศึกษาต่อไป

5. ปัจจัยแห่งความสำเร็จ หมายถึง สิ่งสำคัญที่ทำให้การจัดการศึกษาบรรลุวัตถุประสงค์ของศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดลำพูน ได้จากผลการศึกษาสภาพการดำเนินการพัฒนาการจัดการศึกษาศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดลำพูนตามแนวการศึกษาวอลดอร์ฟสำหรับเด็กพิเศษ ระยะเวลาที่ 1

คุณภาพของรูปแบบการจัดการศึกษาศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดลำพูนตามแนวการศึกษาวอลดอร์ฟสำหรับเด็กพิเศษ หมายถึง คุณลักษณะที่สำคัญโดยรวมของรูปแบบการจัดการศึกษาศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดลำพูน ตามแนวการศึกษาวอลดอร์ฟสำหรับเด็กพิเศษ สามารถตอบสนองความต้องการและเหมาะสมกับการนำไปใช้ในการพัฒนาศักยภาพเด็กพิเศษ และต้องผ่านการประเมินมาตรฐาน ดังนี้ มาตรฐานด้านความเป็นไปได้ (Feasibility Standards) มาตรฐานด้านความเป็นประโยชน์ (Utility Standards) มาตรฐานด้านความเหมาะสม (Propriety Standards) และมาตรฐานด้านความถูกต้อง (Accuracy Standards) สามารถวัดได้จากแบบประเมินคุณภาพที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นโดยใช้มาตราวัดประเมินค่า 5 ระดับ ทั้งหมด 31 ข้อ

ผลการใช้รูปแบบการจัดการศึกษาศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดลำพูนตามแนวการศึกษาวอลดอร์ฟสำหรับเด็กพิเศษ หมายถึง สิ่งที่เกิดขึ้นจากการใช้รูปแบบการจัดการศึกษาศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดลำพูน ตามแนวการศึกษาวอลดอร์ฟสำหรับเด็กพิเศษเกี่ยวกับการพัฒนาศักยภาพเด็กพิเศษ ในประเด็นทักษะพื้นฐาน คุณลักษณะที่พึงประสงค์ และความสามารถเข้าสู่บริการช่วงเชื่อมต่อของเด็กพิเศษ และความพึงพอใจของครูผู้ดูแลที่มีต่อการใช้รูปแบบการจัดการศึกษาศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดลำพูน ตามแนวการศึกษาวอลดอร์ฟสำหรับเด็กพิเศษ

1. ทักษะพื้นฐาน หมายถึง ความสามารถของเด็กพิเศษที่เกิดขึ้นจากการใช้รูปแบบการจัดการศึกษาศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดลำพูนตามแนวการศึกษาวอลดอร์ฟสำหรับเด็กพิเศษ ในด้านทักษะกล้ามเนื้อมัดใหญ่ ทักษะกล้ามเนื้อมัดเล็ก ทักษะการช่วยเหลือตนเองในชีวิตประจำวัน ทักษะสังคม ทักษะทางภาษาและการสื่อสาร และ

ทักษะทางด้านสติปัญญาและเตรียมความพร้อมทางวิชาการ วัดได้จากการประเมินทักษะพื้นฐานของเด็กพิเศษ ศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดลำพูน ระหว่างปีการศึกษา 2559-2560 โดยใช้มาตรวัดประเมินค่า 4 ระดับ

2. คุณลักษณะที่พึงประสงค์ หมายถึง พฤติกรรมของเด็กพิเศษที่เกิดขึ้นจากการใช้รูปแบบการจัดการศึกษา ศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดลำพูน ตามแนวการศึกษาออลดอร์ฟสำหรับเด็กพิเศษ ในด้านรักชาติ ศาสน์ กษัตริย์ ซื่อสัตย์ สุจริต มีวินัย ใฝ่เรียนรู้ อยู่อย่างพอเพียง มุ่งมั่นในการทำงาน รักความเป็นไทย จิตสาธารณะ และใส่ใจสุขภาพ วัดได้จากการประเมินคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของเด็กพิเศษ ศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดลำพูน ระหว่างปีการศึกษา 2559-2560 โดยใช้มาตรวัดประเมินค่า 4 ระดับ

3. ความสามารถเข้าสู่บริการช่วงเชื่อมต่อของเด็กพิเศษ หมายถึง ความสามารถของเด็กพิเศษในการเข้าเรียนต่อสถานศึกษาที่จัดการเรียนร่วมหรือเรียนรวม โรงเรียนเฉพาะความพิการและการประกอบอาชีพ ได้จากข้อมูลของเด็กพิเศษทั้งหมดของศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดลำพูน ตั้งแต่ปีการศึกษา 2554-2561 ที่เข้าเรียนต่อในสถานศึกษาและการประกอบอาชีพ

4. ความพึงพอใจของครู ต่อการใช้รูปแบบการจัดการศึกษา ศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดลำพูน ตามแนวการศึกษาออลดอร์ฟสำหรับเด็กพิเศษ หมายถึง ความรู้สึกของครูที่มีต่อการใช้รูปแบบการจัดการศึกษา ศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดลำพูน ตามแนวการศึกษาออลดอร์ฟสำหรับเด็กพิเศษ ใน 10 ประเด็น ดังนี้

- 1) การเปลี่ยนแปลงของเด็กพิเศษ
- 2) การเปลี่ยนแปลงของผู้ดูแล
- 3) การเปลี่ยนแปลงของครู
- 4) สภาพห้องเรียน
- 5) สภาพอาคารสถานที่
- 6) กิจกรรมการเรียนการสอน
- 7) การมีส่วนร่วมการเรียนการสอน
- 8) สื่อ สิ่งอำนวยความสะดวก
- 9) ข้อมูลที่ได้รับเกี่ยวกับการศึกษาออลดอร์ฟสำหรับเด็กพิเศษและ
- 10) การให้บริการของครูและบุคลากรทางการศึกษา วัดได้จากการใช้แบบสอบถามความพึงพอใจของครู โดยใช้มาตรวัดการประเมินค่า 5 ระดับ ทั้งหมด 10 ข้อ

5. ความพึงพอใจของผู้ดูแล(ผู้ปกครอง) ต่อการใช้รูปแบบการจัดการศึกษา ศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดลำพูน ตามแนวการศึกษาออลดอร์ฟสำหรับเด็กพิเศษ หมายถึง ความรู้สึกของผู้ดูแลที่มีต่อการใช้รูปแบบการจัดการศึกษา ศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดลำพูน ตามแนวการศึกษาออลดอร์ฟสำหรับเด็กพิเศษ ใน 10 ประเด็น ดังนี้

- 1) การเปลี่ยนแปลงของเด็กพิเศษ
- 2) การเปลี่ยนแปลงของผู้ดูแล
- 3) การให้บริการของครู
- 4) สภาพห้องเรียน
- 5) สภาพอาคารสถานที่
- 6) กิจกรรมการเรียนการสอน
- 7) การมีส่วนร่วม

การเรียนการสอน 8) สื่อ สิ่งอำนวยความสะดวก 9) ข้อมูลที่ได้รับเกี่ยวกับการศึกษา
 วอลดอร์ฟสำหรับเด็กพิเศษและ 10) การนำกิจกรรมไปใช้ที่บ้าน วัดได้จาก
 การใช้แบบสอบถามความพึงพอใจของผู้ดูแล โดยใช้มาตราวัดประเมินค่า 5 ระดับ
 ทั้งหมด 10 ข้อ

**คู่มือการจัดการศึกษาศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดลำพูน ตามแนว
 การศึกษาวอลดอร์ฟสำหรับเด็กพิเศษ** หมายถึง เอกสารประกอบการใช้รูปแบบการจัด
 การศึกษาศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดลำพูน ตามแนวการศึกษาวอลดอร์ฟสำหรับ
 เด็กพิเศษ ที่จัดทำเป็นรูปเล่มของเอกสาร เพื่อเป็นรูปแบบให้แก่ผู้บริหาร ครู และบุคลากร
 ทางการศึกษา และผู้ที่เกี่ยวข้องใช้ในการจัดการศึกษาสำหรับเด็กพิเศษของศูนย์การศึกษา
 ศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดลำพูนตลอดปีการศึกษา ประกอบด้วยเนื้อหา ดังนี้
 1) บทนำ 2) หลักการพื้นฐาน 3) องค์ประกอบของรูปแบบ 4) วิธีดำเนินการ ประกอบด้วย
 (1) กระบวนการพัฒนาการจัดการศึกษา (2) การจัดบรรยากาศและสภาพแวดล้อม (3) การ
 จัดการเรียนรู้ และ (4) การประเมินผล และ 5) เงื่อนไข/ปัจจัยแห่งความสำเร็จ ซึ่งพิจารณาได้
 จากข้อมูลในคู่มือการจัดการศึกษาศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดลำพูน
 ตามแนวการศึกษาวอลดอร์ฟสำหรับเด็กพิเศษ

**การยืนยันรูปแบบการจัดการศึกษาศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดลำพูน
 ตามแนวการศึกษาวอลดอร์ฟสำหรับเด็กพิเศษ** หมายถึง การรับรองประสิทธิภาพของ
 รูปแบบการจัดการศึกษาศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดลำพูน ตามแนวการศึกษา
 วอลดอร์ฟสำหรับเด็กพิเศษ วัดได้จากการสอบถามผู้บริหารศูนย์การศึกษาพิเศษ ในประเด็น
 ผลการใช้รูปแบบ และความพึงพอใจต่อรูปแบบ

1. ผลการใช้รูปแบบ หมายถึง ผลที่เกิดจากการพัฒนาคุณภาพการจัด
 การศึกษา ใน 4 ด้าน ดังนี้ 1) ด้านคุณภาพของผู้เรียน 2) ด้านกระบวนการบริหารจัดการ
 3) ด้านกระบวนการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ และ 4) ด้านการเผยแพร่
 ผลงาน วัดได้จากการใช้แบบสอบถามเพื่อการยืนยันผลสำเร็จของรูปแบบการจัดการศึกษา
 ศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดลำพูน ตามแนวการศึกษาวอลดอร์ฟสำหรับเด็กพิเศษ
 โดยใช้มาตราวัดประเมินค่า 5 ระดับ จำนวน 19 ข้อ

2. ความพึงพอใจต่อรูปแบบ หมายถึง ความพึงพอใจของผู้บริหารศูนย์
 การศึกษาพิเศษ ที่มีต่อคู่มือการจัดการศึกษาศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดลำพูนตาม
 แนวการศึกษาวอลดอร์ฟสำหรับเด็กพิเศษ ใน 3 ด้าน ดังนี้ 1) ด้านรูปเล่มของเอกสาร 2) ด้าน
 เนื้อหาของเอกสาร และ 3) ด้านนำไปใช้ วัดได้จากการใช้แบบสอบถามความพึงพอใจของ
 ผู้บริหารศูนย์การศึกษาพิเศษ ที่มีต่อคู่มือการจัดการศึกษาศูนย์การศึกษาพิเศษ

ประจำจังหวัดลำพูนตามแนวการศึกษาออลดอร์ฟสำหรับเด็กพิเศษ โดยใช้มาตรฐานวัดประเมินค่า 5 ระดับ จำนวน 23 ข้อ

ผู้บริหารศูนย์การศึกษาพิเศษที่ยืนยันรูปแบบการจัดการศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดลำพูน ตามแนวการศึกษาออลดอร์ฟสำหรับเด็กพิเศษ หมายถึง บุคคลดำรงตำแหน่ง ผู้อำนวยการศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดกาฬสินธุ์ ผู้อำนวยการศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดระนอง ผู้อำนวยการศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดนราธิวาส ผู้อำนวยการศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดสกลนคร และผู้อำนวยการศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดน่าน สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ ที่นำเอารูปแบบการจัดการศึกษาศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดลำพูน ตามแนวการศึกษาออลดอร์ฟสำหรับเด็กพิเศษ ที่เข้าร่วมฝึกอบรมหลักสูตรเตรียมความพร้อมก่อนเปิดภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2561 ในโครงการพัฒนาการจัดการศึกษาตามแนวการศึกษาออลดอร์ฟสำหรับเด็กพิเศษ ระหว่างวันที่ 24-28 เมษายน พ.ศ. 2561 ณ ศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดลำพูน และรับเอกสารคู่มือการจัดการศึกษา ศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดลำพูน ตามแนวการศึกษาออลดอร์ฟสำหรับเด็กพิเศษ ไปทดลองใช้ในปีการศึกษา 2561

ผู้บริหาร หมายถึง บุคคลดำรงตำแหน่งผู้อำนวยการ ศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดลำพูน ที่มีบทบาทหน้าที่ส่งเสริมและสนับสนุนการดำเนินโครงการพัฒนาการจัดการศึกษาศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดลำพูน ตามแนวการศึกษาออลดอร์ฟสำหรับเด็กพิเศษ ตั้งแต่ปีการศึกษา 2554-2561

ผู้บริหารโครงการ หมายถึง บุคคลที่ได้รับมอบหมายจากผู้บริหารให้บริหารโครงการพัฒนาการจัดการศึกษาตามแนวการศึกษาออลดอร์ฟสำหรับเด็กพิเศษ ศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดลำพูน

ครู หมายถึง บุคคลดำรงตำแหน่ง ข้าราชการครู พนักงานราชการ ครูอัตราจ้าง และบุคลากรทางการศึกษาที่ปฏิบัติการสอนในศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดลำพูน

ผู้ดูแล หมายถึง ผู้รับผิดชอบเด็กพิเศษ สังกัดศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดลำพูน ระหว่างปีการศึกษา 2554-2561 มีความเกี่ยวข้องกับเด็กพิเศษในฐานะ พ่อ แม่ ย่า ตา ยาย ป้า อายุ 20 ปีขึ้นไป ประกอบอาชีพรับจ้างทั่วไป ค้าขาย เกษตรกร รับราชการ มีวุฒิการศึกษาในระดับ ประถมศึกษา มัธยมศึกษา ปริญญาตรี ที่เข้าร่วมกิจกรรมในห้องเรียน และให้บริการทางการศึกษาพิเศษกับเด็กพิเศษที่บ้านตามนาฬิกาชีวิตอย่างต่อเนื่อง

เด็กพิเศษ หมายถึง บุคคลที่ลงทะเบียนเรียนในศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดลำพูน ระหว่างปีการศึกษา 2554-2561 มีอายุ 3-18 ปี มีภูมิลำเนาอยู่ในจังหวัดลำพูน

และเป็นเด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา เด็กที่มีความบกพร่องทางร่างกายหรือการเคลื่อนไหว หรือสุขภาพ และเด็กพิการซ้อน

เครือข่ายความร่วมมือ หมายถึง สถานศึกษาที่เข้าร่วมโครงการพัฒนา การจัดการศึกษาศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดลำพูน ตามแนวการศึกษาวอลดอร์ฟ สำหรับเด็กพิเศษ

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. ได้รูปแบบการจัดการศึกษาศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดลำพูน ตามแนวการศึกษาวอลดอร์ฟสำหรับเด็กพิเศษ ที่เหมาะสมกับบริบท ของศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดลำพูน

2. ได้รูปแบบการจัดการศึกษาศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดลำพูน ตามแนวการศึกษาวอลดอร์ฟสำหรับเด็กพิเศษ สำหรับสถานศึกษาที่มีเด็กพิเศษ และ ศูนย์การศึกษาพิเศษอื่น ๆ สามารถนำไปประยุกต์ใช้เป็นรูปแบบในการพัฒนาศักยภาพของเด็กพิเศษ ต่อไป

3. เด็กพิเศษที่ได้รับการพัฒนาจากการจัดการศึกษาตามรูปแบบการจัดการศึกษา ศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดลำพูน ตามแนวการศึกษาวอลดอร์ฟสำหรับเด็กพิเศษ สามารถดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้ เรียนร่วมกับนักเรียนทั่วไปได้ ประกอบอาชีพเลี้ยงตัวเองได้ และอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างเหมาะสมและเป็นสุข

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การวิจัย เรื่อง รูปแบบการจัดการศึกษาศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดลำพูน ตามแนวการศึกษาอัลดอร์ฟสำหรับเด็กพิเศษครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ศึกษาแนวคิดทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องจากหนังสือ ข้อเขียนของผู้ชำนาญและผู้เชี่ยวชาญ ซึ่งส่วนมากได้มาจากห้องสมุดและอินเทอร์เน็ต โดยนำผลการทบทวนมาอ่าน วิเคราะห์และสังเคราะห์ เพื่อสนับสนุนและเป็นแนวทางในการทำวิจัยเรื่องนี้ ผลการศึกษาได้นำเสนอเนื้อหาเรียงตามลำดับ ดังนี้

1. แนวคิดเกี่ยวกับการจัดการศึกษา
2. ความรู้เกี่ยวกับเกี่ยวกับเด็กพิเศษ
3. การบริการด้านการศึกษาสำหรับเด็กพิเศษ
4. การศึกษาอัลดอร์ฟสำหรับเด็กพิเศษ
5. แนวคิดเกี่ยวกับการบริหารโครงการ
6. วงจรคุณภาพของเดมมิ่ง PDCA
7. รูปแบบการประเมินของเคิร์กแพทริก
8. แนวคิดเกี่ยวกับความพึงพอใจ
9. แนวคิดเกี่ยวกับรูปแบบ
10. ศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดลำพูน
11. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
12. กรอบแนวคิดการวิจัย

แนวคิดเกี่ยวกับการจัดการศึกษา

ความหมายของการจัดการศึกษา

ความหมายของการจัดการศึกษา ปรัชญา เวสารัชช (2545: 3, อ้างถึงใน พระมหาวิริศศักดิ์ สุเมธี 2551: 148) ให้ความหมายว่า เป็นกระบวนการอย่างเป็นระบบ โดยมีเป้าหมายชัดเจน คือ การพัฒนาคุณภาพมนุษย์ทุกด้าน ไม่ว่าจะเป็นด้านร่างกาย จิตใจ สติปัญญา คุณธรรม ค่านิยม ความคิด การประพฤติปฏิบัติ โดยคาดหวังว่า คนที่มีคุณภาพนี้จะทำให้สังคมมีความมั่นคง สงบสุข เจริญก้าวหน้าทันโลก แข่งขันกับสังคมอื่นในเวทีระหว่างประเทศได้ คนในสังคมมีความสุข มีความสามารถประกอบอาชีพการงานอย่างมีประสิทธิภาพและอยู่ร่วมกันได้อย่างสมานฉันท์

มหาวิทยาลัยราชภัฏ วไลยอลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์ (2553: 12-13) ได้ให้ความหมายของการจัดการศึกษาไว้ว่า เป็นกระบวนการปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้สอนกับผู้เรียน เพื่อที่จะทำให้ผู้เรียนเปรียบเสมือนเครื่องมือที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนรักการเรียน ตั้งใจเรียน และเกิดการเรียนรู้ขึ้น การเรียนของผู้เรียนจะไปสู่จุดหมายปลายทาง คือ ความสำเร็จในชีวิตหรือไม่เพียงใดนั้น ย่อมขึ้นอยู่กับการจัดการเรียนรู้ที่ดีของผู้สอน หรือผู้สอนด้วยเช่นกัน หากผู้สอนรู้จักเลือกใช้วิธีการจัดการที่ดีและเหมาะสมแล้ว ย่อมจะมีผลดีต่อการเรียนของผู้เรียน ดังนี้

1. มีความรู้และเข้าใจในเนื้อหา หรือกิจกรรมที่เรียนรู้
2. เกิดทักษะหรือมีความชำนาญในเนื้อหาวิชา หรือกิจกรรมที่เรียนรู้
3. เกิดทัศนคติที่ดีต่อสิ่งที่เรียน
4. สามารถนำความรู้ที่ได้ไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันได้
5. สามารถนำความรู้ไปศึกษาหาความรู้เพิ่มเติมต่ออีกไปได้

นอกจากนี้ ผดุงชัย ภูพัฒน์ (2553: 2) ได้ให้ความหมายว่า เป็นการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ของผู้เรียน ที่ต้องมีความสมดุลพอดีระหว่างการเป็นคนเก่ง คนดี และมีความสุข จะต้องคิดเป็น ทำเป็น มีคุณธรรม ศีลธรรม อดทน ควบคุมอารมณ์และสามารถอยู่ร่วมกับคนอื่นได้

สรุปได้ว่า การจัดการศึกษา หมายถึง กระบวนการอย่างเป็นระบบของสังคม ที่มีเป้าหมายพัฒนาศักยภาพของมนุษย์ทั้งด้านร่างกาย จิตใจ-อารมณ์ สังคม สติปัญญา และคุณลักษณะที่พึงประสงค์ สู่การอยู่ร่วมในสังคมได้อย่างมีความสุข

ความสำคัญของการจัดการศึกษา

ปรัชญา เวสารัชช (2545: 3-4, อ้างถึงใน พระมหาวีรศักดิ์ สุรเมธี 2551: 148-149) กล่าวว่า การจัดการศึกษา เป็นการจัดการที่สำคัญ เนื่องจากไม่ใช่เรื่องที่จะให้ใครไปทำโดยไม่มีเป้าหมาย ไม่มีมาตรฐาน ไม่ได้คุณภาพ เพราะยอมทำให้การศึกษาไม่มีทิศทาง ไม่เป็นระบบ ไม่คุ้มค่า และหากจัดผิดพลาดก็ยากที่จะแก้ไข เพราะกระบวนการศึกษา เช่น ค่านิยมต่าง ๆ ไม่ซึมซับเข้าไปในใจของผู้เรียนเสียแล้วและการจัดการศึกษาเป็นเรื่องของการลงทุน ที่จำเป็นสำหรับการดำรงชีวิตของมนุษย์แต่ละคน และเป็นการลงทุนเพื่อการอยู่รอดและพัฒนาของสังคม เพราะการศึกษาส่งผลกระทบต่อและมีอิทธิพลต่อการเปลี่ยนแปลงสังคม เศรษฐกิจ การเมือง วัฒนธรรม วิทยาการและเทคโนโลยีที่จำเป็นในการทำงานและการใช้ชีวิต ที่จำเป็นต้องใช้ทรัพยากร คน เงิน วัสดุอุปกรณ์ เทคโนโลยี สนับสนุนจำนวนมาก และสังคมต้องการคนที่ได้รับการฝึกฝนเฉพาะด้านที่มีความรู้ ความเข้าใจ ความชำนาญมาดูแลรับผิดชอบในด้านการสอน การบริหาร หรือการสนับสนุน และสังคมมีการเปลี่ยนแปลงตลอดเวลา การจัดการศึกษาจำเป็นต้องได้รับการปรับเปลี่ยนพัฒนาอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้เหมาะสมกับความจำเป็นของแต่ละยุคสมัย การจัดการศึกษาที่อยู่กับยอมที่หมายถึงความล้าสมัย ไม่เหมาะสม ไม่คุ้มประโยชน์ ซึ่งแนวคิดดังกล่าวยังได้รับการยอมรับจนถึงปัจจุบัน

กุลิศรา จิตรขญาวณิช (2561: 66) กล่าวว่า กลไกหลักที่สำคัญในการจะนำไปสู่การพัฒนาที่ยั่งยืน คือ การศึกษา เพราะการศึกษามีผลกระทบโดยตรงต่อการพัฒนาประเทศชาติ ให้มีความเจริญก้าวหน้า ดังนั้น ประเทศใดจะมีการพัฒนาที่ยั่งยืนเกิดขึ้นได้นั้น เริ่มต้นที่ประชากรในประเทศควรได้รับการศึกษาที่มีคุณภาพ

สรุปได้ว่า การศึกษามีความสำคัญที่จะต้องมีการจัดการ และได้รับการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้เหมาะสมกับสภาพการเปลี่ยนแปลงของผู้เรียนและสังคม เนื่องจากการศึกษาส่งผลต่อการพัฒนาศักยภาพของมนุษย์และสังคม นอกจากนี้สังคมยังต้องการทรัพยากรบุคคลที่มีความชำนาญและเชี่ยวชาญมารับผิดชอบงานด้านการศึกษา และสังคมมีการเปลี่ยนแปลงอย่างต่อเนื่อง

องค์ประกอบของการจัดการศึกษา

การจัดการศึกษานอกจากจะมีลักษณะเป็นกระบวนการอย่างเป็นระบบแล้ว ปรัชญา เวสาร์ชช (2545: 12-13, อ้างถึงใน พระมหาวิริศศักดิ์ สุรเมธี 2551: 149-151) ได้สรุปองค์ประกอบสำคัญของการจัดการศึกษาไว้ 8 ประการ ดังนี้

1. เนื้อหาสาระในการศึกษา หลักสูตรเป็นตัวกำหนดเนื้อหาสาระในการศึกษาควรทันสมัย ทันต่อเหตุการณ์ เหมาะสมกับความต้องการของผู้เรียน และสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของการจัดการศึกษา

2. ครู คือ ผู้ถ่ายทอดเนื้อหาสาระ เจือใจสำคัญประการหนึ่งสำหรับครู คือ ต้องมีความตื่นตัวอยู่เสมอในการติดตาม เรียนรู้เนื้อหาวิชาการวิชาชีพใหม่ ๆ และวิทยาการด้านการสอนตลอดเวลา ซึ่งครูต้องพัฒนาความสามารถในการประยุกต์สาระเนื้อหาและองค์ความรู้ใหม่ให้เหมาะสมกับผู้เรียนแต่ละกลุ่ม

3. สื่อ อุปกรณ์ สำหรับการศึกษา เป็นส่วนประกอบที่จำเป็นสำหรับการจัดการศึกษา จะต้องมีเพียงพออยู่ในสภาพใช้งานได้ และใช้สื่อนี้เป็นส่วนช่วยให้เกิดการถ่ายทอดเนื้อหาความรู้ได้อย่างเหมาะสมและมีประสิทธิภาพ ครูที่มีคุณภาพต้องสามารถผลิตและพัฒนาสื่อและอุปกรณ์การศึกษาสำหรับการสอนของตนได้

4. รูปแบบวิธีการสอน รูปแบบการเรียนการสอนจะต้องมีความหลากหลาย อาทิ การระดมความคิด การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน การนำชมนอกสถานที่เรียน การใช้อุปกรณ์เครื่องมือประกอบ การเลือกใช้รูปแบบวิธีการสอนครูต้องระมัดระวังเลือกใช้ให้เหมาะสมกับผู้เรียนแต่ละกลุ่ม และจำเป็นต้องใช้ความคิดสร้างสรรค์ประกอบกับการทำความเข้าใจธรรมชาติการเรียนรู้ของผู้เรียน

5. ผู้บริหาร และบุคลากรที่ทำหน้าที่สนับสนุนการศึกษา ในการจัดการศึกษามีผู้ที่รับผิดชอบงานอื่น ๆ ที่ไม่ได้เป็นผู้ถ่ายทอดความรู้โดยตรง อาทิ ผู้บริหาร ซึ่งมีหน้าที่จัดการศึกษา

ที่ตนรับผิดชอบให้เป็นไปโดยเรียบร้อย นำไปสู่เป้าหมายที่ต้องการ เจ้าหน้าที่ธุรการ งานทะเบียน งานโภชนาการ และสุขอนามัย เป็นต้น

6. เงินทุนสนับสนุน การจัดการศึกษาเป็นเรื่องของการลงทุน ซึ่งผู้ลงทุนอาจเป็น รัฐบาลในฐานะผู้รับผิดชอบการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ ผู้ปกครอง ผู้เรียน ชุมชน เป็นต้น เงินทุน เหล่านี้เป็นองค์ประกอบสำคัญที่ช่วยให้การจัดการศึกษาเกิดผลตามเป้าหมาย

7. สถานที่ศึกษาและบรรยากาศแวดล้อม อาคารสถานที่ ห้องเรียน และบรรยากาศแวดล้อมที่ใช้ในการจัดการศึกษาเป็นส่วนที่ขาดไม่ได้ จะต้องมีย่างเพียงพอ เหมาะสม ปลอดภัย และมีบรรยากาศแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้

8. ผู้เรียน เป็นองค์ประกอบที่จำเป็นที่สุดของการจัดการศึกษา เพราะผู้เรียน คือ ผู้รับการศึกษาและเป็นเป้าหมายหลักของการจัดการศึกษา การปรับเปลี่ยนความรู้ และพฤติกรรมของผู้เรียนเป็นดัชนีชี้วัดผลสัมฤทธิ์ของการจัดการศึกษา การจัดการศึกษา จึงครอบคลุมขั้นตอนที่เกี่ยวกับการเรียนรู้ของผู้เรียน ตั้งแต่การเตรียมความพร้อมสำหรับการเรียนรู้ การให้การศึกษาอบรม การประเมิน และการส่งเสริมให้เกิดการเรียนรู้ต่อเนื่อง ด้วยเหตุนี้เป้าหมายของการจัดการศึกษาในภาพรวมจึงไม่ได้จำกัดวงแคบ เฉพาะในสถานที่ แต่มุ่งที่ตัวผู้เรียนเป็นสำคัญ โดยมีปรัชญาพื้นฐานสำคัญ คือ ทุกคนต้องเป็นส่วนสำคัญของการจัดการศึกษา และการศึกษาต้องจัด สำหรับคนทุกคน

กุลิศรา จิตรขณาวณิช (2561: 11-30) กล่าวว่า การจัดการศึกษาไทยในปัจจุบัน ทุกระดับ หน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาผู้บริหาร ครู สถานศึกษาได้ให้ความสำคัญ ในการนำปรัชญา แนวคิดทฤษฎีการศึกษา ทฤษฎีการเรียนรู้มาประยุกต์ใช้ให้เป็นประโยชน์ ในการจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณภาพ ดังนั้น การประยุกต์ใช้ปรัชญา ทฤษฎีการศึกษา และทฤษฎีการเรียนรู้ จึงจำเป็นสำหรับผู้บริหาร ครู และสถานศึกษาที่จะนำสิ่งเหล่านี้ไปประยุกต์ใช้ ให้ถูกต้องและเหมาะสม โดยสามารถนำมาใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาหลักสูตร กล่าวคือ สถานศึกษาที่จัดการศึกษาทุกระดับ เมื่อมีการจัดทำหลักสูตรขึ้นมาเพื่อนำไปใช้ในการจัดการเรียนรู้ เพื่อพัฒนาผู้เรียน จะต้องมีการนำปรัชญามาใช้เป็นแนวทางในการกำหนดทิศทางจัดการศึกษา

พรรณอร อุชุกภาพ (2561: 7) กล่าวว่า ปรัชญาเป็นแนวคิดที่แสดงถึงการแสวงหาความรู้ ให้ได้ความจริง ส่วนการศึกษาเป็นกิจกรรมและกระบวนการของสังคมที่พัฒนาบุคคลให้มีความเจริญ อกงาม สามารถดำรงชีวิตอย่างมีความสุข ดังนั้นปรัชญาและการศึกษามีจุดรวมกัน คือ มนุษย์ มีความสัมพันธ์กันในแง่ของการกำหนดจุดมุ่งหมาย มีวิธีการจัดการศึกษาให้สอดคล้องกับคุณค่า ของชีวิต ด้วยเหตุผลดังกล่าว นักการศึกษาจึงพยายามทำความเข้าใจในปรัชญาพื้นฐาน พร้อมกับ วิเคราะห์แนวปรัชญาเพื่อสร้างปรัชญาการศึกษา และนำปรัชญาการศึกษามาใช้ในการกำหนดจุดมุ่งหมาย

ของการศึกษา ให้ได้แนวทางการจัดการศึกษาที่ดีที่สุดที่เป็นประโยชน์ในการพัฒนาบุคคลเพื่อ การดำรงชีวิตและเพื่อพัฒนาสังคมในปัจจุบันและอนาคต

ชนันภรณ์ อารีย์กุล (2562: 9) กล่าวว่า การจัดการศึกษาไม่ว่าจะอยู่ในรูปแบบใด ย่อมต้องมีหลักสูตรเป็นกลไกสำคัญ ในการขับเคลื่อนไปสู่เป้าหมายที่วางไว้ เพราะหลักสูตร คือ มวลประสบการณ์ทั้งหมดของผู้เรียนจะได้รับ จัดทำเป็นแผนในการศึกษาอย่างเป็นระบบ และ นำไปสู่การจัดการเรียนการสอนเพื่อให้ผู้เรียนเกิดกระบวนการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ หลักสูตร จึงเป็นตัวกำหนดทิศทางสำคัญในการขับเคลื่อนการจัดการศึกษาในทุกรูปแบบให้ประสบผลสำเร็จ

พรรณอร อุชูปภาพ (2561: 114) กล่าวว่า การนำหลักสูตรสู่การปฏิบัติ ครูมีบทบาท สำคัญที่สุด เพราะครูมีหน้าที่สอนผู้เรียนให้มีความรู้ความสามารถในวิชาการตามหลักสูตรที่กำหนดไว้ นอกจากนี้ครูต้องรับผิดชอบการประเมินผลการเรียนเพื่อเสริมสร้างความเข้มแข็งในส่วนที่บกพร่อง ให้กับผู้เรียน และครูต้องค้นคว้าหาเหตุผลและแก้ปัญหาโดยใช้กระบวนการวิจัย

พระมหาวีรศักดิ์ สุรเมธี (2551: 215) กล่าวว่า การสอน เป็นการนำจุดมุ่งหมาย วัตถุประสงค์ เนื้อหาสาระ ประสบการณ์ และกิจกรรมต่าง ๆ ที่หลักสูตรกำหนดไว้ไปปฏิบัติ

พิสนุ พองศรี (2551: 1) กล่าวว่า การประเมินมีปรัชญาเพื่อพัฒนาสิ่งที่จะประเมิน ในด้านการศึกษา นั้น ได้อาศัยการประเมินเป็นกลไกสำคัญเพื่อพัฒนาการศึกษา

บุญธรรม กิจปริดาบริสุทธ์ (2554: 3) ได้กล่าวถึงการวิจัยว่า เป็นเครื่องมือและวิธีการ ที่สำคัญอย่างหนึ่งในการแก้ไขปัญหาและพัฒนาวิชาการให้เกิดความเจริญก้าวหน้าในทุกด้าน โดยเฉพาะอย่างยิ่งช่วยขยายความรู้ ความเข้าใจในปรากฏการณ์ต่าง ๆ ของสังคมให้กว้างขวางและ เจริญก้าวหน้ามากยิ่งขึ้น

สรุปได้ว่า การจัดการศึกษา มีองค์ประกอบสำคัญ ได้แก่ ปรัชญาการศึกษา หลักสูตร การสอน การวัดและประเมินผล และการวิจัย โดยมีสัมพันธ์เชื่อมโยงกันอย่างเป็นระบบ

ปัจจัยหลักแห่งความสำเร็จในการจัดการศึกษา

วีระยุทธ ชาตะกาญจน์ (2555: 53-56) ได้สรุปปัจจัยหลักแห่งความสำเร็จ ในการจัดการศึกษามีประเด็นสำคัญ ดังนี้

1. การมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของบุคลากร เป็นการเข้ามามีส่วนร่วม ในการจัดการศึกษาของบุคลากรในสถานศึกษา โดยแสดงให้เห็นถึงการมีส่วนร่วมในการวางแผน การปฏิบัติงาน การตรวจสอบ และการพัฒนาการจัดการศึกษา อาจพิจารณาได้จาก การมอบหมายงาน การแต่งตั้งคณะทำงาน

2. ทิศทางการพัฒนาการจัดการศึกษา เป็นการกำหนดวิสัยทัศน์ พันธกิจ เป้าประสงค์ กลยุทธ์ และโครงการพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษา โดยแสดงให้เห็นถึง ความสัมพันธ์เชื่อมโยงระหว่างองค์ประกอบต่าง ๆ การมีส่วนร่วมของบุคลากรในสถานศึกษาและ

ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องอาจพิจารณาได้จากการมีส่วนร่วมการกำหนดโครงการของบุคลากรและผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง

3. โอกาสในการได้รับการศึกษา เป็นโอกาสของผู้เรียนที่จะได้รับการพัฒนาความรู้ความสามารถ เจตคติ และทักษะต่าง ๆ จากการจัดการศึกษาที่มีคุณภาพ อาจพิจารณาได้จากการได้รับการศึกษาอย่างต่อเนื่อง ทั้งในสถานศึกษา บ้าน และชุมชน

4. คุณภาพของผู้บริหาร เป็นความพร้อมในการบริหารจัดการที่มีคุณภาพของผู้บริหาร โดยแสดงให้เห็นถึงศักยภาพ การพัฒนาตนเอง กระบวนการพัฒนาคุณภาพ การกระจายอำนาจทางการบริหาร และการควบคุมคุณภาพของผู้บริหาร

5. คุณภาพของครูและบุคลากรทางการศึกษา เป็นความพร้อมในการจัดการเรียนการสอนและสนับสนุนการจัดการศึกษาที่มีคุณภาพของครูและบุคลากรทางการศึกษา โดยแสดงให้เห็นถึงศักยภาพ การพัฒนาตนเอง การจัดการเรียนการสอน การทำงานร่วมกับผู้อื่น

6. คุณภาพของพ่อแม่ ผู้ปกครอง เป็นความพร้อมในการสนับสนุนการจัดการศึกษาที่มีคุณภาพของพ่อแม่ ผู้ปกครอง โดยแสดงให้เห็นถึงศักยภาพการศึกษาอบรม การเข้าร่วมกิจกรรมทางการศึกษาของสถานศึกษา การให้การศึกษาแก่บุตรหลาน และการสนับสนุนการจัดการศึกษาของสถานศึกษาในด้านอื่น ๆ

7. การนิเทศ กำกับติดตามภายในสถานศึกษา เป็นกระบวนการในการจัดระบบการวางแผน การให้คำแนะนำช่วยเหลือการปฏิบัติงานของครูและบุคลากรภายในสถานศึกษา ซึ่งมีเป้าหมายเพื่อก่อให้เกิดความเชี่ยวชาญในการปฏิบัติงาน อาจพิจารณาได้จากศักยภาพกระบวนการการนิเทศ กำกับติดตามของผู้นิเทศ และการบริหารจัดการนิเทศภายในสถานศึกษา

8. การสนับสนุนการจัดการศึกษา เป็นกระบวนการสนับสนุนการจัดการศึกษาของบุคคล องค์กรทั้งภาครัฐและเอกชน เพื่อพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษาของสถานศึกษา การสนับสนุนการจัดการศึกษาอาจพิจารณาได้จากศักยภาพการสนับสนุนการจัดการศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ผู้ทรงคุณวุฒิ ประชาชน องค์กรทั้งภาครัฐและเอกชน

9. การบริการทางการศึกษา เป็นกระบวนการให้ความรู้ ประสบการณ์ทางการศึกษาแก่บุคคลที่สนใจ อาจพิจารณาได้จากการจัดฝึกอบรม บริการศึกษาดูงาน เป้าหมายการจัดการศึกษาในภาพรวมมิได้จำกัดวงแคบเฉพาะในสถานศึกษา แต่มุ่งที่ตัวผู้เรียนเป็นสำคัญ

10. ความพึงพอใจในการจัดการศึกษา เป็นระดับการยอมรับในคุณภาพการจัดการศึกษาของผู้ที่มีส่วนได้ส่วนเสียกับการจัดการศึกษา

จากที่กล่าวมาเกี่ยวกับแนวคิดของการจัดการศึกษา สรุปได้ว่า การจัดการศึกษาเป็นกระบวนการพัฒนาสังคมอย่างเป็นระบบ ที่มีเป้าหมายพัฒนาศักยภาพของมนุษย์ทุกด้านเพื่อ

การอยู่ร่วมกันอย่างมีความสุข ประเด็นสำคัญ คือ การจัดการศึกษาจะต้องมีการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง และมีกลไกสนับสนุนการพัฒนาการจัดการศึกษาที่หลากหลาย

ความรู้เกี่ยวกับเด็กพิเศษ

ความหมายของเด็กพิเศษ

เด็กพิเศษ (Special child) หมายถึง เด็กที่จำเป็นต้องได้รับการดูแล ช่วยเหลือ บำบัดฟื้นฟูและให้การเรียนการสอนที่เหมาะสมกับลักษณะความจำเป็นและความต้องการของเด็กแต่ละคน (จรรยา ทะรักษา 2561: 22) เด็กพิเศษ มาจากคำเต็มว่า เด็กที่มีความต้องการพิเศษ หมายถึง เด็กกลุ่มที่จำเป็นต้องได้รับการดูแล ช่วยเหลือเป็นพิเศษ เพิ่มเติมจากวิธีการปกติ ทั้งในด้านการดูแล ช่วยเหลือเป็นพิเศษ การใช้ชีวิตประจำวัน การเรียนรู้ และการเข้าสังคม เพื่อให้เด็กได้รับการพัฒนาตามศักยภาพของตน โดยออกแบบการดูแลช่วยเหลือ ตามลักษณะความจำเป็น และความต้องการของเด็กแต่ละคน

เด็กพิเศษ แบ่งออกเป็น 3 กลุ่ม ได้แก่

1. เด็กที่มีความสามารถพิเศษ เป็นเด็กที่มีความสามารถด้านต่าง ๆ สูงกว่าเด็กทั่วไป โดยจะเป็นเด็กที่มีความฉลาด หรือระดับสติปัญญาสูงกว่าเกณฑ์ปกติ มีความคิดสร้างสรรค์สูง
2. เด็กที่มีความบกพร่อง เป็นเด็กที่มีปัญหาต่าง ๆ ส่งผลให้เด็กเรียนรู้ช้า หรือมีพัฒนาการบางด้านที่ไม่เท่าเด็กทั่วไปในช่วงวัยเดียวกัน
3. เด็กยากจนหรือด้อยโอกาส เป็นเด็กที่ต้องอยู่ในสภาวะยากลำบาก หรือพบปัญหาต่าง ๆ ส่งผลต่อการใช้ชีวิต และมีชีวิตความเป็นอยู่ด้อยกว่าเด็กทั่วไป ขาดโอกาส หรือไม่มีโอกาสที่จะเข้ารับบริการทางการศึกษา ทำให้ไม่ได้รับการพัฒนาทั้งทางร่างกาย สติปัญญา อารมณ์ สังคม และจิตใจ (ทวิศักดิ์ สิริรัตน์เรขา 2561: ไม่มีเลขหน้า)

ทวิ เชื้อสุวรรณทวิ (2562: 54) ได้กล่าวถึงเด็กพิเศษว่า ปัจจุบันมักหมายถึง กลุ่มเด็กที่มีความบกพร่องเท่านั้น ส่วนเด็กที่มีความสามารถพิเศษ กับกลุ่มเด็กยากจนและด้อยโอกาส มักไม่ค่อยเรียกว่าเป็นเด็กพิเศษ ส่วน ทวิศักดิ์ สิริรัตน์เรขา (2561: ไม่มีเลขหน้า) กล่าวว่า มีผู้ปกครองของเด็กที่บกพร่องทางการเรียนรู้บางท่าน มิได้ยินดีที่จะใช้ คำว่า พิการ กับบุตรของตน และประสงค์จะใช้คำว่า ผู้มีความต้องการพิเศษแทนและหากเป็นไปได้ ยากเสนอแนวคิดการเรียกขาน หรือเปลี่ยนถ้อยคำเหล่านี้ในกฎหมายและนโยบายด้วย

สรุปได้ว่า เด็กพิเศษ หมายถึง เด็กที่ต้องการความช่วยเหลือเป็นพิเศษในเรื่องต่าง ๆ เกี่ยวกับการดำรงชีวิต การเรียนรู้ และการอยู่ร่วมในสังคม แบ่งออกเป็น 3 กลุ่ม คือ เด็กที่มีความสามารถพิเศษ เด็กที่มีความบกพร่อง เด็กยากจนหรือด้อยโอกาส ในปัจจุบัน

คำว่า เด็กพิเศษ ส่วนใหญ่นิยมใช้กับกลุ่มเด็กที่มีความบกพร่องเท่านั้น ส่วนเด็กที่มีความสามารถพิเศษ ก็กับกลุ่มเด็กยากจนและด้อยโอกาส มักไม่ค่อยเรียกว่าเป็นเด็กพิเศษ สำหรับการศึกษาครั้งนี้ ได้ใช้คำว่า เด็กพิเศษ ซึ่งหมายถึง เด็กที่มีความบกพร่องที่มีปัญหาในด้านต่าง ๆ

การแบ่งประเภทความพิการทางการศึกษา

กระทรวงศึกษาธิการ ได้กำหนดประเภทและหลักเกณฑ์ของคณพิการทางการศึกษาไว้ 9 ประเภท ดังนี้

1. บุคคลที่มีความบกพร่องทางการเห็น ได้แก่ บุคคลที่สูญเสียการเห็นตั้งแต่ระดับเล็กน้อยจนถึงตาบอดสนิท แบ่งเป็น 2 ประเภท ดังนี้

1.1 คนตาบอด หมายถึง บุคคลที่สูญเสียการเห็นมาก จนต้องใช้สื่อสัมผัสและ สื่อเสียง หากตรวจวัดความชัดเจนของสายตาค้างติเมื่อแก้ไขแล้ว อยู่ในระดับ 6 ส่วน 60 (6/60) หรือ 20 ส่วน 200 (20/200) จนถึงไม่สามารถรับรู้เรื่องแสง

1.2 คนเห็นเลือนราง หมายถึง บุคคลที่สูญเสียการเห็น แต่ยังสามารถอ่านอักษรตัวพิมพ์ขยายใหญ่ด้วยอุปกรณ์เครื่องช่วยคนพิการ หรือเทคโนโลยีสิ่งอำนวยความสะดวก หากวัดความชัดเจนของสายตาค้างติเมื่อแก้ไขแล้วอยู่ในระดับ 6 ส่วน 18 ส่วน (6/18) หรือ 20 ส่วน 70 (20/70)

2. บุคคลที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน ได้แก่ บุคคลที่สูญเสียการได้ยินตั้งแต่ระดับหูตึงน้อยจนถึงหูหนวก ซึ่งแบ่งเป็น 2 ประเภท ดังนี้

2.1 คนหูหนวก หมายถึง บุคคลที่สูญเสียการได้ยินมากจนถึงไม่สามารถเข้าใจการพูดผ่านทางการได้ยินไม่ว่าจะใส่หรือไม่ใส่เครื่องช่วยฟัง ซึ่งโดยทั่วไปหากมีการตรวจการได้ยินจะมีการสูญเสียการได้ยิน 90 เดซิเบลขึ้นไป

2.2 คนหูตึง หมายถึง บุคคลที่มีการได้ยินหลงเหลืออยู่เพียงพอที่จะได้ยินการพูดผ่านทางการได้ยิน โดยทั่วไปจะใส่เครื่องช่วยฟัง ซึ่งหากการตรวจวัดการได้ยินจะมีการสูญเสียการได้ยินน้อยกว่า 90 เดซิเบลลงมาถึง 26 เดซิเบล

3. บุคคลที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา ได้แก่ บุคคลที่มีความจำกัดอย่างชัดเจนในการปฏิบัติตน (Functioning) ในปัจจุบัน ซึ่งมีลักษณะเฉพาะ คือ ความสามารถทางสติปัญญาต่ำกว่าเกณฑ์เฉลี่ยอย่างมีนัยสำคัญร่วมกับความจำกัดของทักษะการปรับตัวอีกอย่างน้อย 2 ทักษะ จาก 10 ทักษะ ได้แก่ การสื่อความหมาย การดูแลตนเอง การดำรงชีวิตภายในบ้าน ทักษะทางสังคม/การปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่น การรู้จักการใช้ทรัพยากรในชุมชน การรู้จักดูแลควบคุมตนเอง การนำความรู้มาใช้ในชีวิตประจำวัน การทำงาน การใช้เวลาว่าง การรักษาสุขภาพอนามัยและความปลอดภัย ทั้งนี้ได้แสดงอาการดังกล่าวก่อนอายุ 18 ปี

4. บุคคลที่มีความบกพร่องทางร่างกาย หรือการเคลื่อนไหว หรือสุขภาพ ซึ่งแบ่งออกเป็น 2 ประเภท ดังนี้

4.1 บุคคลที่มีความบกพร่องทางร่างกาย หรือการเคลื่อนไหว ได้แก่ บุคคลที่มีอวัยวะไม่สมบูรณ์ หรือขาดหายไป กระดูกหรือกล้ามเนื้อผิดปกติ อุปสรรคในการเคลื่อนไหว ความบกพร่องดังกล่าวอาจเกิดจากโรคทางระบบประสาท โรคของระบบกล้ามเนื้อและกระดูก การไม่สมประกอบมาแต่กำเนิด อุบัติเหตุและโรคติดต่อ

4.2 บุคคลที่มีความบกพร่องทางสุขภาพ ได้แก่ บุคคลที่มีความเจ็บป่วยเรื้อรัง หรือมีโรคประจำตัว ซึ่งจำเป็นต้องได้รับการรักษาอย่างต่อเนื่อง และเป็นอุปสรรคต่อการศึกษา ซึ่งมีผลให้เกิดความจำเป็นต้องได้รับการศึกษาพิเศษ

5. บุคคลที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้ ได้แก่ บุคคลที่มีความผิดปกติในการทำงานของสมองบางส่วนที่แสดงถึงความบกพร่องในกระบวนการเรียนรู้ที่อาจเกิดขึ้นเฉพาะความสามารถด้านใดด้านหนึ่งหรือหลายด้าน คือ การอ่าน การเขียน การคิดคำนวณ ซึ่งไม่สามารถเรียนรู้ในด้านที่บกพร่องได้ทั้งที่มีระดับสติปัญญาปกติ

6. บุคคลที่มีความบกพร่องทางการพูดและภาษา ได้แก่ บุคคลที่มีความบกพร่องในการเปล่งเสียงพูด เช่น เสียงผิดปกติ อัตราความเร็วและจังหวะการพูดผิดปกติ หรือบุคคลที่มีความบกพร่องในเรื่องความเข้าใจหรือการใช้ภาษาพูด การเขียนหรือระบบสัญลักษณ์อื่นที่ใช้ในการติดต่อสื่อสารซึ่งอาจเกี่ยวกับรูปแบบ เนื้อหา และหน้าที่ของภาษา

7. บุคคลที่มีความบกพร่องทางพฤติกรรมหรืออารมณ์ ได้แก่ บุคคลที่มีพฤติกรรมเบี่ยงเบนไปจากปกติอย่างมาก และปัญหาทางพฤติกรรมนั้นเป็นไปอย่างต่อเนื่อง ซึ่งเป็นผลจากความบกพร่องหรือความผิดปกติทางจิตใจหรือสมองในส่วนของ การรับรู้ อารมณ์หรือความคิด เช่น โรคจิตเภท โรคซึมเศร้า โรคสมองเสื่อม เป็นต้น

8. บุคคลออทิสติก ได้แก่ บุคคลที่มีความผิดปกติของระบบการทำงานของสมองบางส่วน ซึ่งส่งผลต่อความบกพร่องทางการพัฒนาด้านภาษา ด้านสังคมและการปฏิสัมพันธ์ทางสังคม และมีข้อจำกัดด้านพฤติกรรมหรือมีความสนใจจำกัดเฉพาะเรื่องใดเรื่องหนึ่ง โดยความผิดปกตินี้ค้นพบได้ก่อนอายุ 30 เดือน

9. บุคคลพิการซ้อน ได้แก่ บุคคลที่มีความบกพร่องหรือความพิการมากกว่าหนึ่งประเภทในบุคคลเดียวกัน (ราชกิจจานุเบกษา 2556: 4-28)

แนวทางการช่วยเหลือเด็กพิเศษ

การช่วยเหลือเด็กพิเศษไม่ได้มีเฉพาะการแพทย์ คือ การฟื้นฟูสมรรถภาพทางการแพทย์ และการดูแลรักษาพยาบาลเท่านั้น ซึ่งคนทั่วไปมักมองว่าเป็นเรื่องใหญ่และสำคัญที่สุด ความจริงแล้วเรื่องการช่วยตนเองได้ เพื่อใช้ชีวิตในสังคมได้ซึ่งเป็นเรื่องของสังคมในชีวิตประจำวัน มีความสำคัญ

มากกว่าอย่างอื่นเพราะเป็นเรื่องของการดำรงชีวิตที่พึ่งพาตนเองได้ดี (Independent Living) แนวคิดและความรู้ทางสังคมนี้ เป็นงานที่ต้องทำควบคู่กันไปกับความเข้าใจ และวิธีการที่ถูกต้อง ชอบด้วยสิทธิหน้าที่และกฎหมาย มุ่งไปสู่จุดมุ่งหมายสำคัญ คือ ความเสมอภาคอย่างแท้จริง (Equity and Equalization) การบริการทางการศึกษา เป็นงานสำคัญในการให้บริการเด็กพิเศษที่ต้องทำต่อ จากบริการทางการแพทย์โดยเฉพาะในเด็กเล็ก ที่จะต้องเข้าสู่การเรียนในโรงเรียน ผู้ที่ต้องทำ หน้าที่ในงานด้านบริการการศึกษา มีหลายประเภท เช่น ผู้บริหาร ครูและบุคลากรทางการศึกษา (พูนพิศ อมาตยกุล สุมาลี ตีจงกิจ และพิมพ์า ขจรธรรม 2555: 190-218)

แนวทางการช่วยเหลือเด็กพิเศษจำเป็นต้องอาศัยการทำงานร่วมกันของนักวิชาชีพ อาชีพ แพทย์ กุมารแพทย์ จิตแพทย์เด็กและวัยรุ่น พยาบาล นักจิตวิทยา นักกายภาพบำบัด นักกิจกรรมบำบัด นักอรรถบำบัด นักสังคมสงเคราะห์ ครู เป็นต้น ในการประสานงาน แลกเปลี่ยน ข้อมูล และวางแผนการช่วยเหลือบำบัดฟื้นฟูอย่างต่อเนื่อง รวมถึงการให้ความรู้ ความเข้าใจ และประสานความร่วมมือกับครอบครัวอย่างสม่ำเสมอ บทบาทของทีมสหวิชาชีพในการช่วยเหลือ เด็กพิเศษ ได้แก่ 1) การเฝ้าระวังสาเหตุ ให้การช่วยเหลือแก้ไขและติดตามการเจริญเติบโต พัฒนาการ ด้านต่าง ๆ รวมถึงการเจ็บป่วยต่าง ๆ ของเด็กพิเศษอย่างต่อเนื่อง 2) ส่งเสริมให้ครอบครัวมีส่วนร่วม ในการพัฒนาเด็กพิเศษ โดยให้ความรู้ ฝึกทักษะรับฟังปัญหาให้กำลังใจและคำปรึกษาในการแก้ปัญหา 3) ส่งเสริมความรักและความอบอุ่นในครอบครัวผ่านกิจกรรมต่าง ๆ ร่วมกัน ระหว่างผู้ดูแล กับ เด็กพิเศษ 4) วางแผนการช่วยเหลือฟื้นฟูและบำบัด ให้สอดคล้องกับความต้องการของเด็กพิเศษ แต่ละคน การจัดการศึกษาพิเศษเหมาะสมกับเด็กพิเศษ การฝึกอาชีพ และการช่วยเหลือด้านสังคม โดยการจัดทบทวนเฉพาะรายบุคคล 5) ประสานงานกับเครือข่ายต่าง ๆ เพื่อให้ความช่วยเหลือแก่ เด็กพิเศษและครอบครัว 6) ให้ข้อมูลกับครอบครัวเกี่ยวกับสิทธิต่าง ๆ ตามกฎหมายที่เด็กพิเศษ พึงได้รับ และ 7) ให้ความรู้และปรับทัศนคติของสังคมที่มีต่อเด็กพิเศษให้ถูกต้องเหมาะสม (จริยา ทะรักษา 2561: ไม่มีเลขหน้า)

ทวี เชื้อสุพรรณทวี (2562: 63-66) กล่าวว่า การบริการเด็กพิเศษ สามารถ แบ่งออกเป็น 4 ประเภทใหญ่ ๆ ได้แก่ 1) การสงเคราะห์หรือการประชาสงเคราะห์ 2) การฟื้นฟู สมรรถภาพ 3) การเสริมพลังอำนาจ 4) การพัฒนาคุณภาพชีวิต

สรุปได้ว่า การช่วยเหลือเด็กพิเศษ มีแนวทางการช่วยเหลือสำคัญ ดังนี้ การช่วยเหลือ ด้านการแพทย์ ด้านการศึกษา ด้านสังคมสงเคราะห์ ในการช่วยเหลือเด็กพิเศษมีความจำเป็นต้องอาศัยการทำงานร่วมกันระหว่างบุคคลที่เกี่ยวข้องหลายฝ่าย

จากความรู้เกี่ยวกับเด็กพิเศษที่กล่าวมา สรุปได้ว่า เด็กพิเศษ คือ เด็กที่จำเป็นต้องได้รับการดูแลช่วยเหลือด้านการแพทย์ ด้านการศึกษา ด้านสังคมสงเคราะห์ ที่เหมาะสม กับความต้องการของแต่ละบุคคล เด็กพิเศษ แบ่งออกเป็น 3 กลุ่ม ได้แก่ เด็กที่มีความสามารถ

พิเศษ เด็กที่มีความบกพร่อง และเด็กยากจนหรือด้อยโอกาส ซึ่งในปัจจุบัน คำว่า “เด็กพิเศษ” นิยมใช้เรียกเฉพาะกลุ่มเด็กที่มีความบกพร่อง สำหรับการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยใช้คำว่า “เด็กพิเศษ” ซึ่งหมายถึง กลุ่มเด็กที่มีความบกพร่อง 9 ประเภทความพิการทางการศึกษา

การบริการด้านการศึกษาสำหรับเด็กพิเศษ

นโยบายและกฎหมาย

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 มาตรา 71 ระบุว่า รัฐพึงให้ความช่วยเหลือเด็ก เยาวชน สตรี ผู้สูงอายุ คนพิการ ผู้ยากไร้ และผู้ด้อยโอกาส ให้สามารถดำรงชีวิตได้อย่างมีคุณภาพ และคุ้มครองป้องกันให้บุคคลดังกล่าวถูกใช้ความรุนแรง หรือปฏิบัติอย่างไม่เป็นธรรม รวมตลอดทั้งให้การบำบัด ฟื้นฟูและเยียวยา ผู้ถูกกระทำการดังกล่าว (ราชกิจจานุเบกษา 2560: 18)

ยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี พ.ศ. 2561-2580 ซึ่งเป็นแผนพัฒนาประเทศที่กำหนดกรอบและแนวทางการพัฒนาให้หน่วยงานของรัฐทุกภาคส่วนต้องทำตาม เพื่อให้บรรลุวิสัยทัศน์ของประเทศ คือ ประเทศไทยมีความมั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน เป็นประเทศที่พัฒนาแล้ว โดยมียุทธศาสตร์การสร้างโอกาสและความเสมอภาคทางสังคม และการพัฒนาและเสริมสร้างศักยภาพทรัพยากรมนุษย์ (ราชกิจจานุเบกษา 2561: 4-9)

แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 (พ.ศ. 2560-2564) มีเป้าหมายพัฒนาคนไทยให้มีคุณลักษณะเป็นคนไทยที่สมบูรณ์ มีวินัย มีทัศนคติและพฤติกรรมตามบรรทัดฐานที่ดีของสังคม มีความเป็นพลเมืองตื่นรู้ มีความสามารถในการปรับตัวได้อย่างรู้เท่าทันสถานการณ์ มีความรับผิดชอบ และทำประโยชน์ต่อส่วนรวม มีสุขภาพกายและใจที่ดี มีความเจริญงอกงามทางจิตวิญญาณ มีวิถีชีวิตที่พอเพียง (สำนักนายกรัฐมนตรี 2559: ไม่มีเลขหน้า)

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 และแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 และ (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2553 มาตรา 6 ระบุว่า การจัดการศึกษาต้องเป็นไปเพื่อพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้ และคุณธรรมมีจริยธรรมและวัฒนธรรมในการดำรงชีวิต สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข นอกจากนี้ มาตรา 10 ระบุว่า การจัดการศึกษาต้องจัดให้บุคคลมีสิทธิและโอกาสเสมอกันในการรับการศึกษาขั้นพื้นฐานไม่น้อยกว่าสิบสองปีที่รัฐต้องจัดให้อย่างทั่วถึงและมีคุณภาพโดยไม่เก็บค่าใช้จ่ายการจัดการศึกษาสำหรับบุคคลซึ่งมีความบกพร่องทางร่างกาย จิตใจ สติปัญญา อารมณ์สังคม การสื่อสารและการเรียนรู้ หรือมีร่างกายพิการ หรือทุพพลภาพหรือบุคคลซึ่งไม่สามารถพึ่งตนเองได้หรือไม่มีผู้ดูแลหรือด้อยโอกาส ต้องจัดให้บุคคลดังกล่าวมีสิทธิและโอกาสได้รับการศึกษาขั้นพื้นฐานเป็นพิเศษ โดยให้จัดตั้งแต่แรกเกิดหรือพบความพิการโดยไม่เสียค่าใช้จ่าย และให้บุคคลดังกล่าวมีสิทธิได้รับสิ่งอำนวยความสะดวก สื่อ

บริการ และความช่วยเหลืออื่นใดทางการศึกษา ตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กำหนดในกฎกระทรวง (ราชกิจจานุเบกษา 2553: 5-7)

พระราชบัญญัติการจัดการศึกษาสำหรับคนพิการ (ฉบับที่ 2) 2556 มาตรา 3 ระบุว่า คนพิการ หมายความว่า บุคคลซึ่งมีข้อจำกัดในการปฏิบัติกิจกรรมในชีวิตประจำวันหรือเข้าไปมีส่วนร่วมทางสังคม เนื่องจากมีความบกพร่องทางการมองเห็น การได้ยิน การเคลื่อนไหว หรือความบกพร่องอื่นใดประกอบกับมีอุปสรรคในด้านต่าง ๆ และมีความต้องการจำเป็นพิเศษทางการศึกษาที่จะต้องได้รับความช่วยเหลือด้านใดด้านหนึ่ง เพื่อให้สามารถปฏิบัติกิจกรรมในชีวิตประจำวันหรือเข้าไปมีส่วนร่วมทางสังคมได้อย่างบุคคลทั่วไป นอกจากนั้น มาตรา 5 กำหนดให้ คนพิการมีสิทธิทางการศึกษาใน 3 ประเด็นใหญ่ ๆ คือ 1) ได้รับการศึกษาโดยไม่เสียค่าใช้จ่ายตั้งแต่แรกเกิด 2) เลือกบริการทางการศึกษาโดยคำนึงถึงความสามารถ ความสนใจ ความถนัดและความต้องการจำเป็นพิเศษของบุคคลนั้น 3) ได้รับการศึกษาที่มีมาตรฐานและประกันคุณภาพการศึกษา รวมทั้งสิทธิของครู และสถานศึกษาที่ต้องได้รับการช่วยเหลือ สนับสนุนจากรัฐเพื่อให้เด็กพิการได้รับสิทธิทางการศึกษาอย่างเหมาะสม เป็นต้น (ราชกิจจานุเบกษา 2556: 7-8)

แผนการศึกษาแห่งชาติ (พ.ศ.2560-2579) เป็นกรอบเป้าหมายและทิศทางการจัดการศึกษาของประเทศ ได้กำหนดวิสัยทัศน์ไว้ว่า คนไทยทุกคนได้รับการศึกษาและเรียนรู้ตลอดชีวิตอย่างมีความสุข สอดคล้องกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงและการเปลี่ยนแปลงของโลก ศตวรรษที่ 21 โดยมีวัตถุประสงค์ เพื่อพัฒนาคนไทยให้เป็นพลเมืองดี มีคุณลักษณะและสมรรถนะที่สอดคล้องกับบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ และยุทธศาสตร์ชาติ (สำนักงานเลขาธิการ 2560: 78-79)

แผนการจัดการศึกษาสำหรับเด็กพิการ ฉบับที่ 3 (พ.ศ.2560-2564) กำหนดทิศทางการจัดการศึกษาสำหรับคนพิการ โดยมีเป้าประสงค์ให้คนพิการได้รับโอกาสทางการศึกษาอย่างมีคุณภาพ สอดคล้องกับความต้องการจำเป็นของแต่ละบุคคล และมีทักษะการดำรงชีวิต สามารถประกอบอาชีพพึ่งพาตัวเองได้ อย่างมีศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์บนหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง มียุทธศาสตร์การพัฒนาที่สำคัญ ดังนี้

ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ 1 ด้านสิทธิและโอกาสการศึกษา มียุทธศาสตร์ขยายโอกาสการเข้าถึงบริการทางการศึกษาและการเรียนรู้อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต เพื่อให้คนพิการได้รับการศึกษาตลอดชีวิต และมีมาตรการ ดังนี้

1. จัดให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่ม
2. ส่งเสริมและสนับสนุนการจัดการศึกษาแบบเรียนร่วม
3. ส่งเสริมและสนับสนุนการจัดการศึกษาเพื่อการมีงานทำ

4. ส่งเสริม สนับสนุนการจัดการศึกษาทุกระบบ (การศึกษาในระบบ การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย) ด้วยรูปแบบที่หลากหลาย

5. ส่งเสริม สนับสนุนการจัดการศึกษาในศูนย์การเรียนรู้เฉพาะความพิการ

6. ขยายหน่วยบริการการศึกษาสำหรับคนพิการให้ครอบคลุมพื้นที่ เป้าหมาย

7. เสริมสร้างศักยภาพ ความเข้มแข็งให้หน่วยบริการการศึกษา

8. ส่งเสริม สนับสนุนให้มีการจัดสภาพแวดล้อมที่คนพิการสามารถเข้าถึง และใช้ประโยชน์ได้

ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ 2 ด้านคุณภาพการศึกษา มียุทธศาสตร์ระดับคุณภาพและ มาตรฐานการศึกษาพิเศษ ทุกระดับ ทุกระบบ โดยมีวัตถุประสงค์ เพื่อให้คนพิการได้รับการศึกษา ที่มีประสิทธิภาพ ตามมาตรฐานการจัดการศึกษา สำหรับคนพิการ และมีมาตรการ ดังนี้

1. พัฒนาหลักสูตรและสื่อการเรียนการสอน

2. พัฒนามาตรฐานและกระบวนการจัดการเรียนรู้ให้สอดคล้องกับ หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงและสภาพพลวัตของสังคม

3. พัฒนาระบบการวัดและประเมินผลตามสภาพจริง

4. พัฒนาแหล่งเรียนรู้ให้คนพิการสามารถเข้าถึงและใช้ประโยชน์ได้

5. พัฒนาระบบ นิเทศ กำกับ ติดตาม และประเมินผล และมียุทธศาสตร์ พัฒนาระบบเทคโนโลยีและการสื่อสาร รองรับการจัดการศึกษาระบบดิจิทัล โดยมีมาตรการสำคัญ คือ ส่งเสริม สนับสนุน และพัฒนาระบบการให้บริการเทคโนโลยี สิ่งอำนวยความสะดวก สื่อ บริการ และความช่วยเหลืออื่นใดทางการศึกษาที่สอดคล้องกับความต้องการจำเป็นพิเศษของคนพิการ เพื่อการเรียนรู้ตลอดชีวิต

ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ 3 ด้านครูและบุคลากรทางการศึกษา มียุทธศาสตร์เร่งผลิ พัฒนา และจัดระบบบริหารงานบุคคลของข้าราชการครู คณาจารย์ และบุคลากรทางการศึกษา ตามมาตรฐานวิชาชีพ โดยมีวัตถุประสงค์ เพื่อให้มีระบบบริหารงานบุคคลของข้าราชการครู คณาจารย์และบุคลากรทางการศึกษา ที่มีมาตรฐานและเป็นธรรมบนหลักการบริหารจัดการเชิง สมรรถนะ และมีมาตรการสำคัญ คือ พัฒนาผู้บริหาร ครู คณาจารย์ และบุคลากรทางการศึกษา ให้เป็นผู้นำการเปลี่ยนแปลง และมีสมรรถนะตามมาตรฐานวิชาชีพ

ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ 4 ด้านประสิทธิภาพการบริหารจัดการศึกษา สำหรับคนพิการ มียุทธศาสตร์ พัฒนาระบบบริหารจัดการแบบองค์รวมเชิงบูรณาการโดยการมีส่วนร่วมของทุกภาค ส่วน โดยมีวัตถุประสงค์ เพื่อเพิ่มประสิทธิผลการบริหารจัดการแบบองค์รวมเชิงบูรณาการ

โดยการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วน และมีมาตรการสำคัญ คือ พัฒนาภาคีเครือข่ายเพื่อเปิดเวทีให้ทุกภาคส่วน มีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาสำหรับคนพิการ (กระทรวงศึกษาธิการ 2559: 23-28)

สรุปได้ว่า นโยบายและกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาสำหรับเด็กพิเศษ มีเป้าหมายเพื่อพัฒนาคนไทยทุกคนให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้ และคุณธรรมมีจริยธรรมและวัฒนธรรมในการดำรงชีวิต สามารถปฏิบัติกิจกรรมในชีวิตประจำวันหรือเข้าไปมีส่วนร่วมทางสังคมได้อย่างบุคคลทั่วไป และสามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข ซึ่งถือว่าเป็นสิทธิของเด็กพิเศษทุกคนที่พึงได้รับอย่างเท่าเทียมและเสมอภาคจากรัฐ

หลักสูตร

หลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2560 แบ่งออกเป็น 2 ระดับ ดังนี้

1. หลักสูตรการศึกษาปฐมวัยสำหรับเด็กอายุต่ำกว่า 3 ปี จัดขึ้นสำหรับ พ่อแม่ ผู้เลี้ยงดู หรือผู้ที่เกี่ยวข้องกับการอบรมเลี้ยงดูและพัฒนาเด็ก เพื่อใช้เป็นแนวทางการอบรมเลี้ยงดูและส่งเสริมพัฒนาการและการเรียนรู้ที่เหมาะสม กับผู้เรียนเป็นรายบุคคล โดยมีจุดมุ่งหมายมุ่งส่งเสริมให้เด็กมีพัฒนาการด้านร่างกาย อารมณ์ จิตใจ สังคม และสติปัญญา ที่เหมาะสมกับวัย ความสามารถ ความสนใจ และความแตกต่างระหว่างบุคคล ดังนี้

1.1 ร่างกายเจริญเติบโตตามวัย แข็งแรง และมีสุขภาพดี

1.2 สุขภาพจิตดี และมีความสุข

1.3 มีทักษะชีวิตและสร้างปฏิสัมพันธ์กับบุคคลรอบตัว และอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้

อย่างมีความสุข

1.4 มีทักษะการใช้ภาษาสื่อสาร และสนใจเรียนรู้สิ่งต่าง ๆ

การจัดการศึกษาระดับปฐมวัย (เด็กอายุต่ำกว่า 3 ปี) สำหรับกลุ่มเป้าหมายเฉพาะ คือ เด็กที่มีความต้องการพิเศษ หรือเด็กพิการ เด็กด้อยโอกาส เด็กที่มีความสามารถพิเศษ สามารถปรับคุณลักษณะที่พึงประสงค์ให้เหมาะสมกับสภาพของเด็กแต่ละประเภท โดยเฉพาะเด็กอายุต่ำกว่า 3 ปี มีความเสี่ยงต่อสภาพความผิดปกติ พ่อแม่ หรือผู้เลี้ยงดูต้องเฝ้าระวังอย่างใกล้ชิด หากพบความผิดปกติต้องช่วยเหลือ บำบัดฟื้นฟูโดยเร็ว โดยพ่อแม่ หรือผู้เลี้ยงดูสามารถนำเด็กไปรับบริการในการส่งเสริมพัฒนาการจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เช่น โรงพยาบาล ศูนย์บริการทางสาธารณสุข ศูนย์การศึกษาพิเศษ มูลนิธิต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการให้ความช่วยเหลือเด็กที่มีความต้องการพิเศษ รวมถึงเข้ารับการศึกษาในโรงเรียนเฉพาะทางหรือโรงเรียนเรียนรวม

2. หลักสูตรปฐมวัยสำหรับเด็กอายุ 3-6 ปี เป็นการจัดการศึกษาในลักษณะของการอบรม เลี้ยงดูและให้การศึกษา เด็กจะได้รับการพัฒนาทั้งด้านร่างกาย อารมณ์ จิตใจ สังคม และสติปัญญาตามวัย และความสามารถของแต่ละบุคคล โดยมีจุดมุ่งหมาย มุ่งให้เด็กมีพัฒนาการ

ตามวัยเต็มศักยภาพและมีความพร้อม ในการเรียนรู้ต่อไป จึงกำหนดจุดหมายเพื่อให้เกิดกับเด็ก เมื่อจบการศึกษาระดับปฐมวัย ดังนี้

- 2.1 ร่างกายเจริญเติบโตตามวัย แข็งแรง และมีสุขนิสัยที่ดี
- 2.2 สุขภาพจิตดี มีสุนทรียภาพ มีคุณธรรม จริยธรรม และจิตใจที่ดีงาม
- 2.3 มีทักษะชีวิตและปฏิบัติตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง มีวินัย และอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข

2.4 มีทักษะการคิด การใช้ภาษาสื่อสาร และการแสวงหาความรู้ได้เหมาะสมกับวัย การจัดการศึกษาระดับปฐมวัย (เด็กอายุ 3-6 ปี) สำหรับกลุ่มเป้าหมายเฉพาะ สามารถนำหลักสูตรการศึกษาปฐมวัยไปปรับใช้ได้ ทั้งในส่วนของโครงสร้างหลักสูตร สาระการเรียนรู้ การจัดประสบการณ์ และการประเมินพัฒนาการ ให้เหมาะสมกับสภาพบริบท ความต้องการ และศักยภาพของเด็กแต่ละประเภท เพื่อพัฒนาให้เด็กมีคุณภาพตามมาตรฐานคุณลักษณะที่พึงประสงค์ที่หลักสูตรการศึกษาปฐมวัยกำหนด โดยดำเนินงาน ดังนี้

1. การกำหนดเป้าหมายคุณภาพเด็ก สามารถเลือก หรือปรับใช้ตัวบ่งชี้และสภาพที่พึงประสงค์ในการพัฒนาเด็ก เพื่อนำไปจัดทำแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคลให้ครอบคลุมพัฒนาการของเด็ก ทั้งด้านร่างกาย อารมณ์ จิตใจ สังคม และสติปัญญา
2. การประเมินพัฒนาการเด็ก จะต้องคำนึงถึงปัจจัยความแตกต่างของเด็ก อาทิ เด็กที่มีความพิการแต่ละด้าน อาจต้องมีการปรับการประเมินพัฒนาการที่เอื้อต่อสภาพความพิการของเด็ก ทั้งวิธีการและเครื่องมือที่ใช้ควรให้สอดคล้องกับเด็กกลุ่มเป้าหมายเฉพาะด้านดังกล่าว
3. สถานศึกษาที่มีเด็กกลุ่มเป้าหมายเฉพาะ ควรได้รับการสนับสนุนครูที่เลี้ยงให้การดูแล ช่วยเหลือและส่งเสริมพัฒนาการ กรณีที่เด็กกลุ่มเป้าหมายเฉพาะผลพัฒนาการไม่เป็นไปตามเป้าหมายควรมีการส่งต่อไปยังสถานพัฒนาเด็กที่มีความต้องการพิเศษเพื่อให้ได้รับการพัฒนาต่อไป (กระทรวงศึกษาธิการ 2560: 6-45)

หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 เป็นหลักสูตรที่มุ่งพัฒนาผู้เรียนให้เป็นคนดี มีปัญญา มีความสุข มีศักยภาพในการศึกษาต่อ และประกอบอาชีพ จึงกำหนดเป็นจุดหมาย เพื่อให้เกิดกับผู้เรียนเมื่อจบการศึกษาขั้นพื้นฐาน ดังนี้

1. มีคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมที่พึงประสงค์ เห็นคุณค่าของตนเอง และปฏิบัติตามหลักธรรมของพระพุทธศาสนา หรือศาสนาที่ตนนับถือ ยึดหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง
2. มีความรู้อันเป็นสากล และมีความสามารถในการสื่อสาร การคิด การแก้ปัญหา การใช้เทคโนโลยี และมีทักษะชีวิต
3. มีสุขภาพกายและสุขภาพจิตที่ดี มีสุขนิสัยและรักการออกกำลังกาย

4. มีความรักชาติ มีจิตสำนึก ในความเป็นพลเมืองไทยและพลโลก ยึดมั่นในวิถีชีวิต และการปกครองตามระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข

5. มีจิตสำนึกในการอนุรักษ์วัฒนธรรมและภูมิปัญญาไทย การอนุรักษ์และพัฒนา สิ่งแวดล้อม มีจิตสำนึกที่มุ่งทำประโยชน์และสร้างสิ่งที่ดีงามในสังคม และอยู่ร่วมกันในสังคม

การจัดการศึกษาสำหรับกลุ่มเป้าหมายเฉพาะ เป็นการจัดการศึกษาบางประเภทสำหรับ กลุ่มเป้าหมายเฉพาะ เช่น การศึกษาเฉพาะทาง การศึกษาสำหรับผู้มีความสามารถพิเศษ การศึกษาทางเลือก การศึกษาสำหรับผู้ด้อยโอกาส การศึกษาตามอัธยาศัย สามารถนำหลักสูตร แกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานไปปรับใช้ได้ตามความเหมาะสมกับสภาพและบริบท ของแต่ละกลุ่มเป้าหมาย โดยให้มีคุณภาพตามมาตรฐานที่กำหนด ทั้งนี้ ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ และวิธีการที่กระทรวงศึกษาธิการกำหนด (กระทรวงศึกษาธิการ 2551: 5-24)

สรุปได้ว่า หลักสูตรที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาของเด็กพิเศษที่กล่าวมา มีจุดมุ่งหมายเพื่อพัฒนา คนไทยรวมถึงเด็กพิเศษให้เป็นผู้มีความเจริญทั้งทางด้านร่างกาย จิตใจ-อารมณ์ สังคม สติปัญญา และ คุณลักษณะที่พึงประสงค์ตามวัย

รูปแบบการจัดการศึกษาสำหรับเด็กพิเศษ

พระราชบัญญัติการจัดการศึกษาสำหรับคนพิการ (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2556 กล่าวถึง รูปแบบการจัดการศึกษาไว้ ดังนี้

การเรียนร่วม หมายความว่า การจัดให้คนพิการได้เข้าศึกษาในระบบการศึกษาทั่วไป ทุกระดับและหลากหลายรูปแบบ รวมถึงการจัดการศึกษาให้สามารถรองรับการเรียนการสอนสำหรับ คนทุกกลุ่มรวมทั้งคนพิการ

สถานศึกษาเฉพาะความพิการ หมายความว่า สถานศึกษาของรัฐหรือเอกชน ที่จัดการศึกษาสำหรับคนพิการโดยเฉพาะ ทั้งในลักษณะอยู่ประจำ ไป กลับ และรับบริการที่บ้าน

ศูนย์การศึกษาพิเศษ หมายความว่า สถานศึกษาของรัฐที่จัดการศึกษา นอกกระบบ หรือตามอัธยาศัยแก่คนพิการ ตั้งแต่แรกเกิดหรือแรกพบความพิการจนตลอดชีวิต และ จัดการศึกษาอบรมผู้ดูแลคนพิการ ครู บุคลากรและชุมชน รวมทั้งการจัดสื่อ เทคโนโลยี สิ่งอำนวยความสะดวก บริการและความช่วยเหลืออื่นใด ตลอดจนปฏิบัติหน้าที่อื่นตามที่กำหนดในประกาศ กระทรวง

ศูนย์การเรียนเฉพาะความพิการ หมายความว่า สถานที่ศึกษาที่จัดการศึกษานอก ระบบ หรือตามอัธยาศัยแก่คนพิการโดยเฉพาะ โดยหน่วยงานการศึกษานอกโรงเรียน บุคคล ครอบครัว ชุมชน องค์กรเอกชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น องค์กรวิชาชีพ สถาบันศาสนา สถานประกอบการ โรงพยาบาล สถาบันทางการแพทย์ สถานสงเคราะห์และสถาบันทางสังคมอื่น

เป็นผู้จัด ตั้งแต่ระดับการศึกษาปฐมวัย การศึกษาขั้นพื้นฐาน อาชีวศึกษา อุดมศึกษาและหลักสูตรระยะสั้น (ราชกิจจานุเบกษา 2556: 5-6)

นอกจากนั้น สมพร หวานเสร็จ (2554: ไม่มีเลขหน้า, อ้างถึงใน กระทรวงศึกษาธิการ 2558: 30) กล่าวว่า รูปแบบการจัดการศึกษาสำหรับคนพิการในศตวรรษที่ 21 ควรมีทางเลือกทางการศึกษาที่หลากหลายและมีมาตรฐาน ซึ่งคนพิการและผู้ปกครองสามารถเลือกรับบริการได้ตามสภาพความต้องการจำเป็น โดยทุกรูปแบบได้รับการส่งเสริมสนับสนุนให้มีการจัดการศึกษาทั้งในระบบ นอกระบบ และตามอัธยาศัย เน้นการมีส่วนร่วมของเครือข่ายผู้ปกครอง หน่วยงานต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง เนื้อหาหลักสูตร วิธีการเรียนการสอน และระเบียบวิธีการวัดประเมินผล ควรยืดหยุ่นและสอดคล้องกับบริบทครอบครัวและอาชีพในท้องถิ่น

สรุปได้ว่า รูปแบบการจัดการศึกษาสำหรับเด็กพิเศษ มี 4 รูปแบบ ได้แก่ การเรียนร่วม สถานศึกษาเฉพาะความพิการ ศูนย์การศึกษาพิเศษ และศูนย์การเรียนเฉพาะความพิการ โดยให้ความสำคัญกับการเข้าถึงการศึกษาของคนพิการอย่างมีคุณภาพ เน้นการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วน เพื่อให้คนพิการมีพัฒนาการและสามารถอยู่ร่วมในสังคมได้อย่างมีความสุข

แนวทางการให้บริการด้านการศึกษาสำหรับเด็กพิเศษ

1. การให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่ม เป็นการจัดโปรแกรมที่เป็นระบบในการให้บริการด้านต่าง ๆ โดยเร็วที่สุดแก่เด็กที่มีความเสี่ยงทุกระดับทันทีที่ได้รับการวินิจฉัยว่ามีความพิการ โดยมุ่งเน้นการให้การศึกษาแก่พ่อแม่และครอบครัว ทั้งนี้มุ่งพัฒนาเด็กให้ได้รับการจากนักวิชาชีพที่หลากหลายทั้งด้านการศึกษา ด้านสุขภาพอนามัย การบำบัดรักษาตลอดจนป้องกันความพิการที่จะเกิดขึ้น เพื่อให้เด็กมีพัฒนาการไปตามขั้นตอนเช่นเดียวกับเด็กทั่วไป หรือใกล้เคียงเด็กทั่วไปมากที่สุด โดยมีกระบวนการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่ม 7 ขั้นตอน ดังนี้

- 1.1 ขึ้นรวบรวมข้อมูลทั่วไปของเด็กพิการ
- 1.2 ขึ้นคัดกรองประเภทความพิการทางการศึกษา/และส่งต่อ
- 1.3 ขึ้นประเมินความสามารถพื้นฐาน
- 1.4 การจัดทำแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล
- 1.5 การให้บริการด้วยกิจกรรมที่เหมาะสมในการส่งเสริม
- 1.6 การประเมินความก้าวหน้า
- 1.7 การนิเทศ ติดตาม ประเมินผล และการส่งต่อ (ศูนย์การศึกษาพิเศษ

มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา 2562: 9-10)

2. แผนการให้บริการช่วยเหลือเฉพาะครอบครัว (Individualized Family Services Plan: IFSP) เป็นแผนที่จัดทำขึ้นเป็นลายลักษณ์อักษร ซึ่งจะมีการประชุมกันระหว่างครอบครัวของเด็กที่มีความต้องการพิเศษและผู้เชี่ยวชาญด้านต่าง ๆ เพื่อวางแผนในการพัฒนา

เด็กที่มีความต้องการพิเศษ โดยครอบครัว แผนการให้บริการช่วยเหลือเฉพาะครอบครัว ใช้สำหรับ ตั้งแต่วัยทารกจนถึงอายุ 3 ปี ที่มีเนื้อหาหรือรายละเอียดของแผนการให้บริการช่วยเหลือเฉพาะครอบครัว ดังนี้

- 2.1 ข้อมูลเกี่ยวกับพัฒนาการของเด็ก
- 2.2 ข้อมูลเกี่ยวกับความสัมพันธ์ในครอบครัว ความต้องการ สิทธิต่าง ๆ และ สิ่งที่ครอบครัวมีอยู่
- 2.3 เป้าหมายและเกณฑ์การประเมิน
- 2.4 บริการที่จัดให้สำหรับเด็กเป็นรายบุคคล
- 2.5 การจัดสภาพแวดล้อม
- 2.6 วันที่เริ่มรับบริการและวันที่สิ้นสุดการได้รับบริการ
- 2.7 รายชื่อผู้ให้บริการหรือผู้ประสานงาน
- 2.8 ขั้นตอนการส่งต่อในการรับบริการด้านการศึกษาพิเศษ โดยมีกระบวนการ ให้การช่วยเหลือเฉพาะครอบครัวทั้งหมด 5 ขั้นตอน ได้แก่ 1) ขั้นตอนการเข้ารับบริการ 2) ขั้นตอนการประเมิน โดยทีมสหวิชาชีพ 3) ขั้นตอนการจัดทำแผนการให้บริการช่วยเหลือเฉพาะครอบครัว 4) ขั้นตอนเริ่มให้บริการ และ 5) ขั้นตอนออกจากการให้บริการ (ดารณี ศักดิ์ศิริผล 2557: ไม่มีเลขหน้า)

3. แผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล เป็นแผนซึ่งกำหนดแนวทางการจัดการศึกษาที่ สอดคล้องกับความต้องการจำเป็นพิเศษของคนพิการ ตลอดจนกำหนดเทคโนโลยี สิ่งอำนวยความสะดวก สื่อ บริการ และความช่วยเหลืออื่นใดทางการศึกษาเฉพาะบุคคล ซึ่งเทคโนโลยี สิ่งอำนวยความสะดวก คือ เครื่องมือ อุปกรณ์ ฮาร์ดแวร์ ซอฟต์แวร์ หรือบริการที่ใช้สำหรับคนพิการโดยเฉพาะ หรือที่มีการดัดแปลงหรือปรับใช้ให้ตรงกับความต้องการจำเป็นพิเศษของคนพิการแต่ละบุคคล เพื่อเพิ่ม รักษา คงไว้ หรือพัฒนาความสามารถและศักยภาพที่จะเข้าถึงข้อมูล ข่าวสาร รวมถึง กิจกรรมอื่นใดในชีวิตประจำวันเพื่อการดำรงชีวิตอิสระ (ราชกิจจานุเบกษา 2556: 4-5)

4. การบริการช่วงเชื่อมต่อ หมายถึง กระบวนการเคลื่อนย้ายเปลี่ยนแปลงจากระดับหนึ่งไปสู่อีกระดับหนึ่ง หรือจากระบบเดิมไปยังระบบใหม่ หรือจากสถานที่เดิมไปยังสถานที่ใหม่ ตั้งแต่แรกเกิดจนตลอดชีวิตโดยใช้หลักการมีส่วนร่วม ในการประสานงานส่งต่อหรือช่วงเชื่อมต่อกับหน่วยงานหรือองค์กรต่าง ๆ จัดเป็นรูปแบบของการช่วยวางแผนชีวิตเพื่อเป็นการส่งเสริมให้บุคคลพิการประสบความสำเร็จทางด้านวิชาการ ทักษะชีวิต และการประกอบอาชีพ เช่น ศูนย์การศึกษาพิเศษ สู่สถานศึกษา สถานศึกษาระดับประถมศึกษาสู่สถานศึกษาระดับมัธยม สถานศึกษาระดับมัธยมศึกษาสู่สถานศึกษาหรืออุดมศึกษา สถานศึกษาสู่การมีอาชีพ ครอบครัวและชุมชน โดยการดำเนินการเปลี่ยนผ่านต้องมีการวางแผนและจัดทำแผนเปลี่ยนผ่านอย่างเป็นลายลักษณ์อักษร (สำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ 2561: 3-4)

สรุปได้ว่า แนวทางให้บริการการศึกษาแก่เด็กพิเศษ เป็นแนวคิดส่งเสริมให้เด็กพิเศษได้รับการศึกษาตั้งแต่แรกเกิดหรือแรกพบความพิการอย่างมีคุณภาพและต่อเนื่อง

จากที่กล่าวมาเกี่ยวกับแนวคิดเกี่ยวกับการจัดการศึกษาสำหรับเด็กพิเศษ สรุปได้ว่า เด็กพิเศษมีสิทธิได้รับการศึกษาอย่างเท่าเทียมและเสมอภาคตั้งแต่แรกเกิดหรือแรกพบความพิการจนตลอดชีวิต โดยการจัดการศึกษาสำหรับเด็กพิเศษ สามารถปรับหลักสูตร วิธีการดำเนินการจัดการเรียนการสอนให้มีความเหมาะสมกับบริบทของเด็กพิเศษ โดยเน้นการมีส่วนร่วมของผู้เกี่ยวข้อง โดยเฉพาะผู้ดูแลเด็กพิเศษ เพื่อพัฒนาศักยภาพความเป็นมนุษย์ของเด็กพิเศษทั้งทางด้านทักษะพื้นฐาน คุณลักษณะที่พึงประสงค์ และความสามารถเข้าสู่บริการช่วงเชื่อมต่อ

การศึกษาวอลดอร์ฟสำหรับเด็กพิเศษ

ประวัติความเป็นมาของการศึกษาวอลดอร์ฟสำหรับเด็กพิเศษ

รูดอล์ฟ สไตเนอร์ ในวัย 20 ปีเศษ ได้ทำงานเป็นครูสอนเด็กพิเศษในครอบครัวหนึ่ง ที่มีบุตร 4 คนในเวียนนนานาน 6 ปี น้องคนเล็กเป็นผู้ชายวัย 11 ปี ชื่อออตโต้ป่วยด้วยโรคมีน้ำในสมองมาก (Hydrocephalic large-headed) ทำให้ออตโต้ไม่สามารถอ่านเขียนได้ มีปัญหาด้านการเรียนรู้ และมีสุขภาพเปราะบางอย่างยิ่ง จากการช่วยเหลือของรูดอล์ฟ สไตเนอร์ ที่เอาใจใส่อย่างลึกซึ้งที่สุด ศีรษะของออตโต้มีขนาดเล็กลง สุขภาพฟื้นคืนมาโดยสมบูรณ์และไม่เพียงแค่อ่านรู้ เขาจบมัธยมศึกษา ได้เข้าเรียนในมหาวิทยาลัยแพทย์และสามารถประกอบอาชีพแพทย์ได้อย่างโดดเด่น (ศิริประภา พุทธิกุล 2558: 8)

รูดอล์ฟ สไตเนอร์ ได้บันทึกถึงออตโต้ลูกศิษย์มีเนื้อหา ดังนี้

“...ออตโต้หัวช้าและทึบ แม้เพียงเล็กน้อยทำให้เขาปวดหัวหมดเรี่ยวแรงซิดเซียวและวิตกกังวล หลังจากรู้จักกับเขาผมพบว่า ทั้งร่างกายและจิตใจของออตโต้ต้องการการเรียนรู้เพื่อปลูกความสามารถที่ซ่อนอยู่ของออตโต้ ผมจึงต้องหาหนทางสู่หัวใจของออตโต้ซึ่งอยู่ในภาวะหลับ โดยค่อย ๆ เข้าควบคุมการแสดงออกทางร่างกาย ซึ่งจำเป็นมากที่ออตโต้จะต้องรู้สึกถึงร่างกาย ผมเชื่อมั่นว่าออตโต้มีความสามารถที่หลบซ่อนอยู่ งานนี้เป็นการเรียนรู้ที่ยิ่งใหญ่ของผม การสอนที่ผมคิดขึ้นทำให้เห็นความสัมพันธ์ของจิตใจ จิตวิญญาณและร่างกาย ผมได้ศึกษากายภาพและจิตวิทยาไปพร้อม ๆ กันอย่างแท้จริง และเรียนรู้ว่าการศึกษาและการสอนต้องเป็นศิลปะที่มีพื้นฐานความเข้าใจมนุษย์...” (Willhelm 2008: 15)

ต่อมาช่วงหลังสงครามโลกครั้งที่ 1 มีครู 2 คน คือ ซิกฟรีดพิกเคอร์ท (Siegfried Pickert) และ ฟรานซ์ โลเฟอร์ (Franz Löffler) มารับตำแหน่ง ณ บ้านเด็กหลังใหญ่ในเจนา (Jena) สวิตเซอร์แลนด์ และได้มารู้จักกับอัลเบิร์ตสโตรเชิน (Albrecht Strohschein) นักศึกษาจิตวิทยา

ปี ค.ศ. 1924 ทั้ง 3 คนได้เข้าพบรูดอล์ฟ สไตเนอร์ขอคำแนะนำเพื่อก่อตั้งบ้านพิเศษแห่งใหม่ที่ลอเินสไตน์ (Lauenstein) ทันทีที่บ้านพิเศษเปิดรับเด็กคนแรก รูดอล์ฟ สไตเนอร์ได้ไปเยี่ยมและพวกเขาและตรวจดูเด็ก ให้คำวินิจฉัยอย่างละเอียดพร้อมทั้งแนวทางการรักษาทั้งตัวยาและการเยียวยา หลังจากเยี่ยมครั้งนั้นรูดอล์ฟ สไตเนอร์ได้จัดทำหลักสูตรอบรมที่ ดอร์นาค สวิสเซอร์แลนด์ จำนวน 12 ครั้ง การบรรยายเหล่านั้นเป็นการวางพื้นฐานและกำหนดทิศทางของการศึกษาเพื่อการเยียวยาในแนวมนุษยปรัชญา

บ้านพิเศษซึ่งพิคเคอร์ท (Pickert) และเพื่อน ๆ ก่อตั้งมีชื่อว่า บ้านผู้ป่วยเด็กอาการลมชัก (Home For Pathological And Epileptic Children) รูดอล์ฟ สไตเนอร์ไม่เห็นด้วยกับชื่อนี้และแนะนำชื่อ สถาบันรักษาและให้การศึกษาสำหรับเด็กที่ต้องการการดูแลจิตใจ (Curative And Education Institute For Children In Need Of Care Of The Soul) รูดอล์ฟ สไตเนอร์กล่าวว่า “เราต้องเลือกชื่อที่ไม่ประทับใจให้เด็ก” ปัจจุบันเราใช้คำว่า “เด็กที่ต้องการการดูแลเป็นพิเศษ” (Children In Need Of Special Care) อัลเบิร์ตสโตรสเชิน (Albrecht Strohschein) ให้ข้อคิดเห็นว่า “ผมเริ่มค่อย ๆ เข้าใจเป็นครั้งแรกว่า การศึกษาทุกชนิดต้องการการเอาใจใส่ความรู้สึก ซึ่งทุกคนควรจะฝึกฝน เพราะว่าการเอาใจใส่ความรู้สึกจะไม่แยกเด็กออกจากผู้อื่น”

การศึกษาเพื่อการเยียวยา มาจากภาษาเยอรมันที่อธิบายวิธีช่วยเหลือเด็กที่มีความต้องการเป็นพิเศษ เป็นการนำคำว่าเยียวยา (Healing) และการศึกษา (Education) มารวมกันการเยียวยามีการแพทย์ (Medical) และศาสนา (Religious) เข้ามาเกี่ยวข้อง เช่น การเยียวยาจิตใจของศาสนาคริสต์ การรักษาทางการแพทย์ เช่น อาการอัมพาต (Palsy) เป็นต้น ส่วน คำว่า “การศึกษา” มาจากภาษาละตินซึ่งมีความหมายว่า นำไปข้างหน้า (Lead Forward) สังคมจะแตกต่างหรือเปลี่ยนแปลงไปอย่างไร หากการศึกษาเริ่มจากสมมติฐานว่ามนุษย์ทุกคนมีศักยภาพติดตัวมาตั้งแต่กำเนิด งานของครู คือ นำพาไปข้างหน้าและให้พื้นที่ที่เหมาะสม เพื่อให้ความสามารถของมนุษย์เผยออกมา (Luxford 2012: 7-14)

ต่อมาในปี ค.ศ. 1919 ท่ามกลางบรรยากาศแห่งความสับสนและทุกข์ยากของชาวเยอรมันในช่วงสิ้นสุดสงครามโลกครั้งที่ 1 แนวคิดของรูดอล์ฟ สไตเนอร์ ได้สะท้อนภาพอย่างชัดเจนเกี่ยวกับสังคมที่เกิดขึ้นในขณะนั้น ซึ่งนับเป็นช่วงที่สิ้นหวังอย่างที่สุดของยุโรปกลาง ดังนั้น ปรัชญาแนวคิดของเขาจึงได้รับความสนใจจากชาวเยอรมันที่พยายามค้นหาการเปลี่ยนแปลงสังคมที่ล่มสลาย

นักอุตสาหกรรมท่านหนึ่งชื่อ เอมีล มอลต์ (Emil Molt) ผู้อำนวยการโรงงานยาสูบวอลดอร์ฟ-เอสโทเรีย (Waldorf-Astoria) ในเมืองสตูการ์ด ประเทศเยอรมัน ซึ่งต้องการปรับทิศทางของสังคมที่ล้มเหลว โดยตระหนักถึงการศึกษาที่ควรจะเป็นไปเพื่อพัฒนามนุษย์

ให้ถึงส่วนที่ลึกที่สุดของจิตใจ ของจึงได้เชิญ รูดอล์ฟ สไตเนอร์ มาบรรยายเพื่อจุดประกาย ให้เหล่าคนงานในโรงงานของเขาฟัง ในวันที่ 23 เมษายน ค.ศ. 1919 โดยมีเงื่อนไข 4 ประการ คือ เปิดกว้างสำหรับเด็กทุกคน ให้การศึกษาทั้งเด็กหญิงและเด็กชาย มี 12 ระดับชั้น และ ให้การจัดการศึกษาของครูมาจากพื้นฐานแนวคิดของโรงเรียนเป็นหลัก เพื่อจำกัด ให้มีการแทรกแซงจากอำนาจรัฐและแหล่งเงินทุนน้อยที่สุด จากนั้นชื่อ “วอลดอร์ฟ” จึงได้ กลายมาเป็นชื่อเรียกการศึกษาตามแนวมนุษยปรัชญาฉบับปัจจุบัน (ศิริประภา พุทธิกุล 2558: 2-3)

สรุปได้ว่า การศึกษาวอลดอร์ฟสำหรับเด็กพิเศษ ก่อตั้งขึ้นโดยรูดอล์ฟ สไตเนอร์ จากการทำงานสอนเด็กที่มีอาการซีรอะโต เนื่องจากมีน้ำในสมองมาก ไม่สามารถอ่านเขียนและมีปัญหาด้านการเรียนรู้ จนได้เข้าเรียนในวิทยาลัยแพทย์และสามารถประกอบอาชีพแพทย์ ได้ ด้วยความมุ่งมั่น และพบแนวทางช่วยเหลือที่เด็กต้องการ งานสอนเด็กพิเศษของรูดอล์ฟ สไตเนอร์ ทำให้เขา รู้แจ้งเกี่ยวกับกระบวนการเรียนรู้ของมนุษย์ และนำไปสู่พื้นฐาน ด้านการศึกษาที่เกิดขึ้นภายหลัง และที่รู้จักกันในนาม “วอลดอร์ฟ” การศึกษาวอลดอร์ฟสำหรับเด็กพิเศษ เป็นการทำงานเคียงข้างและร่วมกันไประหว่างการศึกษาและการเยียวยาแนว มนุษยปรัชญา ที่มุ่งตรงสู่ความต้องการของเด็ก

แนวคิดสำคัญของการศึกษาวอลดอร์ฟสำหรับเด็กพิเศษ

การศึกษาวอลดอร์ฟสำหรับเด็กพิเศษ เป็นหลักสูตรการจัดการศึกษาที่พัฒนาขึ้น โดยรูดอล์ฟ สไตเนอร์ ผู้ก่อตั้งมนุษยปรัชญา ซึ่งมาจากภาษากรีก Anthropos หมายถึง คน และ Sophia คือความอิสระ มีความหมายรวมไปถึงพัฒนาการความรู้ของมนุษย์แบบองค์ รวม ไม่ใช่รู้เพียงทางกายและใจ แต่รวมความสามารถทางจิตวิญญาณด้วย (Luxford 2012: 13) การศึกษาวอลดอร์ฟสำหรับเด็กพิเศษ พัฒนาคนตามธรรมชาติของความเป็นมนุษย์ ซึ่งให้ความสำคัญกับคำว่า ธรรมชาติของความเป็นมนุษย์ (อรุโณทัย ไชยช่วย 2559: 3-15) รูดอล์ฟ สไตเนอร์มีทัศนะต่อธรรมชาติของความเป็นมนุษย์ ดังนี้

1. ภาวะปกติและไม่ปกติ (Normality And Abnormality)

รูดอล์ฟ สไตเนอร์ กล่าวว่า มนุษย์มีแนวโน้มของความผิดปกติซ่อนอยู่ในตัว อาจจะเป็นเพียงเล็กน้อย อาทิ ความคิดล่องลอยไม่อยู่กับตัว หรือ พูดไม่เป็นจังหวะจะโคน อาจเร็วหรือช้ามากหรือความผิดปกติเล็กน้อยในความมุ่งมั่นและอารมณ์ ซึ่งคนสาวนใหญ่มีอยู่ แล้วในตัว แต่การระบุนormality หรือความผิดปกติของมนุษย์นั้น จะทำได้ก็ต่อเมื่อรู้ชัดเจนแล้ว ว่าอะไรคือสิ่งที่เรียกว่าปกติ จึงจะสามารถระบุได้ว่าความปกติหรือความผิดปกตินั้นคืออะไร ดังนั้นผู้ที่เกี่ยวข้องกับศึกษาวอลดอร์ฟสำหรับเด็กพิเศษ จะต้องพัฒนาการสังเกตเพราะ

คนที่ถูกเรียกว่าปกติบางคน มีคุณสมบัติความผิดปกติในตัว ส่วนคนที่ถูกเรียกว่าผิดปกติบางคนก็มีคุณสมบัติความอัจฉริยะในตัวเช่นกัน (Luxford 2012: 2)

2. แนวคิด 3 มิติ ของความเป็นมนุษย์

แนวความคิดการดำรงอยู่ของมนุษย์นั้นมี 3 มิติ ได้แก่ มิติทางกาย (Body) มิติทางจิตใจ (Soul) และมิติทางจิตวิญญาณ (Spirit)

มิติทางกายของมนุษย์ ทำให้มนุษย์สามารถลงมือกระทำกรต่าง ๆ เพื่อนำไปสู่ การเปลี่ยนแปลงโลก อาจกล่าวได้ว่ามิติทางกายแสดงคุณภาพผ่านมือ (Hands) ทั้งสองข้างที่เปรียบเทียบเป็นตัวแทนแห่งการกระทำของมนุษย์ และการกระทำต่าง ๆ ของมนุษย์ทั้งที่เป็นไปโดยรู้ตัวหรือไม่รู้ตัว ล้วนแฝงเร้นไปด้วยพลังเจตจำนง (Willing)

มิติทางจิตใจ ทำให้มนุษย์มีความต้องการและความรู้สึกต่าง ๆ ที่เป็นส่วนทำงานกับแรงกระตุ้นภายใน เช่น สุข ชอบ โลก โกรธ หลง หรือแม้แต่ความรู้สึกเป็นกลางปราศจากอคติ นอกจากนี้ มิติทางจิตใจทำให้มนุษย์เกิดสัมพันธ์ภาพระหว่างตนเองกับผู้อื่นและสิ่งต่าง ๆ ในขณะที่เชื่อมโยงกับผู้คนและสิ่งต่าง ๆ รอบตัว มิติทางจิตใจนี้แสดงคุณค่าออกมาผ่านหัวใจ (Heart) ที่เปรียบเป็นตัวแทนแห่งความรู้สึก (Feeling) ต่าง ๆ ของมนุษย์

มิติทางจิตวิญญาณ ให้มนุษย์ได้พัฒนาความหมายแห่งตัวตน ความหมายแห่งการมีชีวิตอยู่ของตนอย่างมีอิสรภาพ สร้างสรรค์และมีพลัง ซึ่งก่อให้เกิดความหวัง ความมุ่งมั่นปรารถนา และเป้าหมายภายในเพื่อการมีชีวิตอยู่ของตนเองและต่อโลก เกิดความรู้สึกเคารพน้อมรับขอบขอบคุณต่อทุกสรรพสิ่ง มิติทางจิตวิญญาณนี้จะสามารถเข้าใจได้โดยผ่านสมอง (Head) คือ การคิด (Thinking) หรือการใช้ปัญญาเพื่อทำความเข้าใจต่อสิ่งจะต่อความเป็นจริงในทางโลกและทางธรรม

จากแนวคิด 3 มิติของความเป็นมนุษย์ นำไปสู่เป้าหมายของการพัฒนามนุษย์ตามแนวการศึกษาออลดอร์ฟสำหรับเด็กพิเศษ ที่มุ่งเน้นความเป็นองค์รวม 3 ประการ ได้แก่ การพัฒนามนุษย์ให้มีพลังเจตจำนงที่มุ่งไปในทิศทางที่ถูกต้องและดีงาม การพัฒนาความรู้สึกต่าง ๆ ให้เปี่ยมล้นไปด้วยความงดงามจึงเป็นพื้นฐานของความเป็นมนุษย์ที่สำคัญ และการพัฒนาความคิดของมนุษย์ ซึ่งจำเป็นต้องอยู่บนพื้นฐานแห่งการแสวงหาความจริง การเข้าใจสิ่งต่าง ๆ ตามภาวะที่เป็นจริง

3. แนวคิด 4 มิติ ขององค์ประกอบมนุษย์

แนวคิดเกี่ยวกับการดำรงอยู่ของมนุษย์ ประกอบขึ้นด้วยการ 4 มิติ ได้แก่ รูปกาย กายชีวิต กายแห่งความรู้สึก และกายฉัน ซึ่งทำให้มนุษย์มีองค์ประกอบของกายดังกล่าวในมิติที่เหมือนและแตกต่างจากอาณาจักรแร่ธาตุ อาณาจักรพืช และอาณาจักรสัตว์

รูปร่าง ทำให้มนุษย์มีอวัยวะรับรู้ความรู้สึกเพื่อเรียนรู้ความจริงในโลกแห่งวัตถุและพัฒนาอวัยวะสำหรับการหยั่งรู้ เพื่อเรียนรู้ความจริงในโลกแห่งจิตวิญญาณ มนุษย์มีรูปร่างร่วมกับอาณาจักรแร่ธาตุ เช่นเดียวกับพืชและสัตว์ต่าง ๆ แต่อาณาจักรแร่ธาตุจะแตกต่างออกไปคือไม่มีชีวิต

กายชีวิต ทำให้รูปร่างนั้นเกิดการมีชีวิตขึ้น เป็นส่วนที่หล่อเลี้ยงรูปร่างให้เจริญเติบโต เป็นไปตามวัฏจักรของชีวิต ทำให้มนุษย์เติบโต มีชีวิตที่เกิด แก่ เจ็บ และตายพลังแห่งกายชีวิตนี้จะไม่ปรากฏในอาณาจักรแร่ธาตุ มนุษย์มีองค์ประกอบของกายที่สองคือ กายชีวิตนี้ร่วมกับอาณาจักรพืช ซึ่งสัตว์ต่าง ๆ ก็มีองค์ประกอบของกายชีวิตนี้เช่นเดียวกัน

กายแห่งความรู้สึก ทำให้มนุษย์มีความรู้สึกต่าง ๆ จากการตอบสนองความต้องการพื้นฐานทางธรรมชาติ เช่น ความเจ็บปวด ความยินดี ความต้องการ ความรัก ความชอบ มนุษย์มีกายแห่งความรู้สึกร่วมกับอาณาจักรสัตว์เท่านั้น อาณาจักรแร่ธาตุและอาณาจักรพืชจะไม่มีองค์ประกอบของกายแห่งความรู้สึก

กายฉันทน์ ทำให้มนุษย์แต่ละคนมีความเป็นเอกัตบุคลสามารถพัฒนาความตระหนักรู้ในตัวตน ซึ่งจะนำพาไปสู่ดวงจิตที่สูงขึ้น กายฉันทน์ แสดงให้เห็นว่าธรรมชาติของมนุษย์ชาติแตกต่างจากอาณาจักรแร่ธาตุ พืช และสัตว์ เพราะนอกจากการมีความต้องการและความปรารถนาจากกายแห่งความรู้สึก การมีอุปนิสัย ความทรงจำและความเคยชินที่เกิดจากกายชีวิต และลักษณะหน้าตา ท่าทาง การเคลื่อนไหวทางกายแล้วกายฉันทน์ที่เฉพาะในมนุษย์ยังทำหน้าที่ในการชำระล้างและพัฒนาให้สูงส่งขึ้น ส่งผลให้มนุษย์มีปัญญาสำหรับการคิด ชี้นำตนเองด้วยความรับผิดชอบ

4. พัฒนาการของมนุษย์ในช่วงแรกเกิด-21 ปี

รูดอล์ฟ สไตเนอร์ ได้แบ่งพัฒนาการตลอดชีวิตไว้ช่วงละ 7 ปี ช่วงที่เด็กพัฒนาในระบบการศึกษา คือ ตั้งแต่แรกเกิด-21 ปี ซึ่งครอบคลุมพัฒนาการ 3 ช่วงแรก ได้แก่ ช่วงอายุแรกเกิด-7 ปี ช่วงอายุ 7-14 ปี และ ช่วงอายุ 14-21 ปี

ช่วงอายุแรกเกิด-7 ปี ภารกิจหลักในช่วงวัยเจ็ดปีแรกของชีวิต เป็นการสร้างกายเนื้อให้เจริญเติบโตสมบูรณ์ สมดุลและยืดหยุ่น เพื่อการเดินทางของชีวิต

ช่วงอายุ 7-14 ปี ภารกิจหลักในช่วงวัยนี้ของชีวิต เป็นการเปลี่ยนการใช้พลังแห่งชีวิตในการเจริญเติบโต มาสู่การใช้พลังที่ทำให้เกิดความทรงจำ ความเคยชินหรือนิสัย เด็กวัยนี้จึงเป็นวัยที่พร้อมในการเรียนรู้สิ่งต่าง ๆ ด้วยการสอน

ช่วงอายุ 14-21 ปี ช่วงวัยนี้จะเริ่มตระหนักในความเป็นตัวตนของตนเอง มีความคิดต่อสิ่งต่าง ๆ ซึ่งการคิดเป็นความสามารถในการแยกตนเองออกจากสิ่งต่าง ๆ ที่พิจารณาได้

5. ประสาทรับรู้ของมนุษย์ทั้ง 12 ด้าน (The Twelve Sense)

รูดอล์ฟ สไตเนอร์ กล่าวว่า ประสาทรับรู้ของมนุษย์ คือ กระบวนการสร้างประสบการณ์ผ่านสัมผัสของเด็กพิเศษค่อย ๆ ตื่นตัวขึ้นทีละน้อย ๆ ตลอดช่วงอายุ 0-21 ปี แบ่งออกเป็น 3 กลุ่มหลัก ได้แก่

5.1 ประสาทสัมผัสทางกาย (Sense of Body หรือ Lower senses) ในช่วงวัย 0-7 ขวบ

5.2 ประสาทสัมผัสทางดวงจิต (Sense of Soul หรือ Middle senses) ในช่วงวัย 7-14 ปี

5.3 ประสาทสัมผัสทางจิตวิญญาณ (Sense of Spirit หรือ Cognitive senses หรือ Higher Senses) ในช่วงวัย 14-21 ปี

ประสาทสัมผัสทั้ง 12 ได้แก่

1. ประสาทรับรู้สัมผัส (Sense of Touch) เป็นสัมผัสทางกายที่ยืนยันการดำรงอยู่ในธาตุวัตถุของมนุษย์ ทำให้มนุษย์รู้ว่าตัวของเราสัมผัสกับขอบเขตและมีโลกภายนอกที่แยกขาดจากโลกภายนอก

2. ประสาทรับรู้การดำรงอยู่ของชีวิต (Sense of Life) เป็นสัมผัสที่มีสัญญาณการเอาตัวรอดของชีวิต และรับรู้ถึงความผิดปกติที่เกิดขึ้น ในการทำงานของร่างกายและพลังชีวิต

3. ประสาทรับรู้การเคลื่อนไหว (Sense of Movement) เป็นสัมผัสที่มนุษย์เรียนรู้ตั้งแต่วันแรกเกิด ดวงจิตเพียงรับรู้ว่ามีร่างกายแต่ยังไม่สามารถควบคุมร่างกายให้เคลื่อนไหวได้ตั้งใจนึก เมื่อเวลาผ่านไปมนุษย์จะค่อย ๆ เรียนรู้ที่จะใช้สัมผัสรับรู้การเคลื่อนไหวเพิ่มมากขึ้น อาทิ เมื่อแรกเกิดมนุษย์สามารถกลอกตาและหันหน้าไปหาแม่ได้ และสามารถพัฒนาไปสู่การกำและแบมือได้จนสามารถเคลื่อนไหวกล้ามเนื้อขาเพื่อยืนได้

4. ประสาทรับรู้สมดุลของร่างกาย (Sense of Balance) เป็นสัมผัสหลังจากที่ม่านการเรียนรู้การเคลื่อนไหวแบบสัตว์ อาทิ การพลิกตัว การกลิ้ง การคลาน และการลุกนั่ง ซึ่งมนุษย์สามารถบรรลุการเคลื่อนไหวที่กล่าวมา ในช่วงเวลา 1 ปี หลังจากนั้นสัมผัสของการทรงตัวก็เกิดขึ้นกับมนุษย์ที่มีความแตกต่างจากสัตว์

5. ประสาทรับรู้กลิ่น (Sense of Smell) เป็นสัมผัสที่ตรงเข้าสู่ความรู้สึกของดวงจิต โดยที่ไม่สามารถปิดเบือนหรือปฏิเสธการรับรู้ได้ เพราะปลายประสาทหรือป่องรับกลิ่นที่เรียกว่า Olfactory bulb วางตัวอยู่เหนือโพรงจมูกนั้นเชื่อมต่อเข้าสู่สมองโดยตรง การดมกลิ่นมีความเชื่อมโยงสำคัญกับประสาทสมองทำให้แยกกลิ่นออกเป็นประเภท ๆ ได้

เวลาที่มีกลิ่น ไม่ว่าจะเหม็นหรือหอมเข้ามากกระทบจึงมีผลต่อจิตใจของมนุษย์ทันที หรือให้สัญญาณต่อชีวิตบางอย่างจำแนกว่าสิ่งที่ดีหรืออันตรายร่างกายควรรับเข้าไปหรือไม่

6. ประสาทรับร้รส (Sense of Taste) เป็นสัมผัสพื้นฐานที่สัตว์ทุกชนิดต้องมีที่จะเลือกรับประทานสิ่งที่เหมาะสมกับความเป็นตัวของมัน การรับร้รสจึงมีบทบาทสำคัญในการที่จะรู้ว่าสิ่งที่เรากำลังเสพรับเข้าไปใหม่นั้นเหมาะสมกลมกลืนกับร่างกายของเราหรือไม่ หากสัญญาณการรับร้ยังคงมีอยู่ จะทำให้มนุษย์รับรู้ได้ว่าสิ่งที่อร่อยแต่ทำลายสุขภาพ หรือ ยามแต่บำรุงร่างกายนั้น เราควรเลือกกินอะไร

7. ประสาทรับร้การมองเห็น (Sense of Sight) เป็นสัมผัสของมนุษย์ที่ไม่สามารถตีความผิดพลาดไปได้เช่นเดียวกับสัมผัสการรับกลิ่นรับรส แต่มนุษย์มีความคิดที่แฝงอยู่ภายใน เมื่อใดที่มีการคิดเกิดขึ้น เมื่อนั้นมนุษย์จึงไม่เห็นสัจจะความจริง หากอยากเห็นอะไรตามจริง มนุษย์จึงต้องฝีกปลดเปลื้องตนเองออกจากความคิดให้ได้ การสอนให้เด็กมีสัมผัสทางสายตา หมายถึง การไม่ตัดสินจากภายนอก แต่ให้สร้างกระบวนการให้เด็กมองเห็นคุณค่าจากภายใน

8. ประสาทรับร้อุณหภูมิ (Sense of Temperature) เป็นสัมผัสรับความร้อน ที่ปลายประสาททั่วไปกระจายอยู่ทั่วตัว ที่เรียกว่า Unmyelinated C-fibers หรือกล่าวสั้นๆหนึ่งคือ ตัวเราทั้งตัวเป็นอวัยวะรับความร้อน สัมผัสเกี่ยวกับความอบอุ่นก็ทำงานเช่นเดียวกับสัมผัสอื่น ๆ ที่นอกจากจะไม่จำกัดอยู่แค่ผิว ดวงจิตของมนุษย์ก็ยังคงตอบสนองอย่างเดียวกัน อาทิ เมื่อใดก็ตามที่เรารู้สึกตื่นเต้น เราจะมีความรู้สึกร้อนขึ้นมาวูบหนึ่ง

9. ประสาทรับร้การได้ยิน (Sense of Hearing) เป็นสัมผัสที่เอื้อต่อจิตวิญญาณที่มีศักยภาพในการตื่นรู้สู่ปัญญาอันสูงส่ง หูของมนุษย์สามารถแยกออกกระหว่างเสียงรบกวนและเสียงที่เกิดจากการสร้างสรรค์ทางดนตรี ความสามารถนี้จึงทำให้สัมผัสการได้ยินเป็นสัมผัสที่จะนำไปสู่ความเข้าใจทางภาษา และการคิดใคร่ครวญด้วยสติปัญญาในลำดับถัดไป

10. ประสาทรับร้ทางภาษา (Sense of Language) เป็นสัมผัสที่แยกออกมาต่างหากจากอวัยวะรับสัมผัสที่เรียกว่าหูอย่างสิ้นเชิง การได้ยินของมนุษย์ คือการได้ยินและแยกแยะออกได้ว่าเสียงใดมีความหมายและเสียงใดไร้ความหมาย ซึ่งสัมผัสแห่งการได้ยินนั้นเป็นสัมผัสสุดท้ายที่มีอวัยวะรับสัมผัสที่เราเห็นได้ทางกายวิภาค นักวิทยาศาสตร์เชื่อว่าสัมผัสนี้รับรู้ได้โดยเปลือกสมองส่วนรับร้ภาษา เป็นสัมผัสที่ละเอียดเกินกว่าจะเห็นได้ด้วยดวงตา

11. ประสาทรับร้ความคิด (Sense of Thought) เป็นสัมผัสความสามารถในการเข้าใจความคิด เป็นสัมผัสหนึ่งที่ละเอียดยิ่งกว่าสัมผัสทางภาษาความสามารถในการเข้าใจความคิดของคนอื่น ไม่ใช่แค่ทักษะทางภาษาในเชิงพูดได้หรือไม่ได้

การเข้าใจถึงสิ่งที่คนอื่นต้องการสื่อออกเหนือไปจากภาษาหรือคำพูดที่เอ่ยออกมา แต่ระหว่างที่มนุษย์สื่อสารพูดคุยกันนั้น ยังประกอบด้วยสีหน้าท่าทาง การเคลื่อนไหวภาษากาย ที่เรียกว่า “...อวัจนภาษา...” ซึ่งมีอิทธิพลต่อความรับรู้ของผู้ฟังในระดับจิตใต้สำนึกมากกว่าคำพูดที่เอ่ยออกมา ดังนั้นการเข้าใจความคิดของคนอื่น คือ วิวัฒนาการในการสัมผัสได้ถึงพลังชีวิตของคนอื่น

12. ประสาทรับรู้ความมีตัวตน (Sense of Self) เป็นสัมผัสความเข้าใจในตัวตน เป็นได้ทั้งเข้าใจตัวตนของคนอื่นและตัวเอง ซึ่งเชื่อมโยงกลับไปสัมพันธ์กับสัมผัสทางกายในแง่ที่ว่า หากตอนเด็ก ๆ ได้รับสัมผัสที่เติมพร้อมจากคนรอบข้าง รู้ได้ว่าเป็นแม่ นี่คือพ่อ เด็กจะรับรู้ได้ว่า มีตัวตนที่เป็นคนอื่นอยู่ร่วมในสังคมหรือสภาพแวดล้อมของเขา หากสัมผัสรับรู้ความตัวตนพัฒนาไม่ได้พอ ก็จะทำให้คนไม่รู้จักเกรงใจกัน

สำหรับเด็กช่วงวัยแรกเกิด-7 ปี ประสบการณ์ที่ทำให้เกิดความรู้สึก 4 ด้านแรก จะช่วยทำให้เด็กพัฒนาความรู้สึกกับโลกที่เป็นจริง อันจะนำไปสู่ความมุ่งมั่นตั้งใจ เด็กช่วงวัย 7-14 ปี ประสบการณ์ที่ทำให้เกิดความรู้สึกที่ 5-8 จะช่วยให้เด็กละเอียดอ่อนต่อความรู้สึกอันจะนำไปสู่การพัฒนาความรู้สึก ส่วนช่วงวัย 14-21 ปี ประสบการณ์ความรู้สึกด้านที่ 9-12 จะช่วยให้เด็กรู้สึกรับผิดชอบอันจะนำไปสู่การพัฒนาความคิด นอกจากนี้การศึกษาในแนวมนุษย์ปรัชญาให้ความสำคัญกับรูปร่างกายของมนุษย์ที่มีคุณสมบัติร่วมกับอาณาจักรต่าง ๆ ในโลก ได้แก่ ดิน น้ำ ลม ไฟ (ศิริประภา พฤทธิกุล 2560: 29-55)

6. สภาพแวดล้อมของการศึกษาวอลดอร์ฟสำหรับเด็กพิเศษ

จุดเริ่มต้นสำคัญของการศึกษาวอลดอร์ฟสำหรับเด็กพิเศษ คือ ยอมรับความแตกต่าง เห็นคุณค่าของเด็กแต่ละคน ยอมรับความเท่าเทียม ไม่ใช่คำตัดสินเด็ก เพื่อได้พบจิตวิญญาณของเด็ก เด็กที่มีความต้องการพิเศษในฐานะปัจเจกชนที่ชีวิตของเด็กก็มีความหมายเช่นเด็กคนอื่น ๆ ซึ่งมีชีวิตอยู่ในสังคมและวัฒนธรรมเดียวกัน ประวัติความเป็นมาของการศึกษาวอลดอร์ฟสำหรับเด็กพิเศษจึงเป็นเรื่องสำคัญ เพราะเด็กจะได้รับการช่วยเหลือหรือซ้ำเติมขึ้นอยู่กับการมองว่าเด็กโง่งม ปัญญาอ่อน ฯลฯ หรือมองว่าเด็กพิเศษก็เหมือนเด็กทั่วไป แต่มีปัญหาเฉพาะในการเรียนรู้หรือมีความต้องการพิเศษ

6.1 ทศนคติ คำพูดและการกระทำของครูเป็นสิ่งสำคัญมาก เป็นตัวชี้ว่าครูเป็นคนอย่างไรและเป็นครูแบบใด ความเมตตาซึ่งทำให้เกิดความมุ่งมั่นที่จะช่วย ความเมตตาไม่ใช่ความสงสารแบบนักบุญ แต่เป็นการใส่ใจกระตือรือร้นที่จะช่วย

6.2 พ่อแม่ เป็นผู้เกี่ยวข้องที่ลึกซึ้งกับเด็ก พ่อแม่หลายคนอาจเคยคิดว่าเขาทำอะไรผิด เป็นความผิดของเขาหรือ อาจจะดีกว่านี้ถ้าลูกไม่รอดชีวิต ถ้าเราตายไปจะเกิดอะไรขึ้น หรือถ้าเราทำอย่างอื่นลูกอาจจะไม่เป็นอย่างนี้ ความเครียดของพ่อแม่นี้

ส่งผลกระทบต่อลูก ๆ ทุกคน แต่พ่อแม่บางคนไม่คิดเช่นนั้น หลายคนพบความหมายและเข้าใจความสำคัญของการมีลูกเป็นเด็กพิเศษ

6.3 ความเป็นอยู่ที่บ้าน ความสัมพันธ์ของกลางวันและกลางคืน ยามตื่นแล้วหลับสร้างประสบการณ์สำคัญให้มนุษย์ ถ้าเด็กแต่ละคนได้มีชีวิตที่มีความหมายในแต่ละวัน จะสร้างชีวิตในเวลากลางวันที่พักดี สุข การนอนที่ไม่สงบจะสร้างความหงุดหงิด ไม่พอใจและเกิดผลเสียอื่น ๆ ตามมา ชีวิตที่บ้านและที่โรงเรียนควรเป็นไปในทางเดียวกัน ควรสร้างสุขภาวะความเป็นระเบียบปลอดภัยในโรงเรียน จะทำให้เด็กรู้สึกเหมือนอยู่บ้าน

6.4 นักการศึกษา หมายถึง ผู้ที่มีส่วนช่วยพัฒนาการของเด็ก ไม่จำกัดว่าต้องเป็นคนทีสอนในชั้นเรียนหรือในโรงเรียน ความสามารถในการสังเกตและประสบการณ์จะช่วยพัฒนาวิธีการที่เข้าถึงความต้องการของเด็ก เราจะเข้าถึงเด็กได้ก็ต่อเมื่อเรารู้จักบุคลิกภาพของเด็ก ปัญหาสภาพครอบครัวและสิ่งแวดล้อมของเด็ก การสังเกตเป็นแนวทางในการวินิจฉัยเบื้องต้น ความพยายามอธิบายความหมายจากการสังเกตเป็นเครื่องช่วยให้นักการศึกษาเข้าถึงวิธีที่จะใช้กับเด็ก ซึ่งไม่ใช่เรื่องของการค้นหาวิธีการแก้ไขปัญหา แต่เป็นจุดเริ่มต้นของการตอบสนองเด็ก สำหรับแนวทางช่วยเหลือเด็กจำเป็นที่จะต้องตั้งคณะทำงานขึ้นมา ซึ่งอาจจะประกอบไปด้วย แพทย์ ครู นักบำบัด ที่จะต้องแลกเปลี่ยนข้อสังเกตซึ่งกันและกันเพื่อให้ได้ข้อสรุปที่เป็นประโยชน์ถึงความต้องการของเด็ก เพื่อนำไปสู่รูปแบบของการศึกษาอลดอร์ฟสำหรับเด็กพิเศษ

6.5 สิ่งแวดล้อม การทำงานเป็นคณะมีความสำคัญต่อการศึกษาอลดอร์ฟสำหรับเด็กพิเศษ เพราะ แพทย์ นักบำบัด หรือครูเพียงคนเดียวไม่สามารถรู้จักเด็กครบทุกด้าน การทำงานร่วมกันของแต่ละคนสามารถเพิ่มเติมในสิ่งที่คนอื่นมองไม่เห็นทำให้เกิดความสำเร็จในการช่วยเหลือเด็ก ด้วยเหตุนี้การจัดการศึกษาอลดอร์ฟสำหรับเด็กพิเศษที่บ้านโดยพ่อแม่ผู้ปกครองจึงมีข้อจำกัดและไม่สามารถบรรลุเป้าหมายได้ การเข้าเรียนในโรงเรียนเป็นเรื่องปกติในชีวิตเด็กทุกคน สำหรับเด็กที่มีความต้องการพิเศษที่เข้าเรียนในโรงเรียนปกติจะเกิดประโยชน์ต่อเมื่อมีการสอนซ่อมเสริมนอกเหนือหลักสูตร เพื่อให้เด็กตระหนักรู้และมีประสบการณ์มากขึ้นที่บ้านก็ต้องจัดสิ่งแวดล้อมที่ให้การศึกษ เช่นเดียวกับที่โรงเรียน การศึกษาอลดอร์ฟสำหรับเด็กพิเศษมีจุดมุ่งหมายให้เด็กมีวัยเด็กที่ดีที่สุด ซึ่งวัยเด็กเป็นวัยแห่งการเจริญเติบโต การได้รับการศึกษาที่ถูกต้องในวัยนี้จะเกิดผลดีเป็นอย่างมากในช่วงชีวิตต่อมา

6.6 หลักสูตรการศึกษาอลดอร์ฟสำหรับเด็กพิเศษ เป็นการรวมแนวปฏิบัติหลาย ๆ ด้านเข้าด้วยกัน เพื่อตอบสนองความต้องการเฉพาะของเด็กพิเศษที่มีความยากลำบากในการเรียนรู้หรือมีความสนใจและความสามารถในการเรียนรู้จำกัด แม้ว่าการศึกษาอลดอร์ฟสำหรับเด็กพิเศษจะใช้วิธีการหลายแนวทาง แต่ก็เน้นการเรียนในชั้นเรียน เด็กพิเศษได้เรียนตามหลักสูตรอลดอร์ฟ ซึ่งหลักสูตรอลดอร์ฟนี้ มีใช้ทั่วไปในโรงเรียนอลดอร์ฟหรือโรงเรียน

สไตเนอร์ ทั้งกับเด็กทั่วไปและเด็กพิเศษ เด็กพิเศษที่มีความยากลำบากในการเรียนรู้ หลักสูตรวอลดอร์ฟมีหลักการในการมองพัฒนาการวัยเด็กว่าเป็นการสะท้อนภาพรวมของพัฒนาการด้านวัฒนธรรมและจริยธรรมของมนุษยชาติ รูดอล์ฟ สไตเนอร์ มองหลักสูตรวอลดอร์ฟว่าเป็นยาสำหรับเด็ก ในยุคศตวรรษที่ 20 หลักสูตรจะช่วยพัฒนาเด็กด้วยศักยภาพในตัวของเขาเอง แทนที่จะถูกตีกรอบด้วยการประเมิน คะแนนและการจัดอันดับ เด็กที่มีความยากลำบากในการเรียนรู้ จะมีปัญหาในการย่อยเนื้อหาของหลักสูตรวอลดอร์ฟ แต่ไม่เป็นเหตุผลที่จะต้องลดชั้นเด็ก เพราะเนื้อหาวิชาที่ใช้กับแต่ละช่วงอายุเป็นเนื้อหาเฉพาะที่เด็กวัยนั้นต้องได้รับ ในโรงเรียนที่สอนเด็กที่มีความยากลำบากในการเรียนรู้ เด็กจะขึ้นชั้นไปตามอายุ ไม่ได้ขึ้นอยู่กับความสามารถ ซึ่งถือว่าเป็นการปฏิบัติที่ถูกต้องและยุติธรรมต่อช่วงพัฒนาการของเด็ก

6.7 ครู งานของครู คือ การนำเนื้อหาวิชาและค้นหาวิธีที่ใช้กับเด็ก โดยไม่ต้องไปคำนึงถึงความสามารถของเด็ก เป้าหมายของครู คือ เด็กแต่ละคนต้องรู้สึกรู้ว่าตนเองเป็นส่วนหนึ่งของชั้นเรียน

6.8 การเรียน เด็ก ไม่ควรรู้สึกว่าเขาเป็นคนพิการ แต่เด็กต้องทำงาน ถ้าต้องการเรียน การศึกษาสำหรับเด็กที่มีปัญหาการเรียนต้องใช้วิธีการที่แตกต่างจากการศึกษาปกติ โดยมากการเรียนจะขึ้นอยู่กับความจำและสติปัญญา แต่สำหรับเด็กที่มีความลำบากในการเรียนรู้ พบว่าความมุ่งมั่น คือ สิ่งสำคัญที่สุดในกระบวนการเรียนรู้ ซึ่งเด็กที่ขาดความมุ่งมั่นสามารถสังเกตได้จากลักษณะการเคลื่อนไหวที่มีปัญหา ครูต้องมีความเข้าใจในเรื่องนี้ก่อนที่จะสอน บทเรียนต้องเริ่มด้วยท่าที่มั่นคงอาจจะเป็นโคลง กลอน หรือเพลงที่เหมาะสมกับฤดูกาล ผ่านการฝึกหัดจังหวะที่หลากหลายใช้ทั้งมือและเท้า เดินเป็นจังหวะและการเคลื่อนไหวอื่น ๆ หรือการโยนแท่งไม้ ฤกษ์แก้ว เด็กจะมีส่วนร่วม สนใจ และฟังมากขึ้น ส่วนบทเรียนหลักใช้หลักสูตรตามอายุเด็กในชั้นเรียน หลังจากนั้นเด็กจะเป็นผู้นำเนื้อหาที่เรียนบันทึกหรือเขียนลงในสมุดของตนเอง

ความคิดสร้างสรรค์และการเข้าถึงเด็กอย่างมีศิลปะ เป็นพื้นฐานของการศึกษาวอลดอร์ฟสำหรับเด็กพิเศษ การเข้าถึงจินตนาการได้ ครูจะต้องรู้ถึงความต้องการของเด็กแต่ละคนก่อน ซึ่งเกิดขึ้นได้ถ้าครูมีความพยายาม ครูจะต้องพยายามฝึกฝนการสังเกตและพัฒนาความยืดหยุ่นในการสอน ครูต้องกระตือรือร้น และรักเด็ก ๆ เป็นสิ่งจำเป็นที่ครูต้องพัฒนาความมุ่งมั่นและความรับผิดชอบในตัวเด็ก ครูต้องมั่นใจว่าเด็กสามารถเรียนรู้ได้ และเอาชนะข้อจำกัดของเขาได้ แม้ว่าข้อจำกัดเหล่านั้นบางครั้งจะเป็นสาเหตุทำให้เด็กและครูผิดหวัง

การช่วยเหลือเด็กพิเศษ สิ่งสำคัญประการหนึ่ง คือ การเคลื่อนไหวเพื่อการศึกษา หรือยูริธมี ซึ่งเป็นศิลปะของการเคลื่อนไหวที่มีประโยชน์มาก พัฒนาขึ้น

โดย รูดอล์ฟ สไตเนอร์ เป็นเครื่องมือที่สามารถตอบสนองความต้องการเฉพาะบุคคลและ พัฒนาการเคลื่อนไหวของตนเองให้สัมพันธ์กับพื้นที่ว่างและสร้างความสมดุล

6.9 การบำบัด ครูต้องทำงานกับเด็กเป็นรายบุคคลกับปัญหาของเด็กแต่ละคนที่ไม่เหมือนกัน เพื่อช่วยให้มีความก้าวหน้าในการเรียน อาทิ การเขียนและการอ่าน ซึ่งเป็นจุดเริ่มต้นของการกำหนดกิจกรรมบำบัดเฉพาะบุคคล ซึ่งกิจกรรมบำบัด คือ การทดลองใช้วิธีการบำบัดเฉพาะสำหรับเด็ก การบำบัดรายบุคคลมีความจำเป็นเพราะความโน้มเอียงที่ผิดปกติและความยากลำบากของเด็กไปขัดขวางพัฒนาการของเด็ก ในการศึกษา วอลดอร์ฟสำหรับเด็กพิเศษ การบำบัดจะอยู่ภายใต้การดูแลของแพทย์ แพทย์และนักบำบัด มีความรับผิดชอบเช่นเดียวกัน การจะกำหนดการบำบัดก็เช่นเดียวกับการสั่งยา ผู้ที่เรียนจบทางด้านบำบัดเท่านั้นที่จะเป็นผู้รับผิดชอบงานนี้ได้

การบำบัดในการศึกษาวอลดอร์ฟสำหรับเด็กพิเศษมีหลายสาขา อาทิ ยูริธมี (การเคลื่อนไหวเพื่อการศึกษา) ศิลปะบำบัด ดนตรีบำบัด แสงสีบำบัด การบำบัดการพูด (Speech Therapy) การบำบัดด้วยการเล่น (Play Therapy) การแสดงละครบำบัด (Drama Therapy) การขี่ม้าบำบัด (Horse Riding Therapy) การปรึกษาและจิตบำบัด เช่นเดียวกับการรักษาโดยตรง เช่น การนวดเป็นจังหวะ การอาบแช่น้ำมันหอมระเหย ฯลฯ

6.10 การแพทย์ งานของแพทย์แนวมนุษยปรัชญา มีเป้าหมาย คือ พยายามเข้าใจความสัมพันธ์ระหว่างจิตใจกับร่างกายและบูรณาการเข้าด้วยกัน การรักษามีจุดหมาย เพื่อช่วยส่งเสริมสุขภาพของเด็กที่มีปัญหาต่างกัน การรักษาทางแพทย์ไม่ใช่เรื่องการบรรเทาอาการของเด็กที่มีความต้องการพิเศษ แต่อยู่ที่การเสริมสร้างพลังเยียวยาในตัวเด็กให้เกิด และเข้มแข็งขึ้น

6.11 การประชุมคณะทำงาน เป็นการขยายความเข้าใจในเด็ก ผู้เข้าร่วมประชุมแต่ละคนจะต้องก้าวถอยจากการยึดติดกับความเห็นจากทัศนคติในอาชีพของตนเอง เพื่อให้เกิดการทำงานร่วมกันจริง ๆ ความพยายามเหล่านี้จะกลายเป็นความสำเร็จสูงสุดของการศึกษาวอลดอร์ฟสำหรับเด็กพิเศษ ซึ่งเป็นการหล่อเลี้ยงความกระตือรือร้น และเป็นประกายไฟของความอดสาหัส ความริเริ่มสร้างสรรค์ที่จำเป็น หากนักการศึกษาต้องการสร้างภาวะที่ถูกต้องสำหรับสิ่งแวดล้อมที่ดี ซึ่งจำเป็นสำหรับเด็กที่มีความต้องการพิเศษ (Luxford 2012: 33-47)

สรุปได้ว่า ธรรมชาติของความเป็นมนุษย์ ในทัศนะของ รูดอล์ฟ สไตเนอร์ เชื่อว่า มนุษย์ทุกคนมีภาวะปกติและผิดปกติซ่อนอยู่ในตัว ในการดำรงชีวิตของมนุษย์นั้นมี 3 มิติ ได้แก่ มิติทางกาย มิติทางจิตใจ และมิติทางจิตวิญญาณ แนวคิดเกี่ยวกับการดำรงอยู่ของมนุษย์ ประกอบขึ้นด้วยการ 4 มิติ ได้แก่ รูปร่าง กายชีวิต กายแห่งความรู้สึก และกายฉันท

ซึ่งทำให้มนุษย์มีองค์ประกอบของกายดังกล่าวในมิติที่เหมือนและแตกต่างจากอาณาจักรแร่ธาตุ อาณาจักรพืช และอาณาจักรสัตว์ พัฒนาการของมนุษย์ในช่วงแรกเกิด-21 ปี โดยรูดอล์ฟ สไตเนอร์ ได้แบ่งพัฒนาการตลอดชีวิตไว้ช่วงละ 7 ปี ช่วงที่เด็กพัฒนาในระบบการศึกษา คือ ตั้งแต่แรกเกิดถึง 21 ปี ซึ่งครอบคลุมพัฒนาการ 3 ช่วงแรก ได้แก่ ช่วงอายุแรกเกิด-7 ปี ช่วงอายุ 7-14 ปี และ ช่วงอายุ 14-21 ปี และประสาทรับรู้ของมนุษย์ทั้ง 12 ด้าน ได้แก่ ประสาทรับรู้สัมผัส ประสาทรับรู้การดำรงอยู่ของชีวิต ประสาทรับรู้การเคลื่อนไหว ประสาทรับรู้สมดุลของร่างกาย ประสาทรับรู้กลิ่น ประสาทรับรู้รส ประสาทรับรู้การมองเห็น ประสาทรับรู้ อุณหภูมิ ประสาทรับรู้การได้ยิน ประสาทรับรู้ทางภาษา ประสาทรับรู้ความนึกคิด และประสาทรับรู้ความมีตัวตน

ประวัติของรูดอล์ฟ สไตเนอร์

รูดอล์ฟ สไตเนอร์ เป็นนักปราชญ์ชาวออสเตรีย มีชีวิตอยู่ในช่วงกุมภาพันธ์ ค.ศ. 1861 ถึงมีนาคม ค.ศ. 1925 เขาสนใจศึกษามนุษย์อย่างรอบด้านจึงได้รับการกล่าวขานว่าเป็นทั้งนักปรัชญา นักวิทยาศาสตร์ ศิลปิน นักคิด นักการศึกษาและสถาปนิก

รูดอล์ฟ สไตเนอร์ เกิดเมื่อวันที่ 27 กุมภาพันธ์ ค.ศ. 1861 ช่วงวัยเด็กอาศัยอยู่ที่หมู่บ้าน Neudorf ภายใต้จักรวรรดิออสเตรีย-ฮังการีนานกว่าสิบปี ประสบการณ์ชีวิตในช่วงนั้น เป็นความรู้สึกโดดเดี่ยวภายใน เนื่องจากการแบ่งแยกชนชั้นของคนพื้นถิ่นที่มีรากเหง้ามั่นคง กับครอบครัวกรรมกรที่เป็นผู้บุกรุกจากภายนอก รูดอล์ฟ สไตเนอร์ สามารถยังเห็นเหนือมิติสามัญตั้งแต่วัยเยาว์ ช่วงวัยเยาว์รูดอล์ฟ สไตเนอร์ เป็นผู้กระตือรือร้นทำงานช่วยเหลือครอบครัว

เมื่อรูดอล์ฟ สไตเนอร์ อายุ 14 ปี เขาเริ่มทำงานสอนพิเศษให้ทั้งเด็กและผู้ใหญ่ ทุกวิชาตามที่ลูกศิษย์ประสงค์จะเรียน โดยจะศึกษาวิชาต่าง ๆ ล่วงหน้าไปก่อน 2-3 ชั้น ทำให้เขาเกิดความเชี่ยวชาญกว้างขวางในแขนงวิชาต่าง ๆ ทั้งด้านทฤษฎีและการปฏิบัติ ประสบการณ์ของการทำงานสอนพิเศษครั้งที่สำคัญเกิดขึ้นต่อเมื่อเขาอายุ 20 ปีเศษ เขาได้มีโอกาสสอนเด็กพิเศษคนหนึ่งซึ่งทำให้เขาจำเกี่ยวกับกระบวนการเรียนรู้ของมนุษย์ ต่อมาในช่วง 29-36 ปี รูดอล์ฟ สไตเนอร์ ได้เป็นผู้บรรยายในวิทยาลัยคนงานนานถึง 7 ปี ซึ่งมีการกล่าวขานถึงความประทับใจในการบรรยายและเนื้อหา

ตั้งแต่ปี ค.ศ. 1900-1914 เป็นช่วงที่สงครามโลกเกิดขึ้นรูดอล์ฟ สไตเนอร์ ได้ตั้งใจบรรยายเพื่อที่จะปลุกเร้าให้ผู้ฟังเกิดการตระหนักรู้ถึงมิติทางจิตวิญญาณในตัวเอง เรียนรู้ที่จะปรับปรุงตนเองทั้งทางด้านสังคม จริยธรรม และศาสนา การสอนของเขาพยายามให้ตัวอย่างที่ชัดเจนในเรื่องกรรม จนความพยายามของเขาในการปฏิรูปสังคมบังเกิดผลเป็นที่สุด หลังจากการบรรยายคนงานที่โรงงานยาสูบวอลดอร์ฟ-เอสโทเรียฟิ่ง จากนั้นเหล่าคนงานจึงประสงค์ให้เขาสร้างโรงเรียนที่เป็นไปตามแนวคิดของเขา โรงเรียนแห่งแรกจึงเกิดขึ้นในปี ค.ศ. 1919

ส่งผลให้เขาารู้สึกเบิกบานใจอย่างมหาศาล จนในปี ค.ศ. 1924 เขาล้มป่วยลง จึงต้องเลิก การบรรยายและไปช่วยเหลือโรงเรียน ในช่วงหกเดือนสุดท้ายของชีวิต เขาไม่สามารถลุก จากเตียงได้ จึงได้พบปะกับลูกศิษย์ที่ใกล้ชิด และเขียนจดหมายเปิดผนึกถึงสมาชิกทุกคน ทุกสัปดาห์ เพื่อให้ทุกคนได้พัฒนาต่อไป รูดอล์ฟ สไตเนอร์ ถึงแก่กรรมเมื่อวันที่ 30 เดือนมีนาคม ค.ศ. 1925 รวมอายุ 64 ปี

ผลงานชิ้นสำคัญที่สุดของรูดอล์ฟ สไตเนอร์ คือ การก่อตั้ง มนุษยปรัชญา และการทำงานกับผู้พิการทั้งเด็กและผู้ใหญ่โดยเฉพาะเรื่องการสร้างสรรค์สภาพแวดล้อม ที่ช่วยบำบัดเยียวยาอย่างแท้จริง และช่วยนำพาให้ผู้พิการทั้งเด็กและผู้ใหญ่ได้มีชีวิตอย่างสมบูรณ์ เต็มศักยภาพ (ศิริประภา พฤทธิกุล 2558: 6-12)

จากที่กล่าวมาเกี่ยวกับแนวคิดของการศึกษาวอลดอร์ฟสำหรับเด็กพิเศษ สรุปได้ว่า การศึกษาวอลดอร์ฟสำหรับเด็กพิเศษ เป็นนวัตกรรมทางการศึกษาที่น่าสนใจแนวทางหนึ่ง เนื่องจากผ่านการปฏิบัติและพิสูจน์มาอย่างยาวนาน การศึกษาวอลดอร์ฟสำหรับเด็กพิเศษ คำนึงถึงธรรมชาติของความเป็นมนุษย์ ซึ่งเป็นการศึกษาที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ สอดคล้อง กับนโยบายการจัดการศึกษาในยุคปัจจุบันโดยเฉพาะของไทย อีกทั้งมีความเหมาะสมในแง่ ของการทำงานเชิงบูรณาการ ซึ่งการศึกษาวอลดอร์ฟสำหรับเด็กพิเศษ เป็นการทำงานร่วมกัน ระหว่างสองกระบวนการ คือ กระบวนการศึกษาและกระบวนการเยียวยา ที่มุ่งตรงสู่ ความต้องการของเด็กพิเศษ ผู้วิจัยจึงได้นำแนวคิดดังกล่าวมาประยุกต์ใช้ในการพัฒนา การจัดการศึกษาของศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดลำพูน

แนวคิดเกี่ยวกับการบริหารโครงการ

ความหมายของโครงการ

สิน พันธุ์พินิจ (2556: 11) ได้ให้ความหมายของโครงการไว้ว่า เป็นแผนที่ใช้ครั้งเดียว ซึ่งระบุกิจกรรมต่าง ๆ และทรัพยากรที่ใช้ให้บรรลุวัตถุประสงค์เชื่อมโยงกับการบริหารเวลา อย่างมีประสิทธิภาพและสำเร็จสมบูรณ์ ส่วน บรรจง อมรชีวิน (2557: 50) ได้สรุปสาระสำคัญของโครงการไว้ 5 ประการ ดังนี้

1. มีการกำหนดวัตถุประสงค์เป็นการเฉพาะ
2. มีการกำหนดระยะเวลา การเริ่มต้นและสิ้นสุด
3. มีการเกี่ยวข้องกับหลายหน่วยงานและหลากหลายสาขาวิชาชีพ
4. ไม่มีการดำเนินการมาก่อน
5. มีการกำหนดเวลาที่เฉพาะเจาะจง ต้นทุน และมีผลงานที่ต้องการ

นอกจากนั้น พิสนุ พงศ์ศรี (2551: 156) กล่าวว่า โครงการมีลักษณะเฉพาะที่จัดทำขึ้น เพื่อเสริมการดำเนินงานในสภาพปกติ โดยมีจุดมุ่งหมาย เป้าหมาย กิจกรรม และระยะเวลาสิ้นสุดที่แน่นอน และจะไม่ทำซ้ำซ้อนอีกซึ่งอาจยกเว้นถ้ามีการปรับให้ต่างจากเดิม จึงสรุปได้ว่าโครงการไม่ใช่งานประจำตามปกติ ที่มีลักษณะเป็นโปรแกรมที่กำหนดไว้ตลอด แต่จะช่วยเสริมงานปกติ ให้บรรลุจุดมุ่งหมายได้

วุฒินันท์ ชุมภู (2559: 12) ได้นิยามคำว่าโครงการว่า เป็นความพยายามทำงานเฉพาะเรื่องและเฉพาะกิจเพื่อให้บรรลุผลสำเร็จตามความต้องการ หรืออาจจะกล่าวได้ว่างานโครงการนั้นจะต้องมีจุดเริ่มต้น ช่วงกลาง และจุดสิ้นสุดตามที่กำหนดไว้ รวมทั้งมีจุดมุ่งหมายที่ระบุไว้อย่างชัดเจน

สรุปได้ว่า โครงการเป็นแผนงานเฉพาะเพื่อพัฒนางานประจำที่มีการกำหนดเป้าหมาย วิธีการ ระยะเวลา ปัจจัยสนับสนุน และการวัดและประเมินผล

ความสำคัญของโครงการ

พิสนุ พงศ์ศรี (2551: 157-185) ได้สรุปความสำคัญของโครงการไว้ 4 ประการ ดังนี้

1. ช่วยเป็นแนวทางหรือวิธีการที่จะนำไปสู่ปรากฏการณ์ที่ต้องการจะให้เป็นในอนาคตอย่างมีระบบ โดยมีการกำหนดวัตถุประสงค์ เป้าหมาย และกิจกรรมต่าง ๆ ไว้
2. ช่วยกำหนดลำดับขั้นของกิจกรรมต่าง ๆ ที่จะต้องทำให้อต่อเนื่องสอดคล้องกันอย่างมีประสิทธิภาพ ประหยัดทรัพยากรต่าง ๆ และมีประสิทธิผลได้
3. ช่วยให้เกิดการประสานระหว่างผู้ปฏิบัติงานหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องไม่ให้กิจกรรมบางอย่างขาดหายไปหรือซ้ำซ้อนกัน
4. ช่วยให้เกิดการประเมินผลอย่างมีขั้นตอนและมีระบบที่ดี ทำให้ได้สารสนเทศจากการประเมินที่เป็นประโยชน์

การบริหารโครงการ

สิน พันธุ์พินิจ (2556: 111) กล่าวว่า การบริหารโครงการ หมายถึง การจัดการการใช้ทรัพยากรที่มีอยู่อย่างเหมาะสมและคุ้มค่าที่สุด เพื่อให้การดำเนินโครงการบรรลุวัตถุประสงค์ การบริหารโครงการจึงต้องคำนึงถึงเวลาที่จำกัด การใช้ทรัพยากร ทีมงาน ความชำนาญหรือความเชี่ยวชาญของผู้ร่วมโครงการ ความขัดแย้งและการต่อรอง ซึ่งแตกต่างจากการบริหารงานในสายปกติหรืองานประจำ ส่วน บรรจง อมรชิวิน (2557: 52) ได้สรุปสาระสำคัญของการบริหารโครงการไว้ 7 ประการ ดังนี้

1. มีต้นทุน กำหนดเวลา และวัตถุประสงค์เป็นการเฉพาะ
2. มีการออกแบบโครงสร้างเป็นแบบแมตริกซ์
3. เป็นเรื่องเฉพาะกิจ

4. มีจุดประสานร่วมในการทำหน้าที่
5. เกี่ยวเนื่องกับผลิตภัณฑ์ บริการและกระบวนการ
6. สนับสนุนกลยุทธ์ขององค์กร
7. เกี่ยวเนื่องเฉพาะผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับโครงการ

สรุปได้ว่า การบริหารโครงการ เป็นกระบวนการจัดการทรัพยากรที่มีอยู่เพื่อให้การดำเนินโครงการมีประสิทธิภาพสูงสุด ส่งผลต่อการบรรลุวัตถุประสงค์ของโครงการ

วงจรการบริหารโครงการ

ลิน พันธุ์พินิจ (2556: 111-112) ได้สรุปสาระสำคัญของวงจรการบริหารโครงการไว้ 5 ช่วง ดังนี้

ช่วงที่ 1 การกำหนดโครงการหรือการนิยามโครงการ เป็นการเริ่มโครงการ

ช่วงที่ 2 การวางแผน ได้นำเสนอเนื้อหาไปแล้ว ถึงขั้นการเตรียมหรือการจัดทำโครงการแบบดั้งเดิมและแบบเหตุผลสัมพันธ์ สำหรับกิจกรรมที่จะต้องบริหารโครงการต่อไป คือ ช่วงที่ 3-5

ช่วงที่ 3 การดำเนินโครงการ เป็นช่วงการนำโครงการไปปฏิบัติหรือการปฏิบัติโครงการ ซึ่งเป็นช่วงการบริหารโครงการที่ยาวนานกว่าช่วงอื่น ๆ และเป็นเนื้อหาสำคัญของบทนี้ ซึ่งจะต้องใช้ศาสตร์การวางแผนเป็นเครื่องมือในการดำเนินโครงการในทุกขั้นตอน

ช่วงที่ 4 การสิ้นสุดโครงการ เป็นช่วงหยุดดำเนินโครงการหรือการปิดโครงการตามที่กำหนดไว้

ช่วงที่ 5 การประเมินโครงการ เป็นการเปรียบเทียบว่าโครงการที่ได้ดำเนินไปแล้ว เป็นไปตามวัตถุประสงค์หรือไม่ มีผล ผลลัพธ์ หรือผลกระทบมากน้อยเพียงใด เป็นกิจกรรมของการบริหารที่ต้องใช้เทคนิคการวิจัยเชิงประเมินผลหลายอย่าง

บรรจง อมรชีวิน (2557: 68) ได้อธิบายวงจรโครงการตามหลัก PRINCE 2 มีขั้นตอนสำคัญ 8 ขั้นตอน ดังนี้

1. การอำนวยความสะดวกโครงการ ซึ่งจะดำเนินการโดยทีมผู้บริหารโครงการ เป็นการตัดสินใจระดับสูงซึ่งเป็นผู้ระบุถึงความต้องการโครงการ ทรัพยากรที่ต้องใช้และพิจารณาถึงว่าจะดำเนินโครงการดังกล่าวต่อไปอีกหรือไม่ สำหรับทักษะที่จำเป็นของผู้บริหารโครงการ ได้แก่ การนำ การติดต่อสื่อสาร มีการแลกเปลี่ยนข้อมูลที่ชัดเจน สมบูรณ์

2. การวางแผนโครงการ เป็นการวางแผนโครงการโดยอาจมีการใช้วิธีเฉพาะการวางแผนเป็นการกำหนดถึงกิจกรรม ความเชื่อมโยงขององค์ประกอบแผน ระยะเวลา และทรัพยากรที่ต้องใช้ รวมทั้งการพิจารณาถึงปัจจัยเสี่ยงต่าง ๆ

3. การเริ่มดำเนินโครงการ เมื่อโครงการได้รับการอนุมัติแล้วรวมทั้งได้รับทรัพยากรโครงการแล้วจะต้องมีการจัดทีมเข้าไปดำเนินการโดยเริ่มจากการแต่งตั้งทีมผู้ดำเนินโครงการและมอบหมายงานให้แต่ละบุคคล ต้องมีการจัดทำแผนการทำงานและต่อเนื่องไปถึงการกำหนดขอบข่ายสัญญาณระหว่างโครงการกับลูกค้า

4. การริเริ่มโครงการ ส่วนที่เกี่ยวกับกระบวนการนี้จะเป็ผลในการกำหนดกลยุทธ์โครงการทั้งหมด และกำหนดหลักเกณฑ์การพิจารณาตัดสินผลต่าง ๆ

5. การควบคุมโครงการ เมื่อเริ่มกิจกรรมโครงการจะต้องมีการควบคุมและการแก้ปัญหา เพื่อให้แน่ใจว่าโครงการจะบรรลุวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้

6. การจัดการสู่ผลผลิต เนื่องจากมีทีมงานทำงานภายใต้โครงการหลายทีม กระบวนการนี้กำหนดขึ้นเพื่อให้มั่นใจว่าแต่ละทีมงานเข้าใจความรับผิดชอบต่อตนเองและผู้อื่น และกิจกรรมสำคัญจะไม่ถูกหลงลืมไปอันเนื่องจากการที่ไม่ได้มอบหมายงานที่เหมาะสม

7. การจัดการภายใต้ขอบเขตงาน เมื่อจบสิ้นการปฏิบัติในแต่ละขั้นตอนของงานที่กำหนดต้องมีการรายงานความก้าวหน้าและปัญหาที่เกิดขึ้น

8. การเสร็จสิ้นโครงการ เป็นการดำเนินการจบโครงการ เป็นการรายงานทั้งหมดและแสดงถึงผลสะท้อนกลับเพื่อการปรับปรุงในอนาคตการพิจารณาถึงประสิทธิภาพความสำเร็จเมื่อเทียบกับวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้

นอกจากนั้น วุฒินันท์ ชุมภู (2559: 18) กล่าวว่า การบริหารโครงการให้ครบวงจรที่ชัดเจนตรงไปตรงมาที่สุดนั้นจะประกอบด้วยขั้นตอน 4 ขั้น ได้แก่ การกำหนดความมุ่งหมายวางแผน ปฏิบัติตามแผน และวัดผล

สรุปได้ว่า วงจรการบริหารโครงการ มีลักษณะเป็นกระบวนการที่สัมพันธ์เชื่อมโยงกันตั้งแต่การศึกษาสภาพปัญหา การวางแผน การดำเนินโครงการ ประเมินผลโครงการ และการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง

ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในโครงการ

วุฒินันท์ ชุมภู (2559: 21-23) กล่าวว่า ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในโครงการสามารถแบ่งได้ดังนี้

1. เจ้าภาพโครงการ คนกลุ่มนี้ส่วนใหญ่จะเป็นผู้บริหารระดับสูงในองค์กร
2. ลูกค้าหรือผู้ใช้งาน คนกลุ่มนี้คือผู้ที่ต้องใช้ผลิตภัณฑ์หรือบริการที่คิดและสร้างขึ้นมา
3. ซัพพลายเออร์ คือ ผู้ที่ออกแบบและส่งมอบสินค้าหรือบริการเพื่อให้มั่นใจได้ว่าจะออกมาตามทีลูกค้าหรือผู้ต้องการ

4. ทีมงานโครงการ คนกลุ่มนี้คือ ผู้ช่วยการดำเนินโครงการให้สำเร็จ อาจเป็นเพื่อนร่วมงานในหน่วยงาน

5. ผู้บริหารโครงการ งานที่ผู้จัดการโครงการต้องรับผิดชอบ คือ การวางแผนและทำโครงการให้สำเร็จ รวมถึงการรายงานความคืบหน้าและการบริหารทีมงานโครงการ

6. กลุ่มอื่น ๆ ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับลักษณะของโครงการ ซึ่งอาจเป็นคณะกรรมการบริษัท สื่อสารมวลชน

นอกจากนั้น ลิน พันธุ์พินิจ (2556: 112-113) กล่าวว่า ผู้จัดการโครงการเป็นบุคคลสำคัญของการบริหารโครงการ เพราะเป็นผู้รับผิดชอบการบริหารโครงการตั้งแต่การกำหนดโครงการจนถึงการประเมินผลโครงการ ผู้บริหารโครงการเป็นบุคคลสำคัญที่จะทำให้โครงการประสบความสำเร็จหรือล้มเหลว ผู้บริหารโครงการควรมีคุณสมบัติที่สำคัญ ดังนี้

1. เป็นผู้มีความรับผิดชอบ ได้แก่ ความรับผิดชอบต่อองค์การ ต่อโครงการ ต่อผู้ร่วมโครงการ และทรัพยากรอื่น ๆ

2. เป็นผู้ที่มีความรู้ มีความรู้ความสามารถและประสบการณ์ทั้งด้านการบริหาร การจัดการ ความรู้ในเนื้อหาโครงการ รวมทั้งติดตามกำกับดูแล และการประเมินผลโครงการ

3. เป็นผู้มีภาวะผู้นำ สามารถนำผู้ตามได้ดี มีจิตใจใฝ่อดอมารี มีความยุติธรรม ตัดสินใจถูกต้อง เหมาะสม เด็ดขาด และมีความยืดหยุ่น

4. เป็นผู้มีความสามารถในการบูรณาการ อันรวมถึงความสามารถในการวิเคราะห์ สังเคราะห์ ประยุกต์ และผสมผสานการบริหารความรู้ที่เหมาะสมและลงตัว

5. เป็นผู้มีความสามารถในการเจรจาต่อรอง อันจะนำไปสู่การรักษาผลประโยชน์ของโครงการให้คงอยู่

6. เป็นผู้มองโลกในแง่ดี ผู้จัดการโครงการเป็นผู้มีการศึกษา มีความรู้ย่อมมองคนเป็นเหมือนตนเอง มิใช่มองคนอื่นไม่ใช่คนเหมือนตนเอง เห็นคนอื่นต่ำต้อยน้อยหน้า ตัวเองดี และเก่งอยู่คนเดียว ความผิดคนอื่นใหญ่หลวงนัก แต่ความผิดของตนเองน้อยนิดเดียว

สรุปได้ว่า ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียประกอบด้วย เจ้าของโครงการ ผู้บริหารโครงการ ผู้สนับสนุนโครงการ คณะทำงาน และผู้รับผลประโยชน์จากโครงการ

สรุปการพัฒนางานให้เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผล ควรดำเนินการในรูปแบบของโครงการ โดยมีการกำหนดโครงการ การวางแผนการดำเนินงาน การดำเนินงานตามแผน การประเมินและรายงานโครงการ ซึ่งโครงการเป็นแผนงานเฉพาะที่มีการกำหนดเป้าหมาย วิธีการดำเนินงาน วิธีการวัดและประเมินผล โดยโครงการเป็นกลไกสำคัญในการพัฒนาการจัดการศึกษาให้ประสบผลสำเร็จบรรลุจุดมุ่งหมาย และมีผู้บริหารโครงการเป็นกลไกสำคัญ

ในการขับเคลื่อนโครงการให้บรรลุจุดมุ่งหมาย ที่สำคัญผู้บริหารโครงการจะต้องเป็นผู้มีความมุ่งมั่น มีความรู้และประสบการณ์ในสาระที่เกี่ยวข้องกับโครงการ และมีทักษะในการทำงานเป็นทีม

วงจรกิจกรรมของเดมมิ่ง PDCA

ประวัติความเป็นมาของวงจรกิจกรรมของเดมมิ่ง PDCA

วิทยา สุหฤทธดำรง, ไรย์วินท์ บุญสวัสดิ์ และอัฒม์ สุนทรโลหิต (2554: 23) กล่าวว่า การบริหารคุณภาพตามวงจรกิจกรรมของเดมมิ่ง PDCA ได้พัฒนาขึ้นโดย ดร.ชีวฮาร์ท (Dr. W.A. Schewhart) ต่อมา ดร.เดมมิ่ง (Dr. W.Edwards.Deming.) ได้นำมา เผยแพร่จนเป็นที่รู้จักกันอย่างแพร่หลาย PDCA (Plan Do Check Act) เป็นกิจกรรมพื้นฐานในการพัฒนาประสิทธิภาพ และคุณภาพของการดำเนินงาน การดำเนินกิจกรรม PDCA อย่างเป็นระบบให้ครบวงจรอย่างต่อเนื่อง หมุนเวียนไปเรื่อย ๆ ย่อมส่งผลให้การดำเนินงานมีประสิทธิภาพและมีคุณภาพเพิ่มขึ้นโดยตลอด

กระบวนการของวงจรกิจกรรมของเดมมิ่ง PDCA

จิระประภา อัครบวร (2562: 18-23) ได้อธิบายกระบวนการของวงจรกิจกรรมของเดมมิ่ง PDCA ที่ประกอบด้วยภารกิจหลัก 4 ขั้นตอน ดังนี้

1. การวางแผน (Plan) เป็นการกำหนดเป้าหมาย/วัตถุประสงค์ ประสงค์ ในการดำเนินงาน วิธีการ และขั้นตอนที่จำเป็นเพื่อให้การดำเนินงานบรรลุเป้าหมายตามที่วางแผน โดยทำความเข้าใจกับเป้าหมาย วัตถุประสงค์ นโยบาย วิสัยทัศน์และพันธกิจขององค์กรให้ชัดเจน เพื่อก่อให้เกิดการพัฒนาที่เป็นไปในแนวทางเดียวกันทั่วทั้งองค์กร (Alignment) การวางแผนจึงจำเป็นต้องกำหนดเกณฑ์มาตรฐานของวิธีการทำงานต่าง ๆ ซึ่งมาตรฐานนี้จะช่วยให้การวางแผนมีความสมบูรณ์ยิ่งขึ้น เพราะสามารถนำมาตรวจสอบได้ว่าการปฏิบัติงานเป็นไปตามมาตรฐานที่กำหนดไว้ในแผนหรือไม่

2. การนำไปปฏิบัติ (Do) เป็นขั้นตอนการปฏิบัติตามแผนที่ได้กำหนดไว้ โดยมีการศึกษาข้อมูลและเงื่อนไขต่าง ๆ ของสภาพงานที่เกี่ยวข้อง ในกรณีที่เป็นงานประจำ อาจใช้การเรียนรู้ศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง แต่ถ้าเป็นงานใหม่หรืองานใหญ่ที่ต้องใช้บุคลากรจำนวนมาก อาจต้องจัดให้มีการฝึกอบรมก่อนที่จะปฏิบัติจริง นอกจากนี้การปฏิบัติจะต้องดำเนินการไปตามแผน วิธีการ และขั้นตอนที่ได้กำหนดไว้ในแผน ซึ่งจะต้องเก็บรวบรวมและบันทึกข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติงานไว้ด้วยเพื่อใช้เป็นข้อมูลในการดำเนินงานในขั้นตอนต่อไป

3. การตรวจสอบ (Check) เป็นขั้นตอนที่ดำเนินการเพื่อประเมินว่าการปฏิบัติงานเป็นไปตามแผนหรือไม่ หรือมีปัญหาเกิดขึ้นในระหว่างการปฏิบัติงานหรือไม่

ซึ่งขั้นตอนนี้มีความสำคัญเนื่องจากการดำเนินงานใด ๆ มักจะเกิดปัญหาแทรกซ้อนที่ทำให้การดำเนินงานไม่เป็นไปตามแผนได้ตลอดเวลา อันอาจส่งผลกระทบต่อประสิทธิภาพและคุณภาพของงาน การติดตาม การตรวจสอบ และการประเมินปัญหาจึงเป็นสิ่งสำคัญที่ต้องกระทำควบคู่ไปกับการดำเนินงาน เพื่อจะได้ทราบข้อมูลที่เป็นประโยชน์ในการปรับปรุงคุณภาพของการดำเนินงานต่อไป

4. การนำผลมาปรับปรุง (Act) เป็นขั้นตอนที่ทำเพื่อแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้น หลังจากได้ทำการตรวจสอบแล้ว การปรับปรุงอาจเป็นการแก้ไขแบบเร่งด่วนเฉพาะหน้า หรือการค้นหาสาเหตุที่แท้จริงของปัญหา เพื่อป้องกันไม่ให้เกิดปัญหาซ้ำรอยเดิม หรืออาจนำไปสู่การกำหนดมาตรฐานของวิธีการทำงานใหม่ ทั้งนี้ผลที่ได้จากการปรับปรุงจะช่วยให้การวางแผนมีความสมบูรณ์และมีคุณภาพเพิ่มขึ้น

ประโยชน์ของวงจรคุณภาพของเดมมิ่ง PDCA

สถาบันเพิ่มผลผลิตแห่งชาติ (2552: 4) ได้อธิบายประโยชน์ของวงจรคุณภาพของเดมมิ่ง PDCA มี 3 ประการ ดังนี้

1. เพื่อป้องกัน

1.1 การนำวงจรคุณภาพของเดมมิ่ง PDCA ไปใช้ ทำให้ผู้ปฏิบัติมีการวางแผน ที่ดีช่วยป้องกันปัญหา ช่วยลดความสับสนในการทำงาน ลดการใช้ทรัพยากรมาก หรือน้อยเกินความพอดี ลดความสูญเสียในรูปแบบต่าง ๆ

1.2 การทำงานที่มีการตรวจสอบเป็นระยะ ทำให้การปฏิบัติงานมีความรัดกุม และแก้ไขปัญหาดังกล่าวได้อย่างรวดเร็วก่อนจะลุกลาม

1.3 การตรวจสอบที่นำไปสู่การแก้ไขปรับปรุง ทำให้ปัญหาที่เกิดขึ้นแล้วไม่เกิดซ้ำ หรือลดความรุนแรงของปัญหา ถือเป็น การนำความผิดพลาดมาใช้ให้เกิดประโยชน์

2. เพื่อแก้ไขปัญหา

2.1 หากเราพบสิ่งที่ไม่เหมาะสม ไม่สะอาด ไม่สะดวก ไม่มีประสิทธิภาพ ไม่ประหยัด เราควรแก้ปัญหา

2.2 การใช้ PDCA เพื่อการแก้ไขปัญหา ด้วยการตรวจสอบว่ามีอะไรบ้างที่เป็นปัญหา เมื่อพบปัญหาก็นำมาวางแผนเพื่อดำเนินการตามวงจร PDCA ต่อไป

3. เพื่อปรับปรุง

PDCA เพื่อการปรับปรุง คือ ไม่ต้องรอให้เกิดปัญหาแต่เราต้องแสวงหาสิ่งต่าง ๆ หรือวิธีการที่ดีกว่าเดิมอยู่เสมอ เพื่อยกระดับคุณภาพชีวิตและสังคม และเมื่อเราคิดว่า จะปรับปรุงอะไร ก็ให้นำวงจร PDCA เป็นขั้นตอนในการปรับปรุง ข้อสำคัญต้องเริ่ม PDCA ที่ตัวเองก่อนมุ่งไปที่บุคคลอื่น

จากที่กล่าวมาเกี่ยวกับแนวคิดของวงจรคุณภาพของเดมมิง PDCA สรุปได้ว่าเป็นกระบวนการพื้นฐานในการพัฒนางานที่ประกอบด้วยภารกิจหลัก 4 ขั้นตอน ได้แก่ ขั้นวางแผน ขั้นปฏิบัติ ขั้นตรวจสอบ และขั้นปรับปรุง ทั้งนี้เพื่อป้องกันปัญหา แก้ไขปัญหา และปรับปรุงงานอย่างต่อเนื่อง

รูปแบบการประเมินของเคิร์กแพทริก

ความเป็นมาของการประเมินของเคิร์กแพทริก

รูปแบบการประเมินของเคิร์กแพทริก เริ่มขึ้นจาก โด널ด์ แอล เคิร์กแพทริก (Donald L. Kirkpatrick) แห่งมหาวิทยาลัยวิสคอนซิน สหรัฐอเมริกา อดีตเคยเป็นประธาน ASTD (The American Society for Training and Development) ได้เสนอแนวคิดเกี่ยวกับการฝึกอบรม และการประเมินผลการฝึกอบรม เป็นการช่วยเหลือบุคลากรให้สามารถปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ ในการฝึกอบรมใด ๆ ควรจัดให้มีการประเมินผลการฝึกอบรม ซึ่งถือเป็นสิ่งที่จำเป็นที่จะช่วยให้รู้ว่า การจัดโปรแกรมการฝึกอบรมมีประสิทธิภาพเพียงใด การฝึกอบรมเป็นกิจกรรมปกติที่เกิดขึ้นในทุกองค์กร เป็นกิจกรรมที่จัดขึ้นมาเพื่อการพัฒนาบุคลากรในหน่วยงาน โดยมุ่งหวังให้ผู้ผ่านการอบรมได้มีการปรับปรุงเปลี่ยนแปลงแนวทางการทำงานให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น

เคิร์กแพทริก เห็นว่าการประเมินผลการฝึกอบรมจะทำให้ได้ความรู้อย่างน้อย 3 ประการ คือ 1) การฝึกอบรมนั้นได้ให้อะไร หรือเกิดประโยชน์ต่อหน่วยงานในลักษณะใดบ้าง 2) ควรยุติโครงการชั่วคราวหรือควรดำเนินการต่อไปเรื่อย ๆ และ 3) ควรปรับปรุงและพัฒนาโปรแกรมฝึกอบรมในส่วนใดบ้าง (พระมหาโชคดี เพชรมาก 2555: 6)

แนวทางรูปแบบการประเมินของเคิร์กแพทริก

รูปแบบการประเมินของเคิร์กแพทริก มีแนวทางดำเนินการประเมิน 4 ระดับ ดังนี้

1. การประเมินปฏิกิริยา (Reaction) เป็นการประเมินปฏิกิริยาตอบสนองของผู้เข้ารับการอบรมว่ามีความรู้สึกอย่างไรเกี่ยวกับโครงการ เช่น หลักสูตร เนื้อหาสาระตรงกับความต้องการหรือไม่ ความคิดเห็นต่อเอกสาร สถานที่ โสตทัศนอุปกรณ์ ระยะเวลาของการอบรมเหมาะสมเพียงไร วิทยากร เหมาะสมหรือไม่ ได้รับความรู้ทักษะในระดับใด มีความคาดหวังอย่างไรต่อการนำความรู้และทักษะที่ได้รับไปใช้งาน เป็นต้น

เครื่องมือเก็บรวบรวมข้อมูลอาจเป็นมาตราส่วนประมาณค่า การสัมภาษณ์แบบสอบถามควรมีคำถามแบบปลายเปิดไว้ตอนท้าย เพื่อให้ผู้ตอบได้แสดงความคิดเห็นตามที่ต้องการ

2. การประเมินการเรียนรู้ (Learning) เป็นการประเมินผลการเรียนที่เกิดขึ้นกับผู้เข้ารับการอบรม เช่น การเปลี่ยนแปลงการเรียนรู้ก่อน หลังการฝึกอบรม เกี่ยวกับความรู้ ความคิด ทศนคติค่านิยม ทักษะ การปฏิบัติ เป็นต้น

เครื่องมือเก็บรวบรวมข้อมูลอาจเป็นแบบทดสอบ (Test) แบบวัดการปฏิบัติ (Performance Test) การสังเกตพฤติกรรม

3. การประเมินพฤติกรรม (Behavior) เป็นการประเมินพฤติกรรมเมื่อกลับไปปฏิบัติงานว่า เปลี่ยนแปลงไปในทิศทางที่พึงประสงค์หรือไม่ มีการนำความรู้และทักษะที่ได้ไปประยุกต์ใช้ในการปฏิบัติงานมากน้อยเพียงไร เป็นต้น

เครื่องมือเก็บรวบรวมข้อมูลอาจเป็นแบบสังเกต แบบสัมภาษณ์ แบบบันทึกพฤติกรรมของผู้บังคับบัญชา

4. การประเมินผลลัพธ์ (Results) ที่เกิดต่อองค์กร เป็นการประเมินผลลัพธ์หรือผลกระทบที่เกิดต่อองค์กร อันเนื่องมาจากการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของผู้เข้ารับการอบรม เช่น การลดลงของปัจจัยเสี่ยง การเพิ่มของประสิทธิภาพการทำงานของหน่วยงาน/องค์กร การลดลงของต้นทุน การเพิ่มกำไร ประโยชน์ต่อเพื่อนร่วมงาน หรือผู้เกี่ยวข้อง/หน่วยงาน/องค์กร/สถาบัน เป็นต้น

เครื่องมือเก็บรวบรวมข้อมูลอาจเป็นแบบบันทึก (รายงาน) การตรวจสอบแบบสอบถามผู้บังคับบัญชาของหน่วยงาน แบบวิเคราะห์ต้นทุน ผลกำไร แบบบันทึกค่าสถิติหรือดัชนี ประสิทธิภาพและประสิทธิภาพ (รสาพร หม้อศรีใจ 2562: 22)

จากที่กล่าวมาเกี่ยวกับแนวคิดของรูปแบบประเมินของเคิร์กแพทริก สรุปได้ว่าเป็นรูปแบบการประเมินผลการฝึกอบรมบุคลากร ที่สามารถเก็บรวบรวมข้อมูลได้อย่างครบถ้วน ประกอบด้วยประเมิน 4 ระดับ ดังนี้ การประเมินปฏิกิริยา การประเมินการเรียนรู้ การประเมินพฤติกรรม และการประเมินผลลัพธ์

แนวคิดเกี่ยวกับความพึงพอใจ

ความหมายของความพึงพอใจ

วรารคณา มณีนพ (2553: 74) กล่าวว่า ความพึงพอใจ หมายถึง ความรู้สึกชอบหรือไม่ชอบของบุคคลที่มีต่อสิ่งเร้าในด้านต่าง ๆ ของคนนั้น ๆ ความรู้สึกพึงพอใจจะเกิดขึ้นเมื่อบุคคลนั้นได้รับการตอบสนองในสิ่งที่ตนพอใจหรือเป็นไปตามเป้าหมายที่ตนต้องการ

พระพัฒนา เทวสโล (2553: 11) กล่าวว่า ความพึงพอใจ หมายถึง ความรู้สึกที่ดี ความประทับใจ ที่ได้รับการตอบสนองต่อความต้องการ ซึ่งขึ้นอยู่กับค่านิยม การศึกษา สิ่งแวดล้อม และประสบการณ์ของแต่ละบุคคล

ยิ่งพร เจียตระกูล และคณะ (2555: 8) กล่าวว่า ความพึงพอใจ หมายถึง ความรู้สึกที่ดีของบุคคลที่ได้รับการตอบสนอง เพื่อบรรลุวัตถุประสงค์ในสิ่งที่ต้องการและคาดหวัง ความพึงพอใจเป็นความชอบของแต่ละบุคคล ซึ่งระดับความพึงพอใจของแต่ละบุคคลย่อมแตกต่างกันอาจจะเนื่องมาจากพื้นฐานทางการศึกษา ทางด้านเศรษฐกิจและสิ่งแวดล้อม

สุภาณี ว่างานนท์ (2558: 39) กล่าวว่า ความพึงพอใจ หมายถึง ความรู้สึกทางอารมณ์ที่ดี ที่ชอบ ที่พอใจของบุคคลที่มีต่อสิ่งที่ได้รับการตอบสนองซึ่งตรงกับสิ่งที่คาดหวังและความพึงพอใจของแต่ละบุคคลย่อมแตกต่างกัน

สรุปได้ว่า ความพึงพอใจ หมายถึง สภาวะความรู้สึกของแต่ละบุคคลในทางบวก ความชอบ ความสบายใจ ความพอใจ ความสุขใจ ต่อสภาพแวดล้อมในด้านต่าง ๆ หรือมีเจตคติที่ดีที่มีปฏิกริยาต่อสิ่งเร้า เป็นผลต่อเนื่องจากการที่บุคคลได้ประเมินผลสิ่งนั้นแล้วว่าพอใจ

การวัดความพึงพอใจ

ปาริฉัตร ถนอมวงษ์ (2561: ไม่มีเลขหน้า) กล่าวว่า ความพึงพอใจ เป็นปัจจัยสำคัญประการหนึ่งซึ่งช่วยให้งานสำเร็จโดยเฉพาะอย่างยิ่งถ้าเป็นงานที่เกี่ยวข้องกับการให้บริการ นอกจากนี้ผู้บริหารจะดำเนินการให้ผู้ปฏิบัติงานให้บริการเกิดความพึงพอใจในการทำงานแล้ว ยังจำเป็นต้องดำเนินการที่จะให้ผู้มาใช้บริการเกิดความพึงพอใจด้วย เพราะความเจริญเติบโตของงานบริการปัจจัยที่เป็นตัวบ่งชี้ คือ จำนวนผู้มาใช้บริการ ซึ่งความพึงพอใจจะเกิดขึ้นหรือไม่ขึ้นอยู่กับการให้บริการขององค์กรประกอบกับระดับความรู้สึกของผู้มารับบริการในมิติต่าง ๆ ของแต่ละบุคคล ดังนั้นการวัดระดับความพึงพอใจ สามารถกระทำได้หลายวิธี ดังนี้

1. การใช้แบบสอบถาม เป็นวิธีที่นิยมใช้กันอย่างแพร่หลาย โดยการขอความร่วมมือจาก กลุ่มบุคคลที่ต้องการวัดและแสดงความคิดเห็นลงในแบบฟอร์มที่กำหนด
2. การสัมภาษณ์ ต้องอาศัยเทคนิคและความชำนาญพิเศษของผู้สัมภาษณ์ที่จะจูงใจให้ผู้ตอบคำถามตอบตามข้อเท็จจริง
3. การสังเกต เป็นการสังเกตพฤติกรรมทั้งก่อนการรับบริการ ขณะรับบริการ และหลังการรับบริการ การวัดโดยวิธีนี้จะต้องกระทำอย่างจริงจัง และมีแบบแผนที่แน่นอน จะเห็นได้ว่าการวัด ความพึงพอใจต่อการให้บริการนั้นสามารถกระทำได้หลายวิธี ขึ้นอยู่กับความสะดวกความเหมาะสม ตลอดจนจุดมุ่งหมายของการวัดด้วย จึงจะส่งผลให้การวัดนั้นมีประสิทธิภาพและน่าเชื่อถือ

จากที่กล่าวมาเกี่ยวกับแนวคิดของความพึงพอใจ สรุปได้ว่า ความพึงพอใจเป็นความรู้สึกที่ดีของบุคคลต่อสิ่งเร้าที่ผ่านการประเมินด้วยตนเอง ซึ่งส่งผลต่อการปฏิบัติงาน ดังนั้นความพึงพอใจจึงเป็นองค์ประกอบสำคัญของการพัฒนาบุคลากรในองค์กร

แนวคิดเกี่ยวกับรูปแบบ

ความหมายของรูปแบบ

Cleland and King (1983: 133) ได้ให้ความหมายของรูปแบบไว้ 2 ประการ ดังนี้
 1) รูปแบบ หมายถึง สิ่งที่จำลองจากของจริง ให้มีขนาดเล็กลง 2) รูปแบบ หมายถึง การแสดงความเกี่ยวพันกันอย่างเป็นระบบ เพื่อที่จะใช้ประโยชน์ในการทำนายผลการเปลี่ยนแปลงในลักษณะข้อมูลที่ชัดเจนและสัมพันธ์กัน

Daft (1992: 20 อ้างถึงใน มัสยา จุ้ยสม 2558: 119) กล่าวว่า รูปแบบ หมายถึง ตัวแทนอย่างง่ายที่ใช้อธิบายมิติที่สำคัญบางมิติขององค์การ

Husen and Postlethwaite (1994: 32) กล่าวว่า รูปแบบมีความหมายที่แตกต่างจากทฤษฎี เพราะรูปแบบยังไม่ใช่ข้อเท็จจริง ที่ได้พิสูจน์แล้ว

เบญจวรรณ กีสุขพันธ์ (2551: 158) ได้ให้ความหมายของรูปแบบไว้ว่า รูปแบบ มี 2 ลักษณะ ดังนี้ ความหมายเชิงกายภาพ หมายถึง แบบจำลองของสิ่งที่เป็นรูปธรรม และความหมายเชิงแนวคิด คุณลักษณะซึ่งหมายถึง แบบจำลองของสิ่งที่เป็นนามธรรมทั้งสองลักษณะเป็นตัวแทนของความจริงอย่างง่าย หรือย่อส่วนของปรากฏการณ์ต่าง ๆ ออกมาให้เห็นความสัมพันธ์ต่อเนื่องความเป็นเหตุเป็นผล และการเชื่อมโยงของสิ่งที่เกี่ยวข้องเข้าด้วยกันโดยใช้เหตุผลข้อมูล และฐานคติมาประกอบกัน เพื่ออธิบายปรากฏการณ์ที่เกิดขึ้น อธิบายทฤษฎีที่มีอยู่แล้วให้เข้าใจได้ชัดเจนยิ่งขึ้น ใช้เป็นแนวทางในการสร้างทฤษฎีใหม่ ๆ ตลอดจนใช้เป็นแนวทางในการดำเนินงานอย่างใดอย่างหนึ่งต่อไป หรือกล่าวอีกนัยหนึ่งว่า รูปแบบ หมายถึงเค้าโครงของเรื่องที่ต้องการศึกษา โดยแสดงให้เห็นถึงโครงสร้างทางความคิด องค์ประกอบต่าง ๆ ซึ่งมีความสัมพันธ์กัน เพื่อช่วยในการศึกษาปัญหา แนวคิด และปรากฏการณ์ต่าง ๆ ให้เกิดความรู้ความเข้าใจได้ง่ายและดียิ่งขึ้น

สุวิมล อุดมพิริยาศักย์ (2553: 11) กล่าวว่า คำว่ารูปแบบตรงกับภาษาอังกฤษว่า “Model” และคำที่ใช้ในภาษาไทยมีหลายคำ เช่น ตัวแบบ ต้นแบบ แบบจำลอง หุ่นจำลอง แบบตุ๊กตา โมเดล เป็นต้น

สราวดี เฟิงศรีโคตร (2554: 51) ได้ให้ความหมายว่า รูปแบบ หมายถึง สิ่งที่เป็นโครงสร้างของความคิดประกอบด้วยองค์ประกอบที่สำคัญ ของเรื่องที่ศึกษาอย่างเป็นระบบ มีความสัมพันธ์กันตามหลักปรัชญา ทฤษฎี หลักการและแนวคิด หรือความเชื่อต่าง ๆ ประกอบเป็นกระบวนการหรือขั้นตอนสำคัญ ที่ช่วยให้สภาพการดำเนินการเป็นไปตามทฤษฎีหลักการหรือแนวคิดที่ยึดถือ และได้รับการพิสูจน์หรือยอมรับว่ามีประสิทธิภาพ สามารถใช้เป็นแบบแผนในการดำเนินการ เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์เฉพาะรูปแบบนั้น ๆ ได้ อาจเป็นได้ทั้งรูปแบบที่เป็นแบบจำลองของสิ่งที่เป็นนามธรรม

สรุปได้ว่า รูปแบบ หมายถึง แผนภาพหรือภาพร่างของสิ่งใดสิ่งหนึ่งหรือแผนภาพที่แสดงถึงองค์ประกอบการทำงานของสิ่งใดสิ่งหนึ่ง และแสดงโครงสร้างความสัมพันธ์ระหว่างองค์ประกอบต่าง ๆ ที่เป็นเหตุและผลซึ่งกันและกัน เพื่อช่วยให้เข้าใจข้อเท็จจริงเรื่องใดเรื่องหนึ่งโดยเฉพาะ

องค์ประกอบของรูปแบบ

Brown and Moberg (1980: 16) ได้สังเคราะห์รูปแบบขึ้นมาจากแนวคิดเชิงระบบกับหลักการบริหารตามสถานการณ์ พบว่า องค์ประกอบของรูปแบบประกอบด้วย

1. สภาพแวดล้อม (Environment)
2. เทคโนโลยี (Technology)
3. โครงสร้าง (Structure)
4. กระบวนการจัดการ (Management Process)
5. การตัดสินใจสั่งการ (Decision Making)

Bardo and Hartman (1982: 15, อ้างถึงใน อัมพร พิณะสา 2561: 90) ให้ความเห็นเกี่ยวกับองค์ประกอบของรูปแบบไว้ว่า การที่จะระบุไว้ว่ารูปแบบหนึ่งจะต้องประกอบด้วยรายละเอียดมากน้อยเพียงใด จึงจะเหมาะสม และรูปแบบนั้นควรมีองค์ประกอบอะไรบ้าง ไม่มีข้อกำหนดที่แน่นอน ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับปรากฏการณ์นั้น ๆ รูปแบบระบบที่มีลักษณะบางประการของระบบเปิด เป็นรูปแบบที่แสดงถึงองค์ประกอบย่อยของระบบ ประกอบด้วย 4 ส่วน คือ 1) ปัจจัยนำเข้า 2) กระบวนการ 3) ผลผลิต และ 4) ข้อมูลป้อนกลับจากสภาพแวดล้อม การพิจารณารูปแบบในลักษณะนี้ถือว่า ผลผลิตของระบบเกิดจากการที่มีปัจจัยนำเข้าส่งเข้าไปผ่านกระบวนการซึ่งจะจัดกระทำให้เกิดผลผลิตขึ้นและให้ความสนใจกับข้อมูลป้อนกลับจากสภาพภายนอก ซึ่งแสดงถึงการเริ่มมีลักษณะของความเป็นระบบเปิด

มัทยา จ้อยสม (2558: 125) กล่าวว่า ในการจะกำหนดองค์ประกอบของรูปแบบอย่างไร นั้นคงต้องพิจารณาจากปรากฏการณ์ที่ศึกษาตามแนวคิด ทฤษฎีต่าง ๆ ในการกำหนดรูปแบบ แต่ละรูปแบบตามวัตถุประสงค์ของการกำหนด ที่สอดคล้องกับความต้องการของการดำเนินงาน ซึ่งขึ้นอยู่กับการจัดองค์การบริหาร หรือโครงสร้างของระบบบริหาร แนวทางการดำเนินการ ภาระหน้าที่ขององค์กรนั้น ๆ

อัมพร พิณะสา (2561: 90) กล่าวว่า การกำหนดองค์ประกอบของรูปแบบ ไม่ปรากฏชัดแจ้งว่า จะต้องมีส่วนประกอบใดบ้าง จำนวนเท่าใด และมีลักษณะอย่างไรไม่มีหลักเกณฑ์ที่แน่นอน ขึ้นอยู่กับลักษณะเฉพาะของปรากฏการณ์ที่ศึกษาเป็นสำคัญ แต่ทั้งนี้รูปแบบจะต้องมีตัวแปรผันครบแสดงให้เห็นถึงความสัมพันธ์ในลักษณะเป็นเหตุเป็นผลกัน และความสัมพันธ์เหล่านั้น

สามารถตอบสนองวัตถุประสงค์ของการสร้างรูปแบบนั้น ๆ โดยใช้ข้อมูลต่าง ๆ ที่พิสูจน์และเชื่อถือได้ รวมทั้งเป็นที่ยอมรับกันทั่วไป

สรุปได้ว่า การกำหนดองค์ประกอบของรูปแบบไม่มีหลักเกณฑ์ที่กำหนดไว้ อย่างเฉพาะเจาะจง ขึ้นอยู่กับบริบทของการศึกษาตามแนวคิดทฤษฎีต่าง ๆ แต่โครงสร้างของรูปแบบ จะแสดงถึงความสัมพันธ์ระหว่างองค์ประกอบต่าง ๆ ที่ตอบสนองวัตถุประสงค์ของรูปแบบนั้น ๆ สำหรับการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้นำแนวคิดของ Bardo and Hartman มาเป็นแนวทางในการกำหนด องค์ประกอบของรูปแบบ ซึ่งประกอบด้วย ปัจจัยนำเข้า กระบวนการ ผลผลิต และ ข้อมูลป้อนกลับ

การสร้างและพัฒนารูปแบบ

Keeves (1988: 560) ได้กล่าวถึง หลักการอย่างกว้าง ๆ เพื่อการสร้างรูปแบบไว้ 4 ประการ ดังนี้

1. รูปแบบควรประกอบด้วยความสัมพันธ์อย่างมีโครงสร้าง (ของตัวแปร) มากกว่า ความสัมพันธ์เชิงเส้นตรงแบบธรรมดา อย่างไรก็ตามความเชื่อมโยงแบบเส้นตรงธรรมดาทั่วไปนั้น ก็มีประโยชน์ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในการศึกษาวิจัยในช่วงต้นของการพัฒนารูปแบบ
2. รูปแบบควรใช้เป็นแนวทางในการพยากรณ์ผลที่เกิดขึ้นจากการใช้รูปแบบ ได้สามารถตรวจสอบได้โดยการสังเกต และหาข้อสนับสนุนด้วยข้อมูลเชิงประจักษ์ได้
3. รูปแบบควรต้องระบุหรือชี้ให้เห็นถึงกลไกเชิงเหตุผลของเรื่องที่ศึกษา ดังนั้น นอกจากรูปแบบจะเป็นเครื่องมือในการพยากรณ์ได้ควรใช้ในการอธิบายปรากฏการณ์ได้ด้วย
4. นอกจากคุณสมบัติต่าง ๆ ที่กล่าวมาแล้ว รูปแบบควรเป็นเครื่องมือในการสร้าง มโนทัศน์ใหม่ และการสร้างความสัมพันธ์ของตัวแปรในลักษณะใหม่ ซึ่งเป็นการขยาย องค์ความรู้ในเรื่องที่กำลังศึกษาด้วย

Willer (1967: 83) กล่าวว่า การพัฒนารูปแบบมีขั้นตอนการดำเนินงานแตกต่างกันออกไป แต่โดยทั่วไปแล้วสามารถแบ่งออกเป็น 2 ตอนใหญ่ ๆ คือ การสร้างรูปแบบ (Construct) และการหา ความตรง (Validity) ของรูปแบบ ส่วนรายละเอียดในแต่ละขั้นตอนจะมีการดำเนินการอย่างไรนั้น ขึ้นอยู่กับลักษณะและกรอบแนวคิดซึ่งเป็นพื้นฐานในการพัฒนารูปแบบนั้น ๆ

บุญชม ศรีสะอาด (2553: 35) กล่าวว่า การพัฒนารูปแบบการควบคุมวิทยานิพนธ์ แบ่งการดำเนินงานออกเป็น 2 ขั้นตอน คือ การพัฒนารูปแบบและการทดสอบประสิทธิภาพ และประสิทธิผลของรูปแบบ ในส่วนของการพัฒนารูปแบบนั้นดำเนินการโดยวิเคราะห์ลำดับขั้น ของการทำวิทยานิพนธ์ หลักการเขียนรายงานการวิจัย จุดบกพร่องที่มักจะพบในการทำวิทยานิพนธ์ ฯลฯ แล้วนำองค์ประกอบเหล่านั้นมาสร้างเป็นรูปแบบการควบคุมวิทยานิพนธ์ หลังจากนั้นจะเป็น ขั้นตอนี่ 2 คือ การนำรูปแบบดังกล่าวไปทดสอบและประเมินประสิทธิภาพและประสิทธิผล ของรูปแบบจากการศึกษาวิเคราะห์ ในเรื่องนี้พอสรุปได้ว่าการสร้างรูปแบบ (Model)

นั้น ไม่มีข้อกำหนดที่ตายตัวว่าจะต้องทำอะไรบ้าง แต่โดยทั่วไปจะเริ่มต้นจากการหาองค์ความรู้ (Intensive Knowledge) เกี่ยวกับเรื่องที่เราจะสร้างรูปแบบให้ชัดเจน จากนั้นจึงค้นหาสมมติฐาน และหลักการของรูปแบบที่จะพัฒนา แล้วสร้างรูปแบบตามหลักการที่กำหนดขึ้น และนำรูปแบบที่สร้างขึ้นไปตรวจสอบหาคุณภาพของรูปแบบต่อไป

สรุปได้ว่า การสร้างและพัฒนารูปแบบ มีขั้นตอนสำคัญ 2 ขั้นตอน ได้แก่ ขั้นตอนการสร้างรูปแบบและขั้นตอนการหาความเที่ยงตรงของรูปแบบ ส่วนในแต่ละขั้นตอนมีรายละเอียดอย่างไรนั้น ขึ้นอยู่กับลักษณะและกรอบแนวคิดที่เป็นฐานในการสร้างหรือพัฒนารูปแบบนั้น ๆ

สำหรับการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้กำหนดองค์ประกอบของรูปแบบการจัดการศึกษา ศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดลำพูน ตามแนวการศึกษาวอลดอร์ฟสำหรับเด็กพิเศษ โดยได้นำแนวคิดของ Bardo and Hartman (1982: 15, อ้างถึงใน อัมพร พินะสา 2561: 90) ที่ได้เสนอองค์ประกอบย่อยของระบบ ประกอบด้วย 4 ส่วน คือ 1) ปัจจัยนำเข้า 2) กระบวนการ 3) ผลผลิต และ 4) ข้อมูลป้อนกลับ และแนวคิดเกี่ยวกับปัจจัยแห่งความสำเร็จของ วีระยุทธ ชาตะกาญจน์ (2555: 29) มาเป็นแนวคิดหลักในการกำหนดองค์ประกอบของรูปแบบ และได้ศึกษาแนวคิดการสร้างและพัฒนารูปแบบจากงานของ พัฒนา พรหมณี ศรีสรรงค์ เอี่ยมสะอาด และปณิธาน กระสังข์ (2560: 1) ที่ได้ศึกษาแนวคิดการสร้างและพัฒนารูปแบบเพื่อใช้ในการดำเนินงานด้านการสาธารณสุขสำหรับนักสาธารณสุข รวมทั้งได้วิเคราะห์สังเคราะห์ องค์ประกอบของรูปแบบที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษา เพื่อแนวทางในการนำเสนอรูปแบบการจัดการศึกษา ศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดลำพูน ตามแนวการศึกษาวอลดอร์ฟสำหรับเด็กพิเศษ จากนักการศึกษา ดังนี้ พิมพ์ใจ อุ่นบ้าน (2555: 200-204) ศึกษารูปแบบการพัฒนาภาวะผู้นำด้านการสร้างเสริมสุขภาพของนักศึกษาพยาบาล วิทยาลัยพยาบาล สังกัดสถาบันพระบรมราชชนก กระทรวงสาธารณสุข วิชาญ ใจเถิง และคณะ (2557: 1) ศึกษารูปแบบการบริหารงานวิชาการเพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียนตามแนววิถีพุทธและวอลดอร์ฟสำหรับโรงเรียนประถมศึกษา ในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน อุดม ชูสิ่ววรรณ (2559: 214) ศึกษาแบบการพัฒนากระบวนการบริหารคุณภาพโรงเรียนมัธยมศึกษาสู่ความเป็นเลิศระดับสากล อัมพร พินะสา (2561: 134-138) ศึกษาการพัฒนาแบบการจัดการศึกษาโดยใช้ท้องถิ่นเป็นฐานของสถานศึกษาในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ชนะศึก นิชานนท์, เอื้ออารี จันทร, สาธิตา สกุลรัตน์กุลชัย, ทิพวัลย์ ปัญจมะวัต และดวงกมล ขำแสง (2561: 1) ศึกษาการพัฒนาแบบการจัดการศึกษาสำหรับผู้ดูแลเด็ก โดยใช้แนวคิดการเรียนรู้ โดยใช้การทำงานเป็นฐาน และเชาวกุล พรหมใจ (2561: 1) ศึกษาการพัฒนาแบบการจัดการเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนในศตวรรษที่ 21 ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน ดังแสดงในตารางที่ 2.1

ตารางที่ 2.1 แสดงการสังเคราะห์องค์ประกอบที่เกี่ยวข้องกับรูปแบบการจัดการศึกษาของ
นักการศึกษา จำนวน 7 คน

องค์ประกอบของรูปแบบ	พิมพ์ใจ อุณบ้าน	วิชาญ ใจเถิง และคณะ	อุดม ชูสิวรรณ	พัฒนา พรหมณี และคณะ	อัมพร พิณะสา	ชนะศึก นิชานนท์ และคณะ	เชาวกุล พรหมใจ
ปัจจัยนำเข้า	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓
กระบวนการ	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓
ผลการดำเนินการ	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓
ข้อมูลย้อนกลับ				✓			✓
ปัจจัยแห่งความสำเร็จ				✓			✓

จากตารางที่ 2.1 การสังเคราะห์องค์ประกอบของรูปแบบที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาพบว่า มีองค์ประกอบที่มีความถี่ตั้งแต่ 2 คน ขึ้นไป ในเอกสารและงานวิจัยของนักการศึกษาทั้ง 7 คน ดังนี้ 1) ปัจจัยนำเข้า 2) กระบวนการ 3) ผลการดำเนินการ 4) ข้อมูลย้อนกลับ 5) ปัจจัยแห่งความสำเร็จ

จากผลการศึกษาองค์ประกอบของรูปแบบจากงานของนักการศึกษาที่กล่าวมา ผู้วิจัยจึงได้กำหนดโครงสร้างองค์ประกอบรูปแบบการจัดการศึกษาศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดลำพูน ตามแนวทางการศึกษาวอลดอร์ฟสำหรับเด็กพิเศษ ประกอบด้วย 5 องค์ประกอบ ได้แก่ 1) ปัจจัยนำเข้า 2) กระบวนการ 3) ผลการดำเนินการ 4) ข้อมูลย้อนกลับ 5) ปัจจัยแห่งความสำเร็จ เพื่อนำไปสู่การกำหนดประเด็นในการศึกษาสภาพการดำเนินงานพัฒนาการจัดการศึกษา ศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดลำพูน ตามแนวทางการศึกษาวอลดอร์ฟสำหรับเด็กพิเศษ (ระยะที่ 1) ในประเด็นกระบวนการพัฒนาการจัดการศึกษาและปัจจัยแห่งความสำเร็จในการจัดการศึกษา และเพื่อนำไปสู่กระบวนการสร้างรูปแบบการจัดการศึกษาศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดลำพูน ตามแนวทางการศึกษาวอลดอร์ฟสำหรับเด็กพิเศษ (ระยะที่ 2) ต่อไป

การประเมินรูปแบบ

Madaus Scriven and Stufebeam (1983: 399-402) ได้กล่าวถึง การทดสอบรูปแบบด้วยการประเมิน ซึ่ง Joint Committee on Standards for Education Evaluation

ได้เสนอหลักการประเมินเพื่อเป็นบรรทัดฐานของกิจกรรมการตรวจสอบรูปแบบ ซึ่งจัดเป็น 4 หมวด ดังนี้

1. มาตรฐานด้านความเป็นไปได้ (Feasibility Standards) เป็นการประเมินความเป็นไปได้ในการนำไปปฏิบัติจริง
2. มาตรฐานด้านความเป็นประโยชน์ (Utility Standards) เป็นการประเมินการตอบสนองต่อความต้องการของผู้ใช้รูปแบบ
3. มาตรฐานด้านความเหมาะสม (Propriety Standards) เป็นการประเมินความเหมาะสมทั้งในด้านกฎหมายและศีลธรรมจรรยา
4. มาตรฐานด้านความถูกต้อง (Accuracy Standards) เป็นการประเมินความเชื่อถือและได้สาระครอบคลุมครบถ้วนตามความต้องการอย่างแท้จริง

Eisner (1976: 24) กล่าวว่า การทดสอบรูปแบบหรือการประเมินในบางเรื่องก็ไม่สามารถกระทำได้ด้วยข้อจำกัดของสภาพการณ์ต่าง ๆ และได้เสนอแนวคิดของการทดสอบหรือประเมินโดยใช้ผู้ทรงคุณวุฒิเห็นด้วยว่าการวิจัยทางการศึกษาส่วนใหญ่ดำเนินการตามหลักการทางวิทยาศาสตร์หรือเชิงปริมาณมากเกินไป และในบางเรื่องก็ต้องการความละเอียดอ่อนมากกว่าการได้ตัวเลข และสรุป จึงได้เสนอแนวคิดการประเมินโดยผู้ทรงคุณวุฒิ ดังนี้

1. การประเมินโดยแนวทางนี้ มิได้ประเมินโดยเน้นสัมฤทธิ์ผลของเป้าหมายหรือวัตถุประสงค์ตามรูปแบบของการประเมินแบบอิงเป้าหมาย การตอบสนองปัญหาความต้องการของผู้ที่เกี่ยวข้องตามรูปแบบของการประเมินแบบสนองตอบ หรือการรองรับกระบวนการตัดสินใจตามรูปแบบการประเมินอิงการตัดสินใจแต่อย่างใดอย่างหนึ่ง แต่การประเมินโดยผู้ทรงคุณวุฒิจะเน้นการวิเคราะห์วิจารณ์อย่างลึกซึ้งเฉพาะในประเด็นที่ถูกนำมาพิจารณา ซึ่งไม่จำเป็นต้องเกี่ยวข้องกับวัตถุประสงค์หรือผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการตัดสินใจเสมอไปตาอาจจะมีผลผสมผสานปัจจัยต่าง ๆ ในการพิจารณาเข้าด้วยกันตามวิจรรณญาณของผู้ทรงคุณวุฒิเพื่อให้ได้ข้อสรุปเกี่ยวกับคุณภาพประสิทธิภาพ และความเหมาะสมของสิ่งที่จะทำการประเมิน

2. รูปแบบการประเมินที่เป็นความเฉพาะทาง ในเรื่องที่จะประเมินโดยที่พัฒนามาจากแบบการวิจารณ์งานศิลปะ ที่มีความละเอียดอ่อนลึกซึ้งและต้องอาศัยผู้เชี่ยวชาญสูงมาเป็นผู้วินิจฉัย เนื่องจากเป็นการวัดคุณค่าไม่อาจประเมินด้วยเครื่องมือใด ๆ และต้องใช้ความรู้ความสามารถของผู้ประเมินอย่างแท้จริงแนวคิดนี้ได้นำมาประยุกต์ใช้ในทางการศึกษาระดับสูงมากขึ้น ทั้งนี้เพราะเป็นองค์ความรู้เฉพาะสาขาผู้ที่ศึกษาเรื่องนั้นจริง ๆ จึงจะทราบและเข้าใจอย่างลึกซึ้ง

3. รูปแบบที่ใช้ตัวบุคคล คือ ผู้ทรงคุณวุฒิเป็นเครื่องมือในการประเมิน โดยใช้ความเชื่อถือว่าผู้ทรงคุณวุฒิที่เที่ยงธรรมและมีคุณพินิจที่ดี ทั้งนี้มาตรฐานและเกณฑ์พิจารณาต่าง ๆ นั้น จะเกิดขึ้นจากประสบการณ์และความชำนาญของผู้ทรงคุณวุฒิตนเอง

4. รูปแบบที่ย่อมให้มีความยืดหยุ่นในกระบวนการทำงานของผู้ทรงคุณวุฒิ ตามอรรถาธิบายและความถนัดของแต่ละคนนับตั้งแต่การกำหนดประเด็นสำคัญที่จะนำมาพิจารณา การบ่งชี้ข้อมูลที่ต้องการ การเก็บรวบรวมข้อมูล การประมวลผล การวินิจฉัยข้อมูลตลอดจนวิธีการนำเสนอ

สมศักดิ์ ภูวิภาดาวรรณ (2554: 114-115) กล่าวว่า ลักษณะของการประเมินผลการเรียนการสอนตามสภาพจริงการจัดทำรูปแบบการประเมินทางการศึกษา สรุปได้ดังนี้

1. ด้านการใช้ประโยชน์ (Utility) หมายถึง ร่างรูปแบบการพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษาอย่างมีความสุข สำหรับเด็กด้อยโอกาสในโรงเรียนการศึกษาสงเคราะห์ สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ สามารถนำไปประยุกต์ใช้พัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษาให้เด็กด้อยโอกาสในโรงเรียนการศึกษาสงเคราะห์ มีความสุขได้

2. ด้านความเป็นไปได้ (Feasibility) หมายถึง ร่างรูปแบบการพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษาอย่างมีความสุขสำหรับเด็กด้อยโอกาสในโรงเรียนการศึกษาสงเคราะห์ สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ มีความสอดคล้องกับสภาพความเป็นจริง สามารถนำไปปฏิบัติได้ เป็นที่ยอมรับของผู้มีส่วนเกี่ยวข้องและผลที่ได้จากการนำรูปแบบไปใช้ จะนำไปสู่การจัดการศึกษาสำหรับเด็กด้อยโอกาสในโรงเรียนการศึกษาสงเคราะห์ สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ ให้มีความสุขได้

3. ด้านความเหมาะสม (Propriety) หมายถึง ร่างรูปแบบการพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษาอย่างมีความสุขสำหรับเด็กด้อยโอกาสในโรงเรียนการศึกษาสงเคราะห์ สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษมีความสอดคล้องกับกฎ ระเบียบจรรยาบรรณวิชาชีพ โดยคำนึงถึงผู้มีส่วนเกี่ยวข้องและผู้ที่จะได้รับผลกระทบจากการใช้รูปแบบ

4. ด้านความถูกต้อง (Accuracy) หมายถึง ร่างรูปแบบการพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษาอย่างมีความสุขสำหรับเด็กด้อยโอกาสในโรงเรียนการศึกษาสงเคราะห์ สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษมีการพัฒนามาจากพื้นฐานแนวคิดทฤษฎีที่น่าเชื่อถือ มีการระบุดองค์ประกอบผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง ข้อมูลหลักฐาน ตลอดจนวิธีการรวบรวมข้อมูลหรือหลักฐานของรูปแบบได้อย่างชัดเจนน่าเชื่อถือ

สรุปได้ว่า การประเมินรูปแบบ สามารถกระทำได้ 2 ลักษณะ ได้แก่ การประเมินตามแนวคิดของ Joint Committee on Standard for Education Evaluation และการประเมินโดยใช้ผู้ทรงคุณวุฒิตามแนวคิดของ Eisner ซึ่งเป็นวิธีที่แสดงถึงโครงสร้างความคิดโดยใช้หลักการเทียบเคียงแนวความคิด ประสบการณ์และข้อมูลในองค์ประกอบและความสัมพันธ์ขององค์ประกอบต่าง ๆ

จากที่กล่าวมาเกี่ยวกับแนวคิดของรูปแบบ สรุปได้ว่า รูปแบบเป็นแผนภาพหรือภาพร่างของสิ่งใดสิ่งหนึ่ง ที่มีลักษณะเป็นโครงสร้างความสัมพันธ์ระหว่างองค์ประกอบต่าง ๆ โดยกำหนดขึ้นจากบริบทของการศึกษาตามแนวคิดทฤษฎีในเรื่องนั้น ๆ ผ่านกระบวนการตรวจสอบเพื่อช่วยให้เข้าใจข้อเท็จจริงเรื่องใดเรื่องหนึ่งโดยเฉพาะ ในความคิดเห็นของผู้วิจัย เห็นว่าโครงสร้างของรูปแบบควรประกอบไปด้วยปัจจัยนำเข้า กระบวนการ ผลสัมฤทธิ์ และผลสะท้อนกลับ สำหรับทดสอบรูปแบบ ผู้วิจัยได้ประเมินตามหลักการของ Joint Committee on Standard for Education Evaluation จากผู้ทรงคุณวุฒิ 5 ท่าน โดยใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือการประเมินคุณภาพของรูปแบบ

ศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดลำพูน

ประวัติความเป็นมา

สืบเนื่องจากการประชุมคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ 6 กรกฎาคม 2542 ได้เห็นชอบในหลักการมาตรการจัดการศึกษาเพื่อคนพิการ และให้ดำเนินการตามที่กระทรวงศึกษาธิการเสนอ โดยเห็นชอบกับยุทธศาสตร์การดำเนินการ และโครงสร้างการบริหารงานของการจัดการศึกษาเพื่อคนพิการ โดยให้มีศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดทุกจังหวัด ทำหน้าที่เป็นศูนย์เตรียมการนำนโยบายไปสู่การปฏิบัติ จัดทำงานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในพื้นที่ให้บริการการศึกษา บำบัดฟื้นฟู และดำเนินงานระบบส่งต่อโรงเรียนชุมชน (ศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดลำพูน 2560: 1)

ปัจจุบันศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดลำพูน สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ ตั้งอยู่เลขที่ 365 หมู่ 2 ตำบลตันธง อำเภอเมือง จังหวัดลำพูน มีพื้นที่ทั้งสิ้น 6 ไร่ โดยมีพื้นที่ให้บริการทางการศึกษาคครอบคลุม 8 อำเภอ คือ อำเภอเมือง อำเภอบ้านธิ อำเภอป่าซาง อำเภอบ้านโฮ่ง อำเภอแม่ทา อำเภอทุ่งหัวช้าง อำเภอเวียงหนองล่อง และอำเภอลี้

บทบาทหน้าที่

ศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดลำพูน มีหน้าที่ในการจัดและส่งเสริม สนับสนุน การศึกษาในลักษณะศูนย์บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่ม และเตรียมความพร้อมของเด็กพิเศษ เพื่อเข้าสู่การศึกษาในระดับที่สูงขึ้น พัฒนาและฝึกอบรมผู้ดูแลเด็กพิเศษ บุคลากรที่จัดการศึกษา สำหรับเด็กพิเศษ จัดระบบและส่งเสริม สนับสนุนการจัดแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคล สิ่งอำนวยความสะดวก สื่อ บริการ และความช่วยเหลืออื่นใดทางการศึกษาสำหรับเด็กพิเศษ จัดระบบ บริการช่วงเชื่อมต่อสำหรับเด็กพิเศษ ให้บริการฟื้นฟูสมรรถภาพเด็กพิเศษโดยครอบครัวและชุมชน ด้วยกระบวนการทางการศึกษา เป็นศูนย์ข้อมูล รวมทั้งจัดระบบข้อมูลสารสนเทศด้านการศึกษา

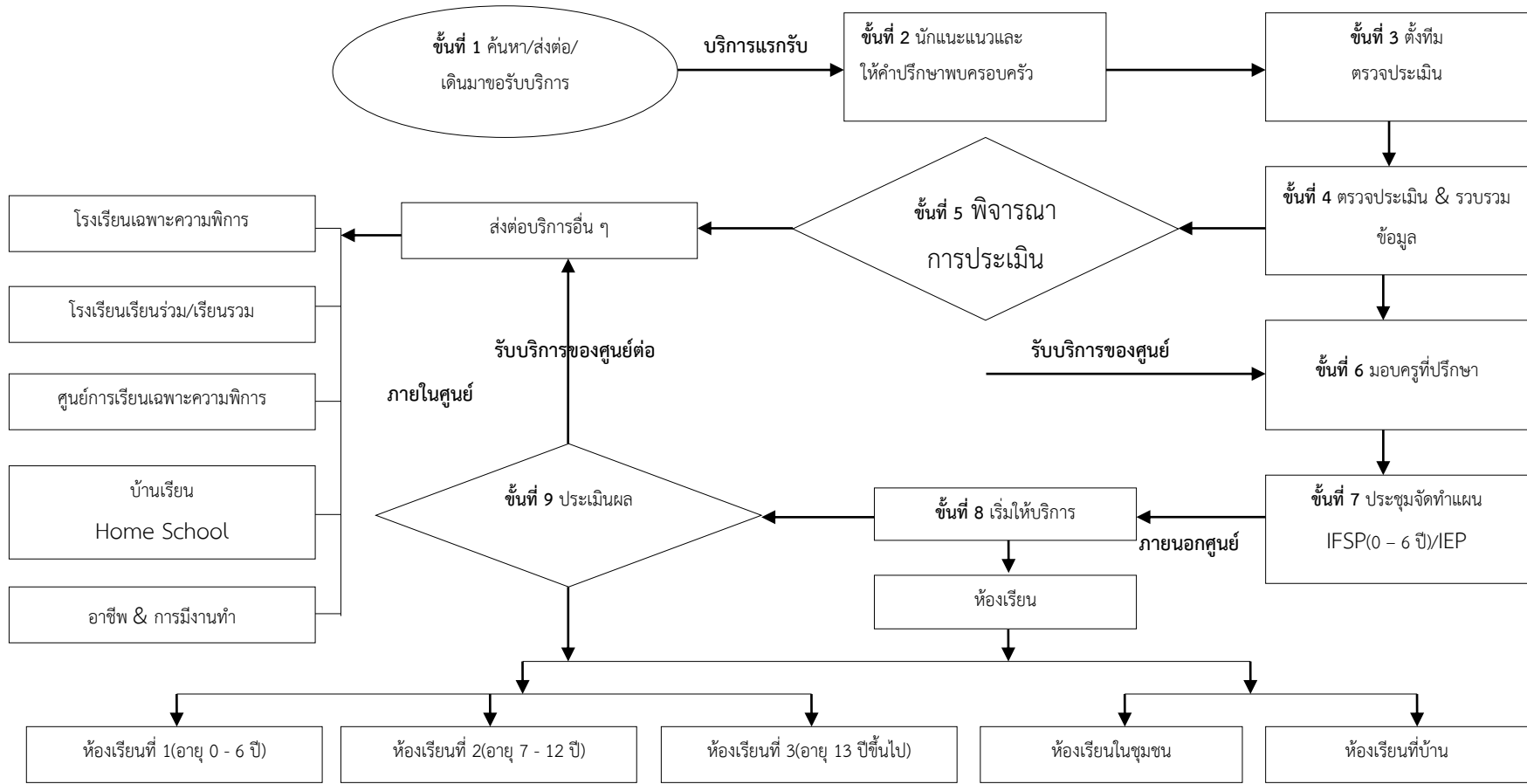
สำหรับเด็กพิเศษ จัดระบบสนับสนุนการจัดการเรียนร่วม และประสานการจัดการศึกษาสำหรับเด็กพิเศษ ในจังหวัดลำพูน และปฏิบัติภาระหน้าที่อื่นตามที่กฎหมายกำหนดหรือตามที่ได้รับมอบหมาย (ศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดลำพูน 2560: 5)

ปรัชญาและเป้าประสงค์

ศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดลำพูน กำหนดปรัชญาในการจัดการศึกษาสำหรับเด็กพิเศษ มีความว่า “พัฒนาคุณภาพชีวิตเด็กพิเศษแบบองค์รวม ด้วยการมีส่วนร่วมอย่างเท่าเทียม โดยใช้การศึกษาเป็นฐาน” โดยคาดหวังว่า “เด็กพิเศษได้รับการพัฒนาคุณภาพชีวิต โดยใช้การศึกษาเป็นฐาน จากการมีส่วนร่วมทุกภาคส่วนจนสามารถเข้าสู่การมีวิถีชีวิตอิสระ” จากการจัดการศึกษาที่ผ่านมาส่งผลให้ศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดลำพูน มีอัตลักษณ์ “เป็นคนเก่ง คนดีมีจิตบริการ ทำงานอย่างมีความสุข” และมีเอกลักษณ์ “เป็นอุทยานการเรียนรู้ เรื่องการจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตเด็กพิเศษ ตามแนวการศึกษาอัลดอร์ฟสำหรับเด็กพิเศษ” (ศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดลำพูน 2560: 8)

ขั้นตอนการให้บริการ

ศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดลำพูน มีขั้นตอนการให้บริการเด็กพิเศษ และครอบครัว (ศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดลำพูน 2560: 12) ดังแผนภูมิที่ 2.1

แผนภูมิที่ 2.1 ขั้นตอนการให้บริการเด็กพิเศษและครอบครัว ศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดลำพูน

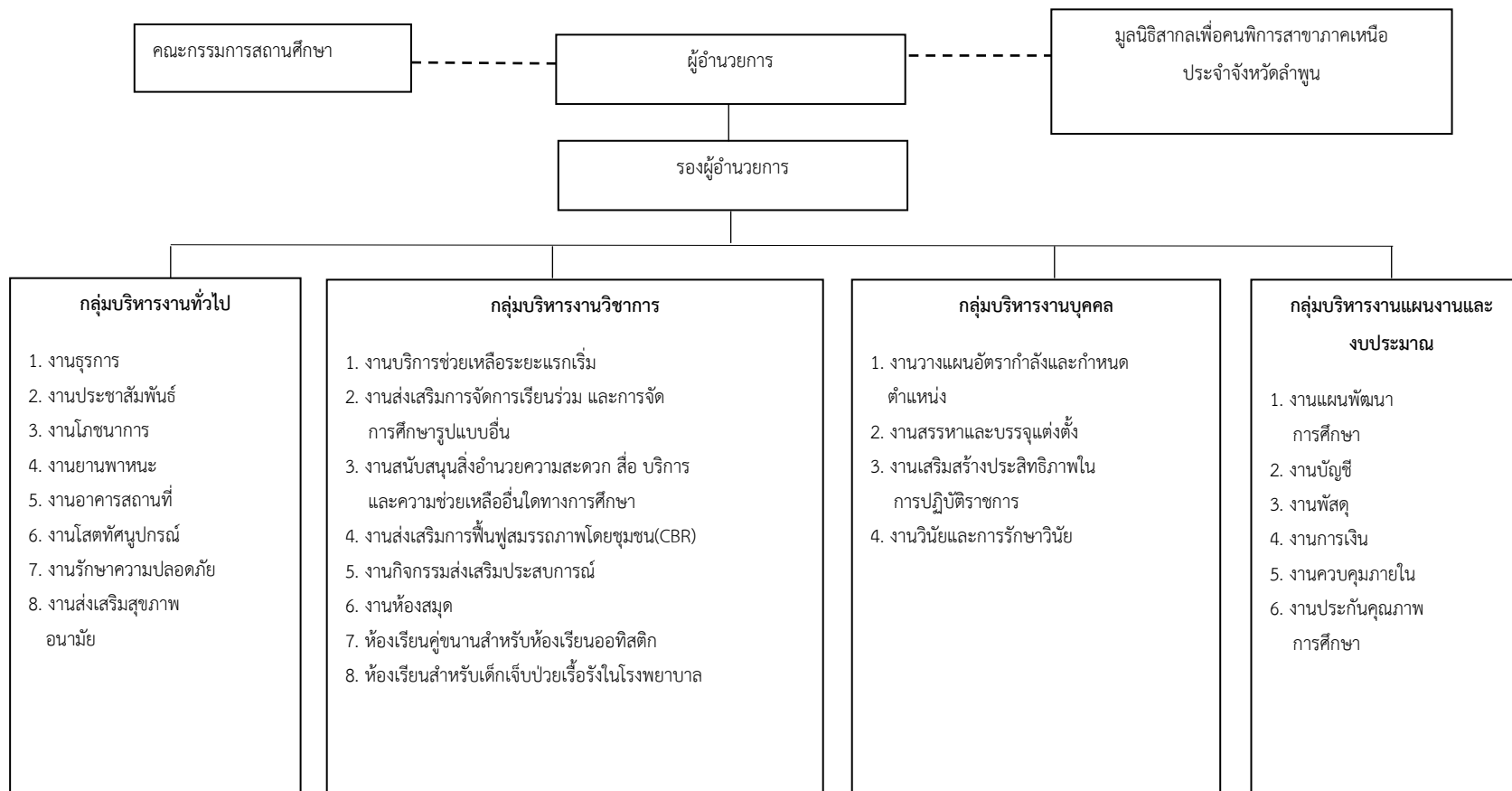
จากแผนภูมิภาพที่ 2.1 แสดงขั้นตอนการให้บริการเด็กพิเศษและครอบครัวของศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดลำพูน โดยเริ่มจากขั้นที่ 1 ค้นหา/ส่งต่อ/เดินมาขอรับบริการ เริ่มเข้าสู่บริการแรกรับ ขั้นที่ 2 นักแนะแนวและให้คำปรึกษาพบครอบครัว ขั้นที่ 3 ตั้งทีมตรวจประเมิน ขั้นที่ 4 ตรวจประเมิน & รวบรวมข้อมูล ขั้นที่ 5 พิจารณา การประเมิน หากประเมินแล้วนักเรียนควรรับบริการของศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดลำพูน สู่อันดับที่ 6 มอบครูที่ปรึกษา ขั้นที่ 7 ประชุมจัดทำแผน IFSP (0-6 ปี)/IEP ขั้นที่ 8 เริ่มให้บริการตามห้องเรียน โดยแบ่งการให้บริการห้องเรียนภายในศูนย์การศึกษาพิเศษ ออกเป็น 3 ห้องเรียน ได้แก่ ห้องเรียนที่ 1 (อายุ 0-6 ปี) ห้องเรียนที่ 2 (อายุ 7-12 ปี) และห้องเรียนที่ 3 (อายุ 13 ปีขึ้นไป) ส่วนการให้บริการห้องเรียนภายนอกศูนย์การศึกษาพิเศษ ออกเป็น 2 ห้องเรียน ได้แก่ ห้องเรียนในชุมชน และห้องเรียนที่บ้าน ขั้นที่ 9 ประเมินผล เพื่อรับบริการที่ศูนย์การศึกษาพิเศษ ต่อ หรือ ส่งต่อบริการอื่น ๆ ได้แก่ โรงเรียนเฉพาะความพิการ โรงเรียนเรียนร่วม/เรียนรวม ศูนย์การเรียนเฉพาะความพิการ บ้านเรียน Home School และสู่การมีอาชีพ และการมีงานทำ

โครงสร้างการบริหารงาน

ศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดลำพูน มีการพัฒนาโครงสร้างการบริหารงาน โดยปีการศึกษา 2543-2554 ศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดลำพูน มีหัวหน้าศูนย์ 1 เป็นผู้บริหารหน่วยงานและได้ปรับตำแหน่งเป็นผู้อำนวยการสถานศึกษา ในปีการศึกษา 2547 มีคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดลำพูน เป็นหน่วยงานสนับสนุนการจัดการศึกษา โครงสร้างการบริหารงาน แบ่งออกเป็น 4 กลุ่ม ได้แก่ กลุ่มบริหารงานแผนงานและงบประมาณ กลุ่มบริหารงานทั่วไป กลุ่มบริหารงานวิชาการ และกลุ่มบริหารงานบุคคล โดยมีคณะกรรมการของแต่ละกลุ่มบริหารงานกำกับดูแลงาน (ศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดลำพูน 2560: 15)

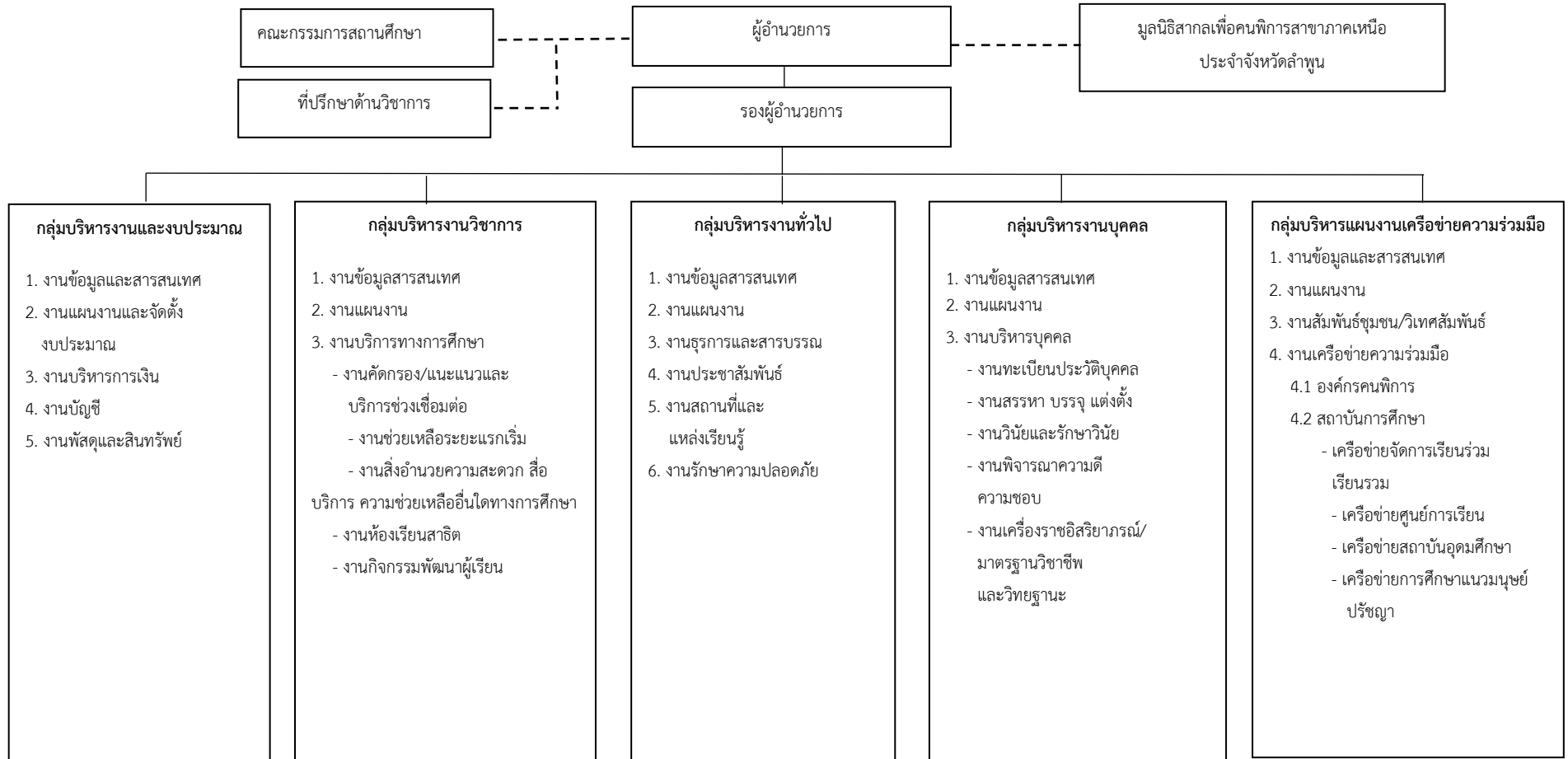
ต่อมาในปีการศึกษา 2555-ปัจจุบัน ได้มีการพัฒนาโครงสร้างการบริหารงาน โดยมีคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดลำพูน เป็นหน่วยงานสนับสนุนการจัดการศึกษา นอกจากนี้ยังได้แต่งตั้งที่ปรึกษาด้านวิชาการเพิ่มขึ้น ในปีการศึกษา 2557 เพื่อให้คำปรึกษา คำแนะนำ และช่วยเหลือการจัดการศึกษาโครงสร้างการบริหารงานได้ปรับให้เหมาะสมและสอดคล้องกับภาระงานที่เพิ่มขึ้น โดยแบ่งออกเป็น 5 กลุ่ม ได้แก่ กลุ่มบริหารงานวิชาการ กลุ่มบริหารงานบุคคล กลุ่มบริหารงานทั่วไป กลุ่มบริหารงานแผนงานและงบประมาณ และกลุ่มบริหารงานเครือข่ายความร่วมมือ โดยมีคณะกรรมการของแต่ละกลุ่มบริหารงานกำกับดูแลงาน รายละเอียดดังแผนภูมิที่ 2.2 และ 2.3

โครงสร้างบริหารงานศูนย์การศึกษาพิเศษประจำจังหวัดลำพูน ระหว่างปีการศึกษา 2543-2554

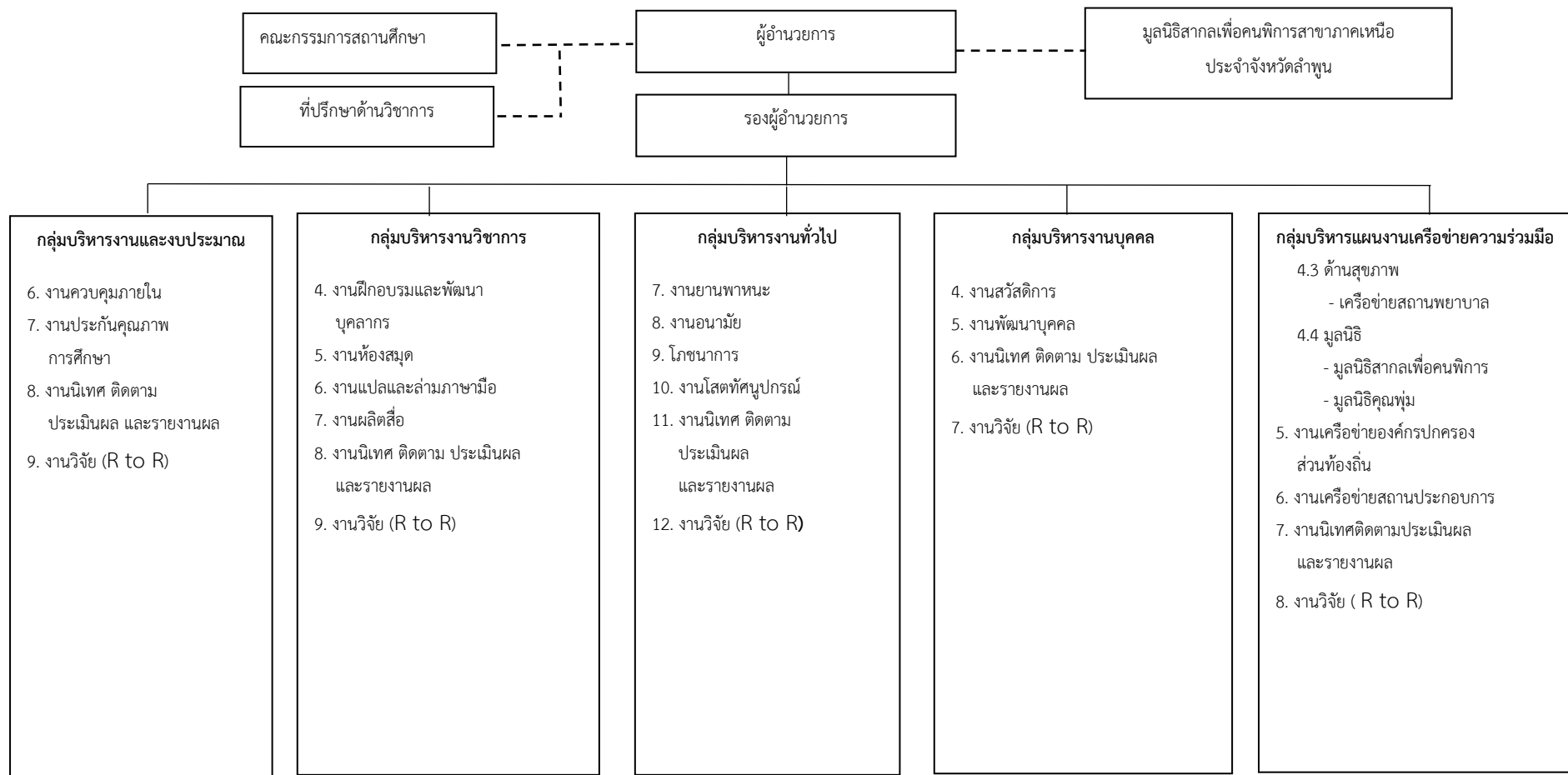
แผนภูมิที่ 2.2 โครงสร้างการบริหารงานของศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดลำพูน ระหว่างปีการศึกษา 2543-2554

โครงสร้างการบริหารงานของศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดลำพูน ระหว่างปีการศึกษา 2555-ปัจจุบัน

แผนภูมิที่ 2.3 โครงสร้างการบริหารงานของศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดลำพูน ระหว่างปีการศึกษา 2555-ปัจจุบัน

โครงสร้างการบริหารงานของศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดลำพูน ระหว่างปีการศึกษา 2555-ปัจจุบัน(ต่อ)

แผนภูมิที่ 2.3 (ต่อ)

แผนพัฒนาการจัดการศึกษา

แผนพัฒนาการจัดการศึกษา พ.ศ. 2555-2559 และ พ.ศ. 2560-2563 มีความสัมพันธ์เชื่อมโยงกันทั้งประเด็นทิศทางการพัฒนาภายในแผนและระหว่างแผน (ศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดลำพูน 2560: 18-20) รายละเอียดดังตารางที่ 2.2

ตารางที่ 2.2 ข้อมูลทิศทางการพัฒนาการจัดการศึกษา พ.ศ. 2555-2559 และ พ.ศ. 2560-2563 จำแนกตามประเด็น

ประเด็น	พ.ศ. 2555-2559	พ.ศ. 2560-2563
วิสัยทัศน์	ศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดลำพูน เป็นองค์กรที่มีสมรรถนะสูงด้านการพัฒนาคุณภาพชีวิตเด็กพิเศษ โดยการใช้การศึกษาเป็นฐานที่สอดคล้องกับวิถีชีวิตของคนไทย ภายในปี พ.ศ. 2559	ศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดลำพูน พัฒนาเด็กพิเศษสามารถอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข โดยมีการบริหารจัดการอย่างเป็นระบบ มีครู นักวิชาชีพ และบุคลากรมืออาชีพ โดยมีส่วนร่วมของผู้ปกครองที่ดูแลเด็กพิเศษ และทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง เป็นองค์กรที่มีสมรรถนะสูง ภายในปี พ.ศ.2563
พันธกิจ	<ol style="list-style-type: none"> 1. มุ่งมั่นพัฒนาคุณภาพชีวิตเด็กพิเศษ โดยใช้การศึกษาเป็นฐาน 2. พัฒนาการทำงานเชิงระบบแบบมีส่วนร่วมอย่างเท่าเทียม 3. เสริมสร้างเครือข่ายความร่วมมือด้านการพัฒนาคุณภาพชีวิตเด็กพิเศษ 4. สร้างอัตลักษณ์ของศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดลำพูน 	<ol style="list-style-type: none"> 1. พัฒนาศักยภาพความเป็นมนุษย์ของเด็กพิเศษให้มีพัฒนาการก้าวหน้า สามารถเรียนหรือทำงานร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข 2. พัฒนาบุคลากรให้มีความเชี่ยวชาญทางวิชาชีพ 3. ส่งเสริมและสนับสนุนให้สถานศึกษาจัดกระบวนการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ 4. ส่งเสริมและสนับสนุนให้สถานศึกษาเป็นศูนย์กลางเครือข่ายทางด้านวิชาการในการพัฒนาคุณภาพชีวิตเด็กพิเศษ ตามแนวการศึกษาออลดอร์ฟสำหรับเด็กพิเศษ

ตารางที่ 2.2 (ต่อ)

ประเด็น	พ.ศ. 2555-2559	พ.ศ. 2560-2563
เป้าหมาย	<ol style="list-style-type: none"> 1. เด็กพิเศษทุกคนในจังหวัดลำพูนได้รับการพัฒนาคุณภาพชีวิตโดยใช้การศึกษาเป็นฐานอย่างดี 2. การทำงานเชิงระบบได้รับการพัฒนา จนสามารถนำมาใช้กับการทำงานทุกงาน ได้อย่างมีประสิทธิภาพ 3. ขยายเครือข่ายความร่วมมือเพื่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตเด็กพิเศษสู่ประชาคมอาเซียน 	<ol style="list-style-type: none"> 1. เด็กพิเศษมีพัฒนาการก้าวหน้าสามารถเรียนหรือทำงานร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข 2. บุคลากรมีความเชี่ยวชาญทางวิชาชีพ 3. สถานศึกษามีการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ 4. สถานศึกษามีเครือข่ายพัฒนาการจัดการเรียนรู้ ตามแนวการศึกษาตลอดชีวิตสำหรับเด็กพิเศษ ทั้งภายในและภายนอกประเทศ
กลยุทธ์	<ol style="list-style-type: none"> 1. พัฒนาคุณภาพชีวิตเด็กพิเศษ 2. ยกระดับประสิทธิภาพการบริหารงาน 3. เสริมสร้างเครือข่ายความร่วมมือ 4. สร้างองค์กรแห่งการเรียนรู้ 	<ol style="list-style-type: none"> 1. พัฒนาคุณภาพเด็กพิเศษ 2. พัฒนาการบริหารและการจัดการ 3. พัฒนาการจัดการเรียนการสอน 4. พัฒนาสถานศึกษาให้เป็นศูนย์กลางเครือข่ายทางด้านวิชาการ

ข้อมูลเด็กพิเศษ

ข้อมูลเด็กพิเศษของศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดลำพูน ระหว่าง ปีการศึกษา 2554-2561 พบว่า จำนวนเด็กพิเศษอยู่ระหว่าง 148-242 คน ปีการศึกษา 2559 มีจำนวนเด็กพิเศษสูงสุด ซึ่งส่วนใหญ่เป็นเพศชาย มีอายุระหว่าง 13-18 ปี และมีความบกพร่องทางร่างกายหรือการเคลื่อนไหวหรือสุขภาพและบกพร่องทางสติปัญญา (ศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดลำพูน 2561: 4-5) ดังตารางที่ 2.3

ตารางที่ 2.3 จำนวนและร้อยละของเด็กพิเศษจำแนกตามปีการศึกษาและตัวแปร

ตัวแปร	2554	2555	2556	2557	2558	2559	2560	2561
เพศ								
- ชาย	84	81	79	78	152	141	139	137
- หญิง	64	64	63	61	112	101	99	98
รวม	148	145	142	138	264	242	238	235
อายุ								
- แรกเกิด ถึง 6 ปี	47	44	42	33	28	25	21	19
- อายุ 7 ถึง 12 ปี	41	41	40	42	67	63	59	45
- อายุ 13 ถึง 18 ปี	60	60	60	63	169	154	158	171
รวม	148	145	142	138	264	242	238	235
ประเภทความพิการ								
1. บกพร่องทางการเห็น	3	3	3	3	5	5	6	6
2. บกพร่องทางการได้ยิน	2	2	2	2	3	3	7	7
3. บกพร่องทางสติปัญญา	44	44	42	42	100	90	87	89
4. บกพร่องทางร่างกายหรือการเคลื่อนไหวหรือสุขภาพ	58	55	55	54	102	93	83	81
5. บกพร่องทางการพูดและภาษา	4	4	4	4	4	2	1	1
6. บกพร่องทางพฤติกรรมหรืออารมณ์	2	2	2	2	4	3	2	2
7. บุคคลออทิสติก	23	23	22	19	26	24	27	28

ตารางที่ 2.3 (ต่อ)

ตัวแปร	2554	2555	2556	2557	2558	2559	2560	2561
8. บุคคลพิการซ้อน	12	12	12	12	20	22	25	21
รวม	148	145	142	138	264	242	238	235

จากตารางที่ 2.3 จะเห็นได้ว่าเด็กพิเศษของศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดลำพูน มีทั้งหมด 8 ประเภทความพิการ ซึ่งไม่มีเด็กพิเศษประเภท บุคคลที่มีความบกพร่องทางการเรียนรู้ ทั้งนี้เพราะว่า เด็กพิเศษกลุ่มดังกล่าวสามารถเข้ารับการศึกษาระบบโรงเรียนจัดการเรียนร่วมหรือเรียนรวมได้

ทรัพยากรสนับสนุนการดำเนินงาน

ทรัพยากรสนับสนุนการดำเนินงาน ประกอบด้วยบุคลากร งบประมาณ และอาคารสถานที่ที่มีความพร้อมและเพียงพอ ในการสนับสนุนการจัดการศึกษา ระหว่างปีการศึกษา 2555-2560 ดังนี้

1. ด้านบุคลากร ศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดลำพูน มีบุคลากรสนับสนุนการดำเนินงาน ปีการศึกษา 2554-2555 จำนวนทั้งสิ้น 50 คน และเพิ่มขึ้นในปีการศึกษา 2560 มีบุคลากรจำนวนทั้งสิ้น 58 คน โดยส่วนใหญ่บุคลากรเป็นตำแหน่งพี่เลี้ยงเด็กพิการ คิดเป็นร้อยละ 43.11-48.08 รองลงมาเป็น ตำแหน่งข้าราชการครู คิดเป็นร้อยละ 17.31-20.69 รายละเอียด ดังตารางที่ 2.4

ตารางที่ 2.4 จำนวนบุคลากรของศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดลำพูน จำแนกตามตำแหน่ง

ตำแหน่ง	จำนวนบุคลากรและปีการศึกษา						
	2554	2555	2556	2557	2558	2559	2560
ข้าราชการครู	9	9	10	11	11	12	12
พนักงานราชการ	8	8	8	8	8	8	8
ครูอัตราจ้าง	5	5	5	5	5	5	5
ครูธุรการ	-	-	-	-	1	1	1
ลูกจ้างประจำ	3	3	3	3	3	3	3
จ้างเหมาบริการ	2	2	4	4	4	4	4
พี่เลี้ยงเด็กพิการ	25	25	25	25	25	25	25
รวม	50	50	55	56	57	58	58

จากตารางที่ 2.4 แสดงจำนวนบุคลากรของศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดลำพูน จำแนกตามตำแหน่ง จะเห็นได้ว่าศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดลำพูน มีครูและบุคลากรสนับสนุนการดำเนินงานในปีการศึกษา 2554-2555 จำนวนทั้งสิ้น 50 คน และเพิ่มขึ้น ในปีการศึกษา 2560 มีบุคลากรจำนวนทั้งสิ้น 58 คน โดยส่วนใหญ่เป็นตำแหน่งพี่เลี้ยงเด็กพิการ รองลงมาเป็นตำแหน่งข้าราชการครู

2. ด้านงบประมาณ ศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดลำพูน มีงบประมาณสนับสนุนการดำเนินงานด้วยกัน 3 แหล่ง ได้แก่ งบประมาณแผ่นดินประจำปี มูลนิธิสากลเพื่อคนพิการ สาขาภาคเหนือ ประจำจังหวัดลำพูน และกองทุนส่งเสริมและพัฒนาศึกษาสำหรับคนพิการที่ใช้ในช่วงปีงบประมาณ 2554-2555 เป็นงบประมาณแผ่นดินถึงร้อยละ 91.97-95.15 ของงบประมาณที่ได้รับการสนับสนุนทั้งหมด ยกเว้นในปีงบประมาณ 2556-2560 ที่ได้รับจากงบประมาณแผ่นดิน ร้อยละ 57.52-86.38 ทั้งนี้เพราะว่าศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดลำพูน

ได้นำเสนอโครงการพัฒนาการจัดการศึกษา ตามแนวการศึกษาวอลดอร์ฟสำหรับเด็กพิเศษ ที่อยู่ในระยะการวิจัยและพัฒนา ซึ่งมีการปฏิบัติงานร่วมกับเครือข่ายความร่วมมือทั้งภายในและต่างประเทศ จากกองทุนส่งเสริมและพัฒนาการศึกษาสำหรับคนพิการ ดังตารางที่ 2.5

ตารางที่ 2.5 งบประมาณสนับสนุนการดำเนินงานของศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดลำพูน จำแนกตามปีงบประมาณ

ปีงบประมาณ	จำนวนเงินงบประมาณสนับสนุนของการดำเนินงาน ของศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดลำพูน			
	เงินงบประมาณแผ่นดิน	เงินมูลนิธิสากลเพื่อคนพิการฯ	กองทุนส่งเสริมและพัฒนา การศึกษาสำหรับคนพิการ	รวม
2554	5,992,325.00	523,500.00	-	6,515,825.00
2555	12,919,532.00	658,420.00	-	13,577,952.00
2556	10,683,722.00	773,850.00	1,055,005.00	12,512,577.00
2557	13,044,901.00	950,800.00	1,106,480.00	15,102,181.00
2558	12,666,393.00	914,320.00	6,150,100.00	19,730,813.00
2559	12,909,823.00	958,500.00	8,576,700.00	22,445,023.00
2560	14,549,265.00	987,250.00	5,306,240.00	20,842,755.00

3. ด้านอาคารสถานที่ ศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดลำพูน มีพื้นที่ 6 ไร่และพื้นที่เช่า 2 ไร่ รวมเป็น 8 ไร่ มีอาคารสถานที่ประกอบด้วยอาคารหลัก ได้แก่ อาคารเรียน 1 หลัง (3 ห้องเรียน) อาคารประชุม อาคารสำนักงาน (ห้องพระ ห้องผู้บริหาร ห้องกลุ่มบริหารงานทั่วไป งานแผนงานและงบประมาณ งานบุคคล งานเครือข่ายความร่วมมือ และงานวิชาการ) โรงอาหาร เรือนพยาบาล อาคารมูลนิธิสากลเพื่อคนพิการ สาขาภาคเหนือ ประจำจังหวัดลำพูน บ้านพักผู้บริหาร และแฟลตครู นอกจากนี้ยังมีสถานที่ทำการเกษตร สนามเด็กเล่น ตลอดจนระบบสาธารณูปโภคและอุปโภคที่เพียงพอต่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตเด็กพิเศษ (ศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดลำพูน 2560: 3-4)

ผลการประเมินตนเอง

ผลการประเมินตนเอง ซึ่งเป็นข้อมูลจากการปฏิบัติงาน ของศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดลำพูน ในปีการศึกษา 2554 ที่ผู้บริหาร ครูและบุคลากรได้วิเคราะห์จุดแข็งและจุดอ่อนในการดำเนินการด้านต่าง ๆ เพื่อใช้เป็นฐานข้อมูลในการกำหนดแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดลำพูน พ.ศ. 2555-2559 ผลปรากฏว่า ศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดลำพูน มีจุดแข็งและจุดอ่อนสามารถสรุปสาระสำคัญได้ ดังนี้

จุดแข็ง

1. ด้านโครงสร้างและนโยบาย มีโครงสร้างการบริหารและการมอบหมายหน้าที่ ที่ชัดเจน มีคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานมีส่วนร่วมในการวางแผนและพัฒนา ศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดลำพูน มีนโยบายสร้างความสัมพันธ์ที่ดีต่อชุมชน
2. ด้านการบริหาร ผู้บริหารศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดลำพูน มีความมุ่งมั่นในการพัฒนาศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดลำพูน
3. ด้านบุคลากร มีความพร้อมในการปฏิบัติงาน และมีความมุ่งมั่นในการแสวงหาความรู้พัฒนาตนเอง
4. ด้านงบประมาณ ได้รับงบประมาณจากรัฐในการจัดการศึกษาที่เพียงพอ และมีการจัดสรรงบประมาณเป็นไปตามแผนและมีระบบ รวมทั้งมีหน่วยงาน องค์กรการกุศล สนับสนุนงบประมาณการจัดการศึกษาอย่างต่อเนื่อง
5. ด้านอาคารสถานที่ มีสภาพอาคารและบริเวณพื้นที่ภายในศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดลำพูน เพียงพอและพร้อมในการจัดการเรียนรู้ รวมทั้งได้รับการสนับสนุนจากหน่วยงานในพื้นที่ให้การสนับสนุนพื้นที่ในการจัดตั้งหน่วยบริการตลอดจนครอบครัวมีความพร้อมในการจัดและปรับสภาพแวดล้อมให้เอื้อต่อการจัดการเรียนรู้ของเด็กพิเศษ
6. สื่อและอุปกรณ์ มีเพียงพอต่อความต้องการจำเป็นของเด็กพิเศษ

7. ผลผลิต เด็กพิเศษได้รับการจัดทำข้อมูลขั้นพื้นฐาน และจัดทำแผนการจัดการศึกษาเฉพาะบุคคลครบทุกคน

จุดอ่อน

1. ด้านนโยบาย การปฏิบัติงานมีความซ้ำซ้อน ต้องสนองนโยบายหลายหน่วยงานส่งผลให้มีภาระงานเพิ่มขึ้น และประสิทธิภาพน้อยลง
2. ด้านการบริหาร การนิเทศ กำกับติดตามและประเมินผลไม่ต่อเนื่องและขาดการนำข้อมูลสารสนเทศมาใช้ในการพัฒนางาน
3. ด้านครูและบุคลากร ส่วนใหญ่ขาดความรู้และทักษะในการจัดการเรียนรู้สำหรับเด็กพิเศษ ตลอดจนการจัดทำวิจัย และการทำงานเชิงระบบ
4. ด้านงบประมาณ ศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดลำพูนได้งบประมาณล่าช้า
5. สื่อและอุปกรณ์ ขาดสื่ออุปกรณ์ในการประชาสัมพันธ์ที่ทันสมัย
6. ด้านผลผลิต เด็กพิเศษขาดการเรียนรู้อย่างมีความสุข ได้รับการพัฒนาแบบแยกส่วน มีปัญหาสุขภาพ และมีสภาพความพิการที่รุนแรง (ศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดลำพูน 2554: 4)

จากการศึกษาสภาพทั่วไปของศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดลำพูนสามารถสรุปได้ว่า ศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดลำพูน เป็นสถานศึกษาของรัฐ สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ มีหน้าที่จัดการศึกษาสำหรับเด็กพิเศษที่มีความพิการทุกประเภท ตั้งแต่แรกพบความพิการ อายุ 3-18 ปี จัดการศึกษาฝึกอบรม ผู้ดูแล ครู ชุมชน และสนับสนุนสิ่งอำนวยความสะดวก สื่อ บริการ และความช่วยเหลืออื่นใดทางการศึกษา ที่มีปัจจัยสนับสนุนการดำเนินงานจากภาครัฐและเอกชนอย่างเพียงพอเอื้ออำนวยต่อการพัฒนาเป็นองค์กรที่มีสมรรถนะสูงที่จะเป็นศูนย์กลางเครือข่ายความร่วมมือทางวิชาการ ด้านการพัฒนาคุณภาพชีวิตเด็กพิเศษ โดยใช้การศึกษาเป็นฐาน แต่ทั้งนี้จากการวิเคราะห์จุดแข็ง และจุดอ่อนของศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดลำพูน พบว่า มีจุดอ่อน ที่จะต้องดำเนินการพัฒนาหลายประการ

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การวิจัย เรื่อง รูปแบบการจัดการศึกษาศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดลำพูน ตามแนวการศึกษาอัลดอร์ฟสำหรับเด็กพิเศษครั้งนี้ ผู้วิจัยนี้ได้ศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ดังนี้

จารุทัศน์ วงศ์ข้าหลวง (2551: ไม่มีเลขหน้า) ศึกษาผลงานศิลปะของเด็กอายุ 5-6 ปี ที่ได้รับการจัดประสบการณ์ตามแนวการศึกษาอัลดอร์ฟและเรกจิโอเอมีเลีย และพบว่า ผลงานวาดภาพระบายสีของเด็กอายุ 5-6 ปี ที่ได้รับการจัดประสบการณ์เรียนรู้ตามแนวคิดอัลดอร์ฟ มีการใช้สีตามจินตนาการ ร้อยละ 100 และ ผลงานที่แสดงถึงทักษะทางความคิดสร้างสรรค์ร้อยละ 100 ส่วนผลงานนั้นมีการใช้รูปทรงอิสระในผลงาน ผลงานแสดงออกได้ตรงตามที่ต้องการ ผลงานมีลักษณะเฉพาะตน ร้อยละ 100 และผลงานแสดงให้เห็นความสามารถในการใช้กล้ามเนื้อมือ ร้อยละ 100

ศิวพร นิลสุข (2551: ค) ศึกษาการพัฒนาการพูดภาษาอังกฤษ ของนักเรียนชั้นอนุบาลปีที่ 2 ที่ได้รับการจัดประสบการณ์ตามแนวคิดอัลดอร์ฟ และพบว่า การจัดประสบการณ์ตามแนวคิดอัลดอร์ฟ สามารถพัฒนาทักษะการพูดภาษาอังกฤษของนักเรียนชั้นอนุบาลปีที่ 2 ได้

เปี่ยมพร ตั้งตระกูลไพศาล และ ถนอมวรรณ ประเสริฐเจริญสุข (2552: 161) ศึกษาความคิดเห็นของผู้ปกครองนักเรียนระดับปฐมวัยต่อการจัดการศึกษาตามแนวการจัดการศึกษาอัลดอร์ฟ ของโรงเรียนมัธยาศรีศึกษา จังหวัดขอนแก่น และพบว่า ความคิดเห็นของผู้ปกครองต่อการจัดการศึกษาปฐมวัย ของโรงเรียนมัธยาศรีศึกษา อยู่ในระดับ เห็นด้วยอย่างยิ่ง เมื่อพิจารณารายด้าน โดยเรียงลำดับจากมากไปหาน้อย ได้แก่ด้านการจัดการศึกษา ด้านการจัดสภาพแวดล้อม และด้านการวัดและประเมินผล

เพ็ญร่ำไพ หนูสวัสดิ์ (2554: 136) ศึกษาการพัฒนาความคิดสร้างสรรค์ด้านศิลปะของเด็กปฐมวัยด้วยรูปแบบการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ตามแนวคิดอัลดอร์ฟ พบว่า ความคิดสร้างสรรค์ด้านศิลปะของเด็กปฐมวัยหลังการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ตามแนวคิดอัลดอร์ฟสูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .01

วิชาญ ใจเถิง และคณะ (2557: 135) ศึกษาแบบการบริหารงานวิชาการ เพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียนตามแนววิถีพุทธและอัลดอร์ฟสำหรับโรงเรียนประถมศึกษา ในสังกัดคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน พบว่า 1) องค์ความรู้และผลการพัฒนารูปแบบฯ ประกอบด้วย 4 องค์ประกอบ ได้แก่ องค์ประกอบที่ 1 หลักการและความสำคัญของรูปแบบ องค์ประกอบที่ 2 วัตถุประสงค์ของรูปแบบ องค์ประกอบที่ 3 ด้านบริหารงานวิชาการใช้กระบวนการบริหารเชิงระบบ คือ ด้านปัจจัยนำเข้า ขั้นตอนด้านกระบวนการ และขั้นตอนด้านผลผลิต และองค์ประกอบที่ 4 แนวทางการนำรูปแบบไปใช้ 2) การประเมินรูปแบบ พบว่า (1) ด้านความคิดเห็นต่อรูปแบบ ครูผู้ใช้รูปแบบมีความรู้สึกที่ดีมากต่อรูปแบบและเห็นว่าเป็น

กระบวนการเรียนรู้ในบรรยากาศของการอยู่ร่วมกันอย่างมีความสุข ช่วยให้เด็กมีการเปลี่ยนแปลงไปในทางที่ดีขึ้น ทั้งในส่วนตัวเอง และความสัมพันธ์กับเพื่อน เด็กกลุ่มตัวอย่างมีความพึงพอใจต่อการเรียนรู้ตามรูปแบบมาก และเห็นว่ากิจกรรมสนุกทำแล้วมีความสุขสบายใจ รู้สึกรักผู้อื่นมากขึ้น (2) ด้านการนำไปใช้ ครูผู้ใช้รูปแบบมีความเห็นว่า รูปแบบมีความเหมาะสมสามารถนำไปใช้ในการจัดกระบวนการเรียนรู้ปกติทั่วไปในสถานศึกษาได้ (3) ด้านเนื้อหา ครูผู้ใช้รูปแบบมีความเห็นว่าของรูปแบบมีความชัดเจนดี แต่ถ้าได้เพิ่มเติมเนื้อหาของตัวอย่างแผนการจัดการเรียนรู้ จะช่วยให้ผู้สอนมีความชัดเจนในการจัดการเรียนรู้มากยิ่งขึ้น

สุวิทย์ เมษินทรีย์ (2557: ไม่มีเลขหน้า) ศึกษาแนวทางการพัฒนาการศึกษาไทยเพื่อเตรียมความพร้อมสู่ศตวรรษที่ 21 พบว่า การพัฒนาการศึกษาของไทยประกอบไปด้วยแนวทางในการดำเนินการที่สำคัญ คือ การซ่อมและการสร้างควบคู่กันไป เพื่อเป็นการปรับแต่งซ่อมกลไกการศึกษาเดิมให้ดียิ่งขึ้น และสร้างเสริมกลไกใหม่ให้เกิดขึ้นเพื่อตอบสนองพลวัตการเปลี่ยนแปลงแห่งศตวรรษที่ 21

อัมพร พิณะสา (2561: 134-138) ศึกษาการพัฒนาแบบการจัดการศึกษาโดยใช้ห้องเรียนเป็นฐานของสถานศึกษาในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาภาคตะวันออกเฉียงเหนือ พบว่า 1) รูปแบบการพัฒนามี 5 องค์ประกอบ คือ การกำหนดทิศทางการจัดการศึกษาการจัดการศึกษา การจัดสถานศึกษา การมีส่วนร่วม และการกำกับการดำเนินงาน 2) การประเมินประสิทธิภาพของรูปแบบ ประกอบด้วย ประเมินความเป็นประโยชน์ ความเป็นไปได้ ความเหมาะสมและความถูกต้องครอบคลุมมีคุณภาพเป็นที่ยอมรับตามเกณฑ์ในระดับมาก

อุดม ชูลีวรรณ (2559: 214) ศึกษากระบวนการบริหารจัดการคุณภาพโรงเรียนมัธยมศึกษาสู่มาตรฐานสากล พบว่า ระบบการบริหารจัดการคุณภาพฯ ประกอบด้วย 7 องค์ประกอบหลัก คือ 1) การนำองค์กร 2) การวางแผนกลยุทธ์ 3) การมุ่งเน้นผู้เรียนและผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย 4) การวัด วิเคราะห์ และการจัดการความรู้ 5) การมุ่งเน้นบุคลากร 6) การมุ่งเน้นการปฏิบัติ และ 7) ผลลัพธ์ด้านผู้เรียน

นริศรา จริยะพันธุ์ (2555: 109) ศึกษาการจัดการเรียนการสอนและประสิทธิผลของโรงเรียนทางเลือก พบว่า โรงเรียนทางเลือกทุกโรงเรียนมีลักษณะการจัดการเรียนการสอนที่มุ่งเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญโดยคำนึงถึงความแตกต่างด้านศักยภาพของผู้เรียนแต่ละคน การเรียนรู้ผ่านการลงมือทำ และการจัดกิจกรรมส่งเสริมทักษะอย่างหลากหลาย

พิมพ์ใจ อุ่่นบ้าน (2555: 199) ศึกษาแบบการพัฒนาภาวะผู้นำการเสริมสร้างคุณภาพของนักศึกษาพยาบาลวิทยาลัยพยาบาล สังกัดสถาบันพระบรมราชชนก กระทรวงสาธารณสุข พบว่า รูปแบบประกอบด้วย องค์ประกอบที่สำคัญ 7 องค์ประกอบ

คือ 1) เป้าหมายการพัฒนา 2) ขอบเขตการพัฒนา 3) โครงสร้างการบริหารจัดการ 4) ยุทธศาสตร์การพัฒนา 5) โครงสร้างการพัฒนา 6) หน่วยการพัฒนา และ 7) เป้าหมายสำคัญปลายทาง

มณฑิรา นรวยศรี (2556: 1) ศึกษายุทธศาสตร์การสร้างรูปแบบการพัฒนา และเสริมสร้างทักษะชีวิตสำหรับเด็ก ในจังหวัดสระบุรี พบว่า การสร้างรูปแบบการพัฒนา และเสริมสร้างทักษะชีวิตสำหรับเด็ก ใช้กรอบแนวคิดการสร้างยุทธศาสตร์เป็นพื้นฐาน ผสมผสาน การใช้ทฤษฎีระบบทฤษฎีพัฒนาการ ทฤษฎีการเรียนรู้ แนวคิด Supper7 หลักการที่เกี่ยวข้อง ผู้เชี่ยวชาญ รวมทั้งระบบเครือข่าย ทำให้ได้มาซึ่งองค์ประกอบของรูปแบบในการพัฒนา ที่ใช้ชื่อเรียกว่า C-CAP Model จากนั้นนำมาสร้างเป็นรูปแบบเพื่อการวิจัย

พัฒนา พรหมณี ศรีสุรางค์ เอี่ยมสะอาด และปณิธาน กระสังข์ (2560: 1) ศึกษาแนวคิดการสร้างและพัฒนารูปแบบเพื่อใช้ในการดำเนินงานด้านการสาธารณสุขสำหรับ นักสาธารณสุข พบว่า รูปแบบประกอบด้วย 1) วัตถุประสงค์ของรูปแบบ 2) ทฤษฎีพื้นฐานและ หลักการ 3) ระบบงานและกลไก 4) วิธีการดำเนินการ 5) แนวทางการประเมินผลการดำเนินงาน 6) คำอธิบายประกอบรูปแบบ 7) เงื่อนไขการนำไปใช้ และ 8) คู่มือการใช้ และพบว่าหลักเกณฑ์ และวิธีการสร้างพัฒนารูปแบบ ประกอบด้วย 1) การศึกษาค้นคว้าข้อมูลพื้นฐาน 2) การกำหนด หลักการ เป้าหมายและองค์ประกอบ 3) การกำหนดแนวทางการนำไปใช้ 4) การประเมินรูปแบบ และ 5) การพัฒนาและปรับปรุง

จากการศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้องสรุปได้ว่า การใช้แนวทางการจัดประสบการณ์ ตามแนวคิดที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาของวอลดอร์ฟ โดยการมีส่วนร่วมของผู้ดูแล (ผู้ปกครอง) มีการปรับเนื้อหาให้สอดคล้องกับบริบทของสังคมไทย โดยพิจารณาจากความต้องการของเด็ก และสภาพแวดล้อมรอบตัวเด็กเป็นสำคัญ แล้วนำข้อมูลต่าง ๆ ดังกล่าวมาจัดเป็นเนื้อหากิจกรรมตาม หลักแนวคิดการศึกษาของวอลดอร์ฟ ได้แก่ จัดกิจกรรมการเรียนการสอนผ่านกิจกรรมการเล่น กิจกรรมประจำวัน กิจกรรมวงกลม และการเล่านิทาน จะทำให้เด็กพิเศษมีพัฒนาการตามวัย ที่เหมาะสมและผู้ดูแล (ผู้ปกครอง) มีความพึงพอใจ สำหรับผลการวิจัยของนักการศึกษา ที่เกี่ยวกับองค์ประกอบของรูปแบบ พบว่า มีองค์ประกอบสำคัญเกี่ยวข้องกับชื่อรูปแบบ ปัจจัยนำเข้า กระบวนการ ผลการดำเนินงาน ข้อมูลย้อนกลับ และปัจจัยแห่งความสำเร็จ ที่มีลักษณะความสัมพันธ์เชื่อมโยงซึ่งกันและกันขึ้นอยู่กับบริบทของงาน

จากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง สรุปได้ว่า การจัดการศึกษา เป็นกระบวนการอย่างเป็นระบบ ที่มีเป้าหมาย คือ การพัฒนาคุณภาพมนุษย์ทุกด้าน ทั้งด้าน ร่างกาย จิตใจ-อารมณ์ สังคม สติปัญญา และคุณลักษณะที่พึงประสงค์ ให้สามารถอยู่ร่วม ในสังคมได้อย่างมีความสุข เด็กพิเศษเป็นกลุ่มเป้าหมายหนึ่งของการจัดการศึกษา ที่มีลักษณะเฉพาะแตกต่างไปจากบุคคลทั่วไป การจัดการศึกษาสำหรับเด็กพิเศษ จึงจำเป็น

ต้องจัดให้ตามรูปแบบที่เหมาะสมกับลักษณะความจำเป็นของแต่ละบุคคล ซึ่งเป็นสิทธิอันชอบธรรมของเด็กพิเศษที่จะได้รับการศึกษาอย่างเท่าเทียมและเสมอภาค เพื่อพัฒนาศักยภาพความเป็นมนุษย์ของตน ทั้งด้านทักษะพื้นฐาน คุณลักษณะที่พึงประสงค์ โดยให้ได้รับการศึกษาอย่างต่อเนื่องจนสามารถมีงานทำประกอบอาชีพเลี้ยงตนเองได้

การจัดการศึกษาเป็นกระบวนการที่จะต้องมีการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง และมีความจำเป็นต้องดำเนินการบนพื้นฐานปรัชญาการศึกษาหรือแนวคิดทฤษฎี การศึกษาออลดอร์ฟ สำหรับเด็กพิเศษ เป็นนวัตกรรมทางการศึกษาที่ก่อตั้งขึ้นโดย รูดอล์ฟ สไตเนอร์ ที่เป็นการทำงานเคียงข้างกันหรือร่วมกันระหว่างสองกระบวนการ คือ กระบวนการทางการศึกษากับกระบวนการเยียวยาตามแนวมนุษยปรัชญา มุ่งตรงสู่ความต้องการของเด็กพิเศษ เป็นแนวคิดที่ให้ความสำคัญกับธรรมชาติของความเป็นมนุษย์หรือศักยภาพความเป็นมนุษย์

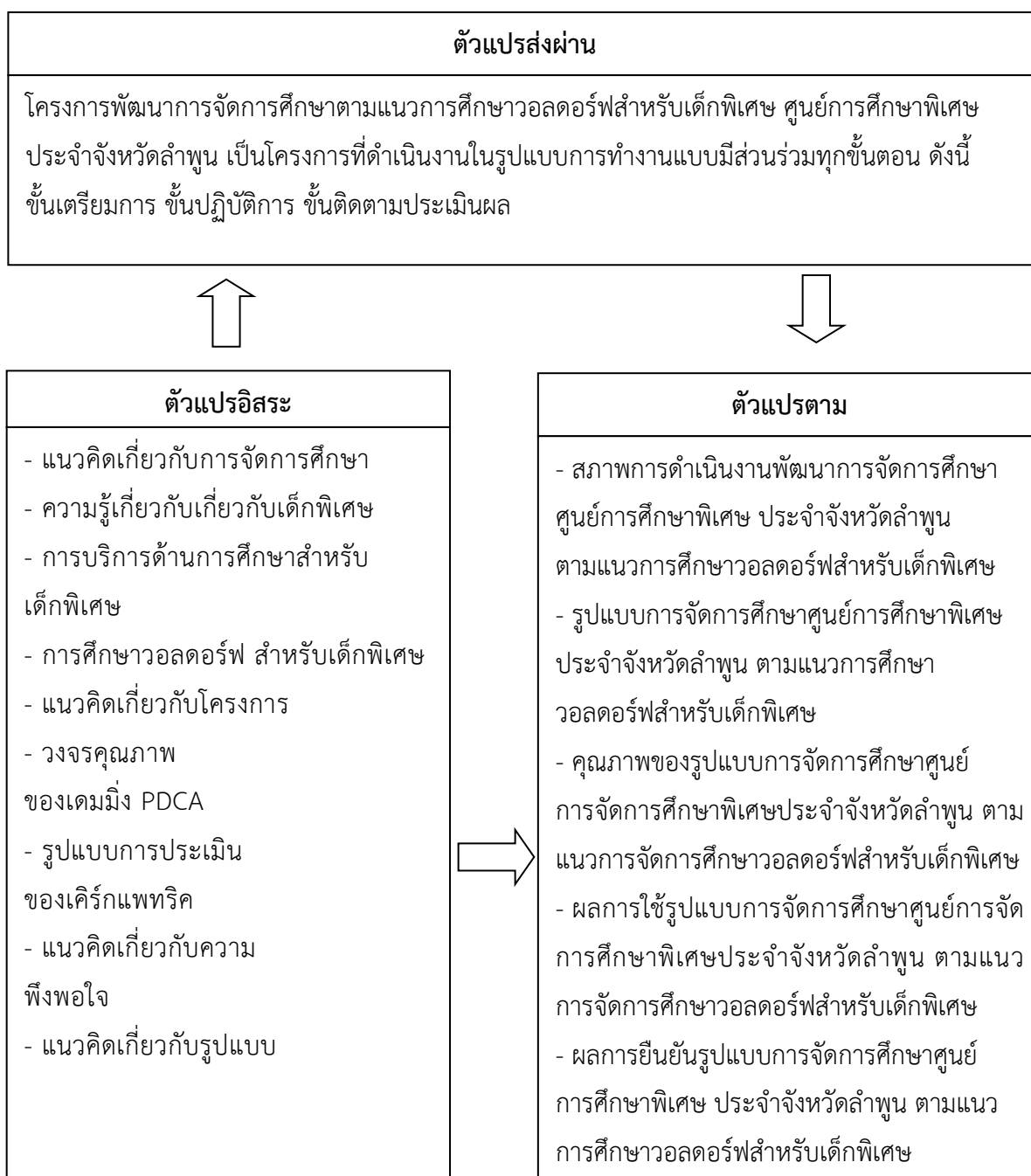
การนำแนวคิดหรือนวัตกรรมทางการศึกษามาประยุกต์ใช้ในการพัฒนาการจัดการศึกษา มีความจำเป็นต้องมีกลไกในการขับเคลื่อน ซึ่งแนวคิดเกี่ยวกับโครงการเป็นแนวคิดหนึ่งที่มีความสำคัญกับการพัฒนางาน เนื่องจากโครงการเป็นแผนงานที่มีการกำหนดเป้าหมาย วิธีการ ระยะเวลา งบประมาณ ผู้รับผิดชอบ ผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง รวมถึงการวัดประเมินผลที่ชัดเจน เพื่อพัฒนางานประจำให้บรรลุจุดมุ่งหมาย ซึ่งวิธีดำเนินการในโครงการมีความจำเป็นต้องบริหารจัดการบนพื้นฐานของวงจรคุณภาพของเดมมิง PDCA เนื่องจากเป็นแนวคิดที่มีลักษณะเป็นวงจรการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง

ในส่วนของการพัฒนาการจัดการศึกษาที่เกี่ยวกับการฝึกอบรมครูและบุคลากรทางการศึกษา มีความจำเป็นต้องใช้รูปแบบการประเมินผลของเคิร์กแพทริก ซึ่งเป็นวิธีการประเมินผลการฝึกอบรมที่มีประสิทธิภาพ สามารถเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อการพัฒนาได้อย่างรอบด้าน สำหรับแนวคิดเกี่ยวกับความพึงพอใจ เป็นปัจจัยสำคัญอย่างยิ่งอีกประการหนึ่งที่ช่วยให้งานสำเร็จ โดยเฉพาะอย่างยิ่งเป็นงานที่เกี่ยวข้องกับการให้บริการที่ผู้บริหารจะดำเนินการให้ผู้ปฏิบัติงานหรือผู้รับบริการเกิดความพึงพอใจในงาน นอกจากนั้นแนวคิดเกี่ยวกับรูปแบบเป็นอีกแนวคิดหนึ่งที่มีความสำคัญต่อการพัฒนางานหรือการพัฒนาการจัดการศึกษา เพราะรูปแบบเป็นแบบแผนถ่ายทอดความคิด ความเข้าใจ ตลอดจนจินตนาการที่มีต่อปรากฏการณ์ต่าง ๆ ที่เกิดขึ้น เนื่องจากการดำเนินการพัฒนาสิ่งต่าง ๆ ย่อมเกิดการเปลี่ยนแปลงทั้งในมิติปัจจัยนำเข้า กระบวนการ และผลการดำเนินงาน

จากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ผู้วิจัยเห็นว่าองค์ความรู้ทั้งหลายสามารถนำมาจัดทำเป็นโครงสร้างความสัมพันธ์ระหว่างองค์ประกอบต่าง ๆ เพื่อพัฒนาเป็นนวัตกรรมจัดการศึกษาของศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดลำพูน ดังกรอบความคิดการวิจัย ดังนี้

กรอบแนวคิดการวิจัย

ผู้วิจัยได้กำหนดกรอบแนวคิดการวิจัยเรื่อง รูปแบบการจัดการศึกษาศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดลำพูน ตามแนวการศึกษาวอลดอร์ฟสำหรับเด็กพิเศษ ตามตัวแปรที่ศึกษา ดังนี้

แผนภูมิที่ 2.4 แสดงกรอบแนวคิดการวิจัย

ตัวแปรอิสระ

แนวคิดทฤษฎีที่ใช้ในการสร้างรูปแบบ ได้มาจากการทบทวนเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับประเด็นดังต่อไปนี้

1. แนวคิดเกี่ยวกับการจัดการศึกษา กระบวนการอย่างเป็นระบบของสังคม ที่มีเป้าหมายพัฒนาศักยภาพของมนุษย์ทั้งด้านร่างกาย จิตใจ-อารมณ์ สังคม สติปัญญา และคุณลักษณะ ที่พึงประสงค์สู่การอยู่ร่วมในสังคมได้อย่างมีความสุข ที่จะต้องมีการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง เนื่องจากเป้าหมายของการจัดการศึกษา คือ ศักยภาพความเป็นมนุษย์ของผู้เรียน และการอยู่ร่วมในสังคมอย่างมีความสุข

2. ความรู้เกี่ยวกับเด็กพิเศษ เป็นเป้าหมายการจัดการศึกษาของศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดลำพูน ที่จะต้องได้รับการพัฒนาทั้งทางด้านทักษะพื้นฐาน คุณลักษณะที่พึงประสงค์ และความสามารถเข้าสู่บริการช่วงเชื่อมต่อ โดยการมีส่วนร่วมของครูและผู้ดูแลเด็กพิเศษ การให้บริการทางการศึกษาสำหรับเด็กพิเศษ เป็นแนวทางสำคัญในการพัฒนาคุณภาพชีวิตของเด็กพิเศษ เนื่องจากเป็นเรื่องเกี่ยวกับการช่วยเหลือตนเองในการดำรงชีวิตที่พึ่งพาตนเองได้ เพื่อใช้ชีวิตในสังคม

3. การศึกษาวอลดอร์ฟสำหรับเด็กพิเศษ เป็นนวัตกรรมทางการศึกษาที่ได้นำมาใช้เป็นแนวคิดหลักในการพัฒนาการจัดการศึกษาศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดลำพูน ที่ให้ความสำคัญกับธรรมชาติของความเป็นมนุษย์และมีลักษณะเป็นการทำงานเคียงข้างกันหรือร่วมกัน ระหว่างสองกระบวนการ ได้แก่ กระบวนการทางการศึกษาและกระบวนการเยียวยาตามแนวมนุษยปรัชญา ที่มุ่งตรงต่อความต้องการของเด็กพิเศษ

4. แนวคิดเกี่ยวกับโครงการ เป็นแผนงานที่มีการกำหนดเป้าหมาย วิธีการ ระยะเวลา งบประมาณ ผู้รับผิดชอบ รวมทั้งวิธีการวัดและประเมินผล เพื่อพัฒนางานให้บรรลุเป้าหมาย ซึ่งผู้วิจัยได้นำแนวคิดเกี่ยวกับโครงการมาใช้เป็นกลไกในการสร้างรูปแบบการจัดการศึกษา ศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดลำพูน ตามแนวการศึกษาวอลดอร์ฟสำหรับเด็กพิเศษ

5. แนวความคิดที่เกี่ยวข้องกับการสร้างรูปแบบการจัดการศึกษา ศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดลำพูน ตามแนวการศึกษาวอลดอร์ฟสำหรับเด็กพิเศษ ที่ผู้วิจัยนำมาทำกับการดำเนินโครงการพัฒนาการจัดการศึกษาตามแนวการศึกษาวอลดอร์ฟสำหรับเด็กพิเศษ ศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดลำพูน ได้แก่

5.1 วงจรคุณภาพของเดมมิ่ง PDCA เป็นกรอบในการพัฒนากระบวนการจัดการศึกษา ประกอบด้วย 4 ขั้นตอน ดังนี้ (1) ขั้นวางแผน (2) ขั้นปฏิบัติ (3) ขั้นตรวจสอบ (4) ขั้นปรับปรุง

5.2 รูปแบบการประเมินของเคิร์กแพทริก เป็นแนวคิดเกี่ยวกับการประเมินผลที่นำมาใช้ประเมินผลการฝึกอบรมครูและบุคลากรทางการศึกษา ในโครงการพัฒนาการจัดการศึกษาตามแนวการศึกษาออลดอร์ฟสำหรับเด็กพิเศษ ศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดลำพูน

5.3 แนวคิดเกี่ยวกับความพึงพอใจ เป็นแนวคิดที่นำมาใช้วัดความพึงพอใจของครูและผู้ดูแลเด็กพิเศษที่เข้าร่วมโครงการพัฒนาการจัดการศึกษาตามแนวการศึกษาออลดอร์ฟสำหรับเด็กพิเศษ ศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดลำพูน

ตัวแปรส่งผ่าน

ผู้วิจัยได้ดำเนินโครงการพัฒนาการจัดการศึกษาตามแนวการศึกษาออลดอร์ฟสำหรับเด็กพิเศษ ศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดลำพูน เป็นโครงการความร่วมมือทางวิชาการและการวิจัยระหว่างศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดลำพูน และสถาบันมาน้ำฟ้า เพื่อการวิจัยและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนหูหนวก โดย ดร. จิตรประภา ศรีอ่อน ผู้เชี่ยวชาญด้านการศึกษาออลดอร์ฟสำหรับเด็กพิเศษ การวิจัย และการบริหารสถานศึกษา การดำเนินงานตามโครงการทำในรูปแบบการทำงานแบบมีส่วนร่วมทุกขั้นตอน ดังนี้ ชั้นเตรียมการ ชั้นปฏิบัติการ และชั้นติดตามประเมินผล

ตัวแปรตาม

ผู้วิจัยคาดว่าผลที่เกิดขึ้นจากการวิจัยการดำเนินโครงการพัฒนาการจัดการศึกษาตามแนวการศึกษาออลดอร์ฟสำหรับเด็กพิเศษ ศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดลำพูน ดังต่อไปนี้

1. สภาพการดำเนินงานพัฒนาการจัดการศึกษาศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดลำพูน ตามแนวการศึกษาออลดอร์ฟสำหรับเด็กพิเศษ ประกอบด้วย 3 ตัวแปร ได้แก่

1.1 กระบวนการพัฒนาการจัดการศึกษาศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดลำพูน ตามแนวการศึกษาออลดอร์ฟสำหรับเด็กพิเศษ

1.2 ปัจจัยแห่งความสำเร็จในการจัดการศึกษาศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดลำพูน ตามแนวการจัดการศึกษาออลดอร์ฟสำหรับเด็กพิเศษ

1.3 ความต้องการในการพัฒนาการจัดการศึกษาศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดลำพูน ตามแนวการจัดการศึกษาออลดอร์ฟสำหรับเด็กพิเศษ

2. รูปแบบการจัดการศึกษาศูนย์การศึกษาพิเศษประจำจังหวัดลำพูน ตามแนวการจัดการศึกษาออลดอร์ฟสำหรับเด็กพิเศษ ผู้วิจัยได้ทำการสังเคราะห์เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการสร้างรูปแบบการจัดการศึกษาต่าง ๆ จากงานของนักการศึกษา ผลการศึกษาสภาพการดำเนินงานพัฒนาการจัดการศึกษาศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดลำพูน ตามแนวการศึกษาออลดอร์ฟสำหรับเด็กพิเศษในระยะที่ 1 และข้อมูลจากการสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิ และผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย เพื่อให้ได้ข้อมูลที่จะนำมาสร้างเป็นรูปแบบการจัดการศึกษาศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดลำพูน ตามแนวการศึกษาออลดอร์ฟสำหรับเด็กพิเศษ

3. คุณภาพของรูปแบบการจัดการศึกษา ศูนย์การจัดการศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดลำพูน ตามแนวการจัดการศึกษาวอลดอร์ฟสำหรับเด็กพิเศษ ประกอบด้วย 4 ด้าน ได้แก่

3.1 ด้านความเป็นไปได้

3.2 ด้านความเป็นประโยชน์

3.3 ด้านความเหมาะสม

3.4 ด้านความถูกต้อง

4. ผลการใช้รูปแบบการจัดการศึกษา ศูนย์การจัดการศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดลำพูน ตามแนวการจัดการศึกษาวอลดอร์ฟสำหรับเด็กพิเศษ ประกอบด้วย 3 ตัวแปร ได้แก่

4.1 ผลการพัฒนาศักยภาพเด็กพิเศษ 3 เรื่อง ดังนี้ 1) ทักษะพื้นฐานของเด็กพิเศษ 2) คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของเด็กพิเศษ และ 3) ความสามารถเข้าสู่บริการช่วงเชื่อมต่อของเด็กพิเศษ

4.2 ความพึงพอใจของครูที่มีต่อสภาพการจัดการศึกษา ศูนย์การจัดการศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดลำพูน ตามแนวการจัดการศึกษาวอลดอร์ฟสำหรับเด็กพิเศษ ใน 10 ประเด็น ดังนี้ 1) การเปลี่ยนแปลงของเด็กพิเศษ 2) การเปลี่ยนแปลงของผู้ดูแล 3) การเปลี่ยนแปลงของครู 4) สภาพห้องเรียน 5) สภาพอาคารสถานที่ 6) กิจกรรมการเรียนการสอน 7) การมีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียนการสอน 8) สื่อ สิ่งอำนวยความสะดวก 9) ข้อมูลที่ได้รับเกี่ยวกับการศึกษาวอลดอร์ฟสำหรับเด็กพิเศษ จากศูนย์การจัดการศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดลำพูน และ 10) การให้บริการของครูและบุคลากร ศูนย์การจัดการศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดลำพูน

4.3 ความพึงพอใจของผู้ดูแล ที่มีต่อการใช้รูปแบบการจัดการศึกษา ศูนย์การจัดการศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดลำพูน ตามแนวการจัดการศึกษาวอลดอร์ฟสำหรับเด็กพิเศษ ใน 10 ประเด็น ดังนี้ 1) การเปลี่ยนแปลงของเด็กพิเศษ 2) การเปลี่ยนแปลงของผู้ดูแล 3) การเปลี่ยนแปลงของครู 4) สภาพห้องเรียน 5) สภาพอาคารสถานที่ 6) กิจกรรมการเรียนการสอน 7) การมีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียนการสอน 8) สื่อ สิ่งอำนวยความสะดวก 9) ข้อมูลที่ได้รับเกี่ยวกับการศึกษาวอลดอร์ฟสำหรับเด็กพิเศษ จากศูนย์การจัดการศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดลำพูน และ 10) การให้บริการของครูและบุคลากร ศูนย์การจัดการศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดลำพูน

5. ผลการยืนยันรูปแบบการจัดการศึกษา ศูนย์การจัดการศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดลำพูน ตามแนวการจัดการศึกษาวอลดอร์ฟสำหรับเด็กพิเศษ ประกอบด้วย 2 ตัวแปร ได้แก่

5.1 ผลการใช้รูปแบบการจัดการศึกษา ศูนย์การจัดการศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดลำพูน ตามแนวการจัดการศึกษาวอลดอร์ฟสำหรับเด็กพิเศษ ที่ส่งผลต่อการพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษา

ใน 4 ด้าน ดังนี้ 1) คุณภาพของผู้เรียน 2) กระบวนการบริหารและการจัดการ 3) กระบวนการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ และ 4) ด้านการเผยแพร่ผลงาน

5.2 ความพึงพอใจของผู้บริหารศูนย์การศึกษาพิเศษ ที่มีต่อเอกสารคู่มือการจัดการศึกษาศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดลำพูน ตามแนวการศึกษาวอลดอร์ฟสำหรับเด็กพิเศษ ใน 3 ด้าน ดังนี้ 1) รูปเล่มของเอกสาร 2) เนื้อหาของเอกสาร และ 3) การนำไปใช้

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

รูปแบบการจัดการศึกษาศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดลำพูน ตามแนวการศึกษา
วอลดอร์ฟสำหรับเด็กพิเศษ เป็นการวิจัยและพัฒนา (Research and Development: R&D)
มีวิธีดำเนินการวิจัย 4 ระยะ ดังนี้

ระยะที่ 1 การศึกษาสภาพการดำเนินงานพัฒนาการจัดการศึกษาศูนย์การศึกษาพิเศษ
ประจำจังหวัดลำพูน ตามแนวการศึกษาวอลดอร์ฟสำหรับเด็กพิเศษ

ระยะที่ 2 การสร้างรูปแบบการจัดการศึกษาศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดลำพูน
ตามแนวการศึกษาวอลดอร์ฟสำหรับเด็กพิเศษ

ระยะที่ 3 การศึกษาผลการใช้รูปแบบการจัดการศึกษาศูนย์การศึกษาพิเศษ
ประจำจังหวัดลำพูน ตามแนวการศึกษาวอลดอร์ฟสำหรับเด็กพิเศษ

ระยะที่ 4 การยืนยันรูปแบบการจัดการศึกษาศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดลำพูน
ตามแนวการศึกษาวอลดอร์ฟสำหรับเด็กพิเศษ รายละเอียดเสนอตามลำดับ ดังนี้

ระยะที่ 1 การศึกษาสภาพการดำเนินงานพัฒนาการจัดการศึกษาศูนย์การศึกษาพิเศษ
ประจำจังหวัดลำพูน ตามแนวการศึกษาวอลดอร์ฟสำหรับเด็กพิเศษ

ประชากร/กลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาในระยะนี้ ได้แก่ ครูที่ปฏิบัติงานในศูนย์การศึกษาพิเศษ
ประจำจังหวัดลำพูน ตั้งแต่ปีการศึกษา 2554-2559 จำนวน 13 คน ประกอบด้วย ข้าราชการ 9 คน
และพนักงานราชการ 4 คน และผู้ดูแลที่เข้าร่วมโครงการพัฒนาการจัดการศึกษาตามแนวการศึกษา
วอลดอร์ฟสำหรับเด็กพิเศษ ศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดลำพูน ตั้งแต่ปีการศึกษา 2554-2559
จำนวน 18 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยระยะนี้ ได้แก่

1. แบบบันทึกข้อมูลการพัฒนาการจัดการศึกษาศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัด
ลำพูน ตามแนวการศึกษาวอลดอร์ฟสำหรับเด็กพิเศษ ตั้งแต่ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2554-2559

2. แบบสัมภาษณ์ครูเกี่ยวกับสภาพการพัฒนาการจัดการศึกษาศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดลำพูน ตามแนวการศึกษาวอลดอร์ฟสำหรับเด็กพิเศษ

3. แบบสัมภาษณ์ผู้ดูแลเกี่ยวกับสภาพการพัฒนาการจัดการศึกษาศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดลำพูน ตามแนวการศึกษาวอลดอร์ฟสำหรับเด็กพิเศษ

การสร้างและตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ

แบบบันทึกข้อมูล แบบสัมภาษณ์ครู และผู้ดูแลเกี่ยวกับการพัฒนาการจัดการศึกษา ศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดลำพูน ตามแนวการศึกษาวอลดอร์ฟสำหรับเด็กพิเศษ ผู้วิจัยได้ดำเนินการตามลำดับขั้นตอน ดังนี้

1. ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ แนวคิดเกี่ยวกับการศึกษาวอลดอร์ฟสำหรับเด็กพิเศษ แนวคิดวงจรคุณภาพของเดมมิ่ง PDCA และแนวคิดเกี่ยวกับการจัดการศึกษา เพื่อกำหนดประเด็นในการสร้างแบบสัมภาษณ์ให้ครอบคลุมเนื้อหาและวัตถุประสงค์

2. จัดพิมพ์แบบบันทึกข้อมูล แบบสัมภาษณ์ครู และแบบสัมภาษณ์ผู้ดูแลฉบับร่าง แล้วนำไปให้ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 คน เพื่อพิจารณาความตรงเชิงเนื้อหาของข้อคำถาม โดยหาค่าดัชนีความสอดคล้อง IOC เพื่อตรวจสอบความถูกต้องและความตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) ค่า IOC ของแบบสัมภาษณ์ทั้ง 2 ฉบับ เท่ากับ 1.00 (ภาคผนวก ข: 232-233)

3. ปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะ และจัดพิมพ์แบบสัมภาษณ์ฉบับสมบูรณ์

4. นำแบบบันทึกข้อมูล และแบบสัมภาษณ์ไปใช้กับกลุ่มประชากร

การเก็บรวบรวมข้อมูล

การวิจัยในระยษนี้ มีการเก็บรวบรวมข้อมูลจากแหล่งต่าง ๆ ดังนี้

1. ผู้วิจัยสังเกตสถานการณ์จริงในการพัฒนาการจัดการศึกษาตามแนวการศึกษา วอลดอร์ฟสำหรับเด็กพิเศษ ของศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดลำพูน และจากวีดิทัศน์ ที่ทำการบันทึกไว้ เพื่อเป็นข้อมูลประกอบกับข้อมูลจากแบบสัมภาษณ์

2. เอกสารและหลักฐานการดำเนินงานพัฒนาการจัดการศึกษา ตามแนวการศึกษา วอลดอร์ฟสำหรับเด็กพิเศษ ของศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดลำพูน ได้แก่ รายงาน การประเมินผลโครงการพัฒนาการจัดการศึกษาตามแนวการศึกษาวอลดอร์ฟสำหรับเด็กพิเศษ ของศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดลำพูน ปีการศึกษา 2554 และรายงานผลการดำเนินงาน โครงการพัฒนาการจัดการศึกษาตามแนวการศึกษาวอลดอร์ฟสำหรับเด็กพิเศษ ของศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดลำพูน ปีการศึกษา 2554-2559

3. จัดการประชุมสนทนากลุ่มครู ซึ่งประกอบด้วย ข้าราชการ 9 คน และพนักงานราชการ 4 คน รวม 13 คน โดยใช้แบบบันทึกข้อมูล และแบบสัมภาษณ์ที่สร้างขึ้น

4. จัดการประชุมสนทนากลุ่มผู้ดูแล (ผู้ปกครอง) จำนวน 18 คน โดยใช้แบบบันทึกข้อมูล และแบบสัมภาษณ์ที่สร้างขึ้น
5. สัมภาษณ์ครูเป็นรายบุคคล เพื่อเก็บรวบรวมข้อมูลเพิ่มเติม โดยใช้แบบบันทึกข้อมูล และแบบสัมภาษณ์ที่สร้างขึ้น
6. สัมภาษณ์ผู้ดูแลเป็นรายบุคคล เพื่อเก็บรวบรวมข้อมูลเพิ่มเติม โดยใช้แบบบันทึกข้อมูล และแบบสัมภาษณ์ที่สร้างขึ้น
7. วิเคราะห์เนื้อหาจากข้อมูลที่ได้ โดยจัดจำแนกประเภทตามประเด็นที่ศึกษา

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยได้วิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากการรวบรวมเอกสารที่เกี่ยวข้อง และการสัมภาษณ์ครูและผู้ดูแล ใช้วิธีการวิเคราะห์เชิงเนื้อหา (Content Analysis) นำมาจัดหมวดหมู่ตามประเด็นสำคัญ ส่วนการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณ ได้แก่ ข้อมูลทั่วไปของครูและนักวิชาชีพ ของศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดลำพูน ปีการศึกษา 2554 นำเสนอในรูปแบบตารางประกอบคำบรรยาย

สถิติที่ใช้ในการวิจัย

สถิติที่ใช้ในระยนี้ คือ สถิติพื้นฐาน ได้แก่ ค่าความถี่ (Frequency) ค่าร้อยละ (Percentage) (ศิริชัย กาญจนวาสี 2555: 54) โดยสูตรที่ใช้ในการคำนวณ คือ

การหาค่าร้อยละ (Percentage)

$$P = \frac{X \times 100}{N}$$

P	หมายถึง	ค่าร้อยละ
X	หมายถึง	จำนวนผู้ตอบแบบสอบถาม
N	หมายถึง	จำนวนประชากร

ระยะที่ 2 การสร้างรูปแบบการจัดการศึกษาศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดลำพูน ตามแนวการศึกษาออลดอร์ฟสำหรับเด็กพิเศษ

การสร้างรูปแบบการจัดการศึกษาศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดลำพูน ตามแนวการศึกษาออลดอร์ฟสำหรับเด็กพิเศษ ผู้วิจัยกำหนดรายละเอียดของการดำเนินการวิจัย ในระยะที่ 2 มีขั้นตอน ดังนี้

ขั้นตอนที่ 2.1 ดำเนินการสร้างรูปแบบการจัดการศึกษาศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดลำพูน ตามแนวการศึกษาออนไลน์สำหรับเด็กพิเศษ (ฉบับร่าง) มีการดำเนินการ ดังนี้

การกำหนดกรอบโครงสร้างและองค์ประกอบของรูปแบบการจัดการศึกษา ศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดลำพูน ตามแนวการศึกษาออนไลน์สำหรับเด็กพิเศษ โดยการวิเคราะห์เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง สัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิ และผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย โดยดำเนินการ ดังนี้

แหล่งข้อมูล

แหล่งข้อมูลประกอบด้วย ผลการวิจัยและผู้ให้ข้อมูล ดังนี้

1. ผลการศึกษาสภาพการดำเนินงานพัฒนาการจัดการศึกษา ศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดลำพูน ตามแนวการศึกษาออนไลน์สำหรับเด็กพิเศษ (ระยะที่ 1)
2. ผู้ให้ข้อมูล ประกอบด้วย ผู้ทรงคุณวุฒิและผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย ในการพัฒนาการจัดการศึกษาศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดลำพูน ตามแนวการศึกษาออนไลน์สำหรับเด็กพิเศษ จำนวน 12 คน (รายละเอียดดังภาคผนวก ก)

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยในขั้นตอนนี้เป็นแบบบันทึกข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. ผลการศึกษาสภาพการดำเนินงานพัฒนาการจัดการศึกษา ศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดลำพูน ตามแนวการศึกษาออนไลน์สำหรับเด็กพิเศษ (ระยะที่ 1)
2. ผู้วิจัยได้ดำเนินการจัดประชุมสนทนากลุ่ม (Focus Group) เพื่อยกร่าง รูปแบบการจัดการศึกษาศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดลำพูน ตามแนวการศึกษาออนไลน์สำหรับเด็กพิเศษ โดยการมีส่วนร่วมของผู้เกี่ยวข้อง จำนวน 12 คน ณ ห้องประชุม ศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดลำพูน โดยนำข้อมูลจากผลการศึกษาในระยะที่ 1 การศึกษาสภาพการดำเนินงานพัฒนาการจัดการศึกษา ศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดลำพูน ตามแนวการศึกษาออนไลน์สำหรับเด็กพิเศษมาใช้ในการยกร่าง
3. กำหนดโครงสร้าง กำหนดองค์ประกอบของโครงสร้าง กำหนดความสัมพันธ์ กิจกรรมการดำเนินงานของรูปแบบในแต่ละขั้นตอน กำหนดรายละเอียดการดำเนินการพัฒนา ที่เหมาะสมกับองค์ประกอบการจัดการศึกษานั้น ๆ กำหนดเนื้อหาการพัฒนา วัตถุประสงค์ กิจกรรมการพัฒนา/วิธีการพัฒนา การประเมินผล และรายละเอียดทั้งหมดของรูปแบบ

4. นำรูปแบบการจัดการศึกษาศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดลำพูน ตามแนวทางการศึกษาอัลดอร์ฟสำหรับเด็กพิเศษฉบับร่าง และคำอธิบาย เสนอต่อผู้ทรงคุณวุฒิ และผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย จำนวน 12 คน ตรวจสอบพิจารณา ให้ข้อเสนอแนะ แล้วจึงนำมาปรับปรุงรูปแบบ ให้มีความสมบูรณ์มากยิ่งขึ้น

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูล โดยการสังเคราะห์เนื้อหาที่เกี่ยวข้องกับการสร้างรูปแบบ การจัดการศึกษาศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดลำพูน ตามแนวทางการศึกษา อัลดอร์ฟสำหรับเด็กพิเศษ

ขั้นตอนที่ 2.2 การประเมินคุณภาพของรูปแบบการจัดการศึกษาศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดลำพูน ตามแนวทางการศึกษาอัลดอร์ฟสำหรับเด็กพิเศษ

การประเมินคุณภาพของรูปแบบการจัดการศึกษาศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดลำพูน ตามแนวทางการศึกษาอัลดอร์ฟสำหรับเด็กพิเศษ โดยผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 5 คน (ภาคผนวก ก) เพื่อศึกษาคุณภาพของรูปแบบการจัดการศึกษาศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดลำพูน ตามแนวทางการศึกษาอัลดอร์ฟสำหรับเด็กพิเศษ โดยการประเมินความคิดเห็น เกี่ยวกับมาตรฐานด้านความเป็นไปได้ (Feasibility Standards) มาตรฐานด้านความเป็นประโยชน์ (Utility Standards) มาตรฐานด้านความเหมาะสม (Propriety Standards) มาตรฐานด้านความถูกต้อง (Accuracy Standards) และข้อเสนอแนะอื่นๆ เพิ่มเติม เพื่อให้รูปแบบมีความสมบูรณ์มากยิ่งขึ้น

ผู้ให้ข้อมูล

ผู้ให้ข้อมูลประกอบด้วยผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 5 คน มีคุณสมบัติ ดังนี้

1. มีประสบการณ์ในการสร้างและพัฒนารูปแบบ จำนวน 2 คน
2. มีประสบการณ์ในการบริหารศูนย์การศึกษาพิเศษ จำนวน 1 คน
3. มีประสบการณ์ในการจัดการศึกษาตามแนวทางการศึกษาอัลดอร์ฟสำหรับเด็กพิเศษ และเป็นวิทยากรในโครงการพัฒนาการจัดการศึกษาอัลดอร์ฟสำหรับเด็กพิเศษ

ศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดลำพูน จำนวน 2 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยในขั้นตอนนี้ ประกอบด้วย

แบบประเมินคุณภาพของรูปแบบ ผู้วิจัยได้ดัดแปลงจากแบบประเมินคุณภาพ รูปแบบของพิมพ์ใจ อุ่นบ้าน (2555: 234-241) เป็นแบบสอบถามแบ่งเป็น 2 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 แบบสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับมาตรฐานด้านความเป็นไปได้ (Feasibility Standards) มาตรฐานด้านความเป็นประโยชน์ (Utility Standards) มาตรฐานด้านความเหมาะสม (Propriety Standards) มาตรฐานด้านความถูกต้อง (Accuracy Standards)

เป็นแบบสอบถามชนิดมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) มี 5 ระดับ สอบถามความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิที่มีต่อคุณภาพของรูปแบบในระดับใด ดังนี้

5 หมายถึง มากที่สุด

4 หมายถึง มาก

3 หมายถึง ปานกลาง

2 หมายถึง น้อย

1 หมายถึง น้อยที่สุด

ตอนที่ 2 ข้อเสนอแนะอื่น ๆ เพิ่มเติม เป็นแบบสอบถามชนิดปลายเปิด เพื่อให้ผู้ทรงคุณวุฒิแสดงความคิดเห็นและให้ข้อเสนอแนะที่มีต่อรูปแบบการจัดการศึกษา ศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดลำพูน ตามแนวทางการศึกษาออนไลน์สำหรับเด็กพิเศษ เพื่อให้รูปแบบมีความสมบูรณ์มากยิ่งขึ้น

การสร้างและตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ

1. ศึกษารายละเอียดขององค์ประกอบต่าง ๆ ของรูปแบบ กำหนดประเด็นที่ต้องการตามมาตรฐานด้านความเป็นไปได้ (Feasibility Standards) มาตรฐานด้านความเป็นประโยชน์ (Utility Standards) มาตรฐานด้านความเหมาะสม (Propriety Standards) มาตรฐานด้านความถูกต้อง (Accuracy Standards) ของรูปแบบการจัดการศึกษา ศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดลำพูน ตามแนวทางการศึกษาออนไลน์สำหรับเด็กพิเศษ ให้ผู้ทรงคุณวุฒิประเมินแล้วเขียนเป็นข้อคำถาม

2. สร้าง และจัดพิมพ์แบบสอบถามฉบับร่าง คือ แบบประเมินของผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 30 ข้อ แล้วนำไปวิเคราะห์ความตรงทางเนื้อหา (Content Validity) ของแบบสอบถาม เพื่อการวิจัยโดยใช้ค่าดัชนีความสอดคล้องของประเด็นการถามกับวัตถุประสงค์ (Index of Item and Objective Congruence: IOC) โดยผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 คน เพื่อตรวจสอบความถูกต้องตามเนื้อหา (Content Validity) และภาษาที่ใช้ประกอบด้วย

2.1 ดร.เฉลิม พักอ่อน อดีตศึกษานิเทศก์เชี่ยวชาญ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลำพูน เขต 1

2.2 นางจินดา รัตนอังกูร์ อดีตศึกษานิเทศก์เชี่ยวชาญ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลำพูน เขต 1

2.3 นายสุทัศน์ ใจคำปัน อดีตผู้บริหารโรงเรียนศึกษาสงเคราะห์จิตต์อารีในพระอุปถัมภ์ของสมเด็จพระราชชนนี จังหวัดลำปาง (โรงเรียนที่เข้าร่วมโครงการพัฒนาการจัดการเรียนการสอนแบบสองภาษาสำหรับเด็กหูหนวก ตามแนวทางการศึกษาออนไลน์)

ผลการตรวจสอบค่าดัชนีความสอดคล้องแบบประเมินของผู้ทรงคุณวุฒิที่มีต่อรูปแบบการจัดการศึกษาศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดลำพูน ตามแนวทางการศึกษาวอลดอร์ฟสำหรับเด็กพิเศษ พบว่า มีข้อคำถามที่มี IOC = 0.67-1.00 (ภาคผนวก ข: 236-237)

3. นำแบบประเมินที่ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบแล้วมาปรับปรุงแก้ไข
4. นำแบบประเมินไปใช้กับกลุ่มเป้าหมาย

การเก็บรวบรวมข้อมูล

การประเมินคุณภาพของรูปแบบการจัดการศึกษาศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดลำพูน ตามแนวทางการศึกษาวอลดอร์ฟสำหรับเด็กพิเศษ ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลจากผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 5 คน ระหว่างวันที่ 19-30 เมษายน 2560 ตามขั้นตอน ดังนี้

1. ผู้วิจัยโทรศัพท์ติดต่อขอความอนุเคราะห์จากผู้ทรงคุณวุฒิด้วยตนเอง
2. ผู้วิจัยนำแบบสอบถามไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิที่พักอาศัยในจังหวัดลำพูน และจังหวัดเชียงใหม่ด้วยตนเอง พร้อมกับนัดหมายวันไปรับแบบสอบถามกลับคืน
3. ผู้วิจัยจัดส่งแบบสอบถามไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิที่อยู่ต่างจังหวัดทางไปรษณีย์ และสอบถามข้อมูลเพิ่มเติมทางโทรศัพท์
4. ผู้วิจัยได้รับแบบสอบถามกลับคืนครบทุกฉบับ

การวิเคราะห์ข้อมูล

ข้อมูลที่เก็บรวบรวมได้จากแบบสอบถามในการวิจัยในขั้นตอนนี้ ผู้วิจัยได้จัดทำข้อมูล และวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

1. ตรวจสอบความสมบูรณ์ของการตอบแบบสอบถาม
2. กำหนดเกณฑ์ในการพิจารณาระดับความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิต่อรูปแบบมาตรฐานด้านความเป็นไปได้ (Feasibility Standards) มาตรฐานด้านความเป็นประโยชน์ (Utility Standards) มาตรฐานด้านความเหมาะสม (Propriety Standards) มาตรฐานด้านความถูกต้อง (Accuracy Standards) ของรูปแบบการจัดการศึกษาศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดลำพูน ตามแนวทางการศึกษาวอลดอร์ฟสำหรับเด็กพิเศษ ดังนี้

- 5 หมายถึง เห็นด้วยในระดับมากที่สุด
- 4 หมายถึง เห็นด้วยในระดับมาก
- 3 หมายถึง เห็นด้วยในระดับปานกลาง
- 2 หมายถึง น้อย
- 1 หมายถึง เห็นด้วยในระดับน้อยที่สุด

โดยใช้เกณฑ์แปลความหมายข้อมูลของบุญชม ศรีสะอาด (2535: ไม่มีเลขหน้า อ้างถึงใน พิมพใจ อุ๋นบ้าน 2555: 108) ดังนี้

ค่าเฉลี่ย 4.50 – 5.00 หมายถึง รูปแบบมีคุณภาพในระดับมากที่สุด

ค่าเฉลี่ย 3.50 – 4.49 หมายถึง รูปแบบมีคุณภาพในระดับมาก

ค่าเฉลี่ย 2.50 – 3.49 หมายถึง รูปแบบมีคุณภาพในระดับปานกลาง

ค่าเฉลี่ย 1.50 – 2.49 หมายถึง รูปแบบมีคุณภาพในระดับน้อย

ค่าเฉลี่ย 1.00 – 1.49 หมายถึง รูปแบบมีคุณภาพในระดับน้อยที่สุด

เกณฑ์ในการพิจารณาว่ารูปแบบมีคุณภาพใช้ข้อความที่มีค่าเฉลี่ยตั้งแต่ 3.50 ขึ้นไป

3. วิเคราะห์ข้อมูลความคิดเห็นเกี่ยวกับคุณภาพของรูปแบบการจัดการศึกษา ศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดลำพูน ตามแนวทางการศึกษาพลดอร์ฟสำหรับเด็กพิเศษ จากความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ โดยใช้ค่าสถิติ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เมื่อค่าเฉลี่ยของคะแนนความคิดเห็นเป็นดัชนีบ่งชี้ความเหมาะสม ($\mu \geq 3.50$) และค่า ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนนความคิดเห็นเป็นดัชนีชี้วัดความเป็นเอกฉันท์ หรือขัดแย้ง ผลการวิเคราะห์คุณภาพของรูปแบบใช้ข้อความที่มีค่าเฉลี่ยตั้งแต่ 3.50 ขึ้นไปให้คงไว้ในรูปแบบ

4. ข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถามตอนที่ 2 เป็นการสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับรูปแบบและข้อเสนอแนะเพิ่มเติม วิเคราะห์ข้อมูลโดยการวิเคราะห์และสังเคราะห์เนื้อหา

5. ข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญที่มีความเห็นสอดคล้องกันตั้งแต่ 2 คนขึ้นไป ผู้วิจัย พิจารณาเพิ่มเติมไว้ในรูปแบบการจัดการศึกษา ศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดลำพูน ตามแนวทางการศึกษาพลดอร์ฟสำหรับเด็กพิเศษ

สถิติที่ใช้ในการวิจัย

สถิติที่ใช้ในระยะนี้ คือ สถิติพื้นฐาน ได้แก่ ความถี่ (Frequency) ค่าเฉลี่ยของประชากร (μ) และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของประชากร (σ)

สูตรที่ใช้ในการคำนวณ มีดังนี้

1. การหาค่าความสอดคล้องของคำถามกับวัตถุประสงค์ โดยใช้สูตรดัชนีความสอดคล้อง IOC (อนวัติ คุณแก้ว 2559: 141) โดยใช้สูตร

$$IOC = \frac{\sum R}{N}$$

IOC หมายถึง ดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อความคำถามกับวัตถุประสงค์

Σ หมายถึง ผลรวมคะแนน

R หมายถึง คะแนนการพิจารณาของผู้เชี่ยวชาญ

N หมายถึง จำนวนผู้เชี่ยวชาญ

คะแนนของผู้เชี่ยวชาญ

- +1 หมายถึง แนใจว่าข้อความสอดคล้องกับวัตถุประสงค์
- 0 หมายถึง ไม่แนใจว่าข้อความสอดคล้องกับวัตถุประสงค์หรือไม่
- 1 หมายถึง แนใจว่าข้อความไม่สอดคล้องกับวัตถุประสงค์

2. การหาค่าเฉลี่ยของประชากร (บุญชม ศรีสะอาด 2556: 42) โดยใช้สูตร

$$\mu = \frac{\sum X}{N}$$

- μ หมายถึง ค่าเฉลี่ยของประชากร
- $\sum X$ หมายถึง ผลรวมของข้อมูลที่นำมาคำนวณ
- N หมายถึง จำนวนประชากร

3. การหาค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานประชากร (บุญชม ศรีสะอาด 2556: 66)
โดยใช้สูตร

$$\sigma = \sqrt{\frac{\sum (X_i - \mu)^2}{N}}$$

- σ หมายถึง ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของประชากร
- X_i หมายถึง คะแนนแต่ละตัว
- μ หมายถึง ค่าเฉลี่ยของคะแนนประชากร
- $\sum (X - \mu)$ หมายถึง ผลรวมของค่าเบี่ยงเบนของคะแนนแต่ละตัว
จากค่าเฉลี่ย
- N หมายถึง จำนวนสมาชิกของประชากร

ระยะที่ 3 การศึกษาผลการใช้รูปแบบการจัดการศึกษาศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดลำพูน
ตามแนวการศึกษาออนไลน์สำหรับเด็กพิเศษ

ประชากร/กลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาระยะนี้ ประกอบด้วย

1. เด็กพิเศษ ที่ลงทะเบียนเรียนในศูนย์การศึกษาพิเศษ ตั้งแต่ปีการศึกษา 2554-2560 จำนวน 30 คน

2. ครู ที่ปฏิบัติงานในศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดลำพูน ตั้งแต่ปีการศึกษา 2554-2560 จำนวน 13 คน ประกอบด้วย ข้าราชการ 9 คน และพนักงานราชการ 4 คน

3. ผู้ดูแล ที่เข้าร่วมโครงการพัฒนาการจัดการศึกษาตามแนววลดอร์ฟสำหรับเด็กพิเศษ ของศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดลำพูน ตั้งแต่ปีการศึกษา 2554-2560 จำนวน 30 คน ประกอบด้วย พ่อ แม่ ย่า ตา ยาย และป้า

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

การศึกษาผลการใช้รูปแบบการจัดการศึกษาศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดลำพูน ตามแนวการศึกษาอลดอร์ฟสำหรับเด็กพิเศษ ใช้เครื่องมือเก็บรวบรวมข้อมูล ดังนี้

1. แบบบันทึกข้อมูลการพัฒนาทักษะพื้นฐานของเด็กพิเศษ มีระดับคุณภาพ 5 ระดับ ดังนี้

ระดับ 4 หมายถึง ทำได้ด้วยตนเอง/ทำได้โดยมีอุปกรณ์หรือสิ่งอำนวยความสะดวกช่วยเหลือ

ระดับ 3 หมายถึง ทำได้แต่ต้องช่วยด้วยการกระตุ้นเตือนด้วยวาจา

ระดับ 2 หมายถึง ทำได้แต่ต้องช่วยด้วยการกระตุ้นเตือนด้วยท่าทาง และวาจา

ระดับ 1 หมายถึง ทำได้แต่ต้องช่วยด้วยการกระตุ้นเตือนทางกาย (สัมผัส) และวาจา

ระดับ 0 หมายถึง ทำไม่ได้

2. แบบบันทึกข้อมูลการพัฒนาคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของเด็กพิเศษ มีระดับคุณภาพ 4 ระดับ ดังนี้

3 หมายถึง ดีเยี่ยม

2 หมายถึง ดี

1 หมายถึง ผ่านเกณฑ์

0 หมายถึง ไม่ผ่าน

3. แบบบันทึกข้อมูลความสามารถเข้าสู่บริการส่งต่อของเด็กพิเศษ ตั้งแต่ปีการศึกษา 2554-2561

4. แบบสอบถามความพึงพอใจของครู ที่มีต่อการใช้รูปแบบการจัดการศึกษา ศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดลำพูน ตามแนวการศึกษาอลดอร์ฟสำหรับเด็กพิเศษ แบ่งออกเป็น 3 ตอน ซึ่งมีรายละเอียด ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของครู เป็นแบบตรวจสอบรายการ (Check list) เลือกตอบเพียงคำตอบเดียว

ตอนที่ 2 แบบสอบถามเพื่อวัดความพึงพอใจ ที่มีต่อการใช้รูปแบบการจัดการศึกษาศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดลำพูน ตามแนวการศึกษาพลดอร์ฟสำหรับเด็กพิเศษแบบสอบถามนี้ มีคำตอบความพึงพอใจ 5 ระดับ ดังนี้

ระดับ 5 หมายถึง พึงพอใจมากที่สุด

ระดับ 4 หมายถึง พึงพอใจมาก

ระดับ 3 หมายถึง พึงพอใจปานกลาง

ระดับ 2 หมายถึง พึงพอใจน้อย

ระดับ 1 หมายถึง พึงพอใจน้อยที่สุด

ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการใช้รูปแบบการจัดการศึกษา ศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดลำพูน ตามแนวการศึกษาพลดอร์ฟสำหรับเด็กพิเศษ เป็นแบบคำถามปลายเปิด

5. แบบสอบถามความพึงพอใจของผู้ดูแล ที่มีต่อการใช้รูปแบบการจัดการศึกษา ศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดลำพูน ตามแนวการศึกษาพลดอร์ฟสำหรับเด็กพิเศษ แบ่งออกเป็น 3 ตอน ซึ่งมีรายละเอียด ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ดูแล เป็นแบบตรวจสอบรายการ (Check list) เลือกตอบเพียงคำตอบเดียว

ตอนที่ 2 แบบสอบถามเพื่อวัดความพึงพอใจ ที่มีต่อการใช้รูปแบบการจัดการศึกษาศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดลำพูน ตามแนวการศึกษาพลดอร์ฟสำหรับเด็กพิเศษ แบบสอบถามนี้ มีคำตอบความพึงพอใจ 5 ระดับ ดังนี้

ระดับ 5 หมายถึง พึงพอใจมากที่สุด

ระดับ 4 หมายถึง พึงพอใจมาก

ระดับ 3 หมายถึง พึงพอใจปานกลาง

ระดับ 2 หมายถึง พึงพอใจน้อย

ระดับ 1 หมายถึง พึงพอใจน้อยที่สุด

ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการใช้รูปแบบการจัดการศึกษา ศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดลำพูน ตามแนวการศึกษาพลดอร์ฟสำหรับเด็กพิเศษ เป็นแบบคำถามปลายเปิด

การสร้างและตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ

1. แบบบันทึกข้อมูลการพัฒนาทักษะพื้นฐานของเด็กพิเศษ แบบบันทึกข้อมูลการพัฒนาคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของเด็กพิเศษ และแบบบันทึกข้อมูลความสามารถเข้าสู่บริการส่งต่อของเด็กพิเศษ ผู้วิจัยได้ดำเนินการตามขั้นตอน ดังนี้

1.1 ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ เอกสารเกี่ยวกับรูปแบบการจัดการศึกษาศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดลำพูน ตามแนวทางการศึกษาวอลดอร์ฟสำหรับเด็กพิเศษ เพื่อกำหนดประเด็นในการสร้างแบบบันทึกข้อมูลการพัฒนาทักษะพื้นฐานของเด็กพิเศษ แบบบันทึกข้อมูลการพัฒนาคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของเด็กพิเศษ และแบบบันทึกข้อมูลความสามารถเข้าสู่บริการส่งต่อของเด็กพิเศษ ให้ครอบคลุมเนื้อหาและวัตถุประสงค์

1.2 จัดพิมพ์แบบบันทึกข้อมูลการพัฒนาทักษะพื้นฐานของเด็กพิเศษ แบบบันทึกข้อมูลการพัฒนาคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของเด็กพิเศษ และแบบบันทึกข้อมูลความสามารถเข้าสู่บริการส่งต่อของเด็กพิเศษฉบับร่าง แล้วนำไปให้ที่ปรึกษาโครงการ คือ ดร.จิตประภา ศรีอ่อน พิจารณาความเหมาะสมของข้อคำถาม ทำการปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะ และจัดพิมพ์แบบบันทึกข้อมูลฉบับสมบูรณ์

1.3 นำแบบบันทึกข้อมูลที่สร้างขึ้นไปเก็บรวบรวมข้อมูลจากแหล่งข้อมูลต่าง ๆ

2. แบบสอบถามความพึงพอใจของครูและผู้ดูแล ผู้วิจัยได้ดำเนินการตามขั้นตอน ดังนี้

2.1 ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อกำหนดประเด็นในการสร้างแบบสัมภาษณ์ให้ครอบคลุมเนื้อหาและวัตถุประสงค์

2.2 ผู้วิจัยได้จัดทำประเด็นตัวชี้วัดความสำเร็จ โดยอิงกรอบประเด็นตัวชี้วัดความสำเร็จจากกรอบการประเมินคู่มือการบริหารจัดการงานวิชาการ ของคณะครุศาสตร์มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่ (สุเทพ ไชยวุฒิ 2560: 5) ร่วมกับแนวคิดในการพัฒนารูปแบบการจัดการศึกษาศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดลำพูน ตามแนวทางการศึกษาวอลดอร์ฟสำหรับเด็กพิเศษ

2.3 จัดพิมพ์แบบสอบถามฉบับร่าง คือ แบบสอบถามความพึงพอใจของครูและผู้ดูแล แล้วนำไปวิเคราะห์ความตรงทางเนื้อหาของแบบสอบถามเพื่อการวิจัย โดยใช้ค่าดัชนีความสอดคล้องของประเด็นการถามกับวัตถุประสงค์ (Index of Item and Objective Congruence: IOC) โดยผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 ท่าน เพื่อตรวจสอบความถูกต้องตามเนื้อหา (Content Validity) และภาษาที่ใช้ประกอบด้วย

2.3.1 ดร.เฉลิม พักอ่อน อดีตศึกษานิเทศก์เชี่ยวชาญ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลำพูน เขต 1

2.3.2 นางจินดา รัตนอังกูร อดีตศึกษานิเทศก์เชี่ยวชาญ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลำพูน เขต 1

2.3.3 นายสุทัศน์ ใจคำปัน อดีตผู้บริหารโรงเรียนศึกษาสงเคราะห์ จิตต์อารี ในพระอุปถัมภ์ของสมเด็จพระราชชนนี จังหวัดลำปาง (โรงเรียนที่เข้าร่วมโครงการพัฒนา การจัดการเรียนการสอนแบบสองภาษาสำหรับเด็กหูหนวก ตามแนวการศึกษาวอลดอร์ฟ)

ผลการตรวจสอบค่าดัชนีความสอดคล้องแบบสอบถามความพึงพอใจของครูที่มี ต่อการใช้รูปแบบการจัดการศึกษาศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดลำพูน ตามแนวการศึกษาวอลดอร์ฟสำหรับเด็กพิเศษ พบว่า มีข้อความที่มีค่า IOC = 0.67-1.00 จำนวน 10 ข้อ ผลการตรวจสอบค่าดัชนีความสอดคล้องแบบสอบถามความพึงพอใจของผู้ดูแล ที่มีต่อการใช้รูปแบบการจัดการศึกษาศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดลำพูน ตามแนวการศึกษาวอลดอร์ฟสำหรับเด็กพิเศษ พบว่า มีข้อความที่มีค่า IOC = 0.67-1.00 จำนวน 10 ข้อ (ภาคผนวก ข หน้า 236-237)

2.4 นำแบบสอบถามที่ผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบแล้วมาปรับปรุงแก้ไข

2.5 นำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแก้ไขแล้ว ไปทดลองใช้ (Try out) ดังนี้

2.5.1 นำแบบสอบถามความพึงพอใจของครู มาหาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) โดยไปทดลองใช้ (Try out) กับครูศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดลำพูน ที่ไม่ใช่กลุ่มเป้าหมายในการวิจัย จำนวน 30 คน เพื่อหาความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม ด้วยวิธีหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha-coefficient) ตามวิธีการของครอนบาช (Cronbach's Alpha Coefficient) แบบสอบถามควรมีค่ามากกว่า 0.7 จึงจะถือว่ามีความเชื่อมั่น (เกียรติสุดา ศรีสุข 2552: 152) ซึ่งปรากฏผลว่า แบบสอบถามความพึงพอใจของครู มีค่า ความเชื่อมั่น เท่ากับ 0.95 (ภาคผนวก ค หน้า 243-244)

2.5.2 นำแบบสอบถามความพึงพอใจของผู้ดูแล มาหา ค่าความเชื่อมั่น (Reliability) โดยไปทดลองใช้ (Try out) กับผู้ดูแลเด็กพิเศษศูนย์การศึกษา พิเศษ ประจำจังหวัดลำพูน ที่ไม่ใช่กลุ่มเป้าหมายในการวิจัย จำนวน 30 คน เพื่อหาความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม ด้วยวิธีหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha-coefficient) ตามวิธีการของครอนบาช (Cronbach's Alpha Coefficient) แบบสอบถามควรมีค่ามากกว่า 0.7 จึงจะถือว่ามีความเชื่อมั่น (เกียรติสุดา ศรีสุข 2552: 152) ซึ่งปรากฏผล ว่า แบบสอบถามความ พึงพอใจของผู้ดูแล มีค่าความเชื่อมั่น เท่ากับ 0.96 (ภาคผนวก ค หน้า 245-246)

2.6 นำแบบสอบถามความพึงพอใจของครู และผู้ดูแลไปใช้กับกลุ่มเป้าหมาย

การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. การศึกษาผลการพัฒนา ศักยภาพเด็กพิเศษ ของศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดลำพูน ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลจากเอกสารที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนา ศักยภาพเด็กพิเศษ ที่ลงทะเบียนเรียนในศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดลำพูน ตั้งแต่ปีการศึกษา

2554-2561 จำนวน 30 คน ประกอบด้วย เด็กที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา เด็กที่มีความบกพร่องทางร่างกายหรือการเคลื่อนไหวหรือสุขภาพ และเด็กพิการซ้อน ของศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดลำพูน และจากครูจำนวน 13 คน ระหว่างวันที่ 5 เมษายน 2561 ถึง 9 เมษายน 2561 โดยรวบรวมข้อมูลจากเอกสารที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ ทะเบียนเด็กพิเศษ รายงานผลการพัฒนาพัฒนาศักยภาพเด็กพิเศษ ของศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดลำพูน ปีการศึกษา 2560-2561 และรายงานผลการบริการช่วงเชื่อมต่อดังกล่าว ปีการศึกษา 2554-2561

2. การสอบถามความพึงพอใจของครู ที่มีต่อการใช้รูปแบบการจัดการศึกษา ศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดลำพูน ตามแนวการศึกษาพลดอร์ฟสำหรับเด็กพิเศษ ผู้วิจัย ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลจากครูผู้สอนจำนวน 13 คน ระหว่างวันที่ 2 เมษายน 2561 ถึง 7 เมษายน 2561 ตามขั้นตอน ดังนี้

- 2.1 ผู้วิจัยจัดประชุมครู เพื่อชี้แจงรายละเอียดของแบบสอบถาม
- 2.2 ผู้วิจัยให้ครูตอบแบบสอบถามด้วยตนเองเป็นรายบุคคล
- 2.3 ผู้วิจัยจัดประชุมสนทนากลุ่มครู เพื่อเก็บข้อมูลเพิ่มเติมในประเด็น

คำถามปลายเปิด โดยใช้แบบสอบถามเป็นแนวในการสนทนา

- 2.4 นำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์ประมวลผล

3. แบบสอบถามความพึงพอใจของผู้ดูแล ที่มีต่อการใช้รูปแบบการจัดการศึกษา ศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดลำพูน ตามแนวการศึกษาพลดอร์ฟสำหรับเด็กพิเศษ ผู้วิจัย ดำเนินการเก็บรวบรวมจากผู้ดูแล ผู้จำนวน 30 คน ระหว่างวันที่ 20 เมษายน 2561 ถึง 30 เมษายน 2561 ตามขั้นตอน ดังนี้

3.1 ผู้วิจัยแต่งตั้งครูศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดลำพูน จำนวน 10 คน เป็นผู้ช่วยผู้วิจัยในการดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล

3.2 ผู้วิจัยประชุมชี้แจงวิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลแก่ผู้ช่วยวิจัย เพื่อให้การเก็บรวบรวมข้อมูลดำเนินการไปในทิศทางเดียวกัน

3.3 ผู้วิจัยได้จัดประชุมผู้ดูแลที่เป็นประชากรในการศึกษา จำนวน 30 คน โดยให้ผู้ช่วยวิจัยเป็นผู้อ่านข้อคำถาม และให้ผู้ดูแลตัดสินใจเลือกตามความคิดเห็นของตนเอง เป็นรายบุคคล

3.4 ผู้วิจัยจัดประชุมสนทนากลุ่มผู้ดูแล โดยแบ่งออกเป็น 3 กลุ่ม กลุ่มละ 10 คน ใช้แบบสอบถามเป็นแนวในการสนทนาที่ละกลุ่ม เพื่อเก็บรวบรวมข้อมูลเพิ่มเติม ในประเด็นที่เป็นคำถามปลายเปิด

- 3.5 นำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์ประมวลผล

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. ผลการพัฒนาทักษะพื้นฐานของเด็กพิเศษ ปีการศึกษา 2560-2561 วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ค่าร้อยละ แล้วนำเสนอด้วยตาราง 4 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของเด็กพิเศษ

ตอนที่ 2 ผลการพัฒนาทักษะพื้นฐานของเด็กพิเศษ

ผลการพัฒนาทักษะพื้นฐานของเด็กพิเศษ ได้จากการประเมินของครูผู้สอน โดยใช้เกณฑ์ประเมิน 5 ระดับ ดังนี้

ระดับ 4 หมายถึง ทำได้ด้วยตนเอง/ทำได้โดยมีอุปกรณ์หรือสิ่งอำนวยความสะดวกช่วยเหลือ

ระดับ 3 หมายถึง ทำได้แต่ต้องช่วยด้วยการกระตุ้นเตือนด้วยวาจา

ระดับ 2 หมายถึง ทำได้แต่ต้องช่วยด้วยการกระตุ้นเตือนด้วยท่าทางและวาจา

ระดับ 1 หมายถึง ทำได้แต่ต้องช่วยด้วยการกระตุ้นเตือนทางกาย (สัมผัส) และวาจา

ระดับ 0 หมายถึง ทำไม่ได้

ตอนที่ 3 ผลการพัฒนาคูณลักษณะที่พึงประสงค์ของเด็กพิเศษ

ผลการคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของเด็กพิเศษ ได้จากการประเมินของครูผู้สอน โดยใช้เกณฑ์ประเมิน 4 ระดับ ดังนี้

ระดับ 3 หมายถึง ดีเยี่ยม

ระดับ 2 หมายถึง ดี

ระดับ 1 หมายถึง ผ่านเกณฑ์

ระดับ 0 หมายถึง ไม่ผ่าน

ตอนที่ 4 ความสามารถเข้าสู่บริการส่งต่อของเด็กพิเศษ ในสถานศึกษาและการประกอบอาชีพ

2. ผลการสอบถามความพึงพอใจของครู ที่มีต่อการใช้รูปแบบการจัดการศึกษา ศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดลำพูน ตามแนวการศึกษาวอลดอร์ฟสำหรับเด็กพิเศษนำมาหาค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน แล้วนำเสนอในรูปแบบตารางประกอบการบรรยาย โดยใช้เกณฑ์แปลความหมายข้อมูลของ บุญชม ศรีสะอาด (2535: ไม่มีเลขหน้า อ้างถึงใน พิมพ์ใจ อุ๋นบ้าน 2555: 108) ดังนี้

ค่าเฉลี่ย 4.50 – 5.00 หมายถึง มีความพึงพอใจมากที่สุด

ค่าเฉลี่ย 3.50 – 4.49 หมายถึง มีความพึงพอใจมาก

ค่าเฉลี่ย 2.50 – 3.49 หมายถึง มีความพึงพอใจปานกลาง

ค่าเฉลี่ย 1.50 – 2.49 หมายถึง มีความพึงพอใจน้อย

ค่าเฉลี่ย 1.00 – 1.49 หมายถึง มีความพึงพอใจน้อยที่สุด

สำหรับข้อมูลจากแบบสอบถามที่เป็นคำถามปลายเปิดผู้วิจัยใช้การวิเคราะห์เชิงเนื้อหา (Content Analysis)

3. ผลการสอบถามความพึงพอใจของผู้ดูแล ที่มีต่อการใช้รูปแบบการจัดการศึกษา ศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดลำพูน ตามแนวทางการศึกษาวอลดอร์ฟสำหรับเด็กพิเศษ นำมาหาค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน แล้วนำเสนอในรูปแบบตารางประกอบการบรรยาย โดยใช้เกณฑ์แปลความหมายข้อมูลของบุญชม ศรีสะอาด (2535: ไม่มีเลขหน้า อ้างถึงใน พิมพ์ใจ อุ๋นบ้าน 2555: 108) ดังนี้

ค่าเฉลี่ย 4.50 – 5.00 หมายถึง มีความพึงพอใจมากที่สุด

ค่าเฉลี่ย 3.50 – 4.49 หมายถึง มีความพึงพอใจมาก

ค่าเฉลี่ย 2.50 – 3.49 หมายถึง มีความพึงพอใจปานกลาง

ค่าเฉลี่ย 1.50 – 2.49 หมายถึง มีความพึงพอใจน้อย

ค่าเฉลี่ย 1.00 – 1.49 หมายถึง มีความพึงพอใจน้อยที่สุด

สำหรับข้อมูลจากแบบสอบถามที่เป็นคำถามปลายเปิดผู้วิจัยใช้การวิเคราะห์เชิงเนื้อหา (Content Analysis) และนำเสนอเรียงลำดับจากความถี่มากไปน้อย

สถิติที่ใช้ในการวิจัย

สถิติที่ใช้ในการวิจัยระยะนี้ คือ สถิติพื้นฐาน ได้แก่ ความถี่ (Frequency) ค่าร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ยของประชากร (μ) และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของประชากร (σ)

สูตรที่ใช้ในการคำนวณ มีดังนี้

1. การหาค่าความสอดคล้องของคำถามกับวัตถุประสงค์ โดยใช้สูตรดัชนีความสอดคล้อง IOC (อนุวัติ คุณแก้ว 2559: 141) โดยใช้สูตร

$$IOC = \frac{\sum R}{N}$$

IOC	หมายถึง	ดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับวัตถุประสงค์
\sum	หมายถึง	ผลรวมคะแนน
R	หมายถึง	คะแนนของผู้เชี่ยวชาญ
N	หมายถึง	จำนวนผู้เชี่ยวชาญ

คะแนนของผู้เชี่ยวชาญ

+1	หมายถึง	แน่ใจว่าข้อความสอดคล้องกับวัตถุประสงค์
0	หมายถึง	ไม่แน่ใจว่าข้อความสอดคล้องกับวัตถุประสงค์หรือไม่
-1	หมายถึง	แน่ใจว่าข้อความไม่สอดคล้องกับวัตถุประสงค์

2. การหาค่าร้อยละ (Percentage) (ศิริชัย กาญจนวาสี 2555: 54) โดยใช้สูตร

$$P = \frac{X \times 100}{N}$$

P	หมายถึง	ค่าร้อยละ
X	หมายถึง	จำนวนผู้ตอบแบบสอบถาม
N	หมายถึง	จำนวนประชากร

3. การหาค่าเฉลี่ยของประชากร (μ) (บุญชม ศรีสะอาด 2556: 42) โดยใช้สูตร

$$\mu = \frac{\sum X}{N}$$

μ	หมายถึง	ค่าเฉลี่ยของประชากร
$\sum X$	หมายถึง	ผลรวมของข้อมูลที่นำมาคำนวณ
N	หมายถึง	จำนวนประชากร

4. การหาค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานประชากร (σ) (บุญชม ศรีสะอาด 2556: 66) โดยใช้สูตร

$$\sigma = \sqrt{\frac{\sum (X - \mu)^2}{N}}$$

σ	หมายถึง	ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของประชากร
X_i	หมายถึง	คะแนนแต่ละตัว
μ	หมายถึง	ค่าเฉลี่ยของประชากร
$\sum (X - \mu)$	หมายถึง	ผลรวมของค่าเบี่ยงเบนของคะแนนแต่ละตัว จากค่าเฉลี่ย
N	หมายถึง	จำนวนประชากร

5. การหาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามโดยการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (เกียร์ติสุดา ศรีสุข 2552: 152) โดยใช้สูตร

$$\alpha = \left[\frac{k}{k-1} \right] \left[1 - \frac{\sum S_i^2}{S_t^2} \right]$$

α	หมายถึง	ค่าความเชื่อมั่น
k	หมายถึง	จำนวนข้อคำถาม
S_i^2	หมายถึง	ผลรวมความแปรปรวนแต่ละข้อ
S_t^2	หมายถึง	ความแปรปรวนของคะแนนรวม

ระยะที่ 4 การยืนยันรูปแบบการจัดการศึกษาศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดลำพูน ตามแนวการศึกษาวอลดอร์ฟสำหรับเด็กพิเศษ

ประชากร/กลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาระยะนี้ ได้แก่ ผู้อำนวยการศูนย์การศึกษาพิเศษ สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ จำนวน 5 คน ที่เข้าร่วมฝึกอบรมหลักสูตรเตรียมความพร้อมก่อนเปิดภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2561 ในโครงการพัฒนาการจัดการศึกษาตามแนวการศึกษาวอลดอร์ฟสำหรับเด็กพิเศษ ระหว่างวันที่ 24-28 เมษายน พ.ศ. 2561 ณ ศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดลำพูน และรับเอกสารคู่มือการจัดการศึกษาศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดลำพูน ตามแนวการศึกษาวอลดอร์ฟสำหรับเด็กพิเศษ ไปทดลองใช้ประกอบด้วย ผู้อำนวยการศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดกาฬสินธุ์ ผู้อำนวยการศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดสกลนคร ผู้อำนวยการศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดระนอง ผู้อำนวยการศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดนครราชสีมา และผู้อำนวยการศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดน่าน

เครื่องมือเก็บรวบรวมข้อมูล

แบบสอบถามเพื่อการยืนยันการใช้รูปแบบการจัดการศึกษาศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดลำพูน ตามแนวการศึกษาวอลดอร์ฟสำหรับเด็กพิเศษ แบ่งออกเป็น 3 ตอน ซึ่งมีรายละเอียด ดังนี้

ตอนที่ 1 ผลการใช้รูปแบบการจัดการศึกษาศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดลำพูน ตามแนวการศึกษาวอลดอร์ฟสำหรับเด็กพิเศษ ของผู้บริหารศูนย์การศึกษาพิเศษกลุ่มเป้าหมาย ปีการศึกษา 2561 ใน 4 ดังนี้ 1) ด้านคุณภาพของผู้เรียน 2) ด้านกระบวนการบริหารและ

การจัดการ 3) ด้านกระบวนการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ และ 4) ด้านการเผยแพร่ผลงาน โดยใช้มาตราวัดประเมินค่า 5 ระดับ ดังนี้

5 หมายถึง เห็นด้วยในระดับมากที่สุด

4 หมายถึง เห็นด้วยในระดับมาก

3 หมายถึง เห็นด้วยในระดับปานกลาง

2 หมายถึง น้อย

1 หมายถึง เห็นด้วยในระดับน้อยที่สุด

ตอนที่ 2 ความพึงพอใจของผู้บริหารศูนย์การศึกษาพิเศษกลุ่มเป้าหมาย ที่มีต่อคู่มือการจัดการศึกษาศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดลำพูน ตามแนวการศึกษาตลอดชีพสำหรับเด็กพิเศษ มีค่าตอบความพึงพอใจ โดยใช้มาตราวัดประเมินค่า 5 ระดับ ดังนี้

ระดับ 5 หมายถึง พึงพอใจมากที่สุด

ระดับ 4 หมายถึง พึงพอใจมาก

ระดับ 3 หมายถึง พึงพอใจปานกลาง

ระดับ 2 หมายถึง พึงพอใจน้อย

ระดับ 1 หมายถึง พึงพอใจน้อยที่สุด

ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับรูปแบบการจัดการศึกษาศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดลำพูน ตามแนวการศึกษาตลอดชีพสำหรับเด็กพิเศษ เป็นแบบคำถามปลายเปิด

การสร้างและตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ

แบบสอบถามเพื่อการยืนยันรูปแบบการจัดการศึกษาศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดลำพูน ตามแนวการศึกษาตลอดชีพสำหรับเด็กพิเศษ ผู้วิจัยได้ดำเนินการตามขั้นตอน ดังนี้

1. ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อกำหนดประเด็นในการสร้างแบบสอบถามให้ครอบคลุมเนื้อหาและวัตถุประสงค์

2. ผู้วิจัยได้จัดทำประเด็นตัวชี้วัดความสำเร็จ โดยอิงกรอบมาตรฐานการศึกษา ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานศูนย์การศึกษาพิเศษ (ประกาศกระทรวงศึกษาธิการ 2561: 2) และประเด็นตัวชี้วัดความสำเร็จจากการประเมินคู่มือการบริหารจัดการงานวิชาการ ของคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่ (สุเทพ ไชยวุฒิ 2560: 5) ร่วมกับแนวคิดในการพัฒนารูปแบบการจัดการศึกษาศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดลำพูน ตามแนวการศึกษาตลอดชีพสำหรับเด็กพิเศษ

3. สร้างและจัดพิมพ์แบบสอบถามเพื่อการยืนยันรูปแบบการจัดการศึกษา ศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดลำพูน ตามแนวการศึกษาตลอดชีพสำหรับเด็กพิเศษ (ฉบับร่าง) ใน 3 ตอน ดังนี้ ตอนที่ 1 จำนวน 19 ข้อ ตอนที่ 2 จำนวน 23 ข้อ และตอนที่ 3

ข้อเสนอแนะ แล้วนำไปวิเคราะห์ความตรงทางเนื้อหา (Content Validity) ของแบบสอบถาม เพื่อการวิจัยโดยใช้ค่าดัชนีความสอดคล้องของประเด็นการถามกับวัตถุประสงค์ (Index of Item and Objective Congruence: IOC) โดยผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 ท่าน เพื่อตรวจสอบความถูกต้องตามเนื้อหา (Content Validity) และภาษาที่ใช้ประกอบด้วย

3.1 ดร. เฉลิม พักอ่อน อดีตศึกษานิเทศก์เชี่ยวชาญ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลำพูน เขต 1

3.2 นางจินดา รัตนอังกูร อดีตศึกษานิเทศก์เชี่ยวชาญ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลำพูน เขต 1

3.3 นายสุทัศน์ ใจคำปัน อดีตผู้บริหารโรงเรียนศึกษาสงเคราะห์จิตต์อารี ในพระอุปถัมภ์ของสมเด็จพระราชชนนี จังหวัดลำปาง (โรงเรียนที่เข้าร่วมโครงการพัฒนาการจัดการเรียนการสอนแบบสองภาษาสำหรับเด็กหูหนวก ตามแนวการศึกษาวอลดอร์ฟ) ผลการตรวจสอบค่าดัชนีความสอดคล้องแบบสอบถามเพื่อยืนยันรูปแบบการจัดการศึกษาศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดลำพูน ตามแนวการศึกษาวอลดอร์ฟสำหรับเด็กพิเศษ ของผู้บริหารศูนย์การศึกษาพิเศษ ที่มีต่อรูปแบบการจัดการศึกษาศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดลำพูน ตามแนวการศึกษาวอลดอร์ฟสำหรับเด็กพิเศษ พบว่า มีข้อคำถามที่มีค่า IOC = 0.67-1.00 (ภาคผนวก ข หน้า 240-243)

4. นำแบบสอบถามเพื่อยืนยันรูปแบบการจัดการศึกษาศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดลำพูน ตามแนวการศึกษาวอลดอร์ฟสำหรับเด็กพิเศษ ที่ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบแล้ว มาปรับปรุงแก้ไข

5. นำแบบสอบถามเพื่อยืนยันรูปแบบการจัดการศึกษาศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดลำพูน ตามแนวการศึกษาวอลดอร์ฟสำหรับเด็กพิเศษ ของผู้บริหาร ไปหาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) โดยไปทดลองใช้ (Try out) กับผู้อำนวยการสถานศึกษาที่เข้าร่วมโครงการพัฒนาการจัดการศึกษาตามแนววอลดอร์ฟของศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดลำพูนที่ไม่ใช่กลุ่มเป้าหมายในการวิจัย จำนวน 30 คน เพื่อหาความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม ด้วยวิธีหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha coefficient) ตามวิธีการของครอนบาช (Cronbach's Alpha Coefficient) แบบสอบถามควรมีค่ามากกว่า 0.7 จึงจะถือว่ามีความเชื่อมั่น (เกียรตินาคา ศรีสุข 2552: 152) ซึ่งปรากฏผล ดังนี้ ตอนที่ 1 แบบสอบถามความคิดเห็นของผู้บริหารมีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.97 และตอนที่ 2 แบบสอบถามความพึงพอใจของผู้บริหารมีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.98 (ภาคผนวก ง หน้า 250-256)

6. นำแบบสอบถามเพื่อการยืนยันรูปแบบฯ ไปใช้กับกลุ่มเป้าหมาย

การเก็บรวบรวมข้อมูล

การสอบถามเพื่อการยืนยันรูปแบบฯ ของผู้ใช้รูปแบบการจัดการศึกษา ศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดลำพูน ตามแนวการศึกษาอัลดอร์ฟสำหรับเด็กพิเศษ ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลจากผู้บริหารศูนย์การศึกษาพิเศษ จำนวน 5 คน ระหว่างวันที่ 7-30 เมษายน 2562 ตามขั้นตอน ดังนี้

1. ผู้วิจัยโทรศัพท์ติดต่อประสานงานขอความอนุเคราะห์จากผู้บริหาร ศูนย์การศึกษาพิเศษ 5 คน ด้วยตนเอง
2. ผู้วิจัยจัดส่งแบบสอบถามไปให้ผู้บริหารศูนย์การศึกษาพิเศษ 5 คน ทางไปรษณีย์ และสอบถามข้อมูลเพิ่มเติมทางโทรศัพท์

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. ผลการใช้รูปแบบการจัดการศึกษา ศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดลำพูน ตามแนวการศึกษาอัลดอร์ฟสำหรับเด็กพิเศษที่ส่งผลต่อการพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษา ผู้วิจัยได้วิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถามนำมาหาค่าเฉลี่ย แล้วนำเสนอในรูปแบบตาราง ประกอบการบรรยาย สำหรับคำตอบจากคำถามปลายเปิดเกี่ยวกับข้อเสนอแนะ โดยนำเสนอตามลำดับความถี่จากมากไปหาน้อย โดยใช้เกณฑ์แปลความหมายข้อมูลของบุญชม ศรีสะอาด (2535: ไม่มีเลขหน้า อ้างถึงใน พิมพ์ใจ อุ๋นบ้าน 2555: 108) ดังนี้

- ค่าเฉลี่ย 4.50 – 5.00 หมายถึง มีคุณภาพในระดับมากที่สุด
- ค่าเฉลี่ย 3.50 – 4.49 หมายถึง มีคุณภาพในระดับมาก
- ค่าเฉลี่ย 2.50 – 3.49 หมายถึง มีคุณภาพในระดับปานกลาง
- ค่าเฉลี่ย 1.50 – 2.49 หมายถึง มีคุณภาพในระดับน้อย
- ค่าเฉลี่ย 1.00 – 1.49 หมายถึง มีคุณภาพในระดับน้อยที่สุด

เกณฑ์ในการพิจารณาว่ารูปแบบมีคุณภาพใช้ข้อความที่มีค่าเฉลี่ยตั้งแต่ 3.50 ขึ้นไป

2. ผลการสอบถามความพึงพอใจ ผู้บริหารศูนย์การศึกษาพิเศษ ที่มีต่อเอกสาร คู่มือการจัดการศึกษา ศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดลำพูน ตามแนวการศึกษาอัลดอร์ฟสำหรับเด็กพิเศษ นำมาหาค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน แล้วนำเสนอในรูปแบบตาราง ประกอบการบรรยาย โดยใช้เกณฑ์แปลความหมายข้อมูลของบุญชม ศรีสะอาด (2535: ไม่มีเลขหน้า อ้างถึงใน พิมพ์ใจ อุ๋นบ้าน 2555: 108) ดังนี้

ค่าเฉลี่ย 4.50 – 5.00 หมายถึง มีระดับความพึงพอใจมากที่สุด

ค่าเฉลี่ย 3.50 – 4.49 หมายถึง มีระดับความพึงพอใจมาก

ค่าเฉลี่ย 2.50 – 3.49 หมายถึง มีระดับความพึงพอใจปานกลาง

ค่าเฉลี่ย 1.50 – 2.49 หมายถึง มีระดับความพึงพอใจน้อย

ค่าเฉลี่ย 1.00 – 1.49 หมายถึง มีระดับความพึงพอใจน้อยที่สุด

สถิติที่ใช้ในการวิจัย

สถิติที่ใช้ในระยณะนี้ คือ สถิติพื้นฐาน ได้แก่ ความถี่ (Frequency) ค่าเฉลี่ยของประชากร (μ) และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของประชากร (σ)

สูตรที่ใช้ในการคำนวณ มีดังนี้

1. การหาค่าความสอดคล้องของคำถามกับวัตถุประสงค์ โดยใช้สูตรดัชนีความสอดคล้อง IOC (อนุวัติ คุณแก้ว 2559: 141) โดยใช้สูตร

$$IOC = \frac{\sum R}{N}$$

IOC	หมายถึง	ดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับวัตถุประสงค์
\sum	หมายถึง	ผลรวมคะแนน
R	หมายถึง	คะแนนของผู้เชี่ยวชาญ
N	หมายถึง	จำนวนผู้เชี่ยวชาญ
คะแนนของผู้เชี่ยวชาญ		
+1	หมายถึง	แน่ใจว่าข้อคำถามสอดคล้องกับวัตถุประสงค์
0	หมายถึง	ไม่แน่ใจว่าข้อคำถามสอดคล้องกับวัตถุประสงค์หรือไม่
-1	หมายถึง	แน่ใจว่าข้อคำถามไม่สอดคล้องกับวัตถุประสงค์

2. การหาค่าเฉลี่ยของประชากร (μ) (บุญชม ศรีสะอาด 2556: 42) โดยใช้สูตร

$$\mu = \frac{\sum X}{N}$$

μ	หมายถึง	ค่าเฉลี่ยของประชากร
$\sum X$	หมายถึง	ผลรวมของข้อมูลที่น่ามาคำนวณ
N	หมายถึง	จำนวนประชากร

3. การหาค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานประชากร (σ) (บุญชม ศรีสะอาด 2556: 66)
โดยใช้สูตร

$$\sigma = \sqrt{\frac{\sum (X - \mu)^2}{N}}$$

σ	หมายถึง	ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของประชากร
X_i	หมายถึง	คะแนนแต่ละตัว
μ	หมายถึง	ค่าเฉลี่ยของคะแนนประชากร
$X_i - \mu$	หมายถึง	ผลรวมของค่าเบี่ยงเบนแต่ละตัวจากค่าเฉลี่ย
N	หมายถึง	จำนวนสมาชิกประชากร

4. การหาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามโดยการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค
(เกียรติสุดา ศรีสุข 2552: 152) โดยใช้สูตร

$$\alpha = \left[\frac{k}{k-1} \right] \left[1 - \frac{\sum S_i^2}{S_t^2} \right]$$

α	หมายถึง	ค่าความเชื่อมั่น
k	หมายถึง	จำนวนข้อคำถาม
S_i^2	หมายถึง	ความแปรปรวนแต่ละข้อ
S_t^2	หมายถึง	ความแปรปรวนของคะแนนรวม

บทที่ 4

ผลการวิจัย

ผลการวิจัย เรื่อง รูปแบบการจัดการศึกษาศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดลำพูน ตามแนวการศึกษาออลดอร์ฟสำหรับเด็กพิเศษ วิจัยนำเสนอผลการวิจัยตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย ดังนี้

ตอนที่ 1 ผลการศึกษาสภาพการดำเนินงานพัฒนาการจัดการศึกษา ศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดลำพูน ตามแนวการศึกษาออลดอร์ฟสำหรับเด็กพิเศษ

ตอนที่ 2 ผลการสร้างรูปแบบการจัดการศึกษาศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดลำพูน ตามแนวการศึกษาออลดอร์ฟสำหรับเด็กพิเศษ

ตอนที่ 3 ผลการศึกษาผลการใช้รูปแบบการจัดการศึกษา ศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดลำพูน ตามแนวการศึกษาออลดอร์ฟสำหรับเด็กพิเศษ

ตอนที่ 4 ผลการยืนยันรูปแบบการจัดการศึกษาศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดลำพูน ตามแนวการศึกษาออลดอร์ฟสำหรับเด็กพิเศษ

นำเสนอตามลำดับ ดังนี้

ตอนที่ 1 ผลการศึกษาสภาพการดำเนินงานพัฒนาการจัดการศึกษาศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดลำพูน ตามแนวการศึกษาออลดอร์ฟสำหรับเด็กพิเศษ

การนำเสนอผลการศึกษาสภาพการดำเนินงานพัฒนาการจัดการศึกษา ศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดลำพูน ตามแนวการศึกษาออลดอร์ฟสำหรับเด็กพิเศษ ผู้วิจัย แบ่งการนำเสนอผลการวิจัยตามลำดับ ดังนี้

1. สภาพการดำเนินงานพัฒนาการจัดการศึกษาศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดลำพูน ตามแนวการศึกษาออลดอร์ฟสำหรับเด็กพิเศษ ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2554

ศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดลำพูน ได้นำแนวคิดการศึกษาออลดอร์ฟ สำหรับเด็กพิเศษมาใช้พัฒนาการจัดการศึกษา ตั้งแต่ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2554 มีการดำเนินการตามลำดับ ดังนี้

1.1 ศึกษาสภาพการจัดการศึกษาสำหรับเด็กพิเศษ ศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดลำพูน เกี่ยวกับบทบาทหน้าที่ของศูนย์การศึกษาพิเศษ ข้อมูลคนพิการในจังหวัดลำพูน ข้อมูลทั่วไปของครูและนักวิชาชีพศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดลำพูน ผลการสนทนากลุ่มและศึกษาเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง มีข้อค้นพบ ดังนี้

1.1.1 ศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดลำพูน มีหน้าที่และความรับผิดชอบในด้านการจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตของเด็กพิเศษแรกพบความพิการ อายุ 3-18 ปี

1.1.2 สภาพการปฏิบัติงานกับเด็กพิเศษ ที่มีความแตกต่างระหว่างครูกับนักวิชาชีพ ในศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดลำพูน

1.1.3 ยังไม่มีภาพของความสำเร็จในการทำงานกับเด็กพิเศษและครอบครัว จากศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดลำพูน ที่สามารถนำมาเป็นตัวอย่างได้

1.1.4 คนพิการในจังหวัดลำพูน ในปี พ.ศ. 2554 มีจำนวน 18,400 คน คิดเป็นร้อยละ 4.55 ของประชากรจังหวัดลำพูนทั้งหมด จำนวน 403,952 คน ซึ่งเป็นอัตราส่วนค่อนข้างสูง และพบว่า เด็กพิเศษในวัยเรียนที่มารับบริการในศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดลำพูน ส่วนใหญ่เป็นเด็กพิเศษที่มีความพิการระดับรุนแรง ไม่สามารถเข้าเรียนในโรงเรียนเรียนร่วมได้ และมีความพิการหลายประเภท

1.1.5 จังหวัดลำพูนเป็นที่ตั้งของนิคมอุตสาหกรรม ทำให้จำนวนคนพิการในวัยทำงานที่มาทำงานในนิคมอุตสาหกรรมมีแนวโน้มเพิ่มขึ้น คนพิการในวัยทำงานเหล่านี้ต้องการมารับบริการที่ศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดลำพูน ในเรื่องล่ามภาษามือ การใช้สิทธิของคนพิการในเรื่องต่างๆ และการแก้ไขปัญหาที่เกิดจากการจ้างงาน

1.1.6 ข้อมูลทั่วไปของครูและนักวิชาชีพ ของศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดลำพูน ปีการศึกษา 2554 ดังตารางที่ 4.1

ตารางที่ 4.1 จำนวนและร้อยละของครูและนักวิชาชีพ ของศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดลำพูน ปีการศึกษา 2554 จำแนกตามตัวแปร

ที่	ครูและนักวิชาชีพ	จำนวน (คน)	ร้อยละ
1	ครูที่มีใบประกอบวิชาชีพครู	15	93.75
	1.1 ปริญญาตรี	12	75.00
	- สาขาการศึกษาพิเศษ	(5)	(31.25)
	- สาขาอื่น ๆ	(7)	(43.75)
	1.2 ปริญญาโท	3	18.75
	- สาขาการศึกษาพิเศษ	(1)	(6.25)
	- สาขาการบริหารการศึกษา	(2)	(12.50)
2	นักวิชาชีพ	1	6.25
	- สาขากิจกรรมบำบัด	(1)	(6.25)
	รวม	16	100.00

จากตารางที่ 4.1 แสดงจำนวนและร้อยละของครูและนักวิชาชีพ ของศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดลำพูน ปีการศึกษา 2554 จำแนกตามตัวแปร พบว่า ปีการศึกษา 2554 มีครูที่มีใบประกอบวิชาชีพครู มีจำนวน 15 คน (ร้อยละ 93.75) มีวุฒิการศึกษาระดับปริญญาตรีมากที่สุด จำนวน 12 คน (ร้อยละ 75.00) ระดับปริญญาโท จำนวน 3 คน (ร้อยละ 18.75) สำหรับสาขาวิชาเอกวุฒิการศึกษาระดับปริญญาตรีที่มีจำนวนมากที่สุด คือ สาขาอื่น ๆ จำนวน 7 คน (ร้อยละ 43.75) สาขาการศึกษาพิเศษ จำนวน 5 คน (ร้อยละ 31.25) ในส่วนวุฒิการศึกษาระดับปริญญาโทที่มีจำนวนครูมากที่สุด คือ สาขาการบริหารการศึกษา จำนวน 2 คน (ร้อยละ 12.50) และสาขาการศึกษาพิเศษ จำนวน 1 คน (ร้อยละ 6.25) นอกจากนี้ มีนักวิชาชีพ จำนวน 1 คน (ร้อยละ 6.25) ได้แก่ สาขากิจกรรมบำบัด

1.2 ศึกษาสภาพปัญหาการจัดการศึกษา ศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดลำพูน เกี่ยวกับสภาพการปฏิบัติงานของครูและนักวิชาชีพ และผลกระทบที่เกิดขึ้นจากการจัดการศึกษา ของศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดลำพูน ผลการสนทนากลุ่ม มีข้อค้นพบ ดังนี้

1.2.1 สภาพการปฏิบัติงานของครู พบว่า มีข้อค้นพบ ดังนี้

1) ครูส่วนใหญ่ไม่มีประสบการณ์ตรงในการทำงานกับเด็กพิเศษ ทั้ง 9 ประเภทความพิการ มีเพียงครูการศึกษาพิเศษที่ได้ฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูกับเด็กพิเศษที่มีความพิการบางประเภท

2) ครูเมื่อเกิดปัญหาในการทำงานกับเด็กพิเศษ ไม่มีครูที่มีความเชี่ยวชาญเกี่ยวกับเด็กพิเศษแต่ละประเภทความพิการ ให้คำปรึกษาเมื่อเกิดปัญหาในการปฏิบัติงาน

3) การพัฒนาครูโดยการฝึกอบรมไม่เป็นระบบและต่อเนื่อง และการฝึกอบรมส่วนใหญ่เป็นไปตามความต้องการของฝ่ายบริหารไม่ใช่ความต้องการของครูหรือการพัฒนางานวิชาชีพ

4) ครูขาดการทำงานเชิงระบบ ทำให้ไม่สามารถพัฒนางานวิชาชีพได้อย่างต่อเนื่อง

5) ไม่มีศึกษานิเทศก์หรือผู้เชี่ยวชาญในการทำงานกับเด็กพิเศษ มาให้คำปรึกษา และช่วยเหลือด้านวิชาการแก่ครู ของศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดลำพูน

1.2.2 สภาพการปฏิบัติของนักวิชาชีพ พบว่า มีสภาพต่างๆ ดังนี้

1) นักวิชาชีพมีความรู้ความสามารถในการนำวิชาชีพมาใช้ในการทำงานกับเด็กพิเศษได้เป็นอย่างดี

2) นักวิชาชีพเมื่อมีปัญหาในการปฏิบัติงาน มีเครือข่ายของนักวิชาชีพให้คำปรึกษา

3) นักวิชาชีพมีการพัฒนาวิชาชีพ โดยการฝึกอบรมเพิ่มเติมความรู้ใหม่ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการงานของนักวิชาชีพ ที่จัดขึ้นโดยองค์กรวิชาชีพและเครือข่ายเป็นประจำทุกปี

4) มีองค์กรของนักวิชาชีพดูแลและควบคุมเรื่องจรรยาบรรณของนักวิชาชีพอย่างใกล้ชิด

5) นักวิชาชีพมีการทำงานเชิงระบบ ทำให้นักวิชาชีพคนอื่น ๆ สามารถเรียนรู้งานและพัฒนาตนเองได้

1.2.3 ผลกระทบที่เกิดขึ้นจากการจัดการศึกษาสำหรับเด็กพิเศษ ศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดลำพูน มีดังนี้

1) ศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดลำพูน เริ่มดำเนินงานตั้งแต่ปีการศึกษา 2543-2554 รวม 11 ปี ยังไม่มีครูที่เชี่ยวชาญในการทำงานกับเด็กพิเศษแต่ละประเภทความพิการ

2) ครูยังไม่มีความรู้ที่เข้มแข็ง ในเรื่องการทำงานกับเด็กพิเศษ แต่ละประเภทความพิการต้องฟังวิชาซีพีอื่น เช่น แพทย์ นักกิจกรรมบำบัด นักกายภาพบำบัด นักจิตวิทยา ฯลฯ ซึ่งมีแนวคิดพื้นฐานด้านการแพทย์ไม่ใช่ด้านการศึกษา

1.3 แสวงหารูปแบบในการพัฒนาการจัดการศึกษา จากการศึกษา สภาพปัจจุบันและปัญหาของศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดลำพูน ผู้วิจัยได้แสวงหารูปแบบพัฒนาการจัดการศึกษา ศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดลำพูน ดังนี้

1.3.1 ศึกษาเอกสาร ผู้วิจัยได้ทำการศึกษาเอกสารเกี่ยวกับแนวคิด และทฤษฎี ในการทำงานกับเด็กพิเศษเพื่อมาใช้ในการพัฒนาการจัดการศึกษา ศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดลำพูนผลการศึกษาเอกสาร พบว่า

1) มีแนวคิดด้านการทำงานกับเด็กพิเศษหลายแบบ ขึ้นอยู่กับพื้นฐานของหน่วยงานที่ทำงานด้านนี้

2) การพัฒนาการจัดการศึกษา ของศูนย์การศึกษาพิเศษ ในประเทศไทย ส่วนใหญ่เป็นการผสมผสานของหลายแนวคิด

1.3.2 ศึกษาจากผู้ทรงคุณวุฒิ ด้านการพัฒนาคุณภาพชีวิตเด็กพิเศษ คือ ดร.จิตประภา ศรีอ่อน ให้แนวคิดในการพัฒนาศักยภาพเด็กพิเศษ 4 แนวคิด ดังนี้

1) การทำงานบนพื้นฐานของการแพทย์ 2) การทำงานบนพื้นฐานของการสังคมสงเคราะห์ 3) การทำงานบนพื้นฐานของการศึกษา และ 4) การทำงานบนพื้นฐานของการใช้สังคมบำบัด

จากข้อมูลที่ได้รับจากผู้ทรงคุณวุฒิ ทำให้ผู้วิจัยได้สังเกตว่าการดำเนินงานของศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดลำพูน ในปัจจุบัน เป็นการผสมผสานหลายแนวคิด การบริหารเป็นการทำงานบนแนวคิดของการเป็นโรงเรียน ที่ต้องมีการจัดการเรียนการสอนเป็นชั้นเรียน บุคลากรส่วนใหญ่เป็นครูแต่การให้บริการทางการศึกษากับเด็กพิเศษในระยะแรกเริ่มหรือเตรียมความพร้อมทำงานบนพื้นฐานของการแพทย์และการสังคมสงเคราะห์ ซึ่งครูไม่มีความรู้และประสบการณ์ในการทำงานบนพื้นฐานแนวคิดนี้เหมือนนักวิชาชีพ เช่น นักกายภาพบำบัดหรือนักกิจกรรมบำบัด จึงทำให้งานของครูไม่เด่นชัดเหมือนงานของนักวิชาชีพดังกล่าวและไม่สามารถพัฒนาองค์ความรู้ต่อยอดได้ ผู้วิจัย ตระหนักถึงสาเหตุของปัญหาดังกล่าว และได้สอบถามผู้ทรงคุณวุฒิว่ามีแนวคิดด้านการศึกษาที่สามารถนำมาทำงานกับเด็กพิเศษหรือไม่ ซึ่งผู้ทรงคุณวุฒิได้ให้คำแนะนำว่า มีหน่วยงานที่นำแนวคิด เรื่อง การจัดการศึกษาตามแนวการศึกษา วอลดอร์ฟสำหรับเด็กพิเศษ มาใช้ในการพัฒนาการทำงานกับเด็กพิเศษที่เป็นตัวอย่างของการเปลี่ยนแปลง คือ โรงเรียนโสตศึกษาอนุสารสุนทร จังหวัดเชียงใหม่ และโรงเรียนศึกษาสงเคราะห์จิตต์อารี ในพระอุปถัมภ์ของสมเด็จพระราชชนนี จังหวัดลำปาง

1.3.3 ศึกษาดูงาน ผู้วิจัยได้ไปศึกษาข้อมูลเชิงประจักษ์จากหน่วยงานที่นำแนวคิดเรื่อง การศึกษาวอลดอร์ฟสำหรับเด็กพิเศษ มาใช้ในการพัฒนาการทำงานกับเด็กพิเศษ โดยนำผู้แทนครูไปศึกษาดูงานในโรงเรียนที่นำแนวคิด เรื่อง การจัดการศึกษาโดยใช้การศึกษาวอลดอร์ฟสำหรับเด็กพิเศษ มาใช้ในการทำงานกับเด็กพิเศษจำนวน 2 แห่ง คือ โรงเรียนโสตศึกษาอนุสารสุนทร จังหวัดเชียงใหม่ และโรงเรียนศึกษาสงเคราะห์จิตต์อารี ในพระอุปถัมภ์ของสมเด็จพระราชชนนี จังหวัดลำปาง เมื่อกลับจากการศึกษาดูงานได้ดำเนินการ ดังนี้

1) ประชุมสรุปผลการศึกษาดูงาน คณะศึกษาดูงานได้สรุปผลการศึกษาดูงานสรุปได้ ดังนี้ เป็นเรื่องใหม่ที่ไม่เคยพบเห็นมาก่อน สภาพการจัดการเรียนการสอนของโรงเรียนทั้งสองแห่งคล้ายคลึงกัน แต่แตกต่างจากการเรียนการสอนทั่วไปเป็นอย่างมาก สภาพห้องเรียนสะอาด สว่าง สงบ สวยงาม น่าเรียน ครูผู้สอนมีความสุขกับการจัดเรียนการสอนในห้องเรียน และเด็กพิเศษมีความตั้งใจเรียน การจัดการเรียนการสอนมีกระบวนการที่เป็นระบบ มีแผนการสอนสื่อ และคู่มือครู ทำให้ครูสามารถจัดการเรียนการสอนได้เป็นกระบวนการอย่างราบรื่นตั้งแต่ต้นจนจบเหมือนกันทั้งสองโรงเรียน เด็กพิเศษเรียนรู้ด้วยความสุข สามารถเรียนรู้เนื้อหาในบทเรียนได้มีสมาธิในการเรียน เมื่อคณะศึกษาดูงานเข้าไปดูการสอนในห้องเรียน พบว่า เด็กพิเศษตั้งใจจดจ่อกับกิจกรรมการเรียนการสอน มีความมุ่งมั่นตั้งใจเรียน โดยไม่ได้สนใจคณะศึกษาดูงานที่เข้ามาศึกษาดูงานภายในห้อง ครูได้รับการฝึกอบรมจากวิทยากรผู้เชี่ยวชาญอย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง จนสามารถนำมาใช้ในการจัดการเรียนการสอนได้ มีผู้เชี่ยวชาญทั้งชาวไทยและต่างประเทศมานิเทศ กำกับ ติดตาม ให้ความช่วยเหลือภาคเรียนละ 1 ครั้ง ๆ ละอย่างน้อย 3 วัน มีเอกสารรายงานผลการจัดการเรียนการสอนประจำสัปดาห์ที่เป็นปัจจุบัน และผู้บริหารและครูมีความเห็นว่าต้องการที่จะนำการศึกษาวอลดอร์ฟสำหรับเด็กพิเศษ มาทดลองใช้จัดการเรียนการสอนในศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดลำพูน เพราะครูเข้าใจบทบาทที่ชัดเจนมากขึ้นในการจัดการเรียนการสอน

2) นำเสนอผลการศึกษาดูงาน คณะศึกษาดูงานได้นำเสนอผลการศึกษาดูงานแก่ครูและบุคลากรทางการศึกษาทั้งหมด ของศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดลำพูน

3) สอบถามความคิดเห็น ผู้วิจัยได้สอบถามความคิดเห็นของครูและบุคลากรทางการศึกษา เรื่อง การนำการศึกษาวอลดอร์ฟสำหรับเด็กพิเศษ มาใช้พัฒนาการจัดการศึกษาในศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดลำพูน ผลการสอบถามความคิดเห็นของครูและบุคลากรทางการศึกษา พบว่า ครูและบุคลากรทางการศึกษาทุกคนเห็นชอบที่จะทำงานกับเด็กพิเศษโดยใช้การศึกษาวอลดอร์ฟสำหรับเด็กพิเศษ โดยเห็นว่าควรเริ่มต้นเตรียมการตั้งแต่ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2554 เพื่อจะนำไปใช้ในการจัดการศึกษาในปีการศึกษา 2555 ต่อไป

1.4 นำแนวคิดสู่การปฏิบัติ เมื่อได้บทสรุปจากคณะครูและบุคลากรทางการศึกษา เรื่อง การนำการศึกษาวอลดอร์ฟสำหรับเด็กพิเศษมาใช้พัฒนาการจัดการศึกษาในศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดลำพูน ผู้วิจัยได้นำแนวคิดสู่การปฏิบัติ ดังนี้

1.4.1 แสวงหาที่ปรึกษา จากการศึกษาข้อมูลจากผู้บริหารโรงเรียนที่นำการศึกษาวอลดอร์ฟสำหรับเด็กพิเศษ มาใช้ในการจัดการเรียนการสอน พบว่าการจะนำการศึกษาวอลดอร์ฟสำหรับเด็กพิเศษ มาใช้ควรจะมีที่ปรึกษาที่มีความรู้ความสามารถและมีประสบการณ์ในการทำงานด้านนี้มาก่อน จึงจะทำให้การดำเนินงานเป็นไปได้ด้วยดี

ผู้วิจัยจึงได้แสวงหาที่ปรึกษา ที่มีความรู้ความสามารถและมีประสบการณ์ด้านการศึกษาวอลดอร์ฟสำหรับเด็กพิเศษ และได้เรียนเชิญ ดร.จิตประภา ศรีอ่อน ผู้อำนวยการสถาบันมาน้ำฟ้า เพื่อการวิจัยและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนหูหนวก ซึ่งเป็นผู้ริเริ่มโครงการพัฒนาการจัดการเรียนรู้แบบสองภาษา สำหรับเด็กหูหนวกตามแนวการศึกษาวอลดอร์ฟสำหรับเด็กพิเศษ มาเป็นที่ปรึกษาตั้งแต่ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2554

1.4.2 จัดทำกรอบแนวคิดการดำเนินการ การจัดทำกรอบแนวคิดในการพัฒนาการจัดการศึกษาโดยใช้การศึกษาวอลดอร์ฟสำหรับเด็กพิเศษ ศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดลำพูน ได้ดำเนินการ ดังนี้

1) ประชุมคณะทำงานร่วมกับที่ปรึกษา เพื่อศึกษาข้อมูลพื้นฐานร่วมกัน ทั้งบริบทของศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดลำพูน และการศึกษาวอลดอร์ฟสำหรับเด็กพิเศษ

จากการประชุมดังกล่าว ทำให้ทราบว่ามีความคิดทฤษฎีการศึกษาวอลดอร์ฟสำหรับเด็กพิเศษ หรือเรียกอีกชื่อหนึ่งว่า “ การศึกษาเพื่อการเยียวยา ” (Curative Education) ที่วงการการศึกษาวอลดอร์ฟ นำมาใช้ทำงานกับเด็กพิเศษด้านสติปัญญา การเรียนรู้และความต้องการพิเศษอื่น ๆ ตั้งแต่ปี พ.ศ.2467 (ค.ศ.1924) นับถึงปัจจุบัน ปี พ.ศ.2554 เป็นเวลา 87 ปี ปัจจุบันมีการดำเนินการอยู่ในหลายประเทศ ในชื่อของโรงเรียนการศึกษาพิเศษแคมป์ฮิลล์ (Camphill Community) และมีการจัดการศึกษาและการฝึกอบรมครูและผู้สนใจ ตั้งแต่ระดับประกาศนียบัตรจนถึงระดับปริญญาเอก ในวิทยาลัยแคมป์ฮิลล์ (Camphill Academy) ในประเทศสหรัฐอเมริกา เยอรมัน อังกฤษ ออสเตรเลีย และนิวซีแลนด์ เป็นต้น ซึ่งครูของศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดลำพูน จำนวน 2 คน ได้มีโอกาสไปศึกษาดูงานชุมชนแคมป์ฮิลล์ ที่เมืองเว้ ประเทศเวียดนามมาแล้ว

2) สุ่มศึกษาข้อมูลเชิงประจักษ์จากพื้นที่ของครอบครัวที่ส่งเด็กมารับบริการในศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดลำพูน จำนวน 3 ครอบครัว ในอำเภอเมือง อำเภอป่าซาง และอำเภอบ้านธิ เพื่อศึกษาสภาพความเป็นอยู่ที่บ้านของเด็กพิเศษและผู้ดูแล ที่ปรึกษา

ผู้วิจัยและคณะทำงาน ได้เยี่ยมบ้านครอบครัวเด็กพิเศษในความดูแล ของศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดลำพูน

3) วิเคราะห์ข้อมูลจากการแสวงหารูปแบบในการพัฒนา การจัดการศึกษา ของศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดลำพูน มาจัดทำกรอบแนวคิด การพัฒนาการจัดการศึกษา โดยใช้การศึกษาวอลดอร์ฟสำหรับเด็กพิเศษ ผู้วิจัย ที่ปรึกษา และ คณะทำงานร่วมกันวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากการประชุมคณะทำงาน และการศึกษาข้อมูลเชิงประจักษ์ จากการเยี่ยมบ้าน

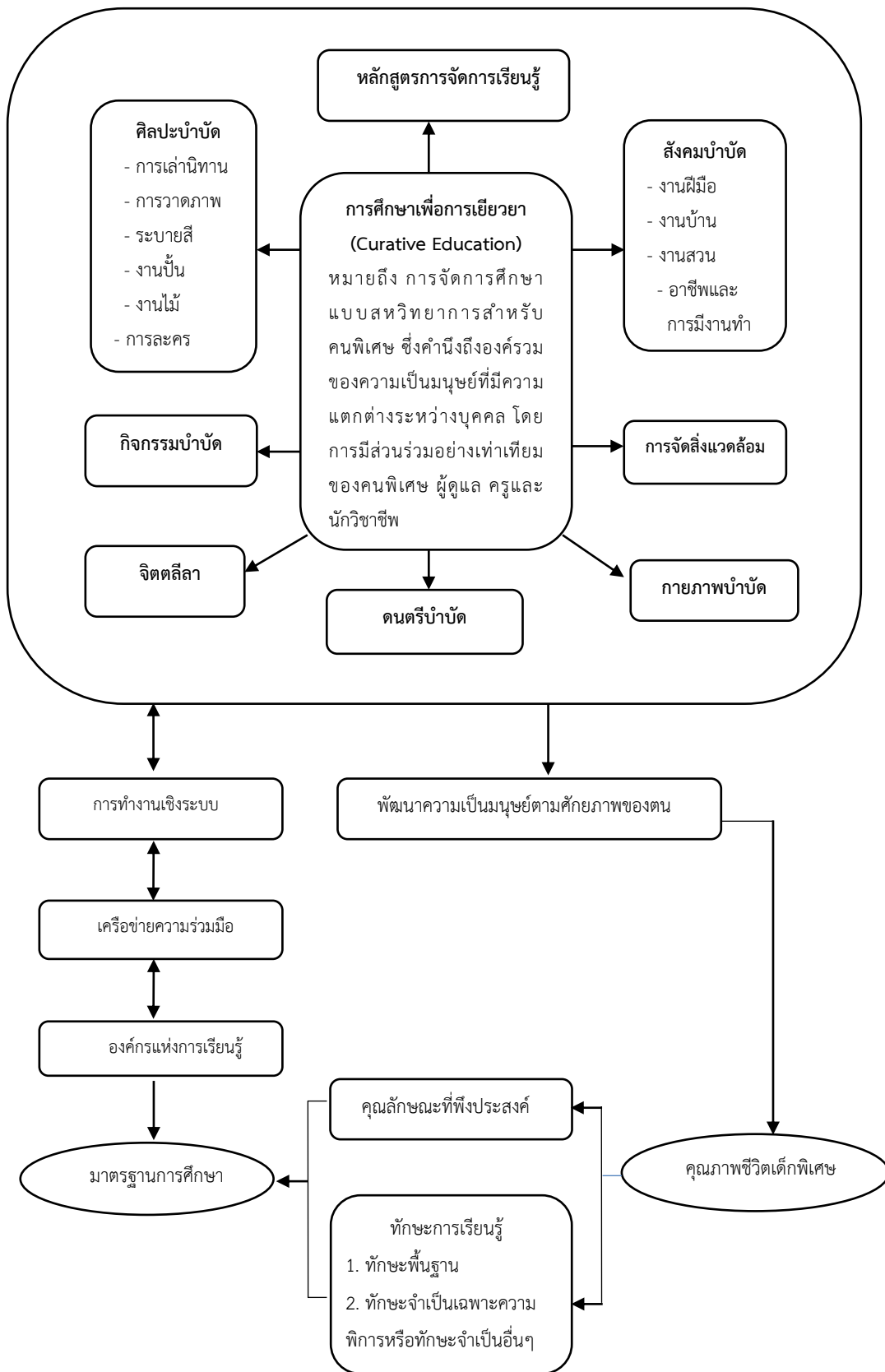
4) จัดทำกรอบแนวคิดการพัฒนาการจัดการศึกษา โดยใช้ การศึกษาวอลดอร์ฟสำหรับเด็กพิเศษ เพื่อเป็นรูปแบบในการดำเนินงานพัฒนาศักยภาพเด็กพิเศษ มีขั้นตอน ดังนี้

(1) จัดทำร่างกรอบแนวคิดการพัฒนาการจัดการศึกษา โดยใช้การศึกษาวอลดอร์ฟสำหรับเด็กพิเศษ ศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดลำพูน

(2) นำเสนอร่างกรอบแนวคิด ให้ที่ปรึกษาและคณะทำงาน มองเห็นภาพการนำการศึกษาวอลดอร์ฟสำหรับเด็กพิเศษ ในบริบทของศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดลำพูน

(3) ครูวิพากษ์กรอบแนวคิดการพัฒนาการจัดการศึกษา โดยใช้การศึกษาวอลดอร์ฟสำหรับเด็กพิเศษ และปรับปรุง

(4) นำเสนอกรอบแนวคิดการพัฒนาการจัดการศึกษา โดยใช้การศึกษาวอลดอร์ฟสำหรับเด็กพิเศษ ที่ปรับปรุงแล้วต่อครูและบุคลากรทางการศึกษา ของศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดลำพูน เพื่อให้ครูและบุคลากรทางการศึกษามีส่วนร่วมใน การจัดทำกรอบแนวคิด และนำการศึกษาวอลดอร์ฟสำหรับเด็กพิเศษ มาใช้ทำงานกับเด็กพิเศษ และครอบครัว ซึ่งได้กรอบแนวคิดการดำเนินการ ดังแผนภูมิที่ 4.1

แผนภูมิที่ 4.1 กรอบแนวคิดการพัฒนาการจัดการศึกษา โดยใช้การศึกษาวอลดอร์ฟสำหรับเด็กพิเศษ ปีการศึกษา 2554

จากแผนภูมิที่ 4.1 ในการจัดการศึกษาเพื่อการเยียวยาหรือการจัดการศึกษาวอลดอร์ฟสำหรับเด็กพิเศษ เป็นการดำเนินการนำหลักสูตรการเรียนรู้การศึกษาวอลดอร์ฟ ที่มีใช้ในโรงเรียนวอลดอร์ฟทั่วไป ร่วมกับกิจกรรมบำบัดอื่น ๆ เช่น ศิลปะบำบัด หลักสูตรการจัดการเรียนรู้สังคมบำบัด การจัดสิ่งแวดล้อม กายภาพบำบัด ดนตรีบำบัด จิตตลีลา (การเคลื่อนไหวเพื่อการศึกษา) กิจกรรมบำบัด เพื่อพัฒนาความเป็นมนุษย์ตามศักยภาพของเด็กพิเศษ ด้านจิตวิญญาณ ด้านสติปัญญา ด้านสังคม ด้านจิตใจ-อารมณ์ และด้านร่างกาย ตามมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐาน ศูนย์การศึกษาพิเศษ โดยการอาศัยเครือข่ายความร่วมมือและการพัฒนาองค์กรแห่งการเรียนรู้

5) แต่งตั้งคณะทำงาน ประกอบด้วย บุคลากร ดังนี้

ที่ปรึกษาโครงการ ได้แก่ ดร.จิตประภา ศรีอ่อน ผู้อำนวยการสถาบันมาน้ำฟ้าเพื่อการวิจัยและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนหูหนวก

ผู้รับผิดชอบโครงการ ได้แก่ นายอัมรินทร์ พันธุ์ไธ ผู้อำนวยการศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดลำพูน

คณะทำงาน ได้แก่ครู จำนวน 7 คน ประกอบด้วย นางณัฐสุดา นาลอ นางสาวดวงรัตน์ กันจันทร์ นายถวัลย์ หลวงโย นางสาวอัญชลี กาปัญญา นางธรรมพร มณีกุล นายสุรียา กองมงคล และนางสาวปิฐินนัท จันทร์รัตน์

6) จัดทำโครงการ เสนอขอความเห็นชอบต่อคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดลำพูน และใช้เป็นรูปแบบการดำเนินงาน และการจัดสรรทรัพยากรสนับสนุนการดำเนินงาน ในการจัดทำโครงการ ที่ปรึกษาโครงการ ได้นำเสนอวิธีการทำงานเชิงระบบ (Systemic Approach) ให้กับผู้วิจัยและคณะทำงาน ทำให้เห็นภาพรวมของการดำเนินโครงการตั้งแต่ต้นจนจบและสะดวกต่อการจัดทำแผนการดำเนินงาน ผู้วิจัยได้เรียนรู้ เรื่องการทำงานเชิงระบบเป็นครั้งแรก ทำให้สนใจที่จะศึกษาเพิ่มเติมเพื่อนำไปใช้ในการปฏิบัติงานของศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดลำพูนต่อไป

7) จัดทำแผนการดำเนินงาน โดยกำหนดขั้นตอนการปฏิบัติงาน และมีการวิเคราะห์งานในแต่ละขั้นตอนอย่างละเอียด สำหรับเป็นรูปแบบการดำเนินงานไปสู่เป้าหมายที่วางไว้ ในขั้นตอนนี้ พบว่า ผู้วิจัยได้ตระหนักถึงความสำคัญของการทำงานเชิงระบบ และการจัดทำแผนการดำเนินงานตามขั้นตอนที่จัดทำไว้ในโครงการ และมองเห็นความแตกต่างของการเขียนโครงการและแผนปฏิบัติการ ของศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดลำพูน จึงเกิดแนวคิดที่จะนำไปใช้ในการเขียนโครงการและแผนการปฏิบัติการ ของศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดลำพูน ในปีการศึกษา 2555

8) ดำเนินการตามแผนการดำเนินงาน ในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2554 ดำเนินการตามแผนการดำเนินงาน มีดังนี้

(1) ฝึกอบรมครูและผู้เกี่ยวข้อง โดยจัดการฝึกอบรมครูและผู้เกี่ยวข้อง เมื่อวันที่ 20-23 กันยายน 2554 ณ ศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดลำพูน มีผู้เข้าอบรมจำนวน 44 คน ประกอบด้วย ผู้วิจัย จำนวน 1 คน ครู จำนวน 7 คน ผู้ดูแล จำนวน 18 คน และเด็กพิเศษ จำนวน 18 คน ผลการฝึกอบรม พบว่า

(1.1) การฝึกอบรมมีทั้งภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติ ทำให้ผู้เข้าอบรมสามารถพัฒนาตนเองและนำไปใช้ทำงานกับเด็กพิเศษและผู้ดูแล

(1.2) ผู้วิจัยและครู มีความรู้ความเข้าใจในแนวคิดการทำงานกับเด็กพิเศษบนพื้นฐานการศึกษาวอลดอร์ฟสำหรับเด็กพิเศษ และการทำงานกับเด็กพิเศษ

(1.3) เป็นครั้งแรกที่ครูได้รับการฝึกอบรมร่วมกับผู้ดูแลและเด็กพิเศษ ทำให้เข้าใจเทคนิคการทำงานกับผู้ดูแลและเด็กพิเศษ และตระหนักถึงความสำคัญของแผนการให้บริการช่วยเหลือเฉพาะครอบครัว (Individualized Family Services Plan : IFSP) ว่าเป็นเครื่องมือในการทำงานกับเด็กพิเศษในระยะแรกเริ่ม ที่ให้ความสำคัญกับการทำงานกับเด็กพิเศษผ่านผู้ดูแลเด็กพิเศษ

(2) เตรียมห้องเรียนสาธิต หลังการฝึกอบรมครูและผู้เกี่ยวข้อง ซึ่งคณะทำงานตกลงที่จะจัดห้องเรียนสาธิต โดยใช้การศึกษาวอลดอร์ฟสำหรับเด็กพิเศษ จำนวน 1 ห้อง สำหรับเด็กพิเศษทุกประเภทความพิการ ตั้งแต่แรกพบความพิการ อายุ 3-6 ปี และผู้ดูแล ในการเตรียมห้องเรียนนี้ผู้วิจัย พบว่า มีการจัดห้องเรียนที่เรียบง่าย สะอาด สว่าง สงบ สวยงาม ดูดี น่าเรียน มีการใช้ผ้าย้อมสีรุ้ง ของเล่นจากธรรมชาติ ไม้และเครื่องจักสาน มาใช้ในการจัดห้องเรียนที่สอดคล้องกับการดำรงชีวิตของเด็กพิเศษ ซึ่งประหยัดงบประมาณเป็นอย่างมาก

(3) ดำเนินการจัดการเรียนรู้โดยใช้การศึกษาวอลดอร์ฟสำหรับเด็กพิเศษ ในห้องเรียนสาธิต จัดการเรียนการสอนในห้องเรียนสาธิตโดยใช้การศึกษาวอลดอร์ฟสำหรับเด็กพิเศษ ในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2554 แบ่งเป็น 2 ระยะ คือ

ระยะแรกเริ่ม (เดือนตุลาคม-ธันวาคม พ.ศ. 2554) คณะทำงานนำความรู้ความเข้าใจเรื่อง การศึกษาวอลดอร์ฟสำหรับเด็กพิเศษไปประยุกต์ใช้กับการจัดการเรียนรู้ โดยให้ผู้ดูแลมีส่วนร่วมในกิจกรรมทุกกิจกรรมทั้งในห้องเรียนและนอกห้องเรียน ผลการดำเนินการ พบว่า การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ในห้องเรียน และการทำงานของครูกับเด็กพิเศษและผู้ดูแลมีการเปลี่ยนแปลงไปในทางที่ดีขึ้น แต่ยังต้องการความช่วยเหลือจากที่ปรึกษาและคณะนิเทศ ซึ่งที่ปรึกษาโครงการและคณะนิเทศมีงานด้านวิชาการกับโครงการอื่น ๆ มาก ไม่สามารถมาทำงานกับครูเป็นประจำได้ จึงเป็นประเด็นปัญหาจะทำอย่างไรจึงจะพัฒนาครูให้สามารถจัดกิจกรรมการเรียนรู้ได้ดีขึ้นเหมือนครูในโรงเรียนที่เป็นโรงเรียนต้นแบบ (Best Practice)

ระหว่างการเดินทางโครงการ ที่ปรึกษาโครงการได้มานิเทศพร้อมกับคณะนิเทศจากสถาบันมาน้ำฟ้าเพื่อการวิจัยและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนหูหนวก ได้ให้ข้อสังเกตและเสนอแนะว่า การทำงานกับผู้ดูแลและเด็กพิเศษยังไม่เป็นกระบวนการ ที่จะนำไปสู่การพัฒนาเด็กพิเศษแบบองค์รวม เพราะครูยังขาดทักษะในการทำงานกับเด็กพิเศษและผู้ดูแล ถ้าต้องการให้พัฒนาการจัดการศึกษา ของศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดลำพูน โดยใช้การศึกษา วอลดอร์ฟสำหรับเด็กพิเศษมีความเป็นไปได้ ควรจะมีครูแกนนำที่มีความรู้ความสามารถและมีประสบการณ์การทำงานตามแนวการศึกษา วอลดอร์ฟมาทำงานในศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดลำพูน เพื่อเป็นผู้พาครูทำงานตามโครงการต่อไป

ระยะที่ 2 (เดือนกุมภาพันธ์-มีนาคม พ.ศ. 2555) ศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดลำพูน ได้สรรหาครูแกนนำที่มีความรู้ความสามารถและมีประสบการณ์การทำงานในโครงการพัฒนาการจัดการเรียนรู้แบบสองภาษาสำหรับเด็กหูหนวก ตามแนวการศึกษา วอลดอร์ฟสำหรับเด็กพิเศษ และได้ครูแกนนำตามที่ต้องการมาทำงานที่ศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดลำพูน การจัดการเรียนรู้ในห้องเรียนจึงเป็นไปได้ด้วยดี มีการจัดห้องเรียนใหม่ด้วยการทาสีชมพูอมส้มที่ดูอบอุ่นมีมุมต่าง ๆ เช่น มุมบ้าน มุมนิทาน มุมครูปาทำ และมุมประกอบอาหาร

การจัดการเรียนรู้ในห้องเรียนดำเนินการไปได้ด้วยดี ที่ปรึกษาโครงการ ครูแกนนำ และคณะนิเทศ ได้จัดทำหลักสูตร แผนการจัดการเรียนรู้ สื่อ และคู่มือครู ให้เหมาะสมกับบริบทของเด็กพิเศษที่มารับบริการในศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดลำพูน ครูแกนนำเป็นผู้พาครูทำงานกับผู้ดูแลและเด็กพิเศษ ที่ปรึกษาโครงการและคณะนิเทศได้มานิเทศการจัดการเรียนรู้ในห้องเรียน ด้วยการสังเกตการสอน ช่วยสอนสาธิตการสอนและฝึกรวมครู ทำให้ครูมีพัฒนาการในการทำงานกับผู้ดูแลและเด็กพิเศษก้าวหน้ายิ่งขึ้น

9) นิเทศ กำกับ ติดตาม ศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดลำพูน จัดให้มีการนิเทศการจัดการเรียนรู้ของครู โดยที่ปรึกษาโครงการและคณะวิทยากรที่จัดฝึกรวม เพื่อให้ครูและผู้ดูแล ได้รับการพัฒนาการจัดการเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง เป็นการพัฒนาทักษะของครูอย่างถูกต้อง ผลการนิเทศ พบว่า ครูและผู้ดูแลทุกคน ได้รับการนิเทศจากที่ปรึกษาโครงการและคณะวิทยากร ภาคเรียนละ 1 ครั้ง ครั้งละ 3 วัน ครูและผู้ดูแล ได้รับความช่วยเหลือและคำแนะนำในการทำงานกับเด็กพิเศษที่ถูกต้องตามหลักวิชาการในขณะที่ปฏิบัติงานและมีความประทับใจในการได้รับการนิเทศ

10) ประเมินผลการดำเนินงาน ศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดลำพูน ได้ทำการประเมินผลการดำเนินงาน วันที่ 27-28 เมษายน พ.ศ. 2555 โดยจัดให้การสอบถามความคิดเห็นของครูและผู้ดูแลเกี่ยวกับการจัดการศึกษาโดยใช้การศึกษา

วอลดอร์ฟสำหรับเด็กพิเศษ เพื่อต้องการให้มีข้อมูลและสารสนเทศประกอบการตัดสินใจในการพัฒนา
งานผลการสัมภาษณ์แบบสนทนากลุ่ม (Focus Group) กลุ่มครูและกลุ่มผู้ดูแล (ผู้ปกครอง) พบว่า

(1) ข้อมูลที่ได้จากกลุ่มครู มีดังนี้

(1.1) ครูทุกคนมีความพึงพอใจในระดับมากที่สุด เพราะ
ได้ทำงานในบทบาทและหน้าที่ของครูในการทำงานกับเด็กพิเศษอย่างเต็มที่ และพบว่า เด็กพิเศษ
มีความก้าวหน้าในการเรียนรู้และมีพัฒนาการดีขึ้น ซึ่งไม่ใช่พัฒนาการตามธรรมชาติที่เกิดจาก
เด็กพิเศษที่มีอายุเพิ่มขึ้น แต่เป็นพัฒนาการที่เกิดจากการทำงานร่วมกัน ของครู ผู้ดูแล และเด็กพิเศษ

(1.2) ครูมีการเตรียมการสอนโดยมีหลักสูตร แผนการจัดการ
เรียนรู้ สื่อและคู่มือครู โดยมีการทำการศึกษาและปรึกษากับกลุ่มเพื่อนครูที่ทำงานทีมเดียวกัน
ทำให้การทำงานกับเด็กพิเศษในห้องเรียนเป็นไปอย่างเป็นระบบต่อเนื่องและสม่ำเสมอ โดยครูเป็นผู้
พาทำตามกระบวนการจัดการเรียนรู้ที่เตรียมไว้

(1.3) ครูมีการพัฒนาทักษะการจัดการเรียนรู้เพิ่มขึ้น
และมีความมั่นใจในการทำงานกับเด็กพิเศษ ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ในห้องเรียน มีการนิเทศ
โดยคณะนิเทศ

(1.4) ครู ผู้ดูแล และเด็กพิเศษ มีความผูกพันใกล้ชิด
สนิทสนมกันมากขึ้น มีการแลกเปลี่ยนความรู้ประสบการณ์ และมีน้ำใจนำสิ่งของมาแบ่งปันให้กับผู้อื่น

(1.5) ครูมีความมุ่งมั่นในการพัฒนาตนเอง เพื่อจะพัฒนา
การทำงานกับผู้ดูแล เด็กพิเศษ และเพื่อนครู ทั้งจากการฝึกอบรมครูโดยคณะวิทยากร การนิเทศ
ของคณะนิเทศ และการฝึกอบรมต่อเนื่องภายในกลุ่มงานวิชาการ ของศูนย์การศึกษาพิเศษ
ประจำจังหวัดลำพูน สังเกตได้จากครูส่วนใหญ่มีการเปลี่ยนแปลงในทิศทางที่ดีขึ้น มีเพียงส่วนน้อย
ที่ยังไม่เห็นความสำคัญ ซึ่งครูกลุ่มนี้ส่วนใหญ่จะทำหน้าที่อื่นที่ไม่ใช่ทำหน้าที่จัดการเรียนรู้ในห้องเรียน

ดร.จิตประภา ศรีอ่อน ที่ปรึกษาโครงการ ได้เสนอแนะว่าใน
ภาคเรียนต่อไป ควรจัดกลุ่มครูแต่ละกลุ่มที่อยู่ประจำแต่ละอำเภอ ของ 8 อำเภอ ในจังหวัดลำพูน
ควรจัดให้ครูที่มีความคุ้นเคยกันและรับฟังความคิดเห็นซึ่งกันและกันให้อยู่กลุ่มอำเภอเดียวกัน
และให้ครูที่อยู่หน่วยบริการชุมชนประจำอำเภอเข้ามาเรียนรู้การดูแลเด็กพิเศษในห้องเรียนสาธิต
ของศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดลำพูน ในวันที่เด็กพิเศษของแต่ละอำเภอมารับบริการ
ที่ศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดลำพูน และกลับไปปฏิบัติงานที่หน่วยบริการชุมชนประจำอำเภอ
ร่วมกับหัวหน้าทีม เพื่อเรียนรู้ที่จะขยายผลการจัดการศึกษาโดยใช้การศึกษาวอลดอร์ฟสำหรับเด็ก
พิเศษ สู่การสร้างทีมคุณภาพต่อไป

(2) ข้อมูลที่พบจากกลุ่มผู้ดูแล (ผู้ปกครอง) มีความคิดเห็น ดังนี้

(2.1) ผู้ดูแล (ผู้ปกครอง) ทุกคนมีส่วนร่วมในการทำกิจกรรม และการเรียนรู้ร่วมกับเด็กพิเศษทุกครั้งที่เราเด็กพิเศษมารับบริการในศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดลำพูน ทั้งกิจกรรมในห้องเรียนและกิจกรรมในห้องกิจกรรมบำบัดของนักวิชาชีพ เช่น กิจกรรมบำบัด ซึ่งผู้ดูแล (ผู้ปกครอง) ทุกคนให้ความร่วมมือและมีส่วนร่วมในการเรียนรู้ อย่างเต็มที่ สามารถนำกิจกรรมที่ได้เรียนรู้ไปทำงานกับเด็กพิเศษที่บ้านได้ ทำให้เด็กพิเศษได้รับการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง ส่งผลให้เด็กพิเศษมีพัฒนาการดีขึ้นทุกด้าน ทั้งด้านร่างกาย จิตใจ-อารมณ์ สังคม สติปัญญา และจิตวิญญาณ

(2.2) ผู้ดูแล (ผู้ปกครอง) มีความไว้วางใจและเชื่อมั่นในตัวครู ว่าครูเป็นผู้สามารถจัดการเรียนการสอนโดยใช้การศึกษาวอลดอร์ฟสำหรับเด็กพิเศษ ที่จะนำพา ตัวผู้ดูแล (ผู้ปกครอง) และเด็กพิเศษให้ก้าวหน้าต่อไปเพื่อการมีคุณภาพชีวิตที่ดีได้

(3) ผลการประเมินพัฒนาการของเด็กพิเศษ ที่ได้จากกลุ่มครูและผู้ดูแล และจากการสังเกตของผู้วิจัย พบว่า เด็กพิเศษมีพัฒนาการที่เป็นผลที่เกิดขึ้นจากการจัดการศึกษาโดยใช้การศึกษาวอลดอร์ฟสำหรับเด็กพิเศษ แบบองค์รวมทั้งด้านร่างกาย จิตใจ-อารมณ์ สังคม สติปัญญา และจิตวิญญาณ มีดังนี้

(3.1) ด้านร่างกาย เด็กพิเศษมีการเปลี่ยนแปลง ในด้านเคลื่อนไหวร่างกายในทักษะกล้ามเนื้อมัดใหญ่ ทักษะกล้ามเนื้อมัดเล็กที่ดีขึ้นทุกคน ทั้งนี้เพราะ ครูได้พัฒนาเด็กพิเศษ โดยคำนึงถึงการพัฒนามนุษย์แบบองค์รวมในทุกด้าน และมีกิจกรรมเพื่อ ปรับจังหวะและความสมดุลให้กับเด็กพิเศษ เช่น กิจกรรมการเคลื่อนไหวเพื่อการศึกษา ดนตรีบำบัด และกิจกรรมวงกลมในห้องเรียน ทำให้เด็กพิเศษได้เคลื่อนไหวตามจังหวะอย่างสนุกสนาน และมีความสุข ส่งผลต่อการทำงานของกล้ามเนื้อ สารเคมีในร่างกาย สมองและการทำงาน ประสานกันของมือและตา โดยใช้การศึกษาวอลดอร์ฟสำหรับเด็กพิเศษ

(3.2) ด้านจิตใจ-อารมณ์ เด็กพิเศษมีการเปลี่ยนแปลง ในด้านจิตใจ-อารมณ์ที่ดีขึ้นทุกคน โดยสามารถทำกิจกรรมต่าง ๆ ในทักษะการช่วยเหลือตนเอง ในชีวิตประจำวันได้จนสำเร็จ ซึ่งไม่พบเด็กพิเศษที่อารมณ์เสียบ่อย กรีดร้องหรือแสดงพฤติกรรมที่ รุนแรง แต่พบว่า เด็กพิเศษมีความสุข แสดงออกถึงความมีจิตใจ มีอารมณ์ที่ดีเป็นมิตรกับผู้คน เช่น วิ่งมากอดและแสดงความรักความคิดถึงกับครู คณะนิเทศ และผู้ดูแล มีรอยยิ้มเสียงหัวเราะและ คำพูดที่แสดงถึงการมีอารมณ์ดี มีความสุข และอารมณ์ขัน

(3.3) ด้านสังคม เด็กพิเศษมีการเปลี่ยนแปลงในทักษะสังคม และทักษะทางภาษาและการสื่อสารที่ดีขึ้นทุกคน โดยเด็กพิเศษทุกคน สามารถเข้าร่วมกิจกรรม ทั้งในห้องเรียนและนอกห้องเรียนได้ เคารพกฎกติกาและทำตามระเบียบได้ เรียนรู้มารยาทสังคม

เช่น การตกท้ายด้วยการไหว้และการกล่าวคำ สวัสดิ์ ตีมนม และรับประทานขนมบนโต๊ะอาหาร จากแก้วหรือหลอดได้ดี รับประทานอาหารได้เรียบร้อย ตีมน้ำจากแก้วได้เรียบร้อยดี รู้จักการรอคอย และรอคอยลำดับของตัวเองได้

(3.4) ด้านสติปัญญา เด็กพิเศษมีการเปลี่ยนแปลงในทักษะทางด้านสติปัญญาและเตรียมความพร้อมทางวิชาการที่ดีขึ้นทุกคน โดยเด็กพิเศษทุกคนสามารถเรียนรู้ที่จะทำกิจกรรมต่างๆ ตามที่ครูหรือผู้ดูแลพาทำได้ตามความสามารถของตนเอง บางคนเริ่มพูดได้และตอบคำถามได้

(3.5) ด้านจิตวิญญาณ เด็กพิเศษมีการเปลี่ยนแปลงในด้านคุณลักษณะที่พึงประสงค์ที่ดีขึ้นทุกคน คือ ให้ความร่วมมือในการทำกิจกรรมต่างๆ ช่วยเหลือครูและผู้ดูแลทำงานทั้งจากการขอร้องให้ช่วยและช่วยเหลือด้วยตนเอง และเด็กพิเศษพยายามที่จะช่วยเหลือตัวเองตามความสามารถของแต่ละบุคคล

1.5 สรุปสภาพการดำเนินงานพัฒนาการจัดการศึกษาศูนย์การศึกษาพิเศษประจำจังหวัดลำพูน ตามแนวทางการศึกษาพลดอร์ฟสำหรับเด็กพิเศษ ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2554

จากการวิเคราะห์ข้อมูลตลอดภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2554 ผู้บริหารในฐานะผู้วิจัยมีความเชื่อมั่นว่า มีความเป็นไปได้สูงที่จะนำการศึกษาพลดอร์ฟสำหรับเด็กพิเศษมาใช้พัฒนาการจัดการศึกษา ของศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดลำพูน ทั้งนี้เพราะ

1.5.1 ผลการดำเนินงาน อยู่ในระดับที่ก้าวหน้าทุกรายการ รายละเอียดดังตารางที่ 4.2

ตารางที่ 4.2 ระดับความสำเร็จและรายละเอียดของความสำเร็จในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2554

ที่	รายการ	ระดับความสำเร็จ	รายละเอียดของความสำเร็จ
1	เด็กพิเศษ	ก้าวหน้า	เด็กพิเศษมีการเปลี่ยนแปลงทางด้านร่างกาย ด้านจิตใจ-อารมณ์ ด้านสังคม ด้านสติปัญญา และด้านจิตวิญญาณ (ทักษะพื้นฐาน และคุณลักษณะที่พึงประสงค์) ที่ก้าวหน้าทุกด้านอย่างสัมพันธ์กัน

ตารางที่ 4.2 (ต่อ)

ที่	รายการ	ระดับความสำเร็จ	รายละเอียดของความสำเร็จ
2	ครู	ก้าวหน้า	ครูมีความรู้ความเข้าใจในบทบาทหน้าที่ของครูในการทำงานกับเด็กพิเศษ และผู้ดูแลมีการพัฒนาทักษะในการทำงานกับเด็กพิเศษ มีการทำงานเป็นทีม สังเกตและเก็บข้อมูลเป็นระบบ
3	ผู้ดูแล	ก้าวหน้า	ผู้ดูแลมีพัฒนาการด้านการเรียนรู้และทักษะการทำงานกับเด็กพิเศษสามารถนำไปใช้ในชีวิตประจำวันที่บ้านได้

1.5.2 ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องมีความพึงพอใจต่อการจัดการศึกษาโดยใช้การศึกษาวอลดอร์ฟสำหรับเด็กพิเศษ อยู่ในระดับมากที่สุดทุกรายการ ตามรายละเอียดดังตารางที่ 4.3

ตารางที่ 4.3 ระดับความพึงพอใจและรายละเอียดของความพึงพอใจของผู้มีส่วนร่วม

ที่	รายการ	ระดับความพึงพอใจ	รายละเอียดของความพึงพอใจ
1	ผู้บริหาร	มากที่สุด	ผู้บริหารมีความพึงพอใจต่อการจัดการเรียนรู้ของครู การเปลี่ยนแปลงของครู พัฒนาการที่ก้าวหน้าในทุกด้านของเด็กพิเศษ การมีส่วนร่วมของผู้ดูแล การทำงานที่เป็นระบบ บรรยากาศของห้องเรียน การนิเทศ ครูแกนนำ ผู้เชี่ยวชาญต่างประเทศ และนวัตกรรมจากการพัฒนางาน

ตารางที่ 4.3 (ต่อ)

ที่	รายการ	ระดับ ความพึงพอใจ	รายละเอียดของความพึงพอใจ
2	ครู	มากที่สุด	ครูมีความพึงพอใจในการฝึกอบรมที่ได้ปฏิบัติจริง มีบรรยากาศห้องเรียนที่สะอาด เรียบง่าย สวยงามการทำงานเป็นทีม ผู้ดูแลมีส่วนร่วม มีเครื่องมือที่ใช้ในการจัดการเรียนรู้ เช่น แผนการจัดการเรียนรู้ คู่มือครู สื่อพัฒนาการของเด็กพิเศษที่ก้าวหน้าในทุก ๆ ด้าน การนิเทศติดตาม ครูแกนนำที่เป็นตัวอย่างและให้คำแนะนำและนวัตกรรมจากการทำงาน
3	ผู้ดูแล	มากที่สุด	ผู้ดูแลมีความพึงพอใจในการมีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียนรู้ สามารถนำความรู้กลับไปใช้ที่บ้านได้ ทำให้เด็กพิเศษมีพัฒนาการที่ดีขึ้น มีความเป็นกันเองกับครู และได้พบปะกับกลุ่มผู้ดูแลด้วยกัน
4	คณะนิเทศ	มากที่สุด	คณะนิเทศมีความพึงพอใจในด้านความมุ่งมั่น ตั้งใจที่จะพัฒนางานของผู้บริหาร การมีส่วนร่วมของผู้ดูแลในห้องเรียน การเปลี่ยนแปลงของครูในการทำงานกับเด็กพิเศษ การเปลี่ยนแปลงของเด็กพิเศษ ครูแกนนำ ผู้เชี่ยวชาญต่างประเทศ และนวัตกรรมจากการทำงาน

1.5.3 มีที่ปรึกษาโครงการ ที่มีความเชี่ยวชาญและมีเครือข่ายความร่วมมือกับหน่วยงานด้านการศึกษาออลดอร์ฟสำหรับเด็กพิเศษ ทั้งในระดับประเทศและระดับนานาชาติ คือ ดร.จิตประภา ศรีอ่อน ซึ่งมีประสบการณ์เกี่ยวกับการจัดการศึกษาตามแนวออลดอร์ฟสำหรับเด็กพิเศษ ดังนี้

- 1) เป็นผู้อำนวยการสถาบันมาน่าเพื่อการศึกษาและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนหูหนวก
- 2) เป็นผู้ริเริ่มนำการศึกษาวอลดอร์ฟสำหรับเด็กพิเศษ มาใช้กับการจัดการเรียนรู้แบบสองภาษาสำหรับเด็กหูหนวกเป็นครั้งแรกของโลก
- 3) เป็นอดีตคณบดีวิทยาลัยราชสุดา มหาวิทยาลัยมหิดล ซึ่งมีประสบการณ์ด้านการบริหารงานและการทำงานด้านการฟื้นฟูสมรรถภาพเด็กพิเศษ
- 4) เป็นประธานหลักสูตรศิลปศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาหูหนวกศึกษา วิทยาลัยราชสุดา มหาวิทยาลัยมหิดล ซึ่งเป็นหลักสูตรผลิตครูสอนเด็กหูหนวก ครูสอนภาษามือ และล่ามภาษามือ
- 5) เป็นผู้สอนนิสิตวิจัยทางการศึกษา ระดับปริญญาตรีและปริญญาโท และเป็นที่ปรึกษางานวิจัยด้านการฟื้นฟูสมรรถภาพเด็กพิเศษการศึกษาของคนหูหนวก และด้านหูหนวกศึกษา ระดับปริญญาโทและปริญญาเอก ทั้งภายในประเทศและระดับนานาชาติ
- 6) เป็นผู้ทรงคุณวุฒิด้านการศึกษาพิเศษ
- 7) เป็นอดีตผู้บริหารของโรงเรียนในสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ การมีที่ปรึกษาโครงการ ที่มีความเชี่ยวชาญทั้งด้านบริหาร ด้านวิชาการ เกี่ยวกับเด็กพิเศษ ด้านการวิจัย และเคยเป็นผู้บริหารโรงเรียนของสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ ที่มีส่วนในการริเริ่มงานศูนย์การศึกษาพิเศษมาก่อน และมีเครือข่ายความร่วมมือด้านวิชาการ ทั้งภายในและต่างประเทศ ที่สำคัญมีความเป็นครูที่พร้อมจะถ่ายทอดความรู้และประสบการณ์ให้แก่ผู้เกี่ยวข้อง ทำให้สามารถนำพาและเสนอแนะการทำงานได้รอบด้าน ซึ่งเป็นประโยชน์อย่างยิ่งต่อการทำงานของศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดลำพูน และตัวผู้วิจัยเอง ซึ่งเป็นจุดแข็งของการดำเนินโครงการตรงกับหลักการบริหารงาน การมีที่ปรึกษาที่มีความรู้และประสบการณ์เชี่ยวชาญในสาขานั้นๆ และเป็นผู้ที่สามารถถ่ายทอดความรู้ประสบการณ์ให้กับผู้อื่นได้ จะทำให้งานที่ทำประสบความสำเร็จได้ในเวลาที่น้อยกว่าการลองผิดลองถูก

1.5.4 ครูแกนนำ มีความรู้และประสบการณ์การทำงานการศึกษา วอลดอร์ฟสำหรับเด็กพิเศษ ที่จะมาเป็นแกนนำตัวอย่างการทำงาน สามารถถ่ายทอดความรู้ ประสบการณ์ และเป็นพี่เลี้ยงให้กับผู้ร่วมงานได้ มีความจำเป็นอย่างยิ่ง เพราะจะทำให้เด็กพิเศษได้รับการจัดการเรียนรู้ที่ถูกต้อง ผู้ดูแลเด็กพิเศษและครูได้รับความรู้และการถ่ายทอดประสบการณ์ตรงจากผู้มีประสบการณ์ ไม่ต้องลองผิดลองถูกหรือการรอที่ปรึกษาโครงการมาניתะจึงจะสามารถแก้ไขข้อผิดพลาด ซึ่งบางครั้งอาจจะสายเกินไป

1.5.5 ผู้เชี่ยวชาญด้านการศึกษาวอลดอร์ฟสำหรับเด็กพิเศษ มีความสำคัญมากเพราะเป็นผู้มีองค์ความรู้ มีประสบการณ์ และมีข้อมูลเครือข่ายที่จะเป็นที่พึ่งทางวิชาการ และถ่ายทอดความรู้และประสบการณ์ตรงให้กับคณะครูและคณะนิเทศได้ ในช่วงแรกของการเริ่มงาน ดร.จิตประภา ศรีอ่อน ที่ปรึกษาโครงการได้ประสานงานเครือข่ายการศึกษาวอลดอร์ฟประเทศไทย และนานาชาติจนได้ นางมาเรียน่า บราเซน (Mrs. Mariane Brasen) ผู้เชี่ยวชาญด้านการศึกษาวอลดอร์ฟสำหรับเด็กพิเศษ ที่มีความรู้และประสบการณ์ในการทำงานกับเด็กพิเศษ ในศูนย์บำบัดเด็กพิเศษแคว้นบัสเซล ประเทศอังกฤษมากกว่า 20 ปี มาเป็นผู้เชี่ยวชาญทำงานร่วมกับที่ปรึกษาโครงการ คณะทำงานนิเทศ ผู้วิจัยและคณะครู

1.5.6 เครือข่ายความร่วมมือที่มีประสบการณ์ ในการจัดการศึกษาสำหรับเด็กพิเศษ โดยใช้การศึกษาวอลดอร์ฟสำหรับเด็กพิเศษ เป็นส่วนที่มีความสำคัญและจำเป็นสำหรับการทำงาน ศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดลำพูน มีเครือข่ายความร่วมมือ ร่วมทำงาน ดังนี้

- 1) มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างเครือข่ายความร่วมมือด้านการศึกษานวอลดอร์ฟ และการศึกษาวอลดอร์ฟสำหรับเด็กพิเศษ จะเป็นสิ่งสำคัญที่จะให้มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้บุคลากรผู้เชี่ยวชาญด้านความรู้ และประสบการณ์การเรียนการสอน
- 2) เครือข่ายความร่วมมือในระดับนโยบายที่จะสนับสนุนการนำนวัตกรรมนี้ไปเผยแพร่หรือทดลองใช้ให้เกิดประโยชน์ต่อการทำงานกับเด็กพิเศษ
- 3) เครือข่ายความร่วมมือในระดับอุดมศึกษา ที่จะสนับสนุนต่อยอดองค์ความรู้และพัฒนาอย่างยั่งยืนในการทำวิจัย การฝึกอบรมครูและบุคลากรทางการศึกษา การจัดการศึกษาในระดับอุดมศึกษา และการประชุมสัมมนาทางวิชาการ

1.5.7 การสนับสนุนงบประมาณ เป็นสิ่งจำเป็น เพราะการดำเนินงานต่าง ๆ ต้องใช้เวลาและเงินงบประมาณ ในการดำเนินงานให้ประสบความสำเร็จในระยะเริ่มแรกศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดลำพูน ได้ใช้งบประมาณของมูลนิธิสากลเพื่อคนพิการ สาขาภาคเหนือ ประจำจังหวัดลำพูนดำเนินโครงการดังกล่าว และได้ศึกษาข้อมูลเพื่อขอความสนับสนุนงบประมาณจากกองทุนส่งเสริมและพัฒนาการศึกษาสำหรับเด็กพิเศษ เพื่อให้สามารถดำเนินโครงการได้อย่างต่อเนื่องจนบรรลุเป้าหมายที่วางไว้

1.6 ข้อเสนอแนะ

จากการนำแนวคิดเกี่ยวกับการศึกษาแนวการศึกษาวอลดอร์ฟสำหรับเด็กพิเศษ มาใช้ในศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดลำพูน เป็นเวลา 1 ภาคเรียน มีผลการสรุปผลการดำเนินงานดังกล่าว ผู้วิจัยได้นำผลการดำเนินงานสู่การพิจารณาของครูและบุคลากรทางการศึกษา และที่ปรึกษาโครงการ ได้รับข้อเสนอแนะการดำเนินงานในระยะต่อไป ดังนี้

1.6.1 ควรมีการนำการศึกษาวอลดอร์ฟสำหรับเด็กพิเศษ มาใช้ ในการพัฒนาการจัดการศึกษา ของศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดลำพูน มาดำเนินโครงการ ต่อไป โดยความร่วมมือทางวิชาการกับสมาคมวอลดอร์ฟแห่งประเทศไทย สถาบันมาน่าฟ้าเพื่อการวิจัย และพัฒนาคุณภาพชีวิตคนหูหนวก และศูนย์การศึกษาพิเศษที่มีความสนใจ

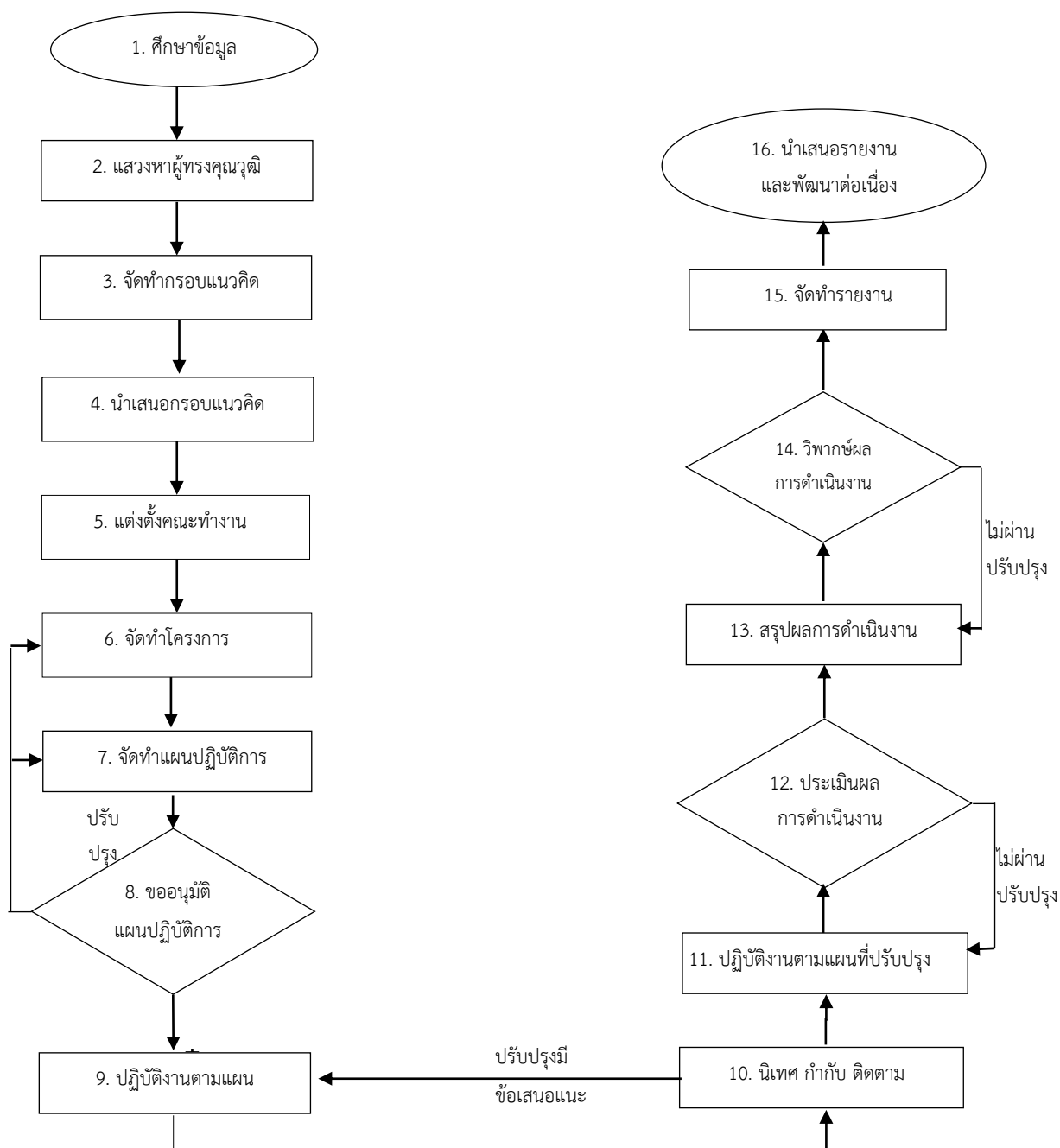
1.6.2 การดำเนินโครงการควรเป็นการวิจัยเชิงปฏิบัติการ โดยให้ผู้ปฏิบัติงานในโครงการมีส่วนร่วมในการวิจัย เพื่อพัฒนาองค์ความรู้และสร้างสังคม แห่งการเรียนรู้ขึ้นในศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดลำพูน

2. สภาพการดำเนินงานพัฒนาการจัดการศึกษาศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดลำพูน ตามแนวการศึกษาวอลดอร์ฟสำหรับเด็กพิเศษ ปีการศึกษา 2555-2559

การดำเนินงานพัฒนาการจัดการศึกษาศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดลำพูน ตามแนวการศึกษาวอลดอร์ฟสำหรับเด็กพิเศษ ปีการศึกษา 2555-2559 มีการดำเนินการ ดังนี้

2.1 ผู้วิจัยได้จัดทำขั้นตอนการพัฒนาการจัดการศึกษา โดยใช้การศึกษาวอลดอร์ฟสำหรับเด็กพิเศษของศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดลำพูน มี 16 องค์ประกอบ ได้แก่ 1) ศึกษาข้อมูล 2) แสวงหาผู้ทรงคุณวุฒิ 3) จัดทำกรอบแนวคิด 4) นำเสนอกรอบแนวคิด 5) แต่งตั้งคณะทำงาน 6) จัดทำโครงการ 7) จัดทำแผนปฏิบัติการ 8) ขออนุมัติแผนปฏิบัติการ 9) ปฏิบัติงานตามแผน 10) นิเทศ กำกับ ติดตาม 11) ปฏิบัติงานตามแผน 12) ประเมินผลการดำเนินงาน 13) สรุปผลการดำเนินงาน 14) วิพากษ์ผลการดำเนินงาน 15) จัดทำรายงาน และ 16) นำเสนอรายงาน

โครงสร้างของขั้นตอนการพัฒนาการจัดการศึกษาศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดลำพูน ตามแนวการศึกษาวอลดอร์ฟสำหรับเด็กพิเศษมีลักษณะเป็นกระบวนการ เชิงระบบ ที่แสดงความสัมพันธ์ระหว่างองค์ประกอบต่าง ๆ ดังแผนภูมิที่ 4.2

แผนภูมิที่ 4.2 ขั้นตอนการพัฒนาการจัดการศึกษาศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดลำพูน
ตามแนวการศึกษาออลดอร์ฟสำหรับเด็กพิเศษ

จากแผนภูมิที่ 4.2 มีรายการดำเนินงานโดยสรุป ดังนี้

1. ศึกษาข้อมูล มีวิธีดำเนินการ ดังนี้
 - 1.1 ศึกษาแนวคิดเกี่ยวกับการศึกษาออโตออร์พสำหรับเด็กพิเศษ จากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
 - 1.2 ศึกษาดูงานสถานศึกษาที่นำวิธีการศึกษาออโตออร์พสำหรับเด็กพิเศษ มาใช้พัฒนาการศึกษาที่ประสบความสำเร็จ
 - 1.3 สอบถามข้อมูลจากผู้เชี่ยวชาญ
2. แสวงหาผู้ทรงคุณวุฒิ มีวิธีดำเนินการ ดังนี้
 - 2.1 ศึกษาข้อมูลเกี่ยวกับผู้มีประสบการณ์หรือมีความเชี่ยวชาญ ด้านการศึกษาออโตออร์พสำหรับเด็กพิเศษ ทั้งในประเทศและต่างประเทศ
 - 2.2 ประสานงานขอความอนุเคราะห์ผู้ทรงคุณวุฒิ ที่มีความเข้าใจ การศึกษาออโตออร์พสำหรับเด็กพิเศษ มีความเข้าใจเกี่ยวกับการศึกษาพิเศษ การวิจัยและมีเวลาให้กับการพัฒนาการจัดการศึกษา ของศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดลำพูน
 - 2.3 ประสานงานขอความอนุเคราะห์และช่วยเหลือด้านการศึกษา ออโตออร์พสำหรับเด็กพิเศษ มาเป็นที่ปรึกษาในการดำเนินงาน
3. จัดทำกรอบแนวคิด มีวิธีดำเนินการ ดังนี้
 - 3.1 ผู้บริหารออกแบบกรอบแนวคิดการดำเนินงาน
 - 3.2 นำกรอบแนวคิดการดำเนินงานให้ผู้ทรงคุณวุฒิพิจารณา ความเหมาะสม และให้ข้อเสนอแนะ
 - 3.3 ปรับปรุงแก้ไข กรอบแนวคิดการดำเนินงานตามข้อเสนอแนะ ของผู้ทรงคุณวุฒิ
4. นำเสนอกรอบแนวคิด มีวิธีดำเนินการ ดังนี้
 - 4.1 ผู้บริหารนำกรอบแนวคิดการดำเนินงานที่พัฒนาขึ้น เสนอต่อ ที่ประชุมครูและบุคลากร
 - 4.2 รับฟังความคิดเห็นของครูและบุคลากร
 - 4.3 ปรับปรุงแก้ไขกรอบแนวคิดการดำเนินงานตามข้อคิดเห็นของครู และบุคลากร
5. แต่งตั้งคณะทำงาน มีวิธีดำเนินการ ดังนี้
 - 5.1 ประกาศแต่งตั้งผู้ทรงคุณวุฒิ ที่มีความรู้และประสบการณ์ ด้านการศึกษาออโตออร์พสำหรับเด็กพิเศษ การศึกษาพิเศษ และการวิจัย

5.2 แต่งตั้งผู้บริหารโครงการพัฒนาการจัดการศึกษาตามแนวการศึกษาวอลดอร์ฟสำหรับเด็กพิเศษ โดยคัดเลือกผู้ที่มีความสนใจด้านการศึกษาวอลดอร์ฟสำหรับเด็กพิเศษและทำงานร่วมกับคณะครูและบุคลากรทางการศึกษาได้เป็นอย่างดี

6. จัดทำโครงการ มีวิธีดำเนินการ ดังนี้

6.1 ผู้บริหาร ผู้ทรงคุณวุฒิ และผู้บริหารโครงการร่วมกันออกแบบโครงการ

6.2 จัดประชุมครูและบุคลากรทางการศึกษาเพื่อวิพากษ์โครงการ

6.3 ปรับปรุงแก้ไขโครงการตามข้อเสนอของที่ประชุม

7. จัดทำแผนปฏิบัติการ มีวิธีดำเนินการ ดังนี้

7.1 บริหารโครงการออกแบบแผนปฏิบัติการ โดยกำหนดกิจกรรมเป้าหมายกิจกรรมย่อย ระยะเวลาดำเนินงาน งบประมาณ ผู้รับผิดชอบ และผู้ที่เกี่ยวข้อง

7.2 นำแผนปฏิบัติการไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิพิจารณาความเหมาะสมตลอดจนให้ข้อเสนอแนะ

7.3 ปรับปรุงแผนปฏิบัติการตามข้อเสนอแนะของผู้ทรงคุณวุฒิ

8. ขออนุมัติแผนปฏิบัติการ

8.1 ผู้บริหารโครงการนำเสนอแผนปฏิบัติการต่อผู้บริหารตามลำดับ

8.2 ปรับปรุงแผนปฏิบัติการตามข้อเสนอของผู้บริหาร (ถ้ามี)

9. ปฏิบัติงานตามแผน มีวิธีดำเนินการ ดังนี้

9.1 ผู้บริหารโครงการจัดประชุมครูและบุคลากรทางการศึกษา เพื่อชี้แจงรายละเอียดแผนปฏิบัติการ

9.2 ผู้บริหารโครงการจัดประชุมผู้รับผิดชอบและผู้เกี่ยวข้องแต่ละกิจกรรมตามแผนปฏิบัติงาน

10. นิเทศ กำกับ ติดตาม มีวิธีดำเนินการ ดังนี้

10.1 ผู้ทรงคุณวุฒิ และผู้บริหาร นิเทศ กำกับ ติดตามการปฏิบัติงานของผู้รับผิดชอบและผู้เกี่ยวข้องกิจกรรม

10.2 ผู้บริหารโครงการ นิเทศ กำกับ ติดตาม การปฏิบัติงานของผู้รับผิดชอบและผู้เกี่ยวข้องกิจกรรม

11. ปฏิบัติงานตามแผนที่ปรับปรุง มีวิธีดำเนินการ ดังนี้

11.1 ผู้บริหารโครงการปรับปรุงแผนปฏิบัติการตามข้อเสนอแนะของผู้ทรงคุณวุฒิและผู้บริหาร

11.2 ผู้บริหารโครงการ ผู้รับผิดชอบและผู้เกี่ยวข้องกิจกรรม
ดำเนินการตามแผนปฏิบัติการที่ปรับปรุง

12. ประเมินผลการดำเนินงาน มีวิธีดำเนินการ ดังนี้

12.1 ผู้บริหารโครงการประเมินผลตามวัตถุประสงค์และเป้าหมาย
ของโครงการ

12.2 ผู้บริหารโครงการสอบถามความคิดเห็นและความพึงพอใจ
ของผู้ที่เกี่ยวข้อง

13. สรุปผลการดำเนินงาน มีวิธีดำเนินการ ดังนี้

13.1 ผู้บริหารโครงการจัดประชุมสรุปผลการดำเนินโครงการ
โดยมีผู้บริหารและผู้ทรงคุณวุฒิเข้าร่วม

13.2 ผู้บริหารโครงการจัดทำเอกสารสรุปผลการดำเนินโครงการ
เพื่อนำสู่การวิพากษ์ผลการดำเนินงาน

14. วิพากษ์ผลการดำเนินงาน มีวิธีดำเนินการ ดังนี้

14.1 ผู้บริหารโครงการจัดประชุมวิพากษ์ผลการดำเนินโครงการ
โดยมีครูและบุคลากรเข้าร่วม

14.2 ผู้บริหารโครงการรับฟังข้อเสนอแนะ จากครูและบุคลากร

14.3 ผู้บริหารโครงการรวบรวมข้อเสนอแนะ เพื่อใช้เป็นข้อมูล
ในการพัฒนาการดำเนินโครงการ ในปีต่อไป

15. จัดทำรายงาน มีวิธีดำเนินการ ดังนี้

ผู้บริหารโครงการจัดทำรายงานผลการดำเนินโครงการ
ตามแบบรายงานผลการดำเนินงาน ของศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดลำพูน

16. นำเสนอรายงานและพัฒนาต่อเนื่อง มีวิธีดำเนินการ ดังนี้

16.1 ผู้บริหารโครงการนำเสนอรายงานผลต่อผู้บริหาร

16.2 ผู้บริหารนำเสนอรายงานผลต่อหน่วยงานที่สนับสนุนงบประมาณ
การดำเนินโครงการ

16.3 ผู้บริหารและผู้ทรงคุณวุฒิ วิเคราะห์ผลการดำเนินโครงการ
และจัดทำโครงการฉบับร่างเพื่อดำเนินการในปีต่อไป

2.2 ผู้วิจัยได้จัดทำโครงการพัฒนาการจัดการศึกษาตามแนวการศึกษา
วอลดอร์ฟสำหรับเด็กพิเศษ ของศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดลำพูน เป็นโครงการความร่วมมือ
ทางวิชาการและการวิจัยระหว่างศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดลำพูน และสถาบันมานฟ้า
เพื่อการวิจัยและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนหูหนวก โดย ดร.จิตประภา ศรีอ่อน ผู้เชี่ยวชาญ

ด้านการศึกษาวอลดอร์ฟสำหรับเด็กพิเศษ การศึกษาพิเศษ การวิจัย และการบริหารสถานศึกษา การดำเนินงานตามโครงการทำในรูปแบบการทำงานแบบมีส่วนร่วมทุกขั้นตอน โดยมีกระบวนการดำเนินงาน 3 ขั้นตอน ดังนี้

2.2.1 ชั้นเตรียมการ ประกอบด้วย

1) เตรียมนโยบายและแผน มีการดำเนินการ ดังนี้ วางแผนร่วมกัน ทำโครงการและประชุมชี้แจงครู

2) พัฒนาครูและบุคลากร มีการดำเนินการ ดังนี้ (1) อบรมเชิงเตรียมความพร้อมครู ก่อนเปิดภาคเรียนที่ 1 และ 2 ทุกปีการศึกษา ในเรื่องดังต่อไปนี้ แนวคิดการศึกษาวอลดอร์ฟสำหรับเด็กพิเศษ การพัฒนาหลักสูตร การผลิตสื่อ เทคนิคการสอน การบำบัดและประเมินผล (2) ฝึกอบรมครูเรื่อง การเคลื่อนไหวเพื่อการศึกษา (3) ฝึกอบรมครูเรื่องดนตรีบำบัดตามแนวมนุษยปรัชญา (4) ฝึกอบรมครูเรื่องการทำวิจัย

3) จัดเตรียมสภาพแวดล้อมในห้องเรียนและศูนย์การศึกษาพิเศษ

2.2.2 ชั้นปฏิบัติการ ประกอบด้วย

1) ปฏิบัติการสอนตามแนวการศึกษาวอลดอร์ฟสำหรับเด็กพิเศษ ในห้องเรียนศูนย์การศึกษาพิเศษ และหน่วยบริการในชุมชน สำหรับเด็กพิเศษอายุ 3-18 ปี และผู้ดูแลเด็กพิเศษ

2) ปฏิบัติการสอนที่บ้านตามนาฬิกาชีวิต โดยผู้ดูแลและครู

3) จัดทำการศึกษากรณีศึกษา Case study

2.2.3 ชั้นติดตามประเมินผล ประกอบด้วย

1) นิเทศติดตามการจัดการเรียนรู้ในห้องเรียนที่ศูนย์การศึกษาพิเศษ หน่วยบริการในชุมชน และที่บ้าน

2) ประชุมคณะทำงานภาคเรียนละ 2 ครั้ง

3) ประเมินผลการดำเนินงานทุกปีการศึกษา

2.3 ผู้วิจัยดำเนินการนำขั้นตอนการพัฒนาการจัดการศึกษาตามแนวการศึกษา วอลดอร์ฟสำหรับเด็กพิเศษ 16 ขั้นตอน และโครงการพัฒนาการจัดการศึกษาตามแนวการศึกษา วอลดอร์ฟสำหรับเด็กพิเศษ ของศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดลำพูนที่สร้างและพัฒนาขึ้นสู่การปฏิบัติในศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดลำพูน ตั้งแต่ปีการศึกษา 2555-2559 โดยมีการปรับปรุงและพัฒนาขั้นตอนและโครงการอย่างต่อเนื่อง

2.4 จากการดำเนินการการพัฒนาการจัดการศึกษาตามแนวการศึกษา วอลดอร์ฟสำหรับเด็กพิเศษ 16 ขั้นตอน และโครงการพัฒนาการจัดการศึกษาตามแนวการศึกษา วอลดอร์ฟสำหรับเด็กพิเศษ ของศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดลำพูน ทำให้ผู้วิจัยค้นพบ

ปัจจัยแห่งความสำเร็จในการพัฒนาการจัดการศึกษาศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดลำพูน ตามแนวการศึกษาออลดอร์ฟสำหรับเด็กพิเศษ ประกอบด้วย 10 เรื่อง ดังนี้ 1) การแต่งตั้ง คณะทำงาน 2) การออกแบบโครงการ 3) การบริหารโครงการ 4) ที่ปรึกษาโครงการ 5) ผู้บริหาร (ผู้อำนวยการ) 6) คณะนิเทศ 7) ครู 8) ผู้ดูแล 9) เด็กพิเศษ และ 10) เครือข่ายความร่วมมือ ทั้งนี้เพราะว่า

2.4.1 การแต่งตั้งคณะทำงาน

ปีการศึกษา 2555 คณะทำงาน ประกอบด้วย ที่ปรึกษาโครงการ ผู้รับผิดชอบโครงการ (ผู้อำนวยการศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดลำพูน) และครูแกนนำจำนวน 5 คน โดยครูแกนนำจำนวน 5 คน ประกอบด้วย หัวหน้ากลุ่มบริหารงานวิชาการ และครู จำนวน 4 คน พบว่า งานดำเนินไปด้วยดีและรวดเร็ว ทั้งนี้เพราะคณะทำงานมีความสนใจ และทำงานใกล้ชิด กับที่ปรึกษาโครงการ แต่ครูส่วนใหญ่มีส่วนร่วมในการปฏิบัติงานน้อย เพียงแต่ทำงาน ตามที่ได้รับมอบหมาย แต่ขาดการมีส่วนร่วมในการวางแผนการทำงาน คณะทำงานขาดการขยายผล ให้กับผู้ร่วมงาน ทำให้ครูปฏิบัติงานได้ตามคำสั่ง แต่ยังไม่สามารถพัฒนางานได้ด้วยตนเอง และคณะทำงานแต่ละคนมีประสบการณ์แตกต่างกัน ยังมองเป้าหมายตามประสบการณ์เดิม ที่ปรึกษา โครงการไม่ได้อยู่ประจำที่ศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดลำพูน และผู้บริหารมีภาระงานอื่น ๆ และขาดครูแกนนำที่มีประสบการณ์ในการปฏิบัติงานด้านการศึกษาพิเศษ โดยใช้การศึกษาวอลดอร์ฟ สำหรับเด็กพิเศษ ในศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดลำพูน

จากการประเมินผลการดำเนินโครงการ ปีการศึกษา 2555 มีข้อเสนอแนะ ให้จัดหาผู้มีความรู้และประสบการณ์การทำงานเกี่ยวกับการศึกษาวอลดอร์ฟสำหรับเด็กพิเศษ มาเป็นครูแกนนำ และให้ครูมีส่วนร่วมในการรับผิดชอบงาน

ในปีการศึกษา 2556 ศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดลำพูน ได้จัดหาครู ที่มีความรู้และประสบการณ์ในการทำงานการศึกษาวอลดอร์ฟ (สำหรับเด็กหุนวก) จำนวน 2 คน และได้ปรับปรุงคณะทำงาน ดังนี้ ที่ปรึกษาโครงการ ผู้บริหารเป็นผู้รับผิดชอบโครงการ หัวหน้ากลุ่มบริหารงานวิชาการเป็นผู้บริหารโครงการ และคณะครูเป็นคณะทำงาน ทำให้มีผู้บริหาร โครงการที่ทำงานใกล้ชิดกับครู ผู้บริหารและที่ปรึกษาโครงการ และครูแกนนำที่มีความรู้ และประสบการณ์การศึกษาวอลดอร์ฟเป็นที่เล็งพาคณะครูทำงาน ส่งผลให้คณะทำงานมีการพัฒนา งานของตนเองได้เป็นอย่างดีและมีส่วนร่วมในการทำงาน ตั้งแต่ระดับการวางแผน การปฏิบัติงาน และการประเมินผล

ในปีการศึกษา 2557-2558 ศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดลำพูน ได้จัดผู้รับผิดชอบเป็นทีม รวม 3 ทีม รับผิดชอบดูแลห้องเรียนที่ 1 อายุ 3-6 ปี ห้องเรียนที่ 2 อายุ 7-12 ปี และห้องเรียนที่ 3 อายุ 13 ปีขึ้นไป ซึ่งในปีการศึกษานี้ศูนย์การศึกษาพิเศษ

ประจำจังหวัดลำพูนได้จัดหาผู้เชี่ยวชาญด้านการศึกษาวอลดอร์ฟสำหรับเด็กพิเศษ จากต่างประเทศ มาเป็นคณะทำงาน ทำให้งานพัฒนาไปด้วยดี มีทีมงานที่เข้มแข็งสามารถพัฒนางานที่รับผิดชอบได้

2.4.2 การออกแบบโครงการ

ปีการศึกษา 2555 ศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดลำพูน ได้เริ่มออกแบบโครงการพัฒนาการจัดการศึกษาตามแนววอลดอร์ฟสำหรับเด็กพิเศษ โดยที่ปรึกษาโครงการช่วยออกแบบให้ โดยมีผู้บริหารและครูแกนนำเป็นผู้วิพากษ์โครงการ และได้ประชาสัมพันธ์ให้ครูทุกคนในศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดลำพูนได้รับทราบทั่วกัน ทั้งนี้เพราะเป็นปีแรก ผู้บริหารและครูแกนนำยังไม่มีความรู้และประสบการณ์ เรื่อง การศึกษาวอลดอร์ฟสำหรับเด็กพิเศษ แต่ได้เรียนรู้จากการพาทำของที่ปรึกษาโครงการที่มีความรู้และประสบการณ์การทำงานการศึกษาวอลดอร์ฟสำหรับเด็กหูหนวก ทำให้ศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดลำพูนมีโครงการพัฒนาการจัดการศึกษาตามแนวการศึกษาวอลดอร์ฟสำหรับเด็กพิเศษอย่างเหมาะสม

ปีการศึกษา 2556 ที่ปรึกษาโครงการ ผู้บริหารและครูแกนนำร่วมกันออกแบบกับโครงการ โดยนำข้อเสนอแนะจากการประเมินผลโครงการ ปีการศึกษา 2555 มาปรับปรุงโครงการ ครูร่วมกันวิพากษ์โครงการ เพราะกิจกรรมในโครงการมีที่ปรึกษาโครงการ ผู้บริหาร และครูแกนนำเป็นผู้รับผิดชอบ และมีครูทุกคน เป็นผู้เกี่ยวข้องทำให้มีโครงการพัฒนาการจัดการศึกษาตามแนว การศึกษาวอลดอร์ฟสำหรับเด็กพิเศษ ที่ได้รับการพัฒนาขึ้น จากการมีส่วนร่วมของผู้รับผิดชอบและผู้เกี่ยวข้อง การดำเนินโครงการบรรลุวัตถุประสงค์และเป้าหมาย แต่พบว่ามีปัญหาเรื่องระบบและกลไกในการสนับสนุนการดำเนินงาน

จากการประเมินผลการดำเนินโครงการปีการศึกษา 2556 มีข้อเสนอแนะ ให้ผู้รับผิดชอบงานแผนงานและงบประมาณของศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดลำพูน ร่วมออกแบบโครงการด้วย

ปีการศึกษา 2557-2558 ผู้บริหาร จัดประชุมออกแบบโครงการ โดยมีผู้เข้าร่วมประชุม ประกอบด้วย ผู้บริหาร ที่ปรึกษาโครงการ ครูแกนนำ หัวหน้ากลุ่มบริหารงาน จำนวน 5 คน บุคลากรกลุ่มแผนงานและงบประมาณ 3 คน ได้แก่ เจ้าหน้าที่พัสดุ การเงิน และบัญชี บุคลากรทุกคนร่วมกันวิพากษ์โครงการ ทำให้ศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดลำพูน มีระบบและกลไกที่สามารถตอบสนองความต้องการและส่งเสริมการดำเนินงานได้ดี และได้กระบวนการดำเนินโครงการพัฒนาการจัดการศึกษาตามแนวการศึกษาวอลดอร์ฟสำหรับเด็กพิเศษ ที่ประกอบด้วย 3 ขั้นตอน คือ ขั้นเตรียมการ ขั้นปฏิบัติการ และขั้นติดตามประเมินผล

2.4.3 การบริหารโครงการ

ปีการศึกษา 2555 ศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดลำพูน บริหารโครงการโดย ผู้อำนวยการศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดลำพูน เนื่องจาก

เป็นโครงการใหม่ที่ผู้บริหารเป็นผู้ริเริ่มขึ้นและเป็นผู้นำแนวคิดการศึกษาออลดอร์ฟสำหรับเด็กพิเศษ มาใช้ในการพัฒนาการจัดการศึกษา และเป็นผู้ที่ประสานงานกับที่ปรึกษาโครงการ ทำให้การดำเนินโครงการเป็นไปด้วยดีบรรลุวัตถุประสงค์และเป้าหมายทุกประการแต่พบว่าการทำงานของคณะครูและบุคลากรทางการศึกษาล่าช้าเพราะต้องรอคำสั่งจากผู้บริหาร การติดตามงานไม่ทั่วถึงและต่อเนื่อง ครูขาดที่ปรึกษาในการปฏิบัติงาน

จากการประเมินผลการดำเนินโครงการปีการศึกษา 2555 มีข้อเสนอแนะจากที่ปรึกษาโครงการให้คัดเลือกครูที่มีความสนใจและมีภาวะผู้นำเข้ามาช่วยในการบริหารโครงการ และนำเสนอโครงการเพื่อขอรับการสนับสนุนงบประมาณจากกองทุนส่งเสริมและพัฒนาการจัดการศึกษาสำหรับเด็กพิเศษ

ปีการศึกษา 2556 ผู้บริหารเริ่มบริหารโครงการร่วมกับหัวหน้ากลุ่มบริหารงานวิชาการ ซึ่งเป็นผู้สนใจและศรัทธาในแนวคิดการศึกษาออลดอร์ฟสำหรับเด็กพิเศษ ทั้งนี้เพราะผู้บริหารโครงการเป็นผู้ที่ต้องนำพา ประสานงานกับผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่าย และแก้ไขปัญหาการดำเนินโครงการให้บรรลุวัตถุประสงค์และเป้าหมายของโครงการ ทำให้ครูที่บริหารโครงการร่วมกับผู้บริหารได้เรียนรู้การบริหารโครงการเป็นอย่างดี สามารถประสานงานกับผู้เกี่ยวข้องได้ทุกฝ่าย ส่งผลให้โครงการได้รับงบประมาณสนับสนุนจากกองทุนส่งเสริมสนับสนุนการพัฒนาคุณภาพการจัดการสำหรับเด็กพิเศษ ที่เพียงพอต่อการดำเนินงานโครงการ การทำงานระหว่างผู้บริหารโครงการกับที่ปรึกษาโครงการ และครูมีความใกล้ชิดกันมากขึ้น มีเครือข่ายความร่วมมือเพิ่มมากขึ้น ทั้งนี้ผู้บริหารได้สนับสนุนภาวะความเป็นผู้นำแก่ผู้ร่วมบริหารโครงการอย่างต่อเนื่อง ทำให้ผู้บริหารโครงการได้รับความร่วมมือจากครูเป็นอย่างดี ส่งผลให้การดำเนินงานโครงการเป็นไปอย่างราบรื่นและมีความก้าวหน้า

ปีการศึกษา 2557-2558 ศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดลำพูน ได้แต่งตั้งหัวหน้ากลุ่มบริหารงานวิชาการเป็นผู้บริหารโครงการ พบว่า การดำเนินโครงการเป็นไปด้วยดีและมีเครือข่ายสถานศึกษาเพิ่มมากขึ้น มีการริเริ่มดำเนินโครงการใหม่ ได้แก่ โครงการส่งเสริมอาชีพและการมีงานทำแก่ครอบครัวเด็กพิเศษ ทั้งนี้เพราะว่าผู้บริหารโครงการเป็นผู้ที่มีความสนใจและลงมือปฏิบัติงานด้วยตนเอง เป็นผู้นำที่ดีแก่บุคลากรทางการศึกษา เป็นผู้ที่มีมนุษยสัมพันธ์ที่ดีสามารถบริหารโครงการได้เป็นอย่างดี ศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดลำพูน มีนโยบายการเริ่มการขยายงานแก่เครือข่ายที่สนใจ และการพัฒนาต่อยอดโครงการใหม่ ที่เป็นการพัฒนาการจัดการศึกษาอย่างต่อเนื่อง ส่งผลต่อการวางรากฐานการพัฒนาการจัดการศึกษา โดยใช้การศึกษาออลดอร์ฟสำหรับเด็กพิเศษ ศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดลำพูนที่เข้มแข็ง มั่นคง เพื่อพัฒนาสู่ความยั่งยืนต่อไป

2.4.4 ที่ปรึกษาโครงการ

ปีการศึกษา 2555 ที่ปรึกษาโครงการได้กำหนดกิจกรรมและเนื้อหาการพัฒนาการจัดการศึกษาตามแนววอลดอร์ฟสำหรับเด็กพิเศษ แสวงหาและคัดเลือกวิทยากรที่เหมาะสมตลอดจนกำกับติดตามคุณภาพของการจัดกิจกรรมของศูนย์การศึกษาพิเศษประจำจังหวัดลำพูน ทั้งนี้เนื่องจากผู้บริหารและครูแกนนำไม่มีประสบการณ์ แต่ได้เรียนรู้จากการทำงานของที่ปรึกษาโครงการ ทำให้สามารถพัฒนาการจัดการศึกษาวอลดอร์ฟสำหรับเด็กพิเศษได้เหมาะสมและสอดคล้องกับบริบทของศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดลำพูน

จากการประเมินผลการดำเนินโครงการ ปีการศึกษา 2555 มีข้อเสนอแนะจากที่ปรึกษาให้มีการพัฒนาครูเรื่องการทำวิจัยและการทำงานเชิงระบบ

ปีการศึกษา 2556 ที่ปรึกษาได้เริ่มพหุบุคลากรทำวิจัยและทำงานเชิงระบบ ทั้งนี้เพราะว่าการวิจัยและการทำงานเชิงระบบเป็นกลไกสำคัญที่จะทำให้การพัฒนาการจัดการศึกษามุ่งบรรลุผลสำเร็จ ทำให้บุคลากรทางการศึกษามีความรู้ความเข้าใจและมีประสบการณ์ในการทำวิจัยและการทำงานเชิงระบบด้วยการปฏิบัติจริง ส่งผลให้การทำงานของบุคลากรมีการเปลี่ยนแปลงไปในทิศทางที่ดีขึ้น มีข้อมูลสารสนเทศที่เป็นปัจจุบันเชื่อถือได้ การทำงานมีความสัมพันธ์เชื่อมโยงกันอย่างเป็นระบบ ทั้งด้านนโยบาย การวางแผน การประเมินผล และการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษา

จากการประเมินผลการดำเนินโครงการ ปีการศึกษา 2555 ที่ปรึกษาโครงการเสนอแนะให้นำแนวคิดการทำข้อตกลงการปฏิบัติงานมาใช้ในการพัฒนางานบริหารบุคคล

ปีการศึกษา 2557-2558 ที่ปรึกษาโครงการได้เริ่มพหุบุคลากรปฏิบัติงาน โดยการทำข้อตกลงการปฏิบัติงาน ระหว่างผู้อำนวยการกับครูและบุคลากรทางการศึกษา ศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดลำพูน โดยมีการมอบหมายงาน การจัดทำข้อตกลงการปฏิบัติงาน เพื่อให้บุคลากรทางการศึกษามีส่วนร่วมในการพิจารณาและตัดสินใจในงานให้บรรลุตามตัวชี้วัดและเกณฑ์ความสำเร็จของงาน และลงลายมือชื่อเป็นลายลักษณ์อักษรก่อนการปฏิบัติงาน ทำให้บุคลากรทางการศึกษามีความเข้าใจตรงกันในการปฏิบัติงาน ส่งผลให้งานของศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดลำพูนมีการเปลี่ยนแปลงไปในทิศทางที่ดีขึ้น บุคลากรทางการศึกษามีความรับผิดชอบมากขึ้น มีนวัตกรรมด้านการบริหารงานบุคคล ได้แก่ แนวทางการทำข้อตกลงการปฏิบัติงาน

2.4.5 ผู้บริหาร

ปีการศึกษา 2555 ผู้บริหาร ได้ศึกษาข้อมูลเกี่ยวกับการศึกษาวอลดอร์ฟสำหรับเด็กพิเศษอย่างต่อเนื่อง โดยการศึกษาจากเอกสาร สอบถามจากผู้ทรงคุณวุฒิ ฝึกอบรม และศึกษาดูงานโรงเรียนที่เป็นต้นแบบในการจัดการศึกษาตามแนวการศึกษาวอลดอร์ฟสำหรับเด็กพิเศษ เพื่อพัฒนาตนเองให้มีความรู้ความเข้าใจในแนวคิดการศึกษาวอลดอร์ฟสำหรับเด็กพิเศษอย่างถ่องแท้

ทั้งนี้เนื่องจากผู้บริหารมีหน้าที่ให้คำปรึกษาให้คำแนะนำช่วยเหลือครูในการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ให้แก่เด็กพิเศษ เป็นผู้นำทางวิชาการ ทำให้ผู้บริหารสามารถช่วยเหลือครูได้อย่างถูกต้องตามหลักวิชาการ ส่งผลให้ครูมีความศรัทธาและเชื่อมั่นในตัวผู้บริหารอย่างเต็มเปี่ยม

จากการประเมินผลโครงการปีการศึกษา 2555 มีข้อเสนอแนะจากที่ปรึกษาโครงการให้จัดกิจกรรมก่อนการปฏิบัติงานสำหรับบุคลากรทางการศึกษา เพื่อพัฒนาคุณภาพของบุคลากรทางการศึกษาอย่างเป็นระบบต่อเนื่องและสม่ำเสมอ

ปีการศึกษา 2556 ผู้บริหารได้เริ่มจัดกิจกรรมเตรียมความพร้อมก่อนการปฏิบัติงาน โดยผู้บริหารได้พาบุคลากรทางการศึกษาสวดมนต์ไหว้พระ ทำกิจกรรมการเคลื่อนไหวเพื่อการศึกษา (การเคลื่อนไหวที่ใช้สมองสัมพันธ์กับการเคลื่อนไหวอวัยวะต่าง ๆ ของร่างกาย เพื่อให้มีสมาธิอยู่กับการเคลื่อนไหวของอวัยวะต่าง ๆ นั้น) ร้องเพลงหรืออ่านบทกลอน และการสื่อสารภายในองค์กร และภาษามือเพื่อการสื่อสาร ระหว่างวันจันทร์-วันศุกร์ เวลา 08.30-09.00 น. ณ ห้องพระ เพื่อให้ครูและบุคลากรทางการศึกษาพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง ทำให้บุคลากรทางการศึกษามีความพร้อมในการปฏิบัติงาน ได้แลกเปลี่ยนเรียนรู้ และสื่อสารข้อมูลทางการศึกษา ส่งผลให้บุคลากรทางการศึกษาทำกิจกรรมการเคลื่อนไหวเพื่อการศึกษาได้อย่างต่อเนื่องและสม่ำเสมอ ซึ่งเป็นกิจกรรมสำคัญในการจัดประสบการณ์การเรียนรู้เพื่อปรับความสมดุลและจังหวะของมนุษย์ที่ทุกคนควรได้รับการฝึกอย่างต่อเนื่อง บุคลากรทางการศึกษาได้พัฒนาภาวะความเป็นผู้นำ มีความรับผิดชอบ ตรงต่อเวลา ลดความขัดแย้ง และช่วยลดปัญหาภายในหน่วยงานที่เกิดจากความไม่รู้

จากการประเมินผลโครงการปีการศึกษา 2556 มีข้อเสนอแนะให้มีการประชุมเชิงวิชาการเกี่ยวกับการพัฒนาจัดการศึกษาตามแนวการศึกษาवालदोर्फสำหรับเด็กพิเศษ

ปีการศึกษา 2557-2558 ผู้บริหารได้เริ่มจัดกิจกรรมประชุมสัมมนาวิชาการภายในศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดลำพูนขึ้นทุกวันจันทร์ เวลา 13.00-16.00 น. โดยใช้กระบวนการ PLC ทบทวนการปฏิบัติงานที่ผ่านมาและช่วยกันแก้ไขปัญหา ณ ห้องประชุม โดยมีการนำเสนอผลงานของครูและบุคลากรทางการศึกษาเกี่ยวกับการพัฒนาจัดการศึกษาโดยใช้การศึกษาवालदोर्फสำหรับเด็กพิเศษ เพื่อพัฒนาตนเองและพัฒนางานแบบมีส่วนร่วม ทั้งนี้เพราะว่าการนำแผนการจัดประสบการณ์การเรียนรู้สู่การปฏิบัติ จะต้องมีการปรับกิจกรรมและเนื้อหาให้สอดคล้องกับบริบทของเด็กพิเศษ ซึ่งมีความแตกต่างกัน ทำให้บุคลากรทางการศึกษาเกิดการเรียนรู้ร่วมกันภายในหน่วยงานอย่างต่อเนื่องมีการแก้ไขปัญหาาร่วมกัน โดยมีผู้ทรงคุณวุฒิให้คำแนะนำ

2.4.6 คณะนิเทศ

ปีการศึกษา 2555 คณะนิเทศได้เริ่มการนิเทศ ติดตาม ดูแลและให้การช่วยเหลือ ซึ่งคณะนิเทศ ประกอบด้วย ที่ปรึกษาโครงการ และนักวิชาการด้านการศึกษาวอลดอร์ฟสำหรับคนหูหนวก รวม 3 คน ซึ่งเป็นวิทยากรฝึกอบรมครูในหลักสูตรต่างๆ เกี่ยวกับการจัดการศึกษาวอลดอร์ฟสำหรับเด็กพิเศษที่ศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดลำพูนดำเนินการจัดขึ้น โดยมีการนิเทศปีการศึกษาละ 2 ครั้ง ครั้งละ 3 วัน ในลักษณะของพี่เลี้ยง พาคครูทำงานในห้องเรียนและนอกห้องเรียน ให้คำแนะนำและช่วยเหลือ ครูได้รับประสบการณ์ตรง ทำให้ครูเกิดการเรียนรู้และมีความชำนาญในการทำงานกับเด็กพิเศษมากขึ้น มีทัศนคติที่ดีต่อการนิเทศ มีรูปแบบการพัฒนาที่เป็นไปในทิศทางเดียวกัน ผู้บริหารและครูแกนนำได้เรียนรู้การนิเทศจากคณะนิเทศ โดยได้เข้าร่วมเป็นผู้สังเกตการนิเทศ ทำให้ผู้บริหารเข้าใจรูปแบบของการนิเทศที่เป็นกัลยาณมิตรแบบพี่เลี้ยง

จากการประเมินผลโครงการปีการศึกษา 2555 มีข้อเสนอแนะให้ผู้บริหารและครูแกนนำเข้าร่วมสังเกตการนิเทศแบบมีส่วนร่วม และทำการนิเทศภายใน

ปีการศึกษา 2556 ผู้บริหารและครูแกนนำร่วมเป็นผู้ช่วยวิทยากรเริ่มเข้าร่วมการสังเกตแบบมีส่วนร่วมกับคณะนิเทศ สังเกตการจัดการเรียนรู้ของครู และการทำงานของบุคลากรทางการศึกษา ด้านการจัดเตรียมอาคารสถานที่ การให้บริการทางการศึกษาเพื่อสนับสนุนการจัดการเรียนรู้ ทำให้ผู้บริหารและครูแกนนำมีความรู้และทักษะเพิ่มขึ้น ในการให้คำแนะนำช่วยเหลือบุคลากรทางการศึกษาในการทำงานเพิ่มมากขึ้น ส่งผลให้มีการนิเทศภายใน โดยการสังเกตแบบมีส่วนร่วมเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้ของครูและการทำงานของบุคลากรทางการศึกษาอื่นๆ ภายในศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดลำพูนบ่อยขึ้นโดยการนิเทศของผู้บริหารและครูแกนนำ

จากการประเมินผลโครงการปีการศึกษา 2556 มีข้อเสนอแนะให้ผู้บริหารและครูแกนนำดำเนินการนิเทศการจัดการเรียนรู้ของครูที่หน่วยบริการในชุมชน และการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่บ้านของผู้ดูแลด้วย

ปีการศึกษา 2557-2558 ศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดลำพูนเริ่มมีการนิเทศการจัดการเรียนรู้ที่หน่วยบริการในชุมชนและการจัดการเรียนรู้ที่บ้านของผู้ดูแล โดยผู้บริหารและครูแกนนำร่วมเป็นผู้ช่วยวิทยากรในการฝึกอบรมครูในหลักสูตรต่าง ๆ และทำหน้าที่นิเทศหน่วยบริการในชุมชน จำนวน 8 หน่วย หน่วยละ 2 ครั้ง ต่อปีการศึกษา และนิเทศการจัดการเรียนรู้ที่บ้านของผู้ดูแลครอบครัวละ 2 ครั้งต่อปีการศึกษา ทำให้ผู้บริหารและครูแกนนำมีทักษะในการนิเทศที่ดีขึ้น การจัดการเรียนรู้ที่มีคุณภาพมากขึ้น และมีการนิเทศภายในที่เป็นระบบมากขึ้น

2.4.7 ครู

ปีการศึกษา 2555 ครูได้รับการฝึกอบรมหลักสูตรเตรียมความพร้อมก่อนเปิดภาคเรียนที่ 1 และภาคเรียนที่ 2 ครั้งละ 5 วัน โดยมีเนื้อหาเรื่อง แนวคิดการศึกษาชาวอลดอร์ฟ สำหรับเด็กพิเศษ การพัฒนาหลักสูตรระดับชั้นเรียน เทคนิคการสอน การผลิตสื่อ และการวัดและประเมินผล หลักสูตรดนตรีบำบัดแนวมนุษยปรัชญา จำนวน 5 วัน หลักสูตรการเคลื่อนไหวเพื่อการศึกษา จำนวน 5 วัน และหลักสูตรการทำวิจัย จำนวน 3 วัน นอกจากนี้ศูนย์การศึกษาพิเศษประจำจังหวัดลำพูน จัดกิจกรรมศึกษาดูงานโรงเรียนต้นแบบการจัดการศึกษาชาวอลดอร์ฟ ทำให้ครูมีความรู้ความเข้าใจและทักษะการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ตามแนวการศึกษาชาวอลดอร์ฟสำหรับเด็กพิเศษ และการทำงานบนฐานการวิจัย

จากการประเมินผลโครงการปีการศึกษา 2555 มีข้อเสนอแนะให้มีการจัดอบรมครูหลักสูตรการทำงานเชิงระบบ ให้จ้างเด็กพิเศษเป็นผู้ช่วยครูในห้องเรียน และให้มีการจัดกิจกรรมการเคลื่อนไหวเพื่อการศึกษาสำหรับผู้ใหญ่พิเศษ (ผู้ช่วยครูในห้องเรียนที่มีความพิการ) ก่อนการปฏิบัติงาน

ปีการศึกษา 2556 บุคลากรทางการศึกษาได้รับการฝึกอบรมหลักสูตรการทำงานเชิงระบบ จำนวน 3 วัน เพื่อสนับสนุนการพัฒนาการจัดการศึกษา ทำให้ครูและบุคลากรทางการศึกษามีความรู้เกี่ยวกับการทำงานเชิงระบบ สามารถปฏิบัติงานได้อย่างเป็นขั้นตอน มีความรับผิดชอบ ตรงต่อเวลา และในปีนี้มีจ้างงานผู้ใหญ่พิเศษเป็นผู้ช่วยครูในห้องเรียน จำนวน 4 คน เพื่อให้ผู้ใหญ่พิเศษมีงานทำและมีการเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง และเป็นกรณีศึกษาเพื่อการวิจัย ส่งผลต่อการสร้างบรรยากาศการจัดการเรียนรวม และส่งเสริมทักษะการทำงานร่วมกับผู้ใหญ่พิเศษของครูและบุคลากรทางการศึกษามีการจัดกิจกรรมการเคลื่อนไหวเพื่อการศึกษาสำหรับผู้ใหญ่พิเศษ วันจันทร์-วันศุกร์ เวลา 08.00-08.30 น. ณ ห้องเรียนที่ 3 โดยครูแกนนำเป็นผู้นำทำกิจกรรม เพื่อเตรียมความพร้อมผู้ใหญ่พิเศษก่อนการปฏิบัติงานประจำวัน ทั้งนี้เพราะผู้ใหญ่พิเศษขาดการพัฒนาการเคลื่อนไหวซึ่งส่งผลต่อการปฏิบัติงาน ทำให้ผู้ใหญ่พิเศษมีการเปลี่ยนแปลงการปฏิบัติงานไปในทิศทางที่ดีขึ้น มีความคล่องแคล่วกระตือรือร้น และมีความสุขในการปฏิบัติงาน

จากผลการประเมินโครงการปีการศึกษา 2556 มีข้อเสนอแนะให้มีการจ้างผู้ใหญ่พิเศษเป็นผู้ช่วยครูในห้องเรียนเพิ่มขึ้น

ปีการศึกษา 2557-2558 ศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดลำพูน ได้จ้างผู้ใหญ่พิเศษเป็นผู้ช่วยครูในห้องเรียน เพิ่มขึ้นอีก 1 คน รวมเป็น 5 คน ส่งผลให้บรรยากาศในชั้นเรียนมีผู้ใหญ่พิเศษเป็นผู้นำเด็กพิเศษทำงาน และผู้ดูแลได้เรียนรู้การทำงานกับผู้ใหญ่พิเศษด้วย

2.4.8 ผู้ดูแล

ปีการศึกษา 2555 ผู้ดูแล ได้เข้าร่วมกิจกรรมการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ จำนวน 32 หน่วย ที่ห้องเรียนในศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดลำพูน ร่วมกับเด็กพิเศษทุกครั้งที่มาใช้บริการ เพื่อให้ผู้ดูแลได้เรียนรู้วิธีการทำงานกับเด็กพิเศษ ทำให้ผู้ดูแลมีความรู้ความเข้าใจ และทักษะการทำงานกับเด็กพิเศษ สามารถนำกลับไปใช้ในการทำงานกับเด็กพิเศษในครอบครัวได้

จากการประเมินผลโครงการปีการศึกษา 2555 มีข้อเสนอแนะให้ครูและผู้ดูแลร่วมกันจัดทำนาฬิกาชีวิตเพื่อนำไปใช้ที่บ้าน

ปีการศึกษา 2556 ที่ปรึกษาโครงการได้นำเสนอการจัดทำนาฬิกาชีวิตสำหรับเด็กพิเศษที่บ้าน ผู้ดูแลเด็กพิเศษและครูร่วมกันจัดทำนาฬิกาชีวิตเป็นรายบุคคล ที่สัมพันธ์กับกิจวัตรประจำวันของเด็กพิเศษและครอบครัว (ภาคผนวก ฉ หน้า 287) เพื่อนำไปใช้ทำงานกับเด็กพิเศษที่บ้านทำให้เด็กพิเศษได้เรียนรู้อย่างต่อเนื่อง ส่งผลให้เด็กพิเศษมีการเปลี่ยนแปลงที่ก้าวหน้าขึ้นทุกด้าน

จากการประเมินผลโครงการปีการศึกษา 2556 มีข้อเสนอแนะให้จัดกิจกรรมส่งเสริมอาชีพและการมีงานทำแก่ผู้ดูแล

ปีการศึกษา 2557-2558 ศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดลำพูน ได้เริ่มดำเนินกิจกรรมส่งเสริมอาชีพ ถักพรมเช็ดเท้าด้วยเศษวัสดุ และผลิตพวงกุญแจแก่ผู้ดูแล โดยการรับซื้อผลิตภัณฑ์งานฝีมือของผู้ดูแลที่ผลิตขึ้นในช่วงเวลาว่างจากการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ตามนาฬิกาชีวิตที่บ้าน ซึ่งเป็นงานที่ผู้ดูแลชอบและสมัครใจทำด้วยตนเองเพื่อให้ผู้ดูแลมีรายได้เสริม ทั้งนี้เพราะผู้ดูแลไม่มีโอกาสไปประกอบอาชีพอื่นซึ่งส่งผลให้เด็กพิเศษได้เรียนรู้การทำงานจากผู้ดูแลเด็กพิเศษไปด้วย เพราะการทำงานของผู้ดูแลเป็นส่วนหนึ่งของการเรียนรู้เด็กพิเศษ

2.4.9 เด็กพิเศษ

ปีการศึกษา 2555 เด็กพิเศษได้เรียนตามแผนการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ ณ ห้องเรียนในศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดลำพูน วันจันทร์-วันพุธ เวลา 09.00-13.00 น. โดยแบ่งห้องเรียนออกเป็น 3 ห้อง ได้แก่ ห้องเรียนที่ 1 อายุ 3-6 ปี ห้องเรียนที่ 2 อายุ 7-12 ปี และห้องเรียนที่ 3 อายุ 13 ปีขึ้นไป ในแต่ละห้องเรียนเป็นการเรียนรวมไม่แยกประเภทความพิการ ทำให้เด็กพิเศษมีร่างกาย จิตใจ-อารมณ์ สังคม สติปัญญา และจิตวิญญาณเปลี่ยนแปลงไปในทิศทางที่ก้าวหน้าทุกคน แต่จากการดำเนินงาน พบว่า มีเด็กพิเศษเพียงส่วนน้อยที่สามารถมาเรียนที่ห้องเรียนในศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดลำพูนได้ ทั้งนี้เนื่องมาจากบ้าน

อยู่ห่างไกล ฐานะครอบครัวยากจน และการเดินทางลำบาก ส่งผลให้เด็กพิเศษได้รับการศึกษาไม่ต่อเนื่อง

จากการประเมินผลการดำเนินโครงการ ปีการศึกษา 2555 มีข้อเสนอแนะให้จัดทำนาฬิกาชีวิตที่บ้านสำหรับเด็กพิเศษและผู้ดูแล

ปีการศึกษา 2556 เด็กพิเศษเริ่มได้เรียนตามนาฬิกาชีวิตที่บ้าน โดยผู้ดูแลเป็นผู้พาทำ และได้เรียนตามแผนการจัดการเรียนรู้ ทำให้เด็กพิเศษได้เรียนรู้อย่างต่อเนื่อง และมีการเปลี่ยนแปลงที่ก้าวหน้าขึ้นทุกด้าน แต่พบว่า มีเด็กพิเศษเป็นส่วนมากที่ไม่ได้มารับบริการห้องเรียนในศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดลำพูน ได้เรียนตามนาฬิกาชีวิตที่บ้านไม่ต่อเนื่อง ทั้งนี้เพราะผู้ดูแลขาดความรู้และทักษะการจัดประสบการณ์การเรียนรู้

จากการประเมินผลการดำเนินโครงการ ปีการศึกษา 2556 มีข้อเสนอแนะให้จัดตั้งหน่วยบริการในชุมชน และพาผู้ดูแลจัดทำนาฬิกาชีวิตที่บ้านสำหรับเด็กพิเศษและผู้ดูแลเป็นรายครอบครัว

ปีการศึกษา 2557-2558 เด็กพิเศษเริ่มได้เรียนตามแผนการจัดการเรียนรู้ที่ห้องเรียนในหน่วยบริการในชุมชน จำนวน 8 แห่ง (8 อำเภอ) วันพฤหัสบดี เวลา 09.00-13.00 น. เรียนที่ห้องเรียนในศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดลำพูน วันจันทร์-วันพุธ เวลา 09.00-13.00 น. และได้เรียนตามนาฬิกาชีวิตที่บ้านกับผู้ดูแลทุกวัน โดยมีครูที่ปรึกษาประจำหน่วยบริการในชุมชนในแต่ละอำเภอ ให้การนิเทศการจัดกิจกรรมตามนาฬิกาชีวิตทุกวันศุกร์ ทั้งนี้เพื่อให้เด็กพิเศษได้เรียนอย่างต่อเนื่องส่งผลให้เด็กพิเศษมีการเปลี่ยนแปลงไปในทิศทางที่ก้าวหน้าทุกด้าน

2.4.10 เครือข่ายความร่วมมือ

ปีการศึกษา 2555 ศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดลำพูน ได้จัดฝึกอบรมให้แก่เครือข่ายที่เข้าร่วมโครงการพัฒนาการจัดการศึกษาตามแนวการศึกษาवलดอร์ฟสำหรับเด็กพิเศษ จำนวน 2 หลักสูตร ได้แก่ หลักสูตรเตรียมความพร้อมก่อนเปิดภาคเรียนที่ 1 และภาคเรียนที่ 2 และหลักสูตรดนตรีบำบัดแนวมนุษยปรัชญา จัดขึ้นเพราะเป็นปีแรกเนื่องจากครูของเครือข่ายยังไม่มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ตามแนวการศึกษาवलดอร์ฟสำหรับเด็กพิเศษ ซึ่งหลักสูตรเตรียมความพร้อมก่อนเปิดภาคเรียน มีเนื้อหา ดังนี้ แนวคิดการศึกษาवलดอร์ฟสำหรับเด็กพิเศษ กระบวนการจัดการเรียนรู้ กำหนดการสอน แผนการจัดประสบการณ์ สื่อ เทคนิคการสอน และการวัดและประเมินผล และการจัดทำรายงานสำหรับหลักสูตรดนตรีบำบัดแนวมนุษยปรัชญาเป็นศาสตร์ที่ส่งเสริมการจัดการเรียนรู้ตามแนวการศึกษาवलดอร์ฟสำหรับเด็กพิเศษ ที่จำเป็นและสำคัญกับการพัฒนาเด็กพิเศษ

ปีการศึกษา 2556 เครือข่ายได้รับการฝึกอบรมจากศูนย์การศึกษาพิเศษประจำจังหวัดลำพูน จำนวน 3 หลักสูตร ได้แก่ หลักสูตรเตรียมความพร้อมก่อนเปิดภาคเรียนที่ 1 และภาคเรียนที่ 2 และหลักสูตรดนตรีบำบัดแนวมนุษยปรัชญาเป็นหลักสูตรต่อเนื่อง และได้เริ่มรับฝึกอบรมหลักสูตรการเคลื่อนไหวเพื่อการศึกษาแบบจิตตลีลา ซึ่งเป็นศาสตร์ที่ส่งเสริมการจัดการเรียนรู้ตามแนวการศึกษาวอลดอร์ฟสำหรับเด็กพิเศษอีกสาขาหนึ่ง

ปีการศึกษา 2557-2558 เครือข่ายได้รับการฝึกอบรมจำนวน 3 หลักสูตร ซึ่งเป็นหลักสูตรต่อเนื่องจากปีการศึกษา 2556 ทั้งนี้เพราะการพัฒนาครูตามแนวการศึกษาวอลดอร์ฟสำหรับเด็กพิเศษ มีกิจกรรมและเนื้อหาที่เป็นระบบและต่อเนื่อง ทำให้ครูได้นำองค์ความรู้แบบสหวิทยาการไปใช้กับการพัฒนาการเรียนรู้อะไรและคุณภาพชีวิตเด็กพิเศษแบบองค์รวมได้ดียิ่งขึ้น ส่งผลให้เด็กพิเศษของเครือข่ายมีพัฒนาการที่ก้าวหน้า

2.5 ข้อเสนอแนะ

จากการดำเนินการพัฒนาการจัดการศึกษาตามแนวการศึกษาวอลดอร์ฟสำหรับเด็กพิเศษ 16 ขั้นตอน และโครงการพัฒนาการจัดการศึกษาตามแนวการศึกษาวอลดอร์ฟสำหรับเด็กพิเศษ ของศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดลำพูน ตั้งแต่ปีการศึกษา 2555-2559 รวมเป็นเวลา 5 ปี ได้มีการสรุปผลการดำเนินงาน ผู้วิจัยได้นำผลการดำเนินงานสู่การวิพากษ์ของครูและบุคลากรทางการศึกษา และที่ปรึกษาโครงการ จึงได้ข้อเสนอแนะการดำเนินงานพัฒนาการจัดการศึกษาศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดลำพูน ตามแนวการศึกษาวอลดอร์ฟสำหรับเด็กพิเศษ ในระยะต่อไป โดยเรียงลำดับความสำคัญจากมากไปหาน้อย ดังนี้

1. ควรมีการพัฒนา รูปแบบการจัดการศึกษาศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดลำพูน ตามแนวการศึกษาวอลดอร์ฟสำหรับเด็กพิเศษ
2. การดำเนินโครงการ ควรมีการจัดกิจกรรมการศึกษาดูงาน การฝึกอบรมภาคทฤษฎี และภาคปฏิบัติในต่างประเทศสำหรับกลุ่มสถานศึกษาในโครงการพัฒนาการจัดการศึกษาตามแนวการศึกษาวอลดอร์ฟสำหรับเด็กพิเศษที่มีผลงานการดำเนินงานดีเด่น

ตอนที่ 2 ผลการสร้างรูปแบบการจัดการศึกษาศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดลำพูน ตามแนวทางการศึกษาวอลดอร์ฟสำหรับเด็กพิเศษ

การนำเสนอผลการสร้างรูปแบบการจัดการศึกษาศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดลำพูน ตามแนวทางการศึกษาวอลดอร์ฟสำหรับเด็กพิเศษ แบ่งการนำเสนอเป็น 2 ตอน คือ ตอนที่ 2.1 รูปแบบการจัดการศึกษาศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดลำพูน ตามแนวทางการศึกษาวอลดอร์ฟสำหรับเด็กพิเศษ (ร่าง) และ ตอนที่ 2.2 ผลการประเมินคุณภาพของรูปแบบการจัดการศึกษา ศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดลำพูน ตามแนวทางการศึกษาวอลดอร์ฟสำหรับเด็กพิเศษ ตามลำดับดังนี้

ตอนที่ 2.1 รูปแบบการจัดการศึกษาศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดลำพูน ตามแนวทางการศึกษาวอลดอร์ฟสำหรับเด็กพิเศษ

องค์ประกอบของรูปแบบการจัดการศึกษาศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดลำพูน ตามแนวทางการศึกษาวอลดอร์ฟสำหรับเด็กพิเศษ ได้นำแนวคิดของ Bardo and Hartman (1982: 15, อ้างถึงใน อัมพร พิณะสา 2560: 90) ที่ได้เสนอองค์ประกอบย่อยของระบบ ประกอบด้วย 4 ส่วน คือ 1) ปัจจัยนำเข้า 2) กระบวนการ 3) ผลผลิต และ 4) ข้อมูลป้อนกลับ และแนวคิดเกี่ยวกับปัจจัยแห่งความสำเร็จของ วีระยุทธ ชาตะกาญจน์ (2555: 29) มาเป็นแนวคิดหลักในการกำหนดองค์ประกอบของรูปแบบ และได้ศึกษาแนวคิดการสร้างและพัฒนารูปแบบจากงานของ พัฒนา พรหมณี ศรีสรรงค์ เอี่ยมสะอาด และปณิธาน กระสังข์ (2560: 1) ที่ได้ศึกษาแนวคิดการสร้างและพัฒนารูปแบบเพื่อใช้ในการดำเนินงานด้านการสาธารณสุขสำหรับนักสาธารณสุข รวมทั้งได้วิเคราะห์สังเคราะห์ องค์ประกอบของรูปแบบที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษา เพื่อเป็นแนวทางในการจัดทำรูปแบบ การจัดการศึกษาศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดลำพูน ตามแนวทางการศึกษาวอลดอร์ฟสำหรับเด็ก พิเศษ จากนักการศึกษา ดัง พิมพีใจ อุ่นบ้าน (2555: 200-204) ศึกษาแบบการพัฒนาภาวะผู้นำ ด้านการสร้างเสริมสุขภาพของนักศึกษาพยาบาล วิทยาลัยพยาบาล สังกัดสถาบันพระบรมราชชนก กระทรวงสาธารณสุข (วิชาญ ใจเถิง และคณะ 2557: 1) ศึกษาแบบการบริหารงานวิชาการ เพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียนตามแนววิถีพุทธและวอลดอร์ฟสำหรับโรงเรียนประถมศึกษา ในสังกัด สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน อุดม ชูลีวรรณ (2559: 214) ศึกษาแบบพัฒนาระบบการบริหารคุณภาพโรงเรียนมัธยมศึกษาสู่ความเป็นเลิศระดับสากล อัมพร พิณะสา (2561: 134-138) ศึกษาการพัฒนาแบบการจัดการศึกษาโดยใช้ท้องถิ่นเป็นฐานของสถานศึกษาในสำนักงาน เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ชนะศึก นิชานนท์, เอื้ออารี จันทร,สาธิตา สกุรัตน์กุลชัย, ทิพวัลย์ ปัญจมะวัต และดวงกมล ขำแสง (2561: 1) ศึกษาการพัฒนาแบบ การจัดการศึกษาสำหรับผู้ดูแลเด็ก โดยใช้แนวคิดการเรียนรู้ โดยใช้การทำงานเป็นฐาน และเชาวกุล พรหมใจ (2561: 1) ศึกษาการพัฒนาแบบการจัดการเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างคุณลักษณะอันพึงประสงค์ ของนักเรียนในศตวรรษที่ 21 ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน ดังแสดงในตารางที่ 4.4

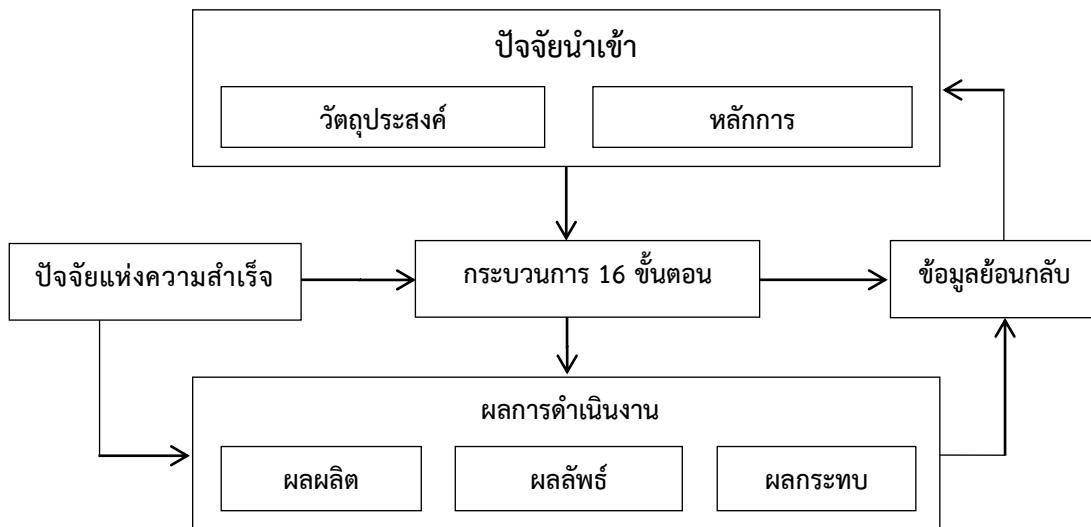
ตารางที่ 4.4 แสดงการสังเคราะห์องค์ประกอบที่เกี่ยวข้องกับรูปแบบการจัดการศึกษาของ
นักการศึกษา จำนวน 7 คน

องค์ประกอบของรูปแบบ	พิมพ์ใจ อุณบ้าน	วิชายุใจเถิง และคณะ	อุดม ชูสิวรรณ	พัฒนา พรหมณี และคณะ	อัมพร พิณะสา	ชนะศึก นิชานนท์ และคณะ	เชวกุล พรหมใจ
ปัจจัยนำเข้า	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓
กระบวนการ	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓
ผลการดำเนินการ	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓
ข้อมูลย้อนกลับ				✓			✓
ปัจจัยแห่งความสำเร็จ				✓			✓

จากตารางที่ 4.4 การสังเคราะห์องค์ประกอบของรูปแบบที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาพบว่า มีองค์ประกอบที่มีความถี่ตั้งแต่ 2 คน ขึ้นไป ในเอกสารและงานวิจัยของนักการศึกษาทั้ง 7 คน ดังนี้ 1) ปัจจัยนำเข้า 2) กระบวนการ 3) ผลการดำเนินการ 4) ข้อมูลย้อนกลับ 5) ปัจจัยแห่งความสำเร็จ

จากผลการศึกษาขององค์ประกอบของรูปแบบจากงานของนักการศึกษาที่กล่าวมา ผู้วิจัยจึงได้กำหนดโครงสร้างองค์ประกอบรูปแบบการจัดการศึกษาศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดลำพูน ตามแนวทางการศึกษาวอลดอร์ฟสำหรับเด็กพิเศษ ประกอบด้วย 5 องค์ประกอบ ได้แก่ 1) ปัจจัยนำเข้า 2) กระบวนการ 3) ผลการดำเนินการ 4) ข้อมูลย้อนกลับ และ 5) ปัจจัยแห่งความสำเร็จ เพื่อนำไปสู่การกำหนดประเด็นในการศึกษาสภาพการดำเนินงานพัฒนาการจัดการศึกษา ศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดลำพูน ตามแนวทางการศึกษาวอลดอร์ฟสำหรับเด็กพิเศษ (ระยะที่ 1) ในประเด็นกระบวนการพัฒนาการจัดการศึกษาและปัจจัยแห่งความสำเร็จในการจัดการศึกษา และเพื่อนำไปสู่กระบวนการสร้างรูปแบบการจัดการศึกษาศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดลำพูน ตามแนวทางการศึกษาวอลดอร์ฟสำหรับเด็กพิเศษ (ระยะที่ 2) ต่อไป ดังแผนภูมิที่ 4.3

รูปแบบการจัดการศึกษาศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดลำพูน
ตามแนวทางการศึกษาวอลดอร์ฟสำหรับเด็กพิเศษ

แผนภูมิที่ 4.3 แสดงโครงสร้างความสัมพันธ์ระหว่างรูปแบบการจัดการศึกษาศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดลำพูน ตามแนวทางการศึกษาวอลดอร์ฟสำหรับเด็กพิเศษ

คำอธิบายองค์ประกอบของรูปแบบการจัดการศึกษาศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดลำพูน ตามแนวทางการศึกษาวอลดอร์ฟสำหรับเด็กพิเศษ มีรายละเอียด ดังนี้

องค์ประกอบที่ 1 ปัจจัยนำเข้า

ปัจจัยนำเข้าประกอบด้วย 2 ประเด็น ได้แก่

1. วัตถุประสงค์ เพื่อพัฒนาศักยภาพเด็กพิเศษ ในด้านทักษะพื้นฐาน และด้านคุณลักษณะที่พึงประสงค์
2. หลักการ ประกอบด้วยแนวคิดที่นำมาประยุกต์ใช้พัฒนาการจัดการศึกษา ประกอบด้วย 9 แนวคิด ดังนี้ 1) แนวคิดเกี่ยวกับการจัดการศึกษา 2) ความรู้เกี่ยวกับเกี่ยวกับเด็กพิเศษ 3) การบริการด้านการศึกษาสำหรับเด็กพิเศษ 4) การศึกษาวอลดอร์ฟสำหรับเด็กพิเศษ 5) แนวคิดเกี่ยวกับการบริหารโครงการ 6) วงจรคุณภาพของเดมมิ่ง PDCA 7) รูปแบบการประเมินของเคิร์กแพทริก 8) แนวคิดเกี่ยวกับความพึงพอใจ และ 9) แนวคิดเกี่ยวกับรูปแบบ

องค์ประกอบที่ 2 กระบวนการ

เป็นกระบวนการพัฒนาการจัดการศึกษาศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดลำพูน ตามแนวทางการศึกษาวอลดอร์ฟสำหรับเด็กพิเศษ ที่บริหารจัดการด้วยวงจรคุณภาพของเดมมิ่ง PDCA ประกอบด้วย 16 ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นตอนการวางแผน ประกอบด้วย

1. การศึกษาข้อมูล เกี่ยวกับการศึกษาสำหรับเด็กพิเศษ และแนวคิดทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง อาทิ การจัดการศึกษา ความรู้เกี่ยวกับเด็กพิเศษ การศึกษาสำหรับเด็กพิเศษ โครงการ วงจรคุณภาพเต็มมิ่ง PDCA รูปแบบการประเมินของเคิร์กแพทริก และความพึงพอใจ เป็นต้น

2. การแสวงหาผู้ทรงคุณวุฒิที่มีความรู้ ประสบการณ์ ด้านการจัดการศึกษาตามแนวการศึกษาสำหรับเด็กพิเศษ การศึกษาพิเศษ และวิจัย

3. การจัดทำกรอบแนวคิด การพัฒนาการจัดการศึกษาโดยใช้การศึกษาสำหรับเด็กพิเศษ

4. การนำเสนอกรอบแนวคิดการพัฒนาการจัดการศึกษาโดยใช้การศึกษาสำหรับเด็กพิเศษ ต่อครูบุคลากร และผู้ทรงคุณวุฒิ วิพากษ์และให้ข้อเสนอแนะ

5. การแต่งตั้งคณะทำงาน ได้แก่ ผู้ทรงคุณวุฒิ และผู้บริหารโครงการ

6. การจัดทำโครงการพัฒนาการจัดการศึกษาตามแนวการศึกษาสำหรับเด็กพิเศษ ศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดลำพูน โดยผู้บริหาร ผู้ทรงคุณวุฒิที่มีกระบวนการดำเนินงาน ดังนี้

6.1 การเตรียมการ ประกอบด้วย

6.1.1 การเตรียมนโยบายและแผนการดำเนินงาน โดยมี การดำเนินการวางแผนร่วมกัน จัดทำโครงการ และประชุมชี้แจงครูให้มีความเข้าใจเกี่ยวกับโครงการ

6.1.2 พัฒนาครูและบุคลากร มีการดำเนินการ ดังนี้

1) อบรมเชิงปฏิบัติการเตรียมความพร้อมของครูก่อนเปิดภาคเรียนที่ 1 และ 2 ทุกปีการศึกษา ในเรื่องดังต่อไปนี้ แนวคิดการศึกษาสำหรับเด็กพิเศษ การพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษา การผลิตสื่อ เทคนิคการสอน การบำบัด และการประเมินผล 2) ฝึกอบรมครูเกี่ยวกับการเคลื่อนไหวเพื่อการศึกษา 3) ฝึกอบรมครูเกี่ยวกับดนตรีบำบัด ตามแนวมุขยปรัชญา 4) ฝึกอบรมครูเกี่ยวกับวิธีการวิจัย

6.1.3 จัดเตรียมสภาพแวดล้อมในห้องเรียนและศูนย์การศึกษาพิเศษให้เหมาะสมกับบริบทของเด็กพิเศษและสอดคล้องกับแนวคิดของการศึกษาสำหรับเด็กพิเศษ

6.2 ชั้นปฏิบัติการ ประกอบด้วย

6.2.1 ครูปฏิบัติการสอนตามแนวการศึกษาสำหรับเด็กพิเศษ ในห้องเรียนศูนย์การศึกษาพิเศษ และหน่วยบริการในชุมชน สำหรับเด็กพิเศษอายุ 3-18 ปี และผู้ดูแลเด็กพิเศษ

6.2.2 ผู้ดูแล (ผู้ปกครอง) และครู ปฏิบัติการสอนที่บ้านตาม
นาฬิกาชีวิต

6.2.3 ครูจัดทำการศึกษาเฉพาะกรณี Case study

6.3 ขึ้นติดตามประเมินผล ประกอบด้วย

6.3.1 การนิเทศติดตามการจัดการเรียนรู้ในห้องเรียน
ที่ศูนย์การศึกษาพิเศษ หน่วยบริการในชุมชน และที่บ้านของเด็กพิเศษ

6.3.2 การประชุมคณะกรรมการภาคเรียนละ 2 ครั้ง

6.3.3 การประเมินผลการดำเนินงานเมื่อสิ้นปีการศึกษา
ทุกปีการศึกษา

7. การจัดทำแผนปฏิบัติการ ผู้บริหารโครงการออกแบบแผนปฏิบัติการ
โดยนำกระบวนการดำเนินงานของโครงการมากำหนดรายละเอียดของกิจกรรมย่อย เป้าหมาย
ของกิจกรรมย่อย ระยะเวลา งบประมาณ ผู้รับผิดชอบกิจกรรม และผู้ที่เกี่ยวข้อง จากนั้นนำ
แผนปฏิบัติการไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิพิจารณาความเหมาะสมตลอดจนให้ข้อเสนอแนะ และปรับปรุง
แผนการปฏิบัติการตามข้อเสนอแนะ

8. การขออนุมัติแผนปฏิบัติงาน ผู้บริหารโครงการเสนอแผนปฏิบัติการ
ต่อผู้บริหารตามลำดับ เพื่อพิจารณาอนุมัติแผนปฏิบัติการ ปรับปรุงแผนปฏิบัติงาน
ตามข้อเสนอแนะของผู้บริหาร (ถ้ามี)

ขั้นตอนการปฏิบัติ ประกอบด้วย

9. การปฏิบัติงานตามแผน เป็นการดำเนินการตามแผนปฏิบัติการ
โดยผู้บริหารโครงการเป็นผู้รับผิดชอบ และควบคุมกำกับดูแลให้การดำเนินการ
เป็นไปตามวัตถุประสงค์และเป้าหมายของโครงการ โดยมีการจัดประชุมครูและบุคลากร เพื่อชี้แจง
รายละเอียดแผนการปฏิบัติการ และจัดประชุมผู้รับผิดชอบ ผู้ที่เกี่ยวข้องแต่ละกิจกรรม
ตามแผนปฏิบัติการ

ขั้นตอนการตรวจสอบ ประกอบด้วย

10. การนิเทศ กำกับ ติดตาม ผู้ทรงคุณวุฒิ ผู้บริหาร และผู้บริหารโครงการ
นิเทศ กำกับ ติดตามการปฏิบัติงานของผู้รับผิดชอบกิจกรรมและผู้เกี่ยวข้อง

ขั้นตอนการปรับปรุง ประกอบด้วย

11. การปรับปรุงการดำเนินงาน ผู้รับผิดชอบและผู้เกี่ยวข้อง
นำข้อเสนอแนะจากการนิเทศ กำกับ ติดตาม ของผู้ทรงคุณวุฒิ ผู้บริหาร และผู้บริหารโครงการ
มาปรับปรุงแผนและปฏิบัติงานตามแผนที่ปรับปรุง

12. การประเมินผลการดำเนินงาน ผู้บริหารโครงการประเมินผลตามวัตถุประสงค์และเป้าหมายของโครงการ รวมทั้งสอบถามความคิดเห็น และความพึงพอใจของผู้เกี่ยวข้อง เมื่อสิ้นปีการศึกษา

13. การสรุปผลการดำเนินงาน ผู้บริหารโครงการจัดประชุมสรุปผลการดำเนินโครงการเมื่อสิ้นปีการศึกษา โดยมีผู้บริหารและผู้ทรงคุณวุฒิเข้าร่วม

14. การวิพากษ์ผลการดำเนินงาน ผู้บริหารโครงการจัดประชุมวิพากษ์ผลการดำเนินโครงการเมื่อสิ้นปีการศึกษา โดยมีครูและบุคลากรเข้าร่วม

15. การจัดทำรายงาน ผู้บริหารโครงการจัดทำรายงานผลการดำเนินโครงการเมื่อสิ้นปีการศึกษา

16. การนำเสนอรายงานและพัฒนาต่อเนื่องโดยมีการดำเนินการ ดังนี้

16.1 ผู้บริหารโครงการนำเสนอรายงานต่อผู้บริหารศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดลำพูน

16.2 ผู้บริหารศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดลำพูน รายงานผลต่อหน่วยงานที่สนับสนุนงบประมาณการดำเนินโครงการ

16.3 ผู้บริหารศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดลำพูน และผู้ทรงคุณวุฒิ วิเคราะห์ผลการดำเนินโครงการและจัดทำโครงการฉบับร่างเพื่อดำเนินการในปีต่อไป

องค์ประกอบที่ 3 ผลการดำเนินงาน

ผลการดำเนินงาน ประกอบด้วย ผลผลิต ผลลัพธ์ และผลกระทบ มีรายละเอียดดังนี้

1. ผลผลิต ได้แก่

1.1 ทักษะพื้นฐานของเด็กพิเศษ ใน 6 ทักษะ ดังนี้ 1) ทักษะกล้ามเนื้อมัดใหญ่ 2) ทักษะกล้ามเนื้อมัดเล็ก 3) ทักษะการช่วยเหลือตนเองในชีวิตประจำวัน 4) ทักษะสังคม 5) ทักษะทางภาษาและการสื่อสาร และ 6) ทักษะทางด้านสติปัญญาและเตรียมความพร้อมทางวิชาการ

1.2 คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของเด็กพิเศษ ใน 9 คุณลักษณะ ดังนี้ 1) รักชาติ ศาสน์ กษัตริย์ 2) ซื่อสัตย์ สุจริต 3) มีวินัย 4) ใฝ่เรียนรู้ 5) อยู่อย่างพอเพียง 6) มุ่งมั่นในการทำงาน 7) รักความเป็นไทย 8) จิตสาธารณะ และ 9) ใส่ใจสุขภาพ

2. ผลลัพธ์ ได้แก่ ความสามารถเข้าสู่บริการช่วงเชื่อมต่อของเด็กพิเศษ ใน 2 ลักษณะ ดังนี้ 1) เข้าสู่สถานศึกษา 2) เข้าสู่การประกอบอาชีพ

3. ผลกระทบ ได้แก่

3.1 ความพึงพอใจของครู ที่มีต่อสภาพการจัดการศึกษาศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดลำพูน ตามแนวการศึกษาตลอดชีพสำหรับเด็กพิเศษ ใน 10 ประเด็น ดังนี้

1) การเปลี่ยนแปลงของเด็กพิเศษ 2) การเปลี่ยนแปลงของผู้ดูแล 3) การเปลี่ยนแปลงของครู 4) สภาพห้องเรียน 5) สภาพอาคารสถานที่ 6) กิจกรรมการเรียนการสอน 7) การมีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียนการสอน 8) สื่อ สิ่งอำนวยความสะดวก 9) ข้อมูลที่ได้รับเกี่ยวกับการศึกษา วอลดอร์ฟสำหรับเด็กพิเศษ จากศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดลำพูน และ 10) การให้บริการของครูและบุคลากรทางการศึกษาศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดลำพูน

3.2 ความพึงพอใจของผู้ดูแล ที่มีต่อการใช้รูปแบบการจัดการศึกษา ศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดลำพูน ตามแนวการศึกษา วอลดอร์ฟสำหรับเด็กพิเศษ ใน 10 ประเด็น ดังนี้ 1) การเปลี่ยนแปลงของเด็กพิเศษ 2) การเปลี่ยนแปลงของผู้ดูแล 3) การเปลี่ยนแปลงของครู 4) สภาพห้องเรียน 5) สภาพอาคารสถานที่ 6) กิจกรรมการเรียนการสอน 7) การมีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียนการสอน 8) สื่อ สิ่งอำนวยความสะดวก 9) ข้อมูลที่ได้รับเกี่ยวกับการศึกษา วอลดอร์ฟสำหรับเด็กพิเศษ จากศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดลำพูน และ 10) การให้บริการของครูและบุคลากรทางการศึกษาศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดลำพูน

องค์ประกอบที่ 4 ข้อมูลย้อนกลับ

ข้อมูลย้อนกลับเป็นข้อมูลที่ได้จากการประชุมครูและบุคลากรทางการศึกษา การแสดงผลการดำเนินงาน ในขั้นตอนวิพากษ์ผลการดำเนินงานของแต่ละปีการศึกษา ซึ่งเป็นขั้นตอนที่ 14 ขององค์ประกอบที่ 2 กระบวนการ เพื่อนำข้อมูลไปปรับปรุงในองค์ประกอบที่ 1 คือ ปัจจัยนำเข้าในปีการศึกษาต่อไป

องค์ประกอบที่ 5 ปัจจัยแห่งความสำเร็จ

ปัจจัยแห่งความสำเร็จในการจัดการศึกษา ศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดลำพูน ตามแนวการศึกษา วอลดอร์ฟสำหรับเด็กพิเศษ มี 10 ประเด็น ดังนี้

1. การแต่งตั้งคณะทำงาน ประกอบด้วย ผู้ทรงคุณวุฒิ ผู้บริหาร ครู และบุคลากรทุกคน
2. การออกแบบโครงการ ผู้ทรงคุณวุฒิ ผู้บริหาร ครู และบุคลากรทางการศึกษาทุกคน ร่วมกันออกแบบโครงการ โดยมีการประชุม การวิพากษ์โครงการ
3. การบริหารโครงการ ผู้บริหารโครงการพัฒนาการจัดการศึกษา ตามแนวการศึกษา วอลดอร์ฟสำหรับเด็กพิเศษ ศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดลำพูน ได้แก่ หัวหน้ากลุ่มบริหารงานวิชาการ ที่มีคุณลักษณะเป็นผู้ที่มีความรู้เกี่ยวกับเนื้อหาของโครงการ ความสนใจ และลงมือปฏิบัติงานด้วยตนเอง เป็นผู้นำที่ดีแก่บุคลากรทางการศึกษา เป็นผู้ที่มีมนุษยสัมพันธ์ที่ดีสามารถบริหารโครงการได้เป็นอย่างดี

4. ที่ปรึกษาโครงการ เป็นผู้มีประสบการณ์เกี่ยวกับการศึกษาออนไลน์สำหรับเด็กพิเศษ การบริหารสถานศึกษา และการวิจัย มีหน้าที่ให้คำปรึกษา แนะนำ และช่วยเหลือการดำเนินโครงการ

5. ผู้บริหาร มีหน้าที่ศึกษาข้อมูลเกี่ยวกับแนวคิดการศึกษาออนไลน์สำหรับเด็กพิเศษอย่างต่อเนื่อง จัดกิจกรรมพัฒนาครูและบุคลากรทางกาศึกษาอย่างต่อเนื่อง นิเทศการจัดการเรียนรู้ของครูและผู้ดูแลอย่างต่อเนื่อง และจัดประชุมสัมมนาวิชาการภายในศูนย์การศึกษาพิเศษประจำจังหวัดลำพูน

6. คณะนิเทศ ได้แก่ ผู้ทรงคุณวุฒิ นักวิชาการด้านการศึกษาออนไลน์สำหรับเด็กพิเศษ ผู้บริหาร และครูแกนนำ มีหน้าที่นิเทศกำกับติดตามการจัดการเรียนรู้ของครูและผู้ดูแล ปีการศึกษาละ 2 ครั้ง ปฏิบัติงานในลักษณะของพี่เลี้ยง พาคูทำงานในห้องเรียนและนอกห้องเรียน ให้คำแนะนำและช่วยเหลือครูในการทำงานกับเด็กพิเศษ

7. ครู มีหน้าที่เข้ารับการฝึกอบรมหลักสูตรเตรียมความพร้อมก่อนเปิดภาคเรียนที่ 1 และภาคเรียนที่ 2 หลักสูตรดนตรีบำบัดแนวมนุษยปรัชญา หลักสูตรการเคลื่อนไหวเพื่อการศึกษา หลักสูตรศิลปะบำบัดแนวมนุษยปรัชญา หลักสูตรการทำวิจัย ศึกษาดูงานสถานศึกษาต้นแบบและปฏิบัติกิจกรรมเตรียมความพร้อมก่อนการทำงาน เวลา 08.30-09.00 น. (วันจันทร์-ศุกร์) มีการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ตามแนวการศึกษาออนไลน์สำหรับเด็กพิเศษ และการทำงานบนฐานการวิจัย

8. ผู้ดูแล มีหน้าที่เข้าร่วมกิจกรรมในห้องเรียนและนอกห้องเรียนที่ศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดลำพูน และหน่วยบริการในชุมชนประจำอำเภอ ร่วมพัฒนา นาฬิกาชีวิตครูกับนักเรียนและนำไปใช้พัฒนาเด็กพิเศษที่บ้าน และเข้าร่วมกิจกรรมส่งเสริมอาชีพที่ศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดลำพูนดำเนินการจัดขึ้น เพื่อให้มีรายได้เสริม เนื่องจากผู้ดูแลมีภาระที่ต้องดูแลเด็กพิเศษที่บ้านไม่สามารถไปประกอบอาชีพนอกบ้านได้

9. เด็กพิเศษ มีหน้าที่เรียนรู้หน่วยการจัดการเรียนรู้ในห้องเรียนและนอกห้องเรียนที่ศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดลำพูน หน่วยบริการชุมชนประจำอำเภอ และเรียนรู้ตามนาฬิกาชีวิตที่บ้านร่วมกับผู้ดูแล เพื่อพัฒนาศักยภาพทั้งทางด้านทักษะพื้นฐาน และคุณลักษณะที่พึงประสงค์

10. เครือข่ายความร่วมมือ มีหน้าที่เข้าร่วมฝึกอบรมหลักสูตรเตรียมความพร้อมก่อนเปิดภาคเรียนที่ 1 และภาคเรียนที่ 2 หลักสูตรดนตรีบำบัดแนวมนุษยปรัชญา หลักสูตรการเคลื่อนไหวเพื่อการศึกษา และหลักสูตรศิลปะบำบัดแนวมนุษยปรัชญา

**ตอนที่ 2.2 ผลการประเมินคุณภาพของรูปแบบการจัดการศึกษาศูนย์การศึกษาพิเศษ
ประจำจังหวัดลำพูน ตามแนวทางการศึกษาวอลดอร์ฟสำหรับเด็กพิเศษ**

จากการประเมินคุณภาพของรูปแบบการจัดการศึกษาศูนย์การศึกษาพิเศษ
ประจำจังหวัดลำพูน ตามแนวทางการศึกษาวอลดอร์ฟสำหรับเด็กพิเศษ โดยผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 5 คน
พบผลการประเมินคุณภาพ ดังตารางต่อไปนี้

ตารางที่ 4.5 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการแปลความค่าเฉลี่ยของมาตรฐานที่ประเมิน

มาตรฐานที่ประเมิน	ผลการประเมินคุณภาพ		
	ค่าเฉลี่ย	ส่วนเบี่ยงเบน มาตรฐาน	การแปลความค่าเฉลี่ย
1. ด้านความเป็นไปได้	5.00	0.00	มากที่สุด
2. ด้านความเป็น ประโยชน์	5.00	0.00	มากที่สุด
3. ด้านความเหมาะสม	4.20	0.45	มาก
4. ด้านความถูกต้อง	5.00	0.00	มากที่สุด
รวม	4.80	0.11	มากที่สุด

จากตารางที่ 4.5 พบว่า ผลการประเมินคุณภาพของรูปแบบการจัดการศึกษา
ศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดลำพูน ตามแนวทางการศึกษาวอลดอร์ฟสำหรับเด็กพิเศษ
จากผู้ทรงคุณวุฒิ ในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.80 เมื่อพิจารณารายด้าน
พบว่า ด้านความเป็นไปได้ ด้านความเป็นประโยชน์ และด้านความถูกต้อง มีความคิดเห็น
อยู่ในระดับมากที่สุด โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 5.00 และรองลงมาคือ ด้านความเหมาะสม มีความคิดเห็น
อยู่ในระดับมาก โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.20

ตารางที่ 4.6 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการแปลความค่าเฉลี่ยด้านความเป็นไปได้ จำแนกตามมาตรฐานที่ประเมิน

มาตรฐานที่ประเมิน	ผลการประเมินคุณภาพ		
	ค่าเฉลี่ย	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน	การแปลความค่าเฉลี่ย
1. รูปแบบฯ สามารถนำไปปฏิบัติได้จริงในศูนย์การศึกษาพิเศษ	5.00	0.00	มากที่สุด
2. การดำเนินการตามรูปแบบฯ มีความเป็นไปได้ในการที่จะได้รับความร่วมมือจากผู้ที่เกี่ยวข้อง	5.00	0.00	มากที่สุด
3. รูปแบบฯ สามารถทำความเข้าใจง่าย ไม่ยุ่งยากซับซ้อนในการใช้	5.00	0.00	มากที่สุด
4. ผลที่ได้จากการนำรูปแบบฯ ไปใช้เมื่อเทียบกับเวลาในการดำเนินการมีความคุ้มค่า	5.00	0.00	มากที่สุด
5. รูปแบบฯ เปิดโอกาสให้เด็กพิเศษได้ประเมินขีดความสามารถของตน และมุ่งมั่นในการพัฒนาให้ดีขึ้นโดยผ่านกระบวนการเรียนรู้	5.00	0.00	มากที่สุด
6. รูปแบบฯ ช่วยให้เด็กพิเศษมีโอกาสพบปะครูในการเรียนรู้	5.00	0.00	มากที่สุด
7. รูปแบบฯ ส่งเสริมให้เด็กพิเศษเกิดความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ในการเรียนรู้	5.00	0.00	มากที่สุด
8. รูปแบบฯ ส่งเสริมให้เด็กพิเศษได้พัฒนาคุณลักษณะที่พึงประสงค์ และทักษะการเรียนรู้	5.00	0.00	มากที่สุด
9. รูปแบบฯ เอื้อให้เด็กพิเศษสามารถเรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ	5.00	0.00	มากที่สุด
10. รูปแบบฯ สามารถปรับเปลี่ยนให้เหมาะสมกับสถานการณ์ บริบทของชุมชนที่เกี่ยวข้อง	5.00	0.00	มากที่สุด
รวม	5.00	0.00	มากที่สุด

จากตาราง 4.6 พบว่า ผลการประเมินคุณภาพด้านความเป็นไปได้ของรูปแบบในภาพรวม อยู่ในระดับมากที่สุด โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 5.00 เมื่อพิจารณารายด้านพบว่า ความคิดเห็นทุกด้านอยู่ในระดับมากที่สุด ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 5.00

ตารางที่ 4.7 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการแปลความค่าเฉลี่ยด้านความเป็นประโยชน์
จำแนกตามมาตรฐานที่ประเมิน

มาตรฐานที่ประเมิน	ผลการประเมินคุณภาพ		
	ค่าเฉลี่ย	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน	การแปลความค่าเฉลี่ย
1. รูปแบบฯ มีประโยชน์ต่อการพัฒนาคุณภาพเด็กพิเศษ	5.00	0.00	มากที่สุด
2. รูปแบบฯ มีประโยชน์ต่อการพัฒนาคุณภาพกระบวนการบริหารและการจัดการ	5.00	0.00	มากที่สุด
3. รูปแบบฯ มีประโยชน์ต่อการพัฒนาคุณภาพกระบวนการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ	5.00	0.00	มากที่สุด
4. รูปแบบฯ สามารถตอบสนองความต้องการ และเกิดประโยชน์ต่อผู้ใช้ และผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย	5.00	0.00	มากที่สุด
รวม	5.00	0.00	มากที่สุด

จากตาราง 4.7 พบว่า ผลการประเมินคุณภาพด้านความเป็นประโยชน์ของรูปแบบในภาพรวม อยู่ในระดับมากที่สุด โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 5.00 เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ความคิดเห็นทุกด้านอยู่ในระดับมากที่สุด โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 5.00

ตารางที่ 4.8 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการแปลความค่าเฉลี่ยด้านความเหมาะสม
จำแนก ตามมาตรฐานที่ประเมิน

มาตรฐานที่ประเมิน	ผลการประเมินคุณภาพ		
	ค่าเฉลี่ย	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน	การแปลความค่าเฉลี่ย
1. รูปแบบฯ มีความเหมาะสมกับบริบทของศูนย์การศึกษาพิเศษ	5.00	0.00	มากที่สุด
2. รูปแบบฯ มีความเหมาะสมกับความสามารถของเด็กพิเศษ	5.00	0.00	มากที่สุด
3. รูปแบบฯ มีความเหมาะสมกับแนวทางการปฏิรูปการศึกษา	5.00	0.00	มากที่สุด
4. รูปแบบฯ มีความเหมาะสมกับแนวทางการประกันคุณภาพการศึกษา	5.00	0.00	มากที่สุด
5. รูปแบบฯ มีความเหมาะสมกับแนวทางการฟื้นฟูสมรรถภาพความพิการ	4.20	0.45	มาก
6. รูปแบบฯ มีการดำเนินการอย่างเป็นระบบต่อเนื่อง	5.00	0.00	มากที่สุด
7. วิธีการพัฒนาการจัดการศึกษาสำหรับเด็กพิเศษของรูปแบบมีความเหมาะสม	5.00	0.00	มากที่สุด
8. รูปแบบฯ สอดคล้องกับหลักสูตรการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่ม	5.00	0.00	มากที่สุด
9. กระบวนการของรูปแบบฯ มีความเหมาะสม และมีความสัมพันธ์เชื่อมโยงกันอย่างเป็นระบบ	5.00	0.00	มากที่สุด
10. ปัจจัยแห่งความสำเร็จของรูปแบบมีความเหมาะสม สามารถพัฒนาได้	5.00	0.00	มากที่สุด
รวม	4.92	0.05	มากที่สุด

จากตาราง 4.8 พบว่า ผลการประเมินคุณภาพด้านความเหมาะสมของรูปแบบในภาพรวม อยู่ในระดับมากที่สุด โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.92 เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่าความคิดเห็นส่วนใหญ่อยู่ในระดับมากที่สุด โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 5.00 และมีความคิดเห็นเกี่ยวกับ

รูปแบบฯ มีความเหมาะสมกับแนวทางการฟื้นฟูสมรรถภาพความพิการ อยู่ในระดับมาก โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.20

ตารางที่ 4.9 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการแปลความค่าเฉลี่ยด้านความถูกต้อง จำแนกตามมาตรฐานที่ประเมิน

มาตรฐานที่ประเมิน	ผลการประเมินคุณภาพ		
	ค่าเฉลี่ย	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน	การแปลความค่าเฉลี่ย
1. องค์ประกอบของรูปแบบฯ มีความถูกต้องตามหลักวิชาการ	5.00	0.00	มากที่สุด
2. หลักการของรูปแบบฯ มีความถูกต้องตามหลักวิชาการ	5.00	0.00	มากที่สุด
3. วัตถุประสงค์ของรูปแบบฯ มีความถูกต้อง ชัดเจน	5.00	0.00	มากที่สุด
4. กระบวนการของรูปแบบฯ มีการระบุขั้นตอนของการพัฒนาที่ชัดเจน	5.00	0.00	มากที่สุด
5. ผลผลิต ผลกระทบ และผลลัพธ์ของรูปแบบฯ มีความถูกต้อง สัมพันธ์เชื่อมโยงกันอย่างเป็นระบบ	5.00	0.00	มากที่สุด
6. ปัจจัยแห่งความสำเร็จของรูปแบบฯ มีความถูกต้อง สัมพันธ์เชื่อมโยงกันอย่างเป็นระบบ	5.00	0.00	มากที่สุด
7. ปัจจัยแห่งความสำเร็จของรูปแบบฯ มีความถูกต้อง สัมพันธ์เชื่อมโยงกันอย่างเป็นระบบ	5.00	0.00	มากที่สุด
รวม	5.00	0.00	มากที่สุด

จากตาราง 4.9 พบว่า ผลการประเมินคุณภาพด้านความถูกต้องของรูปแบบฯ ในภาพรวม อยู่ในระดับมากที่สุด โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 5.00 เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่าความคิดเห็นทุกด้านอยู่ในระดับมากที่สุด โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 5.00

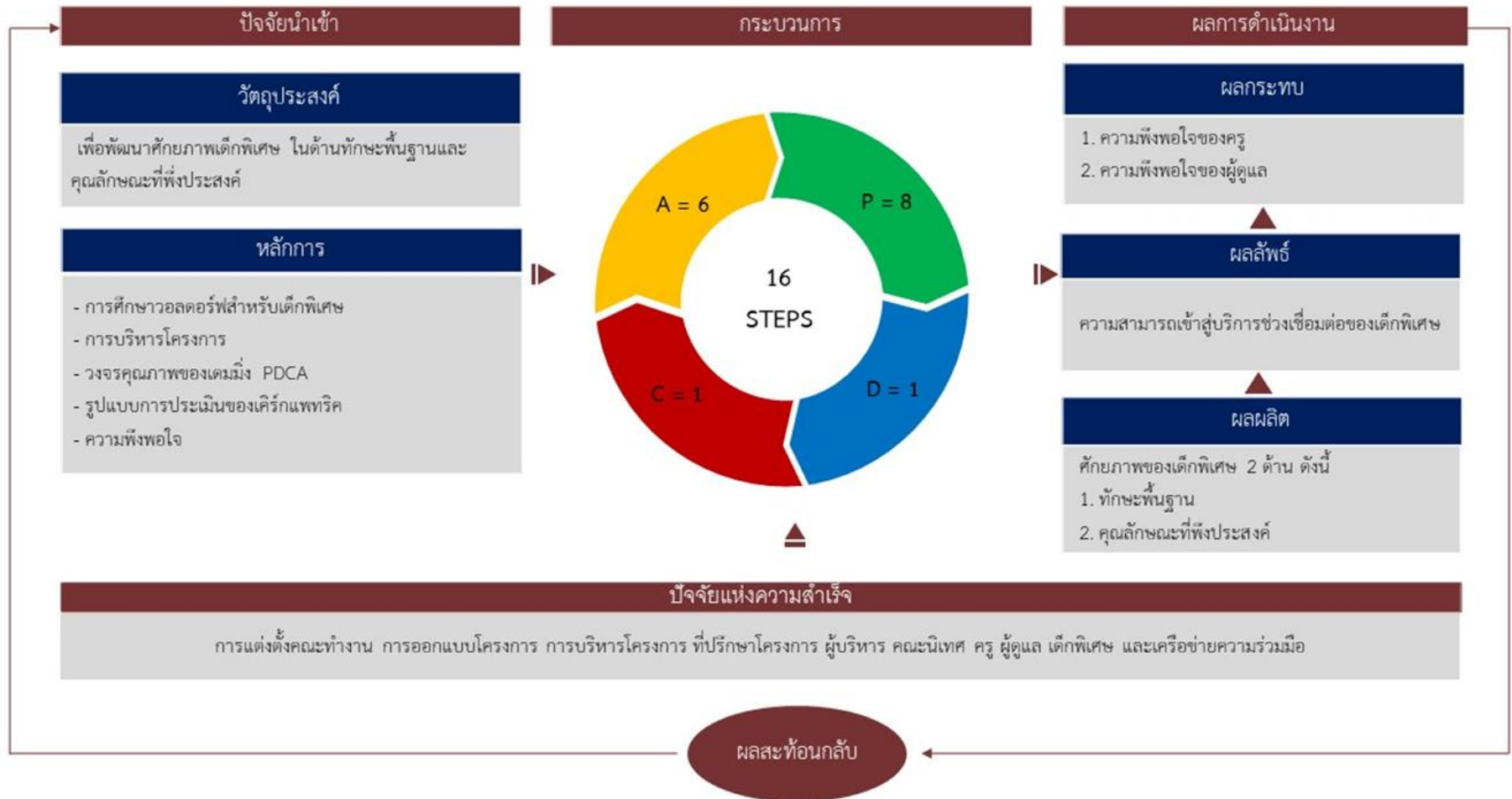
จากการสอบถามคำถามปลายเปิด ในประเด็นการพิจารณาต่าง ๆ เพื่อให้รูปแบบการจัดการศึกษาศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดลำพูน ตามแนวการศึกษาตลอดชีพสำหรับเด็กพิเศษ มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น และนำผลการพิจารณาและข้อเสนอแนะมาปรับปรุงรูปแบบฯ ให้มีความเหมาะสมมากยิ่งขึ้น นำเสนอดังตารางที่ 4.10

ตารางที่ 4.10 ผลการประเมิน ผลการปรับปรุงรูปแบบการจัดการศึกษาศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดลำพูน ตามแนวทางการศึกษาวอลดอร์ฟ สำหรับเด็กพิเศษจาก ผู้ทรงคุณวุฒิต่อประสิทธิภาพของรูปแบบฯ จำแนกตามประเด็นการพิจารณา

ประเด็นการพิจารณา	ผลการประเมิน	ผลการปรับปรุงรูปแบบ
รูปแบบการจัดการจัดการศึกษา ศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำ จังหวัด ลำ พูน ตาม แนว การศึกษาวอลดอร์ฟสำหรับเด็ก พิเศษ มี 6 องค์กรประกอบ	เหมาะสม แต่ควรทำภาพให้อยู่ในหน้า เดียวกันเพื่อให้เกิดความชัดเจนมากยิ่งขึ้น	ปรับการเขียนภาพรูปแบบ ให้อยู่ในหน้าเดียวกัน
วัตถุประสงค์และหลักการของ รูปแบบ	เหมาะสม และครอบคลุม	-
กระบวนการของรูปแบบฯ	เหมาะสม และมีความสัมพันธ์ เชื่อมโยงกัน และควรนำกระบวนการ ทั้ง 16 ขั้นตอน มาจัดทำเป็นหมวดหมู่ ตามวงจรคุณภาพของเดมมิ่ง PDCA	จัดทำกระบวนการของ รูปแบบโดยแบ่งออกเป็น 4 ขั้นตอน ได้แก่ ขั้นตอน วาง แผน (Plan) ขั้น ดำเนินการ (Do) ขั้น ตรวจสอบ (Check) และ ขั้นปรับปรุง (Act)
ผลผลิต ผลกระทบ และผลลัพธ์ ของรูปแบบฯ	เหมาะสม แต่ควรกำหนดผลผลิตใน ด้านคุณลักษณะที่พึงประสงค์ ควร เพิ่มในประเด็นการมีจิตสาธารณะ และการใส่ใจสุขภาพ เพื่อให้ สอดคล้องกับเอกลักษณ์ของศูนย์ การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดลำพูน	กำหนดประเด็นการมีจิต สาธารณะ และการใส่ใจ สุข ภาพ ใน ด้าน คุณลักษณะที่พึงประสงค์ ของเด็กพิเศษ
ข้อมูลย้อนกลับ	เหมาะสม	-
ปัจจัยแห่งความสำเร็จ	เหมาะสม	-

โดยสามารถสรุปรูปแบบการจัดการศึกษาศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดลำพูน ตามแนวทางการศึกษาวอลดอร์ฟสำหรับเด็กพิเศษ ได้ดังแผนภาพที่ 4.1

รูปแบบการจัดการศึกษาศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดลำพูน
ตามแนวทางการศึกษาออลดอร์ฟสำหรับเด็กพิเศษ

แผนภาพที่ 4.1 รูปแบบการจัดการศึกษาศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดลำพูน ตามแนวทางการศึกษาออลดอร์ฟสำหรับเด็กพิเศษ

ตอนที่ 3 ผลการใช้รูปแบบการจัดการศึกษาศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดลำพูน ตามแนวการศึกษาออลดอร์ฟสำหรับเด็กพิเศษ

ผลการใช้รูปแบบการจัดการศึกษาศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดลำพูน ตามแนวการศึกษาออลดอร์ฟสำหรับเด็กพิเศษ ผู้วิจัยได้ทำการศึกษาผลการพัฒนาศักยภาพเด็กพิเศษ ศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดลำพูน ปีการศึกษา 2559-2560 ผลการศึกษาความพึงพอใจของครู ที่มีต่อการใช้รูปแบบการจัดการศึกษาศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดลำพูน ตามแนวการศึกษาออลดอร์ฟสำหรับเด็กพิเศษ และผลการศึกษาความพึงพอใจของผู้ดูแล ที่มีต่อการใช้รูปแบบการจัดการศึกษาศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดลำพูน ตามแนวการศึกษาออลดอร์ฟสำหรับเด็กพิเศษ โดยผู้วิจัยขอเสนอผลการใช้รูปแบบการจัดการศึกษาศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดลำพูน ตามแนวการศึกษาออลดอร์ฟสำหรับเด็กพิเศษ เป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 3.1 ผลการศึกษาการพัฒนาศักยภาพเด็กพิเศษ ศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดลำพูน ปีการศึกษา 2559-2560

ผลการศึกษาการพัฒนาศักยภาพเด็กพิเศษ ศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดลำพูน ปีการศึกษา 2559-2560 ผู้วิจัยนำเสนอแบ่งการนำเสนอออกเป็น 4 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 3.1.1 ข้อมูลทั่วไปของเด็กพิเศษ ประกอบด้วย เพศ อายุ ประเภท ความพิการ และภูมิลำเนา สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ การวิเคราะห์หาค่าความถี่ (Frequency) และค่าร้อยละ (Percentage) และนำเสนอในรูปแบบตารางประกอบการบรรยาย รายละเอียดในตาราง ดังนี้

ตารางที่ 4.11 จำนวนและร้อยละของเด็กพิเศษ จำแนกตามเพศ อายุ ประเภทความพิการ และ ภูมิลำเนา

ชื่อตัวแปรและระดับของตัวแปร	จำนวน	ร้อยละ
ยอดรวม	30	100
เพศ		
ชาย	13	43.3
หญิง	17	56.7
อายุ (ปี)		
13-18 ปี	26	86.7

ตารางที่ 4.11 (ต่อ)

ชื่อตัวแปรและระดับของตัวแปร	จำนวน	ร้อยละ
ประเภทความพิการ		
บกพร่องทางร่างกายหรือการเคลื่อนไหวหรือสุขภาพ	17	56.7
บกพร่องทางสติปัญญา	11	36.7
บุคคลพิการซ้อน	2	6.6
ภูมิลำเนา		
อำเภอเมือง	2	6.6
อำเภอป่าซาง	4	13.3
อำเภอบ้านธิ	5	16.7
อำเภอแม่ทา	2	6.6
อำเภอบ้านโฮ่ง	1	3.3
อำเภอทุ่งหัวช้าง	9	30
อำเภอลี้	7	23.3

จากตารางที่ 4.11 พบว่า จากเด็กพิเศษ จำนวน 30 คน พบว่า ส่วนมากเป็นเพศหญิง จำนวน 17 คน คิดเป็นร้อยละ 56.7 รองลงมาเป็นเพศชาย จำนวน 13 คน คิดเป็นร้อยละ 43.3

อายุของเด็กพิเศษ พบว่า ส่วนใหญ่จะอยู่ในกลุ่มอายุ 13-18 ปี จำนวน 26 คน คิดเป็นร้อยละ 86.7 และกลุ่มอายุ 7-12 ปี จำนวน 4 คน คิดเป็นร้อยละ 13.3

ประเภทความพิการ พบว่า ส่วนใหญ่มีความบกพร่องทางร่างกายหรือการเคลื่อนไหวหรือสุขภาพ จำนวน 17 คน คิดเป็นร้อยละ 56.7 รองลงมามีความบกพร่องทางสติปัญญา จำนวน 11 คน คิดเป็นร้อยละ 36.7 และเป็นบุคคลพิการซ้อน จำนวน 2 คน คิดเป็นร้อยละ 6.6

ภูมิลำเนา พบว่า ส่วนใหญ่เด็กพิเศษอยู่ในอำเภอทุ่งหัวช้าง จำนวน 9 คน คิดเป็นร้อยละ 30 รองลงมาอยู่ในอำเภอลี้ จำนวน 7 คน คิดเป็นร้อยละ 23.3 และอยู่ในอำเภอบ้านโฮ่ง จำนวน 1 คน คิดเป็นร้อยละ 3.3

ตอนที่ 3.1.2 ผลการพัฒนาทักษะพื้นฐานของเด็กพิเศษ ศูนย์การศึกษาพิเศษ
ประจำจังหวัดลำพูน 6 ทักษะ

จากการวิเคราะห์ผลการพัฒนาการศัภยภาพเด็กพิเศษ ศูนย์การศึกษาพิเศษ
ประจำจังหวัดลำพูนที่ได้รับจากการจัดการศึกษาตามแนวการศึกษาवलตอ์รฟสำหรับเด็กพิเศษ
ในปีการศึกษา 2559-2560 มีข้อค้นพบ ดังตารางที่ 4.12

ตารางที่ 4.12 แสดงจำนวนและร้อยละของเด็กพิเศษในแต่ละระดับศัภยภาพปีการศึกษา 2559-2560

ทักษะ	จำนวน/ ร้อยละ	ระดับศัภยภาพ (N=30)											
		ปีการศึกษา 2559						ปีการศึกษา 2560					
		0	1	2	3	4	รวม	0	1	2	3	4	รวม
1. ทักษะ กล้ามเนื้อ มัดใหญ่	จำนวน	11	7	5	2	5	30	3	3	10	5	9	30
	ร้อยละ	36.67	23.33	16.67	6.67	16.67	100	10	10	33.33	16.67	30	100
2. ทักษะ กล้ามเนื้อ มัดเล็ก	จำนวน	10	6	6	6	2	30	3	3	4	12	8	30
	ร้อยละ	33.33	20	20	20	6.67	100	10	10	13.33	40	26.67	100
3. ทักษะ การ ช่วยเหลือ ตนเองใน ชีวิต ประจำวัน	จำนวน	14	8	6	2	0	30	3	2	7	8	10	30
	ร้อยละ	46.67	26.67	20	6.67	0	100	10	6.67	23.33	26.67	33.33	100
4. ทักษะ สังคม	จำนวน	16	7	5	2	0	30	0	3	7	12	8	30
	ร้อยละ	53.33	23.33	16.67	6.67	0	100	0	10	23.33	40	26.67	100
5. ทักษะ ทางภาษา และ การสื่อสาร	จำนวน	15	7	6	2	0	30	3	1	8	12	6	30
	ร้อยละ	50	23.33	20	6.67	0	100	10	3.33	26.67	40	20	100
6. ทักษะ ด้าน สติปัญญา และ เตรียมพร้อม ทหวิชาการ	จำนวน	20	6	3	1	0	30	3	5	10	8	4	30
	ร้อยละ	66.67	20	10	3.33	0	100	10	16.67	33.33	26.67	13.33	100
ค่าเฉลี่ย	ร้อยละ	47.78	22.78	17.22	8.33	3.89	100	8.33	9.44	25.56	31.67	25	100

จากตารางที่ 4.12 พบว่า เด็กพิเศษที่ได้รับบริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่มจาก ศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดลำพูน ปีการศึกษา 2559-2560 มีพัฒนาการดีขึ้นทุกทักษะ หลังรับการพัฒนาศักยภาพ ตามแนวการศึกษาวอลดอร์ฟสำหรับเด็กพิเศษ ดังนี้

1. ทักษะกล้ามเนื้อมัดใหญ่ ปีการศึกษา 2560 มีเด็กพิเศษเพิ่มขึ้น เป็น จำนวน 9 คน คิดเป็นร้อยละ 30 มีการพัฒนากล้ามเนื้อมัดใหญ่ ในระดับ 4 เปรียบเทียบกับ ปีการศึกษาที่ผ่านมา ซึ่งมีเด็กพิเศษเพียง จำนวน 5 คน คิดเป็นร้อยละ 16.67 ที่มีการพัฒนากล้ามเนื้อมัดใหญ่ ระดับ 4 ขณะที่ปีการศึกษา 2560 มีเด็กพิเศษ จำนวน 3 คน คิดเป็นร้อยละ 10 ที่ไม่มีการพัฒนากล้ามเนื้อมัดใหญ่ ซึ่งลดลงจากปีการศึกษา 2559 ที่มีเด็กพิเศษไม่มีการพัฒนากล้ามเนื้อมัดใหญ่ จำนวน 11 คน คิดเป็นร้อยละ 36.67

2. ทักษะกล้ามเนื้อมัดเล็ก ปีการศึกษา 2560 มีเด็กพิเศษเพิ่มขึ้น เป็น จำนวน 8 คน คิดเป็นร้อยละ 26.67 มีการพัฒนากล้ามเนื้อมัดเล็ก ในระดับ 4 เปรียบเทียบกับ ปีการศึกษาที่ผ่านมา ซึ่งมีเด็กพิเศษเพียง จำนวน 2 คน คิดเป็นร้อยละ 6.67 ที่มีการพัฒนากล้ามเนื้อมัดเล็ก ระดับ 4 ขณะที่ปีการศึกษา 2560 มีเด็กพิเศษ จำนวน 3 คน คิดเป็นร้อยละ 10 ที่ไม่มีการพัฒนากล้ามเนื้อมัดเล็ก ซึ่งลดลงจากปีการศึกษา 2559 ที่มีเด็กพิเศษไม่มีการพัฒนากล้ามเนื้อมัดเล็ก จำนวน 10 คน คิดเป็นร้อยละ 33.33

3. ทักษะการช่วยเหลือตนเองในชีวิตประจำวัน ปีการศึกษา 2560 มีเด็กพิเศษเพิ่มขึ้นเป็นจำนวน 10 คน คิดเป็นร้อยละ 33.33 มีการพัฒนาทักษะการช่วยเหลือตนเองในชีวิตประจำวัน ในระดับ 4 เปรียบเทียบกับปีการศึกษาที่ผ่านมา ไม่มีเด็กพิเศษ ที่มีการพัฒนาทักษะการช่วยเหลือตนเองในชีวิตประจำวัน ในระดับ 4 ขณะที่ปีการศึกษา 2560 มีเด็กพิเศษ จำนวน 3 คน คิดเป็นร้อยละ 10 ที่ไม่มีการพัฒนาทักษะช่วยเหลือตนเองในชีวิตประจำวัน ซึ่งลดลงจากปีการศึกษา 2559 ที่มีเด็กพิเศษไม่มีการพัฒนาทักษะช่วยเหลือตนเองในชีวิตประจำวัน จำนวน 14 คน คิดเป็นร้อยละ 46.67

4. ทักษะสังคม ปีการศึกษา 2560 มีเด็กพิเศษเพิ่มขึ้นเป็น จำนวน 8 คน คิดเป็นร้อยละ 26.67 มีพัฒนาการทักษะสังคมในระดับ 4 เปรียบเทียบกับปีการศึกษาที่ผ่านมา ไม่มีเด็กพิเศษที่มีการพัฒนาทักษะสังคม ระดับ 4 ขณะที่ปีการศึกษา 2560 ไม่มีเด็กพิเศษ ที่ไม่มีการพัฒนาทักษะสังคม ซึ่งลดลงจากปีการศึกษา 2559 ที่มีเด็กพิเศษไม่มีการพัฒนาทักษะสังคม จำนวน 16 คน คิดเป็นร้อยละ 53.33

5. ทักษะภาษาและการสื่อสาร ปีการศึกษา 2560 มีเด็กพิเศษเพิ่มขึ้น เป็น จำนวน 6 คน คิดเป็นร้อยละ 20 มีการพัฒนาทักษะภาษาและการสื่อสารในระดับ 4 เปรียบเทียบกับปีการศึกษาที่ผ่านมา ไม่มีเด็กพิเศษที่มีการพัฒนาทักษะภาษาและการสื่อสาร ระดับ 4 ขณะที่ปีการศึกษา 2560 มีเด็กพิเศษ จำนวน 3 คน คิดเป็นร้อยละ 10

ที่ไม่มีการพัฒนาทักษะภาษาและการสื่อสาร ซึ่งลดลงจากปีการศึกษา 2559 ที่มีเด็กพิเศษ ไม่มีการพัฒนาทักษะภาษาและการสื่อสาร จำนวน 15 คน คิดเป็นร้อยละ 50

6. ทักษะด้านสติปัญญาและเตรียมความพร้อมทางวิชาการ ปีการศึกษา 2560 มีเด็กพิเศษเพิ่มขึ้นเป็น จำนวน 4 คน คิดเป็นร้อยละ 13.33 ที่มีการพัฒนาทักษะด้านสติปัญญาและเตรียมความพร้อมทางวิชาการ ในระดับ 4 เปรียบเทียบกับปีการศึกษาที่ผ่านมา ไม่มีเด็กพิเศษ ที่มีการพัฒนาทักษะภาษาและการสื่อสาร ระดับ 4 ขณะที่ปีการศึกษา 2560 มีเด็กพิเศษ จำนวน 3 คน คิดเป็นร้อยละ 10 ที่ไม่มีการพัฒนาทักษะด้านสติปัญญาและเตรียมความพร้อมทางวิชาการ ซึ่งลดลงจากปีการศึกษา 2559 ที่มีเด็กพิเศษไม่มีการพัฒนาทักษะด้านสติปัญญาและเตรียมความพร้อมทางวิชาการ จำนวน 20 คน คิดเป็นร้อยละ 66.67

ตอนที่ 3.1.3 ผลการพัฒนาคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของเด็กพิเศษ ศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดลำพูน

การวิเคราะห์ผลการพัฒนาคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของเด็กพิเศษ ศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดลำพูน จากการจัดการศึกษาตามแนวการศึกษาवलดอร์ฟสำหรับเด็กพิเศษ ในปีการศึกษา 2559-2560 ดังตารางที่ 4.13

ตารางที่ 4.13 ผลการพัฒนาคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของเด็กพิเศษ ระหว่างปีการศึกษา 2559-2560

ด้าน	จำนวน / ร้อยละ	ระดับคุณภาพ (N=30)									
		ปีการศึกษา 2559					ปีการศึกษา 2560				
		0	1	2	3	รวม	0	1	2	3	รวม
1. รักษาดี ศาสน์ กษัตริย์	จำนวน	4	7	11	8	30	0	10	10	10	30
	ร้อยละ	13.3	23.3	36.7	26.7	100	0	33.3	33.3	33.3	100
2. ซื่อสัตย์ สุจริต	จำนวน	4	7	10	9	30	0	6	10	14	30
	ร้อยละ	13.3	23.3	33.3	30	100	0	20	33.3	46.6	100
3. มีวินัย	จำนวน	4	6	10	10	30	0	6	10	14	30
	ร้อยละ	13.3	20	33.3	33.3	100	0	20	33.3	46.6	100
4. ใฝ่เรียนรู้	จำนวน	4	5	14	7	30	0	11	8	11	30
	ร้อยละ	13.5	16.6	46.6	23.3	100	0	36.6	26.7	36.6	100
5. อยู่อย่าง พอเพียง	จำนวน	4	6	12	8	30	0	8	10	12	30
	ร้อยละ	13.3	20	40	26.7	100	0	26.7	33.3	40	100

ตารางที่ 4.13 (ต่อ)

ด้าน	จำนวน / ร้อยละ	ระดับคุณภาพ (N=30)									
		ปีการศึกษา 2559					ปีการศึกษา 2560				
		0	1	2	3	รวม	0	1	2	3	รวม
6. มุ่งมั่นในการทำงาน	จำนวน	4	12	8	6	30	0	8	10	12	30
	ร้อยละ	13.3	40	26.7	20	100	0	26.7	33.3	40	100
7. รักความเป็นไทย	จำนวน	0	4	6	20	30	0	3	6	21	30
	ร้อยละ	0	13.3	20	66.6	100	0	10	20	70	100
8. จิตสาธารณะ	จำนวน	4	8	8	10	30	0	8	4	18	30
	ร้อยละ	13.3	26.7	26.7	33.3	100	0	26.7	13.3	60	100
9. ใส่ใจสุขภาพ	จำนวน	4	5	10	11	30	0	4	10	16	30
	ร้อยละ	13.3	16.6	33.3	36.6	100	0	13.3	33.3	53.3	100
ค่าเฉลี่ย	ร้อยละ	12	22.2	32.9	32.9	100	0	23.7	28.8	47.4	100

จากตารางที่ 4.13 พบว่า เด็กพิเศษที่ได้รับการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์จากศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดลำพูน ระหว่างปีการศึกษา 2559-2560 มีการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ขึ้นทุกคุณลักษณะหลังรับการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ ดังนี้

1. ด้านรักชาติ ศาสน์ กษัตริย์ ปีการศึกษา 2560 มีเด็กพิเศษเพิ่มขึ้นเป็น จำนวน 10 คน คิดเป็นร้อยละ 33.3 มีการพัฒนาด้านรักชาติ ศาสน์ กษัตริย์ ในระดับดีเยี่ยม เปรียบเทียบกับปีการศึกษาที่ผ่านมา ซึ่งมีเด็กพิเศษ จำนวน 8 คน คิดเป็นร้อยละ 26.7 ที่มีการพัฒนาด้านรักชาติ ศาสน์ กษัตริย์ ระดับดีเยี่ยม ขณะที่ปีการศึกษา 2560 ไม่มีเด็กพิเศษ ได้ระดับไม่ผ่าน ด้านรักชาติ ศาสน์ กษัตริย์ ซึ่งลดลงจากปีการศึกษา 2559 ที่มีเด็กพิเศษได้ระดับไม่ผ่าน ด้านรักชาติ ศาสน์ กษัตริย์ จำนวน 4 คน คิดเป็นร้อยละ 13.3

2. ด้านซื่อสัตย์ สุจริต ปีการศึกษา 2560 มีเด็กพิเศษเพิ่มขึ้นเป็นจำนวน 14 คน คิดเป็นร้อยละ 46.6 มีการพัฒนาด้านซื่อสัตย์ สุจริต ในระดับดีเยี่ยม เปรียบเทียบกับปีการศึกษาที่ผ่านมา ซึ่งมีเด็กพิเศษ จำนวน 9 คน คิดเป็นร้อยละ 30 ที่มีการพัฒนาด้านซื่อสัตย์ สุจริต ในระดับดีเยี่ยม ขณะที่ปีการศึกษา 2560 ไม่มีเด็กพิเศษ ได้ระดับไม่ผ่าน ด้านซื่อสัตย์ สุจริต ซึ่งลดลงจากปีการศึกษา 2559 ที่มีเด็กพิเศษได้ระดับไม่ผ่าน ด้าน ซื่อสัตย์ สุจริต จำนวน 4 คน คิดเป็นร้อยละ 13.3

3. ด้านมีวินัย ปีการศึกษา 2560 มีเด็กพิเศษเพิ่มขึ้นเป็น จำนวน 14 คน คิดเป็นร้อยละ 46.6 มีการพัฒนาด้านมีวินัย ในระดับดีเยี่ยม เปรียบเทียบกับปีการศึกษาที่ผ่านมา

ซึ่งมีเด็กพิเศษ จำนวน 10 คน คิดเป็นร้อยละ 33.33 ที่มีการพัฒนาด้านมิวนิย ในระดับดีเยี่ยม ขณะที่ปีการศึกษา 2560 ไม่มีเด็กพิเศษได้ระดับไม่ผ่าน ด้านมิวนิย ซึ่งลดลงจากปีการศึกษา 2559 ที่มีเด็กพิเศษไม่มีการพัฒนา ด้านมิวนิย จำนวน 4 คน คิดเป็นร้อยละ 13.3

4. ด้านใฝ่เรียนรู้ ปีการศึกษา 2560 มีเด็กพิเศษเพิ่มขึ้นเป็น จำนวน 11 คน คิดเป็นร้อยละ 36.6 มีการพัฒนา ด้านใฝ่เรียนรู้ ในระดับดีเยี่ยม เปรียบเทียบกับปีการศึกษาที่ผ่านมา ซึ่งมีเด็กพิเศษจำนวน 7 คน คิดเป็นร้อยละ 23.3 ที่มีการพัฒนาด้านใฝ่เรียนรู้ ในระดับดีเยี่ยม ขณะที่ปีการศึกษา 2560 ไม่มีเด็กพิเศษได้ระดับไม่ผ่าน ด้านใฝ่เรียนรู้ ซึ่งลดลงจากปีการศึกษา 2559 ที่มีเด็กพิเศษไม่มีการพัฒนา ด้านใฝ่เรียนรู้ จำนวน 4 คน คิดเป็นร้อยละ 13.5

5. ด้านอยู่อย่างพอเพียง ปีการศึกษา 2560 มีเด็กพิเศษเพิ่มขึ้นเป็น จำนวน 12 คน คิดเป็นร้อยละ 40 มีการพัฒนาด้านอยู่อย่างพอเพียง ในระดับดีเยี่ยม เปรียบเทียบกับปีการศึกษาที่ผ่านมา ซึ่งมีเด็กพิเศษ จำนวน 8 คน คิดเป็นร้อยละ 26.7 ที่มีการพัฒนา ด้านอยู่อย่างพอเพียง ในระดับดีเยี่ยม ขณะที่ปีการศึกษา 2560 ไม่มีเด็กพิเศษได้ระดับไม่ผ่าน ด้านอยู่อย่างพอเพียง ซึ่งลดลงจากปีการศึกษา 2559 ที่มีเด็กพิเศษไม่มีการพัฒนา ด้านอยู่อย่างพอเพียง จำนวน 4 คน คิดเป็นร้อยละ 13.3

6. ด้านมุ่งมั่นในการทำงาน ปีการศึกษา 2560 มีเด็กพิเศษเพิ่มขึ้น เป็นจำนวน 12 คน คิดเป็นร้อยละ 40 มีการพัฒนา ด้านมุ่งมั่นในการทำงาน ในระดับดีเยี่ยม เปรียบเทียบกับปีการศึกษาที่ผ่านมา ซึ่งมีเด็กพิเศษ จำนวน 6 คน คิดเป็นร้อยละ 20 ที่มีการพัฒนา ด้านมุ่งมั่นในการทำงาน ในระดับดีเยี่ยม ขณะที่ปีการศึกษา 2560 ไม่มีเด็กพิเศษได้ระดับไม่ผ่าน ด้านมุ่งมั่นในการทำงาน ซึ่งลดลงจากปีการศึกษา 2559 ที่มีเด็กพิเศษไม่มีการพัฒนา ด้านมุ่งมั่น ในการทำงาน จำนวน 4 คน คิดเป็นร้อยละ 13.3

7. ด้านรักความเป็นไทย ปีการศึกษา 2560 มีเด็กพิเศษเพิ่มขึ้นเป็น จำนวน 21 คน คิดเป็นร้อยละ 70 มีการพัฒนา ด้านรักความเป็นไทย ในระดับดีเยี่ยม เปรียบเทียบกับปีการศึกษาที่ผ่านมา ซึ่งมีเด็กพิเศษ จำนวน 20 คน คิดเป็นร้อยละ 66.6 ที่มีการพัฒนา ด้านรักความเป็นไทย ในระดับดีเยี่ยม ในปีการศึกษา 2559-2560 ไม่มีเด็กพิเศษที่ไม่มีการพัฒนา ด้านรักความเป็นไทย

8. ด้านจิตสาธารณะ ปีการศึกษา 2560 มีเด็กพิเศษเพิ่มขึ้นเป็น จำนวน 18 คน คิดเป็นร้อยละ 60 มีการพัฒนา ด้านจิตสาธารณะ ในระดับดีเยี่ยม เปรียบเทียบกับปี การศึกษาที่ผ่านมา ซึ่งมีเด็กพิเศษจำนวน 10 คน คิดเป็นร้อยละ 33.3 ที่มีการพัฒนา ด้านจิตสาธารณะ ในระดับดีเยี่ยม ขณะที่ปีการศึกษา 2560 ไม่มีเด็กพิเศษได้ระดับไม่ผ่าน ด้านจิตสาธารณะซึ่งลดลงจากปีการศึกษา 2559 ที่มีเด็กพิเศษไม่มีการพัฒนา ด้านจิตสาธารณะ จำนวน 4 คน คิดเป็นร้อยละ 13.3

9. ด้านใส่ใจสุขภาพ ปีการศึกษา 2560 มีเด็กพิเศษเพิ่มขึ้นเป็นจำนวน 16 คน คิดเป็นร้อยละ 53.3 มีการพัฒนา ด้านใส่ใจสุขภาพ ในระดับดีเยี่ยม เปรียบเทียบกับปีการศึกษาที่ผ่านมา ซึ่งมีเด็กพิเศษจำนวน 11 คน คิดเป็นร้อยละ 36.6 ที่มีการพัฒนา ด้านใส่ใจสุขภาพ ในระดับดีเยี่ยม ขณะที่ปีการศึกษา 2560 ไม่มีเด็กพิเศษได้ระดับไม่ผ่าน ด้านใส่ใจสุขภาพ ซึ่งลดลงจากปีการศึกษา 2559 ที่มีเด็กพิเศษไม่มีการพัฒนา ด้านใส่ใจสุขภาพ จำนวน 4 คน คิดเป็นร้อยละ 13.3

ตอนที่ 3.1.4 ความสามารถเข้าสู่บริการช่วงเชื่อมต่อของเด็กพิเศษ

จากการสำรวจเด็กพิเศษทั้งหมดที่เข้าเรียนที่ศูนย์การศึกษาพิเศษประจำจังหวัดลำพูนด้านความสามารถเข้าสู่บริการช่วงเชื่อมต่อของเด็กพิเศษตั้งแต่ปีการศึกษา 2554-2561 มีข้อค้นพบ ดังตารางที่ 4.14

ตารางที่ 4.14 จำนวนและร้อยละของเด็กพิเศษ ที่สามารถเข้าสู่บริการช่วงเชื่อมต่อสถานศึกษาและการประกอบอาชีพ จำแนกตามปีการศึกษา

ปีการศึกษา	จำนวนทั้งหมด(คน)	ประเภทช่วงเชื่อมต่อ			
		สถานศึกษา		ประกอบอาชีพ	
		จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
2554	148	6	4.50	2	1.35
2555	154	6	3.89	1	0.64
2556	142	8	5.63	2	1.40
2557	138	9	6.52	2	1.44
2558	264	9	3.40	1	0.37
2559	242	11	4.54	5	2.06
2560	238	13	4.62	134	56.30
2561	91	6	6.59	1	1.09

จากตารางที่ 4.14 พบว่า

บริการช่วงเชื่อมต่อสู่สถานศึกษา

ปีการศึกษา 2561 มีเด็กพิเศษ ได้รับบริการช่วงเชื่อมต่อ ไปยังสถานศึกษาอื่น ๆ มากที่สุด มีเด็กพิเศษ จำนวน 6 คน จากจำนวน 91 คน คิดเป็นร้อยละ 6.59 รองลงมาได้แก่ ปีการศึกษา 2557 จำนวน 9 คน จากจำนวน 138 คน คิดเป็นร้อยละ 6.52 และปีการศึกษา 2556 จำนวน 8 คน จากจำนวน 142 คน คิดเป็นร้อยละ 5.63 ตามลำดับที่ได้รับการเชื่อมต่อไปยังสถานศึกษาอื่น ๆ

บริการช่วงเชื่อมต่อสู่การประกอบอาชีพ

ปีการศึกษา 2560 มีเด็กพิเศษ ได้รับบริการช่วงเชื่อมต่อสู่การประกอบอาชีพ มากที่สุดมีเด็กพิเศษ จำนวน 134 คน จากจำนวน 238 คน คิดเป็นร้อยละ 56.30 รองลงมาได้แก่ ปีการศึกษา 2559 จำนวน 5 คน จากจำนวน 242 คน คิดเป็นร้อยละ 2.06 และ ตามลำดับ ปีการศึกษา 2557 จำนวน 2 คน จากจำนวน 138 คน คิดเป็นร้อยละ 1.44 ที่ได้รับการเชื่อมต่อการประกอบอาชีพ

ตอนที่ 3.2 ผลการศึกษาความพึงพอใจของครู ที่มีต่อสภาพการจัดการศึกษา ศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดลำพูน ตามแนวการศึกษาพลดอร์ฟสำหรับเด็กพิเศษ

ตอนที่ 3.2.1 ข้อมูลทั่วไปของครู

ข้อมูลทั่วไปของครู ประกอบด้วย เพศ อายุ ระดับการศึกษา และตำแหน่ง สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ การวิเคราะห์หาค่าความถี่ (Frequency) และค่าร้อยละ (Percentage) และนำเสนอในรูปแบบตารางประกอบการบรรยาย ดังรายละเอียดในตารางต่อไปนี้

ตารางที่ 4.15 จำนวนและร้อยละของครูจำแนกตามเพศ อายุ วุฒิการศึกษา และตำแหน่ง

ชื่อตัวแปรและระดับของตัวแปร	จำนวน	ร้อยละ
ยอดรวม	13	100.00
เพศ		
ชาย	5	38.46
หญิง	8	61.54
อายุ (ปี)		
30-39 ปี	5	38.46
40-49 ปี	6	46.15

ตารางที่ 4.15 (ต่อ)

ชื่อตัวแปรและระดับของตัวแปร	จำนวน	ร้อยละ
ตั้งแต่ 50 ปีขึ้นไป	2	15.39
วุฒิการศึกษา		
ปริญญาตรี	9	69.23
ปริญญาโท	4	30.77
ตำแหน่ง		
ข้าราชการครู	8	61.53
พนักงานราชการ	5	38.47

จากตารางที่ 4.15 พบว่า ครูส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง จำนวน 8 คน คิดเป็นร้อยละ 61.54 รองลงมาเป็นเพศชาย จำนวน 5 คน คิดเป็นร้อยละ 38.46

อายุของครู พบว่า ส่วนใหญ่จะอยู่ในกลุ่มอายุ 40-49 ปี จำนวน 6 คน คิดเป็นร้อยละ 46.15 รองลงมาอยู่ในกลุ่มอายุ 30-39 ปี จำนวน 5 คน คิดเป็นร้อยละ 38.46 และกลุ่มอายุตั้งแต่ 50 ปีขึ้นไป จำนวน 2 คน คิดเป็นร้อยละ 15.39

วุฒิการศึกษา พบว่า ส่วนใหญ่จบการศึกษาระดับปริญญาตรี จำนวน 9 คน คิดเป็นร้อยละ 69.23 รองลงมาระดับปริญญาโท จำนวน 4 คน คิดเป็นร้อยละ 30.77

ตำแหน่งของครู พบว่า ส่วนใหญ่เป็นข้าราชการ จำนวน 8 คน คิดเป็นร้อยละ 61.53 รองลงมาเป็นพนักงานราชการ จำนวน 5 คน คิดเป็นร้อยละ 38.47

ตอนที่ 3.2.2 ความพึงพอใจของครู ที่มีต่อสภาพการจัดการศึกษา ศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดลำพูน ตามแนวการศึกษาอัลดอร์ฟสำหรับเด็กพิเศษ

การวิเคราะห์ความพึงพอใจของครู ที่มีต่อสภาพการจัดการศึกษา ศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดลำพูน ตามแนวการศึกษาอัลดอร์ฟสำหรับเด็กพิเศษ ใน 10 ประเด็น ดังนี้

- 1) การเปลี่ยนแปลงของเด็กพิเศษ
- 2) การเปลี่ยนแปลงของผู้ดูแล
- 3) การเปลี่ยนแปลงของครู
- 4) สภาพห้องเรียน
- 5) สภาพอาคารสถานที่
- 6) กิจกรรมการเรียนการสอน
- 7) การมีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียนการสอน
- 8) สื่อ สิ่งอำนวยความสะดวก
- 9) ข้อมูลที่ได้รับเกี่ยวกับการศึกษาอัลดอร์ฟสำหรับเด็กพิเศษ จากศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดลำพูน และ
- 10) การให้บริการของครูและบุคลากรทางการศึกษา ศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดลำพูน

ใช้วิธีการวิเคราะห์ข้อมูลด้วยการหาค่าเฉลี่ย (μ) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (σ) และนำเสนอในรูปแบบตารางประกอบการบรรยายสำหรับแบบสอบถามปลายเปิด ผู้วิจัยใช้วิธีการวิเคราะห์เชิงเนื้อหา (Content Analysis)

ตารางที่ 4.16 ค่าเฉลี่ยและค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ความพึงพอใจของครู ที่มีต่อการจัดการศึกษา ศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดลำพูน ตามแนวการศึกษาวอลดอร์ฟสำหรับเด็กพิเศษ โดยรวม 10 ประเด็น

ประเด็น	μ	σ	แปลผล
1. การเปลี่ยนแปลงของเด็กพิเศษ	4.62	0.51	มากที่สุด
2. การเปลี่ยนแปลงของผู้ดูแล	4.77	0.44	มากที่สุด
3. การเปลี่ยนแปลงของครู	5.00	0.00	มากที่สุด
4. สภาพห้องเรียน	5.00	0.00	มากที่สุด
5. สภาพอาคารสถานที่	4.77	0.44	มากที่สุด
6. กิจกรรมการเรียนการสอน	5.00	0.00	มากที่สุด
7. การมีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียนการสอน	4.85	0.38	มากที่สุด
8. สื่อ สิ่งอำนวยความสะดวก	4.77	0.44	มากที่สุด
9. ข้อมูลที่ได้รับเกี่ยวกับการศึกษาวอลดอร์ฟสำหรับเด็กพิเศษ จากศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดลำพูน	4.77	0.44	มากที่สุด
10. การให้บริการของครูและบุคลากรทางการศึกษาศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดลำพูน	5.00	0.00	มากที่สุด
เฉลี่ยรวม	4.85	0.24	มากที่สุด

จากตารางที่ 4.16 พบว่า ภาพรวมครูมีความพึงพอใจต่อการจัดการศึกษา ศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดลำพูน ตามแนวการศึกษาวอลดอร์ฟสำหรับเด็กพิเศษ ในระดับมากที่สุด ($\mu = 4.85$, $\sigma = 0.24$) เมื่อพิจารณาแต่ละรายการ พบว่า ครูทุกคนมีความพึงพอใจต่อการเปลี่ยนแปลงของครู สภาพห้องเรียน กิจกรรมการเรียนการสอน และการให้บริการของครู และบุคลากรทางการศึกษาศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดลำพูน ในระดับมากที่สุด ($\mu = 5.00$, $\sigma = 0.00$) รองลงมาได้แก่การมีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียนการสอน การเปลี่ยนแปลงของผู้ดูแล สภาพอาคารสถานที่ สื่อ สิ่งอำนวยความสะดวก และข้อมูลที่ได้รับเกี่ยวกับการศึกษาวอลดอร์ฟสำหรับเด็กพิเศษ จากศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดลำพูน ในระดับมากที่สุด ($\mu = 4.85$ และ 4.77 , $\sigma = 0.38$ และ 0.44) ตามลำดับ

ผลการวิเคราะห์จากคำถามปลายเปิด จากการสนทนากลุ่ม (Focus Group) ครูให้ความเห็นหลากหลาย ดังนี้

1. การเปลี่ยนแปลงของเด็กพิเศษ

มีผู้ตอบ 4 คน จาก 13 คน คิดเป็นร้อยละ 30.77 มีความเห็นว่า เด็กพิเศษทุกคน มีการเปลี่ยนแปลงไปในทิศทางที่ก้าวหน้าทุกด้าน ทั้งด้านร่างกาย จิตใจ-อารมณ์ สังคม สติปัญญา และจิตวิญญาณ

“...การเปลี่ยนแปลงของเด็กที่เห็นได้ชัดก็คือ เมื่อก่อนเด็กส่วนใหญ่จะไม่ค่อยยอมแบ่งปันสิ่งของให้กับเพื่อนร่วมห้องไม่มีความรับผิดชอบ ไม่ตรงต่อเวลา ไม่รู้จักการรอคอย หงุดหงิดง่าย อารมณ์แปรปรวน ไม่ยอมเล่นกับคนอื่น เดียวนี้มีความรับผิดชอบมากขึ้น รู้หน้าที่ของตนเอง รู้จักแบ่งปันสิ่งของให้กับคนรอบข้างยิ้มแย้มแจ่มใส ไม่หงุดหงิดง่าย มีสมาธิจดจ่อกับสิ่งที่ทำ สามารถอยู่กับผู้อื่นได้...” (ครู: กลุ่มสนทนาผู้บริหาร ครู วันที่ 29 มีนาคม 2561)

“...ตอนนี้นักเรียนของเราทุกคนเคลื่อนไหวร่างกายอิสระขึ้น มีสุขภาพร่างกายแข็งแรง และสามารถสื่อสารกับคนรอบข้างได้ดีขึ้น จากที่เมื่อก่อนเคลื่อนไหวร่างกายช้า สุขภาพร่างกายไม่แข็งแรง ไม่ให้ความร่วมมือในการทำกิจกรรม...” (ครู: กลุ่มสนทนาผู้บริหาร ครู วันที่ 29 มีนาคม 2561)

2. การเปลี่ยนแปลงของผู้ดูแล

มีผู้ตอบ 5 คน จาก 13 คน คิดเป็นร้อยละ 38.46 มีความเห็นว่า ครูทุกคน มีการเปลี่ยนแปลงเป็นไปในทิศทางที่ก้าวหน้าทุกด้าน ทั้งด้านร่างกาย จิตใจ-อารมณ์ สังคม สติปัญญา และจิตวิญญาณ

“...สิ่งที่ผมประทับใจมากที่สุด คือ ผู้ดูแลของเราทุกคนมีความสามารถในการทำงานกับเด็กพิเศษโดยใช้การศึกษาวอลดอร์ฟสำหรับเด็กพิเศษเป็นฐาน ซึ่งผมคิดว่ามีประโยชน์ต่อเด็กพิเศษเป็นอย่างยิ่ง...” (ครู: กลุ่มสนทนาผู้บริหาร ครู วันที่ 29 มีนาคม 2561)

“...ผู้ดูแลเด็กพิเศษของเราหลังจากที่ได้เข้าร่วมโครงการและอบรมบ่อย ๆ ก็สามารถจัดกิจกรรมให้กับลูกที่บ้านได้เป็นอย่างดี...” (ครู: กลุ่มสนทนาผู้บริหาร ครู วันที่ 29 มีนาคม 2561)

3. การเปลี่ยนแปลงของครู

มีผู้ตอบ 5 คน จาก 13 คน คิดเป็นร้อยละ 38.46 มีความเห็นว่า ครูทุกคน มีการเปลี่ยนแปลงเป็นไปในทิศทางที่ก้าวหน้าทุกด้าน ทั้งด้านร่างกาย จิตใจ-อารมณ์ สังคม สติปัญญา และจิตวิญญาณ

“...พื้มีความสุขที่เห็นการเติบโตของศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดลำพูน ในทุกๆ ด้าน พวกเราผ่านการบ่มเพาะกันมาพอสมควร เรามีผู้บริหารที่มีวิสัยทัศน์ ทันทสมัย ใจกว้าง มีครูที่มีความพร้อมที่จะเปลี่ยนแปลงและพัฒนาตนเอง เพื่อให้สามารถทำงานกับเด็กและผู้ดูแลได้เป็น อย่างดี พวกเราหลายคนมีความพร้อมที่จะก้าวไปสู่การถ่ายทอดประสบการณ์ให้กับผู้อื่นแล้ว...” (ครู: กลุ่มสนทนาผู้บริหาร ครู วันที่ 29 มีนาคม 2561)

“...สิ่งที่ผมประทับใจมากที่สุดคือครูของเราทุกคนมีความสามารถในการทำงาน กับเด็กพิการโดยใช้การศึกษาวอลดอร์ฟสำหรับเด็กพิเศษ เป็นฐาน ซึ่งผมคิดว่าคุณสมบัติดังกล่าว เหมาะสมกับครูศูนย์การศึกษาพิเศษเป็นอย่างยิ่ง...” (ครู: กลุ่มสนทนาผู้บริหาร ครู วันที่ 29 มีนาคม 2561)

“...ครูเราไม่สามารถจัดการเรียนการสอนสำหรับเด็กที่มีสภาพความพิการรุนแรง ได้ เพราะไม่มีประสบการณ์ แต่เดี๋ยวนี้นี้เมื่อได้เข้าร่วมโครงการและอบรมบ่อย ๆ ก็สามรถจัดกิจกรรม ได้เป็นอย่างดี...” (ครู: กลุ่มสนทนาผู้บริหาร ครู วันที่ 29 มีนาคม 2561)

4. สภาพห้องเรียน

มีผู้ตอบ 6 คน จาก 13 คน คิดเป็นร้อยละ 46.15

ห้องเรียนสะอาด สวย สะดวก ปลอดภัย

“...ห้องเรียนมีการจัดมุมต่าง ๆ เป็นระเบียบเรียบร้อย สีสันสวยงาม น่าอยู่...” (ครู: กลุ่มสนทนาผู้บริหาร ครู วันที่ 30 มีนาคม 2561)

ห้องเรียนปลูกฝังลักษณะนิสัยที่ดี

“...ในห้องเรียนเรามีชั้นวางของ ที่แขวนหมวก ให้ความรู้สึกรักใช้และ อยากรักษาของ โดยเฉพาะเด็กๆ นักเรียน...” (ครู: กลุ่มสนทนาผู้บริหาร ครู)

5. สภาพอาคารสถานที่

มีผู้ตอบ 5 คน จาก 13 คน คิดเป็นร้อยละ 38.46

ความสะอาด สวยงาม สะดวก ปลอดภัยของอาคารสถานที่

“...สภาพบริเวณอาคารสถานที่ของศูนย์เรามีความโดดเด่น เป็นเอกลักษณ์ ไม่เหมือนใครเพราะเราให้ความสำคัญกับการดูแลรักษาให้สะอาด ร่มรื่นอยู่เสมอ...” (ครู: กลุ่มสนทนาผู้บริหาร ครู วันที่ 29 มีนาคม 2561)

สถานที่ของศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดลำพูน เป็นแหล่งเรียนรู้ที่เป็น ธรรมชาติ

“...ประทับใจและชอบตรงที่มาทำงาน แล้วให้ความรู้สึกเหมือน อยู่ท่ามกลางธรรมชาติ...” (ครู: กลุ่มสนทนาผู้บริหาร ครู วันที่ 30 มีนาคม 2561)

“...เวลาทำงานแล้วรู้สึกอยากพัก ก็จะไปเดินเล่นตรงสนามหญ้า มองออกไปดูต้นไม้ ดอกไม้ และบ่อน้ำ ให้รู้สึกผ่อนคลาย...” (ครู: กลุ่มสนทนาผู้บริหาร ครูวันที่ 29 มีนาคม 2561)

6. กิจกรรมการเรียนการสอน

มีผู้ตอบ 4 คน จาก 13 คน คิดเป็นร้อยละ 30.77

ตารางเวลาในการทำกิจกรรมในแต่ละวันมีความแน่นอนต่อเนื่องและสม่ำเสมอ

“...เรามีกระบวนการขั้นตอนการสอนประจำห้องแต่ละห้องเปรียบเหมือนตารางเวลาสอน ทำซ้ำๆ เวลาเดิมทุกวัน ทำจนจำและนำนักเรียนสู่กระบวนการต่างๆ ได้...” (ครู: กลุ่มสนทนาผู้บริหาร ครู วันที่ 30 มีนาคม 2561)

“...ตั้งแต่เคารพธงชาติ สวดมนต์ไหว้พระครูและนักเรียนสนทนาร่วมกันในห้องพระ แล้วก็เริ่มทำกิจกรรมในห้องเรียนแต่ละห้อง คือมีขั้นตอนที่ชัดเจน สม่ำเสมอ...” (ครู: กลุ่มสนทนาผู้บริหาร ครู วันที่ 29 มีนาคม 2561)

มีความเกี่ยวข้องสัมพันธ์กับฤดูกาล ความเป็นอยู่ และวัฒนธรรมของชุมชน

“...แต่ละสัปดาห์จะมีหน่วยการจัดการเรียนรู้ที่สัมพันธ์กับประเพณี ฤดูกาลของชุมชนเรา ให้เด็กได้มีโอกาสเรียนรู้...” (ครู: กลุ่มสนทนาผู้บริหาร ครู วันที่ 30 มีนาคม 2561)

เด็กพิเศษได้ลงมือปฏิบัติจริง

“...หนูคิดว่าการจัดการเรียนการสอนในห้องเรียนเรานั้น มีการฝึกเด็กให้ได้ลงมือทำ เช่น ทำนา ปลูกต้นไม้ ทำปุ๋ยหมัก หรือว่าทำอาหาร...” (ครู: กลุ่มสนทนาผู้บริหาร ครู วันที่ 29 มีนาคม 2561)

7. การมีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียนการสอน

มีผู้ตอบ 6 คน จาก 13 คน คิดเป็นร้อยละ 46.15

“...เพราะว่าทั้งครูหลัก ครูรอง แล้วก็ทั้งผู้ดูแลได้มีโอกาสเข้ามาทำกิจกรรมด้วยกันในห้องจนครบตามกระบวนการของเรา...” (ครู: กลุ่มสนทนาผู้บริหาร ครู วันที่ 30 มีนาคม 2561)

“...ผู้ดูแลเองก็มีส่วนร่วมในการวางแผนแล้วก็ช่วยเตรียมอุปกรณ์จัดกิจกรรมการเรียนการสอนด้วย...” (ครู: กลุ่มสนทนาผู้บริหาร ครู วันที่ 30 มีนาคม 2561)

8. สื่อ สิ่งอำนวยความสะดวก

มีผู้ตอบ 5 คน จาก 13 คน คิดเป็นร้อยละ 38.46

สื่อ สิ่งอำนวยความสะดวกเป็นสื่อที่มาจากธรรมชาติ สามารถหาได้ในท้องถิ่น

“...แม่ของเด็กนักเรียนนำไม้ไผ่ต้นหลังบ้านมาทำอึดอ้อยให้น้องหัดเดิน แม่ก็บอกว่าดีใจมากตอนนี้น้องเดินได้แล้ว...” (ครู: กลุ่มสนทนาผู้บริหาร ครู วันที่ 29 มีนาคม 2561)

“...สื่อที่เรานำมาใช้มันหาได้ทั่วไปในบริเวณพื้นที่หรือท้องถิ่นเรา แทบไม่ต้องไปหาซื้อ อย่างดินเหนียว ชี้ผึ้ง หรือว่าสิ่งของต่างๆ ทุกอย่างทำมาจากวัสดุธรรมชาติ อย่างลูกบอลไม้ลูกบอลหวาย ชาม หรือแม้กระทั่งหมวกที่มาจากกาจกสาน...”
(ครู: กลุ่มสนทนาผู้บริหาร ครู วันที่ 30 มีนาคม 2561)

สื่อมีความหลากหลาย สร้างสรรค์จินตนาการ

“...สื่อการจัดการเรียนการสอนเราไม่ได้มีเฉพาะสื่อที่ใช้ในการเรียนในห้อง แต่ยังมีสื่อของเล่น สื่อที่เป็นของจริงที่เราเห็นกันอย่างเสื่อ โต๊ะ เก้าอี้ มีชั้นไม้วางของ มีเครื่องดนตรีหลายประเภท ที่หาได้ทั่วไปในบ้าน ในชุมชน...” (ครู: กลุ่มสนทนาผู้บริหาร ครู วันที่ 30 มีนาคม 2561)

“...อย่างเช่น ตุ๊กตาคนหรือรูปวาดที่ไม่มีหน้าตาผมคิดว่านักเรียนคงจะจินตนาการว่าเป็นพ่อ แม่ หรือคนใกล้ชิดกับเขาบ้างแหละครับ...” (ครู: กลุ่มสนทนาผู้บริหาร ครู วันที่ 29 มีนาคม 2561)

9. ข้อมูลที่ได้รับเกี่ยวกับการศึกษาออลดอร์ฟสำหรับเด็กพิเศษ

มีผู้ตอบ 4 คน จาก 13 คน คิดเป็นร้อยละ 30.77

ได้รับข้อมูลใหม่ที่เป็นปัจจุบัน

“...ที่เราเข้าไปทำกิจกรรมในห้องพระทุกวัน ก็ได้ร่วมกันพูดคุยแจ้งข่าวสารเกี่ยวกับการทำงานให้ทราบด้วยกัน เช่น กำหนดวันส่งงาน หรือขั้นตอนกิจกรรมต่าง ๆ...” (ครู: กลุ่มสนทนาผู้บริหาร ครู วันที่ 30 มีนาคม 2561)

“...มีการจัดแหล่งให้ข้อมูลทั่วบริเวณศูนย์ อย่างจัดป้ายนิเทศเกี่ยวกับการศึกษาแนวออลดอร์ฟและมุมหนังสือในแต่ละห้อง...” (ครู: กลุ่มสนทนาผู้บริหาร ครู วันที่ 30 มีนาคม 2561)

เป็นเรื่องที่เหมาะสมกับผู้เกี่ยวข้อง

“...ผู้ดูแล คนใกล้ชิดกับเด็กๆ ก็ควรจะได้รับข้อมูลเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนด้วย เพื่อให้เค้าสามารถนำไปใช้กับเด็กที่บ้าน เราต้องให้ความสำคัญตรงนี้ด้วย...” (ผู้บริหาร: กลุ่มสนทนาผู้บริหาร ครูวันที่ 30 มีนาคม 2561)

10. การให้บริการของบุคลากรทางการศึกษา ศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดลำพูน
มีผู้ตอบ 6 คน จาก 13 คน คิดเป็นร้อยละ 46.15

มีความสามัคคี ทำงานเป็นระบบมีภาวะผู้นำและผู้ตามที่ดี

“...ทุกคนทำงานตามระบบงานของศูนย์โดยเฉพาะผู้อำนวยการที่ลงมือทำเป็นตัวอย่างให้พวกเราเห็น ท่านเดินทางสายกลาง ไม่ดิ่งและไม่หย่อนเกินไปทำให้การทำงานของคนในศูนย์มีบรรยากาศที่ดี...” (ครู: กลุ่มสนทนาผู้บริหาร ครู วันที่ 30 มีนาคม 2561)

“...คำตอบที่ได้รับส่วนใหญ่จากผู้ปกครองทำให้เราภูมิใจที่ได้มาเป็นครูศูนย์ค่ะ เขาชื่นชมการทำงานของเราที่เราตั้งใจ ร่วมไม้ร่วมมือกันทำงานเพื่อลูกของเขา...” (ครู: กลุ่มสนทนาผู้บริหาร ครู วันที่ 30 มีนาคม 2561)

มีความอดทน มีน้ำใจ เสียสละ เอื้อเฟื้อเผื่อแผ่

“...ศูนย์ลำพูนเราอยู่กันเหมือนพี่เหมือนน้อง ให้ความช่วยเหลือกันและกันเสมอ เวลาที่มีกิจกรรมช่วยกันคนละไม้คนละมือ จนทำให้งานนั้นสำเร็จไปด้วยดี...” (ครู: กลุ่มสนทนาผู้บริหาร ครู วันที่ 30 มีนาคม 2561)

มีความมุ่งมั่นตั้งใจในการทำงาน มีความรับผิดชอบ

“...ทุกคนตั้งใจทำงานตามหน้าที่ของตัวเอง ครูบางคนมีความสามารถพิเศษต่างกัน มีความมั่นใจ บางคนสามารถแก้ไขปัญหาเฉพาะหน้าได้ดี พอดูรวม ๆ แล้วก็เป็นที่ เป็นเหมือนเอกลักษณ์ของตัวเอง แต่ทั้งหมดก็ทำให้เพื่อเด็กพิเศษเหมือนกัน...” (ครู: กลุ่มสนทนาผู้บริหาร ครู วันที่ 30 มีนาคม 2561)

มีความรู้ความสามารถในงาน

“...ทุกคนมีความรู้ความสามารถในงานของตัวเองอยู่แล้ว สำหรับบางคนที่ไม่มีความรู้ในงานที่รับผิดชอบก็มีความพยายามที่จะขวนขวาย ค้นคว้า หาข้อมูลผมขอชมเชยพวกเราทุกคน...” (ผู้บริหาร: กลุ่มสนทนาผู้บริหาร ครู วันที่ 30 มีนาคม 2561)

การเลิกจัดการศึกษาตามแนวการศึกษาออลตอร์ฟสำหรับเด็กพิเศษ

มีผู้ตอบ 6 คน จาก 13 คน คิดเป็นร้อยละ 46.15 มีความเห็นว่า ครูส่วนใหญ่มีความต้องการให้ศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดลำพูน ใช้การศึกษาวอลตอร์ฟสำหรับเด็กพิเศษแบบนี้ต่อไป โดยให้เหตุผลว่าเด็กพิเศษ ผู้ดูแลและตนเองมีการเปลี่ยนแปลงที่ดีขึ้นในทุกด้าน ครูมีความรู้ความเข้าใจ และมีประสบการณ์ที่ดีกับการศึกษาวอลตอร์ฟสำหรับเด็กพิเศษ

“...ความเป็นจริงแล้วก็ไม่มีเหตุผลอะไรที่จะเลิกครับ ก็ในเมื่อตอนนี้รู้แล้วว่าต้องจัดการเรียนการสอนให้ลูกเด็กพิเศษของเราอย่างไร...” (ครู: กลุ่มสนทนาผู้บริหาร ครูวันที่ 29 มีนาคม 2561)

“...อยากให้ทำแบบนี้ต่อไปเรื่อยๆ เพราะดิฉันสังเกตเห็นว่าทุกคนมีความสุข ทั้งพ่อ ทั้งแม่ ทั้งญาติพี่น้องของเด็ก เราในฐานะเป็นครูก็รู้สึกปลื้มอกปลื้มใจ ที่เขาดีขึ้น ไม่ใช่แค่ร่างกายของเขา แต่ทั้งอารมณ์จิตใจของเขาด้วย คนรอบข้าง คนใกล้ชิดเขาก็ยิ้มได้...” (ครู: กลุ่มสนทนาผู้บริหาร ครู วันที่ 30 มีนาคม 2561)

“...เราได้อบรม อดุส่าห์เก็บเกี่ยวความรู้เกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนแนววอลตอร์ฟนี้มาแล้ว ได้มีโอกาสนำมาใช้ก็เห็นว่าดี ก็น่าจะทำต่อไปนะครับ...” (ครู: กลุ่มสนทนาผู้บริหาร ครู วันที่ 30 มีนาคม 2561)

สิ่งที่ต้องการให้ศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดลำพูน เพิ่มเติมหรือปรับปรุง มีผู้ตอบ 5 คน จาก 13 คน คิดเป็นร้อยละ 38.46 มีความเห็นว่าครุมีความคิดเห็นที่คล้ายคลึงกันโดยเรียงลำดับสิ่งที่ต้องการให้ปรับปรุงจากมากไปหาน้อยมีดังนี้

1. พัฒนาครูให้มีความรู้ความสามารถในการทำวิจัยและการเป็นวิทยากรฝึกอบรม
2. การแปลหนังสือเกี่ยวกับหนังสือการศึกษาวอลดอร์ฟ
3. การจัดทำการศึกษาวิจัยรายกรณี (Case Study Research) ครบทุกครอบครัว
4. การจัดทำวีดิทัศน์เกี่ยวกับการศึกษารายกรณี
5. การพัฒนาครูศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดลำพูน ให้เป็นผู้จัดการรายกรณี (Case Management)

ภาพในอนาคตเกี่ยวกับศูนย์การศึกษาพิเศษประจำจังหวัดลำพูน มีผู้ตอบ 6 คน จาก 13 คน คิดเป็นร้อยละ 46.15 มีความเห็นว่า ครูส่วนใหญ่มีความคิดเห็นที่คล้ายคลึงกัน โดยเรียงลำดับภาพในอนาคตจากมากไปหาน้อยได้ดังนี้

1. ศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดลำพูน รักษามาตรฐาน การจัดการศึกษาตามแนวการศึกษาวอลดอร์ฟสำหรับเด็กพิเศษ ให้มีความยั่งยืนและพัฒนาต่อยอดต่อไปได้
2. พัฒนาครูของศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดลำพูน อย่างต่อเนื่องในการทำงานกับเด็กพิเศษ ตามแนวการศึกษาวอลดอร์ฟสำหรับเด็กพิเศษ จนสามารถเป็นผู้เชี่ยวชาญได้ในระดับประเทศจนถึงระดับนานาชาติ
3. พัฒนางานประจำสู่วิจัย
4. พัฒนาศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดลำพูน ให้เป็นองค์กรที่มีสมรรถภาพสูง มีการทำงานเป็นระบบ ครูและบุคลากรทางการศึกษามีคุณภาพ เป็นตัวอย่างได้ทั้งในระดับประเทศและระดับนานาชาติ
5. มีที่ปรึกษาด้านวิชาการที่ร่วมคิดร่วมทำงานกับครูและบุคลากรทางการศึกษาของศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดลำพูน
6. เป็นหน่วยฝึกอบรมครูหรือผู้ที่สนใจการศึกษาวอลดอร์ฟสำหรับเด็กพิเศษ ทั้งในระดับประเทศและระดับนานาชาติ
7. เป็นแหล่งเรียนรู้ ด้านการศึกษาวอลดอร์ฟสำหรับเด็กพิเศษ แก่ผู้ที่มีความสนใจจากข้อมูลดังกล่าวจะเห็นได้ว่า ครูของศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดลำพูน มีความเชื่อมั่นใจว่าการศึกษาวอลดอร์ฟสำหรับเด็กพิเศษ จะทำให้ศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดลำพูน เป็นผู้นำด้านการทำงานกับเด็กพิเศษ และต้องการพัฒนาและรักษามาตรฐาน

การทำงานโดยใช้การศึกษาวอลดอร์ฟ สำหรับเด็กพิเศษ จนทำให้ศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดลำพูนก้าวสู่ความเป็นองค์กรที่มีมาตรฐานระดับสูงเป็นตัวอย่างได้ เป็นแหล่งเรียนรู้ และแหล่งฝึกอบรมครูและบุคลากรทางการศึกษา และเป็นศูนย์กลางเครือข่ายด้านการศึกษา วอลดอร์ฟสำหรับเด็กพิเศษ ต่อไปทั้งในระดับชาติและระดับนานาชาติ

ตอนที่ 3.3 ผลการศึกษาความพึงพอใจของผู้ดูแล ที่มีต่อสภาพการจัดการศึกษาศูนย์ การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดลำพูน ตามแนวการศึกษาวอลดอร์ฟสำหรับเด็กพิเศษ

ตอนที่ 3.3.1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ดูแล

ข้อมูลทั่วไปของผู้ดูแล ประกอบด้วย เพศ อายุ ความสัมพันธ์กับเด็กพิเศษ วุฒิการศึกษา และอาชีพ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ การวิเคราะห์หาค่าความถี่ (Frequency) และค่าร้อยละ (Percentage) และนำเสนอในรูปแบบตารางประกอบการบรรยาย ดังรายละเอียดในตารางต่อไปนี้

ตารางที่ 4.17 จำนวนและร้อยละ ของผู้ดูแลจำแนกตามเพศ อายุ ความสัมพันธ์กับเด็กพิเศษ วุฒิการศึกษา และอาชีพ

ชื่อตัวแปรและระดับของตัวแปร	จำนวน	ร้อยละ
ยอดรวม	30	100.00
เพศ		
ชาย	6	20.00
หญิง	24	80.00
อายุ (ปี)		
20 – 29 ปี	2	6.66
30 – 39 ปี	7	23.33
40 – 49 ปี	11	36.69
ตั้งแต่ 50 ปีขึ้นไป	10	33.32
ความสัมพันธ์กับเด็กพิเศษ		
พ่อ	4	13.33
แม่	19	63.33
ย่า	1	3.34
ตา	2	6.66
ยาย	1	3.34
ปู่	3	10.00

ตารางที่ 4.17 (ต่อ)

ชื่อตัวแปรและระดับของตัวแปร	จำนวน	ร้อยละ
วุฒิการศึกษา		
ประถมศึกษา	11	36.67
มัธยมศึกษา	18	60.00
ปริญญาตรี	1	3.33
อาชีพ		
รับจ้างทั่วไป	6	20.00
ค้าขาย	6	20.00
เกษตรกร	2	6.66
รับราชการ	16	53.34

จากตารางที่ 4.17 พบว่า ผู้ดูแลส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง จำนวน 24 คน คิดเป็นร้อยละ 80.00 รองลงมาเป็นเพศชาย จำนวน 6 คน ร้อยละ 20.00

อายุของผู้ดูแล พบว่า ส่วนใหญ่จะอยู่ในกลุ่มอายุ 40-49 ปี จำนวน 11 คน คิดเป็นร้อยละ 36.69 รองลงมาอยู่ในกลุ่มอายุตั้งแต่ 50 ปีขึ้นไป จำนวน 10 คน คิดเป็นร้อยละ 33.32 กลุ่มอายุ 30-39 ปี จำนวน 7 คน คิดเป็นร้อยละ 23.33 และกลุ่มอายุ 20-29 ปี จำนวน 2 คน คิดเป็นร้อยละ 6.66

ความสัมพันธ์กับเด็กพิเศษ พบว่า ส่วนใหญ่เป็นแม่ จำนวน 19 คน คิดเป็นร้อยละ 63.33 รองลงมาเป็นพ่อ จำนวน 4 คน คิดเป็นร้อยละ 13.33 เป็นป้า จำนวน 3 คน คิดเป็นร้อยละ 10.00 เป็นตา จำนวน 2 คน คิดเป็นร้อยละ 6.66 และเป็นย่า และยายมีจำนวนเท่ากัน จำนวน 1 คน คิดเป็นร้อยละ 3.34

การศึกษา พบว่า ส่วนใหญ่จบการศึกษาระดับมัธยมศึกษา จำนวน 18 คน คิดเป็นร้อยละ 60.00 รองลงมาในระดับประถมศึกษา จำนวน 11 คน คิดเป็นร้อยละ 36.67 และระดับปริญญาตรี จำนวน 1 คน คิดเป็นร้อยละ 3.33

อาชีพ พบว่า ส่วนใหญ่รับราชการ จำนวน 16 คน คิดเป็นร้อยละ 53.34 รองลงมา รับจ้างทั่วไป และค้าขายมีจำนวนเท่ากัน จำนวน 6 คน คิดเป็นร้อยละ 20.00 และเกษตรกร จำนวน 2 คน คิดเป็นร้อยละ 6.66

ตอนที่ 3.3.2 ความพึงพอใจของผู้ดูแล ที่มีต่อสภาพการจัดการศึกษา ศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดลำพูน ตามแนวการศึกษาวอลดอร์ฟสำหรับเด็กพิเศษ

การวิเคราะห์ความพึงพอใจของผู้ดูแล ที่มีต่อสภาพการจัดการศึกษา ศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดลำพูน ตามแนวการศึกษาวอลดอร์ฟสำหรับเด็กพิเศษ

ใน 10 ประเด็น ดังนี้ 1) การเปลี่ยนแปลงของเด็กพิเศษ 2) การเปลี่ยนแปลงของผู้ดูแล 3) ครูและบุคลากรทางการศึกษาของศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดลำพูน 4) สภาพห้องเรียน 5) สภาพอาคารสถานที่ 6) กิจกรรมการจัดการเรียนการสอน 7) การมีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียนการสอน 8) การนำกิจกรรมการจัดการเรียนการสอนไปใช้ที่บ้าน 9) สื่อ สิ่งอำนวยความสะดวก และ 10) ข้อมูลที่ได้รับจากศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดลำพูน โดยใช้การวิเคราะห์หาค่าเฉลี่ย (μ) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (σ) และนำเสนอในรูปแบบตารางประกอบการบรรยาย สำหรับแบบสอบถาม ปลายเปิด ผู้วิจัยใช้วิธีการวิเคราะห์เชิงเนื้อหา (Content Analysis) ปรากฏดังตารางต่อไปนี้

ตารางที่ 4.18 ค่าเฉลี่ยและค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ผลการวิเคราะห์ข้อมูลความพึงพอใจของผู้ดูแล ที่มีต่อการจัดการศึกษาศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดลำพูน ตามแนวทางการศึกษา วอลดอร์ฟสำหรับเด็กพิเศษ

ประเด็น	μ	σ	แปลผล
1. การเปลี่ยนแปลงของเด็กพิเศษ	4.87	0.35	มากที่สุด
2. การเปลี่ยนแปลงของผู้ดูแล	4.93	0.25	มากที่สุด
3. ครูและบุคลากรทางการศึกษาของ ศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดลำพูน	4.83	0.38	มากที่สุด
4. สภาพห้องเรียน	4.80	0.41	มากที่สุด
5. สภาพอาคารสถานที่	4.80	0.41	มากที่สุด
6. กิจกรรมการจัดการเรียนการสอน	4.83	0.38	มากที่สุด
7. การมีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียน การสอน	4.87	0.35	มากที่สุด
8. การนำกิจกรรมการจัดการเรียนการสอน ไปใช้ที่บ้าน	4.93	0.25	มากที่สุด
9. สื่อ สิ่งอำนวยความสะดวก	4.83	0.38	มากที่สุด
10. ข้อมูลที่ได้รับจากศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดลำพูน เกี่ยวกับการศึกษา วอลดอร์ฟสำหรับเด็กพิเศษ	4.87	0.35	มากที่สุด
เฉลี่ยรวม	4.86	0.32	มากที่สุด

จากตารางที่ 4.18 พบว่า ภาพรวมผู้ดูแลมีความพึงพอใจต่อการจัดการศึกษา ศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดลำพูนตาม แนวการศึกษาออนไลน์สำหรับเด็กพิเศษ ในระดับมากที่สุด ($\mu = 4.86, \sigma = 0.32$) เมื่อพิจารณาแต่ละรายการ พบว่า ผู้ดูแลทุกคนมีความพึงพอใจการเปลี่ยนแปลงของผู้ดูแล และการนำกิจกรรมการเรียนการสอนไปใช้ที่บ้านในระดับมากที่สุด ($\mu = 4.93, \sigma = 0.25$) รองลงมาได้แก่การเปลี่ยนแปลงของเด็กพิเศษ การมีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียนการสอน และข้อมูลที่ได้รับจากศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดลำพูน เกี่ยวกับการศึกษาออนไลน์สำหรับเด็กพิเศษ ในระดับมากที่สุดเช่นเดียวกัน ($\mu = 4.87, \sigma = 0.35$)

ผลการวิเคราะห์จากคำถามปลายเปิด จากการสนทนากลุ่ม (Focus Group) ผู้ดูแลให้ความเห็นหลากหลาย มีดังนี้

1. การเปลี่ยนแปลงของเด็กพิเศษ

มีผู้ตอบ 14 คน จาก 30 คน คิดเป็นร้อยละ 46.66 มีความเห็นว่า เด็กพิเศษทุกคนมีการเปลี่ยนแปลงไปในทิศทางที่ก้าวหน้าทุกด้าน ได้แก่ ด้านร่างกาย ด้านจิตใจ-อารมณ์ ด้านสังคม ด้านสติปัญญา และด้านจิตวิญญาณ ดังคำพูดของผู้ดูแล อาทิ

“...เมื่อก่อนที่แม่จะพาน้องมา ไม่เคยคิดว่าน้องจะมีพัฒนาการที่ดีขึ้นอย่างเห็นได้ชัด อย่างเรื่องร่างกายของน้อง แรก ๆ น้องเดินไม่ได้เลย พอมาที่ศูนย์ครูสอนการเคลื่อนไหวปัจจุบันน้องสามารถเดินได้อย่างคล่องแคล่ว เวลาทำกิจกรรมก็ทำได้ อารมณ์จะไม่เสียเหมือนเมื่อก่อน แล้วเมื่อก่อนก็ไม่สามารถเล่นกับเพื่อนได้ เพราะชอบแย่งสิ่งของ ของเพื่อนไม่รู้จัดการแย่งปิ่น ทำให้แม่เครียดมากเวลาพาลูกไปเล่นกับเพื่อน ๆ แต่พอมาที่ศูนย์การศึกษาพิเศษเห็นเพื่อนเล่นด้วยกันโดยที่ไม่แย่งของกัน ปัจจุบันน้องเล่นกับคนอื่นได้ แย่งสิ่งของ ของคนอื่นน้อยลง...” (ผู้ดูแลคนที่ 1 วันที่ 10 ม.ค. 2561)

“...แม่สังเกตจากตอนวันหยุดช่วงเทศกาลแม่พาน้องไปบ้านย่าที่ต่างจังหวัด ระหว่างทางก็ผ่านวัด น้องเห็นวัดแล้วน้องก็ยกมือไหว้ แม่ประหลาดใจว่าลูกทำไม่รู้ว่า เป็นวัดแล้วยกมือไหว้ แล้วลองมาคิดทบทวน พบว่าครูได้สอนเรื่องวัด และช่วงวันสำคัญทางศาสนา ครูได้พาแม่และน้องไปทำกิจกรรมที่วัด และที่ประหลาดใจอีกอย่างก็คือ พอไปถึงบ้านย่า ลงรถบัส น้องก็จะยกมือไหว้ทุกคนโดยที่แม่ไม่ต้องบอก...” (ผู้ดูแลคนที่ 2 วันที่ 10 ม.ค. 2561)

“...เมื่อก่อนโน้นพาน้องมาที่ศูนย์การศึกษาพิเศษ พอเห็นทางเข้าศูนย์ก็จะร้องไห้ทันทีและกรี๊ดร้องเสียงดัง แต่ตอนนี้น้องมาที่ศูนย์จะไม่ร้องไห้ แล้วก็ยกมือไหว้ลูกกับแม่ที่มาส่ง จากนั้นก็เดินเข้าห้องเรียนเอง ส่วนการพูดเมื่อก่อนน้องจะพูดเป็นภาษาของตนเอง แต่พอมาเรียนที่นี่ได้ฟังครูเล่านิทานทำกิจกรรมต่าง ๆ ที่ใช้ภาษา น้องสามารถพูดเป็นคำที่มีความหมายได้บ้าง เวลาบอกรอคอย สามารถรอได้ จากที่เมื่อก่อนไม่สามารถรอได้

จะวิ่งอย่างเดียว ปัจจุบันลุ่มพอลงใจมากกับพฤติกรรมที่เปลี่ยนไปในทางที่ดีของน้อง...”
(ผู้ดูแลคนที่ 20 วันที่ 11 ม.ค. 2561)

2. การเปลี่ยนแปลงของผู้ดูแล

มีผู้ตอบ 16 คน จาก 30 คน คิดเป็นร้อยละ 53.33 มีความเห็นว่า ผู้ดูแลทุกคนเปลี่ยนแปลงไปในทิศทางที่ก้าวหน้าขึ้นทุกด้าน ได้แก่ ด้านร่างกาย ด้านจิตใจ-อารมณ์ ด้านสังคม ด้านสติปัญญา และด้านจิตวิญญาณ

“...มีความเครียดลดลง เนื่องจากมาเจอผู้ปกครองที่พาลูกเขามาที่ศูนย์การศึกษาพิเศษเหมือนกัน ได้แลกเปลี่ยน พูดคุยกัน ให้กำลังใจกัน รวมถึงแนะนำในสิ่งที่เป็ประโยชน์กับลูกก็ทำให้คลายความกังวลลงไปมาก...” (ผู้ดูแลคนที่ 14 วันที่ 16 ม.ค. 2561)

“...แม่ดีใจ ที่ได้พาลูกมาที่ศูนย์การศึกษาพิเศษเพราะไม่ใช่แต่ลูกเท่านั้นที่มีการเปลี่ยนแปลง แม้แต่แม่ก็เกิดการเปลี่ยนแปลง อย่างแรกคือแม่ดูแลสุขภาพของตัวเองดีขึ้น เพราะแม่เคยได้ยื่นวิทยากรที่ศูนย์บอกว่า “...ลูกจะดี ก็เพราะแม่ดี...” แม่จึงหันมาดูแลตัวเองมากขึ้น และอีกอย่างคือแม่มีความกล้าที่จะเล่าเรื่องราวเกี่ยวกับลูกให้กับคนอื่นฟังจากการที่ศูนย์ได้ให้โอกาสแม่เป็นวิทยากร...” (ผู้ดูแลคนที่ 19 วันที่ 25 ม.ค.2561)

“...เมื่อก่อนคิดว่าการมีลูกพิการเป็นเวรกรรมของพ่อแม่ แต่พอพาลูกมาที่ศูนย์ฯ ทำให้เปลี่ยนความคิดสิ่งที่ไม่ใช่เวรกรรม แต่เป็นบททดสอบที่ทำให้พ่อแม่เจอสิ่งที่ดีๆ รู้จักข้อดีของตัวเอง นั่นก็คือความอดทนของตนเอง ทำให้เจอผู้บริหาร เจอครู คนที่ดีดูแลเอาใจใส่ลูกของพ่อแม่หลังจากวันนั้นเป็นต้นมา พ่อแม่ก็เปลี่ยนความคิดไปเลย...” (ผู้ดูแลคนที่ 4 วันที่ 12 ม.ค. 2561)

3. ครูและบุคลากรทางการศึกษาของศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดลำพูน

มีผู้ตอบ 15 คน จาก 30 คน คิดเป็นร้อยละ 50.00

การยอมรับเด็กพิเศษ

“...ครูมีความเป็นกันเองไม่ถือเนื้อถือตัว ไม่รังเกียจเด็ก เวลากินข้าวก็กินด้วยกันไม่พูดเสียงดังหรือดุด่าเด็ก สอนด้วยความเต็มใจ...” (ผู้ดูแลคนที่ 1 วันที่ 10 ม.ค. 2561)

ครูและบุคลากรทางการศึกษามีการทำงานเป็นทีม มีการทำงานเป็นระบบ มีภาวะผู้นำและผู้ตามที่ดี

“...การจัดกิจกรรมของครู ครูจะช่วยกันคนละไม้คนละมือ อย่างเช่นการเตรียมอาหารกลางวัน จะมีครูไปเตรียมสถานที่ ครูไปเตรียมถ้วยชาม ครูไปเตรียมอาหาร และครูที่พานักเรียนล้างมือเพื่อทานข้าว แม้ว่ามันเป็นระเบียบเรียบร้อยดีแล้วก็ไม่ค่อยเห็นครูใช้คำสั่งแต่จะลงมือทำและช่วยกัน...” (ผู้ดูแลคนที่ 9 วันที่ 10 ม.ค. 2561)

ครูและบุคลากรทางการศึกษามีความอดทน มีน้ำใจ เสียสละ เอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ดูแลเอาใจใส่เด็กพิเศษ และผู้ดูแลเป็นอย่างดี

“...ครูดูแลเอาใจใส่นักเรียนเหมือนลูกหลาน ญาติพี่น้องด้วยกันยังไม่ดูแลถึงขนาดนี้เลย ประทับใจที่สุดก็คือแม่จะมาศูนย์การศึกษาพิเศษ แต่ไม่มีรถ โทรมาลาครู ครูบอกว่าไม่เป็นไร จะขับรถไปรับแม่ที่บ้าน...” (ผู้ดูแลคนที่ 1 วันที่ 10 ม.ค. 2561)

ความสุภาพเรียบร้อย สงบเสงี่ยม มีความมุ่งมั่นตั้งใจในการทำงาน

“...ครูใจเย็น พุดเพราะ ไม่ตะโกนโหวกเหวกเสียงดัง ในการทำกิจกรรมกับเด็ก ถ้าเด็กทำไม่ได้จะค่อยๆ ช่วยเหลือ ไม่ได้ดุดำเด็ก...” (ผู้ดูแลคนที่ 1 วันที่ 10 ม.ค. 2561)

ความรู้ความสามารถในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน

“...เวลาแม่สงสัยในเรื่องของการดูแลลูก ครูจะมีคำตอบให้แม่เสมอ อธิบายได้ดี ด้วยทำให้แม่เข้าใจง่าย...” (ผู้ดูแลคนที่ 5 วันที่ 10 ม.ค. 2561)

4. สภาพห้องเรียน

มีผู้ตอบ 13 คน จาก 30 คน คิดเป็นร้อยละ 43.33

ห้องเรียนสะอาดสวย สะดวก ปลอดภัย

“...สีผนังห้องเรียนเป็นสีอ่อนๆ เหมือนบุยเมฆบนท้องฟ้ามีแสงแดดส่องสว่าง ไม่ต้องเปิดไฟ เห็นแล้วสบายตา กลิ่นหอมอากาศถ่ายเทสะดวก โถงกว้างไม่รกรุงรังวางของได้เป็นระเบียบเรียบร้อย...” (ผู้ดูแลคนที่ 6 วันที่ 10 ม.ค. 2561)

ห้องเรียนมีบรรยากาศเหมือนบ้าน เหมาะสมกับเด็กและเป็นการสร้างนิสัยที่ดีให้กับเด็กพิเศษ

“...แม้ว่า ห้องเรียนของคุณจะมีการจัดมุมต่างๆ เหมือนบ้าน มีมุมกินข้าว มุมของเล่นให้น้องมีที่แขวนหมวก...” (ผู้ดูแลคนที่ 2 วันที่ 10 ม.ค. 2561)

ห้องเรียนส่งเสริมการเรียนรู้และฝึกนิสัยที่ดีของเด็กพิเศษ

“...มีที่แขวนหมวก เวลานั้นจะออกไปเล่นข้างนอกครูก็จะให้น้องไปหยิบหมวกมาใส่ เวลากลับเข้ามาก็ให้อามาไว้ที่เดิม ประตูบ้านก็มีเชือกกัน เวลาจะเล่นก็เปิด เวลาเลิกเล่นก็ปิด...” (ผู้ดูแลนักเรียนคนที่ 4 วันที่ 10 ม.ค. 2561)

5. สภาพอาคารสถานที่

มีผู้ตอบ 15 คน จาก 30 คน คิดเป็นร้อยละ 50.00

ความสะอาด สวยงาม สะดวก ปลอดภัย ของอาคารสถานที่

“...จัดสวนได้สวยงามมากหญ้าเขียวตลอดปีใคร ๆ ก็ชมว่าสวย ไม่มีเศษใบไม้ ไม่มีขยะ ห้องน้ำก็ไม่สกปรกกลิ่นหอมเหมือนโรงแรม มีที่จอดรถกว้างขวาง เจียบสงบมาศูนย์การศึกษาพิเศษเมื่อไหร่ก็สบายใจ...” (ผู้ดูแลคนที่ 2 วันที่ 10 ม.ค. 2561)

“...ยังไม่เคยเห็นโรงเรียนที่ไหนสวยขนาดนี้เลย น้องโชคดีมาก ๆ ที่ได้เรียนที่นี่ มันร่มรื่น สบายใจ สะอาดเรียบร้อย น้องชอบ แม่ก็ชอบ...” (ผู้ดูแลคนที่ 7 วันที่ 10 ม.ค. 2561)

อาคารสถานที่ให้ความรู้สึกเสมือนบ้าน

“...มีบ่อเลี้ยงปลา มีแปลงนา แปลงพืชผักสวนครัว ต้นมะม่วง ลำไย และมีสวนไม้เหมือนบ้านแม่เลยที่มีหน่อไม้ให้กินตลอด...” (ผู้ดูแลคนที่ 4 วันที่ 10 ม.ค. 2561)

ศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดลำพูนเป็นแหล่งเรียนรู้ที่เป็นธรรมชาติ

“...สนามเด็กเล่นมีขอนไม้ มีอุโมงค์ใต้ดิน ชิงช้า บ่อทราย มีบันไดปีนต้นไม้ ไม่ค่อยเห็นของเล่นที่เป็นพลาสติก และที่ทำมาจากเหล็ก...” (ผู้ดูแลคนที่ 5 วันที่ 10 ม.ค. 2561)

ทุกคนสามารถใช้ประโยชน์ได้

“...น้องนั่งรถเข็น เวลาจะเข้าห้องน้ำก็สบายห้องน้ำศูนย์กว้างดี น้องสามารถใช้ห้องน้ำคนเดียวได้เพราะว่าห้องน้ำมีอุปกรณ์ครบ มีทางลาดทุกอาคาร...” (ผู้ดูแลคนที่ 24 วันที่ 17 ม.ค. 2561)

6. กิจกรรมการจัดการเรียนการสอน

มีผู้ตอบ 16 คน จาก 30 คน คิดเป็นร้อยละ 53.33

ตารางเวลาในการทำกิจกรรมในแต่ละวันมีความแน่นอนต่อเนื่องและสม่ำเสมอ

“...กิจกรรมในห้องเรียนทำเหมือนกันทุกวันและก็ตรงตามเวลา ตอนเช้าก็จะมีการเคารพธงชาติ เสร็จแล้วก็เข้าไปไหว้พระ แล้วทำกิจกรรมวงกลม ครูก็จะชวนคุยชวนเล่าเรื่องต่าง ๆ ถามทุกข์สุขในแต่ละวัน แล้วถึงจะแยกไปเรียนตามห้อง แล้วสุดท้ายก่อนกลับบ้านครูก็จะประชุมกับพ่อแม่ทุกครั้ง...” (ผู้ดูแลคนที่ 5 วันที่ 10 ม.ค. 2561)

กิจกรรมการเรียนการสอนมีความเกี่ยวข้องกับสัมพันธกับฤดูกาล ความเป็นอยู่ และวัฒนธรรมของชุมชน

“...ถึงหน้าฝนครูก็จะพาไปดำนาปลูกข้าว หน้าหนาวก็จะได้ปั้นข้าวจี๋ หมกมัน ทำข้าวหลาม พอช่วงปีใหม่เมืองครูก็จะพากันไปสรงน้ำวัดพระธาตุ แม่ชอบมากน้องได้รู้ได้เห็นและแม่ว่าสนุกดี...” (ผู้ดูแลคนที่ 116 วันที่ 25 ม.ค. 2561)

ศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดลำพูนมีการจัดกิจกรรมหลาย ๆ อย่างรวมกันและไปด้วยกันได้เป็นอย่างดี

“...กิจกรรมวงกลม ครูจะใช้เครื่องดนตรี และพาเคลื่อนไหวไปตามจังหวะ พอเล่นเสร็จก็จะช่วยกันเก็บเข้าที่...” (ผู้ดูแลคนที่ 88 วันที่ 10 ม.ค. 2561)

เด็กพิเศษสามารถลงมือปฏิบัติได้จริง

“...ทุกเดือนครูก็จะจัดตลาดนัดในศูนย์ พ่อแม่ก็จะได้อาข้าวของมาขาย แลกเปลี่ยนกัน น้องก็ได้เอาเงินไปซื้อของที่ชอบผมว่ามันเป็นการเรียนการสอนที่สุดยอด...” (ผู้ดูแลคนที่ 3 วันที่ 10 ม.ค. 2561)

7. การมีส่วนร่วมในกิจกรรมการจัดการเรียนการสอน

มีผู้ตอบ 16 คน จาก 30 คน คิดเป็นร้อยละ 53.33

เด็กพิเศษและผู้ดูแลมีส่วนร่วมในการทำกิจกรรมตั้งแต่เริ่มต้นจนถึงสิ้นสุดการจัดกิจกรรมในแต่ละวัน

“...กิจกรรมในห้องเรียนทำเหมือนกันทุกวันและก็ตรงตามเวลา ตอนเช้าก็จะมีการเคารพธงชาติ เสร็จแล้วก็เข้าไปไหว้พระ แล้วทำกิจกรรมวงกลม ครูก็จะชวนคุยชวนเล่าเรื่องต่าง ๆ ถามทุกข์สุขในแต่ละวัน แล้วถึงจะแยกไปเรียนตามห้อง แล้วสุดท้ายก่อนกลับบ้านครูก็จะประชุมกับพ่อแม่ทุกครั้ง...” (ผู้ดูแลคนที่ 28 วันที่ 10 ม.ค. 2561)

ผู้ดูแลมีส่วนร่วมในการวางแผนและเตรียมจัดกิจกรรมการเรียนการสอน

“...แม่พาน้องมาเรียนที่ศูนย์ตลอดจนจำกิจกรรมของการเรียนการสอนในห้องเรียนได้ ครูก็จะให้แม่มีส่วนร่วมในการเตรียมสื่ออุปกรณ์ เช่น วันลอยกระทง แม่ก็จะเตรียมต้นกล้วย ใบตอง ดอกไม้ มาใช้ในการเรียนการสอน แล้วก็เอามาแบ่งปันให้กับคนอื่นด้วย...” (ผู้ดูแลคนที่ 147 วันที่ 26 ม.ค. 2561)

ผู้ดูแลมีส่วนร่วมในการประชุม สรุปผลการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนประจำวัน

“...ทุกครั้งที่จบการเรียนการสอน ครูก็จะพาแม่มาสรุปบทเรียนประจำวันว่าวันนี้เกิดอะไรขึ้นบ้าง ลูกเป็นอย่างไร แม่ก็จะมีส่วนร่วมทุกครั้งในการแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับพัฒนาการของลูก และมีส่วนร่วมในการเสนอแนะเกี่ยวกับกิจกรรมการเรียนการสอน...” (ผู้ดูแลคนที่ 12 วันที่ 26 ม.ค. 2561)

8. การนำกิจกรรมการจัดการเรียนการสอนไปใช้ที่บ้าน

มีผู้ตอบ 17 คน จาก 30 คน คิดเป็นร้อยละ 56.66

ผู้ดูแลได้นำนาฬิกาชีวิตที่จัดทำขึ้นร่วมกับครูไปใช้ที่บ้าน

“...กิจกรรมที่ครูสอนในห้องเรียน แม่ก็นำเอาไปใช้ที่บ้านตามนาฬิกาชีวิตที่ครูกับแม่ช่วยกันทำ เช่น ก่อนจะกินข้าวแม่จะพาน้องไปล้างมือในระหว่างล้างมือก็จะร้องเพลงไปด้วย ตอนกินข้าวแม่ก็จะสอนน้องใช้ช้อนส้อมไม่ใช้มือหยิบอาหาร พอถึงช่วงงานวันสำคัญต่าง ๆ แม่ก็จะพาน้องทำอาหารตามฤดูกาล เทศกาลที่จะมาถึง...” (ผู้ดูแลคนที่ 206 วันที่ 24 ม.ค. 2561)

ผู้ดูแลได้พาเด็กพิเศษเข้าร่วมกิจกรรมในชุมชน

“...พาน้องไปวัดในวันสำคัญทางศาสนาและร่วมกิจกรรมต่าง ๆ ของชุมชนเมื่อก่อนก็กลัวคนอื่นรังเกียจแต่ครูบอกว่าไม่เป็นไรน้องจะได้เข้าสังคม ตอนนี้เลยพาน้องพาออกงานบ่อย ๆ ...” (ผู้ดูแลคนที่ 11 วันที่ 24 ม.ค. 2561)

9. สื่อ สิ่งอำนวยความสะดวก

มีผู้ตอบ 15 คน จาก 30 คน คิดเป็นร้อยละ 50.00

สื่อ สิ่งอำนวยความสะดวกเป็นสิ่งที่มาจากธรรมชาติ และหาได้ในท้องถิ่น

“...ของเล่นที่ครูใช้เล่นกับน้อง เป็นของง่าย ๆ เช่น ลูกสะบ้า ท่อนไม้ ชี้ผึ้ง ซึ่งสิ่งเหล่านี้ที่บ้านแม่ก็มี ไม่ต้องหาซื้อ แม่คิดว่าสิ่งที่ใช้ของแบบนี้เพราะสมัยก่อนแม่ก็เคยเล่น ทุกอย่างที่อยู่รอบบ้านเอามาเล่นได้หมด...” (ผู้ดูแลคนที่ 2 วันที่ 10 ม.ค.2561)

“...ผมเห็นที่นี่แหละ ที่มีการใช้สื่อที่แปลกไปจากที่อื่น เป็นของพื้น ๆ ง่ายๆ ซึ่งผมเคยเล่นในตอนที่เป็เด็ก จริง ๆ แล้วผมอยากให้ลูกผมอีกคนที่เป็เด็กปกติ ได้มาเจออะไรแบบนี้บ้าง...” (ผู้ดูแลคนที่ 8 วันที่ 10 ม.ค. 2561)

สื่อ สิ่งอำนวยความสะดวกเป็นสิ่งที่หาภายในบ้าน

“...ครูมักจะให้แม่เอาห้วมัน เอาผักที่แม่ปลูกที่บ้าน มาทำที่ศูนย์ตอนแรกแม่กังวลว่าเอามาทำไมพอครูอธิบายว่า ครูอยากให้น้องได้ลองปิ้งห้วมันด้วยตัวเอง แม่ก็เลยคิดว่าดีเหมือนกันที่น้องได้รู้วิธีการปิ้งห้วมัน...” (ผู้ดูแลคนที่ 24 วันที่ 26 ม.ค. 2561)

สื่อ สิ่งอำนวยความสะดวกจะใช้ภาพจริงกับตัวหนังสือประกอบข้อความ

“...จะสังเกตเห็นว่าตัวหนังสือต่าง ๆ ในห้องมักจะมีรูปภาพด้วยเสมอ...” (ผู้ดูแลคนที่ 9 วันที่ 10 ม.ค. 2561)

เครื่องดนตรีมีความหลากหลายหาได้ง่ายในท้องถิ่น และราคาไม่แพง

“...ไม่น่าเชื่อเลยว่า กะละมัง ครก ตะเกียบหรือแม้กระทั่งก้อนหินกลม ๆ ครูก็เอามาใช้เป็นเครื่องดนตรีให้น้องเล่นได้...” (ผู้ดูแลคนที่ 2 วันที่ 26 ม.ค. 2561)

“...มาเห็นที่นี่มีเครื่องดนตรีเป็นร้อยอย่างพันอย่าง อะไรก็นำมาเป็นเครื่องดนตรีได้หมด...” (ผู้ดูแลคนที่ 4 วันที่ 10 ม.ค. 2561)

ส่งเสริมจินตนาการ

“...เวลาครูเล่านิทาน ครูจะใช้ตุ๊กตาที่ไม่มีหน้าตาในการเล่า ตอนแรกแม่ก็ไม่รู้พอ ผอ. บอกว่าที่ทำแบบนี้ เราอยากให้น้องได้คิดคนเดียวบ้าง ผมเลยนึกย้อนไปว่าเป็นเรื่องสำคัญมาก ที่เด็ยวันนี้มีคนพูดกันเยอะเลยว่า ลูกหลานของพวกเราคิดไม่เป็น...” (ผู้ดูแลคนที่ 14 วันที่ 10 ม.ค. 2561)

สื่อ สิ่งอำนวยความสะดวกเป็นของเล่นมาจากภูมิปัญญาชาวบ้าน

“...ของเล่นในห้องเรียนของน้อง ไม่น่าเชื่อว่าครูจะเอาเปลไม้ไผ่ที่เราเห็นอยู่ในบ้านที่ไขกล่อมเด็กนอน ครูก็เอามาเล่นกับน้องแม่สังเกตว่าน้องก็ชอบ สงสัยอยากทำเหมือนยายที่บ้าน...” (ผู้ดูแลคนที่ 5 วันที่ 10 ม.ค. 2561)

10. ข้อมูลที่ได้รับจากศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดลำพูน เกี่ยวกับการศึกษา วอลดอร์ฟสำหรับเด็กพิเศษ

มีผู้ตอบ 14 คน จาก 30 คน คิดเป็นร้อยละ 46.66

ข้อมูลที่ได้รับจากศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดลำพูน เป็นเรื่องใหม่ที่ไม่เคยรู้มาก่อน

“...เมื่อก่อนคิดว่าลูกจะหายและดีขึ้นเพราะหมอและทางการแพทย์เท่านั้น แต่พอมีคนแนะนำให้พาลูกมาเรียนที่ศูนย์ฯ มาร่วมกิจกรรมการเรียนการสอน ก็ไม่เคยรู้มาก่อนว่าการจัดการศึกษาในแบบนี้ทำให้ลูกมีพัฒนาการที่ดีขึ้น โดยกิจกรรมที่ครูสอน เป็นสิ่งที่มีอยู่ในชีวิตประจำวันและไม่ไกลตัว...” (ผู้ดูแลคนที่ 2 วันที่ 10 ม.ค. 2561)

ข้อมูลที่ได้รับจากศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดลำพูน เป็นเรื่องที่เหมาะสม ในการพัฒนาเด็กพิเศษ ผู้ดูแล และผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้อง

“...ตอนที่ได้รับรู้มาในครั้งแรกก็สงสัยว่า การเรียนการสอนแบบนี้เป็นแบบใด แต่เมื่อได้รับเรื่องเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนมาพอสมควรรวมถึงพาน้องมาเรียนที่ศูนย์ฯ ก็ได้รู้ว่าการจัดการเรียนการสอนแบบนี้เหมาะสมกับน้อง และทำให้น้องมีพัฒนาการที่ดีขึ้น อย่างที่ไม่เคยคิดมาก่อน...” (ผู้ดูแลคนที่ 8 วันที่ 10 ม.ค. 2561)

ความคาดหวังของผู้ดูแล

เด็กพิเศษมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้นผู้ดูแลคาดหวังให้เด็กพิเศษมีความรู้ ความสามารถในการปฏิบัติกิจวัตรประจำวันได้ด้วยตนเอง หรือช่วยเหลือตนเองให้ได้มากที่สุดสามารถร่วมทำกิจกรรมกับผู้อื่นได้และได้รับการศึกษาอย่างต่อเนื่อง ดังคำบอกของผู้ดูแล อาทิ

“...ผมพาลูกเข้ามารับบริการที่ศูนย์การศึกษาพิเศษ ผมเชื่อว่าศูนย์การศึกษาพิเศษจะสามารถเตรียมความพร้อมส่งต่อลูกผมเข้าเรียนต่อโรงเรียนโสตศึกษาได้...” (ผู้ดูแลคนที่ 23 วันที่ 18 ม.ค. 2561)

ครอบครัวต้องการมีรายได้ประจำผู้ดูแลต้องการมีรายได้ประจำจากการประกอบอาชีพที่บ้านและสามารถดูแลเด็กพิเศษไปพร้อมกันโดยมีหน่วยงานกลางรับซื้อผลผลิต ดังคำบอกของผู้ดูแล อาทิ

“...ที่เอาพรมเช็ดเท้าไปทำที่บ้านก็ฝึมน้องไปด้วย อย่างน้อยเราก็มีอะไรทำ แล้วก็ไม่ได้ทิ้งลูก ที่ทำนั่นก็ได้เงินด้วย ส่งขายตามร้านขายของชำ...” (ผู้ดูแลคนที่ 13 วันที่ 24 ม.ค. 2561)

หน่วยงานบริการช่วยเหลือผู้พิการแบบเบ็ดเสร็จผู้ดูแลส่วนใหญ่ต้องการให้มีบริการแบบเบ็ดเสร็จครบวงจรให้กับเด็กพิเศษ ดังคำบอกของผู้ดูแล อาทิ

“...แม่อยากให้มีหน่วยงานที่คอยดูแลน้องและช่วยเหลือน้องไปจนตลอดชีวิต เมื่อน้องไม่ได้อยู่ที่ศูนย์การศึกษาพิเศษแล้ว อยากให้มีหน่วยงานที่เข้ามาดูแลในเรื่องอาชีพและการมีงานทำของน้องถ้าเขาสามารถหาเลี้ยงตนเองได้ แม่ก็สบายใจ...” (ผู้ดูแลคนที่ 8 วันที่ 15 ม.ค. 2561)

ชุมชนเพื่อการเยียวยาหรือสังคมบำบัดผู้ดูแลส่วนใหญ่ต้องการให้มีหน่วยงานที่จะช่วยเหลือเด็กพิเศษตลอดชีวิต ดังคำบอกของผู้ดูแล อาทิ

“...พื่อน้องมาที่ศูนย์การศึกษาพิเศษ ครูที่ศูนย์ฯดูแลเอาใจใส่น้องเป็นอย่างดีเหมือนลูกเหมือนหลาน แม่เข้าใจว่าดีกว่าญาติพี่น้องที่อยู่ทางบ้าน แม่ยังหวังอยู่เลย ถ้าแม่เสียชีวิตไปแล้ว แล้วใครจะมาดูแลลูกแทนแม่...” (ผู้ดูแลคนที่ 5 วันที่ 10 ม.ค. 2561)

จากข้อมูลดังกล่าวจะเห็นได้ว่า ผู้ดูแลมีความเชื่อมั่นในการให้บริการของศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดลำพูน และคำนึงถึงอนาคตของเด็กพิเศษที่ต้องการผู้ดูแลเป็นพิเศษ เมื่อเขาเติบโตขึ้นและเมื่อผู้ดูแลเสียชีวิต

ความคิดเห็นของผู้ดูแลต่อการเลิกจัดการเรียนรู้ตามแนวการศึกษาอัลดอร์ฟสำหรับเด็กพิเศษ

ผู้ดูแลทุกคนมีความต้องการให้ศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดลำพูน ใช้การศึกษาวอลดอร์ฟสำหรับเด็กพิเศษ ในการจัดการเรียนรู้แบบนี้อย่างเต็มที่ โดยให้เหตุผลว่าลูกและตัวเองมีการเปลี่ยนแปลงที่ดีขึ้นในทุกด้าน ผู้ดูแลไม่ต้องพาลูกไปรับบริการหลาย ๆ แห่ง เพราะที่ศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดลำพูนให้บริการที่พึงพอใจแล้ว ยกเว้นกรณีที่มีการเจ็บป่วย หรืออาการบางอย่างจะไปพบแพทย์ ดังคำบอกของผู้ดูแล อาทิ

“...คือเมื่อก่อนแม่พื่อน้องมาที่ศูนย์การศึกษาพิเศษ ครูจะให้นั่งรอหน้าห้อง ครูพาแต่น้องเข้าไปในห้อง ไม่รู้ว่าครูสอนอะไรน้องบ้าง แล้วก็ให้การบ้านไปทำแต่แม่ไม่รู้จะสอนยังไง ตั้งแต่ที่ศูนย์ฯ เอาการศึกษาวอลดอร์ฟมาใช้ ครูให้แม่เข้าไปทำกิจกรรมในห้องด้วยแล้วแม่ก็นำกิจกรรมที่ครูสอนในห้องเรียนไปใช้ที่บ้าน แม่ก็ว่ามันดีอยู่แล้วนะที่ได้ร่วมทำกิจกรรมแบบนี้...” (ผู้ดูแล คนที่ 2 วันที่ 10 ม.ค. 2561)

จากข้อมูลดังกล่าวจะเห็นได้ว่า ผู้ดูแลเห็นว่าการศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดลำพูน ใช้การศึกษาวอลดอร์ฟสำหรับเด็กพิเศษเป็นเรื่องที่ดีและควรดำเนินการต่อไป ด้านการแนะนำและประชาสัมพันธ์ให้กับผู้ดูแลอื่น ๆ

ผู้ดูแลทุกคนมีความคิดเห็นว่าตนเองมีความ ประทับใจและพึงพอใจต่อการนำเด็กพิเศษมารับบริการที่ศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดลำพูน ต้องการที่จะประชาสัมพันธ์และแนะนำผู้ที่มีคนพิการในครอบครัวมารับบริการที่ศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดลำพูนจะเห็นความแตกต่างจากการไปที่อื่นๆ ดังคำบอกของผู้ดูแล อาทิ

“...ถ้าอยู่ว่าง ๆ แม่จะเปิดเข้าไปดูในไลน์กลุ่มผู้ปกครองศูนย์ฯ และโพสต์รูปกิจกรรมของน้องให้คนอื่นได้รู้ และที่ดีเราก็ได้รู้กิจกรรมของคนอื่นด้วย เวลาจะไปไหนมาไหน เช่น จะมาศูนย์ฯก็จะมีคนนัดหมายกันในไลน์...” (ผู้ดูแลคนที่ 17 วันที่ 24 ม.ค. 2561)

จากข้อมูลดังกล่าวจะเห็นได้ว่า ผู้ดูแลมีความรู้ความเข้าใจ และตระหนักถึงความสำคัญ และประโยชน์ที่ได้รับจากการมารับบริการของศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดลำพูน ที่นำการศึกษาออลดอร์ฟสำหรับเด็กพิเศษมาใช้ในการจัดการเรียนรู้ และได้ประชาสัมพันธ์ กิจกรรมต่าง ๆ ผ่านช่องทางที่ได้พบในชีวิตประจำวัน เช่น ไลน์ เฟซบุ๊ก การเล่าให้ผู้ใกล้ชิด และการเล่าเรื่องให้ผู้พบเห็นจากการประกอบอาชีพ

ตอนที่ 4 ผลการยืนยันรูปแบบการจัดการศึกษาศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดลำพูน ตามแนวการศึกษาออลดอร์ฟสำหรับเด็กพิเศษ

การศึกษาผลการยืนยันรูปแบบการจัดการศึกษาศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดลำพูน ตามแนวการศึกษาออลดอร์ฟสำหรับเด็กพิเศษ ผู้วิจัยได้นำรูปแบบและเอกสาร คู่มือไปทดลองใช้กับศูนย์การศึกษาพิเศษ สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ จำนวน 5 แห่ง ที่ผู้บริหารเข้าร่วมกิจกรรมฝึกอบรมเตรียมความพร้อม ก่อนเปิดภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2561 ระหว่างวันที่ 24-28 เมษายน พ.ศ. 2561 ณ ศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดลำพูน ในโครงการพัฒนาการจัดการศึกษาตามแนวทางการศึกษาออลดอร์ฟสำหรับเด็กพิเศษ ศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดลำพูน และผู้บริหารได้นำรูปแบบและเอกสารคู่มือการจัดการศึกษาศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดลำพูน ตามแนวการศึกษาออลดอร์ฟสำหรับเด็กพิเศษไปทดลองใช้ ผู้วิจัยขอเสนอ ผลการยืนยันรูปแบบฯ แบ่งออกเป็น 2 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 4.1 ผลการใช้รูปแบบการจัดการศึกษาศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดลำพูน ตามแนวการศึกษาออลดอร์ฟสำหรับเด็กพิเศษ

ผลการใช้รูปแบบการจัดการศึกษาศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดลำพูน ตามแนวการศึกษาออลดอร์ฟสำหรับเด็กพิเศษ ที่ส่งผลต่อการพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษา ใน 4 ด้าน ดังนี้ 1) ด้านคุณภาพของผู้เรียน 2) ด้านกระบวนการบริหารและการจัดการ 3) ด้านกระบวนการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ และ 4) ด้านการเผยแพร่ ผลงาน

การวิเคราะห์ผลการใช้รูปแบบการจัดการศึกษาศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดลำพูน ตามแนวการศึกษาออลดอร์ฟสำหรับเด็กพิเศษ ใช้วิธีการวิเคราะห์ข้อมูล ด้วยการด้วยการหาค่าเฉลี่ย (μ) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (σ) และนำเสนอในรูปแบบตาราง ประกอบการบรรยาย สำหรับแบบสอบถามปลายเปิด ผู้วิจัยใช้การวิเคราะห์เชิงเนื้อหา (Content Analysis)

ตารางที่ 4.19 ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานผลการใช้รูปแบบการจัดการศึกษา ศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดลำพูน ตามแนววอลดอร์ฟสำหรับเด็กพิเศษที่ ส่งผลการพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษา โดยรวม 3 ด้าน

ด้าน	ค่าเฉลี่ย	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน	แปลผล
1) คุณภาพของผู้เรียน	5.00	0.00	มากที่สุด
2) กระบวนการบริหารและการจัดการ	5.00	0.00	มากที่สุด
3) กระบวนการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ	5.00	0.00	มากที่สุด
4) การเผยแพร่ผลงาน	5.00	0.00	มากที่สุด
เฉลี่ยรวม	5.00	0.00	มากที่สุด

จากตารางที่ 4.19 พบว่า ผลการใช้รูปแบบการจัดการศึกษา ศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดลำพูน ตามแนวการศึกษาวอลดอร์ฟสำหรับเด็กพิเศษที่ส่งผลต่อการพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษาในภาพรวม อยู่ในระดับมากที่สุด โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 5.00 เมื่อพิจารณารายด้านพบว่า ความคิดเห็นทุกด้านอยู่ในระดับมากที่สุด ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 5.00

ตารางที่ 4.20 ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานผลการใช้รูปแบบการจัดการศึกษา ศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดลำพูน ตามแนวการศึกษาวอลดอร์ฟสำหรับเด็กพิเศษที่ส่งผลต่อการพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษา ด้านคุณภาพของผู้เรียน

รายการ	ค่าเฉลี่ย	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน	แปลผล
1. รูปแบบฯ ส่งผลต่อการพัฒนาคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของเด็กพิเศษ	5.00	0.00	มากที่สุด
2. รูปแบบฯ ส่งผลต่อการพัฒนาทักษะพื้นฐานของเด็กพิเศษ	5.00	0.00	มากที่สุด

ตารางที่ 4.20 (ต่อ)

รายการ	ค่าเฉลี่ย	ส่วน เบี่ยงเบน มาตรฐาน	แปลผล
3. รูปแบบฯ ส่งผลต่อการพัฒนาทักษะ จำเป็นเฉพาะความพิการหรือทักษะ จำเป็นอื่นๆ ของเด็กพิเศษ	5.00	0.00	มากที่สุด
4. รูปแบบฯ ส่งผลต่อความสามารถ เข้าสู่บริการช่วงเชื่อมต่อของเด็กพิเศษ	5.00	0.00	มากที่สุด
เฉลี่ยรวม	5.00	0.00	มากที่สุด

จากตารางที่ 4.20 พบว่า ผลการใช้รูปแบบการจัดการศึกษาศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดลำพูน ตามแนวการศึกษาออลดอร์ฟสำหรับเด็กพิเศษที่ส่งผลต่อการพัฒนาคุณภาพ การจัดการศึกษา ในด้านคุณภาพของผู้เรียน อยู่ในระดับมากที่สุด โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 5.00 เมื่อพิจารณารายด้านพบว่า ความคิดเห็นทุกด้านอยู่ในระดับมากที่สุด ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 5.00

ตารางที่ 4.21 ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานผลการใช้รูปแบบการจัดการศึกษา ศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดลำพูน ตามแนวการศึกษาออลดอร์ฟสำหรับเด็กพิเศษที่ส่งผลต่อการพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษา ด้านกระบวนการบริหาร และการจัดการ

รายการ	ค่าเฉลี่ย	ส่วน เบี่ยงเบน มาตรฐาน	แปลผล
1. รูปแบบฯ ส่งผลต่อการกำหนดเป้าหมาย วิสัยทัศน์ และพันธกิจ	5.00	0.00	มากที่สุด
2. รูปแบบฯ ส่งผลต่อระบบบริหารจัดการคุณภาพ ของศูนย์การศึกษาพิเศษ	5.00	0.00	มากที่สุด

ตารางที่ 4.21 (ต่อ)

รายการ	ค่าเฉลี่ย	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน	แปลผล
3. รูปแบบฯ ส่งผลต่อการดำเนินงานพัฒนาวิชาการที่เน้นคุณภาพของเด็กพิเศษ	5.00	0.00	มากที่สุด
4. รูปแบบฯ ส่งผลต่อการส่งเสริม สนับสนุนพัฒนาครูและบุคลากรให้มีความเชี่ยวชาญทางวิชาชีพ	5.00	0.00	มากที่สุด
5. รูปแบบฯ ส่งผลต่อการจัดสภาพแวดล้อมทางกายภาพและสังคมที่ปลอดภัยและเอื้อต่อการจัดการเรียนรู้ที่มีคุณภาพ	5.00	0.00	มากที่สุด
6. รูปแบบฯ ส่งผลต่อการจัดระบบเทคโนโลยีสารสนเทศ เพื่อสนับสนุนการบริหารจัดการและการเรียนรู้	5.00	0.00	มากที่สุด
เฉลี่ยรวม	5.00	0.00	มากที่สุด

จากตารางที่ 4.21 พบว่า ผลการใช้รูปแบบการจัดการศึกษาศูนย์การศึกษาพิเศษประจำจังหวัดลำพูน ตามแนวการศึกษาออนไลน์สำหรับเด็กพิเศษที่ส่งผลต่อการพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษาในด้านกระบวนการบริหารและการจัดการ อยู่ในระดับมากที่สุด โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 5.00 เมื่อพิจารณารายด้านพบว่า ความคิดเห็นทุกด้านอยู่ในระดับมากที่สุด ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 5.00

ตารางที่ 4.22 ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานผลการใช้รูปแบบการจัดการศึกษา ศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดลำพูน การศึกษาวอลดอร์ฟสำหรับเด็กพิเศษที่ ส่งผลต่อการพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษาด้านกระบวนการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

ผลรายการ	ค่าเฉลี่ย	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน	แปลผล
1. รูปแบบฯ ส่งผลต่อการจัดการเรียนรู้ผ่านกระบวนการคิดและปฏิบัติจริง และสามารถนำไปประยุกต์ใช้ในชีวิตได้	5.00	0.00	มากที่สุด
2. รูปแบบฯ ส่งผลต่อการใช้สื่อ เทคโนโลยี สารสนเทศ และแหล่งเรียนรู้ที่เอื้อต่อการเรียนรู้	5.00	0.00	มากที่สุด
3. รูปแบบฯ ส่งผลต่อการบริหารจัดการชั้นเรียนเชิงบวก	5.00	0.00	มากที่สุด
4. รูปแบบฯ ส่งผลต่อการตรวจสอบและประเมินผู้เรียนอย่างเป็นระบบ และนำผลมาพัฒนาผู้เรียน	5.00	0.00	มากที่สุด
5. รูปแบบฯ ส่งผลต่อการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ และให้ข้อมูลสะท้อนกลับเพื่อพัฒนาและปรับปรุงการจัดการเรียนรู้	5.00	0.00	มากที่สุด
เฉลี่ยรวม	5.00	0.00	มากที่สุด

จากตารางที่ 4.22 พบว่า ผลการใช้รูปแบบการจัดการศึกษา ศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดลำพูน ตามแนวการศึกษาวอลดอร์ฟสำหรับเด็กพิเศษที่ส่งผลต่อการพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษา ในด้านกระบวนการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ อยู่ในระดับมากที่สุด โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 5.00 เมื่อพิจารณารายด้านพบว่า ความคิดเห็นทุกด้านอยู่ในระดับมากที่สุด ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 5.00

ตารางที่ 4.23 ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานผลการใช้รูปแบบการจัดการศึกษา ศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดลำพูน ตามแนวการศึกษาตลอดชีพ สำหรับเด็กพิเศษที่ส่งผลต่อการพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษา ด้านการเผยแพร่ผลงาน

รายการ	ค่าเฉลี่ย	ส่วนเบี่ยงเบน มาตรฐาน	แปลผล
1. รูปแบบฯ ส่งผลต่อการเป็นแหล่งเรียนรู้ในการศึกษาครูของหน่วยงานอื่น	5.00	0.00	มากที่สุด
2. รูปแบบฯ ส่งผลต่อการเป็นวิทยากรของผู้บริหารศูนย์การศึกษาพิเศษ	5.00	0.00	มากที่สุด
3. รูปแบบฯ ส่งผลต่อการเป็นวิทยากรของครูและบุคลากรทางการศึกษา	5.00	0.00	มากที่สุด
4. รูปแบบฯ ส่งผลต่อการได้รับรางวัล และการประกาศเกียรติคุณของสถานศึกษา	5.00	0.00	มากที่สุด
เฉลี่ยรวม	5.00	0.00	มากที่สุด

จากตารางที่ 4.23 พบว่า ผลการใช้รูปแบบการจัดการศึกษา ศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดลำพูน ตามแนวการศึกษาตลอดชีพสำหรับเด็กพิเศษที่ส่งผลต่อการพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษา ในด้านการเผยแพร่ผลงาน อยู่ในระดับมากที่สุด โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 5.00 เมื่อพิจารณารายด้านพบว่า ความคิดเห็นทุกด้านอยู่ในระดับมากที่สุด ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 5.00

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพจากคำถามปลายเปิด ในด้านคุณภาพของผู้เรียน ซึ่งมีผู้ตอบจำนวน 4 คน จาก 5 คน พบว่า การจัดการเรียนรู้เป็นการพัฒนาเด็กพิเศษแบบองค์รวม ทั้งด้านร่างกาย จิตใจ-อารมณ์ สังคม สติปัญญา และจิตวิญญาณ และมุ่งเน้นให้เด็กพิเศษได้ลงมือปฏิบัติด้วยตนเอง

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพจากคำถามปลายเปิด ในด้านกระบวนการบริหาร และการจัดการ ซึ่งมีผู้ตอบจำนวน 5 คน จาก 5 คน พบว่า ครูและบุคลากรทางการศึกษา ได้รับการฝึกอบรมอย่างต่อเนื่อง มีการจัดสภาพแวดล้อมที่ใช้วัสดุที่มีในท้องถิ่น และมีการจัดหา และผลิตสื่อการเรียนการสอนจากวัสดุพื้นบ้านที่มีในท้องถิ่น

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพจากคำถามปลายเปิด ในด้านกระบวนการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ซึ่งมีผู้ตอบจำนวน 4 คน จาก 5 คน พบว่า

ครูและบุคลากรทางการศึกษามีการจัดการเรียนรู้ผ่านการปฏิบัติจริง และมีการใช้สื่อการเรียนรู้ จากภูมิปัญญาท้องถิ่นมาจัดการเรียนรู้ รวมทั้งมีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้และให้ข้อมูลย้อนกลับ เพื่อปรับปรุงและพัฒนาการจัดการเรียนรู้ต่อไป

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพจากคำถามปลายเปิด ในด้านการเผยแพร่ผลงาน ซึ่งมีผู้ตอบจำนวน 4 คน จาก 5 คน พบว่า ศูนย์การศึกษาพิเศษเป็นแหล่งศึกษาดูงาน ด้านการจัดการศึกษาวอลดอร์ฟสำหรับเด็กพิเศษของสถานศึกษา หน่วยงาน หรือบุคคลที่สนใจ ผู้บริหารและครูเป็นวิทยากรฝึกอบรม เผยแพร่องค์ความรู้ด้านการศึกษาวอลดอร์ฟสำหรับเด็กพิเศษ แก่ผู้ที่สนใจ

ตอนที่ 4.2 ความพึงพอใจของผู้บริหารศูนย์การศึกษาพิเศษกลุ่มเป้าหมาย ที่มีต่อเอกสารคู่มือการจัดการศึกษาศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดลำพูน ตามแนวการศึกษา วอลดอร์ฟสำหรับเด็กพิเศษ

การวิเคราะห์ความพึงพอใจของผู้บริหารศูนย์การศึกษาพิเศษกลุ่มเป้าหมาย ที่มีต่อเอกสารคู่มือการจัดการศึกษาศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดลำพูน ตามแนวการศึกษา วอลดอร์ฟสำหรับเด็กพิเศษ ใน 3 ด้าน ดังนี้ 1) ด้านรูปลักษณ์ของเอกสาร 2) ด้านเนื้อหาของเอกสาร และ 3) ด้านการนำไปใช้ ใช้วิธีการวิเคราะห์ข้อมูลด้วยการหาค่าเฉลี่ย (μ) ส่วนเบี่ยงเบน มาตรฐาน (σ) และนำเสนอในรูปแบบตารางประกอบการบรรยาย สำหรับแบบสอบถามปลายเปิด ผู้วิจัยใช้การวิเคราะห์เชิงเนื้อหา (Content Analysis)

ตารางที่ 4.24 สรุปค่าเฉลี่ยและค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ความพึงพอใจของผู้บริหาร ศูนย์การศึกษาพิเศษกลุ่มตัวอย่าง ที่มีต่อเอกสารคู่มือการจัดการศึกษา ศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดลำพูน ตามแนวการศึกษาวอลดอร์ฟสำหรับเด็กพิเศษ ในภาพรวม

รายการ	ค่าเฉลี่ย	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน	แปลผล
1. ด้านรูปลักษณ์ของเอกสาร	4.80	0.45	มากที่สุด
2. ด้านเนื้อหาของเอกสาร	5.00	0.00	มากที่สุด
3. ด้านการนำไปใช้	5.00	0.00	มากที่สุด
เฉลี่ยรวม	4.93	0.15	มากที่สุด

จากตารางที่ 4.24 พบว่า ผู้บริหารศูนย์การศึกษาพิเศษกลุ่มเป้าหมาย มีความพึงพอใจต่อเอกสารคู่มือการจัดการศึกษาศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดลำพูน ตามแนวการศึกษาตลอดชีพ สำหรับเด็กพิเศษ ในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ค่าเฉลี่ย (μ) = 4.93, ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน(σ) = 0.15 เมื่อพิจารณาแต่ละรายการ พบว่า ผู้บริหารศูนย์การศึกษาพิเศษ มีความพึงพอใจต่อเนื้อหาของเอกสาร การนำไปใช้ และรูปเล่มของเอกสารอยู่ในระดับมากที่สุด ด้วยการหาค่าเฉลี่ย (μ) = 5.00, 4.80 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (σ) = 0.00, 0.45

ตารางที่ 4.25 ค่าเฉลี่ยและค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ความพึงพอใจของผู้บริหารศูนย์การศึกษาพิเศษ ที่มีต่อเอกสารคู่มือการจัดการศึกษาศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดลำพูน ตามแนวการศึกษาตลอดชีพ สำหรับเด็กพิเศษ ด้านรูปเล่มของเอกสาร

รายการ	ความพึงพอใจ (N=5)		
	ค่าเฉลี่ย	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน	แปลผล
ความพึงพอใจด้านรูปเล่มของเอกสาร			
1. ขนาดของเอกสาร	5.00	0.00	มากที่สุด
2. ความสวยงามของปกหน้า	4.80	0.45	มากที่สุด
3. ความเหมาะสมของขนาดตัวอักษรปกหน้า	5.00	0.00	มากที่สุด
4. ความถูกต้องของการพิมพ์	4.80	0.45	มากที่สุด
5. ส่วนประกอบของปกนอก	5.00	0.00	มากที่สุด
เฉลี่ยรวม	4.92	0.18	มากที่สุด

จากตารางที่ 4.25 พบว่า ผู้บริหารศูนย์การศึกษาพิเศษ มีความพึงพอใจต่อเอกสารคู่มือการจัดการศึกษาศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดลำพูน ตามแนวการศึกษาตลอดชีพ สำหรับเด็กพิเศษ ด้านรูปเล่มของเอกสาร ในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด เพื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ผู้บริหารศูนย์การศึกษาพิเศษ มีความพึงพอใจอยู่ระดับมากที่สุด ได้แก่ ขนาดของเอกสาร ความเหมาะสมของขนาดตัวอักษรปกหน้า และส่วนประกอบของปกนอก ค่าเฉลี่ย (μ) = 5.00, ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (σ) = 0.00 รองลงมา ได้แก่ ความสวยงามของปกหน้า และความถูกต้องของการพิมพ์ ผู้บริหารศูนย์การศึกษาพิเศษกลุ่มเป้าหมาย มีความพึงพอใจระดับมากที่สุด ค่าเฉลี่ย (μ) = 4.80, ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (σ) = 0.45

ตารางที่ 4.26 ค่าเฉลี่ยและค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของความพึงพอใจของผู้บริหารศูนย์การศึกษาพิเศษ ที่มีต่อเอกสารคู่มือการจัดการศึกษาศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดลำพูน ตามแนวการศึกษาออลดอร์ฟสำหรับเด็กพิเศษ ด้านเนื้อหาของคู่มือ

รายการ	ความพึงพอใจ (N=5)		
	ค่าเฉลี่ย	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน	แปลผล
ความพึงพอใจด้านเนื้อหาของเอกสาร			
1. เนื้อหาครอบคลุม	5.00	0.00	มากที่สุด
2. เนื้อหามีความกระชับ ทำความเข้าใจได้ง่าย	5.00	0.00	มากที่สุด
3. เนื้อหามีความชัดเจนทุกขั้นตอน	5.00	0.00	มากที่สุด
4. เนื้อหาเหมาะสมและเป็นปัจจุบัน	5.00	0.00	มากที่สุด
5. มีการลำดับขั้นตอนก่อนหลังของเนื้อหา	5.00	0.00	มากที่สุด
6. เนื้อหาของเอกสารตรงกับความต้องการของท่าน	5.00	0.00	มากที่สุด
7. เนื้อหาสามารถนำมาใช้ปฏิบัติได้จริง	5.00	0.00	มากที่สุด
8. สำนวนภาษาที่ใช้ อ่านเข้าใจง่าย	5.00	0.00	มากที่สุด
9. ภาษาที่ใช้ถูกต้องตามหลักเกณฑ์การใช้ภาษา	5.00	0.00	มากที่สุด
เฉลี่ยรวม	5.00	0.00	มากที่สุด

จากตารางที่ 4.26 พบว่า ผู้บริหารศูนย์การศึกษาพิเศษ มีความพึงพอใจต่อเนื้อหาของเอกสารคู่มือการจัดการศึกษาศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดลำพูน ตามแนวการศึกษาออลดอร์ฟสำหรับเด็กพิเศษ ด้านเนื้อหาของเอกสาร ในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ค่าเฉลี่ย (μ) = 5.00, ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (σ) = 0.00 เพื่อพิจารณาแต่ละรายการ พบว่า ผู้บริหารศูนย์การศึกษาพิเศษ กลุ่มเป้าหมาย มีความพึงพอใจอยู่ในระดับมากที่สุดทุกรายการ ค่าเฉลี่ย (μ) = 5.00, ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (σ) = 0.00

ตารางที่ 4.27 ค่าเฉลี่ยและค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ความพึงพอใจของผู้บริหาร
ศูนย์การศึกษาพิเศษที่มีต่อเอกสารคู่มือการจัดการศึกษาศูนย์การศึกษาพิเศษ
ประจำจังหวัดลำพูนตามแนวการศึกษาออลดอร์ฟสำหรับเด็กพิเศษ ด้านการนำไปใช้

รายการ	ความพึงพอใจ (N=5)		
	ค่าเฉลี่ย	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน	แปลผล
ความพึงพอใจด้านการนำไปใช้			
1. ความรู้จากเอกสารการปฏิบัติงาน สามารถนำไปใช้แก้ไขปัญหาได้ด้วยตนเองและแนะนำผู้อื่นได้	5.00	0.00	มากที่สุด
2. สามารถนำไปปฏิบัติได้จริง	5.00	0.00	มากที่สุด
3. ความรู้จากแนวทางการจัดการเรียนรู้สามารถนำไปใช้แก้ไขปัญหาในด้านการจัดการศึกษาให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น	5.00	0.00	มากที่สุด
4. ความรู้ที่ได้จากแนวทางการจัดการเรียนรู้สามารถนำไปใช้ประโยชน์ด้านการจัดการเรียนการสอนได้	5.00	0.00	มากที่สุด
5. กระบวนการจัดการเรียนการสอน สามารถเข้าใจได้ง่าย มีความละเอียด	5.00	0.00	มากที่สุด
6. มีความสอดคล้องกับหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน	5.00	0.00	มากที่สุด
7. ด้านสื่อและสิ่งอำนวยความสะดวกมีความเหมาะสมและเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนา	5.00	0.00	มากที่สุด
8. ด้านบทบาทหน้าที่มีความเหมาะสม	5.00	0.00	มากที่สุด
9. ด้านการประเมินผลมีความเหมาะสมและเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนา	5.00	0.00	มากที่สุด
เฉลี่ยรวม	5.00	0.00	มากที่สุด

จากตารางที่ 4.27 พบว่า ผู้บริหารศูนย์การศึกษาพิเศษ มีความพึงพอใจต่อเอกสารคู่มือการจัดการศึกษาศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดลำพูน ตามแนวการศึกษาออลดอร์ฟสำหรับเด็กพิเศษ ด้านการนำไปใช้ ในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ค่าเฉลี่ย (μ) = 5.00, ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (σ) = 0.00 เพื่อพิจารณาแต่ละรายการ พบว่า ผู้บริหารศูนย์การศึกษาพิเศษ กลุ่มเป้าหมายมีความพึงพอใจด้านการนำไปใช้อยู่ในระดับมากที่สุดทุกรายการ ค่าเฉลี่ย (μ) = 5.00, ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (σ) = 0.00

บทที่ 5

สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัย เรื่อง รูปแบบการจัดการศึกษาศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดลำพูน ตามแนวทางการศึกษาวอลดอร์ฟสำหรับเด็กพิเศษครั้งนี้ ผู้วิจัยขอเสนอแนะตามหัวข้อ ดังนี้

1. วัตถุประสงค์ของการวิจัย
2. สรุปผลการวิจัย
3. อภิปรายผลการวิจัย
4. ข้อเสนอแนะ

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพการดำเนินงานพัฒนาการจัดการศึกษาศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดลำพูน ตามแนวทางการศึกษาวอลดอร์ฟสำหรับเด็กพิเศษ
2. เพื่อสร้างรูปแบบการจัดการศึกษาศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดลำพูน ตามแนวทางการศึกษาวอลดอร์ฟสำหรับเด็กพิเศษ
3. เพื่อศึกษาผลการใช้รูปแบบการจัดการศึกษาศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดลำพูน ตามแนวทางการศึกษาวอลดอร์ฟสำหรับเด็กพิเศษ
4. เพื่อยืนยันรูปแบบการจัดการศึกษาศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดลำพูน ตามแนวทางการศึกษาวอลดอร์ฟสำหรับเด็กพิเศษ

สรุปผลการวิจัย

1. ผลการศึกษาสภาพการดำเนินงานพัฒนาการจัดการศึกษาศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดลำพูน ตามแนวทางการศึกษาวอลดอร์ฟสำหรับเด็กพิเศษ พบว่า
 - 1.1 กระบวนการพัฒนาการจัดการศึกษาศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดลำพูน ตามแนวทางการศึกษาวอลดอร์ฟสำหรับเด็กพิเศษ ที่บริหารจัดการด้วยวงจรคุณภาพของเดมมิง PDCA ประกอบด้วย 16 ขั้นตอน ดังนี้ 1) ขั้นศึกษาข้อมูล 2) ขั้นแสวงหาผู้ทรงคุณวุฒิ 3) ขั้นจัดทำกรอบแนวคิด 4) ขั้นนำเสนอกรอบแนวคิด 5) ขั้นแต่งตั้งคณะทำงาน 6) ขั้นจัดทำโครงการ 7) ขั้นจัดทำแผนปฏิบัติการ 8) ขั้นขออนุมัติแผนปฏิบัติการ 9) ปฏิบัติงานตามแผน 10) นิเทศ กำกับ ติดตาม 11) ปฏิบัติงานตามแผนที่ปรับปรุง 12) ประเมินผลการดำเนินงาน 13) สรุปผลการดำเนินงาน 14) วิพากษ์ผลการดำเนินงาน 15) จัดทำรายงาน และ 16) นำเสนอรายงานและพัฒนาต่อเนื่อง

1.2 ปัจจัยแห่งความสำเร็จในการพัฒนาการจัดการศึกษาศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดลำพูน ตามแนวการศึกษาออลดอร์ฟสำหรับเด็กพิเศษ ประกอบด้วย 10 ประเด็น ดังนี้

- 1) การแต่งตั้งคณะทำงาน
- 2) การออกแบบโครงการ
- 3) การบริหารโครงการ
- 4) ที่ปรึกษาโครงการ
- 5) ผู้บริหาร
- 6) คณะนิเทศ
- 7) ครู
- 8) ผู้ดูแล
- 9) เด็กพิเศษ และ
- 10) เครือข่ายความร่วมมือ

1.3 ความต้องการของครู เรียงลำดับความสำคัญจากมากไปหาน้อย ดังนี้ พัฒนารูปแบบการจัดการศึกษาศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดลำพูน ตามแนวการศึกษาออลดอร์ฟสำหรับเด็กพิเศษที่เหมาะสมกับศูนย์การศึกษาพิเศษฯ มีความต้องการมากที่สุด รองลงมา คือ การจัดกิจกรรมการศึกษาดูงาน การฝึกอบรมภาคทฤษฎี และภาคปฏิบัติในต่างประเทศสำหรับ กลุ่มสถานศึกษา ในโครงการพัฒนาการจัดการศึกษาตามแนวการศึกษาออลดอร์ฟสำหรับเด็กพิเศษ ศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดลำพูน ที่มีผลงานการดำเนินงานดีเด่น

2. ผลการสร้างรูปแบบการจัดการศึกษาศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดลำพูน ตามแนวการศึกษาออลดอร์ฟสำหรับเด็กพิเศษ พบว่า

2.1 รูปแบบการจัดการศึกษาศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดลำพูน ตามแนวการศึกษาออลดอร์ฟสำหรับเด็กพิเศษ มี 5 องค์ประกอบ ดังนี้ 1) ปัจจัยนำเข้า 2) กระบวนการ 3) ผลการดำเนินงาน 4) ข้อมูลย้อนกลับ และ 5) ปัจจัยแห่งความสำเร็จ

2.2 ผลการประเมิน ความเป็นไปได้ ความเป็นประโยชน์ ความเหมาะสมและความถูกต้อง โดยผู้ทรงคุณวุฒิ ภาพรวมมีคุณภาพอยู่ในระดับมากที่สุด ($\mu = 4.80$, $\sigma = 0.11$)

3. ผลการใช้รูปแบบการจัดการศึกษาศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดลำพูน ตามแนวการศึกษาออลดอร์ฟสำหรับเด็กพิเศษ พบว่า

3.1 ผลการพัฒนาศักยภาพเด็กพิเศษ ของศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดลำพูน กลุ่มเป้าหมาย จำนวน 30 คน พบว่า ปีการศึกษา 2560 เด็กพิเศษมีทักษะพื้นฐาน ในระดับคุณภาพ 4 คือ ทำได้ด้วยตนเอง/ทำได้โดยมีอุปกรณ์หรือสิ่งอำนวยความสะดวกช่วยสูงกว่า ปีการศึกษา 2559 ทุกทักษะ คือ ทักษะกล้ามเนื้อมัดใหญ่ ทักษะกล้ามเนื้อมัดเล็ก ทักษะการช่วยเหลือตนเอง ในชีวิตประจำวัน ทักษะสังคม ทักษะทางภาษาและการสื่อสาร และทักษะทางด้านสติปัญญา และเตรียมความพร้อมทางวิชาการ โดยทักษะการช่วยเหลือตนเองในชีวิตประจำวัน มีเด็กพิเศษที่มีคุณภาพในระดับ 4 เพิ่มขึ้นสูงสุด คือ ปีการศึกษา 2559 ไม่มีเด็กพิเศษที่มีคุณภาพในระดับ 4 แต่ปีการศึกษา 2560 มีเด็กพิเศษที่มีคุณภาพ ในระดับ 4 จำนวน 10 คน คิดเป็นร้อยละ 33.33

นอกจากนี้ยังพบว่า ปีการศึกษา 2560 เด็กพิเศษมีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ ในระดับดีเยี่ยม มีจำนวนมากขึ้นจากปีการศึกษา 2559 ทุกคุณลักษณะ

จากปีการศึกษา 2554-2561 มีเด็กพิเศษของศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดลำพูน ได้รับการช่วงเชื่อมต่อไปสู่สถานศึกษาอื่นคิดเป็นร้อยละของเด็กทั้งหมดเพิ่มขึ้นทุกปีการศึกษา และเด็กพิเศษได้รับการช่วงเชื่อมต่อไปในการประกอบอาชีพเพิ่มขึ้นเช่นเดียวกัน

3.2 ความพึงพอใจของครู ที่มีต่อสภาพการจัดการศึกษาศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดลำพูน ตามแนวการศึกษาตลอดชีพสำหรับเด็กพิเศษ ครูมีความพึงพอใจต่อการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นทุกเรื่องในระดับมากที่สุด ($\mu = 4.85, \sigma = 0.24$)

3.3 ความพึงพอใจของผู้ดูแล ที่มีต่อสภาพการจัดการศึกษาศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดลำพูน ตามแนวการศึกษาตลอดชีพสำหรับเด็กพิเศษ ผู้ดูแลมีความพึงพอใจต่อการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นทุกเรื่องในระดับมากที่สุด ($\mu = 4.86, \sigma = 0.32$)

4. ผลการยืนยันรูปแบบการจัดการศึกษาศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดลำพูน ตามแนวการศึกษาตลอดชีพสำหรับเด็กพิเศษ พบว่า

4.1 ผลการใช้รูปแบบการจัดการศึกษาศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดลำพูน ตามแนวการศึกษาตลอดชีพสำหรับเด็กพิเศษ ที่ส่งผลการพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษา ใน 4 ด้าน ดังนี้ 1) ด้านคุณภาพของผู้เรียน 2) ด้านกระบวนการบริหารและการจัดการ 3) ด้านกระบวนการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ และ 4) ด้านการเผยแพร่ผลงาน อยู่ในระดับมากที่สุด ($\mu = 5.00, \sigma = 0.00$)

4.2 ความพึงพอใจของผู้บริหารศูนย์การศึกษาพิเศษ ที่มีต่อเอกสารคู่มือการจัดการศึกษาศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดลำพูน ตามแนวการศึกษาตลอดชีพสำหรับเด็กพิเศษมีความพึงพอใจมากที่สุด ทั้งด้านรูปแบบของเอกสาร เนื้อหาของเอกสาร และการนำไปใช้ในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\mu = 4.93, \sigma = 0.15$)

อภิปรายผลการวิจัย

จากวัตถุประสงค์การวิจัยข้อที่ 1 เพื่อศึกษาสภาพการดำเนินงานพัฒนาการจัดการศึกษา ศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดลำพูน ตามแนวการศึกษาตลอดชีพสำหรับเด็กพิเศษ

ผลการศึกษาสภาพการดำเนินงานพัฒนาการจัดการศึกษาศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดลำพูน ตามแนวการศึกษาตลอดชีพสำหรับเด็กพิเศษ พบว่า

1. กระบวนการพัฒนาการจัดการศึกษาศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดลำพูน ตามแนวการศึกษาตลอดชีพสำหรับเด็กพิเศษ ที่บริหารจัดการด้วยวงจรคุณภาพของเดมมิ่ง PDCA จำนวน 16 ขั้นตอน ดังนี้ 1) ขั้นศึกษาข้อมูล 2) ขั้นแสวงหาผู้ทรงคุณวุฒิ 3) ขั้นจัดทำกรอบแนวคิด 4) ขั้นนำเสนอกรอบแนวคิด 5) ขั้นแต่งตั้งคณะทำงาน 6) ขั้นจัดทำโครงการ 7) ขั้นจัดทำแผน

ปฏิบัติการ 8) ขึ้นขออนุมัติแผนปฏิบัติการ 9) ปฏิบัติงานตามแผน 10) นิเทศ กำกับ ติดตาม 11) ปฏิบัติงานตามแผนที่ปรับปรุง 12) ประเมินผลการดำเนินงาน 13) สรุปผลการดำเนินงาน 14) วิพากษ์ผลการดำเนินงาน 15) จัดทำรายงาน และ 16) นำเสนอรายงานและพัฒนาต่อเนื่อง สอดคล้องกับผลงานวิจัยของ สุวิทย์ เมษินทรีย์ (2557: ไม่มีเลขหน้า) ที่พบว่า แนวทางการพัฒนา การศึกษาไทยเพื่อเตรียมความพร้อมสู่ศตวรรษที่ 21 จะประกอบไปด้วยแนวทางในการดำเนินการ ที่สำคัญทั้งการซ่อมและการสร้างควบคู่กันไป เพื่อเป็นการปรับแต่งซ่อมกลไกการศึกษาเดิมให้ดียิ่งขึ้น และสร้างเสริมกลไกใหม่ให้เกิดขึ้นเพื่อตอบสนองพลวัตการเปลี่ยนแปลงแห่งศตวรรษที่ 21 การได้ ข้อสรุปเช่นนี้อาจเป็นเพราะว่า ผู้วิจัยได้ให้ความสำคัญกับกระบวนการในการจัดการศึกษา และ ดำเนินการพัฒนาการจัดการศึกษาศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดลำพูน ตามแนวการศึกษา วอลดอร์ฟสำหรับเด็กพิเศษอย่างต่อเนื่อง ตั้งแต่ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2554-2559 โดยได้ ดำเนินการภายใต้คำแนะนำแนวคิดเกี่ยวกับโครงการและแนวคิดเกี่ยวกับวงจรคุณภาพของเดมมิ่ง PDCA ซึ่งข้อสังเกตนี้สอดคล้องกับแนวคิดของ จิรประภา อัครบวร (2562: 18-23) ที่กล่าวว่า วงจรคุณภาพของเดมมิ่ง PDCA ทั้ง 4 ขั้นตอน ผู้เกี่ยวข้องจะต้องปฏิบัติอย่างต่อเนื่อง อันจะนำไปสู่การกำหนดมาตรฐานของวิธีการทำงานใหม่ ส่วน พิสนุ พงศ์ศรี (2551: 157-158) คือ โครงการช่วยเป็นแนวทางหรือวิธีการที่จะนำไปสู่ปรากฏการณ์ที่ต้องการให้เป็นในอนาคต

2. ปัจจัยแห่งความสำเร็จในการพัฒนาการจัดการศึกษาศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดลำพูน ตามแนวการศึกษาวอลดอร์ฟสำหรับเด็กพิเศษ ประกอบด้วย 10 ประเด็น ดังนี้

- 1) การแต่งตั้งคณะทำงาน
- 2) การออกแบบโครงการ
- 3) การบริหารโครงการ
- 4) ที่ปรึกษาโครงการ
- 5) ผู้บริหาร
- 6) คณะนิเทศ
- 7) ครู
- 8) ผู้ดูแล
- 9) เด็กพิเศษ
- 10) เครือข่ายความร่วมมือ

ทั้งนี้อาจเป็น เพราะว่าการดำเนินโครงการพัฒนาการจัดการศึกษาตามแนวการศึกษาวอลดอร์ฟ สำหรับเด็กพิเศษ ศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดลำพูน เป็นโครงการความร่วมมือทาง วิชาการและการวิจัยระหว่างหน่วยงาน ที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาการจัดการศึกษา สำหรับเด็กพิเศษ การดำเนินงานตามโครงการทำในรูปแบบการทำงานแบบมีส่วนร่วมทุกขั้นตอน ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ วีระยุทธ ชาตะกาญจน์ (2555: 29-56) คือ การมีส่วนร่วม ในการจัดการศึกษา การสนับสนุนการจัดการศึกษาจากผู้ทรงคุณวุฒิ คุณภาพผู้บริหาร คุณภาพ ของครูและบุคลากรทางการศึกษา คุณภาพของพ่อ แม่ ผู้ปกครอง การนิเทศ กำกับติดตามภายใน สถานศึกษา เป็นปัจจัยหลักของความสำเร็จในการจัดการศึกษา

เมื่อพิจารณารายละเอียดแต่ละประเด็นของปัจจัยแห่งความสำเร็จ ในการจัดการศึกษาศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดลำพูน ตามแนวการศึกษาวอลดอร์ฟ สำหรับเด็กพิเศษ ผู้วิจัยอภิปรายแต่ละเรื่อง ดังนี้

2.1 การแต่งตั้งคณะทำงาน คณะทำงานพัฒนาการจัดการศึกษา ศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดลำพูน ตามแนวการศึกษาออลดอร์ฟสำหรับเด็กพิเศษ ประกอบด้วย ผู้ทรงคุณวุฒิ ผู้บริหาร ครูและบุคลากรทุกคน การที่ได้ข้อสรุปเช่นนี้อาจเป็นเพราะว่า การดำเนินโครงการพัฒนาการจัดการศึกษาตามแนวการศึกษาออลดอร์ฟสำหรับเด็กพิเศษ ศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดลำพูน ที่มีลักษณะเป็นโครงการความร่วมมือทางวิชาการระหว่างหน่วยงาน และมีการดำเนินงานตามโครงการในรูปแบบการทำงานแบบมีส่วนร่วมทุกขั้นตอน ซึ่งสอดคล้องกับงานของ Luxford (2012: 36) ที่กล่าวว่า การทำงานเป็นคณะมีความสำคัญต่อการศึกษาออลดอร์ฟสำหรับเด็กพิเศษ ผู้เกี่ยวข้องเพียงคนเดียวไม่สามารถรู้จักเด็กพิเศษครบทุกด้าน การทำงานร่วมกันที่แต่ละคนสามารถเพิ่มเติมในสิ่งที่คนอื่นมองไม่เห็น จะทำให้เกิดความสำเร็จในการพัฒนาเด็กพิเศษ

2.2. การออกแบบโครงการ ศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดลำพูน จัดให้มีผู้เกี่ยวข้องร่วมกันออกแบบโครงการ ที่ประกอบด้วย ผู้ทรงคุณวุฒิ ผู้บริหาร ครู และบุคลากรทางการศึกษาทุกคน การได้ข้อสรุปเช่นนี้อาจเป็นเพราะว่า ผู้วิจัยได้ศึกษาแนวคิดเกี่ยวกับโครงการและเห็นความสำคัญของกระบวนการริเริ่มโครงการซึ่งเป็นขั้นตอนสำคัญของการจัดทำโครงการ ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ บรรจง อมรชิวิน (2557: 76) คือ กระบวนการริเริ่มโครงการ ถือว่ามีความสำคัญในการที่จะกำหนดขอบข่าย หลักการ เหตุผลของโครงการ หากเป็นไปได้ควรทำงานในลักษณะเป็นทีม

2.3. การบริหารโครงการ ผู้บริหารโครงการ ได้แก่ หัวหน้ากลุ่มบริหารงานวิชาการ โครงการพัฒนาการจัดการศึกษาตามแนวการศึกษาออลดอร์ฟสำหรับเด็กพิเศษ ศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดลำพูน เป็นกลยุทธ์ระดับแผนงาน ในการพัฒนาการจัดการศึกษา ศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดลำพูน โดยใช้การศึกษาออลดอร์ฟสำหรับเด็กพิเศษ มีจุดประสงค์เพื่อพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษา ผู้ดูแล และเด็กพิเศษ ซึ่งหัวหน้ากลุ่มบริหารงานวิชาการมีบทบาทหน้าที่ในการทำงานร่วมกับกลุ่มเป้าหมายใกล้เคียงชิดมากกว่าผู้บริหาร โดยมีบทบาทหน้าที่บริหารองค์กรในภาพรวม การได้ข้อสรุปเช่นนี้อาจเป็นเพราะว่า ผู้วิจัยได้ศึกษาแนวคิดเกี่ยวกับโครงการและเห็นความสำคัญของการบริหารโครงการที่ต้องมีผู้บริหารที่มีความสามารถเหมาะสมกับบริบทของโครงการจึงได้การสู่การปฏิบัติ ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ บรรจง อมรชิวิน (2557: 68) คือ ทักษะที่จำเป็นของผู้บริหารโครงการ ได้แก่ การนำ การติดต่อสื่อสาร เป็นการแลกเปลี่ยนข้อมูลที่ต้องชัดเจน สมบูรณ์ โดยผู้รับผิดชอบต้องมีความเข้าใจที่ถูกต้อง การเจรจาต่อรอง ซึ่งเกิดขึ้นในหลายระดับของโครงการและในหลายวาระในเรื่องต่าง ๆ และการแก้ไขปัญหา รวมถึงการพิจารณาถึงสิ่งที่มีผลต่อองค์กร เป็นปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการที่ต้องดำเนินการให้สำเร็จ

2.4. ที่ปรึกษาโครงการ มีหน้าที่เสนอแนะให้ปรับกิจกรรมเนื้อหาฝึกอบรมครู เพื่อให้เหมาะสมกับบริบทของศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดลำพูน และตามความต้องการของครู ผู้บริหาร สอดคล้องกับวิถีชีวิตคนไทย พัฒนาครูในการทำวิจัยจากงานประจำ และพัฒนาครูและบุคลากรทำข้อตกลงการปฏิบัติงาน การได้ข้อสรุปเช่นนี้อาจเป็นเพราะว่า แนวคิดการศึกษา วอลดอร์ฟสำหรับเด็กพิเศษ เป็นเรื่องใหม่สำหรับผู้บริหาร ครูและบุคลากร ของศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดลำพูน ดังนั้นการดำเนินงานพัฒนาจึงจำเป็นต้องมีผู้ทรงคุณวุฒิที่มีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับแนวคิดการศึกษาวอลดอร์ฟสำหรับเด็กพิเศษ เพื่อให้คำปรึกษา ให้คำแนะนำ และช่วยเหลือการดำเนินงาน ซึ่งสอดคล้องกับงานของ ศรีประภา พุทธิกุล (2558: 2-3) คือ ประวัติความเป็นมาของการศึกษาวอลดอร์ฟสำหรับเด็กพิเศษ ในยุคเริ่มต้น นักการศึกษา ที่นำแนวคิดการศึกษาวอลดอร์ฟสำหรับเด็กพิเศษมาใช้พัฒนาศักยภาพเด็กพิเศษ ได้เชิญ รูดอร์ฟ สไตเนอร์ มาบรรยาย ให้คำแนะนำในการปฏิบัติงานของนักการศึกษา จนนักการศึกษา เกิดความเข้าใจในแนวคิดของการศึกษาวอลดอร์ฟสำหรับเด็กพิเศษอย่างถ่องแท้

2.5. ผู้บริหาร ศึกษาข้อมูลเกี่ยวกับ แนวคิดการศึกษาวอลดอร์ฟสำหรับเด็กพิเศษอย่างต่อเนื่อง จัดกิจกรรมพัฒนาครูและบุคลากรอย่างต่อเนื่อง นิเทศการจัดการ เรียนรู้ของครูและผู้ดูแลอย่างต่อเนื่อง และจัดประชุมสัมมนาวิชาการภายในศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดลำพูนเป็นประจำ การได้ข้อสรุปเช่นนี้อาจเป็นเพราะว่า บทบาทหน้าที่ของผู้บริหารคือผู้นำทางวิชาการที่จำเป็นต้องมีความรู้ความเข้าใจในสิ่งที่กำลังพัฒนา ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ วีรยุทธ ชาตะกาญจน์ (2555: 53) ที่กล่าวว่า ความพร้อมในการบริหารจัดการ ที่มีคุณภาพของผู้บริหาร โดยแสดงให้เห็นถึงศักยภาพ กาพัฒนาตนเอง กระบวนการพัฒนา คุณภาพ การกระจายอำนาจทางการบริหาร และการควบคุมคุณภาพของผู้บริหาร เป็นปัจจัย แห่งความสำเร็จในการจัดการศึกษา

2.6. คณะนิเทศ ประกอบด้วย ผู้ทรงคุณวุฒิ นักวิชาการด้านศึกษาวอลดอร์ฟสำหรับเด็กพิเศษ ผู้บริหาร และครูแกนนำ ทำการนิเทศ กำกับ ติดตาม ปีการศึกษาละ 2 ครั้ง การได้ข้อสรุปเช่นนี้อาจเป็นเพราะว่า โครงการพัฒนาพัฒนาการจัดการศึกษาตามแนวการศึกษา วอลดอร์ฟสำหรับเด็กพิเศษ ศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดลำพูน เป็นโครงการใหม่ที่ผู้เกี่ยวข้อง อาทิ ครูและบุคลากร ผู้ดูแล เด็กพิเศษ ที่ต้องได้รับการแนะนำและช่วยเหลืออย่างต่อเนื่อง ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ ปรัชญา เวสารัชช (2545: 3-4, อ้างถึงใน พระมหาวิรัชศักดิ์ สุรเมธี 2551: 148-149) ที่กล่าวว่า การจัดการศึกษาจำเป็นต้องได้รับการ ปรับเปลี่ยนพัฒนาอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้เหมาะสมกับความจำเป็นของแต่ละยุคสมัย โดยเฉพาะ ผู้บริหาร ครู และผู้ที่เกี่ยวข้อง

2.7. ครู มีหน้าที่เข้ารับการฝึกอบรมหลักสูตรเตรียมความพร้อมก่อนเปิดภาคเรียนที่ 1 และภาคเรียนที่ 2 หลักสูตรดนตรีบำบัดแนวมนุษยปรัชญา หลักสูตรการเคลื่อนไหวเพื่อการศึกษา หลักสูตรศิลปะบำบัดแนวมนุษยปรัชญา หลักสูตรการทำวิจัยศึกษาดูงานสถานศึกษาต้นแบบ และปฏิบัติกิจกรรมเตรียมความพร้อมก่อนการทำงาน เวลา 08.30-09.00 น. (วันจันทร์-ศุกร์) การได้ข้อสรุปเช่นนี้อาจเป็นเพราะว่า โครงการพัฒนาการจัดการศึกษาตามแนวการศึกษาออลดอร์ฟสำหรับเด็กพิเศษ ศูนย์การศึกษาพิเศษประจำจังหวัดลำพูน มีกิจกรรมการพัฒนาครูและบุคลากรอย่างต่อเนื่อง ซึ่งสอดคล้องกับงานของ Luxford (2012: 38) ที่กล่าวว่า ครูเป็นสภาพแวดล้อมที่สำคัญของการศึกษาออลดอร์ฟสำหรับเด็กพิเศษ เพราะเป็นผู้นำเนื้อหาวิชาและค้นหาวิธีที่ใช้กับเด็กพิเศษ ครูจะต้องพยายามฝึกฝนการสังเกต และพัฒนาความยืดหยุ่นในการสอน ครูต้องเป็นผู้มีความกระตือรือร้นที่จะทำงานกับเด็กพิเศษ เช่นเดียวกับแนวคิดของ วีรยุทธ ชาตะกาญจน์ (2555: 53) คือ ความพร้อมในการจัดการเรียนการสอนและสนับสนุนการจัดการศึกษาที่มีคุณภาพของครูและบุคลากรทางการศึกษา โดยแสดงให้เห็นถึงศักยภาพการพัฒนาตนเอง การจัดการเรียนการสอนและการทำงานร่วมกับผู้อื่น

2.8. ผู้ดูแล มีหน้าที่เข้าร่วมกิจกรรมในห้องเรียนและนอกห้องเรียนที่ศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดลำพูน และหน่วยบริการในชุมชนประจำอำเภอ ร่วมพัฒนาคุณภาพชีวิตกับครูและนำไปใช้พัฒนาเด็กพิเศษที่บ้าน มีจุดประสงค์เพื่อพัฒนาศักยภาพการจัดการเรียนการสอนแก่ครูและผู้ดูแล การได้ข้อสรุปเช่นนี้อาจเป็นเพราะว่า โครงการพัฒนาการจัดการศึกษาตามแนวการศึกษาออลดอร์ฟสำหรับเด็กพิเศษ ศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดลำพูน ดำเนินการบนพื้นฐานแนวคิดการศึกษาออลดอร์ฟสำหรับเด็กพิเศษ ที่ให้ความสำคัญกับ พ่อแม่ ผู้ปกครอง ซึ่งสอดคล้องกับงานของ Luxford (2012: 34) ที่กล่าวว่า พ่อแม่ เป็นสภาพแวดล้อมที่สำคัญของการศึกษาออลดอร์ฟสำหรับเด็กพิเศษ เพราะความรู้สึกของพ่อแม่ส่งผลกระทบต่อเด็กพิเศษ เช่นเดียวกับแนวคิดของ วีรยุทธ ชาตะกาญจน์ (2555: 53) คือ ความพร้อมในการสนับสนุนการจัดการศึกษาที่มีคุณภาพของพ่อแม่ ผู้ปกครอง โดยแสดงให้เห็นถึงศักยภาพการศึกษออบรม การเข้าร่วมกิจกรรมทางการศึกษาของสถานศึกษา การให้การศึกษาแก่บุตรหลาน และการสนับสนุนการจัดการศึกษาของสถานศึกษาในด้านอื่น ๆ

2.9. เด็กพิเศษ มีหน้าที่เรียนรู้ตามหน่วยการจัดการเรียนรู้ ในห้องเรียนและนอกห้องเรียนที่ศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดลำพูน หน่วยบริการในชุมชนประจำอำเภอ และเรียนรู้ตามนาฬิกาชีวิตที่บ้านร่วมกับผู้ดูแล มีจุดประสงค์ เพื่อพัฒนาศักยภาพการจัดการเรียนการสอนแก่ครูและผู้ดูแล การได้ข้อสรุปเช่นนี้อาจเป็นเพราะว่า การดำเนินการโครงการพัฒนาการจัดการศึกษาตามแนวการศึกษาออลดอร์ฟสำหรับเด็กพิเศษ ศูนย์การศึกษาพิเศษ

ประจำจังหวัดลำพูน ดำเนินการบนพื้นฐานแนวคิดการศึกษาวอลดอร์ฟสำหรับเด็กพิเศษ ที่ให้ความสำคัญกับการเรียนของเด็กพิเศษ ซึ่งสอดคล้องกับงานของ Luxford (2012: 34-35) ที่กล่าวว่า การศึกษาวอลดอร์ฟสำหรับเด็กพิเศษเกิดขึ้นได้ทุกที่ ทั้งที่บ้านและที่โรงเรียน นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับบทบาทหน้าที่ศูนย์การศึกษาพิเศษ คือ จัดและส่งเสริม สนับสนุน การศึกษาในลักษณะศูนย์บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่ม และพัฒนา และฝึกอบรมผู้ดูแลเด็กพิเศษ

2.10. เครือข่ายความร่วมมือ มีหน้าที่เข้าร่วมฝึกอบรมหลักสูตรเตรียมความพร้อมก่อนเปิดภาคเรียนที่ 1 และภาคเรียนที่ 2 หลักสูตรดนตรีบำบัดแนวมนุษยปรัชญา หลักสูตรการเคลื่อนไหวเพื่อการศึกษา หลักสูตรศิลปะบำบัดแนวมนุษยปรัชญา เป็นการเตรียมความพร้อมก่อนเปิดภาคเรียนที่ 1 และภาคเรียนที่ 2 ซึ่งการพัฒนาตามหลักสูตร ดนตรีบำบัดแนวมนุษยปรัชญา หลักสูตรการเคลื่อนไหวเพื่อการศึกษา หลักสูตรศิลปะบำบัด แนวมนุษยปรัชญาอย่างต่อเนื่อง การได้ข้อสรุปเช่นนี้อาจเป็นเพราะว่า แนวคิดการศึกษาวอลดอร์ฟสำหรับเด็กพิเศษ เป็นการทำงานกับธรรมชาติความเป็นมนุษย์ของเด็กพิเศษ ซึ่งเป็นนวัตกรรมทางการศึกษาที่ใหม่สำหรับครูและบุคลากรของศูนย์การศึกษาพิเศษ และโรงเรียน การศึกษาพิเศษในประเทศไทยซึ่งสอดคล้องกับงานของ Luxford (2012: 38) ที่กล่าวว่า ครูเป็นสภาพแวดล้อมที่สำคัญของการศึกษาวอลดอร์ฟสำหรับเด็กพิเศษ เพราะเป็นผู้นำเนื้อหาวิชา และค้นหาวิธีที่ใช้กับเด็กพิเศษ

จากผลการวิจัยที่พบว่า ครู และที่ปรึกษาโครงการ มีความต้องการพัฒนารูปแบบ การจัดการศึกษาศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดลำพูน ตามแนวการศึกษาวอลดอร์ฟสำหรับเด็กพิเศษ การที่ได้ข้อสรุปเช่นนี้อาจเนื่องมาจาก ครูมีความต้องการรูปแบบในการจัดการศึกษา ศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดลำพูน ตามแนวการศึกษาวอลดอร์ฟสำหรับเด็กพิเศษ ให้เป็นไปในทิศทางเดียวกัน ข้อสังเกตนี้สอดคล้องกับแนวคิดของ พิมพ์ใจ อุ้นบ้าน (2555: 63) คือ รูปแบบเป็นแนวทางหรือวิธีการถ่ายทอดความคิด ความเข้าใจ ซึ่งมีลักษณะต่าง ๆ อาทิ เป็นสิ่งที่แสดงถึงองค์ประกอบสำคัญของวัตถุประสงค์ โครงสร้างของรูปแบบแสดงถึงความสัมพันธ์ ของรูปแบบต่าง ๆ การนำเสนอเป็นแผนภูมิเพื่อให้สามารถเข้าใจง่าย นำเสนอเรื่องราว หรือประเด็นต่าง ๆ ได้อย่างกระชับ ภายใต้หลักการอย่างมีระบบ

3. ความต้องการของครูและที่ปรึกษาโครงการมีความต้องการเรียงลำดับ ความสำคัญจากมากไปหาน้อย ดังนี้ พัฒนารูปแบบการจัดการศึกษาศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดลำพูน ตามแนวการศึกษาวอลดอร์ฟสำหรับเด็กพิเศษที่เหมาะสมกับศูนย์การศึกษา พิเศษๆ มากที่สุด รองลงมา คือ ควรมีการจัดกิจกรรมการศึกษาดูงาน การฝึกอบรมภาคทฤษฎี และภาคปฏิบัติในต่างประเทศสำหรับกลุ่มสถานศึกษา ในโครงการพัฒนาการจัดการศึกษา ตามแนวการศึกษาวอลดอร์ฟสำหรับเด็กพิเศษที่มีผลงานการดำเนินงานดีเด่น ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ

ผู้วิจัยได้นำการศึกษาวอลดอร์ฟสำหรับเด็กพิเศษ มาใช้เป็นแนวคิดหลักในการพัฒนาการจัดการศึกษา ซึ่งเป็นแนวคิดที่ให้ความสำคัญกับธรรมชาติของความเป็นมนุษย์ สอดคล้องกับผลงานวิจัยของ เปี่ยมพร ตั้งตระกูลไพศาล และถนอมวรรณ ประเสริฐเจริญสุข (2552: 161) ที่พบว่า ผู้ปกครองมีความเห็นด้วยอย่างยิ่ง ต่อการจัดการศึกษาปฐมวัย ของโรงเรียนมัธยมาคริสเตียน ทั้งในด้านการจัดการศึกษา ด้านการจัดสภาพแวดล้อม และด้านการวัดประเมินผล

จากวัตถุประสงค์การวิจัยข้อที่ 2 เพื่อสร้างรูปแบบการจัดการศึกษาศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดลำพูน ตามแนวการศึกษาวอลดอร์ฟสำหรับเด็กพิเศษ

ผลการสร้างรูปแบบการจัดการศึกษาศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดลำพูน ตามแนวการศึกษาวอลดอร์ฟสำหรับเด็กพิเศษ พบว่า

1. รูปแบบการจัดการศึกษาศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดลำพูน ตามแนวการศึกษาวอลดอร์ฟสำหรับเด็กพิเศษ มี 5 องค์ประกอบ ดังนี้ 1) ปัจจัยนำเข้า 2) กระบวนการ 3) ผลการดำเนินงาน 4) ข้อมูลย้อนกลับ และ 5) ปัจจัยแห่งความสำเร็จ สอดคล้องกับงานวิจัยของ วิชาญ ใจเถิง และคณะ (2557: 135) พบว่า รูปแบบการบริหารงานวิชาการ เพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียนตามแนววิถีพุทธและวอลดอร์ฟสำหรับโรงเรียนประถมศึกษา ในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน มีองค์ประกอบสำคัญ คือ องค์ประกอบที่ 1 หลักการของรูปแบบ องค์ประกอบที่ 2 วัตถุประสงค์ของรูปแบบ องค์ประกอบที่ 3 ด้านการบริหารงานวิชาการใช้กระบวนการบริหารเชิงระบบ คือ ด้านปัจจัยนำเข้า ขั้นตอนด้านกระบวนการ และขั้นตอนด้านผลผลิต และองค์ประกอบที่ 4 แนวทางการนำรูปแบบไปใช้ เช่นเดียวกับผลงานวิจัยของ อุดม ชูสิวรรณ (2559: 214) พบว่า ระบบบริหารจัดการคุณภาพ โรงเรียนมัธยมศึกษาสู่มาตรฐานสากล มี 7 องค์ประกอบหลัก ดังนี้ 1) การนำองค์การ 2) การวางแผนกลยุทธ์ 3) การมุ่งเน้นผู้เรียนและผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย 4) การวัด วิเคราะห์ และการจัดการความรู้ 5) การมุ่งเน้นบุคลากร 6) การมุ่งเน้นการปฏิบัติ และ 7) ผลลัพธ์ด้านผู้เรียน ที่เป็นเช่นนี้อาจเป็นเพราะว่า ผู้วิจัยได้นำผลจากการศึกษาสภาพการดำเนินงานพัฒนาการจัดการศึกษาศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดลำพูน ตามแนวการศึกษาวอลดอร์ฟสำหรับเด็กพิเศษ ในประเด็นกระบวนการพัฒนาการจัดการศึกษา และปัจจัยแห่งความสำเร็จในการจัดการศึกษา มาเป็นข้อมูลพื้นฐานการกำหนดองค์ประกอบของรูปแบบ และได้พัฒนาการจัดการศึกษาศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดลำพูน ตามแนวการศึกษาวอลดอร์ฟสำหรับเด็กพิเศษ ตั้งแต่ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2554-2559 และสร้างรูปแบบการจัดการศึกษา ศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดลำพูน ตามแนวการศึกษาวอลดอร์ฟสำหรับเด็กพิเศษ ด้วยกระบวนการระดมความคิดเห็นจากผู้ทรงคุณวุฒิ และผู้มีส่วนได้ส่วนเสียที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาการจัดการศึกษาศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดลำพูน ตามแนวการศึกษาวอลดอร์ฟ

สำหรับเด็กพิเศษ ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ อัมพร พิณสา (2561: 90) คือ การกำหนดองค์ประกอบของรูปแบบไม่ปรากฏชัดแจ้งว่า จะต้องมียุทธศาสตร์ประกอบใดบ้าง จำนวนเท่าใด และมีลักษณะอย่างไร ไม่มีหลักเกณฑ์ที่แน่นอน ขึ้นอยู่กับลักษณะเฉพาะของปรากฏการณ์ที่ศึกษา และสอดคล้องกับแนวคิดของ Willer (1967: 83) ที่กล่าวว่า การพัฒนารูปแบบมีขั้นตอนการดำเนินงานแตกต่างกันออกไป แต่โดยทั่วไปแล้วสามารถแบ่งออกเป็น 2 ตอนใหญ่ ๆ คือ การสร้างรูปแบบ (Construct) และการหาความตรง (Validity) ของรูปแบบ ส่วนรายละเอียดในแต่ละขั้นตอนว่ามีการดำเนินการอย่างไรนั้นขึ้นอยู่กับลักษณะและกรอบแนวคิด ซึ่งเป็นพื้นฐานในการพัฒนารูปแบบนั้น ๆ

2. ผลการประเมิน ความเป็นไปได้ ความเป็นประโยชน์ ความเหมาะสม และความถูกต้อง โดยผู้ทรงคุณวุฒิ ภาพรวมมีคุณภาพอยู่ในระดับมากที่สุด ($\mu = 4.80$, $\sigma = 0.11$) สอดคล้องกับงานวิจัยของ วิชาญ ใจถึง และคณะ (2557: 135) ที่พบว่าผลการประเมินรูปแบบการบริหารงานวิชาการเพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียนตามแนววิถีพุทธและวอลดอร์ฟสำหรับโรงเรียนประถมศึกษา ในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ด้านการนำไปใช้ ครูผู้ใช้รูปแบบมีความเห็นว่า รูปแบบมีความเหมาะสมสามารถนำไปใช้ในการจัดกระบวนการเรียนรู้ปกติทั่วไป ในสถานศึกษาได้ ที่เป็นเช่นนี้อาจเป็นเพราะว่า ผู้วิจัยกำหนดกรอบโครงสร้างและองค์ประกอบของรูปแบบ จากการวิเคราะห์เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง สัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิ และผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย โดยเฉพาะได้ศึกษาผลการศึกษาสภาพการดำเนินงานพัฒนาการจัดการศึกษา ศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดลำพูน ตามแนวการศึกษาวอลดอร์ฟสำหรับเด็กพิเศษ ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ Conrad and Wilson (1985: 112) คือ การสัมมนาของผู้เชี่ยวชาญเป็นรูปแบบหนึ่งของการประเมินทางการศึกษา คือ การวิพากษ์ทางการศึกษาโดยอาศัยผู้ทรงคุณวุฒิเป็นวิธีที่นิยมใช้และมีความเชื่อถือได้ เพราะถือว่าการตัดสินใจโดยกลุ่มผู้ทรงคุณวุฒิที่มีความรู้ในศาสตร์สาขานั้น ๆ เป็นอย่างดี เป็นสิ่งที่ยอมรับได้ เช่นเดียวกับ Eisner (1976: 24) กล่าวว่า ความเชื่อว่าการรู้ทันสิ่งต่าง ๆ เป็นคุณลักษณะพื้นฐานของผู้ทรงคุณวุฒิ การให้ความสำคัญกับผู้ทรงคุณวุฒิในการใช้วิจารณ์วิเคราะห์อย่างลึกซึ้งในประเด็นใดประเด็นหนึ่งที่น่าขึ้นมาพิจารณาซึ่งไม่จำเป็นต้องเกี่ยวข้องสัมพันธ์กับวัตถุประสงค์หรือผู้เกี่ยวข้องใด ๆ ทั้งนี้ก็เพื่อหาข้อสรุปที่มีประสิทธิภาพ หรือความเหมาะสมของสิ่งที่ประเมิน

จากวัตถุประสงค์การวิจัยข้อที่ 3 เพื่อศึกษาผลการใช้รูปแบบการจัดการศึกษา ศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดลำพูน ตามแนวการศึกษาวอลดอร์ฟสำหรับเด็กพิเศษ

ผลการใช้รูปแบบการจัดการศึกษา ศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดลำพูน ตามแนวการศึกษาวอลดอร์ฟสำหรับเด็กพิเศษ พบว่า

1. ผลการพัฒนาศักยภาพเด็กพิเศษ ของศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดลำพูน กลุ่มเป้าหมาย จำนวน 30 คน พบว่า ปีการศึกษา 2560 เด็กพิเศษมีทักษะพื้นฐาน ในระดับคุณภาพ 4 คือ ทำได้ด้วยตนเอง/ทำได้โดยมีอุปกรณ์หรือสิ่งอำนวยความสะดวกช่วยสูงกว่า ปีการศึกษา 2559 ทุกทักษะ คือ ทักษะกล้ามเนื้อมัดใหญ่ ทักษะกล้ามเนื้อมัดเล็ก ทักษะการช่วยเหลือตนเอง ในชีวิตประจำวัน ทักษะสังคม ทักษะทางภาษาและการสื่อสาร และทักษะทางด้านสติปัญญาและเตรียมความพร้อมทางวิชาการ โดยทักษะการช่วยเหลือตนเองในชีวิตประจำวัน มีเด็กพิเศษที่มีคุณภาพในระดับ 4 เพิ่มขึ้นสูงสุด คือ ปีการศึกษา 2559 ไม่มีเด็กพิเศษที่มีคุณภาพในระดับ 4 แต่ปีการศึกษา 2560 มีเด็กพิเศษที่มีคุณภาพ ในระดับ 4 จำนวน 10 คน คิดเป็นร้อยละ 33.33 นอกจากนี้ยังพบว่า ปีการศึกษา 2560 เด็กพิเศษมีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ในระดับดีเยี่ยม มีจำนวนมากขึ้นจากปีการศึกษา 2559 ทุกคุณลักษณะ และปีการศึกษา 2554-2561 มีเด็กพิเศษของศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดลำพูน ได้รับการช่วงเชื่อมต่อไปสู่สถานศึกษาอื่นคิดเป็นร้อยละของเด็กทั้งหมดเพิ่มขึ้นทุกปีการศึกษา และเด็กพิเศษได้รับการช่วงเชื่อมต่อไปในการประกอบอาชีพเพิ่มขึ้นเช่นเดียวกัน สอดคล้องกับผลงานวิจัยของ เพ็ญรำไพ หนูสวัสดิ์ (2554: 136) พบว่า ความคิดสร้างสรรค์ด้านศิลปะของเด็กปฐมวัยก่อนและหลังได้รับการจัดประสบการณ์เรียนรู้ตามแนวคิดวอลดอร์ฟ หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน นอกจากนี้ ผลงานวิจัยของ นริศรา จริยะพันธุ์ (2555: 109) พบว่า โรงเรียนทางเลือกทุกโรงเรียนมีลักษณะการจัดการเรียนการสอนที่มุ่งเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ โดยคำนึงถึงความแตกต่างด้านศักยภาพของผู้เรียนแต่ละคน การเรียนรู้ผ่านการลงมือทำและการจัดกิจกรรมส่งเสริมทักษะอย่างหลากหลายที่เป็นเช่นนี้อาจเนื่องมาจากคู่มือการจัดการศึกษาตามแนวการศึกษาวอลดอร์ฟสำหรับเด็กพิเศษ ศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดลำพูนที่พัฒนาขึ้น มีลักษณะเป็นการทำงานร่วมกันระหว่าง 2 แนวปฏิบัติ คือ แนวปฏิบัติทางการศึกษาและแนวปฏิบัติทางการเยียวยาตามแนวมนุษยปรัชญา เช่น การเคลื่อนไหวเพื่อการศึกษา ดนตรีบำบัดแนวมนุษยปรัชญา ศิลปะบำบัดแนวมนุษยปรัชญา และการจัดสภาพห้องเรียนที่คำนึงถึงสี แสง นอกจากนี้ การจัดการศึกษามีกระบวนการจัดการเรียนรู้ที่มั่นคง กำหนดเวลาการจัดกิจกรรมที่ชัดเจน หน่วยการจัดการเรียนรู้จำนวน 32 หน่วยมีความสอดคล้องกับฤดูกาล วิถีชีวิต และวัฒนธรรมชุมชน สื่อการเรียนการสอนเป็นของจริงจากวัสดุธรรมชาติ เด็กพิเศษได้เรียนรู้อย่างต่อเนื่อง คือ ได้เรียนรู้จากห้องเรียนของศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดลำพูน วันจันทร์-วันพุธ ได้เรียนรู้จากห้องเรียนหน่วยบริการในชุมชนประจำอำเภอวันพฤหัสบดี และวันศุกร์ และได้เรียนรู้ที่บ้านจากผู้ดูแลตามนาฬิกาชีวิตของแต่ละบุคคล รวมทั้งได้เข้าร่วมกิจกรรมเสริมประสบการณ์ ที่ศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดลำพูน ดำเนินการจัดขึ้นอย่างเป็นประจำ อีกทั้งการศึกษาวอลดอร์ฟสำหรับเด็กพิเศษเน้น

การพัฒนาเด็กพิเศษแบบองค์รวม ทั้งด้านกาย จิต และจิตวิญญาณ ดังที่ อรุโณทัย ไชยช่วย (2559: 15) กล่าวว่า การศึกษาของลอร์ดอร์ฟพัฒนาคนตามธรรมชาติของความเป็นมนุษย์

2. ความพึงพอใจของครู ที่มีต่อสภาพการจัดการศึกษาศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดลำพูน ตามแนวการศึกษาของลอร์ดอร์ฟสำหรับเด็กพิเศษ ครูมีความพึงพอใจต่อการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นทุกเรื่องในระดับมากที่สุด ($\mu = 4.85$, $\sigma = 0.24$) สอดคล้องกับผลงานวิจัยของ วิชาญ ใจเถิง และคณะ (2557: 135) ที่พบว่า ครูผู้ใช้รูปแบบมีความรู้สึกที่ดีมากต่อรูปแบบ การบริหารงานวิชาการเพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียนตามแนววิถีพุทธและลอร์ดอร์ฟ สำหรับโรงเรียนประถมศึกษา ในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน และเห็นว่าเป็นกระบวนการเรียนรู้ในบรรยากาศของการอยู่ร่วมกันอย่างมีความสุข ช่วยให้เด็กมีการเปลี่ยนแปลงไปในทางที่ดีขึ้น ที่เป็นเช่นนี้อาจเนื่องมาจาก การพัฒนารูปแบบการจัดการศึกษาตามแนวลอร์ดอร์ฟสำหรับเด็กพิเศษ ในระยะการศึกษาสภาพการดำเนินงาน พัฒนาการจัดการศึกษา ของศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดลำพูน โดยใช้การศึกษาลอร์ดอร์ฟสำหรับเด็กพิเศษ ตั้งแต่ปีการศึกษา 2555-2561 ครูมีส่วนร่วมในการพัฒนาการจัดการศึกษาอย่างต่อเนื่อง ทำให้มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับแนวคิดของการศึกษาลอร์ดอร์ฟสำหรับเด็กพิเศษเป็นอย่างดี

3. ความพึงพอใจของผู้ดูแล ที่มีต่อสภาพการจัดการศึกษาศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดลำพูน ตามแนวการศึกษาของลอร์ดอร์ฟสำหรับเด็กพิเศษ ผู้ดูแลมีความพึงพอใจต่อการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นทุกเรื่องในระดับมากที่สุด ($\mu = 4.86$, $\sigma = 0.32$) สอดคล้องกับงานวิจัยของ เปี่ยมพร ตั้งตระกูลไพศาล และถนอมวรรณ ประเสริฐเจริญสุข (2552: 161) พบว่าความคิดเห็นของผู้ปกครองต่อการจัดการศึกษาปฐมวัยของโรงเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น จังหวัดขอนแก่น อยู่ในระดับเห็นด้วยอย่างยิ่ง โดยเฉพาะด้านการจัดการศึกษา ด้านการจัดสภาพแวดล้อม และด้านการวัด ประเมินผล ที่เป็นเช่นนี้อาจเนื่องมาจากการพัฒนารูปแบบการจัดการศึกษาตามแนว การศึกษาลอร์ดอร์ฟสำหรับเด็กพิเศษ ของศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดลำพูน ตั้งแต่ปี การศึกษา 2555-2561 ผู้ดูแลมีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนในห้องเรียนร่วมกับครู และเด็กพิเศษ ได้รับการฝึกอบรมเกี่ยวกับแนวคิดของการศึกษาแนวลอร์ดอร์ฟ สำหรับเด็กพิเศษ อย่างต่อเนื่อง และได้รับการส่งเสริมสนับสนุนให้นำกิจกรรมไปใช้พัฒนาศักยภาพเด็กพิเศษที่บ้าน ทำให้มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับแนวคิดของการศึกษาแนวลอร์ดอร์ฟสำหรับเด็กพิเศษเป็นอย่างดี นอกจากนี้ผลการพัฒนาการจัดการศึกษา เด็กพิเศษมีความก้าวหน้าทุกด้าน

จากวัตถุประสงค์การวิจัยข้อที่ 4 เพื่อยืนยันรูปแบบการจัดการศึกษาศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดลำพูน ตามแนวการศึกษาของลอร์ดอร์ฟสำหรับเด็กพิเศษ

ผลการยืนยันรูปแบบการจัดการศึกษาศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดลำพูน ตามแนวการศึกษาของลอร์ดอร์ฟสำหรับเด็กพิเศษ พบว่า

1. ผลการใช้รูปแบบการจัดการศึกษาศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดลำพูน ตามแนวการศึกษาออลดอร์ฟสำหรับเด็กพิเศษ ที่ส่งผลต่อการพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษา ใน 4 ด้าน ดังนี้ 1) ด้านคุณภาพของผู้เรียน 2) ด้านกระบวนการบริหารและการจัดการ 3) ด้านกระบวนการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ และ 4) ด้านการเผยแพร่ผลงาน อยู่ในระดับมากที่สุด ($\mu = 5.00$, $\sigma = 0.00$) การที่ได้ข้อสรุปเช่นนี้อาจเนื่องมาจาก องค์ประกอบของรูปแบบการพัฒนาการจัดการศึกษาศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดลำพูน ตามแนวการศึกษาออลดอร์ฟสำหรับเด็กพิเศษ สร้างขึ้นโดยผู้มีส่วนเกี่ยวข้องและมีส่วนได้ส่วนเสีย คือ ครู ที่เข้าร่วมดำเนินการพัฒนาการจัดการศึกษาศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดลำพูน ตามแนวการศึกษาออลดอร์ฟสำหรับเด็กพิเศษ ตั้งแต่ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2554-2559 ซึ่งเป็นผู้ที่มีบทบาทหน้าที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษา ของศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดลำพูน ข้อสังเกตนี้สอดคล้องกับแนวคิดของ วีระยุทธ์ ชาตะกาญจน์ (2555: 53) คือ การมีส่วนร่วมของบุคลากร เป็นปัจจัยแห่งความสำเร็จในการจัดการศึกษา

2. ความพึงพอใจของผู้บริหารศูนย์การศึกษาพิเศษ ที่มีต่อเอกสารคู่มือการจัดการศึกษาศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดลำพูน ตามแนวการศึกษาออลดอร์ฟสำหรับเด็กพิเศษ มีความพึงพอใจมากที่สุด ทั้งด้านรูปแบบของเอกสาร เนื้อหาของเอกสาร และการนำไปใช้ในภาพรวม อยู่ในระดับมากที่สุด ($\mu = 4.93$, $\sigma = 0.15$) สอดคล้องกับผลงานวิจัยของพัฒนา พรหมณี และคณะ (2560: 1) ที่ได้ศึกษาเรื่อง แนวคิดการสร้างและพัฒนารูปแบบเพื่อใช้ในการดำเนินงานด้านการสาธารณสุขสำหรับนักสาธารณสุข และพบว่า คู่มือการใช้มีหลักเกณฑ์และวิธีการสร้างพัฒนารูปแบบ คือ 1) ข้อมูลพื้นฐาน 2) หลักการ เป้าหมาย และองค์ประกอบ 3) แนวทางการนำไปใช้ 4) การประเมินรูปแบบ และ 5) การพัฒนาและปรับปรุง การที่ได้ข้อสรุปเช่นนี้อาจเนื่องมาจาก การพัฒนารูปแบบการจัดการศึกษาศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดลำพูน ตามแนวการศึกษาออลดอร์ฟสำหรับเด็กพิเศษ ผู้วิจัยได้เรียนเชิญผู้บริหารสถานศึกษาที่เข้าร่วมโครงการพัฒนาการจัดการศึกษา ของศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดลำพูน โดยใช้การศึกษาวอลดอร์ฟสำหรับเด็กพิเศษ ร่วมฝึกอบรมหลักสูตรเตรียมความพร้อมครู ก่อนเปิดภาคเรียนที่ 1 และภาคเรียนที่ 2 และผู้วิจัยได้จัดประชุมผู้บริหารที่เข้าร่วมการฝึกอบรมเพื่อวิพากษ์เอกสารเกี่ยวกับการจัดการศึกษาตามแนวออลดอร์ฟสำหรับเด็กพิเศษ ที่ผู้เข้าร่วมการฝึกอบรมพัฒนาขึ้นอย่างต่อเนื่อง ซึ่งผู้บริหารศูนย์การศึกษาพิเศษทั้ง 5 คน ได้เข้าร่วมการวิพากษ์เอกสารอย่างต่อเนื่อง

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

1.1 สำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ ควรส่งเสริมให้มีการขยายผลโครงการจัดการศึกษาโดยใช้การศึกษาวอลดอร์ฟสำหรับศูนย์การศึกษาพิเศษที่นำแนวคิดการจัดการศึกษาโดยใช้การศึกษาวอลดอร์ฟไปใช้ รวมทั้งควรสนับสนุนครูที่มีความสนใจ และมีผลงานในการจัดการศึกษาโดยใช้การศึกษาวอลดอร์ฟที่ก้าวหน้าให้ได้รับการศึกษาต่อกับหลักสูตรการศึกษาวอลดอร์ฟในต่างประเทศ

1.2 ศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดลำพูน ควรมีการประชุมชี้แจงให้ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการใช้รูปแบบการจัดการศึกษาศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดลำพูน ตามแนวการศึกษาวอลดอร์ฟสำหรับเด็กพิเศษ ให้แก่ ผู้บริหาร ครูและบุคลากรทางการศึกษา เครือข่ายความร่วมมือที่เข้าร่วมโครงการพัฒนาการจัดการศึกษาตามแนววอลดอร์ฟสำหรับเด็กพิเศษ ของศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดลำพูน อย่างต่อเนื่องเป็นประจำทุกปี

1.3 ศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดลำพูน ควรมีการพัฒนารูปแบบการจัดการศึกษาตามแนววอลดอร์ฟสำหรับเด็กพิเศษ โดยอาศัยการมีส่วนร่วมของผู้เชี่ยวชาญ ผู้บริหาร ครูและบุคลากรทางการศึกษา และผู้ดูแล ตลอดจนมีการปรับปรุงพัฒนารูปแบบอย่างสม่ำเสมอทุกปีการศึกษา

2. ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัย

2.1 ควรมีการวิจัยขั้นตอนการพัฒนาการจัดการศึกษา โดยใช้การศึกษาวอลดอร์ฟสำหรับเด็กพิเศษ แล้วพัฒนาเป็นรูปแบบการพัฒนาการจัดการศึกษา โดยใช้การศึกษาวอลดอร์ฟสำหรับเด็กพิเศษให้เป็นรูปแบบที่ใช้ได้ทั่วไป

2.2 ควรมีการวิจัยเกี่ยวกับการพัฒนารูปแบบการจัดการศึกษาตามแนวการศึกษาวอลดอร์ฟสำหรับเด็กพิเศษ โดยครอบครัว

3. ข้อเสนอแนะการนำไปใช้

3.1 การพัฒนาการจัดการศึกษาตามแนวการศึกษาวอลดอร์ฟสำหรับเด็กพิเศษ ในสถานศึกษา ควรดำเนินการตามขั้นตอนกระบวนการ 17 ขั้นตอน ดังนี้ 1) ชั้นศึกษาข้อมูล 2) ชั้นแสวงหาที่ปรึกษา 3) ชั้นจัดทำกรอบแนวคิด 4) ชั้นนำเสนอกรอบแนวคิด 5) ชั้นแต่งตั้งคณะทำงาน 6) ชั้นจัดทำโครงการ 7) ชั้นจัดทำแผนปฏิบัติงาน 8) ชั้นขออนุมัติแผนปฏิบัติงาน 9) ชั้นปฏิบัติงานตามแผน 10) ชั้นนิเทศ กำกับ ติดตาม 11) ชั้นปฏิบัติงานตามแผนที่ปรับปรุง 12) ชั้นประเมินผล 13) ชั้นสรุปผล 14) ชั้นวิพากษ์ผล 15) ชั้นจัดทำรายงาน 16) ชั้นนำเสนอรายงาน และเพิ่มขึ้น 17) เผยแพร่ผลงาน

3.2 การพัฒนาการจัดการศึกษาตามแนวการศึกษาตลอดชีพสำหรับเด็กพิเศษ
ในสถานศึกษา ควรดำเนินโครงการลักษณะที่มีความร่วมมือทางวิชาการระหว่างหน่วยงาน
ที่เกี่ยวข้องกับแนวการศึกษาตลอดชีพสำหรับเด็กพิเศษ ในรูปแบบการทำงานแบบมีส่วนร่วม
ทุกชั้นตอน

บรรณานุกรม

ภาษาไทย

- กุลิศรา จิตรชญาวณิช. การศึกษาและความเป็นครูไทย. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2561.
- เกียรติสุดา ศรีสุข. ระเบียบวิธีวิจัย. เชียงใหม่: โรงพิมพ์ครองช่าง, 2552.
- จรรยา ทะรักษา. ความหมายของเด็กพิเศษ. (ออนไลน์). 2561 (อ้างเมื่อ 2 ตุลาคม 2561). จากfile:///C:/Users/Lenovo/Downloads/5533-18302-1-SM%20(1). pdf.
- จารุทัศน์ วงศ์ข้าหลวง. การศึกษาผลงานศิลปะของเด็กอายุ 5-6 ปี ที่ได้รับการจัดประสบการณ์ตามแนวการศึกษาวอลดอร์ฟและเรกจิโอเอมีเลีย. ปรินูญานิพนธ์หลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาศิลปศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, 2551.
- จิตประภา ศรีอ่อน. สภาพการจัดการศึกษาตามแนวการศึกษาวอลดอร์ฟ (สัมภาษณ์). ผู้อำนวยการสถาบันมาน่า เพื่อการวิจัยและพัฒนาคุณภาพคนทุกหนวก, 5 สิงหาคม 2554.
- จิรประภา อัครบวร. การบริหารผลการปฏิบัติงานเชิงกลยุทธ์: เครื่องมือพัฒนาองค์กร. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์, 2562.
- ชนะศึก นิชานนท์ และคณะ. “การพัฒนารูปแบบการจัดการศึกษาสำหรับผู้ดูแลเด็กโดยใช้แนวคิดการเรียนรู้โดยใช้การทำงานเป็นฐาน,” วารสารวิธีวิทยาการวิจัย (วารสารออนไลน์). 31: 2 (พฤษภาคม-สิงหาคม 2561): 1.
- ชนันภรณ์ อารีกุล. การศึกษาทางเลือก. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2562.
- เชาวกุล พรหมใจ. “การพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้เพื่อเสริมสร้างคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของนักเรียนในศตวรรษที่ 21 ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน,” ศึกษาศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยวงษ์ชวลิตกุล (วารสารออนไลน์). 12: 1 (มกราคม-เมษายน 2561): 1.

บรรณานุกรม (ต่อ)

- ดารณี ศักดิ์ศิริผล. แผนการให้บริการช่วยเหลือเฉพาะครอบครัว, สารานุกรมศึกษาศาสตร์
 คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. 49 (ธันวาคม 2557): ไม่มีเลขหน้า.
- ทวี เชื้อสุวรรณทวี. ยุติธรรมสังคมและนโยบายด้านความพิการ Social Justice and Disability
 Policy. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2562.
- ทวีศักดิ์ สิริรัตน์เรขา. ความหมายของเด็กพิเศษ. (ออนไลน์). 2561. (อ้างเมื่อ 2 ตุลาคม 2561).
 จาก <https://th.rajanukul.go.th/preview-5033.html> .
- นริศรา จริยะพันธุ์. การศึกษาการจัดการเรียนการสอนและประสิทธิผลของโรงเรียนทางเลือก.
 วิทยานิพนธ์ หลักสูตรรัฐศาสตรมหาบัณฑิต คณะรัฐศาสตรมหาบัณฑิต สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์, 2555.
- บรรจง อมรชีวิน. การวางแผนและการบริหารโครงการ Project Planning and Management.
 กรุงเทพฯ: ภาพพิมพ์, 2557.
- บุญชม ศรีสะอาด. รูปแบบการควบคุมวิทยานิพนธ์. โครงการสถาบันวิจัยและพัฒนา การเรียน
 การสอน มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ มหาสารคาม, 2553.
- _____. วิธีการทางสถิติสำหรับการวิจัย. พิมพ์ครั้งที่ 5. กรุงเทพมหานคร: สุวีริยาสาส์น, 2556.
- บุญธรรม กิจปรีดาบริสุทธิ์. ระเบียบวิธีการวิจัยทางสังคมศาสตร์ : Social sciences
 research methodology. พิมพ์ครั้งที่ 11. กรุงเทพฯ : จามจุรีโปรดักท์, 2554.
- เบญจวรรณ กีสุขพันธ์. หลักสูตรกับการจัดการเรียนรู้. กรุงเทพฯ : คณะครุศาสตร์
 มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต, 2551.
- ปาริฉัตร ธนอมวงษ์. ความพึงพอใจในการเลือกใช้บริการและคุณภาพการให้บริการมีอิทธิพลต่อการ
 พัฒนาธุรกิจเงินฝากของธนาคารออมสินในจังหวัดกรุงเทพมหานคร (ภาค3). (ออนไลน์)
 2561 (อ้างเมื่อ 10 สิงหาคม 2561). จาก [http://e-research.siam.edu/wp-content/uploads/2019/02/mba-2018-thesis-parichat-thanomwong-compressed .pdf](http://e-research.siam.edu/wp-content/uploads/2019/02/mba-2018-thesis-parichat-thanomwong-compressed.pdf).

บรรณานุกรม (ต่อ)

- เปี่ยมพร ตั้งตระกูลไพศาล และถนอมวรรณ ประเสริฐเจริญสุข. ความคิดเห็นของผู้ปกครองต่อการจัดการศึกษาปฐมวัยของโรงเรียนมัธยมศึกษาคริสเตียน จังหวัดขอนแก่น. วารสารวิจัย มข. (บศ.). 9, 1 (มกราคม – มีนาคม 2552): 161.
- ผดุงชัย ภูพัฒน์. แนวคิดเกี่ยวกับการจัดการศึกษา. (ออนไลน์) 2553. (อ้างเมื่อ 25 พฤษภาคม 2560): จาก <http://www.techd.rmutp.ac.th>.
- พรรณอร อุชุกภาพ. การศึกษาและวิชาชีพครู Education and teaching profession. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2561.
- พระพัฒนา เทวสโล. ความพึงพอใจของผู้ปกครองที่มีต่อการจัดการศึกษาปฐมวัย ศูนย์อบรมเด็กก่อนเกณฑ์วัดนาสวรรค์(บ้านนาสวรรค์). การศึกษาค้นคว้าอิสระศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยกรุงเทพธนบุรี, 2553.
- พระมหาโชคดี เพชรมาก. การประเมินผลโครงการฝึกอบรมพระธรรมทูต รุ่นที่ 45/2552 ของสำนักฝึกอบรมพระธรรมทูตวัดปากน้ำ ภาษีเจริญ กรุงเทพมหานคร. สารนิพนธ์บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, 2555.
- พระมหาวิโรศักดิ์ สุรเมธี. เอกสารประกอบการสอนรายวิชาพุทธวิทยาการศึกษา Education in Buddhistic Approach (เอกสารอัดสำเนา). เชียงใหม่: มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตล้านนา, 2551.
- “พระราชบัญญัติการจัดการศึกษาสำหรับคนพิการ (ฉบับที่ 2) 2556,” ราชกิจจานุเบกษา. เล่ม 130 ตอนที่ 42 ก. หน้า 5-7. 17 พฤษภาคม 2556.
- “พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2553,” ราชกิจจานุเบกษา. เล่ม 136 ตอนที่ 45 ก. หน้า 3-52. 22 กรกฎาคม 2553.
- พัฒนา พรหมณี, ศรีสุรางค์ เอี่ยมสะอาด และปณิธาน กระสังข์. “แนวคิดการสร้างและพัฒนารูปแบบเพื่อใช้ในการดำเนินงานด้านการสาธารณสุขสำหรับนักสาธารณสุข”. สมาคมสถาบันอุดมศึกษาเอกชนแห่งประเทศไทยในพระราชูปถัมภ์สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี (วารสารออนไลน์). 6: 2 (เดือนกรกฎาคม – ธันวาคม 2560): 1.

บรรณานุกรม (ต่อ)

- พิมพ์ใจ อุ๋นบ้าน. รูปแบบการพัฒนาภาวะผู้นำด้านการสร้างเสริมสุขภาพของนักศึกษาพยาบาล
วิทยาลัยพยาบาล สังกัดสถาบันพระบรมราชชนก กระทรวงสาธารณสุข. วิทยานิพนธ์
หลักสูตรปริญญาคุษฎับัณฑิต สาขาการวิจัยและพัฒนาการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, 2555.
- พิสนุ พองศรี. การประเมินทางการศึกษา : แนวคิดสู่การปฏิบัติ. พิมพ์ครั้งที่ 5. กรุงเทพฯ: บริษัท
ด้านสุทธาการพิมพ์ จำกัด, 2551.
- พูนพิศ อมาตยกุล, สุมาลี ดีจงกิจ และพิมพ์า ขจรธรรม. ความรู้พื้นฐานเรื่อง ความพิการและคน
พิการ (ขั้นแนะนำ). กรุงเทพฯ: บริษัท โรงพิมพ์เดือนตุลา จำกัด, 2555.
- เพ็ญรำไพ หนูสวัสดิ์. การพัฒนาความคิดสร้างสรรค์ด้านศิลปะของเด็กปฐมวัยด้วยรูปแบบ
การจัดประสบการณ์เรียนรู้ตามแนวคิดวอลดอร์ฟ. วิทยานิพนธ์หลักสูตรปริญญาการศึกษา
มหาบัณฑิต สาขาวิชาการวิจัยและประเมิน มหาวิทยาลัยทักษิณ, 2554.
- มณฑิรา ฉรวยศรี. “ยุทธศาสตร์การสร้างรูปแบบการพัฒนาและเสริมสร้างทักษิวิตสำหรับเด็ก
ในจังหวัดสระบุรี,” ราชภัฏเพชรบูรณ์สาร สาขายุทธศาสตร์การพัฒนา มหาวิทยาลัยราชภัฏ
นครสวรรค์ (วารสารออนไลน์). 15:1 (มกราคม – มิถุนายน 2556): 1.
- มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์. คู่มือการจัดระบบการเรียนการสอนที่ยึด
ผู้เรียนเป็นศูนย์กลางการเรียนรู้. พระนครศรีอยุธยา: โรงพิมพ์เทียนวัฒนา พรินท์ติ้ง, 2553.
- มัศยา จั๊ยม. รูปแบบการพัฒนาภาวะผู้นำด้านความรู้ของผู้บริหารสถานศึกษาที่จัดการเรียนร่วม
ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน. คุษฎันิพนธ์ หลักสูตรศึกษาศาสตรคุษฎับัณฑิต สาขาบริหาร
การศึกษาพิเศษ มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต, 2558.
- ยิ่งพร เจ็ยตระกูล และคณะ. ความพึงพอใจของผู้ปกครองต่อการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่ม
เด็กพิการ ศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดกระบี่. หลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์
ในพระบรมราชูปถัมภ์, 2555.
- “ยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี พ.ศ. 2561-2580,” ราชกิจจานุเบกษา. เล่ม 135 ตอนที่ 82 ก. หน้า 4-9.
13 ตุลาคม 2561.

บรรณานุกรม (ต่อ)

- รสาพร หม้อศรีใจ. รายงานการประเมินผลใช้หลักสูตรการจัดทำหนังสือเรียนรายวิชาเลือกเสรี สำหรับครูการศึกษาออกโรงเรียน สถาบันพัฒนาการศึกษาจากระบบและการศึกษาตาม อรรถศาสตร์ภาคเหนือ. ลำปาง: สถาบันพัฒนาการศึกษาจากระบบและการศึกษาตามอรรถศาสตร์ ภาคเหนือ, 2562.
- “รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560,” ราชกิจจานุเบกษา. เล่ม 134 ตอนที่ 40 ก. หน้า 18. 6 เมษายน 2560.
- วรางคณา มณีนพ. การพัฒนาชุดการเรียนการสอนคณิตศาสตร์เรื่องอาหาร ชั้นประถมศึกษาปีที่4. วิทยานิพนธ์ คศ.ม.(หลักสูตรและการสอน) มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร, 2553.
- วิชาญ ใจเถิง และคณะ. รูปแบบการบริหารงานวิชาการเพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียนตามแนววิถีพุทธและ วอลดอร์ฟสำหรับโรงเรียนประถมศึกษา ในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้น พื้นฐาน. สักทอง : วารสารมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ (สทมส.). 20, 2.4 (พฤษภาคม – สิงหาคม 2557): 135.
- วิทยา สุหฤทดำรง, ไรย์วินท์ บุญสวัสดิ์ และอัทธัม สุนทรโรหิต. PDCA แบบ Toyota ด้วยการคิดแบบ A3. กรุงเทพฯ: บริษัท สเอเชียเวอร์ส (1989) จำกัด, 2554.
- วีระยุทธ ชาตะกาญจน์. เทคนิคการบริหารสำหรับนักบริหารการศึกษามืออาชีพ. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2555.
- วุฒินันท์ ชุมภู. เรียนลัดการบริหารโครงการ. กรุงเทพฯ: เอ็กซ์เปอร์เนท, 2559.
- ศิริประภา พฤทธิกุล. นวัตกรรมการศึกษาออลดอร์ฟในระดับชั้นอนุบาล. กรุงเทพฯ: ธนรัชการพิมพ์ จำกัด, 2558.
- _____. นวัตกรรมการศึกษาออลดอร์ฟในระดับชั้นอนุบาล. นนทบุรี: บริษัท พ.ศ. พัฒนา ออนไลน์ จำกัด, 2560.
- ศิวพร นิลสุข. การพัฒนาการพูดภาษาอังกฤษ ของนักเรียนชั้นอนุบาลปีที่ 2 ที่ได้รับการจัด ประสพการณ์ตามแนวคิดวอลดอร์ฟ. ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน มหาวิทยาลัยมหาสารคาม, 2551.

บรรณานุกรม (ต่อ)

- ศึกษาธิการ,กระทรวง. **หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551**. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย จำกัด, 2551.
- _____. **แนวทางการบริหารจัดการศึกษาสำหรับผู้เรียนที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษในประเทศไทย** (เอกสารอัดสำเนา). กรุงเทพฯ: สำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ, 2558.
- _____. **แผนการจัดการศึกษาสำหรับเด็กพิการ ฉบับที่ 3 (พ.ศ.2560 - 2564)**. กรุงเทพฯ: สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ (สช./กศน.), 2559.
- _____. **หลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2560**. กรุงเทพฯ: สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ, 2560.
- _____. **ประกาศกระทรวงศึกษาธิการเรื่องให้ใช้มาตรฐานการศึกษา ระดับปฐมวัย ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน และระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานศูนย์การศึกษาพิเศษ**. ลงวันที่ 6 สิงหาคม 2561.
- ศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดลำพูน. **รายงานผลการประเมินตนเอง ศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดลำพูน ปีการศึกษา 2554** (เอกสารอัดสำเนา). ลำพูน: ศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดลำพูน, 2554.
- _____. **แผนพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษาศูนย์การศึกษาพิเศษประจำจังหวัดลำพูน พ.ศ. 2560 - 2563**. (ฉบับปรับปรุงวันที่ 1 เมษายน 2560). (เอกสารอัดสำเนา). ลำพูน: ศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดลำพูน, 2560.
- _____. **รายงานผลการดำเนินโครงการพัฒนาการจัดการศึกษาตามแนวการศึกษาตลอด đờiสำหรับเด็กพิเศษ ของศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดลำพูน** (เอกสารอัดสำเนา). ลำพูน: ศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดลำพูน, 2560.
- _____. **แผนปฏิบัติการประจำปีการศึกษา 2561 ศูนย์การศึกษาพิเศษประจำจังหวัดลำพูน**. (เอกสารอัดสำเนา). ลำพูน: ศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดลำพูน, 2561.

บรรณานุกรม (ต่อ)

ศูนย์การศึกษาพิเศษมหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา. หน่วยบริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่ม.

นครราชสีมา: ศูนย์การศึกษาพิเศษมหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา, 2562.

สถาบันเพิ่มผลผลิตแห่งชาติ. **ประเด็นเรื่องประโยชน์ของวงจรกิจภาพของเดมมิ่ง PDCA.**

(ออนไลน์) 2552 (อ้างเมื่อ 5 พฤศจิกายน 2561. จาก [https:// www. ftpi.or.th /2015/2125](https://www.ftpi.or.th/2015/2125).

สมศักดิ์ ภู่วิภาดาบรรณารักษ์. **การยึดผู้เรียนเป็นศูนย์กลางและการประเมินตามสภาพจริง.** เชียงใหม่:

เชียงใหม่อะโนแลกซ์ เซ็นเตอร์, 2554.

สราวดี เพ็งศรีโคตร. “รูปแบบการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาปฐมวัย,” **วารสาร**

การศึกษาและการพัฒนาสังคม. 7, 1 (พฤษภาคม - ตุลาคม 2554) 51-82.

สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. **แผนการศึกษาแห่งชาติ (พ.ศ. 2560 - พ.ศ. 2579).** กรุงเทพฯ:

พริกหวานกราฟฟิค จำกัด, 2560.

สำนักนายกรัฐมนตรี. **แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่สิบสอง (พ.ศ. 2560-พ.ศ. 2564)**

(เอกสารอัดสำเนา). กรุงเทพฯ : สำนักนายกรัฐมนตรี, 2559.

สำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ. **คู่มือการปฏิบัติงานศูนย์การศึกษาพิเศษ.** กรุงเทพฯ:

สำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน
กระทรวงศึกษาธิการ, ม.ป.ป.

สำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ. **แนวทางการดำเนินงานเปลี่ยนผ่านให้แก่บุคคลพิการ สำหรับ**

สถานศึกษา (เอกสารอัดสำเนา). กรุงเทพฯ: สำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษสำนักงาน

คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ, 2561.

สิน พันธุ์พินิจ. **เทคนิคการวางแผนและประเมินผลโครงการ.** พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ:

วิทย์พัฒน์, 2556.

สุเทพ ไชยวุฒิ. **การพัฒนาคู่มือการบริหารจัดการงานวิชาการของคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัย**

ราชภัฏเชียงใหม่. วิทยานิพนธ์ หลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหาร

การศึกษามหาบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่, 2560.

บรรณานุกรม (ต่อ)

- สุปาณี ว่างานนท์. การพัฒนาชุดกิจกรรมการเรียนรู้วิทยาศาสตร์เพื่อแก้ปัญหา การคิดวิเคราะห์ตามหลักการของ Marzano สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2. วิทยานิพนธ์หลักสูตรการศึกษามหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยมหาสารคาม, 2558.
- สุวิทย์ เมษินทรีย์. แนวทางการพัฒนาการศึกษาไทยเพื่อเตรียมความพร้อมสู่ศตวรรษที่ 21. (ออนไลน์) 2557 (อ้างเมื่อ 3 มิถุนายน 2561). จาก <http://www.Thaiedresearch.org/index.php/home/paperview/45>.
- สุวิมล อุดมพิริยะศักดิ์. การพัฒนารูปแบบการบริหารศูนย์บริการสนับสนุนนักศึกษาพิการเรียนร่วมระดับอุดมศึกษา. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต, 2553.
- อนุวัติ คุณแก้ว. การวัดผลประเมินผลทางการศึกษาแนวใหม่. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2559.
- อภิสิทธิ์ จรัสชนะเพท. สภาพการจัดการศึกษาตามแนวการศึกษาออลดอร์ฟ (สัมภาษณ์). ผู้อำนวยการโรงเรียนอนุบาลบ้านรัก, 25 กันยายน 2554.
- อรุณทัย ไชยช่วย. Born to be the teacher: เกิดมาเป็นครู. กรุงเทพฯ: หจก.วัฒนกันต์, 2559.
- อัมพร พิณะสา. การพัฒนารูปแบบการจัดการศึกษาโดยใช้ท้องถิ่นเป็นถิ่นเป็นฐานของสถานศึกษาในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาตะวันออกเฉียงเหนือ. หลักสูตรการป้องกันราชอาณาจักร รุ่นที่ 60 สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2561.
- อัมรินทร์ พันธุ์วิไล. สภาพปัญหาการดำเนินงานการจัดการศึกษา สำหรับเด็กพิเศษในศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดลำพูน ปีการศึกษา 2553. ลำพูน: ศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดลำพูน, 2553.
- อุดม ชูลีวรรณ. รูปแบบการพัฒนาระบบการบริหารคุณภาพโรงเรียนมัธยมศึกษาสู่ความเป็นเลิศระดับสากล. วิทยานิพนธ์หลักสูตรปริญญาวิทยาศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์, 2559.

บรรณานุกรม (ต่อ)

ภาษาอังกฤษ

- Brown, W.B. and Moberg, D.J.. **Organization Theory and Management: A Macro Approach.** New York: John Wiley and Sons, 1980.
- Cleland and King D.I. **System analysis and project management.** Tokyo: Kosaido Printing, 1983.
- Conrad, Clifton F., and Wilson Richard F. **Academic Program Reviews: Institutional Approaches, Expectations, and Controversies.** ASHEERIC Higher Education. Report No.5. Washington D.C.: ASHE, 1985.
- Eisner, E.W. Educational connoisseurship and criticism: Their form and functions in education evaluation. **Journal of Aesthetic Education.** 10,3/4, 1976.
- Husen, T. and Postlethwaite, T. Neville. **Self-Directed Learning: A Guide for Learners and Teacher.** New York: Association Press, 1994.
- Keeves, P.J. **Educational research methodology and measurement.** An International handbook Oxford: Pergamum Press, 1988.
- Luxford, M. **Children with Special needs: Rudolf Steiner's approach.** Edinburgh: Floris Book, 2012.
- Madaus, G.F., Scriven, M. and Stufflebeam, D.I. **Evaluation Model.** Norwell. MA: Kluwer, 1983.
- Wilhelm U. **The children of the Curative Education Course.** Edinburgh: Floris Book, 2008.
- Willer, D. **Scientific sociology: Theory and method.** Englewood Cliff. Prentice Hall, 1967.

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก รายชื่อผู้ทรงคุณวุฒิ และผู้เชี่ยวชาญ

รายนามผู้ทรงคุณวุฒิและผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย

ในการวิจัยครั้งนี้ ได้ดำเนินการจัดสนทนากลุ่ม (Focus Group) เพื่อสร้างรูปแบบการจัดการศึกษาศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดลำพูน ตามแนวทางการศึกษาพลดอร์ฟสำหรับเด็กพิเศษ โดยมีผู้ทรงคุณวุฒิ และผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย จำนวน 12 คน มีรายนาม ดังนี้

ชื่อ-สกุล	ตำแหน่ง
1. ดร.จิตประภา ศรีอ่อน	ผู้อำนวยการสถาบันม่านฟ้า เพื่อการวิจัยและพัฒนาคุณภาพชีวิต คนหูหนวก
2. ดร.เฉลิม พักอ่อน	ข้าราชการบำนาญศึกษานิเทศก์เชี่ยวชาญ สำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษาลำพูน เขต 1
3. นางจินดา รัตนอังกูร	ข้าราชการบำนาญ ศึกษานิเทศก์เชี่ยวชาญ สำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษา ประถมศึกษาลำพูน เขต 1
4. นายอเนก ไชยวงศ์	ผู้อำนวยการศูนย์การศึกษาพิเศษ เขตการศึกษา 8 จังหวัดเชียงใหม่
5. นายสมชาย ชนนชนะ	ผู้อำนวยการศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดน่าน
6. นางอุบลนัดดา สุภาวรรณ	ประธานคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดลำพูน
7. นายนิกร ปาระมะ	คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดลำพูน (ผู้แทนผู้ปกครองเด็กพิเศษ)
8. นายสมชาย อภิวงค์	ครู ศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดลำพูน และเลขานุการกลุ่มสมาชิกคนหูหนวก ภาคเหนือ
9. นางพิกุล ทิตยกุล	รองผู้อำนวยการ ศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดลำพูน
10. นางณัฐสุดา นาลอ	ครู ศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดลำพูน
11. นางธรรมพร มณีกุล	ครู ศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดลำพูน
12. นางสาวอนุสรรา จันทร์ตาธรรม	ครู ศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดลำพูน

**รายนามผู้ทรงคุณวุฒิในการประเมินคุณภาพรูปแบบการจัดการศึกษา
ศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดลำพูน
ตามแนวทางการศึกษาวอลดอร์ฟสำหรับเด็กพิเศษ**

ในการวิจัยครั้งนี้ มีผู้ทรงคุณวุฒิประเมินคุณภาพรูปแบบการจัดการศึกษาศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดลำพูน ตามแนวทางการศึกษาวอลดอร์ฟสำหรับเด็กพิเศษ จำนวน 5 คน มีรายนาม ดังนี้

ชื่อ-สกุล	ตำแหน่ง
1. รองศาสตราจารย์ ดร.สมศักดิ์ ภูวิภาดาวรรณ	อาจารย์คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
2. ดร.ชาญ คำภีระแปง	นายกสมาคมนักวางแผนการศึกษาไทย
3. ดร.สุวรรณ บัวพันธ์	ผู้อำนวยการศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดกาฬสินธุ์
4. นางสาวอภิสิทธิ์ จรัสขนะเพท	ผู้รับใบอนุญาตโรงเรียนอนุบาลบ้านรัก (โรงเรียนการศึกษาวอลดอร์ฟ)
5. นางณภัทร ชัยสุวรรณกนก	ครูดนตรี ในโรงเรียนแสนสนุกไตรทัชชะ (โรงเรียนการศึกษาวอลดอร์ฟ)

รายนามผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือเพื่อการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ มีผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือเก็บรวบรวมข้อมูล
จำนวน 3 คน มีรายนาม ดังนี้

ชื่อ-สกุล	ตำแหน่ง
1. ดร.เฉลิม พักอ่อน	ข้าราชการบำนาญศึกษานิเทศก์เชี่ยวชาญ สำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษาลำพูน เขต 1
2. นางจินดา รัตนอังกูร	ข้าราชการบำนาญ ศึกษานิเทศก์เชี่ยวชาญ สำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษา ประถมศึกษาลำพูน เขต 1
3. นายสุทัศน์ ใจคำปัน	ข้าราชการบำนาญ ผู้อำนวยการโรงเรียนศึกษาสงเคราะห์จิตต์อารี ในพระอุปถัมภ์ของสมเด็จพระราชชนนีจังหวัดลำปาง (โรงเรียนที่เข้าร่วมโครงการพัฒนาการจัดการเรียนการสอนแบบ สองภาษาสำหรับเด็กหูหนวก ตามแนวการศึกษาวอลดอร์ฟ)

ภาคผนวก ข ค่าดัชนีความสอดคล้องของแบบสัมภาษณ์และแบบสอบถาม
เพื่อการวิจัย (IOC)

ตารางแสดงผลค่าดัชนีความสอดคล้องของแบบบันทึกการสัมภาษณ์ครู
เรื่อง การศึกษาสภาพการดำเนินงานพัฒนาการจัดการศึกษา
ศูนย์การศึกษาพิเศษประจำจังหวัดลำพูน ตามแนวทางการศึกษาวอลดอร์ฟสำหรับเด็กพิเศษ
ของผู้เชี่ยวชาญ

แบบสัมภาษณ์ ข้อที่	การให้คะแนนของผู้เชี่ยวชาญตรวจ แบบสัมภาษณ์			IOC	แปลผล
	คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3		
1.	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
2.	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
3.	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
4.	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
5.	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
6.	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
7.	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
8.	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้

ตารางแสดงผลค่าดัชนีความสอดคล้องของแบบบันทึกการสัมภาษณ์ผู้ดูแล
 เรื่อง การศึกษาสภาพการดำเนินงานพัฒนาการจัดการศึกษา
 ศูนย์การศึกษาพิเศษประจำจังหวัดลำพูน ตามแนวการศึกษาพลดอร์ฟสำหรับเด็กพิเศษ
 ของผู้เชี่ยวชาญ

แบบสัมภาษณ์ ข้อที่	การให้คะแนนของผู้เชี่ยวชาญตรวจ แบบสัมภาษณ์			IOC	แปลผล
	คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3		
1.	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
2.	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
3.	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
4.	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้

ตารางแสดงผลค่าดัชนีความสอดคล้องของแบบสอบถามเพื่อการวิจัย (IOC)
 แบบประเมินคุณภาพของรูปแบบการจัดการศึกษา
 ศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดลำพูน ตามแนวทางการศึกษาวอลดอร์ฟสำหรับเด็กพิเศษ
 ของผู้เชี่ยวชาญ

แบบประเมิน ข้อที่	การให้คะแนนของผู้เชี่ยวชาญตรวจ แบบสอบถาม			IOC	แปลผล
	คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3		
มาตรฐานด้านความเป็นไปได้					
1.	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
2.	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
3.	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
4.	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
5.	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
6.	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
7.	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
8.	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
9.	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
10.	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
มาตรฐานด้านความเป็นประโยชน์					
1.	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
2.	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
3.	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
4.	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
มาตรฐานด้านความเหมาะสม					
1.	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้

แบบประเมิน ข้อที่	การให้คะแนนของผู้เชี่ยวชาญตรวจ แบบสอบถาม			IOC	แปลผล
	คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3		
2.	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
3.	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
4.	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
5.	+1	+1	0	0.67	ใช้ได้
6.	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
7.	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
8.	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
9.	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
10.	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
มาตรฐานด้านความถูกต้อง					
1.	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
2.	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
3.	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
4.	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
5.	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
6.	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
7.	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้

ตารางแสดงผลค่าดัชนีความสอดคล้องของแบบสอบถามเพื่อการวิจัย (IOC)

แบบสอบถามความพึงพอใจของครู ที่มีต่อใช้รูปแบบการศึกษา

ศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดลำพูน ตามแนวการศึกษาพลดอร์ฟสำหรับเด็กพิเศษ

แบบสอบถาม ข้อที่	การให้คะแนนของผู้เชี่ยวชาญตรวจ แบบสอบถาม			IOC	แปลผล
	คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3		
1.	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
2.	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
3.	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
4.	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
5.	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
6.	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
7.	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
8.	+1	0	+1	0.67	ใช้ได้
9.	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
10.	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้

ตารางแสดงผลค่าดัชนีความสอดคล้องของแบบสอบถามเพื่อการวิจัย (IOC)

แบบสอบถามความพึงพอใจของผู้ดูแล ที่มีต่อใช้รูปแบบการศึกษา

ศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดลำพูน ตามแนวการศึกษาพลดอร์ฟสำหรับเด็กพิเศษ

แบบสอบถาม ข้อที่	การให้คะแนนของผู้เชี่ยวชาญตรวจ แบบสอบถาม			IOC	แปลผล
	คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3		
1.	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
2.	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
3.	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
4.	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
5.	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
6.	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
7.	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
8.	+1	0	+1	0.67	ใช้ได้
9.	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
10.	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้

ตารางแสดงผลค่าดัชนีความสอดคล้องของแบบสอบถามเพื่อการวิจัย (IOC)

แบบสอบถามเพื่อการยืนยันการใช้รูปแบบการจัดการศึกษา

ศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดลำพูน ตามแนวการศึกษาพลดอร์สำหรับเด็กพิเศษ

ของผู้อำนวยการศูนย์การศึกษาพิเศษกลุ่มเป้าหมาย

ตอนที่ 1 ความคิดเห็นต่อการใช้รูปแบบการจัดการศึกษาศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดลำพูน
ตามแนวการศึกษาพลดอร์สำหรับเด็กพิเศษ ของศูนย์การศึกษาพิเศษกลุ่มเป้าหมาย
ปีการศึกษา 2561

แบบสอบถาม ข้อที่	การให้คะแนนของผู้เชี่ยวชาญตรวจ			IOC	แปลผล
	แบบสอบถาม				
	คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3		
ด้านคุณภาพของผู้เรียน					
1.	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
2.	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
3.	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
4.	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
ด้านกระบวนการบริหารและการจัดการ					
1.	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
2.	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
3.	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
4.	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
5.	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
6.	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
ด้านกระบวนการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ					
1.	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
2.	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
3.	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
4.	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้

แบบสอบถาม ข้อที่	การให้คะแนนของผู้เชี่ยวชาญตรวจ แบบสอบถาม			IOC	แปลผล
	คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3		
5.	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
ด้านการเผยแพร่ผลงาน					
1.	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
2.	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
3.	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
4.	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้

ตารางแสดงผลค่าดัชนีความสอดคล้องของแบบสอบถามเพื่อการวิจัย (IOC)

แบบสอบถามเพื่อการยืนยันการใช้รูปแบบการจัดการศึกษา

ศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดลำพูน ตามแนวการศึกษาพลดอร์สำหรับเด็กพิเศษ

ของผู้อำนวยการศูนย์การศึกษาพิเศษกลุ่มเป้าหมาย

ตอนที่ 2 ความพึงพอใจของผู้บริหารศูนย์การศึกษาพิเศษ ที่มีต่อคู่มือการจัดการศึกษาศูนย์การศึกษา

พิเศษ ประจำจังหวัดลำพูน ตามแนวการศึกษาพลดอร์สำหรับเด็กพิเศษ

แบบสอบถาม ข้อที่	การให้คะแนนของผู้เชี่ยวชาญตรวจ แบบสอบถาม			IOC	แปลผล
	คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3		
ด้านรูปเล่มของเอกสาร					
1.	0	+1	+1	0.67	ใช้ได้
2.	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
3.	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
4.	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
5.	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
ด้านเนื้อหาของเอกสาร					
1.	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
2.	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
3.	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
4.	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
5.	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
6.	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
7.	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
8.	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
9.	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
ด้านการนำไปใช้					
1.	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้

แบบสอบถาม ข้อที่	การให้คะแนนของผู้เชี่ยวชาญตรวจ แบบสอบถาม			IOC	แปลผล
	คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3		
2.	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
3.	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
4.	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
5.	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
6.	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
7.	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
8.	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
9.	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้

ภาคผนวก ค ผลการทดลองแบบสอบถามความพึงพอใจของครู และผู้ดูแล
กลุ่มทดลองที่มีต่อรูปแบบการจัดการศึกษาศูนย์การศึกษาพิเศษ
ประจำจังหวัดลำพูน ตามแนวทางการศึกษาวอลดอร์ฟสำหรับเด็กพิเศษ

คนที่	ข้อที่/ระดับความพึงพอใจ										รวม
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	
22	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	50
23	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	50
24	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	50
25	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	50
26	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	50
27	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	50
28	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	50
29	5	5	5	4	4	5	5	5	5	5	48
30	5	5	5	5	5	5	5	4	5	5	49
รวม	146	148	146	144	144	147	146	149	145	146	1461
เฉลี่ย	4.87	4.93	4.87	4.80	4.80	4.90	4.87	4.97	4.83	4.87	4.87
ความแปรปรวน	0.12	0.06	0.12	0.16	0.16	0.09	0.12	0.03	0.14	0.12	1.11
รวมค่าความแปรปรวน											7.41
สัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค											0.95

การหาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามโดยการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค

$$\alpha = \left[\frac{k}{k-1} \right] \left[1 - \frac{\sum S_i^2}{S_t^2} \right]$$

$$\alpha = \left[\frac{10}{10-1} \right] \left[1 - \frac{1.11}{7.41} \right]$$

$$\alpha = 0.95$$

คนที่	ข้อที่/ระดับความพึงพอใจ										รวม
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	
22	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	50
23	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	50
24	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	50
25	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	50
26	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	50
27	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	50
28	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	50
29	5	5	5	4	4	5	5	5	5	5	48
30	5	5	5	5	5	5	5	4	5	5	49
รวม	146	148	145	144	144	145	146	148	145	146	1457
เฉลี่ย	4.87	4.93	4.83	4.80	4.80	4.83	4.87	4.93	4.83	4.87	4.86
ความแปรปรวน	0.12	0.06	0.14	0.16	0.16	0.14	0.12	0.06	0.14	0.12	1.21
รวมค่าความแปรปรวน											9.05
สัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค											0.96

การหาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามโดยการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอน

$$\alpha = \left[\frac{k}{k-1} \right] \left[1 - \frac{\sum S_i^2}{S_t^2} \right]$$

$$\alpha = \left[\frac{10}{10-1} \right] \left[1 - \frac{1.21}{9.05} \right]$$

$$\alpha = 0.96$$

ภาคผนวก ง ผลการทดลองแบบสอบถามเพื่อการยืนยัน
การใช้รูปแบบการจัดการศึกษาศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดลำพูน
ตามแนวการศึกษาออลดอร์ฟสำหรับเด็กพิเศษ
ของผู้อำนวยการศูนย์การศึกษาพิเศษกลุ่มทดลอง

ผลการทดลองแบบสอบถามเพื่อการยืนยันการใช้รูปแบบการจัดการศึกษาศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดลำพูน

ตามแนวทางการศึกษาวอลดอร์ฟสำหรับเด็กพิเศษ ของผู้อำนวยการศูนย์การศึกษาพิเศษกลุ่มทดลอง

ตอนที่ 1 ความคิดเห็นต่อการใช้รูปแบบการจัดการศึกษาศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดลำพูน ตามแนวทางการศึกษาวอลดอร์ฟสำหรับเด็กพิเศษ ของศูนย์การศึกษาพิเศษกลุ่มเป้าหมาย ปีการศึกษา 2561

คนที่	ข้อที่/ระดับความพึงพอใจ																			รวม
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	
1	4	5	4	4	4	4	5	5	4	4	5	5	4	4	4	4	5	5	4	83
2	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	76
3	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	95
4	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	95
5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	95
6	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	95
7	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	95
8	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	95
9	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	95
10	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	95

คนที่	ข้อที่/ระดับความพึงพอใจ																			รวม
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	
11	4	5	4	4	4	4	4	5	4	5	5	5	4	4	4	4	4	5	4	82
12	4	4	4	4	4	4	4	5	4	4	5	4	4	4	4	4	4	5	4	79
13	5	5	4	4	4	4	4	5	4	4	5	5	4	5	4	4	4	5	4	83
14	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	95
15	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	95
16	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	95
17	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	95
18	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	95
19	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	95
20	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	95
21	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	95
22	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	95
23	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	95
24	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	95

คนที่	ข้อที่/ระดับความพึงพอใจ																			รวม
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	
25	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	95
26	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	95
27	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	95
28	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	95
29	5	5	5	4	4	5	5	5	5	5	5	5	5	5	4	5	5	5	5	92
30	5	5	5	5	5	5	5	4	5	5	4	5	5	5	5	5	5	4	5	92
รวม	146	148	145	144	144	145	146	148	145	146	148	148	145	146	144	145	146	148	145	2772
เฉลี่ย	4.87	4.93	4.83	4.80	4.80	4.83	4.87	4.93	4.83	4.87	4.93	4.93	4.83	4.87	4.80	4.83	4.87	4.93	4.83	92.40
ความแปรปรวน	0.12	0.06	0.14	0.16	0.16	0.14	0.12	0.06	0.14	0.12	0.06	0.06	0.14	0.12	0.16	0.14	0.12	0.06	0.14	2.20
รวมค่าความแปรปรวน																				29.64
สัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค																				0.97

การหาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามโดยการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค

$$\alpha = \left[\frac{k}{k-1} \right] \left[1 - \frac{\sum S_i^2}{S_t^2} \right]$$

$$\alpha = \left[\frac{19}{19-1} \right] \left[1 - \frac{2.20}{29.64} \right]$$

$$\alpha = 0.97$$

ผลการทดลองแบบสอบถามเพื่อการยืนยันการใช้รูปแบบการจัดการศึกษาศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดลำพูน

ตามแนวการศึกษาวอลดอร์ฟสำหรับเด็กพิเศษ ของผู้อำนวยการศูนย์การศึกษาพิเศษกลุ่มทดลอง

ตอนที่ 2 ความพึงพอใจของผู้บริหารศูนย์การศึกษาพิเศษ ที่มีต่อคู่มือการจัดการศึกษาศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดลำพูน ตามแนวการศึกษาวอลดอร์ฟ
สำหรับเด็กพิเศษ

คนที่	ข้อที่/ระดับความพึงพอใจ																							รวม
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	
1	4	5	4	4	4	4	5	5	4	4	5	5	4	4	4	4	5	5	4	4	4	5	5	101
2	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	92
3	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	115
4	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	115
5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	115
6	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	115
7	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	115
8	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	115
9	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	115

คนที่	ข้อที่/ระดับความพึงพอใจ																							รวม	
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23		
10	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	115
11	4	5	4	4	4	4	4	5	4	5	5	5	4	4	4	4	4	5	4	5	4	5	5	5	101
12	4	4	4	4	4	4	4	5	4	4	5	4	4	4	4	4	4	5	4	4	4	5	5	5	97
13	5	5	4	4	4	4	4	5	4	4	5	5	4	5	4	4	4	5	4	4	4	5	5	5	101
14	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	115
15	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	115
16	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	115
17	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	115
18	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	115
19	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	115
20	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	115
21	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	115
22	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	115

คนที่	ข้อที่/ระดับความพึงพอใจ																							รวม
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	
23	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	115
24	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	115
25	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	115
26	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	115
27	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	115
28	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	115
29	5	5	5	4	4	5	5	5	5	5	5	5	5	5	4	5	5	5	5	5	4	5	5	111
30	5	5	5	5	5	5	5	4	5	5	4	5	5	5	5	5	5	4	5	5	5	4	4	110
รวม	146	148	145	144	144	145	146	148	145	146	148	148	145	146	144	145	146	148	145	146	144	148	148	3358
เฉลี่ย	4.87	4.93	4.83	4.80	4.80	4.83	4.87	4.93	4.83	4.87	4.93	4.93	4.83	4.87	4.80	4.83	4.87	4.93	4.83	4.87	4.80	4.93	4.93	111.93
ความแปรปรวน	0.12	0.06	0.14	0.16	0.16	0.14	0.12	0.06	0.14	0.12	0.06	0.06	0.14	0.12	0.16	0.14	0.12	0.06	0.14	0.12	0.16	0.06	0.06	2.60
รวมค่าความแปรปรวน																							40.00	
สัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค																							0.98	

การหาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามโดยการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค

$$\alpha = \left[\frac{k}{k-1} \right] \left[1 - \frac{\sum S_i^2}{S_t^2} \right]$$

$$\alpha = \left[\frac{23}{23-1} \right] \left[1 - \frac{2.60}{40.00} \right]$$

$$\alpha = 0.98$$

ภาคผนวก จ เครื่องมือเก็บรวบรวมข้อมูล

แบบบันทึกการสัมภาษณ์ครู

เรื่อง การศึกษาสภาพการดำเนินงานพัฒนาการจัดการศึกษา

ศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดลำพูน ตามแนวทางการศึกษาวอลดอร์ฟสำหรับเด็กพิเศษ

ชื่อผู้ให้สัมภาษณ์.....โทรศัพท์ที่ติดต่อได้.....

สถานที่.....

เริ่มสัมภาษณ์เวลา.....เสร็จการสัมภาษณ์เวลา.....

1. สภาพการดำเนินงานพัฒนาการจัดการศึกษา ศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดลำพูน ตามแนวทางการศึกษาวอลดอร์ฟสำหรับเด็กพิเศษ ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2554 เป็นอย่างไร

.....

.....

2. สภาพการดำเนินงานพัฒนาการจัดการศึกษา ศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดลำพูน ตามแนวทางการศึกษาวอลดอร์ฟสำหรับเด็กพิเศษ ตั้งแต่ปีการศึกษา 2555-2559 เป็นอย่างไร

.....

.....

3. กระบวนการพัฒนาพัฒนาการจัดการศึกษา ศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดลำพูน ตามแนวทางการศึกษาวอลดอร์ฟสำหรับเด็กพิเศษ ในด้านการวางแผนเป็นอย่างไร

.....

.....

4. กระบวนการพัฒนาพัฒนาการจัดการศึกษา ศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดลำพูน ตามแนวทางการศึกษาวอลดอร์ฟสำหรับเด็กพิเศษ ในด้านการปฏิบัติเป็นอย่างไร

.....

.....

5. กระบวนการพัฒนาพัฒนาการจัดการศึกษา ศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดลำพูน ตามแนวทางการศึกษาวอลดอร์ฟสำหรับเด็กพิเศษ ในด้านการตรวจสอบเป็นอย่างไร

.....

.....

6. กระบวนการพัฒนาพัฒนาการจัดการศึกษา ศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดลำพูน ตามแนว
การศึกษาวอลดอร์ฟสำหรับเด็กพิเศษ ในด้านการปรับปรุงเป็นอย่างไร

.....

.....

7. สิ่งสำคัญในการพัฒนาพัฒนาการจัดการศึกษา ศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดลำพูน ตามแนวการศึกษา
วอลดอร์ฟสำหรับเด็กพิเศษ ที่ต้องดำเนินการมีอะไรบ้าง และเป็นอย่างไร

.....

.....

8. ท่านมีความต้องการพัฒนาพัฒนาการจัดการศึกษา ศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดลำพูน ตามแนว
การศึกษาวอลดอร์ฟสำหรับเด็กพิเศษ อย่างไร

.....

.....

.....

ขอขอบคุณที่กรุณา และให้ความอนุเคราะห์ในการตอบแบบสัมภาษณ์

แบบบันทึกการสัมภาษณ์ความคิดเห็นของผู้ดูแล
เรื่อง การศึกษาสภาพการดำเนินงานพัฒนาการจัดการศึกษา
ศูนย์การศึกษาพิเศษประจำจังหวัดลำพูน ตามแนวการศึกษาพลอดอร์ฟสำหรับเด็กพิเศษ
ครั้งที่.....ในวันที่.....เดือน.....พ.ศ.....
ชื่อผู้ให้สัมภาษณ์.....เบอร์โทรศัพท์ที่ติดต่อได้.....
เริ่มการสัมภาษณ์เวลา.....เสร็จการสัมภาษณ์เวลา.....

1. ท่านมีส่วนร่วมในการพัฒนาการจัดการศึกษาตามแนวการศึกษาพลอดอร์ฟ สำหรับเด็กพิเศษ
ของศูนย์การศึกษาพิเศษประจำจังหวัดลำพูน อย่างไร

.....
.....
.....
.....

2. ท่านคิดว่าครูจัดการเรียนรู้ตามแนวการศึกษาพลอดอร์ฟสำหรับเด็กพิเศษ เป็นอย่างไร

.....
.....
.....
.....

3. ผลการพัฒนาการจัดการศึกษาตามแนวการศึกษาพลอดอร์ฟ สำหรับเด็กพิเศษ ของศูนย์
การศึกษาพิเศษประจำจังหวัดลำพูน ที่เกิดขึ้นกับเด็กพิเศษในแต่ละด้าน เป็นอย่างไร

3.1 ด้านร่างกาย.....
3.2 ด้านจิตใจ/อารมณ์.....
3.3 ด้านสังคม.....
3.4 ด้านสติปัญญา.....
3.5 ด้านจิตวิญญาณ.....

4. การพัฒนาการจัดการศึกษาตามแนวการศึกษาพลอดอร์ฟ สำหรับเด็กพิเศษ ของศูนย์
การศึกษาพิเศษประจำจังหวัดลำพูน มีประโยชน์ต่อท่านอย่างไรบ้าง

.....
.....
.....

ขอขอบคุณที่กรุณา และให้ความอนุเคราะห์ในการตอบแบบสัมภาษณ์

แบบบันทึกข้อมูลการพัฒนา รูปแบบการจัดการศึกษาศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดลำพูน
ตามแนวการศึกษาออลดอร์ฟสำหรับเด็กพิเศษ

อะไร (What)	อย่างไร (How)	ทำไม (Why)	ผลการดำเนินงาน (Result)

**แบบประเมินคุณภาพของรูปแบบการจัดการศึกษา
ศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดลำพูน ตามแนวการศึกษาออลดอร์ฟสำหรับเด็กพิเศษ
เพื่อการวิจัย เรื่อง รูปแบบการจัดการศึกษาศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดลำพูน
ตามแนวการศึกษาออลดอร์ฟสำหรับเด็กพิเศษ**

คำชี้แจง

1. การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยต้องการทราบความคิดเห็นที่มีต่อคุณภาพของรูปแบบการจัดการศึกษาศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดลำพูน ตามแนวการศึกษาออลดอร์ฟสำหรับเด็กพิเศษ เพื่อนำไปใช้เป็นแนวทางในการพัฒนารูปแบบการจัดการศึกษาศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดลำพูน ตามแนวการศึกษาออลดอร์ฟสำหรับเด็กพิเศษ ผู้ตอบแบบประเมิน คือ ผู้ทรงคุณวุฒิ

2. แบ่งออกเป็น 2 ตอน ซึ่งมีรายละเอียด ดังนี้

ตอนที่ 1 เป็นการถามความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิ ที่มีต่อรูปแบบการจัดการศึกษาศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดลำพูน ตามแนวการศึกษาออลดอร์ฟสำหรับเด็กพิเศษ 4 มาตรฐาน ได้แก่

1. มาตรฐานด้านความเป็นไปได้ จำนวน 10 ข้อ
2. มาตรฐานด้านความเป็นประโยชน์ จำนวน 4 ข้อ
3. มาตรฐานด้านความเหมาะสม จำนวน 10 ข้อ
4. มาตรฐานด้านความถูกต้อง จำนวน 6 ข้อ

ตอนที่ 2 เป็นการแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับรูปแบบการจัดการศึกษาศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดลำพูน ตามแนวการศึกษาออลดอร์ฟสำหรับเด็กพิเศษ

ขอขอบพระคุณท่านที่ให้ความอนุเคราะห์ในการตอบแบบประเมิน เพื่อประโยชน์ในการวางแผนการดำเนินงานพัฒนารูปแบบการจัดการศึกษาศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดลำพูน ตามแนวการศึกษาออลดอร์ฟสำหรับเด็กพิเศษต่อไป

นายอัมรินทร์ พันธุ์ไธ

ผู้อำนวยการศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดลำพูน

แบบประเมินคุณภาพของรูปแบบการจัดการศึกษา

ศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดลำพูน ตามแนวการศึกษาออลดอร์ฟสำหรับเด็กพิเศษ

ตอนที่ 1 แบบประเมินคุณภาพของรูปแบบการจัดการศึกษาศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดลำพูน
ตามแนวการศึกษาออลดอร์ฟสำหรับเด็กพิเศษ

คำชี้แจง : โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องว่างให้ตรงกับระดับความคิดเห็นของท่าน

แบบประเมินนี้มีระดับความคิดเห็น 5 ระดับ ดังนี้

5 หมายถึง เห็นด้วยในระดับมากที่สุด

4 หมายถึง เห็นด้วยในระดับมาก

3 หมายถึง เห็นด้วยในระดับปานกลาง

2 หมายถึง เห็นด้วยในระดับน้อย

1 หมายถึง เห็นด้วยในระดับน้อยที่สุด

ข้อ	มาตรฐาน	ระดับความคิดเห็น				
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
		5	4	3	2	1
มาตรฐานด้านความเป็นไปได้						
1.	รูปแบบฯ สามารถนำไปปฏิบัติได้จริง ในศูนย์การศึกษาพิเศษ					
2.	การดำเนินการตามรูปแบบฯ มีความ เป็นไปได้ในการที่จะได้รับความ ร่วมมือจากผู้ที่เกี่ยวข้อง					
3.	รูปแบบฯ สามารถทำความเข้าใจง่าย ไม่ยุ่งยากซับซ้อนในการใช้					
4.	ผลที่ได้จากการนำรูปแบบฯ ไปใช้ เมื่อเทียบกับเวลาในการดำเนินการมี ความคุ้มค่า					
5.	รูปแบบฯ เปิดโอกาสให้เด็กพิเศษได้ ประเมินขีดความสามารถของตน และมุ่งมั่นในการพัฒนาให้ดีขึ้นโดย ผ่านกระบวนการเรียนรู้					

ข้อ	มาตรฐาน	ระดับความคิดเห็น				
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
		5	4	3	2	1
6.	รูปแบบฯ ช่วยให้เด็กพิเศษมีโอกาสพบปะครูในการเรียนรู้					
7.	รูปแบบฯ ส่งเสริมให้เด็กพิเศษเกิดความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ในการเรียนรู้					
8.	รูปแบบฯ ส่งเสริมให้เด็กพิเศษได้พัฒนาคุณลักษณะที่พึงประสงค์ และทักษะการเรียนรู้					
9.	รูปแบบฯ เอื้อให้เด็กพิเศษสามารถเรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ					
10.	รูปแบบฯ สามารถปรับเปลี่ยนให้เหมาะสมกับสถานการณ์ บริบทของชุมชนที่เกี่ยวข้อง					
มาตรฐานด้านความเป็นประโยชน์						
1.	รูปแบบฯ มีประโยชน์ต่อการพัฒนาคุณภาพเด็กพิเศษ					
2.	รูปแบบฯ มีประโยชน์ต่อการพัฒนาคุณภาพกระบวนการบริหารและการจัดการ					
3.	รูปแบบฯ มีประโยชน์ต่อการพัฒนาคุณภาพกระบวนการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ					
4.	รูปแบบฯ สามารถตอบสนองความต้องการ และเกิดประโยชน์ต่อผู้ใช้และผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย					
มาตรฐานด้านความเหมาะสม						
1.	รูปแบบฯ มีความเหมาะสมกับบริบทของศูนย์การศึกษาพิเศษ					

ข้อ	มาตรฐาน	ระดับความคิดเห็น				
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
		5	4	3	2	1
2.	รูปแบบฯ มีความเหมาะสมกับความสามารถของเด็กพิเศษ					
3.	รูปแบบฯ มีความเหมาะสมกับแนวทางการปฏิรูปการศึกษา					
4.	รูปแบบฯ มีความเหมาะสมกับแนวทางการประกันคุณภาพการศึกษา					
5.	รูปแบบฯ มีความเหมาะสมกับแนวทางการฟื้นฟูสมรรถภาพความพิการ					
6.	รูปแบบฯ มีการดำเนินการอย่างเป็นระบบต่อเนื่อง					
7.	วิธีการพัฒนาการจัดการศึกษาสำหรับเด็กพิเศษของรูปแบบมีความเหมาะสม					
8.	รูปแบบฯ สอดคล้องกับหลักสูตรการให้บริการช่วยเหลือระยะแรกเริ่ม					
9.	กระบวนการของรูปแบบฯ มีความเหมาะสม และมีความสัมพันธ์เชื่อมโยงกันอย่างเป็นระบบ					
10.	ปัจจัยแห่งความสำเร็จของรูปแบบมีความเหมาะสม สามารถพัฒนาได้					
มาตรฐานด้านความถูกต้อง						
1.	องค์ประกอบของรูปแบบฯ มีความถูกต้องตามหลักวิชาการ					
2.	หลักการของรูปแบบฯ มีความถูกต้องตามหลักวิชาการ					
3.	วัตถุประสงค์ของรูปแบบฯ มีความถูกต้อง ชัดเจน					

ข้อ	มาตรฐาน	ระดับความคิดเห็น				
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
		5	4	3	2	1
4.	กระบวนการของรูปแบบฯ มีการระบุ ขั้นตอนของการพัฒนาที่ชัดเจน					
5.	ผลผลิต ผลกระทบ และผลลัพธ์ของ รูปแบบฯ มีความถูกต้อง สัมพันธ์ เชื่อมโยงกันอย่างเป็นระบบ					
6.	ข้อมูลย้อนกลับของรูปแบบฯ มีความถูกต้อง					
7.	ปัจจัยแห่งความสำเร็จของรูปแบบฯ มีความถูกต้อง สัมพันธ์เชื่อมโยงกัน อย่างเป็นระบบ					

ตอนที่ 2 ความคิดเห็นเกี่ยวกับรูปแบบการจัดการศึกษาศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัด
ลำพูน ตามแนวการศึกษาออลดอร์ฟสำหรับเด็กพิเศษ

.....

.....

.....

.....

.....

ขอขอบคุณที่กรุณา และให้ความอนุเคราะห์ในการตอบแบบประเมิน

แบบบันทึกข้อมูลการพัฒนาทักษะพื้นฐานของเด็กพิเศษ
ศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดลำพูน ปีการศึกษา

ที่	เลขประจำตัว	เพศ	อายุ	ประเภทความพิการ	ภูมิลำเนา	ทักษะพื้นฐานของเด็กพิเศษ/ระดับคุณภาพ					
						ทักษะกล้ามเนื้อ มัดใหญ่	ทักษะกล้ามเนื้อ มัดเล็ก	ทักษะการ ช่วยเหลือตนเอง ในชีวิตประจำวัน	ทักษะสังคม	ทักษะทางภาษา และการสื่อสาร	ทักษะด้าน สติปัญญาและ การเตรียม ความพร้อม ทางวิชาการ
1											
2											
3											
4											
5											
6											
7											
8											
9											
10											
11											
12											
13											

ที่	เลขประจำตัว	เพศ	อายุ	ประเภทความพิการ	ภูมิลำเนา	ทักษะพื้นฐานของเด็กพิเศษ/ระดับคุณภาพ					
						ทักษะกล้ามเนื้อ มัดใหญ่	ทักษะกล้ามเนื้อ มัดเล็ก	ทักษะการ ช่วยเหลือตนเอง ในชีวิตประจำวัน	ทักษะสังคม	ทักษะทางภาษา และการสื่อสาร	ทักษะด้าน สติปัญญาและ การเตรียม ความพร้อม ทางวิชาการ
14											
15											
16											
17											
18											
19											
20											
21											
22											
23											
24											
25											
26											
27											
28											
29											

ที่	เลขประจำตัว	เพศ	อายุ	ประเภทความพิการ	ภูมิลำเนา	ทักษะพื้นฐานของเด็กพิเศษ/ระดับคุณภาพ					
						ทักษะกล้ามเนื้อ มัดใหญ่	ทักษะกล้ามเนื้อ มัดเล็ก	ทักษะการ ช่วยเหลือตนเอง ในชีวิตประจำวัน	ทักษะสังคม	ทักษะทางภาษา และการสื่อสาร	ทักษะด้าน สติปัญญาและ การเตรียม ความพร้อม ทางวิชาการ
30											

หมายเหตุ ระดับ 4 หมายถึง ทำได้ด้วยตนเอง/ทำได้โดยมีอุปกรณ์หรือสิ่งอำนวยความสะดวกช่วย
ระดับ 3 หมายถึง ทำได้แต่ต้องช่วยด้วยการกระตุ้นเตือนด้วยวาจา
ระดับ 2 หมายถึง ทำได้แต่ต้องช่วยด้วยการกระตุ้นเตือนด้วยท่าทางและวาจา
ระดับ 1 หมายถึง ทำได้แต่ต้องช่วยด้วยการกระตุ้นเตือนทางกาย (สัมผัส) และวาจา
ระดับ 0 หมายถึง ทำไม่ได้

แบบบันทึกข้อมูลการพัฒนาคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของเด็กพิเศษ
ศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดลำพูน ปีการศึกษา

ที่	เลขประจำตัว	คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของเด็กพิเศษ/ระดับคุณภาพ								
		รักษาดี ศาสน์ กษัตริย์	ซื่อสัตย์ สุจริต	มีวินัย	ใฝ่เรียนรู้	อยู่อย่าง พอเพียง	มุ่งมั่นในการ ทำงาน	รักความเป็นไทย	จิตสาธารณะ	ใส่ใจสุขภาพ
1										
2										
3										
4										
5										
6										
7										
8										
9										
10										
11										
12										
13										
14										
15										
16										

ที่	เลขประจำตัว	คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของเด็กพิเศษ/ระดับคุณภาพ								
		รักชาติ ศาสน์ กษัตริย์	ซื่อสัตย์ สุจริต	มีวินัย	ใฝ่เรียนรู้	อยู่อย่าง พอเพียง	มุ่งมั่นในการ ทำงาน	รักความเป็นไทย	จิตสาธารณะ	ใส่ใจสุขภาพ
17										
18										
19										
20										
21										
22										
23										
24										
25										
26										
27										
28										
29										
30										

หมายเหตุ 3 หมายถึง ดีเยี่ยม 2 หมายถึง ดี 1 หมายถึง ผ่านเกณฑ์ 0 หมายถึง ไม่ผ่าน

แบบบันทึกข้อมูลความสามารถเข้าสู่บริการส่งต่อของเด็กพิเศษ

ศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดลำพูน ปีการศึกษา

ที่	เลขประจำตัว	ความสามารถเข้าสู่บริการส่งต่อของเด็กพิเศษ/จำนวน	
		สถานศึกษา	การประกอบอาชีพ
1			
2			
3			
4			
5			
6			
7			
8			
9			
10			
11			
12			
13			
14			

ที่	เลขประจำตัว	ความสามารถเข้าสู่บริการส่งต่อของเด็กพิเศษ/จำนวน	
		สถานศึกษา	การประกอบอาชีพ
15			
16			
17			
18			
19			
20			
21			
22			
23			
24			
25			
26			
27			
28			
29			
30			

**แบบสอบถามความพึงพอใจของครูเพื่อการวิจัย
เรื่อง รูปแบบการจัดการศึกษาศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดลำพูน
ตามแนวการศึกษาออลดอร์ฟสำหรับเด็กพิเศษ (Curative Education)**

คำชี้แจง

1. การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยต้องการทราบความพึงพอใจที่มีต่อการใช้รูปแบบการจัดการศึกษาศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดลำพูน ตามแนวการศึกษาออลดอร์ฟสำหรับเด็กพิเศษ เพื่อนำไปใช้เป็นแนวทางในการพัฒนารูปแบบการจัดการศึกษาศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดลำพูน ตามแนวการศึกษาออลดอร์ฟสำหรับเด็กพิเศษ ผู้ตอบแบบสอบถาม คือ ครู

2. แบ่งออกเป็น 3 ตอน ซึ่งมีรายละเอียด ดังนี้

ตอนที่ 1 เป็นการถามข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม จำนวน 4 ข้อ

ตอนที่ 2 เป็นการถามความพึงพอใจของครู ที่มีต่อการใช้รูปแบบการจัดการศึกษา ศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดลำพูน ตามแนวการศึกษาออลดอร์ฟสำหรับเด็กพิเศษ

ตอนที่ 3 เป็นการแสดงความความคิดเห็นที่มีต่อการใช้รูปแบบการจัดการศึกษา ศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดลำพูน ตามแนวการศึกษาออลดอร์ฟสำหรับเด็กพิเศษ

ขอขอบพระคุณท่านที่ให้ความอนุเคราะห์ในการตอบแบบสอบถาม เพื่อประโยชน์ ในการวางแผนการดำเนินงานพัฒนารูปแบบการจัดการศึกษาศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดลำพูน ตามแนวการศึกษาออลดอร์ฟสำหรับเด็กพิเศษต่อไป

นายอัมรินทร์ พันธุ์วิไล

ผู้อำนวยการศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดลำพูน

แบบสอบถามความพึงพอใจของครู ที่มีต่อการใช้รูปแบบจัดการศึกษา
ศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดลำพูน ตามแนวการศึกษาอัลดอร์ฟสำหรับเด็กพิเศษ

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของคุณ

คำชี้แจง : โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่อง หน้าข้อความที่ตรงกับสภาพความเป็นจริง

1. เพศ

ชาย

หญิง

2. อายุ

30-39 ปี

40-49 ปี

50 ปีขึ้นไป

3. วุฒิการศึกษา

ปริญญาตรี

ปริญญาโท

4. ตำแหน่ง

ข้าราชการครู

พนักงานราชการ

ตอนที่ 2 แบบสอบถามความพึงพอใจของครู ที่มีต่อการใช้รูปแบบการจัดการศึกษา
ศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดลำพูน ตามแนวการศึกษาออนไลน์สำหรับเด็กพิเศษ

คำชี้แจง : โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องว่างให้ตรงกับระดับความพึงพอใจของท่าน

แบบสอบถามนี้มีระดับความพึงพอใจ 5 ระดับ ดังนี้

ระดับ 5 หมายถึง พึงพอใจในระดับมากที่สุด

ระดับ 4 หมายถึง พึงพอใจในระดับมาก

ระดับ 3 หมายถึง พึงพอใจในระดับปานกลาง

ระดับ 2 หมายถึง พึงพอใจในระดับน้อย

ระดับ 1 หมายถึง พึงพอใจในระดับน้อยที่สุด

ข้อ	รายการ	ระดับความพึงพอใจ				
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
		5	4	3	2	1
1.	การเปลี่ยนแปลงของเด็กพิเศษ					
2.	การเปลี่ยนแปลงของผู้ดูแล					
3.	ครูและบุคลากรทางการศึกษาของ ศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำ จังหวัดลำพูน					
4.	สภาพห้องเรียน					
5.	สภาพอาคารสถานที่					
6.	กิจกรรมการจัดการเรียนการสอน					
7.	การมีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียนการสอน					
8.	การนำกิจกรรมการจัดการเรียน การสอนไปใช้ที่บ้าน					
9.	สื่อ สิ่งอำนวยความสะดวก					
10.	ข้อมูลที่ได้รับจากศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดลำพูน เกี่ยวกับ การศึกษาวอลดอร์ฟสำหรับเด็กพิเศษ					

ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะที่มีต่อการใช้รูปแบบการจัดการศึกษาศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดลำพูน
ตามแนวทางการศึกษาวอลดอร์ฟสำหรับเด็กพิเศษ

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

ขอขอบคุณที่กรุณา และให้ความอนุเคราะห์ในการตอบแบบสอบถามความพึงพอใจ

แบบสอบถามความพึงพอใจของผู้ดูแลเพื่อการวิจัย
เรื่อง รูปแบบการจัดการศึกษาศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดลำพูน
ตามแนวการศึกษาออลดอร์ฟสำหรับเด็กพิเศษ (Curative Education)

คำชี้แจง

1. การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยต้องการทราบความพึงพอใจที่มีต่อการใช้รูปแบบการจัดการศึกษาศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดลำพูน ตามแนวการศึกษาออลดอร์ฟสำหรับเด็กพิเศษ เพื่อนำไปใช้เป็นแนวทางในการพัฒนารูปแบบการจัดการศึกษาศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดลำพูน ตามแนวการศึกษาออลดอร์ฟสำหรับเด็กพิเศษ ผู้ตอบแบบสอบถาม คือ ผู้ดูแล

2. แบ่งออกเป็น 3 ตอน ซึ่งมีรายละเอียด ดังนี้

ตอนที่ 1 เป็นการถามข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม จำนวน 5 ข้อ

ตอนที่ 2 เป็นการถามความพึงพอใจของผู้ดูแล ที่มีต่อการใช้รูปแบบการจัดการศึกษาศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดลำพูน ตามแนวการศึกษาออลดอร์ฟสำหรับเด็กพิเศษ

ตอนที่ 3 เป็นการแสดงความคิดเห็นที่มีต่อการใช้รูปแบบการจัดการศึกษาศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดลำพูน ตามแนวการศึกษาออลดอร์ฟสำหรับเด็กพิเศษ

ขอขอบพระคุณท่านที่ให้ความอนุเคราะห์ในการตอบแบบสอบถาม เพื่อประโยชน์ในการวางแผนการดำเนินงานพัฒนารูปแบบการจัดการศึกษาศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดลำพูน ตามแนวการศึกษาออลดอร์ฟสำหรับเด็กพิเศษ ต่อไป

นายอัมรินทร์ พันธุ์วิไล

ผู้อำนวยการศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดลำพูน

แบบสอบถามความพึงพอใจของผู้ดูแล ที่มีต่อการใช้รูปแบบการจัดการศึกษา
ศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดลำพูน ตามแนวการศึกษาวอลดอร์ฟสำหรับเด็กพิเศษ

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ดูแล

คำชี้แจง : โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่อง หน้าข้อความที่ตรงกับสภาพความเป็นจริง

1. เพศ

- ชาย
 หญิง

2. อายุ

- 20-29 ปี
 30-39 ปี
 40-49 ปี
 50 ปีขึ้นไป

3. ความสัมพันธ์กับเด็กพิเศษ

- พ่อ
 แม่
 ย่า
 ตา
 ยาย
 ป้า

4. วุฒิการศึกษา

- ประถมศึกษา
 มัธยมศึกษา
 ปริญญาตรี

5. อาชีพ

- รับจ้างทั่วไป
 ค้าขาย
 เกษตรกร
 รับราชการ

ตอนที่ 2 แบบสอบถามความพึงพอใจของผู้ดูแล ที่มีต่อการใช้รูปแบบการจัดการศึกษา
ศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดลำพูนตามแนวการศึกษาวอลดอร์ฟสำหรับเด็กพิเศษ

คำชี้แจง : โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องว่างให้ตรงกับระดับความพึงพอใจของท่าน

แบบสอบถามนี้มีระดับความพึงพอใจ 5 ระดับ ดังนี้

ระดับ 5 หมายถึง พึงพอใจในระดับมากที่สุด

ระดับ 4 หมายถึง พึงพอใจในระดับมาก

ระดับ 3 หมายถึง พึงพอใจในระดับปานกลาง

ระดับ 2 หมายถึง พึงพอใจในระดับน้อย

ระดับ 1 หมายถึง พึงพอใจในระดับน้อยที่สุด

ข้อ	รายการ	ระดับความพึงพอใจ				
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
		5	4	3	2	1
1.	การเปลี่ยนแปลงของเด็กพิเศษ					
2.	การเปลี่ยนแปลงของผู้ดูแล					
3.	ครูและบุคลากรทางการศึกษาของ ศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำ จังหวัดลำพูน					
4.	สภาพห้องเรียน					
5.	สภาพอาคารสถานที่					
6.	กิจกรรมการจัดการเรียนการสอน					
7.	การมีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียนการสอน					
8.	การนำกิจกรรมการจัดการเรียน การสอนไปใช้ที่บ้าน					
9.	สื่อ สิ่งอำนวยความสะดวก					
10.	ข้อมูลที่ได้รับจากศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดลำพูน เกี่ยวกับ การศึกษาวอลดอร์ฟสำหรับเด็กพิเศษ					

ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะที่มีต่อการใช้รูปแบบการจัดการศึกษาศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดลำพูน
ตามแนวการศึกษาวอลดอร์ฟสำหรับเด็กพิเศษ

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

ขอขอบคุณที่กรุณา และให้ความอนุเคราะห์ในการตอบแบบสอบถาม

**แบบสอบถามเพื่อการยืนยันการใช้รูปแบบการจัดการศึกษา
ศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดลำพูน ตามแนวการศึกษาออลดอร์ฟสำหรับเด็กพิเศษ
เพื่อการวิจัย เรื่อง การพัฒนาการจัดการศึกษาศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดลำพูน
ตามแนวการศึกษาออลดอร์ฟสำหรับเด็กพิเศษ (Curative Education)**

คำชี้แจง

1. การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยต้องการทราบความคิดเห็น และความพึงพอใจที่มีต่อรูปแบบและเอกสารคู่มือการจัดการศึกษาศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดลำพูน ตามแนวการศึกษาออลดอร์ฟสำหรับเด็กพิเศษ เพื่อเป็นการยืนยันคุณภาพของรูปแบบและเอกสารคู่มือการจัดการศึกษาศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดลำพูน ตามแนวการศึกษาออลดอร์ฟสำหรับเด็กพิเศษ ผู้ตอบแบบสอบถาม คือ ผู้บริหารศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดกาฬสินธุ์ ศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดระนอง ศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดนราธิวาส ศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดสกลนคร และศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดน่าน

2. แบ่งออกเป็น 3 ตอน ซึ่งมีรายละเอียด ดังนี้

ตอนที่ 1 เป็นการถามความคิดเห็นต่อการใช้รูปแบบการจัดการศึกษา ศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดลำพูน ตามแนวการศึกษาออลดอร์ฟสำหรับเด็กพิเศษ ที่ส่งผลต่อการพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษา 4 ด้าน ได้แก่

ด้านที่ 1 ด้านคุณภาพของผู้เรียน จำนวน 4 ข้อ

ด้านที่ 2 ด้านกระบวนการบริหารและการจัดการ จำนวน 6 ข้อ

ด้านที่ 3 ด้านกระบวนการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ
จำนวน 5 ข้อ

ด้านที่ 4 ด้านการเผยแพร่ผลงาน จำนวน 4 ข้อ

ตอนที่ 2 เป็นการถามความพึงพอใจของผู้บริหารศูนย์การศึกษาพิเศษ ที่มีต่อเอกสารคู่มือการจัดการศึกษาศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดลำพูน ตามแนวการศึกษาออลดอร์ฟสำหรับเด็กพิเศษ 3 ด้าน ได้แก่

ด้านที่ 1 ด้านรูปเล่มของเอกสาร จำนวน 5 ข้อ

ด้านที่ 2 ด้านเนื้อหาของเอกสาร จำนวน 9 ข้อ

ด้านที่ 3 ด้านการนำไปใช้ จำนวน 9 ข้อ

ตอนที่ 3 เป็นการแสดงความคิดเห็นการพัฒนารูปแบบและเอกสารคู่มือการจัดการศึกษาศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดลำพูน ตามแนวการศึกษาอัลดอร์ฟสำหรับเด็กพิเศษ

ขอขอบพระคุณท่านที่ให้ความอนุเคราะห์ในการตอบแบบสอบถาม เพื่อประโยชน์ในการวางแผนการดำเนินงานพัฒนารูปแบบการจัดการศึกษาศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดลำพูน ตามแนวการศึกษาอัลดอร์ฟสำหรับเด็กพิเศษ ต่อไป

นายอัมรินทร์ พันธุ์ไว

ผู้อำนวยการศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดลำพูน

**แบบสอบถามเพื่อการยืนยันการใช้รูปแบบการจัดการศึกษา
ศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดลำพูน ตามแนวการศึกษาวอลดอร์ฟสำหรับเด็กพิเศษ
ของผู้บริหารศูนย์การศึกษาพิเศษกลุ่มเป้าหมาย**

ตอนที่ 1 แบบสอบถามความคิดเห็นต่อการใช้รูปแบบการจัดการศึกษาศูนย์การศึกษาพิเศษ
ประจำจังหวัดลำพูน ตามแนวการศึกษาวอลดอร์ฟสำหรับเด็กพิเศษ ที่ส่งผลต่อ
การพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษา

คำชี้แจง : โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องว่างให้ตรงกับระดับความคิดเห็นของท่าน

แบบสอบถามนี้มีระดับความคิดเห็น 5 ระดับ ดังนี้

- 5 หมายถึง เห็นด้วยในระดับมากที่สุด
- 4 หมายถึง เห็นด้วยในระดับมาก
- 3 หมายถึง เห็นด้วยในระดับปานกลาง
- 2 หมายถึง เห็นด้วยในระดับน้อย
- 1 หมายถึง เห็นด้วยในระดับน้อยที่สุด

ข้อ	รายการ	ระดับความคิดเห็น				
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
		5	4	3	2	1
ด้านคุณภาพของผู้เรียน						
1.	รูปแบบฯ ส่งผลต่อการพัฒนา คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของ เด็กพิเศษ					
2.	รูปแบบฯ ส่งผลต่อการพัฒนาทักษะ พื้นฐานของเด็กพิเศษ					
3.	รูปแบบฯ ส่งผลต่อการพัฒนาทักษะ จำเพาะเฉพาะความพิการหรือทักษะ จำเพาะอื่นๆ ของเด็กพิเศษ					
4.	รูปแบบฯ ส่งผลต่อความสามารถ เข้าสู่บริการส่งต่อของเด็กพิเศษ					

ข้อ	รายการ	ระดับความคิดเห็น				
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
		5	4	3	2	1
ด้านกระบวนการบริหารและการจัดการ						
1.	รูปแบบฯ ส่งผลต่อการกำหนด เป้าหมาย วิสัยทัศน์ และพันธกิจ					
2.	รูปแบบฯ ส่งผลต่อระบบบริหาร จัดการคุณภาพของศูนย์การศึกษา พิเศษ					
3.	รูปแบบฯ ส่งผลต่อการดำเนินงาน พัฒนาวิชาการที่เน้นคุณภาพของ เด็กพิเศษ					
4.	รูปแบบฯ ส่งผลต่อการส่งเสริม สนับสนุนพัฒนาครูและบุคลากร ให้มีความเชี่ยวชาญทางวิชาชีพ					
5.	รูปแบบฯ ส่งผลต่อการจัด สภาพแวดล้อมทางกายภาพและ สังคมที่ปลอดภัยและเอื้อต่อการ จัดการเรียนรู้อย่างมีคุณภาพ					
6.	รูปแบบฯ ส่งผลต่อการจัดระบบ เทคโนโลยีสารสนเทศ เพื่อสนับสนุน การบริหารจัดการและการเรียนรู้					
ด้านกระบวนการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ						
1.	รูปแบบฯ ส่งผลต่อการจัดการเรียนรู้ ผ่านกระบวนการคิดและปฏิบัติจริง และสามารถนำไปประยุกต์ใช้ในชีวิต ได้					

ข้อ	รายการ	ระดับความคิดเห็น				
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
		5	4	3	2	1
2.	รูปแบบฯ ส่งผลต่อการใช้สื่อเทคโนโลยี สารสนเทศ และแหล่งเรียนรู้ที่เอื้อต่อการเรียนรู้					
3.	รูปแบบฯ ส่งผลต่อการบริหารจัดการชั้นเรียนเชิงบวก					
4.	รูปแบบฯ ส่งผลต่อการตรวจสอบและประเมินผู้เรียนอย่างเป็นระบบและนำผลมาพัฒนาผู้เรียน					
5.	รูปแบบฯ ส่งผลต่อการแลกเปลี่ยนเรียนรู้และให้ข้อมูลสะท้อนกลับเพื่อพัฒนาและปรับปรุงการจัดการเรียนรู้					
ด้านการเผยแพร่ผลงาน						
1.	รูปแบบฯ ส่งผลต่อการเป็นแหล่งเรียนรู้ในการศึกษาดูงานของหน่วยงานอื่น					
2.	รูปแบบฯ ส่งผลต่อการเป็นวิทยากรของผู้บริหารศูนย์การศึกษาพิเศษ					
3.	รูปแบบฯ ส่งผลต่อการเป็นวิทยากรของครูและบุคลากรทางการศึกษา					
4.	รูปแบบฯ ส่งผลต่อการได้รับรางวัลและการประกาศเกียรติคุณของสถานศึกษา					

ตอนที่ 2 แบบสอบถามความพึงพอใจของผู้บริหารศูนย์การศึกษาพิเศษ ที่มีต่อเอกสารคู่มือการจัดการศึกษาศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดลำพูน ตามแนวการศึกษาออลดอร์ฟสำหรับเด็กพิเศษ

คำชี้แจง : โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องว่างให้ตรงกับระดับความพึงพอใจของท่าน
แบบสอบถามนี้มีระดับความพึงพอใจ 5 ระดับ ดังนี้

5 หมายถึง พึงพอใจในระดับมากที่สุด

4 หมายถึง พึงพอใจในระดับมาก

3 หมายถึง พึงพอใจในระดับปานกลาง

2 หมายถึง พึงพอใจในระดับน้อย

1 หมายถึง พึงพอใจในระดับน้อยที่สุด

ข้อ	รายการ	ระดับความพึงพอใจ				
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
		5	4	3	2	1
ด้านรูปแบบของเอกสาร						
1.	ขนาดของเอกสาร					
2.	ความสวยงามของปกหน้า					
3.	ความเหมาะสมของขนาดตัวอักษรปกหน้า					
4.	ความถูกต้องของการพิมพ์					
5.	ส่วนประกอบของปกนอก					
ด้านเนื้อหาของเอกสาร						
1.	เนื้อหาครอบคลุม					
2.	เนื้อหามีความกระชับ ทำความเข้าใจได้ง่าย					
3.	เนื้อหามีความชัดเจนทุกขั้นตอน					
4.	เนื้อหามีความเหมาะสมและเป็นปัจจุบัน					
5.	มีการลำดับขั้นตอนก่อนหลังของเนื้อหา					
6.	เนื้อหาของเอกสารตรงกับความต้องการของท่าน					
7.	เนื้อหาสามารถนำมาใช้ปฏิบัติได้จริง					

ข้อ	รายการ	ระดับความพึงพอใจ				
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
		5	4	3	2	1
8.	สำนวนภาษาที่ใช้ อ่านเข้าใจง่าย					
9.	ภาษาที่ใช้ถูกต้องตามหลักเกณฑ์การใช้ภาษา					
ด้านการนำไปใช้						
1.	ความรู้จากเอกสารการปฏิบัติงานสามารถนำไปใช้แก้ไขปัญหาได้ด้วยตนเองและแนะนำผู้อื่นได้					
2.	สามารถนำไปปฏิบัติได้จริง					
3.	ความรู้จากแนวทางการจัดการเรียนรู้สามารถนำไปใช้แก้ไขปัญหาในด้านการจัดการศึกษาให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น					
4.	ความรู้ที่ได้จากแนวทางการจัดการเรียนรู้สามารถนำไปใช้ประโยชน์ด้านการจัดการเรียนการสอนได้					
5.	กระบวนการจัดการเรียนการสอนสามารถเข้าใจได้ง่าย มีความละเอียด					
6.	มีความสอดคล้องกับหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน					
7.	ด้านสื่อและสิ่งอำนวยความสะดวกมีความเหมาะสมและเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนา					
8.	ด้านบทบาทหน้าที่ที่มีความเหมาะสม					
9.	ด้านการประเมินผลมีความเหมาะสมและเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนา					

ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการพัฒนารูปแบบและเอกสารคู่มือการจัดการศึกษา
ศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดลำพูน ตามแนวการศึกษาวอลดอร์ฟสำหรับ
เด็กพิเศษ

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

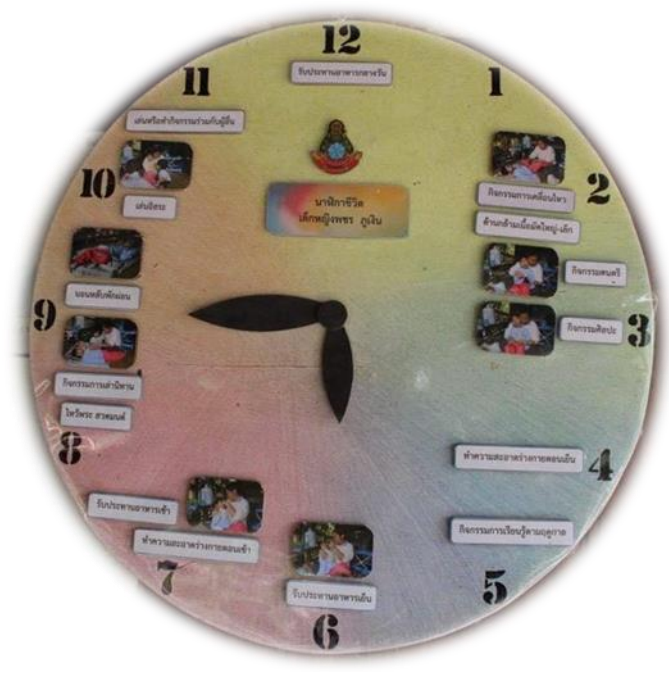
.....

.....

ขอขอบคุณที่กรุณา และให้ความอนุเคราะห์ในการตอบแบบสอบถาม

ภาคผนวก ฉ ตัวอย่างนาฬิกาชีวิต

ตัวอย่างนาฬิกาชีวิต

ภาคผนวก ช ปก คำนำ และสารบัญคู่มือการจัดการศึกษา
ศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดลำพูน
ตามแนวทางการศึกษาวอลดอร์ฟสำหรับเด็กพิเศษ

คู่มือการจัดการศึกษาศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดลำพูน
ตามแนวการศึกษาออลดอร์ฟสำหรับเด็กพิเศษ
(Curative Education)

ศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดลำพูน
สำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ
สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน
กระทรวงศึกษาธิการ

คำนำ

เอกสารคู่มือการจัดการศึกษาศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดลำพูน ตามแนว การศึกษาออลดอร์ฟสำหรับเด็กพิเศษ ฉบับนี้ เป็นนวัตกรรมที่เกิดจากการวิจัยและพัฒนาการจัดการ ศึกษาศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดลำพูน ตามแนวการศึกษาออลดอร์ฟสำหรับเด็ก พิเศษ ซึ่งได้ทำการพัฒนาตั้งแต่ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2554 – 2561 รวมเป็นเวลา 7 ปี 6 เดือน โดยการมีส่วนร่วมของครูและบุคลากรทางการศึกษาทุกคน ผลของการพัฒนาการจัดการศึกษา ศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดลำพูน ตามแนวการศึกษาออลดอร์ฟสำหรับเด็กพิเศษ ทำให้ เด็กพิเศษมีพัฒนาการในระดับก้าวหน้ามากทั้งด้านร่างกาย จิตใจ – อารมณ์ สังคม สติปัญญา และจิตวิญญาณ มีทักษะพื้นฐาน คุณลักษณะที่พึงประสงค์ก้าวหน้าบรรลุเป้าหมายที่กำหนดไว้ และสามารถเข้าสู่บริการส่งต่อเพิ่มมากขึ้นทุกปีการศึกษา ผู้ดูแลมีความพึงพอใจต่อการจัดการศึกษา ศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดลำพูน ปัญหาด้านครูและบุคลากรทางการศึกษาในการจัด การเรียนรู้ลดลงจนเกือบจะไม่มีปัญหา บรรยากาศและสภาพแวดล้อมในการจัดการศึกษา และสภาพแวดล้อมทางกายภาพ สะอาด สว่าง สงบ และสวยงาม เป็นตัวอย่างได้ และ สิ่งที่สำคัญ คือ ครูและบุคลากรทางการศึกษามีความภาคภูมิใจในวิชาชีพของตน มีความมุ่งมั่น ในการปฏิบัติงาน

ขอขอบคุณ ดร. จิตประภา ศรีอ่อน ผู้อำนวยการสถาบันมานฟ้า เพื่อการวิจัย และพัฒนาคุณภาพชีวิตคนหูหนวก อดีตคณบดีวิทยาลัยราชสุดา มหาวิทยาลัยมหิดล ที่ปรึกษา คณะครูและบุคลากรทางการศึกษาศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดลำพูน และผู้มีส่วนร่วม ในการทำคู่มือฉบับนี้ทุกท่าน และหวังว่าคู่มือฉบับนี้ จะเกิดประโยชน์ต่อการพัฒนาคุณภาพการ จัดการศึกษาของหน่วยงานการศึกษาพิเศษอื่นๆ ต่อไป

นายอัมรินทร์ พันธุ์ไฉ
พฤษภาคม 2561

ค

สารบัญ

	หน้า
คำชี้แจงในการใช้คู่มือ	ก
คำนำ	ข
สารบัญ	ค
สารบัญตาราง	จ
สารบัญแผนภูมิ	ฉ
ส่วนที่ 1 บทนำ	1
ความเป็นมาของการทำข้อตกลงการปฏิบัติงาน	1
วัตถุประสงค์ของการทำข้อตกลงการปฏิบัติงาน	3
หลักการของการทำข้อตกลงการปฏิบัติงาน	3
ประโยชน์ของการทำข้อตกลงการปฏิบัติงาน	3
นิยามคำศัพท์เฉพาะ	4
ส่วนที่ 2 วิธีดำเนินการ	6
ส่วนที่ 3 เกณฑ์การประเมินผลการปฏิบัติงาน	14
ส่วนที่ 4 การประเมินผลการทำข้อตกลงการปฏิบัติงาน	19
ส่วนที่ 5 ตัวอย่างเอกสารที่เกี่ยวข้อง	20
แบบมอบหมายงาน	21
แบบบันทึกการทำข้อตกลงการปฏิบัติงาน	23
แบบวิเคราะห์งาน	26
ชุดเอกสารประกอบการปฏิบัติงาน	30
บรรณานุกรม	41
ภาคผนวก	43
ภาคผนวก ก แบบมอบหมายงาน	44
ภาคผนวก ข แบบบันทึกข้อตกลงการปฏิบัติงาน	46
ภาคผนวก ค แบบวิเคราะห์งาน	49
ภาคผนวก ง ชุดเอกสารประกอบการปฏิบัติงาน	52
ภาคผนวก จ แบบบันทึกการประชุม	62

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
ภาคผนวก ฉ แบบบันทึกการฝึกอบรม	64
ภาคผนวก ช แบบบันทึกการปฏิบัติงานประจำสัปดาห์	67
ภาคผนวก ซ แบบบันทึกการขอใช้งบประมาณ	69
ภาคผนวก ฅ แบบประเมินผลการปฏิบัติงานและเกณฑ์การปฏิบัติงาน	72

ภาคผนวก ซ การเผยแพร่ผลงาน

1. เผยแพร่ผลงานผ่านการประชุมเชิงวิชาการระดับชาติและนานาชาติ “เบญจมิตรวิชาการ ครั้งที่ 10” สถาบันอุดมศึกษาไทย : พลังขับเคลื่อนเพื่อการพัฒนาประเทศไทยอย่างยั่งยืน วันศุกร์ ที่ 22 พฤษภาคม 2563 มหาวิทยาลัยนอร์ท-เชียงใหม่
2. เผยแพร่ผลงานสู่สถานศึกษา สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ
 - 1) โรงเรียนเฉพาะความพิการ จำนวน 48 แห่ง
 - 2) โรงเรียนการศึกษาสงเคราะห์ จำนวน 51 แห่ง
 - 3) ศูนย์การศึกษาพิเศษ จำนวน 77 แห่ง
3. เผยแพร่ผลงานสู่โรงเรียนสังกัดเขตพื้นที่การศึกษา ในจังหวัดลำพูน และจังหวัดเชียงใหม่ ที่เข้าร่วมโครงการพัฒนาการจัดการศึกษาตามแนวการศึกษาวอลดอร์ฟสำหรับเด็กพิเศษ จำนวน 7 แห่ง
4. เผยแพร่ผลงานสู่สถานศึกษาเอกชนที่จัดการศึกษาตามแนวการศึกษาวอลดอร์ฟ จำนวน 5 แห่ง
 - 1) โรงเรียนปัญญาทัย
 - 2) โรงเรียนฟ้ากว้าง
 - 3) โรงเรียนไตรลักษณ์
 - 4) โรงเรียนอนุบาลบ้านรัก
 - 5) โรงเรียนหอมขวัญ
5. เผยแพร่ผลงานสู่สถาบันอุดมศึกษา จำนวน 2 แห่ง
 - 1) มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตล้านนา
 - 2) มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาลัยสงฆ์ลำพูน
6. เผยแพร่ทางเว็บไซต์
 - 1) www.lsec.ac.th
 - 2) Face book ศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดลำพูน
7. เผยแพร่สู่องค์กรสื่อมวลชน และบุคคลทั่วไป
 - 1) หนังสือพิมพ์ไทยนิวส์
 - 2) นรธรณ วงศ์พัฑฒันธุ์ บรรณาธิการ Beam talks magazine โดยได้นำผลการวิจัยไปจัดพิมพ์เป็นบทความเผยแพร่ทาง www.beamtalks.com เรื่อง เมื่อฉันตื่นขึ้นที่ลำพูน

8. เอกสารอัตโนมัติเผยแพร่สู่ห้องสมุดและหน่วยงานต่าง ๆ

- 1) ห้องสมุดศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดลำพูน
- 2) ห้องสมุดศูนย์การศึกษาพิเศษ เขตการศึกษา 8 จังหวัดเชียงใหม่
- 3) ห้องสมุดศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดกาฬสินธุ์

การประชุมวิชาการระดับชาติและนานาชาติ “เบญจมิตรวิชาการ” ครั้งที่ 10

ขอขอบเกียรติบัตรนี้ไว้เพื่อแสดงว่า

อัมรินทร์ พันธุ์ไฉ

ได้ผ่านการนำเสนอบทความเรื่อง

**“รูปแบบการจัดการศึกษาศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดลำพูน
ตามแนวทางการศึกษาวอลดอร์ฟสำหรับเด็กพิเศษ”**

ในการประชุมวิชาการระดับชาติและนานาชาติ “เบญจมิตรวิชาการ” ครั้งที่ 10
วันที่ 22 พฤษภาคม 2563 ณ มหาวิทยาลัยนอร์ท-เชียงใหม่

(อาจารย์ณรงค์ ชวสินธุ์)

อธิการบดีมหาวิทยาลัยนอร์ท-เชียงใหม่

แบบตอบรับเอกสารการเผยแพร่ผลงานทางวิชาการ
เรื่อง รูปแบบการจัดการศึกษาศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดลำพูน
ตามแนวทางการศึกษาวอลดอร์ฟสำหรับเด็กพิเศษ

ข้าพเจ้า นางศิริพร ดาระสุวรรณ ตำแหน่ง ผู้อำนวยการศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำ
จังหวัดเชียงราย

ได้รับและศึกษาเอกสารการเผยแพร่ผลงานทางวิชาการ เรื่อง รูปแบบการจัดการศึกษา
ศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดลำพูน ตามแนวทางการศึกษาวอลดอร์ฟสำหรับเด็กพิเศษ มีความคิดเห็น
เกี่ยวกับเอกสาร ดังนี้

๑. เป็นงานวิจัยที่ดี สามารถนำไปปรับใช้ในศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดเชียงราย
ได้เป็นอย่างดี
๒. เป็นต้นแบบในการพัฒนาเครือข่ายในระดับประเทศอย่างต่อเนื่องเกิดประโยชน์กับ
เด็กพิการทั่วประเทศ

ลงชื่อ

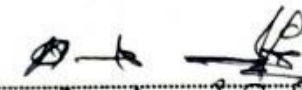
(นางศิริพร ดาระสุวรรณ)

ตำแหน่ง ผู้อำนวยการศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดเชียงราย

แบบตอบรับเอกสารการเผยแพร่ผลงานทางวิชาการ
เรื่อง รูปแบบการจัดการศึกษาศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดลำพูน
ตามแนวทางการศึกษาวอลดอร์ฟสำหรับเด็กพิเศษ

ข้าพเจ้า นางสาวพิสมัย สมชาติ ตำแหน่ง ผู้อำนวยการสถานศึกษา โรงเรียนบ้านป่าตาล
ได้รับและศึกษาเอกสารการเผยแพร่ผลงานทางวิชาการ เรื่อง รูปแบบการจัดการศึกษา
ศูนยการศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดลำพูน ตามแนวทางการศึกษาวอลดอร์ฟสำหรับเด็กพิเศษ มีความคิดเห็น
เกี่ยวกับเอกสาร ดังนี้

เป็นผลงานทางวิชาการที่ดี มีคุณภาพในการมาปฏิบัติงาน และเป็นแบบอย่างในการทำ
ผลงานอื่นๆ ต่อไป

ลงชื่อ
นางสาวพิสมัย สมชาติ
ตำแหน่ง ผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านป่าตาล

แบบตอบรับเอกสารการเผยแพร่ผลงานทางวิชาการ
เรื่อง รูปแบบการจัดการศึกษาศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดลำพูน
ตามแนวการศึกษาวอลดอร์ฟสำหรับเด็กพิเศษ

ข้าพเจ้า นางสาวสุวิญา ชินธนาชุกิจ ตำแหน่ง ผู้อำนวยการ โรงเรียนราชประชานุเคราะห์ ๓๐
ได้รับและศึกษาเอกสารการเผยแพร่ผลงานทางวิชาการ เรื่อง รูปแบบการจัดการศึกษา
ศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดลำพูน ตามแนวการศึกษาวอลดอร์ฟสำหรับเด็กพิเศษ มีความคิดเห็น
เกี่ยวกับเอกสาร ดังนี้

- มีความสมบูรณ์ของเนื้อหา
- มีความถูกต้องตามหลักวิชาการ
- มีความริเริ่มสร้างสรรค์
- มีประโยชน์ต่อนักเรียน ครู และบุคลากรทางการศึกษา

ลงชื่อ

(นางสุวิญา ชินธนาชุกิจ)

ตำแหน่ง ผู้อำนวยการ

แบบตอบรับเอกสารการเผยแพร่ผลงานทางวิชาการ
เรื่อง รูปแบบการจัดการศึกษาศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดลำพูน
ตามแนวทางการศึกษาวอลดอร์ฟสำหรับเด็กพิเศษ

ข้าพเจ้า นายศุภชาติ คำวัฒน์ ตำแหน่ง ผู้อำนวยการ โรงเรียนโสตศึกษาจังหวัดอุดรธานี
ได้รับและศึกษาเอกสารการเผยแพร่ผลงานทางวิชาการ เรื่อง รูปแบบการจัดการศึกษา
ศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดลำพูน ตามแนวทางการศึกษาวอลดอร์ฟสำหรับเด็กพิเศษ มีความคิดเห็น
เกี่ยวกับเอกสาร ดังนี้

เป็นผลงานทางวิชาการที่น่าสนใจมาก จึงขอความอนุเคราะห์ผลงานรูปเล่มฉบับสมบูรณ์
เพื่อจะได้ให้ครูและบุคลากรได้ศึกษา ค้นคว้า และนำแนวทางมาพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษา
สำหรับนักเรียนที่มีความต้องการพิเศษในโรงเรียนโสตศึกษาจังหวัดอุดรธานีต่อไป

ลงชื่อ

(นายศุภชาติ คำวัฒน์)

ตำแหน่ง ผู้อำนวยการโรงเรียนโสตศึกษาจังหวัดอุดรธานี

ภาคผนวก ฅ หนังสือราชการ

ที่ ศธ ๐๔๐๐๗.๖๒๐/ว๑๐

ศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดลำพูน
๓๖๕ หมู่ ๒ ตำบลต้นธง อำเภอเมือง
จังหวัดลำพูน ๕๑๐๐๐

๓ เมษายน ๒๕๖๐

เรื่อง ขอเชิญประชุม (Focus Group)

เรียน

ด้วย นายอัมรินทร์ พันธุ์ไล ผู้อำนวยการศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดลำพูน ได้จัดทำวิจัยและพัฒนา เรื่อง รูปแบบการจัดการศึกษาศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดลำพูน ตามแนวทางการศึกษาพลดอร์สำหรับเด็กพิเศษ

ในการนี้ ข้าพเจ้าพิจารณาเห็นว่าการจัดทำวิจัยและพัฒนาดังกล่าว ยังมีข้อมูลบางส่วนที่ประกอบการวิจัยให้มีคุณภาพ จึงขอเรียนเชิญท่านร่วมประชุม (Focus Group) เพื่อข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับการจัดทำวิจัยดังกล่าว ในวันศุกร์ที่ ๗ เมษายน ๒๕๖๐ เวลา ๐๙.๐๐ น. เป็นต้นไป ณ ห้องประชุมศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดลำพูน

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(นายอัมรินทร์ พันธุ์ไล)

ผู้อำนวยการศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดลำพูน

ศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดลำพูน

โทรศัพท์/โทรสาร ๐๕๓-๕๓๔๕๐๙

ที่ ศธ ๐๔๐๐๓.๖๒๐/ว๑๑

ศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดลำพูน
๓๖๕ หมู่ ๒ ตำบลตันธง อำเภอเมือง
จังหวัดลำพูน ๕๑๐๐๐

๑๙ เมษายน ๒๕๖๐

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เป็นผู้ทรงคุณวุฒิประเมินคุณภาพรูปแบบการจัดการศึกษาฯ

เรียน

สิ่งที่ส่งมาด้วย รูปแบบการจัดการศึกษาฯ จำนวน ๑ ชุด

ด้วย นายอัมรินทร์ พันธุ์ไล ผู้อำนวยการศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดลำพูน ได้ทำการวิจัยและพัฒนา เรื่อง รูปแบบการจัดการศึกษาศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดลำพูน ตามแนวการศึกษา
วอลดอร์ฟสำหรับเด็กพิเศษ

ในการนี้ ข้าพเจ้าจึงขอความอนุเคราะห์จากท่านเป็นผู้ทรงคุณวุฒิ เพื่อประเมินความเหมาะสม
และความเป็นไปได้ของรูปแบบการจัดการศึกษาศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดลำพูน ตามแนวการศึกษา
วอลดอร์ฟสำหรับเด็กพิเศษ ดังเอกสารที่แนบมาพร้อมนี้

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(นายอัมรินทร์ พันธุ์ไล)

ผู้อำนวยการศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดลำพูน

ศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดลำพูน

โทรศัพท์/โทรสาร ๐๕๓-๕๓๔๕๐๙

ที่ ศธ ๐๔๐๐๗.๖๒๐/ว๑๒

ศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดลำพูน
๓๖๕ หมู่ ๒ ตำบลต้นธง อำเภอเมือง
จังหวัดลำพูน ๕๑๐๐๐

๒๐ เมษายน ๒๕๖๐

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจเครื่องมือในการทำการศึกษา

เรียน

สิ่งที่ส่งมาด้วย เครื่องมือในการทำการศึกษา จำนวน ๔ ชุด

ด้วย นายอัมรินทร์ พันธุ์โล ผู้อำนวยการศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดลำพูน ได้ทำการวิจัยและพัฒนา เรื่อง รูปแบบการจัดการศึกษาศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดลำพูน ตามแนวการศึกษา วอลดอร์ฟสำหรับเด็กพิเศษ ซึ่งข้าพเจ้าเห็นว่าท่านเป็นผู้มีประสบการณ์เกี่ยวกับเรื่องดังกล่าวเป็นอย่างดี

ในการนี้ ข้าพเจ้าจึงขอความอนุเคราะห์จากท่านในการตรวจและให้ความเห็นเกี่ยวกับเครื่องมือ ในการทำวิจัยและพัฒนา จำนวน ๔ ชุด ดังนี้ ๑) แบบประเมินคุณภาพของรูปแบบฯ ๒) แบบประเมิน ความพึงพอใจของครู ๓) แบบประเมินความพึงพอใจของผู้ดูแล และ ๔) แบบสอบถามเพื่อการยืนยันรูปแบบฯ ดังเอกสารที่แนบมาพร้อมนี้

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(นายอัมรินทร์ พันธุ์โล)

ผู้อำนวยการศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดลำพูน

ศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดลำพูน

โทรศัพท์/โทรสาร ๐๕๓-๕๓๔๕๐๙

ที่ ศธ ๐๔๐๐๗.๖๒๐/ว๓๒

ศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดลำพูน
๓๖๕ หมู่ ๒ ตำบลต้นธง อำเภอเมือง
จังหวัดลำพูน ๕๑๐๐๐

๒๒ พฤศจิกายน ๒๕๖๑

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์หาความเชื่อมั่นของแบบสอบถามเพื่อการวิจัย

เรียน ผู้อำนวยการ.....

สิ่งที่ส่งมาด้วย เครื่องมือเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อการวิจัย จำนวน ๑ ชุด

ด้วย นายอัมรินทร์ พันธุ์วิล ผู้อำนวยการศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดลำพูน ได้ทำการวิจัยและพัฒนา เรื่อง รูปแบบการจัดการศึกษาศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดลำพูน ตามแนวทางการศึกษาวอลดอร์ฟสำหรับเด็กพิเศษ

ในการนี้ ข้าพเจ้าจึงขอความอนุเคราะห์จากท่านช่วยตอบแบบสอบถามเพื่อหาความเชื่อมั่นของแบบสอบถามเพื่อการวิจัยดังกล่าว ทั้งนี้ เนื่องจากท่านเป็นผู้อำนวยการสถานศึกษาที่เข้าร่วมโครงการพัฒนาการจัดการศึกษาตามแนวทางการศึกษาวอลดอร์ฟสำหรับเด็กพิเศษ ของศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดลำพูน

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(นายอัมรินทร์ พันธุ์วิล)

ผู้อำนวยการศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดลำพูน

ศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดลำพูน

โทรศัพท์/โทรสาร ๐๕๓-๕๓๔๕๐๔

ที่ ศธ ๐๔๐๐๗.๖๒๐/ว๐๖

ศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดลำพูน
๓๖๕ หมู่ ๒ ตำบลต้นธง อำเภอเมือง
จังหวัดลำพูน ๕๑๐๐๐

๗ เมษายน ๒๕๖๒

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์ตอบแบบสอบถามเพื่อการยืนยันรูปแบบฯ

เรียน

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถามเพื่อการยืนยันรูปแบบ จำนวน ๑ ชุด

ด้วย นายอัมรินทร์ พันธุ์โล ผู้อำนวยการศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดลำพูน ได้ทำการวิจัยและพัฒนา เรื่อง รูปแบบการจัดการศึกษาศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดลำพูน ตามแนวการศึกษา wolrdorfสำหรับเด็กพิเศษ

ในการนี้ ข้าพเจ้าจึงขอความอนุเคราะห์จากท่านตอบแบบสอบถามเพื่อการยืนยันรูปแบบการจัดการศึกษาศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดลำพูน ตามแนวการศึกษาวอลดอร์ฟสำหรับเด็กพิเศษ ทั้งนี้เนื่องจากท่านได้นำรูปแบบฯ ดังกล่าวไปทดลองใช้ในปีการศึกษา ๒๕๖๑

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(นายอัมรินทร์ พันธุ์โล)

ผู้อำนวยการศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดลำพูน

ศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดลำพูน

โทรศัพท์/โทรสาร ๐๕๓-๕๓๔๕๐๙

ประวัติผู้วิจัย

ชื่อ นายอัมรินทร์ พันธุ์โล

วัน เดือน ปี เกิด 4 ตุลาคม พ.ศ. 2507

ที่อยู่ 172/82 หมู่ที่ 7 ต.ไชยสถาน อ.สารภี จ.เชียงใหม่

ประวัติการศึกษา

การศึกษาประถมศึกษาปีที่ 7 โรงเรียนปิยมิตรวิทยา

การศึกษาม.ศ. 5 (ศิลปทั่วไป – เกษตร) โรงเรียนเชิงคำวิทยาคม

การศึกษา ป.ก.ศ.สูง (พลศึกษา) วิทยาลัยพลศึกษา เชียงใหม่

ครุศาสตร์บัณฑิต (ค.บ.) วิชาเอก พลศึกษา สุขศึกษา วิทยาลัยครูเชียงใหม่

ประกาศนียบัตรการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่

ศาสตรศาสตรมหาบัณฑิต (ศน.บ.) สาขาวิชา การบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัย

มหามกุฏราชวิทยาลัย

ประวัติการทำงาน

ปี 2528 ครูโรงเรียนโสตศึกษาอนุสารสุนทร จ.เชียงใหม่

ปี 2544 ดำรงตำแหน่งผู้ช่วยผู้อำนวยการโรงเรียนโสตศึกษาอนุสารสุนทร จ.เชียงใหม่

ปี 2545 หัวหน้าศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดลำพูน

ปี 2547 ผู้อำนวยการสถานศึกษา ศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดลำพูน

ปี 2549 ผู้อำนวยการชำนาญการ ศูนย์การศึกษาพิเศษ ประจำจังหวัดลำพูน

ปี 2553 ผู้อำนวยการชำนาญการพิเศษ ศูนย์การศึกษา ประจำจังหวัดลำพูน

ปัจจุบัน ผู้อำนวยการชำนาญการพิเศษ ศูนย์การศึกษา ประจำจังหวัดลำพูน